

sh:» (R.k.k: 5)

TAKRİZ

Elinizdeki kitap, bir ihtiyacı karşılamak için yazılmıştır. Bu ihtiyaç uzun zamandan beri kendisini hissettikmekteydi. Şöyle ki: Risale-i Nur Külliyyatı'ndaki âyet ve hadîslerin mealleri, şerhleri, nüzûl sebepleri, Külliyyatta içinde geçtiği mevzu ile alâkası v.b. noktalar okuyucunun merakını mûcib olmaktadır.

Bu ihtiyaca cevap vermek için bazı kimseler, bilhassa hadîsler ile ilgili olarak toplama ve tahriç faaliyetlerine başlamışlardı. Bunlardan birisi de bendim. Bu gaye ile bazı hazırlıklar yaptım ve hattâ çalışmalara da başlamıştım. Fakat sayın müellifin çalışmalarını görünce, takdir ettim ve bu konudaki çalışmalarımı bıraktım.

* * *

Kitab üç kısımdan meydana gelmiştir ve her kısım ayrı bir ihtiyacı karşılamaktadır. Şöyle ki:

A) Âyet-i Kerimeler;

a) Külliyyatta geçen âyet-i kerimelerin tam metinlerini öğrenmek bir ihtiyaç olabilir. Çünkü bazen âyetin tamamı değil, ancak bir kısmı, hattâ bir tek kelimesi Külliyyata alınmıştır.

b) Ayrıca hangi sûrenin hangi âyeti olduğunu tesbit etmek ve âyetin başını ve sonunu bilmek de mevzuu daha iyi kavramak için bir metod ve kolaylıktır.

c) Diğer taraftan ilmî araştırma yapmak isteyenler, o âyetin nüzûl sebebini v.b. bilgilere de ihtiyaç duyacakları için, âyetin künyesi onlar için daha da önemlidir.

Hattâ aynı âyetin, birkaç defa ve farklı mevzularla ilgili olarak zikredilmesi sebebiyle, o âyetin genişçe bir mânasını öğrenebilme için böyle bir fihrist önemlidir.

Kısacası, Külliyyattaki âyetlerin sûresi, numarası v.b. bilgileri öğrenme ihtiyacı, o konu ile ilgilenenler, hususan ilmî araştırma yapmak isteyenlerin karşısına sık sık çıkmaktadır.

sh:» (R.k.k: 6)

B) Hadîs-i Şerifler;

İkinci olarak, Külliyyatta geçen hadîsler ile ilgili olarak şu ihtiyaç söz konusu olmaktadır:

1) Herşeyden önce bu hadîs hangi muteber ve mevsuk kitapta yer almaktadır sorusu karşımıza çıkmaktadır. Çünkü çoğu defa, adı geçen hadîsin, muteber kitaplarda, bilhassa muteber hadîs kitaplarında yer almadığı ve bu sebeple uydurma "mevzu" olduğunu zan ve iddia edilmektedir. "Zan" diyorum çünkü, bazı kimseler bu hadîsin, kendi bildikleri bazı kitaplarda yer almadığı veya bu hadîsin kendi akıllarına uygun olmadığı için "mevzu", yani uydurma olduğunu ileri sürmeye cesaret etmektedirler.

Kitap, bu konudaki ihtiyacı karşılamak için şöyle hareket etmiştir:

Herşeyden önce Külliyyatta yer alan hadîslerin genel bir listesi verilmiştir. Daha sonra bu hadîslerin yer aldığı kitaplardaki ifadeler işaret edilmiş ve varsa, aradaki sığa farkları belirtilmiştir.

Adı geçen kitaplar İslâm âlimleri tarafından yazılmış olup, asırlarca İslâm dünyasında müslümanların, ve hattâ gayr-ı müslim araştırmacıların itimad ve takdirlerini kazanmış bulunmaktadır.

Daha sonra Külliyyatta geçen bir hadîsin belli başlı meşhur ve mevsuk kitaplardan hangisinde yer aldığını göstermiş bulunmaktadır.

2) Meşhur ve mevsuk bir kitapta yer almakla beraber, acaba o hadîs sahih midir sorusuna verilecek cevap da bir ihtiyaçtır.

Sayın müellif bu ihtiyaca cevap vermek için de şöyle hareket etmiştir:

a) Hadîs ilmi hakkında, kitabın baş kısmında geniş bir bilgi sunulmuştur. Bu kısımda hadîs ilmi sahasında genellikle önemli olduğu kabul edilmiş noktalar açıklığa kavuşturulmuştur.

b) Sahih, zayıf, âhad ve mevzu v.b. hadîs mefhumları ele alınmış ve bunlar hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Burada yeri gelmişken belirtelim ki; müellif, hadîs ilmi hakkında bu iki ana mevzuu ele aldıktan ve bu sahada meşhur ve muteber kitaplardan bilgiler aktardıktan sonra, Külliyyatta yine bu mevzularda yer alan ifade ve kısımlara da yer vermiştir. Böylece Külliyyat'ın hadîs ilmi hakkındaki ifadelerinin ve pasajların bir kısmını biraraya getirmiş bulunmaktadır.

Neticede görülmektedir ki, Külliyyatta bu mevzudaki ifadelerin tamamı, hadîs ilmi mütehasıslarının senelerce üzerinde ittifak ve beyan ettikleri esaslar ile hemâhenktir.

sh:» (R.k.k: 7)

Meselâ: "Mevzu hadîs" in, mânasının yanlış olmadığı belki metnini hadîs olmadığı yolundaki Külliyyat müellifinin beyanı, aynen muteber hadîs âlimleri tarafından kabul ve ifade edilmiş bulunduğu açıkça görülmektedir. Buna benzer diğer bazı noktalarda daha, Külliyyattaki ifadeler ile hadîs ilminin ehli ve mütehasısların beyanları arasında ayniyet vardır.

c) İslâm dünyasından mevsuk ve muteber kabul edilmiş hadîs kitaplarının bir çoğu değil, hemen hepsi kullanılmıştır. Yani bunlar taranarak Külliyyat'ta yer alan bir hadîsin bunlarda bulunduğu yer belirtilmiştir.

3) Adı geçen hadîsin rivayeti ne kadar kuvvetlidir, kimler tarafından rivayet edilmiştir v.b. soruları, yani ihtiyacı da kitapta cevaplandırılmıştır.

4) Bölümde ayrıca hadîs olmayıp da kelâm-ı kibar denilen, İslâm dünyasında meşhur zevatın (Hz. Ali R.A., Ebu Hanife v.b.) söz ve ibarelerine de yer verilmiştir. Bunların bir kısım zamanla hadîs zannedilmiş ve bu niyetle kullanılmıştır. Kitabın ikinci kısmında müellif, bu söz ve ibarelerin tahririni yapmış, kime ait olduğunu belirtmiş, böylece şüphe ve tereddütleri gidermiştir.

C) Ebcad ve Cifir İlmi;

Kitabın üçüncü kısmı, Külliyyat'ta zaman zaman geçen İlm-i Ebcad ve İlm-i Cifir hakkında merak edilen noktalar ile ilgilidir. Kitapta bu iki ilim hakkında da bilgiler verilmiştir. Bilindiği gibi, Külliyyatı mütalâa edenler arasında bu iki ilmin mahiyeti ve bu ilimler ile meşgul olanların kimler olduğu, merak konusu olmuştur ve olmaktadır.

* * *

Biraz da kitabın sayın müellifinden bahsetmek istiyorum:

Müellifi yaklaşık kırk yıldır tanırım. Bu müddet içinde onun hakkında edindiğim intiba şudur:

- Müellif, ahlâk-ı hasene sahibi, müeddep bir müslümandır.
- Müellif, ilmî araştırma merakı ve zevki olan bir kimsedir. Bu merak ve zevk, onu bu kitabı yazmak için ayrı bir kütüphane teşkil etmeye yetecek kadar kitap almaya sevk etmiştir.
- Devamlı okuma ve öğrenme alışkanlığı olan bir kimsedir.
- Ciddî bir insandır, yani haddini tecavüz etmez, iyi bilmeden söylemez, bilmediği konuda susar ve iyi öğrenmek için gayret sarfeder.
- Tenkide açıktır. Nitekim benim de bir hayli geniş tenkitlerimi kemal-i dikkat ve ciddiyet ile dinlemiş ve notlar almıştır. Hele elinizdeki kitap gibi, binlerce ve hattâ milyonlarca insanın nazarlarını üstünde olduğu ve binlerce müdakkik

sh:» (R.k.k: 8)

gözlerin dikkatle takip ettiği ve araştırma yaptığı bir mevzuu bütün ciddiyetiyle ele aldığı aslâ şüphem yoktur.

* * *

Kitabı baştan sona kadar okudum. Tenkit ve tavsiyelerimi sayın müellifine bildirdim. Sayın müellif bu tenkid ve tavsiyeleri dinledi, notlar aldı ve bunları kitabın baskısı esnasında

nazara alacağını vaad etti. Zaten bir kısmı da ileriye muzaf olarak, yani ancak gelecek baskılarda dikkate alınması mümkün olan noktalardır.

Kitap, Külliyyat'ın okunması, ondan istifade edilmesi ve üzerinde ilmî araştırmalar yapılmasını kolaylaştıracaktır.

Kitabın ilme de faydalı olacağına ve hizmet edeceğine inanıyorum. Zaten bu inancım sebebiyledir ki, bu takrizi yazmayı seve seve kabul ettim.

Son olarak belirteyim ki, her kitapta yer alan bazı hatalar bunda da olabilir. Bu hatalar, müellifime bildirilmeli, böylece gelecek baskılarda tashihine yardımcı olunmalıdır.

Kitabın ilim âleminde lâıyk olduğu yeri alacağına inanıyor ve sayın müellifi âlim kardeşim Hacı Abdülkadir Badıllı'yı bir defa daha tebrik ediyorum.

Prof. Dr. Servet ARMAĞAN

Diyarbakır, 13/11/ 1991

* * *

sh:» (R.k.k: 9)

İKİNCİ BASKI MÜNASEBETİYLE

Kitabımızın birinci baskısında hasb-el beşeriyye ufak-tefek bazı matbaa hataları; kâtiblerin sehvi ve tashihçilerin aceleliği sebebiyle vaki' olması normaldir. Şu ikinci baskıda, görülen sehiv ve noksanlar düzeltilerek telafi edilmeğe çalışılmıştır. Daha ileriki baskılar için, görülmesi mümkün olan sehiv ve yanlışlar bize bildirilirse, daha iyi tashihlerle basılabilecektir, inşâallah.

Ayrıca kitabı okuyan kardeşlerimiz, Risale-i Nur'da buldukları veya bulabilecekleri ve bizim gözümüzden kaçmış hadîs-i şerifleri not edip bize gönderirlerse, müteşekkir olacağız.

Cenab-ı Hak rahmetiyle bu kitabı, Risale-i Nur hizmeti için menfaatdar eylesin, âmîn.

Abdülkadir Badıllı

* * *

sh:» (R.k.k: 10)

TENBİH:

Bu kitapta üç ana mevzu' vardır:

1- "Risale-i Nur'da Kur'an âyetleri" bölümü...

Bu bölümde, Kur'anın Risale-i Nur'larda gayr-ı mükerrer (yani, tekrarlanmaları nazara alınmadan) 626 âyetlerinin bulunduğu yerleri ve Kur'an'daki mekânları gösterilmiştir.

2- Risale-i Nur'larda gayr-ı mükerrer olarak bulunan 1075 Hadîs-i Şerif, Haber ve Eserler'in me'hazları ve birer zabıt şekilleri ile, bunların kısacık birer meâlleri verilmiştir.

3- Risale-i Nur'larda mevzu edilmiş Cifir ve Ebced İlminin, Kur'an'da, Hadîs'te ve Eser'deki hakikatı, mahiyeti ve delilleri hakkında bir araştırma yapılmıştır.

* * *

BİR MAZERET BEYANI

Bu kitabın her üç bölümünde, birçok me'hazlerin, kaydedilmiş cilt ve sahife numaralarında olsun, gerekse âyet ve hadîslerin Risale-i Nur'daki yerlerinin sahife numaralarında olsun ve gerekse de, âyet ve hadîslerin me'hazleri tesbit işinde, numaralandırılmış bölümlerinde, yer-yer evvel ve sonraki numaralara yapılan atıflarda olsun; elimizden geldiğince dikkat etmiş olmakla beraber, rakamlarda bazı hataların düşmüş olması muhtemel ve mümkündür. İnsaf ve irfan ehlinde müsamaha nazarıyla bakmaları hasseten ricamdır.

Abdülkadir Badıllı

* * *

sh:» (R.k.k: 11)

BİRİNCİ BÖLÜM

RİSALE-İ NUR'DA KUR'AN ÂYETLERİ

sh:» (R.k.k: 12)

sh:» (R.k.k: 13)

TAKDİM

Nur'u Kur'an'dan muktebes olan Risale-i Nur'ların gerçek mahiyeti hususunda; dinî ilimlere, bilhassa Kur'an ilmine vâkıf olan muhakkik âlimler itiraf etmişler ve ediyorlar ki: Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, Risale-i Nur'ların yegâne menbaı ve üstadıdır. Nurlar bizzat Kur'anın en nurlu, en berrak ve has müfessiridir ve onun nurlarını aksettirmiştir. Bu hakikat aynı zamanda Nur Müellifinin samimi ifadeleri ile sâbit olduğu gibi, meydandaki zâhir ve bâriz hakikatın kendisiyle de böyledir.

Ancak Nurları mütalaa edenlerin mâlumları olduğu üzere, Risale-i Nur'lar sair tefsirler gibi, Kur'anın yüz kere, bin kere tefsir ve şerhi yapılmış olan zâhirî metin ve ibaresinin değil, onun maksud mânalarının orijinal bir tefsiridir. Bu noktadan Risale-i Nur gibi bir tefsirin şimdiye kadar misli sebkat etmiş değildir diyebiliriz. Hem Risale-i Nur, umum Kur'anın bir tefsiri de değildir. Yani Kur'anın başından alıp sonuna kadar ve sıra takib ederek âyet-âyet, kelime-kelime bir tefsiri değildir. Amma imanın altı rüknüne bakan ve ayrıca da bu rükünlerin herbirisinin teferruatına da işaret eden âyetlerinin mâna, murad ve maksadlarının has, yekta bir tefsiridir. Bu mevzuda misaller getirerek mes'elenin isbatına çalışmanın gereği yoktur. Çünkü Risale-i Nur'lar meydandadır.

Hem Risale-i Nur'da bir çok hükümlü beyan ve ifadeler, zâhiren şu şu âyetlerdendir denilmemesine rağmen -ekseriyet-i mutlaka ile- o gibi hükümlerin herbiri, bir veya birkaç âyetin mânalarının terkibidir. Nasıl ki, Hz. Üstad'ın sahih rivâyetlerle gelen şu beyanı bu davaya kat'i hüccettir: "Ben bir risalenin te'lifine başladığım zaman, ikiyüz âyet-i Kur'aniye imdadıma geliyordu." buyurmuşlardır. Evet Risale-i Nur'lara ilim ve basiret gözü ile bakan ülemanın da kat'i kanaatları aynı merkezdedir.

Me'haz Verirken

Nur Risalelerinde geçen âyetlerin sure ismi ve âyet numaralarını verirken, sadece metni ile sarıh âyet olarak geçenleri kaydedeceğiz. Şâyet az üstte arzettiğimiz gibi, Nurların pek çok olan hükümlü ifadelerini de, âyet veya âyetten sonra olarak tesbit etmeye kalkışacak olursak, kat'iyen altından çıkamayız. Zira,

sh:» (R.k.k: 14)

Nurlarda bu kabil hükümlü ifadeler pek çoktur. Her ne kadar Hadîsler Cetveli bölümünde, zâhir metniyle hadîs olarak geçmiyen Nur'un o gibi hükümlerinden bazılarını ehadîs-i şerifeye mutabakatlarını kaydetmişizdir. Ama onların ekserisi, bir çeşit ihtiyarsız şekilde rastlanmış, biz de kaydetmişizdir. Yani, hususi şekilde o babda bir araştırmaya girmedik. Zaten kaydedilenler de azdır. Hususi şekilde araştırılmış olsaydı, Nurlarda daha pek çok ehadîs-i şerifeye mutabık hükümler bulmak mümkün olabilirdi.

Aslında, Risale-i Nur'ların tefsir ettiği ve Nur'ların içinde sarıh âyet olarak geçenleri ile beraber, metinleriyle değil, mânalarıyla Nurlarda bulunabilen âyetleri de içine alan ve Risale-i Nur'un mevcut kudsî me'hazları olan bütün âyetler "El-Hizb-ül Ekber-ül Kur'anî"de mevcut kudsî me'hazları olan bütün âyetleri bir arada ve toplu halde görmek isteyenler, mezkûr esere bakabilirler.

Bizim bu cetvelde yaptığımız iş, Nurlar'daki sarıh âyetlerin tek-tek herbirisinin Nurlar'ın tekrarlandığını göstermek ve Kur'an'daki yerlerini -sure ve âyet olarak- kaydetmek ameliyesidir.

Bununla meraklı ve müteharri bir talebe, Nurlarda geçen bir âyeti Kur'an'da kolaylıkla bulabileceği gibi, Nurların kaç yerinde tekrarlandığını da bulabilecektir. Böylece, Nurların asıl kaynağı Kur'an olduğunu anlayacaktır.

* * *

MÜHİM BİRKAÇ NOKTA

1- ÂYETTEN İKTİBAS: Risale-i Nur'un tek-tük bazı yerlerinde, Arapça metin ile âyetten iktibas suretinde bazı ibareler göze çarpabilir. Arapçası olmayan bazı talebeler, bunları belki âyet zannedebilirler. Âlim bazı zatlar da onu kâtiplerin hatası sayabilirler. İkisi de değildir. Hazret-i Üstad onları bilerek âyetten iktibas suretinde kaydetmiş olduğunu az ileride misalleri ile göstereceğiz.

2- KUR'AN'DAN İKTİBAS CAİZDİR: İslam ülemasının icma'lı reyleriyle, hem Kur'an'dan, hem de Hadîs-i Şeriflerden iktibas etmek caizdir. Bu mes'eleye bir nümune olmak üzere sadece İmam-ı Celâleddin-i Suyutî'nin "El-Havî Li-l Fetavî" eseri içindeki "Ref-ül Be's ve Kefş-ül İltibas Fi Darb-il Meseli Min-el Kur'ani Ve-l İktibas" risalesi 1/344-377 sahifelerine bakılabilir. İmam-ı Suyutî bu risalede misaller getirerek hem Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) hem Sahabe ve Tabiînin hutbe, yazı ve mektuplarında Kur'an'dan darb-ı meseller ve iktibaslar yaptıklarını ve böylece Kur'an'dan iktibasın caiz ve müstahsen olduğunu isbat etmiştir.

sh:» (R.k.k: 15)

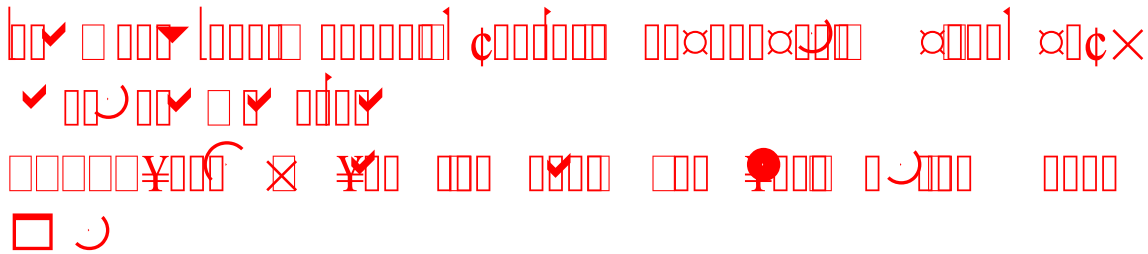
İktibas Nedir ve Nasıldır?

Lügatta, iktibasın mânası: İlimden veya ateşten bir şule almak mânasına geldiği gibi; istilahta, yani ülema arasında kullanılmış mâna ile: Söz, yazı, hitabe, dua veya bir hükmünü âyete benzetmek ve onun bir cihette mânasını ifade eder bir tarzda söylemektir. Bu noktadan o söz, yazı, dua ve hüküm için: "Âyettir ve onun kıraatıdır" denilemez. Ama "âyettendir" denilebilir. (El-Havî Li-l Fetavî 1/348)

İktibas Örnekleri

A- İmam-ı Suyutî'nin verdiği örneklerden:

1- İmam-ı Tirmizî'nin tahric ve tahsin ettiği şu hadîs-i şerif:

Bu hadîs-i şerifin ilk yarısı kelâm-ı Nebevî, ikinci yarısı da âyet-i kerimedendir ve Enfal Suresi son âyetlerinde mevcuttur. Ama âyet olarak değil, hadîs-i şerif olarak zikredilmiştir.

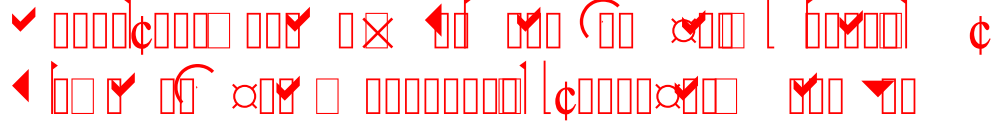
2- Kur'anın âyetlerinden bazı kelimeleri başka kelimelerle yer değiştirip ziyade ve noksan söylemenin caiz olduğu hükmüdür. Yani Kur'anın âyeti olarak değil, iktibas suretiyle ona benzetilmiş ve kısmen âyetten alınmış bir söz olarak söylenmesidir.

Meselâ, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hayber Gazası'na gittiği vakit gece olmuştu. Sabahleyin Yahudiler İslam askerlerini ve Peygamberi gördükleri zaman dediler: "Bakınız Muhammed ve askerleri, vallahi odur." Resul-i Ekrem (A.S.M.) ise ferman etmiş:

İşte bu hadîs-i şerif, Kur'anın âyetinden en büyük iktibas delili olduğu gibi, âyetin bazı kelimelerini başka kelimelerle tebdil etmeye dair bir cevaz-ı Peygamberîdir.

3- Feth-i Mekke'de Kâbe'nin duvarlarına, perçinleştirilmiş putlara, elindeki değnekle dokunarak,

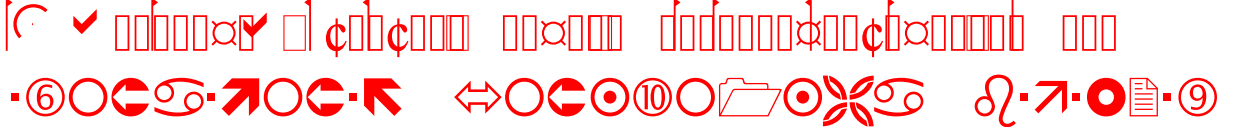
diye kendi lisaniyle ferman etmiş. (El Havî Li-l Fetavî 1/348)
sh:» (R.k.k: 16)

B- Risale-i Nur'da İktibas Örnekleri:

1- Mektubat sh: 444'de:

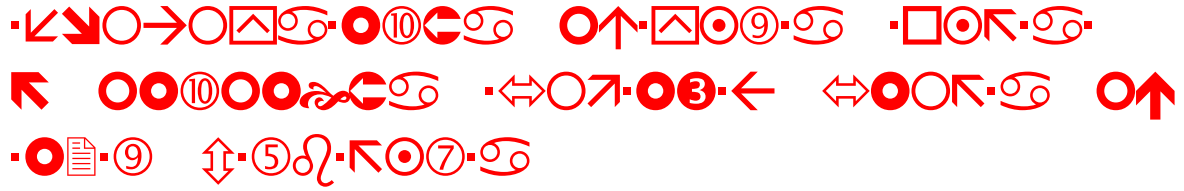

Âyet ise:

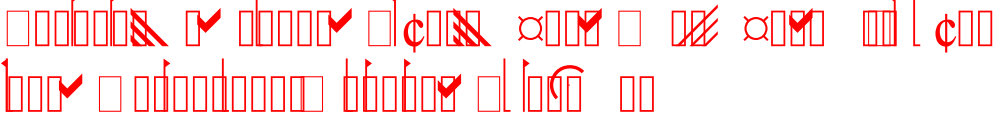

dır. Demek âyetten iktibas ve yer değiştirmek suretiyle bir cümlesini almıştır.

2- Lem'alar sh: 6'de:

âyetinden iktibasen,

şeklinde okunabileceği kaydedilmiştir.

3- Şuâlar sh: 52'de, âyet

iken, ondan iktibasen

tarzında yazılmıştır.

Ve hâkeza bu kabilden iktibas nûmunelerini çoğaltmak mümkündür. Âyetlerin tesbit ve kayıtları sırasında da, iktibaslı olanlara işaret edilecektir.

MÜHİM NOKTALARDAN ÜÇÜNCÜ HUSUS:

Âyetten bir parça veyahut belli bir mevzuu ifade eden bir cümlesini veya bir-iki kelimesini almak mes'elesidir. Risale-i Nur'da çoğu kere Hazret-i Üstad, birkaç mes'eleyi câmi' olan uzun bir âyetten, anlatmak sadedinde olduğu mes'elesine dair yalnız bir parça, bazan bir cümle, bazan da bir-iki kelimesini alır. Geçmişte de büyük müfessir, allâme ve müçtehid zatlar da aynı şeyi yapmışlardır. Bu hususta delil getirmeye gerek yoktur. Azıcık mütalaalarda bulunmuş kimseler bunu bilirler.

Bununla beraber, Hazret-i Üstad'ın âyetlerden mezkûr tarzda parçalar almasının bazı mâna ve hikmetleri de var gibidir. Zira şimdiki mevcut mushaflarda uzun birer âyet olarak görünenler, başka rivayetlerle gelen tariklerde birer ikişer âyet de olabiliyorlar. Bu noktadan Hazret-i Üstad'ın aldığı birer cümle halindeki âyet metinleri, bazan birer âyet olabilirler. Ama biz şimde burada bu hususun isbatı cihetine girecek değiliz. Zira mes'ele uzayacaktır. Sadece bir nümune olarak Tefsir-i Celâleyn'in aldığı mushafın âyetlerine bakılabilir. Bu mushafta bazan uzun âyetlerin ortalarına fazladan durak işaretleri konulmuştur.

Bu hususun bir başka ciheti de, Üstad Hazretleri bazan Haşir ve Kıyamet mes'eleleri gibi mevzuların kitabî delili olarak âyetler getirirken, ayrı ayrı surelerdeki âyetleri, yan-yana ve iç-içe kaydeder. Kâtib ve müstensihler de, ayrı ayrı surelerdeki bu âyetleri, bir surenin yan-yana olan âyetleri ve sıra itibariyle bitişik âyetlermiş gibi kaydetmişlerdir. Misal vermek gerekirse, Onuncu Söz Haşir Risalesi'nin Hâtimesinin son kısmı ve Dokuzuncu Şuâ'nın başındaki âyetler gibi...

sh:» (R.k.k: 17)

Biz Nur'un sıra itibariyle âyetlerinin me'hazlerini vermeye çalışırken, o gibi yerlerdeki âyetleri, Nurlar'daki tertip gibi yine sıraya koyarak kaydetmekle beraber, ayrı ayrı olan sûrelerin âyetlerini de bir arada ve yan yana değil, müstakil olarak yazdık. Okuyucu bu noktaları nazara alırsa, mes'elenin anlaşılması daha kolay olur.

Hem Hazret-i Üstad, bazan Haşir ve Kıyamet hâdiselerini gayet belîğ ve son derece dehşetli ve azametli tarzda ifade eden bazı surelerin başından sadece bir-iki âyet alarak, gerisini havale eder.

□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□

✓ □□□□□□ gibi sureler... Bunları kaydederken de, aynen Üstad'ın yaptığı gibi yaptık.

MÜHİM NOKTALARDAN DÖRDÜNCÜ HUSUS:

Âyetlerin sıralama tesbiti:

Âyetlerin yer ve numaraları tesbit etme işinde, meselâ eğer Nurlarda âyetin bir cümlesi veya birkaç kelimesi ise, Nurlardakinin aynısını başa alacak, altınada da âyetin tamamını kaydedeceğiz. Şâyet Nur'un bazı yerlerindeki âyetin tamamı, başka yerlerinde bir kısmı ise, olduğu gibi âyetin tamamı yazılacaktır.

2- Bir aynı âyet, Nurların tamamının nerelerinde bulunduğu, kitap ismi ve sahife numaralı verilerek gösterilecektir.

3- Risale-i Nur'da âyetlerin risaleler itibariyle sıralaması şöyledir: 1- Sözler Mecmuası, 2- Mektubat, 3- Lem'alar, 4- Şuâlar, 5- Arabî İşarat-ül İ'caz (Irak baskısı), 6- Türkçe tercüme İşarat-ül İ'caz (Abdülmeceid), 7- El Mesneviy-ül Arabî (Irak baskısı), 8- Türkçe tercüme Mesnevî-i Nuriye (Abdülmeceid), 9- Türkçe tercüme Mesnevî-i Nuriye (Abdülkadir), 10- Barla Lâhikası, 11- Kastamonu Lâhikası, 12- Emirdağ-1 ve 2 Lâhikaları, 13- Nur'un İlk Kapısı, 14- Âsâr-ı Bediyye, 15- Tarihçe-i Hayat, 16- Hutbe-i Şâmiye, 17- Gençlik Rehberi, 18- Mufassal Tarihçe (Abdülkadir) ve şâz olarak da, neşredilmemiş bazı kitap ve risaleler...

4- İsimleri yazılan Nur Mecmuaları ve kitapları dışında kalan Osmanlıca ve yeni harfle Asâ-yı Musa, Zülfikar, Sikke-i Tasdik ve diğer irili ufaklı kitapların tamamı, adları yazılı mecmua ve kitaplardan alındıkları için, ayrıca kaydedilmediler. Bunlardan Münazarat ile İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi eserleri tamamen Âsâr-ı Bediyye Mecmuası içinde bulduklarından, müstakil olarak kaydedilmesine gerek duyulmadı. Konferans Risalesi ise, baş tarafı, yani asıl konferans kısmı, Sözler Mecmuasının âhîrinde bulunduğu, içindeki sair parça ve mektuplar ise, Risale-i Nur'un lâhikalarında mevcut olduğu için, keza müstakil olarak nazara alınıp ta, âyetleri tesbit edilmedi.

5- Sıraya konulup ona göre âyetleri tesbit edilen mecmuaların sıra tertibine göre, meselâ Sözler Mecmuasındaki bir âyet, Nur mecmualarının bir kaçında sh:» (R.k.k: 18)

da varsa ve kaç defa tekrar edilmişse, ona göre kitap ismi ve sahife numaraları verilmek suretiyle kaydedilmiştir. Buna göre adları yazılı 17 adet Nur Kitaplarının içinde mükerrer olabilen âyetleri, her bir mecmuada ayrı ayrı tekrarları kaydedilmeyecektir. Meselâ: Sözler Mecmuasının falanca sahifesinde falan âyet geçmişse, aynı âyetin sair mecmualarında, hattâ Sözler Mecmuasının müteakip sahifelerinde tekrarı varsa, sadece Sözler'in oradaki âyeti yazılacak, sair yerlerdeki tekrarı için, kitap ismi ve sahife numaraları verilerek kaydedilecektir.

Bu noktadan, meselâ birisi Mektubat ve Lem'alar veyahut sair Nur Kitaplarında bir âyeti arayıp yerinde bulamadığı zaman, yani Âyetler Cetvelinin sırasına göre yerinde bulamadığı vakit, tertibe göre, ondan önceki kitaba veya kitaplara bakmalıdır. Diyelim; Mektubat'ta var olan bir âyeti, Âyetler Cetvelinin sırasına göre Mektubat sırasında onu bulamadığı vakit, Sözler'de aramalıdır. Hattâ Sözler'in, meselâ son kısımlarında bulunması lâzım gelen bir âyet eğer orada yoksa, Sözler'in ondan evvelki sahifelerine bakmalıdır. Buna göre sair Nur Mecmuaları da böyledir.

TENBİH:

Risale-i Nur Kitaplarının bu kitaptaki sahife numaraları, İhlas Nur Neşriyat'ın en son baskılarına göre tesbit edilmiştir. İslâm yazısı kitapların da, çok az bazılarının verilen sayfaları da şuna göredir: 1- Lem'alar: 879 sayfalık. 2- Mektubat: Merhum Mustafa Gül Ağabeyin el yazması, 744 sayfalık.

Arapça olanlar: İşarat-ül İ'caz ve El-Mesneviy-ül Arabî kitapları, 1990 itibariyle son baskılı olanlardır.

* * *

BU CETVELDE MATLÛB BİR ÂYETİ BULMA USÛLÜ

İstenilen bir âyetin bulunabilmesi için üç yol vardır:

Birinci Yol: Risale-i Nur'un birinci kitabı olan Sözler Mecmuasından başlayarak, sıra ile: Mektubat, Lem'alar, Şuâlar ve hâkeza.. az üstte tertip sırası kaydedilmiş sıraya göre sahife numaralarına bakarak aranabilir.

İkinci Yol: Risale-i Nur'da yazıldıkları şekilde ve Âyetler Cetvelinde yazılmış vaziyetiyle bütün âyetlerin baş kısımları fihrîste edilmiştir. Ve herbir âyetin yanında da, sıra numarası yazılmıştır. Bu numara ile kitap içinde bulunabilir.

Üçüncü Yol: Nurlarda kaydedildiği durumuyla, yani Âyetler Cetvelinde yazıldığı durumuyla, âyetin belirgin baş kelimelerine göre bir yarı indeks tarzı yapılmış ve yine herbir âyetin yanında da, sıra numarası yazılmıştır.

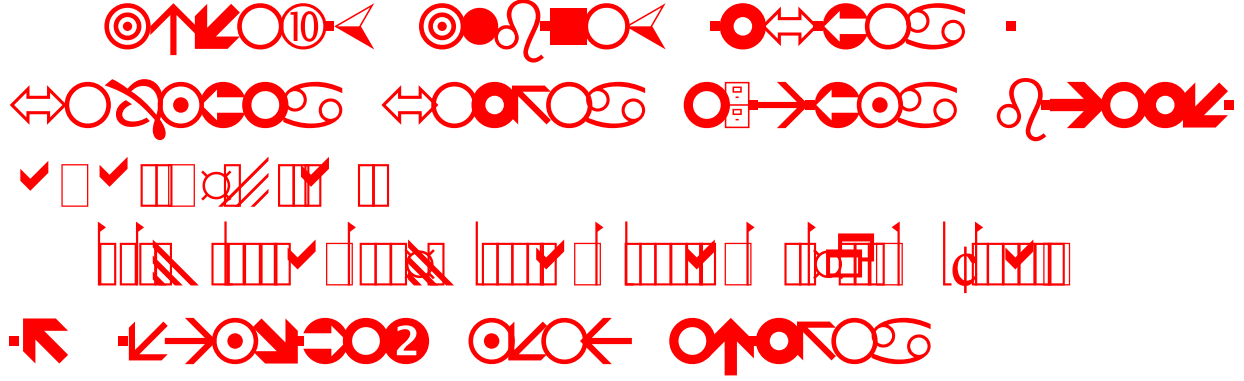
sh:» (R.k.k: 19)

KUR'AN ÂYETLERİ

sh:» (R.k.k: 59)

Kur'anda yeri:Enbiya -2:69

3-

Risalede yeri: Sözler sh :8 , Lem'alar sh : 96

Kur'anda yeri: Naml-27:29,30

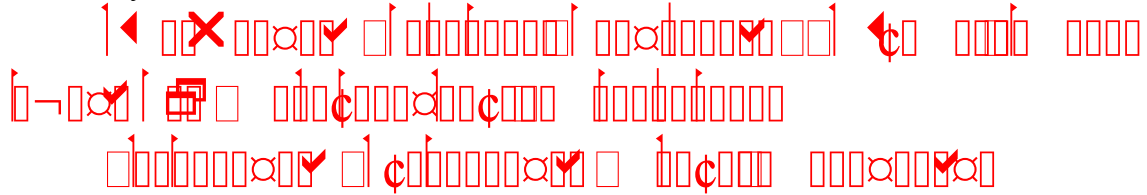
sh:» (R.k.k: 60)

4-

(Not: Âyetin bu cümlesi, Risale-i Nur'un bir çok yerinde geçmektedir.)

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözler sh: 9, 90, 435ve Risale-i Nur'un bir çok yerlerinde oldu_u için me'haz vermeye gerek duyulmadı.

Kur'anda yeri: Nahl-16: 60

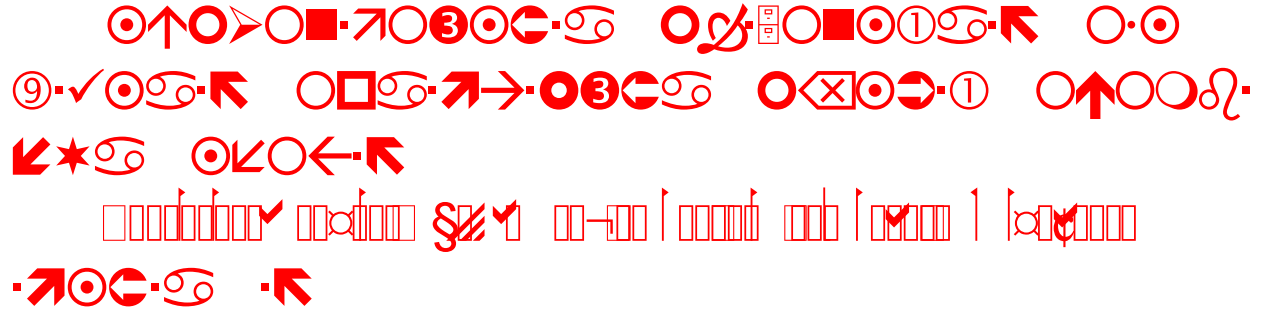
5-

Risalede yeri: Sözler sayfa: 12,13, 44, 46; Mektubat sayfa: 393,394 ve 395; Lem'alar sayfa: 99, 100; Şuâlar sayfa: 10, 613; Arabî İşarat-ül İ'caz da ve Türkçe tercümesinde Fâtiha-i şerife tefsiriyapıldı giyerler.

Kur'anda yeri: Fatiha

6-

Risalede yeri: Sözlür sh: 12, 399,605,607 ve 681; Mektubat sh: 390; Lem'lar sh: 100; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 294 ve 316; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 195; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 359 ve 392

Kur'anda yeri: Rum-30:22

7-

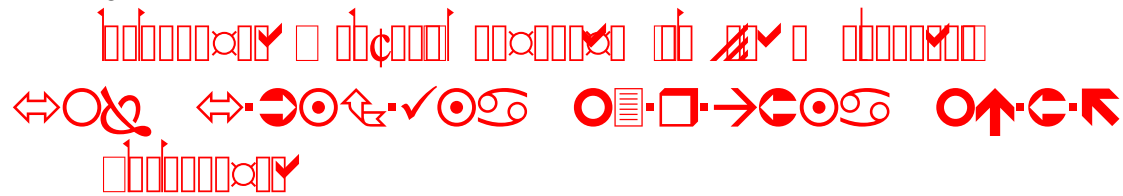

Risalede yeri: Sözlür sh: 14; Mektubat sh: 84; Lem'alar sh: 101 ve 341; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 255 ve 436; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 240 ve 295; Âsâr-ı Bediîye sh: 18 ve 75; Hutbe-i Şâmiye sh: 134

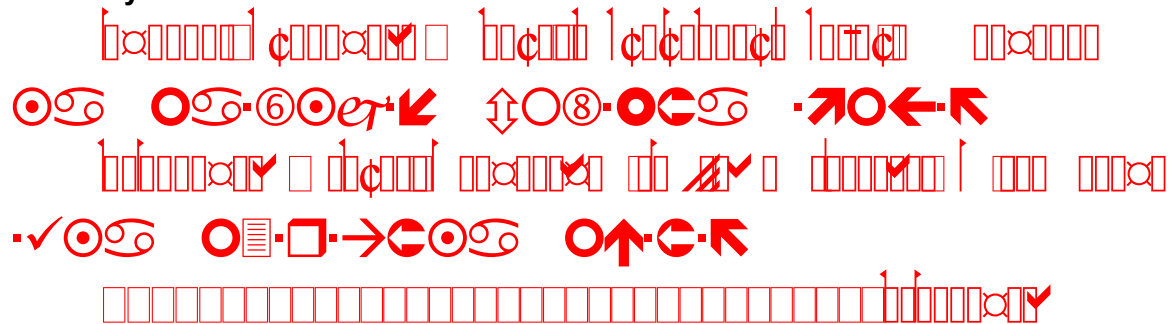
Kur'anda yeri: Şûra-42:11

sh:» (R.k.k: 61)

8-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözlür sh: 14,94,399,524ve631; Lem'alar sh: 101; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 333; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 17, 543; Barla Lâhikası sh: 257

Kur'anda yeri: Rum-30

9-

•▲•○↻○↻ ○-7-■●→●○→↺ ○-← •●✓○↻

✓ □□□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□ □✓ □ ✓□ □ □
□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □□□□

Risalede yeri: (Bu âyet-i kerime Risale-i Nur'da en çok tekrarlanan bir âyettir. Birçok risalelerin ve mektupların sonunda tekrarlanmıştır. Nümune için sadece birkaç yer göstereceğiz.)

Sözler sh: 15, 47,159,175,267,585; Mektubat sh: 85,195,274; Şuâlar sh: 59,208,670; Lem'alar sh: 234; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 307; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 206, 210, 212 ve hâkeza lâhika mektuplarının vesair risalelerin bir çok yerinde...

Kur'anda yeri: Bakara-2:32

10-

□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Âyetin tamamı:

●↑○←○-7○↻○-⑨ ○-●→←○-↻ •↑□-○-○↻○

✓ □□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□

Risalede yeri: Sözler sh: 16, 371; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 56, 62; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 43, 44; Âsâr-ı Bediiye sh: 90, 91

Kur'anda yeri: Bakara -2:3

11-

□ ✓ □✓□✓ □□✓ □□ ✓□□ □□□□ □ ✓ □□□□□□ ✓ □ □

Âyetin tamamı:

•↻○⑧-○↻○-↻ ○↑○➤-↻○-① □○⑧-○↻○

□□□□□□□ □□ ✓ □□□ □□□ □□□□ □□□□□ ✓ □ □□□□□□
□□□□□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□

Risalede yeri: Sözler sh: 18; Mektubat sh: 394; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 83; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 267, 293; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 357

sh:» (R.k.k: 62)

Kur'anda yeri: Bakara-2:21

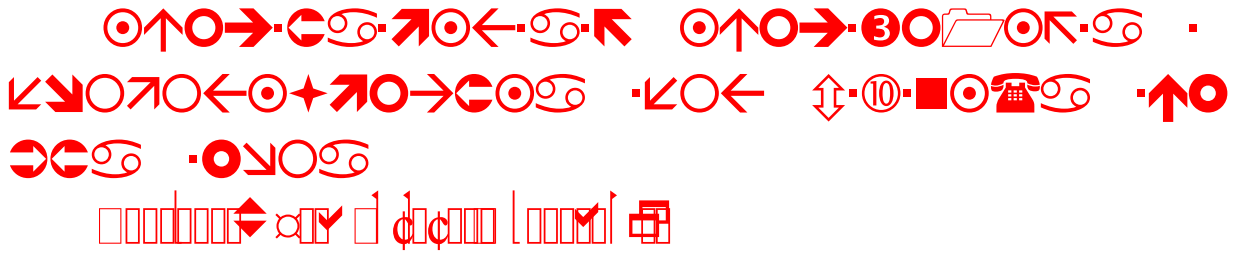
12-

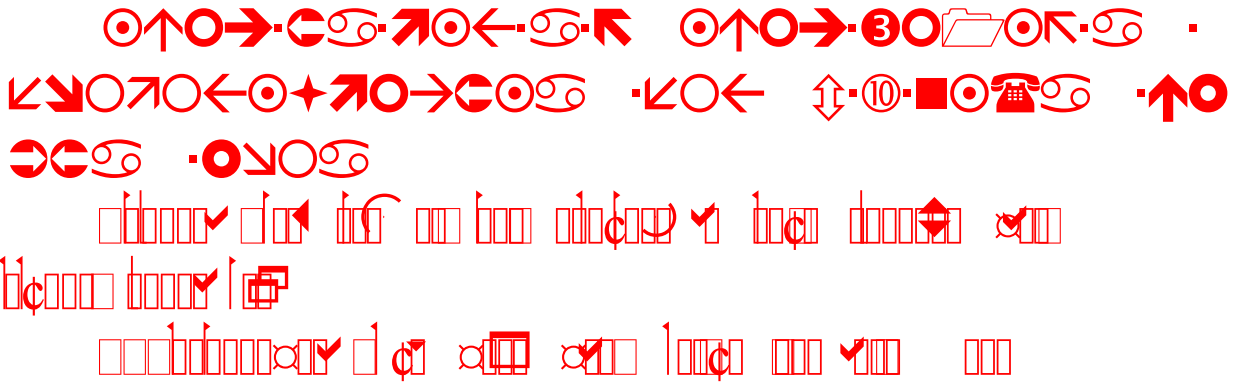
Risalede yeri: Sözlər sh: 22

Kur'anda yeri: Nahl-16:128

13-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözlər sh: 25; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 528;

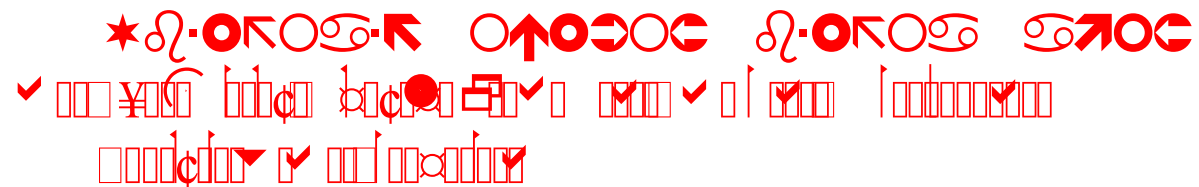
Nur'un İlk Kapısı sh: 8

Kur'anda yeri: Tevbe -9:111

14-

Âyetin tamamı:

☺ ·۷۲۰ϕ۰۰۰۰۰۰۰ ·۷۷۰۰۰۰۰۰ ·۷۲۰ϕ۰
→۰۰ ·۷۷۰۰۰۰ ۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ·۷۲۰ϕ۰۰۰۰۰۰۰۰
·۷۲۰ϕ۰۰→۰۰۰۰۰۰۰۰ ·۷۷۰۰۰۰۰۰ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰
۰۰

Risalede yeri: Sözlər sh: 40,106,399; Şuâlar sh: 180 (Şuâlar'da, bu âyetten başqa aynı surenin aynı âyetlerinin devamında yedi adet âyet daha yazılıdır.)
Kur'anda yeri: Rum-30:17,18

18-
۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

Âyetin tamamı:

↔۰۰۰۰۰۰۰۰ ۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰
✓ ۰۰۰
۰۰۰
۰۰۰
۰۰۰

Risalede yeri: Sözlər sh: 45,214,218 ve 364
Kur'anda yeri: En'am-21:76

19-
۱-xU«[«4 ²w6 y«7 «”xT«< ²-İ~
_@^\²[«- «...~«†İ~ ³~«†Ë~ ~h²8İ~
³_«WÅ9Ë~
«-xQ«%²h# ¬y²[«7Ë~«— ²|«-
±¬u6 €W«V«8¬¬f«[¬"TM¬gÅ7~«-
_«E²AK«4

Risalede yeri: Sözlere sh: 46, 52, 81, 114, 115, 118, 165, 193, 195, 197, 199, 200, 292, 425, 431, 670; Mektubat sh: 9, 245 ; Lem'alar sh: 126; Eski yazı Lem'alar sh: 892; El-Mesnevi-yül Arabî sh: 51, 60, 83, 84, 212, 276, 383, 403; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 10, 105, 165; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 20, 54, 99, 213, 225, 451, 496, 524, 614; Nur'un İlk Kapısı sh: 107

Kur'anda yeri: Yâsin-36:82,83

sh:» (R.k.k: 64)

20-

v[-T«B²K W²7~«•~«h-±M7~
_«9-f²;-~

-•xN²R«W²7~h²[«3²v-Z²[«V«2
«a²W«Q²9İ~«w<-gÅ7~«•~«h-
w[±-7³_ÅN7ž,«-2v-Z4«V«2

Risalede yeri: Sözlere sh: 46, 544 ; Mektubat sh: 395, 510; Şuâlar sh: 96 ve 611-619 ve yine İşarat-ül İ'cazlardaki Fâtiha tefsiri kısımları.

Kur'anda yeri: Fâtiha -1:1***

21-

•⑥①↗•☰ ..•⑨•✓•⑥② ↔○↘①☼○↙ •↻①↘•↖
□□□□✓ □□□□✗ □□ □✓ □ □ ✓□□ □□□□ | □□□□ □□
□ ✓ □□□□□□□
⑩⑩↙○⑥•☞ •↻①↘•↖ •○①□○↖ ↔•↻①↘•↖ •↻①↘•↖
↖ ↔•○①↘•↖→①②③ ↔○↘①☼○→① •↻①↘•↖ •○↘
|✓

Risalede yeri: Sözlere sh:48, 82, 91, 95, 301, 381, 440, 599, 673, ; Lem'alar sh: 327, 347; Şuâlar sh:111, 181, 209, El Mesnevi-yül Arabî sh: 57, 100; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 15, 47; tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 25, 72, 568; Nur'un İlk Kapısı sh: 114; Tarihçe-i Hayat sh: 319, 440

Kur'anda yeri: Rum-30:50

22-

○▽○☪ .↵ .○↳○→▽○⊗ ○↳←↵ ○·○⑨·✓
○☪↵ ○↗○☪+○☪☪☪ ○□☪→→○☪☪☪ ○↑↵

□§□□□(□ □□□

□□□□✓ □↗□□□□□ □□□□ □□□□□ □□ □□□□□□ □□□□

→·☪○□ ○*○○☪+☪○↳ .○✓○☪

□□□□ ✓ □□□□ □□ ✓ □□□□□ □ □□ □×

Risalede yeri: Sözler sh: 61, 139, 164, 373, 429, 434, 542, 551, 627, 631, 663, 668, 672, 682, ; Mektubat sh: 5, 13 ve bir çok yerinde; Lem'alar sh: 66; Şuâlar sh: 105, 731 ve

↗ ○↓○⑥○→·☪○□ ○*○○☪+☪○↳ .○✓○☪ ■

↗○←↵☪ ○↳○← ○▽○☪↵ ↗

âyetin bu cümlesi, Şuâların daha birçok yerlerinde vardır; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 276, 341, 386, 393, 407; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 165, 188 ve 228; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 328, 345, 429, 473, 501, 510, 531, 590; Barla Lâhikası sh: 21; Emirdağ-1sh: 277; Emirdağ-2 sh: 9 ve daha birkaç yerinde; Âsâr-ı Bediîye sh: 8; Tarihçe-i Hayat sh: 254, 310, 396 ve daha birçok yerinde; Mufasssal Tarihçe sh: 658 vesaire...

Kur'anda yeri: İsrâ-17:44

23-

□¥□□□□□ ¥↗□□□□ □□□□□✓□ | □✓□□

Âyetin tamamı:
sh:» (R.k.k: 65)

✓ □□□↗□□□□□ □□□□□ □□□□□ □ □✓ □□□↗□□□□□
✓ □□□↗□□ ✓ □□□□□□□□□□
□□□□¥□□□□□ ¥↗□□□□ □□□□□✓□ | □✓□□□ | □□□□□
□□□↗□□□□□ □□ | □□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 83, 538, ; Şuâlar sh: 11, 13; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 298; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 185; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 365

Kur'anda yeri: Lokman-31:13

24-

□§□□□□ ✓ □□ §□□ □□□× | □✓□□□ | □×□□□□□□
·✓↵ ○↑○>○↗○②·① ○↳←

Âyetin tamamı:

•↑•→•↺•↻ ••↘•↻ •↑•⑥•◻•↺•↻ •4•④•↗
◀ ••✓•↻ •④•↑•④•→•◻•④•↗•📄 •✓•↻ •④•↑•④•→•↻•④•→•①
□ ✓ □□
□□□¥□□□□□ □ ¥□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 90, 135, 526, 529, 699, ; Mektubat sh: 251, 291, ; Lem'alar sh: 191 ve 241; Şuâlar sh: 161, 209, 234, 656, 666, 667; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 139, 204, 212, 244, 247; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 105, 248; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 120 213, 225, 276, 568, 621; Âsâr-ı Bediyye sh: 9, 129, 519; Tarihçe-i Hayat sh: 128, 440

Kur'anda yeri: Lokman-31:28

25-

↻ •↓•↗•④•↻•↻ •↓•→•④•→•④•↻•↻ •↻
□□□□ □□□□✓ □ □□ □□□ □□□□ □□□□□□□□

Âyetin tamamı:

•↘•↘•↗•→•④•↻ •④•↑•④•→•↘•⑥•→•↻ •↻•↻•☎ •④
↗•→•↻ •↓•↻•④•↻•↻•↻ •↓•④•↘•④•↻•↻ •④•↑
□□□□□□ □□ □□

(Diğer parça âyet değil, iktibas olabilir.)

Risalede yeri: Sözler sh: 91, 182; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 414

Kur'anda yeri: En'am-6:149

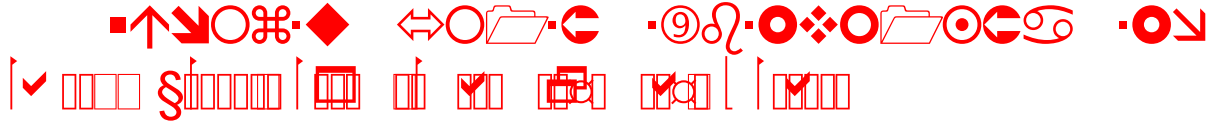
26-

□¥□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□✓□□ □□□□ □□□□ □□
✓ □□

Âyetin tamamı:

•↓•↻•↗•↗•↗•↗•↗•↗ •↔•④•↘•④•↘•↘ •④•↘•↘ •📄•↻•↻
□□□□□□ □□□□□□ □ □ ✕ □□ ✓ □□ □□ □□ □□□□
□¥□□□□□□ □□□□ □□

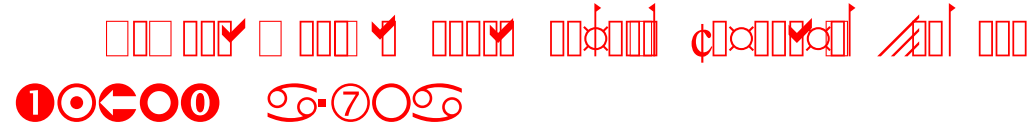
29-

Risalede yeri: Sözlere sh: 92; Şuâlar sh: 639; Arabî İ̇şarat-ül İ'caz sh: 90;
Tercüme İ̇şarat-ül İ'caz sh: 64; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 358; Tercüme Mesnevî
(Abdülmecid) sh: 222; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 456; Nur'un İlk Kapısı sh: 34;
Âsâr-ı Bediyye sh: 124

Kur'anda yeri: İnfitar-82:13, 14
* * *

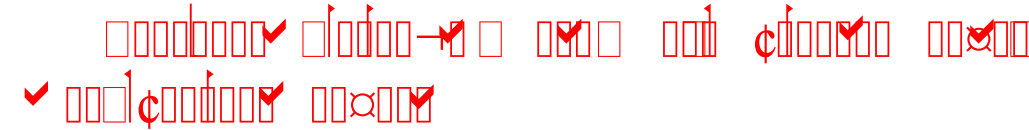
30-

Risalede yeri: Sözlere sh: 92, 98, 170, 396; Lem'alar sh: 137; Şuâlar sh: 184;
El-Mesneviy-ül Arabî sh: 264, 342; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 27, 178;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 40, 310, 430; Barla Lâhikası sh: 151; Âsâr-ı Bediyye
sh: 43

Kur'anda yeri: Zilzal-99: Suresi tamamı.
* * *

31-

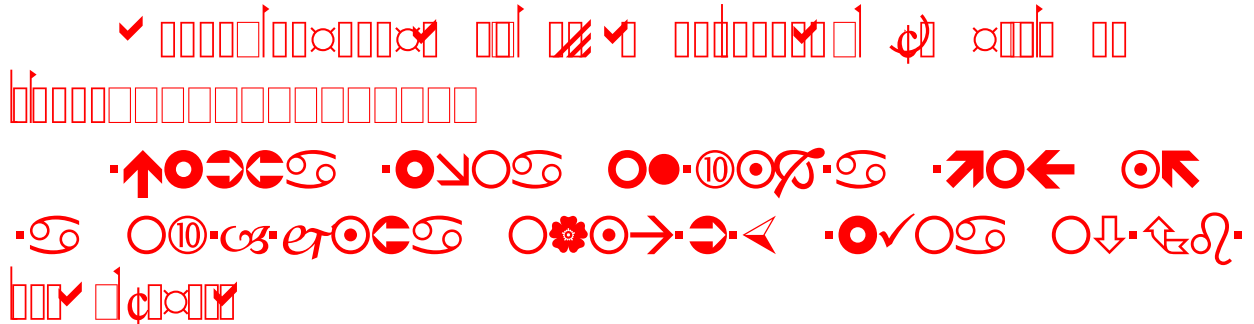
Risalede yeri: Sözlere sh: 92, 238, 437; Mektubat sh: 200; El-Mesneviy-ül
sh:» (R.k.k: 67)

Arabî sh: 264, 342; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 54; Nur'un İlk Kapısı sh: 13

Kur'anda yeri: El-Karia -101:Suresinin tamamı.

* * *

32-

□¥÷∞∞∞∞ ∑⊛∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∅× ∞∞∞∞

Risalede yeri: Sözler sh: 92, 112, 165, 197; Lem'alar sh: 191, 193 ve 241;
Şuâlar sh: 37, 38, 161, 209; Tarihçe-i Hayat sh: 440

Kur'anda yeri: Nahl-16: 77

33-

∞∞∞∞∞∞ ∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞ ∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞

•∞∞∞∞∞∞∞∞→∞∞∞∞∞∞ •∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞

→∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

•∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

✓ ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ∞∞∞ ∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞ ∞∞

∞∞

□□□□□□□□□□□□□□□□

Birinci âyet ve Nurlardaki yerleri ve me'hazi, 17 no.lu sırada verildiği gibi, devamında gelen diğer bazı âyetler de, başka numaralarda geçtiği halde, buradaki âyetler arkadaşlarıyla birlikte kaydedildi.

Risalede yeri: Sözler sh. 94 ve ikinci âyet olarak sh: 106; Mektubat sh: 390, 391; Lem'alar sh: 332, âyetlerden bazıları için Şuâlar sh: 214; yine bazı âyetler El-Mesneviy-ül Arabî sh: 342; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 271, 430; Barla Lâhikası sh: 257; Tarihçe-i Hayat sh: 445; Âsâr-ı Bediiye sh: 132, 342

Kur'anda yeri: Rum-30:17 ilâ 27

34-

∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞

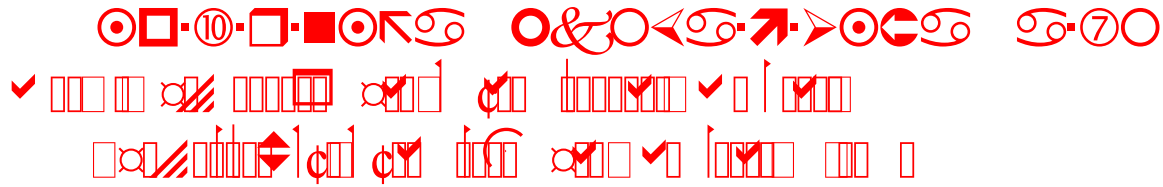

Risalede yeri: Sözlür sh:98, 116, 117, 238, 425, 426, 427, 438, 530, ; Mektubat sh: 200; Şuâlar sh: 184; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 243; Tercümesi sh: 142; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 352; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 27; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 40, 439, 444; Nur'un İlk Kapısı sh: 130; Âsâr-ı Bediyye sh: 38

sh:» (R.k.k: 68)

Kur'anda yeri: tekvir-81:1ila3

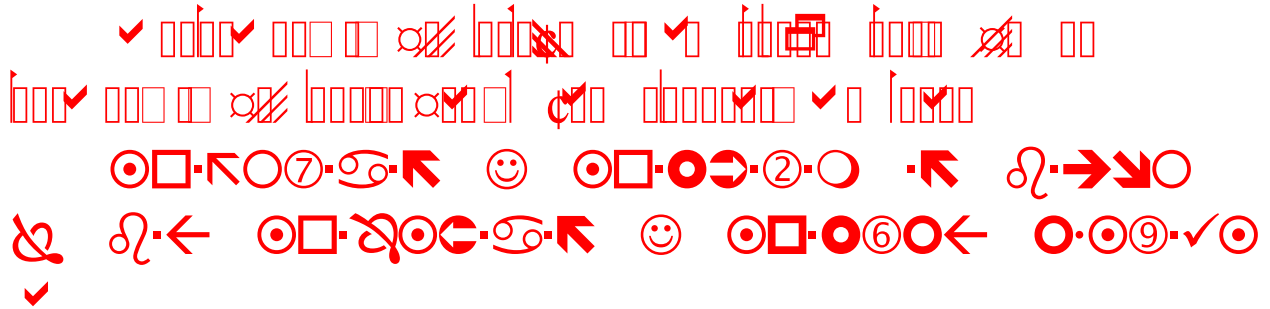
35-

Risalede yeri: Sözlür sh:98, 116, 238, 425, 438, 530; Mektubat sh: 200; Şuâlar sh: 184; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 27; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 40, 439; Nur'un İlk Kapısı sh: 130; Âsâr-ı Bediyye sh: 38

Kur'anda yeri: İnfirat-82:1ila3

36-

Risalede yeri: Sözlür sh:98, 116, 375, 425, 438; Şuâlar sh: 185; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 243, Tercümesi sh: 142

Kur'anda yeri: İnşikak- 84:1, 2, 3, 4, 5

37-

Risalede yeri: Sözlür sh:98; Şuâlar sh:184

Kur'anda yeri: Nebe', Amme-78:1

38-

□□□□□(□□✓ □□□□✓ □ □? □□□□ □ □□□□) ✓ □ □ □ □ □ □

Risalede yeri: Sözler sh:98 ve 380

Kur'anda yeri: Gaşiya -88:1

39-

□□□□□□□□~~□~~ ✓ □□□ □□□□□□□□□□□□ □ □□□□ □ □□ □□□ □□□

✓

Âyetin tamamı:

✓ □□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□ □□□ □ □□□□□□□ □ □
□□□□□□□□ □□□□□ □ □□ □□ □□□ □□□□
□□□□□□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 112, 139, 195; Mektubat sh: 251; Şuâlar sh: 37, ; Mufassal Tarihçe sh: 1741

Kur'anda yeri: Yâsin-36:53

sh:» (R.k.k: 69)

40-

□□□□□□□□ □□□□ □ □□ □□□□□

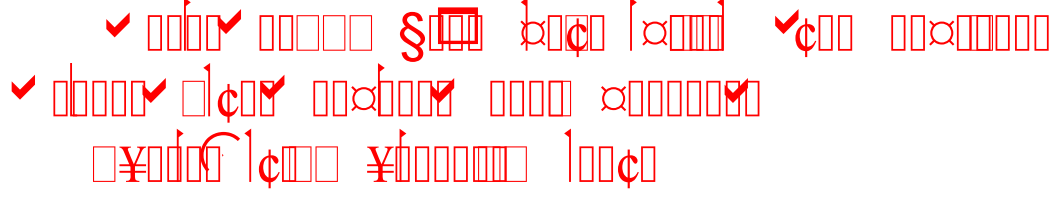
Âyetin tamamı:

⊙↑○←-⑥-→⊙☎-☉-☞ ⊙↑○→-■-○↓○○⑨○⑦
⊙↑○←○⑨→○→○☞ ⊙↓○← -↓-⑤*☉ ☐→○↑-☐ ⊙↓
□□□□□□ □□ □□□□□ □ □□ □ □
⊙↓-☉ ☞.☞⑥○→-☎ ☐→-☐-☐ ☞→○☞☞☞.☞ ⊙↑
□□□□ □□□□ □ □□□□□ □ □□□□ □□□□ □□□□
-↓○☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞-⑧-← ⊙↓-☞ ☞.☞→○← ☞.⊙
☞☞☞ ○↓-←☞.↓○☞☞☞☞☞ -↓○↑-↓ ☞→○☞☞☞☞☞
☞

Risalede yeri: Sözler sh: 112, 397; Şuâlar sh: 37

Kur'anda yeri:A'raf- 7:172

41-

✓

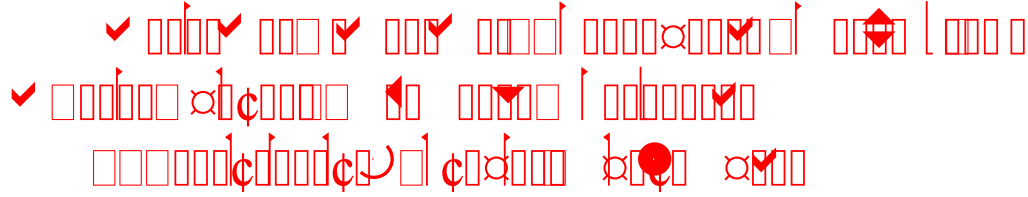
Risalede yeri: Sözler sh: 115 ve 424

Kur'anda yeri:Yâsin-36: 77

42-

Âyetin tamamı:

✓

Risalede yeri: Sözler sh: 115, 400, 424

Kur'anda yeri: Yâsin-36: 80

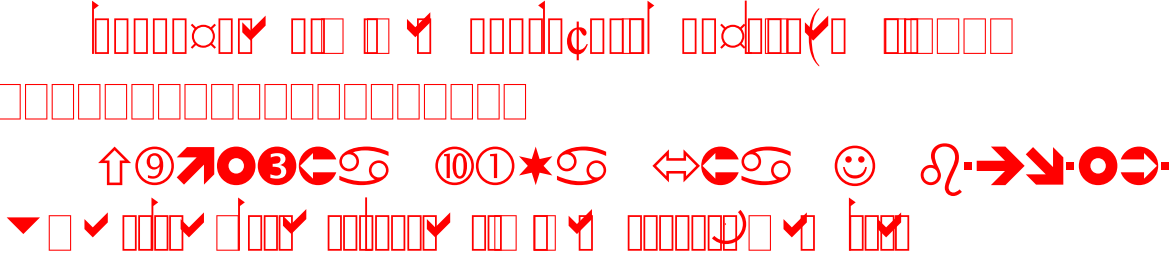
43-

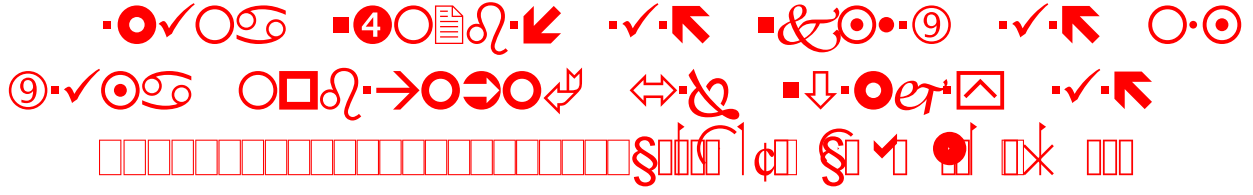

Risalede yeri: Sözler sh: 116, 426; Şuâlar sh: 141, 215, 217; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 351; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 443; Tarihçe-i Hayat sh: 370, 446, 448

Kur'anda yeri: Tekvir-81:10

44-

Risalede yeri: Sözlere sh: 135, 163, 252, 469; Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 190; Sırr-ı İna A'tayna sh: 1; İslâm hattı Lem'alar sh: 116; Şuâlar sh: 682; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 310; Tercümesi sh: 206; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 331; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 414; Barla Lâhikası sh: 62, 64; Kastamonu Lâhikası sh: 160; Nur'un İlk Kapısı sh: 172; Tarihçe-i Hayat sh: 305; Mufasssal Tarihçe sh: 237, 869

Kur'anda yeri: En'am-6:59

47-

w«8 «t²VW²7~ z¬İx ¬t²VW²7~
«t¬7_«8 ÅvZÅV7~ ¬u5
š³_«L« ²w«8 Çi¬Q«— š³_«L«
²wÅW¬8 «t²VW²7~ ¬i²X««— -
š³_«L«
¬š²|«- ±¬u6]«V«2 «tÅ9Ë~ -
h²[«F²7~ «“¬f«[¬" š³_«L« ²w«8
Ç”¬g«—
°h<¬f«5

Risalede yeri: Sözlere sh: 135, 375, 418; Lem'alar sh: 129; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 281; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 168; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 336; Emirdağ-1 sh: 35

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:25

48-

Kur'anda yeri: Hûd-11:44

50-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا

Risalede yeri: Sözlər sh: 135, 164, 535; Mektubat sh: 311; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 145;
Kastamonu Lâhikası sh: 207; Âsâr-ı Bediyye sh: 133; Tarihçe-i Hayat sh: 477

Kur'anda yeri: Ahzab-33:72

51-

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا

Âyetin tamamı:

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا

Risalede yeri: Sözlər sh: 135, 138, 440; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 215, 241, 341; Tercüme
Mesnevî (Abdülkadir) sh: 270, 429

Kur'anda yeri:Enbiya-21:104

52-

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا
قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقْوَاهُ ۖ وَاللَّهَ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِأَعْيُنِنَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 136, 165, 197, 441, 561; Mektubat sh: 306; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 348, 584

Kur'anda yeri: Kaf-50:16

55-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 137; Şuâlar sh: 706; Barla Lâhikası sh: 298

Kur'anda yeri: İsrâ-17:82

56-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 137, 138, 385, 692; Barla Lâhikası sh: 334

Kur'anda yeri: Yâsin-36:69***

sh:» (R.k.k: 73)
57-

✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□ □ □□ □□□□□ □□□

-30◀

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□

Risalede yeri: Sözlər sh: 139, 434, 669

Kur'anda yeri: Cum'a-62:1

58-

□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □ □□□ □□□□□

Âyetin tamamı:

✓ □□□ □□ □□ □□□□□□□ □□□□ □ □□ □□□ □□ □

□□□□□□ □□□□

□□□□□ □ □□□□ □ □□ □□□ □□□□□ □ □□□ □ □□□□

✓ □□□ □□□□□□ □□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□ □□□□ □

□□□ □□□□□

Risalede yeri: Sözlər sh: 140, 167, 396, 435

Kur'anda yeri: Enfal-8:24

59-

□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□ □□□□ □□

Âyetin tamamı:

□□□□□□ □ □□□ □□□□□□ □□ □□□ □□□□□ □□□□ □□

□□□□□□ □□ □□□ □ □□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□

□□□□□□ □ □□ □□□□□

□□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□ □□□□□□□

□□□□□ □ □□□

(Not: Bu âyetin aynı mânasında, yani Şems ve Kamer'in teshirini beyan eden âyetler, 7 adet surelerde geçmektedir. Bunlar:13:2- 14:33- 29:61- 31:29- 35:13- 39:5 ve 16:12 âyetleridir.

Risalede yeri: Sözler sh: 140; Mektubat sh: 411; Lem'alar sh: 346; Şuâlar sh: 758

Kur'anda yeri: Ra'd-13:2

63-

Risalede yeri: Sözler sh: 141 ve 689

Kur'anda yeri: Kehf-18:1

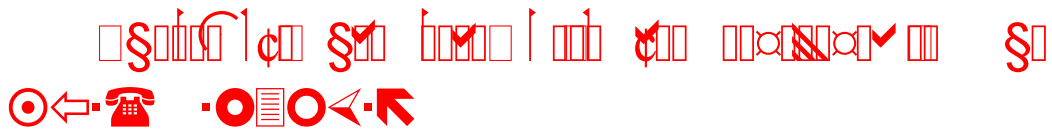
64-

Âyetin tamamı:

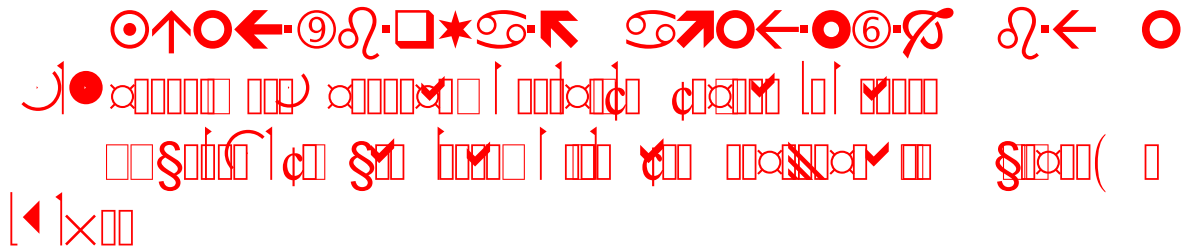
Risalede yeri: Sözler sh: 158, 178, 351;Mektubat sh: 411; Şuâlar sh: 188, 208; Eski yazı Lem'alar sh: 905; Tarihçe-i Hayat 438, 619

Kur'anda yeri: İsrâ-17:102

65-

Âyetin tamamı:

sh:» (R.k.k: 75)

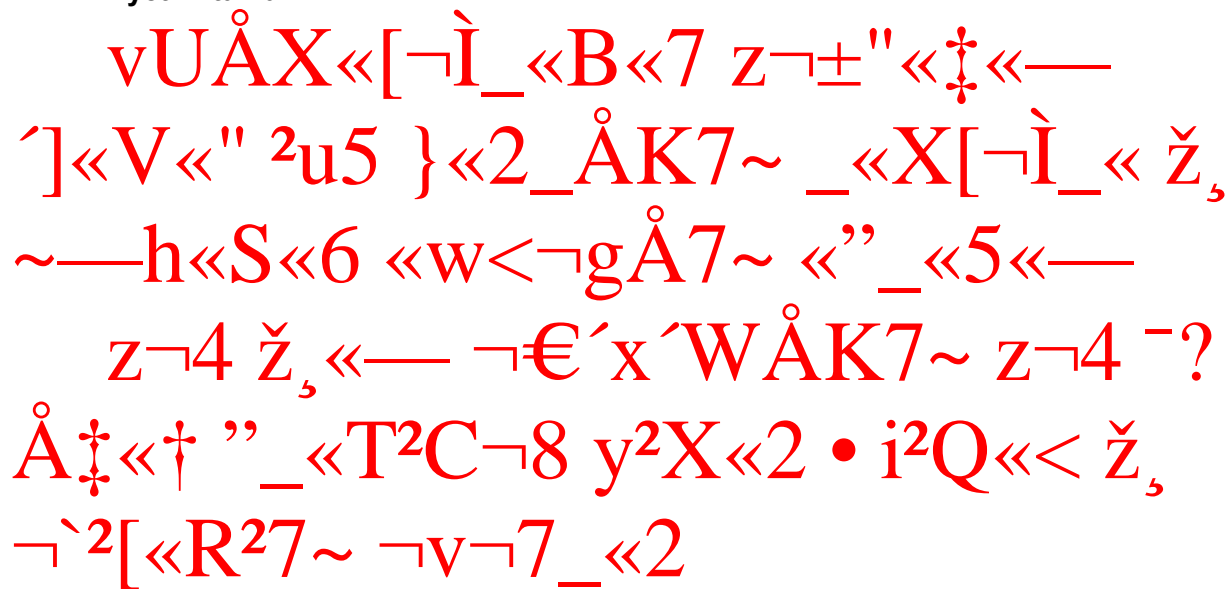
Risalede yeri: Sözlər sh: 163, 463; Mektubat sh487

Kur'anda yeri: Yâsin-36:12

66-

■w[¬A8 - • _ «B¬6

Âyetin tamamı:

⁂w[¬A8 ⁂ • ⁂«B¬6 z¬4 ÅžË~
h«A²6İ~ ž,«— «t¬7'† ²w¬8 h«R².İ~
ž,«— ¬œ²‡İž²

w¬8 y²X¬8 ~xV²B« ⁂«8«— ⁂—

İ_«- z¬4 -xU« ⁂«8«— *

²vU²[«V«2 ⁂ÅX6 ÅžË~ ⁂u«W«2

²w¬8 «-xV«W²Q« ž,«— ⁂—

⁂«=²h5

²w¬8 «t¬±"«‡ ²w«2 • i²Q««

⁂«8«— ¬y[¬4 «-xN[¬S ²†Ë~

~®...xZ-

«h«R².İ~ ³ž,«— ¬š³⁂«WÅK7~

z¬4 ž,«— ¬œ²‡İž² z¬4 ⁂?Å‡«†

¬"⁂«T²C¬8

⁂w[¬A8 ⁂ • ⁂«B¬6 z¬4 ÅžË~

«h«A²6İ~ ³ž,«— «t¬7'† ²w¬8

Risalede yeri: Sözlər sh: 163, 547; Mektubat sh: 487; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 264;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 310

Kur'anda yerleri: Sebe-34:3, Yunus-10:61 ve olarak daha 8 yerde bulunmaktadır. Biz bunların içinden sadece iki âyet aldık.

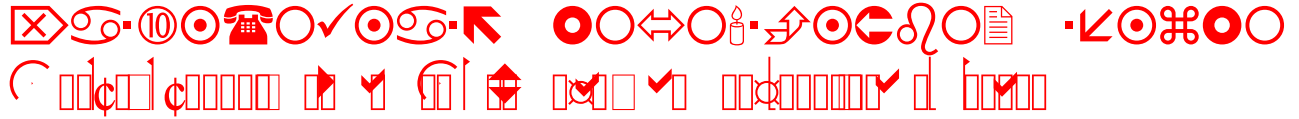
67-

(Burada iktibasen kaydedilmiş, başka risalelerde âyetin aynısı yazılmıştır.)

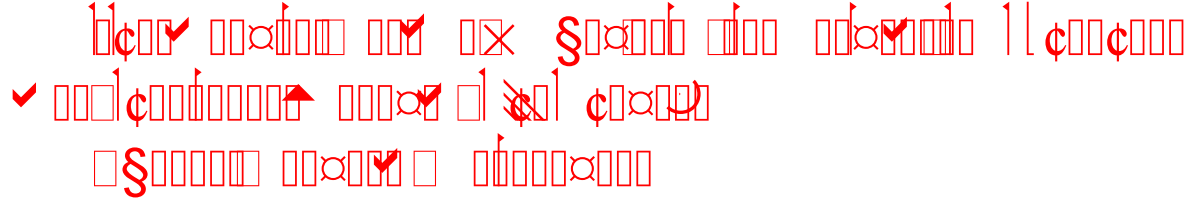
Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözler sh: 164 ve 259

Kur'anda yeri: Sad-38:18***

68-

Risalede yeri: Sözler sh: 165, 197, 441; Elyazma 29. Mektub sh: 265; Şuâlar sh: 589; Barla Lâhikası sh: 45, 325; Mufassal Tarihçe sh: 757

Kur'anda yeri: Mearic-70:4

69-

sh:» (R.k.k: 76)

Risalede yeri: Sözler sh: 167, 292, 679, 682; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 51; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 10; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 20, 212, 430; Nur'un İlk Kapısı sh: 203

Kur'anda yeri:Zümer-39:62

70-

Âyetin tamamı:

Kur'anda yeri: Kehf-18:39

73-

□□□□□□✓ □□□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□ □□
✓ □□□□□□ □□

Âyetin tamamı:

•↑•○➔○➔ □✓ ○↑•○➔○➔ □□□□□□□ □□□□ □□ □□ □□
○➔○➔ □□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□
□□□□□□✓ □□□□ □□□□□

sh:» (R.k.k: 77)

□ ✓ □□□□□□□□ □□✓ □□ □□□□□□ □□□ □□□□□ ✓ □□□□
□□□□□□□ □□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 167

Kur'anda yeri: Kehf-18:39

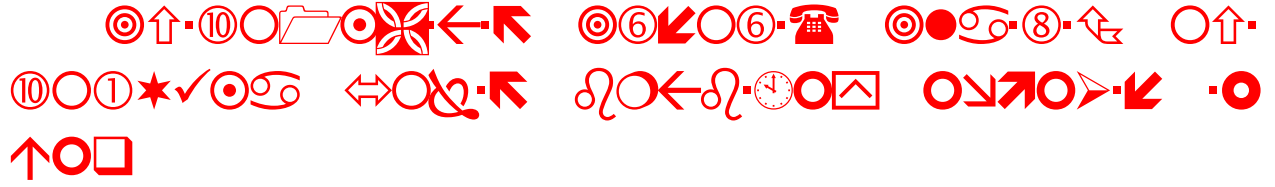
74-

□□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□
↑□□□□□□□□ □□□□□

Âyetin tamamı: (Not: Âyetin bu parçası Kur'anın iki Suresi'nde bulunmaktadır: 1- Âl-i İmran âyet: 185'te, 2- Hadid Suresi âyet: 20'de vardır. Âl-i İmran'daki âyet, ileride baş kısmı itibariyle yazılacağından şimdi burada kaydedilmedi. Hadid Suresi'ndeki âyeti alıyoruz.)

○↓•➔○➔○•➔ ○➔○➔➔•➔○➔ ○&○➔➔•➔ □□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□
□□□□□

◁ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□ □□
➔•○•➔ ○↑○➔➔•➔○➔□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□
✓ □□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□
□□□□□ □□□□□□ □□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

Risalede yeri: Sözler sh: 169; Mektubat sh: 455; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 145
 Kur'anda yeri: Hadid-57:20

 75-

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

Âyetin tamamı:

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

Risalede yeri: Sözler sh: 172; Eski yazı Mektubat sh: 579
 Kur'anda yeri: Enfal-8:25

 76-

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

Risalede yeri: Sözler sh: 176, 181, 373; Mektubat sh: 411, İslam harfî Lem'alar sh: 956, 957; Şuâlar sh: 639; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 329; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 204 Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 272, 422

Kur'anda yeri: Mülk-67:5

sh:» (R.k.k: 78)

77-

✓

|◀

Risalede yeri: Sözlər sh: 180, 373; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 330;
 Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 205; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 413;
 Mufasssal Tarihçe sh: 1045
 Kur'anda yeri: Rahman-55:33 ilâ 35

78-

|◀

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Sözlər sh: 181
 Kur'anda yeri: Tahrim-66:4

79-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

Risalede yeri: Sözler sh: 182, 274; Lem'alar sh: 70, 89, 175; Barla Lâhikası sh: 10;
Tarihçe-i Hayat sh: 190; Mufasssal Tarihçe sh: 688

Kur'anda yeri:Mü'minû-23:97, 98

80-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

Risalede yeri: Sözler sh: 183; Mektubat sh: 309

Kur'anda yeri: Fussilet-41:36

81-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

Âyetin tamamı:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

Riselede yeri: Sözler sh: 186; Mektubat sh:96, 312

Kur'anda yeri: Zümer-39:32

sh:» (R.k.k: 79)

82-

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ
وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ
فَتَزَكَّىٰ﴾

Ⓝ Ⓣ Ⓜ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ

(Sûrenin başından yirmidört adet âyet kaydedilmiş ve Sözlere'de ona göre mânaları nazara verilmiş.)

Risalede yeri: Sözlere sh: 191, 382; Mektubat sh: 316; Âsâr-ı Bediyye sh: 204

Kur'anda yeri: Kaf-50:1ila24

83-

Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ

✓ Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ

✓ Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ

Risalede yeri: Sözlere sh: 191; Mektubat sh: 317

Kur'anda yeri: Şems-91:1ila15

84-

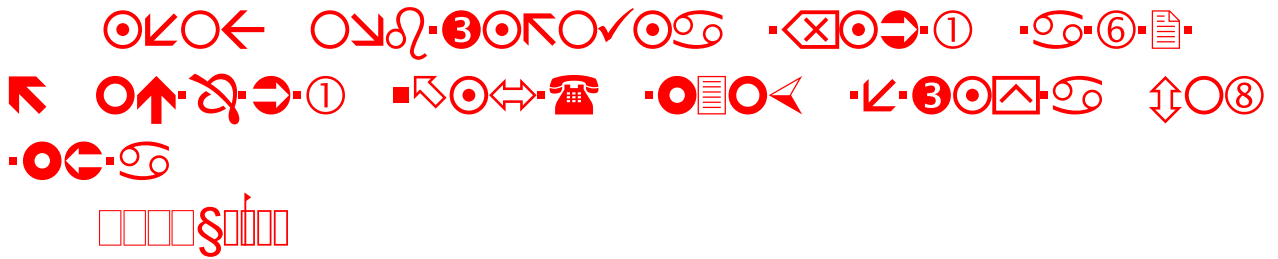
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ
Ⓝ Ⓞ Ⓟ Ⓠ Ⓡ Ⓢ Ⓣ Ⓤ Ⓥ Ⓦ Ⓧ Ⓨ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ Ⓩ

Risalede yeri: Sözlere sh: 192; Mektubat sh: 317; Lem'alar sh: 5; Barla Lâhikası sh: 203; Mufasssal Tarihçe sh: 512

Kur'anda yeri: Enbiya-21:87

85-

Âyetin tamamı:

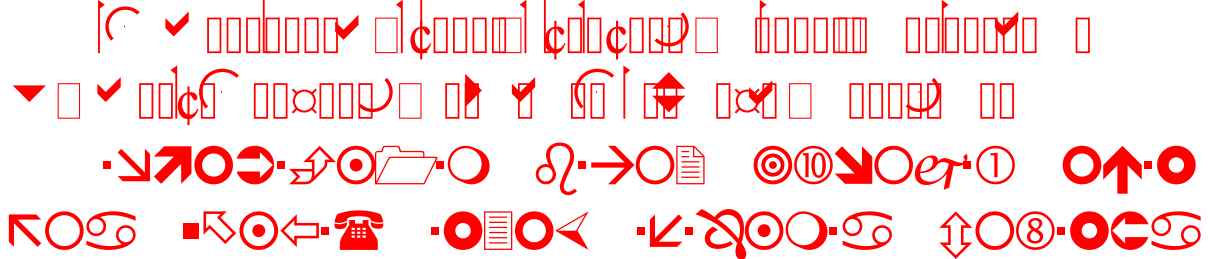
Risalede yeri: Sözler sh: 196, 231, 617, 664, ; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 60; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 27; Hutbe-i Şâmiye sh: 38

Kur'anda yeri: Secde-32:7* **

88-

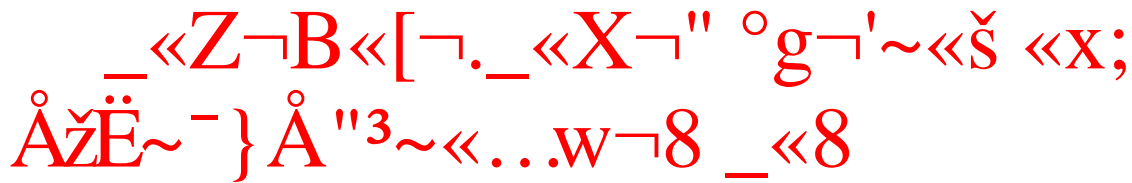
Âyetin tamamı:

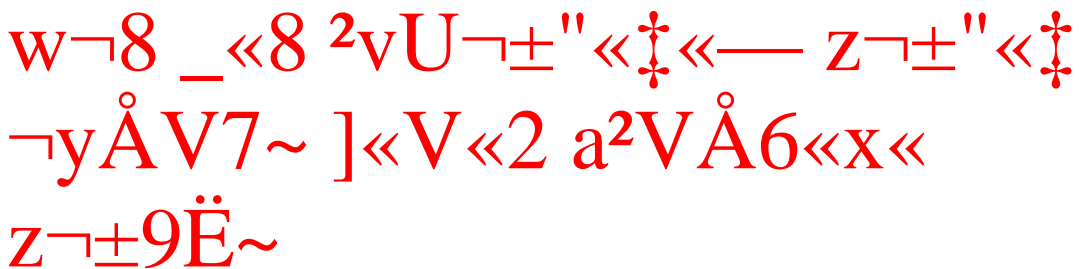
Risalede yeri: Sözler sh: 196; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 109

Kur'anda yeri: Neml-27:88

89-

Âyetin tamamı:

~•~«h.].«V«2z~±"«:Á-Ë~
_«Z-B«[. _«X~°g~'~«š«x ;ÁË~
~v[~T«B»

Risalede yeri: Sözler sh: 197, 292, 440, 663; Lem'alar sh: 340, 344, Şuâlar sh: 630, 708;
El-Mesnevi-ül Arabî sh: 51, 241; Tercüme Mesnevî-Abdülmeçid sh: 10; Tercüme
Mesnevî (Abdülkadir) sh: 20, 270; Nur'un İlk Kapısı sh: 107

Kur'anda yeri: Hûd-11:56

90-

□□□□✓ □□□✓ □□□□✓ □ □□□✓ □ □□□□□□ □□□□
□ ✓ □□□□□□□ □□□□□ □□ □□ ✓ □□□□ □□

Risalede yeri: Sözler sh: 200, 267, 310, 444, 502, 534, 585, 689; Mektubat sh: 253, 297,
379, 466Lem'alar sh: 35, 37, 39; Elyazma 29. Mektub sh: 202; Eski yazı Lem'alar sh: 124;
Barla Lâhikası sh: 273; Tarihçe-i Hayat sh: 206, 423

sh:» (R.k.k: 81)

Kur'anda yeri: Bakara-2:286

91-

✓ □□□□□ □□ □□□□ ✓ □□□ □□□□□ □□□□ □□□□
✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□ ✓ □□□□ □□
□□ ✓ □□□□□□ □ □□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□

•▲◎κ○⑥•© ○↳○←

Risalede yeri: Sözler sh: 200, 310, 444, 558, 585, 689; Mektubat sh: 85, 87 , 253

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:8

92-

◎↑○→○○↳•☉ ◎↑○←↳○○→◎er+↳©○ ∂•→•
© ○↓•↳↳○○ ○•◎☉•✓◎☉ ↔•→•↳ ∂•← ∂•↳○○•
↳•◆ ∂•◎κ○○☉

Arabî sh: 276, 412, 415; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 165; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 328; Mufasssal Tarihçe sh: 1502

Kur'anda yeri: Â'raf-7:156

sh:» (R.k.k: 82)

95-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝۱۰۰ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ۝۱۰۱

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَقَدَّسَتْ اَسْمَاعُكَ ۝۱۰۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝۱۰۳ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ۝۱۰۴

Risalede yeri: Sözler sh: 230
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:188

96-

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَقَدَّسَتْ اَسْمَاعُكَ ۝۱۰۵

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَقَدَّسَتْ اَسْمَاعُكَ ۝۱۰۶

Risalede yeri: Sözler sh: 232, 360; Lem'alar sh: 36, 49, 75
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:31

97-

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَقَدَّسَتْ اَسْمَاعُكَ ۝۱۰۷

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَتَقَدَّسَتْ اَسْمَاعُكَ ۝۱۰۸

(Ve Fetih Suresi'nin sonuna kadar)

Risalede yeri: Sözlür sh: 233, 405, 688; Mektubat sh: 89, 167, 168; Lem'alar sh: 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 37; Şuâlar sh: 627; Barla Lâhikası sh: 273, 274

Kur'anda yeri: Fetih-48:son üç ayet

98-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Risalede yeri: Sözlür sh: 238, 404, 430, 559; Mektubat sh: 200, 303; elyazma Mektubat İ.Fakazlı sh: 389, Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 227; Tercümesi sh: 122; El-Mesneviy-ül Arabî, sh: 73; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 27; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 566; Mufasssal Tarihçe sh:663

Kur'anda yeri: Necm-53:1-18

99-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Risalede yeri: Sözlür sh: 243, 365, 377, 393, 672; Mektubat sh: 205; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 378; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 485; Emirdağ-1 sh: 181; Nur'un İlk

Kapısı sh: 141'de iktibasen dür, Âsâr-ı Bediye sh: 198; Mufasssal Tarihçe 1665; yine Âsâr-ı Bediye sh: 212, 218, 239

sh:» (R.k.k: 83)

Kur'anda yeri: Yâsin-36:38

100-

□_®~«h¬, «j²WÅL7~ «u«Q«««—

(İktibasendir)

Âyetin tamamı:

—_®~«h¬, «j²WÅL7~ «u«Q««—
~®‡x9 Åw¬Z[¬4 «h«W«T²7~
«u«Q««—

Risalede yeri: Sözler sh: 244 ve 277 (Burada □_®~«h¬,

«j²WÅL7~ «u«Q««— olarak kayıtlıdır ki, âyet öyledir.); Mektubat sh: 205; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 373, 378; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 476, 684; Nur'un İlk Kapısı sh: 141

Kur'anda yeri: Nuh-71:16

101-

•○✓○☉ ☉☉○⑥•❖•③•☿ •↓•⑤★✓○ ☉☉○⑥○
◆○✓□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□ □□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□□ □□ □□
□□□□ □□□□□□□□ □□

Risalede yeri: Sözler sh: 245

Kur'anda yeri: Bakara-2:34

102-

□□□□□□□□□□ □□ ✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□ □□
□□□□□□□□ □□□□□□

Âyetin tamamı:

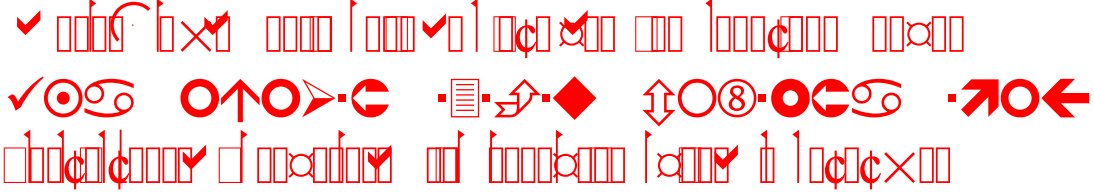
✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□
□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□ ✓ □□ □□□□ □□
○☉•☉ ○↑○☉☉☉☉☉☉ ○⑦↑○☉☉☉☉☉☉ •☉☉☉☉☉☉
✓ □□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□ □□ □□□□ □□

Risalede yeri: Sözler sh: 257; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 303; Tercümesi sh: 208

Kur'anda yeri: Neml-27:40

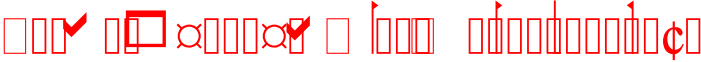
113-

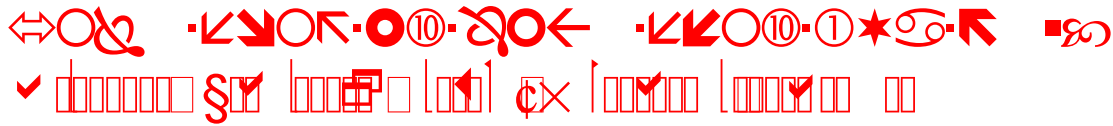
Risalede yeri: Sözler sh: 257; Mektubat fihrist kısmı sh: 484; Şuâlar sh: 637; Mufassal Tarihçe sh: 692

Kur'anda yeri: Mülk-67:15

114-

Âyetin tamamı:

Not:

Birisi İbrahim Suresi, âyet: 49'da: "Kıyamet günü mücrim ve günahkârların ve kâfir zâlimleri elleri ve ayakları zincir ve prangalarla sımsıkı bağlandıklarını göreacaksınız." ifadesiyledir. İkincisi ise; Sâd Suresi, âyet: 38'de: Cin şeytanların Süleyman'a (A.S.) karşı inkıyad ve itaatlerini, şerirlerinin de prangalarla sımsıkı bağlandıklarını ifade eder. Burada Üstad'ın maksadı da bu âyettir.

Birisi İbrahim Suresi, âyet: 49'da: "Kıyamet günü mücrim ve günahkârların ve kâfir zâlimleri elleri ve ayakları zincir ve prangalarla sımsıkı bağlandıklarını göreacaksınız." ifadesiyledir.

İkincisi ise; Sâd Suresi, âyet: 38'de: Cin şeytanların Süleyman'a (A.S.) karşı inkıyad ve itaatlerini, şerirlerinin de prangalarla sımsıkı bağlandıklarını ifade eder. Burada Üstad'ın maksadı da bu âyettir.

Risalede yeri: Sözler sh: 268

Kur'anda yeri: Sâd-38:37,38

115-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا الْإِسْلَامُ لَكُنَّا مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١١٩﴾

Risalede yeri: Sözler sh: 260
Kur'anda yeri: Sâd-38:19

119-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا الْإِسْلَامُ لَكُنَّا مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١١٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا الْإِسْلَامُ لَكُنَّا مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١١٩﴾

Risalede yeri: Sözler sh: 263, 366, 405, 417, 443; Mektubat sh: 184; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 54, 115 ve 384; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 329, 497 ve 499
Kur'anda yeri: İsrâ'-17:88

120-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا الْإِسْلَامُ لَكُنَّا مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١٢٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا الْإِسْلَامُ لَكُنَّا مِنَ الْخَائِبِينَ ﴿١٢٠﴾

Risalede yeri: Sözler sh: 266; Lem'alar sh: 241; Eski yazı Lem'alar sh: 885 ve 895;
El-Mesneviy-ül Arabî 212 ve 404; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 528;
Tarihçe-i Hayat sh: 128

Kur'anda yeri: Hacc-22:73

sh:» (R.k.k: 88)

123-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

Âyetin tamamı: (Not: Âyetin buradaki şu cümlesi Kur'anın iki Suresinde mevcuttur. Birisi Zümer Suresi âyet: 63'de; birisi de Şûra Suresi âyet: 12'dedir. Biz, Zümer Suresi'ndeki âyetin tamamını alacağız:)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

Risalede yeri: Sözler sh: 292 ve 682; Lem'alar sh: 340 ve 344;

Şuâlar sh: 603 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

(iktibas şeklinde); El-Mesneviy-ül Arabî sh: 51 ve 204; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 10; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 20, 347 ve 430

Æ²* «ž!ö«:ö-€!«x WÅ,7!ö

G[-7@«T«8ö-~-G«[-" âyetten iktibas ile); Nur'un İlk Kapısı sh: 107

Kur'anda yeri: Zümer-39:63

124-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ

sh:» (R.k.k: 89)

Risalede yeri: Sözler sh: 292, 463 ve 670; Lem'alar sh: 308 ve 340; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 51, 403; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 10; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 20 ve 524; Nur'un İlk Kapısı sh: 107

Kur'anda yeri: Hicr-15:21

125-

𐤟𐤭𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

Âyetin baş tarafı:

𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

Risalede yeri: Sözler sh: 306, 656; Lem'alar sh: 325; Eski yazı Lem'alar sh: 138; Arabî
 İşarat-ül İ'caz sh: 189; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 265; 433; Tercüme Mesnevî
 (Abdülmeçid) sh: 179 ve 253; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 311 ve 625

Kur'anda yeri: Mülk-67:3, 4

126-

𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

Risalede yeri: Sözler sh: 310

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:9

127-

𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕
 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕 𐤕𐤕𐤕𐤕𐤕

Risalede yeri: Sözler sh: 311, 637 ve 686; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 337 ve 356; Tercüme
 Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 221; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 231, 423 ve 451;
 Nur'un İlk Kapağı sh: 55

Kur'anda yeri: Tîn-95:8

128-

• ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

Risalede yeri: Sözler sh: 317; Mektubat sh: 302; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 366; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 225; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 468; Barla Lâhikası sh: 22; Nur'un İlk Kapısı sh: 52

Kur'anda yeri: Mü'min-40:60

131-

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

Âyetin tamamı:

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

Risalede yeri: Sözler sh: 320; Kastamonu Lâhikası sh: 87;

Nur'un İlk Kapısı sh: 57

Kur'anda yeri: Furkan-25:70

132-

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

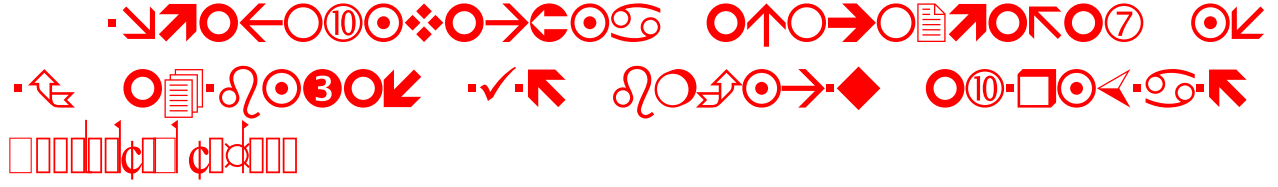
Âyetin tamamı:

• ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰

Risalede yeri: Sözlér sh: 327; El-Mesnevî-yül Arabî sh: 345; Tercüme Mesnevî

sh:» (R.k.k: 91)

(Abdülmecid) sh: 228; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 314, 435 ve 473

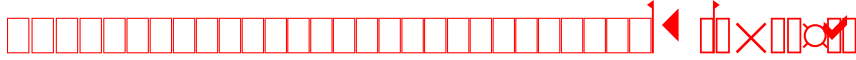
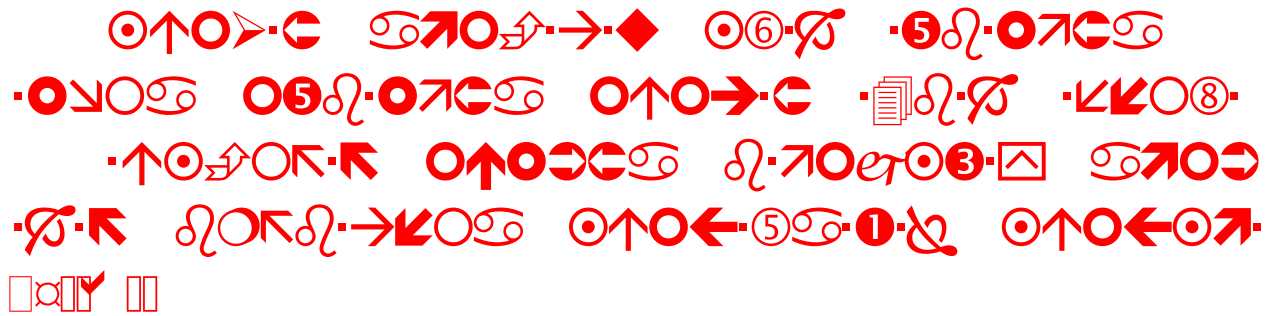
✓ olarak); Kastamonu Lâhikası sh: 16; Mufasssal Tarihçe sh: 881

Kur'anda yeri: (Not: Âyetin bu cümlesi Kur'anın iki Suresinde mevcuttur. Birisi: Kasas-28:78'de, Karun'un servet ve iktidarını kendi ilmîne ve aklına isnad etmesinden bahsedene âyet; ikincisi ise: Zümer-39:49'da insanların küfran-ı ni'metliğı ve hodgâmlılığını söyleyen âyettir. Biz burada Karun'un ahvalinden bahseden âyeti alıyoruz.)

133-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: (Not Kur'anın bu cümlesi Risale-i Nur'un birçok yerlerinde bulunmaktadır. Biz bu çok olan heryeri kaydedemeyeceğiz. Her bir kitaptan bir-iki nümune kaydettik.) Sözlér sh: 328; Mektubat sh: 25, 432; Lem'alar sh: 5, 27; Şuâlar sh: 60, 348; El-Mesnevî-yül Arabî sh: 181, 248; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 89, 219; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 179, 267; Kastamonu Lâhikası sh: 46; Nur'un İlk Kapısı sh: 26 ve hâkeza, Nurların birçok yerlerinde.

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:173

134-

○↑·⑥○↘○↑↖ ○⊖○→○⊗○⊗○⊗○↳ ⋈○⑩○←○↺ ⋈↔
□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□(□□ □□□□ □□ ↓ □ □

□□□□□□□□ ↓ □□□□□ □ □ □□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Sözlər sh: 331 ve 444; Mektubat sh:253

Kur'anda yeri: Tâhâ-20:25 ilâ 28

135-

□□□□□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□□□ □□ □□□□ □

↑↖○↺ ✓ ○↑○→○↺○↺

Risalede yeri: Sözlər sh:332 ve 666

Kur'anda yeri: Tâhâ-20:8

136-

○↳○← ○↖○·○↗○↺ ○↑↖○↺ ○↖○·○↗○

✓ □□□□□□□□ □□□□ □□ □□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□
□□□□□□ □□□□□ □ □□ □□□□□□□ □□□□

sh:» (R.k.k: 92)

Risalede yeri: Sözlər sh. 335; Lem'alar sh: 89

Kur'anda yeri: Nâs-114:6

137-

✓ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□

·○×○⊙○↳ ○↳ ○↓·↑↖○·○↳○↺ ○□·⊖·⑩·■○↗○↺

□□□□□□ □□ □□□□ □□ □□□□ □□

Risalede yeri: Sözlər sh: 343, 576, 586, 587, ve 589, 701; Mektubat sh: 140, 179, 207, 210, 211 ve 216; Şuâlar sh: 127, 624 ve 730; Tarihçe-i Hayat sh: 332

Kur'anda yeri: Kamer-54:1,2

138-

○↳·←·↳ ○□○↗→○↳○↺ ⋈○↘ ○↳·← ○

↑·↳ ○⑥○·❖○↳·↳ ·↑○→○↺ ·○↳·↺ ·⑩·○ ○↑·↳
·↺

بَدَّلَ مَا فِيهَا فَمَنْ يَدَّبُّ شَفَايَا أَفْوَاهٍ
 -> رَجَعَتِ الْبُحْبُوحَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 لَمْ يَكُنْ يَدَّبُّ شَفَايَا أَفْوَاهٍ وَالْمُنْتَهَاتُ
 لَمْ يَكُنْ يَدَّبُّ شَفَايَا أَفْوَاهٍ وَالْمُنْتَهَاتُ
 لَمْ يَكُنْ يَدَّبُّ شَفَايَا أَفْوَاهٍ وَالْمُنْتَهَاتُ
 لَمْ يَكُنْ يَدَّبُّ شَفَايَا أَفْوَاهٍ وَالْمُنْتَهَاتُ

Risalede yeri: Sözlür sh: 351; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 608

Kur'anda yeri: Hacc-22:18

139-

وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ

Risalede yeri: Sözlür sh: 361; Mektubat sh: 368; Barla Lâhikası sh: 10;

Tarihçe-i Hayat sh: 193

Kur'anda yeri: Yunus-10:58

140-

وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ

Âyetin baş kısmı:

وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ
 وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ وَالْمُنْتَهَاتُ

Risalede yeri: Sözlür sh: 362 ve 688; Mektubat sh: 433

Kur'anda yeri: A'raf-7:158

141-

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

Âyetin tamamı:

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

sh:» (R.k.k: 93)

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

Risalede yeri: Sözlər sh: 363, El-Mesneviy-ül Arabî sh: 387; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 502; Nur'un İlk Kapısı sh: 166

Kur'anda yeri: A'raf-7:179 ve Furkan-25:44

142-

قُلْ اِنَّ اُمَّمِي وَمَنْ اٰمَنَ مَعَهَا سَاهِبَةٌ لِّرَبِّكَمْ اِلٰهًا وَرَبُّكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ سُبْحٰنَ عَنَّا اِلٰهًا ۚ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۗ

•

Risalede yeri: Sözlere sh: 368, 383, 384 ve 405; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 234;
Tercümesi sh: 105, 113 ve 126; Mufasssal Tarihçe sh: 1663
Kur'anda yeri: Bakara-2:23,24

143-

Risalede yeri: Sözlere sh: 370; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 56 ve 153; Tercümesi sh: 35; Âsâr-ı
Bediyye sh: 230
Kur'anda yeri: Enbiya-21:46

144-

Risalede yeri: Sözlere sh:372, 373, 434, ve 447; Lem'alar sh: 249; Şuâlar 135;
Tarihçe-i Hayat sh: 364
Kur'anda yeri: Hadid-57:1

145-

Risalede yeri: Sözlere sh: 372, Mektubat sh: 187; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 56;
Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 35, 36 ve 37; Emirdağ-2 sh:94 ;Âsâr-ı Bediyye sh: 135
Kur'anda yeri: Bakara-2:1,2

sh:» (R.k.k: 94)

146-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözler sh: 376; Mektubat sh:16; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 151;
El-Mesneviy-ül Arabî sh: 351; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 218; Tercüme
Mesnevî (Abdülkadir) sh: 442; Âsâr-ı Bediyye sh: 632; Mufasssal Tarihçe sh. 692

Kur'anda yeri: Yâsin-36:39

147-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözler sh: 378 ve 446; Şuâlar sh: 134; Tarihçe-i Hayat sh: 364

Kur'anda yeri: Hicr-15:94

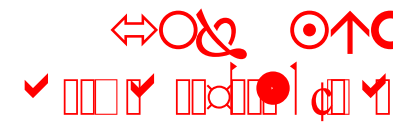
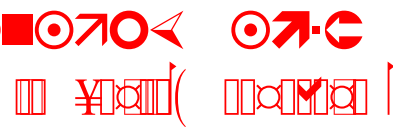
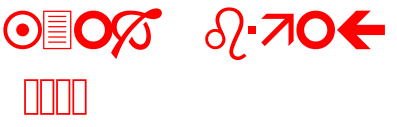
148-

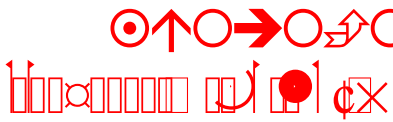
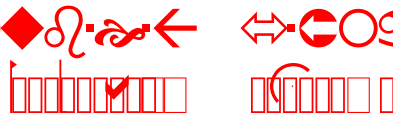
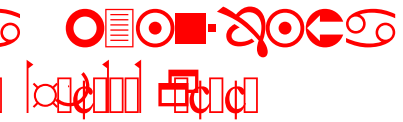
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

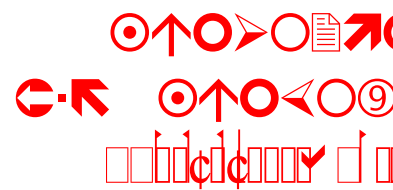
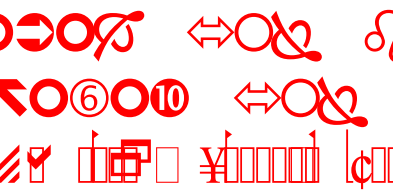
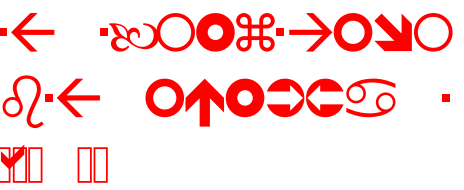
Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

✓

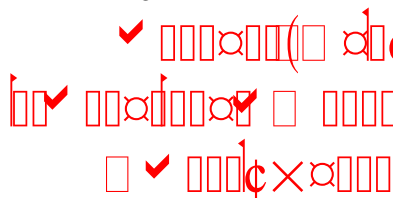
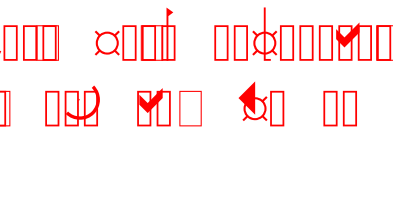
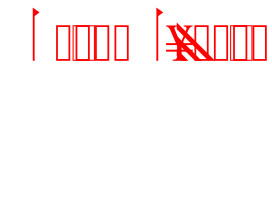

Risalede yeri: Sözler sh: 379

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:154

149-

✓

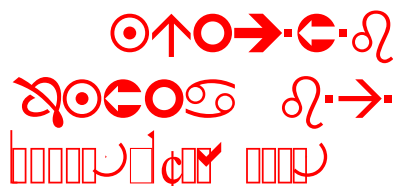
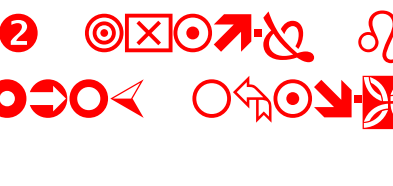
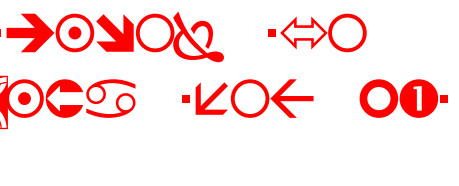
Risalede yeri: Sözler sh: 380; Elyazma 29. Mektub sh: 194;

Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 183

Kur'anda yeri: Dehr-76:1

sh:» (R.k.k: 95)

150-

Risalede yeri: Sözler sh: 380 ve 458; Eski yazma Lem'alar sh: 81, 83;

Şuâlar sh: 12, 250, 424 ve 604; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 316;

Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 393; Nur'un İlk Kapısı sh: 176

Kur'anda yeri: Mülk-67:8

151-

وَالْمُدَنِيَّةَ وَالنَّاصِبَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

Âyetin tamamı:

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

Risalede yeri: Sözlər sh: 381; Mektubat sh: 275; Barla Lâhikası sh: 263; Kastamonu Lâhikası sh: 190 ve 192; Âsâr-ı Bediyye sh: 150 ve 618; Hutbe-i Şamiye sh: 141; Mufasssal Tarihçe sh: 754, 898, 900

Kur'anda yeri: Hucurat-49:12

152-

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ

وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ
وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ وَالْمَدِينَةَ

○↓.☉ ▪↘↗○↗○❖.← .✓.↖ ▪↙○←○.→○☐ .
▲○○☐.⑨ ○□.→○↗○↗○☐ .□○↖.☉ *○.→.↳ ○⑩
□□□□□□□□ □□□□ □□□ □□ □□□□ □□□□□□□□

(Onbeş adet âyetlerdir.)
Risalede yeri: Sözler sh: 385,386-389 ve 405
Kur'anda yeri: Tûr-52:29 ilâ 43

156-

▪↘○.❖○er○☉.↳ ○.○.⑥.③.↗.↖ ○↑○→☉☉
□□□□□✓ □✓□□□□-✓□□✓ □□□□□□ ✓□□ □× □□□□
□□□□□□□□□□ ✓ □□□□□□ *□□□□□□□□ □□ □□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 385, 590, 598, 683, ve 684; Lem'alar sh:325, Şuâlar sh: 152;
Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 91; Barla Lâhikası sh: 272; Âsâr-ı Bediîye sh: 75 ve 264
Kur'anda yeri: Enbiya-21:22

157-

□□□□□□□□ □□✓ □□ *□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 390; Arabî İşarat-ül İ'caz sh:220;
Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 116 (iktibas şekliyle); Mufasssal Tarihçe sh: 1663
Kur'anda yeri: Tâhâ-20:5

158-

○↑○←○.↗○↳.→.①.↖ ☉○⑤○.○☉↖.☉ .☐○.○.
○|◆ □□✓ □□✓ □□ ✓ □□□ □□□□□□ □□ ◆□□□□ □□□□□
□□□□✓ □□✓ □□ |□ □□□□□□□□□ □□□□□□ □□✓ □□□
✓ □□□□✓

Risalede yeri: Sözler sh: 391, 415, 416 ve 673; Şuâlar sh: 113, El-Mesneviy-ül Arabî sh:
316; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 195; Emirdağ-1 sh: 181; Tarihçe-i Hayat sh:
342; Âsâr-ı Bediîye sh: 212
Kur'anda yeri: Amme-78:6ila17

sh:» (R.k.k: 97)

159-

✓ 𐤀𐤁𐤄𐤏 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌
✓ 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌 𐤏𐤕𐤌
𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓
𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌

Risalede yeri: Sözler sh: 392, 438; Şuâlar sh: 55 (İktibas ile

𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓 𐤕𐤓

𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌 yazılmıştır.); Arabî

İşarat-ül İ'caz sh: 284; Tercümesi sh: 187 ve 188; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 224; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 120; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 243; Tarihçe-i Hayat sh: 394

Kur'anda yeri: Enbiya-2:30

160-

𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

(Not:

𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓 kelimesi, Kur'anın onüç yerinde vardır. Biz bunlardan yalnız Bakara suresinin başındaki âyeti alıyoruz.)

Âyetin tamamı:

𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

✓ 𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

Risalede yeri: Sözler sh: 394; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 61

Kur'anda yeri: Bakara-2:5

161-

𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

𐤀𐤁𐤄𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓𐤏𐤕𐤌𐤓

Risalede yeri: Sözler sh: 395; Mektubat sh: 189, 190 ve 496;

Şuâlar sh: 6, El-Mesneviy-ül Arabî sh: 108; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 82; Barla Lâhikası sh: 297

Kur'anda yeri: Muhammed (A.S.M.)-47:19

162-

Risalede yeri: Sözler sh: 396, 514; Elyazma Mektubat-İ.Fakazlı sh: 389

Kur'anda yeri: Mürselat-77 ile Zâriyat-51: surelerinin baş kelimeleridir ki, Kur'an-ı Hakîmde havanın ve zerrelerin hareket ve dalgalanmalarına yemin edilmiştir.

sh:» (R.k.k: 98)

163-

Risalede yeri: Sözler sh: 396

Kur'anda yeri: Yâsin-36:34

164-

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Sözler sh: 396 ve 430; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 146; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 383; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 234; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 495

Kur'anda yeri: Fussilet-41:11

165-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ

Risalede yeri: Sözler sh: 397

Kur'anda yeri: Kıyamet-75:22,23

166-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ

Âyetin tamamı: (Not: Az değişik kelimelerle fakat aynı manada Kur'anın iki Suresi'nde bu âyet bulunmaktadır. Birisi: Kasas-28:38, birisi de Mü'min-40:36'dır. Biz Mü'min Suresi'ndekini kaydediyoruz.)

Risalede yeri: Sözler sh: 401; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 165; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 158; Âsâr-ı Bediyye sh: 594

167-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَ الْبَشَرَ حَقَّهُمْ وَأَقْرَبَهُمْ

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Sözler sh: 401; Şuâlar sh: 612, Emirdağ-2 sh: 128;
Âsâr-ı Bediyye sh: 594; Mufassal Tarihçe sh: 1667

sh:» (R.k.k: 99)

Kur'anda yeri: Yunus-10:92

168-

مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ
۝٤٩

Âyetin tamamı:

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ قَدْ قَامَ عَلَيْكُمْ فِئْتَانٌ مِّنْ آلِ عَادٍ يَأْتِيكُم بِهِمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِآيَاتِهِ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُمْتَدِّينَ
۝٤٨
مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ
۝٤٩

مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ ۝٤٩

Risalede yeri: Sözlər sh: 402; Âsâr-ı Bediyye sh: 595

Kur'anda yeri: Bakara-2:49

169-

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ قَدْ قَامَ عَلَيْكُمْ فِئْتَانٌ مِّنْ آلِ عَادٍ يَأْتِيكُم بِهِمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِآيَاتِهِ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُمْتَدِّينَ
۝٤٨
مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ
۝٤٩
مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ ۝٤٩

Risalede yeri: Sözlər sh: 402

Kur'anda yeri: Bakara-2:96

170-

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ قَدْ قَامَ عَلَيْكُمْ فِئْتَانٌ مِّنْ آلِ عَادٍ يَأْتِيكُم بِهِمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِآيَاتِهِ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُمْتَدِّينَ
۝٤٨
مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ
۝٤٩
مَدِينَةٍ لَّهُمْ فِيهَا نِسْوَةٌ لَّهُمْ فِيهَا جَنَّاتٌ مِّنْ تَحْتِهَا يَجْرِي الْمَاءُ غَيْرٌ مُّضْمَرٍ ۝٤٩

Risalede yeri: Sözler sh: 402
Kur'anda yeri: Maide-5:62

171-

•⬇⬇○⑥○③○⊡○→○→○→ ○○&○⊡○⬇ ✓ ○
↑○→○→○→○→ ○○⑤○⊡○⊡ ○○⑨○✓○→ ○→○⊡ ○→○
↑•↑○③•⬇•⬇

Âyetin tamamı: (Hayli uzunca bir âyet olduğundan, tamamını kaydetmedim.)
Risalede yeri: Sözler sh: 402

Kur'anda yeri: Maide-5:64

172-

↔○⊡ •○→○⑥○③○⊡○→○→○ ○●○⊡○→○→○
□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□✓ □□□□ □×□ ✓ □□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□□□
✓

Risalede yeri: Sözler sh: 402; Âsâr-ı Bediyye sh: 596

sh:» (R.k.k: 100)

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:4

173-

□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□

Risalede yeri: Sözler sh. 422

(Bu âyetin tamamı, Âyetler Cetveli 1 numaralı kısımda yazılmış olduğundan tekrar edilmedi.)

174-

□□□□□□□□ □✓ □✓ □□□□□□□□ □□

Âyetin tamamı:

○↓•↻○→○→○① ○↑○→○→○→ •⑥○⑦○↑ ○↑•⑩○
①★✓○→ ○⑨→○⑥→ ○↑○→○→○→ ○□•⊡•⊡ ○↓

Risalede yeri: Sözler sh: 405
Kur'anda yeri: Rûm-30:60

sh:» (R.k.k: 101)
178-

□□✓ □□□□✓ □ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□

Âyetin tamamı:

○▽○◎-↲ .▲○○○□-⑨ ○↙○← .▲○▽-○◎◎ .

▶ □□□□□ □ ✓ □□ □□□□□ □□ □ □□□□□ ✓ □□□□□□ ✓ □ □

□□ ✓ □□□□□ □ □□□□ □□□□□□ □□□□ □ □ □□ □

///□□□□□□ □ ✓ □□□ □ □□ □ □ □ □

□□□□□□□□□□□□□□□□ ✓ □□□ ✓ □ □□□□□□ □ □□□□□ □□□

✓ □□□□□ ✓

Risalede yeri: Sözler sh: 405; Mektubat sh: 161
Kur'anda yeri: Maide-5:67

179-

-↙-○▽-er-■-↙ ↔-○■-□ ○↑○→○◎○ □□○-◎

□□□□□□□□□ □□□□ ✓ □ □□□ ✓ □□□ ✓ □□□□ □□□□□□□□

■↲○←-☎ ○○○○□○ ← ↔-↻-↲ ○↑-○□-◎ .▲○○○□-

⑩○○□ ○↲○→-↙ ○↑-○-↲-◎ ○○×-☎-○◎◎ ○↑-○□

-◎ ○↑○→-○

◎⑥▽○→-☎

Risalede yeri: Sözler sh: 405 ve 653
Kur'anda yeri: Fussilet-41:53

180-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözciler sh: 406; Mektubat sh: 324; Eski yazı Lem'alar sh: 317;
Mufasssal Tarihçe sh: 182, 500 ve 1287

Kur'anda yeri: Maide-5:54

181-

Risalede yeri: Sözciler sh: 406 ve 430

Kur'anda yeri: Neml-27:93

182-

Risalede yeri: Sözciler sh: 406

Risalede yeri: Sözlər sh: 407; Âsâr-ı Bediyye sh: 132

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:64

185-

•↘↘○↗○↖○•⑩○↖ •↗← ○↗○↗↖↖○↖
↖ •↗↖↖↖↖↖↖ ○↗○*↖↖↖ •↗↖↖↖↖↖↖ ↗
↖↖↖↖↖↖

Risalede yeri: Sözlər sh: 408, 746; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 166; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 334; Âsâr-ı Bediyye sh: 628; Mufassal Tarihçe sh. 396

Kur'anda yeri: Bakara-2:43

186-

□ ✓ ○↗↖↖↖↖↖ □ ↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖ ↖↖↖ ↖↖↖
✓ ↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖ ↖↖

Âyetin tamamı:

↖↖↖↖↖ ✓ ↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖ ↖↖↖
↖↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖↖↖
✓ ↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖↖ ↖
✓ ↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖
•↘•⑩•↖↖↖ •↗↖↖↖↖↖↖↖ ○↗↖↖↖↖↖ •○↖
↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖ ↖↖↖ ↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖
✓ ↖↖↖↖↖↖ ↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖
✓ ↖↖ ↖↖↖↖↖ ↖↖↖↖↖
↖↖ ↖↖↖↖↖ ↖↖ ✓ ↖↖↖↖ ↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖
↖↖↖↖↖ ↖↖↖↖↖ ↖↖↖↖↖ ↖↖ ↖↖↖↖
↖↖↖↖↖↖↖↖ ↖↖ ✓ ↖↖↖↖ ↖↖↖

sh:» (R.k.k: 103)

Risalede yeri: Sözlər sh: 408 ve 746; Şuâlar sh: 399; Âsâr-ı Bediyye sh: 628;

Mufassal Tarihçe sh. 396

Kur'anda yeri: Bakara-2:275

187-

□ ¥0000 000 0 0 0000 000 0000 00000 0000000
↙ 0↑0←0↔ 0000↙ 0↑0←

Risalede yeri: Sözler sh. 412

Kur'anda yeri: İhlas-112

188-

□ 0000000000 0000000 0000 0000 0000 0000 0000 0000 0000
0000000000 0000000 0000000

Âyetin devamı:

0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000
0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000
0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000

Risalede yeri: Sözler sh: 413; Mektubat sh: 28

Kur'anda yeri: Ahzab-33:40

189-

0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000
0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000
0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000
0000000000 0000000000 0000000000 0000000000 0000000000

Risalede yeri: Sözler sh: 415,569; Lem'alar sh: 66; Şuâlar sh: 639; Tercüme
İşarat-ül İ'caz sh: 185; Tercüme Mesnevî (Abdülmedid) sh: 208; Tercüme
Mesnevî (Abdülkadir) sh: 639

Kur'anda yeri: Bakara-2:29

190-

•↓∩•↘○↗⊙⊙⊙ ∩•∩⊙↗•⊙•↗•↘ ∩○←∩•↘○↗
□□□□↗∩□□□□↘ □ ∩ □□□□□□□ □□□□↗□ □□□□□□□□

∩□□□□ ↘ ∩ ∩ □□□□□ □ □□□□ ∩ □ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 419 ve 739; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 278; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 330; Barla Lâhikası sh: 348; Kastamonu Lâhikası sh: 164; Âsâr-ı Bediîye sh: 95
Kur'anda yeri: Mü'minûn-23:12 ilâ 14

195-

∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩ ∩ ∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩ ∩∩∩ ∩
↓∩•↗⊙∩•↘⊙⊙ ∩↔∩↘ ∩↑∩↗•∩ •∩↘∩∩∩∩∩
•∩↘∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩
∩ ∩∩∩∩ ∩∩∩∩ ∩∩ ∩∩∩∩∩∩ ∩∩ ∩∩∩∩ ∩∩∩∩ ∩ ∩∩∩∩

sh:» (R.k.k: 105)

Risalede yeri: Sözler sh: 420; Şuâlar sh: 156
Kur'anda yeri: Nahl-16:66

196-

•∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩
∩∩∩∩∩∩ ∩↔∩↘ ∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩
□□□□□□

Âyetin devamı:

○∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩↔∩↗∩∩∩∩∩∩
∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩
□□□□□□□□□□ □□□□ □ ∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩ ∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩
∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩ ∩∩∩∩∩∩∩∩∩∩

Risalede yeri: Sözlür sh: 421 ve 440; Lem'alar sh. 126; Şuâlar sh: 155; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 241; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 165; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 271 ve 328; Mufasssal Tarihçe sh: 1148

Kur'anda yeri: Nahl-16:68,69

197-

✓ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□
✓ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□

Âyetin tamamı: (Âyet-ül Kürsî onun tamamıdır.)

Risalede yeri: Sözlür sh: 421, 441; Mektubat sh: 189 (x; ÅZË~ «y

'7Ë~ 3zyÅV7k~ ifadesiyle) ve 239; Osmanlıca Lem'alar sh: 237

ve 344; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 241; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 271

Kur'anda yeri: Bakara-2:255 (Âyet-ül Kürsî) ve ayrıca cetvelin 13. bölümünde de âyetin baş kısmı olarak ve Nurlarda bulunduğu yerler kaydedilmiştir

198-

□¥□✓ □□□ □× ¥□□□□□□ ✓□□ □□□□□□ □□□□

Âyetin tamamı:

□□✓ □□□□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□ □□ □
//✓ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ ✓□ □□□□□ □□□□□ □
✓ □□□□□□□□ □□ □□□□□ □□ □□□ □□

•10•02•2•K•9•9•→•0•K•✓•0•9 0↑0>•C •10•02•
2•K 0↓0100←•9•0 0100#•et•0•C•9 ↔0 0 0↑0
100•x•0•0•C •A•0•0•0•0•0•C•9

•9•9•→•0•7•C•9•K •0•0•0•0•0•0•C•9 0↑0>•C •10•
□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 421, 422 ve 661; Mektubat sh: 246; Eski yazı Lem'alar sh: 731; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 189; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 181 ve 336; Mufasssal Tarihçe sh: 384

sh:» (R.k.k: 106)

Kur'anda yeri: İbrahim-14:32 ilâ 34

199-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 423

Kur'anda yeri: Abese-80:24 ilâ 32

200-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Sözlər sh: 423, 424; Şuâlar sh: 109; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 171, 172; Tarihçe-i Hayat sh: 352; Âsâr-ı Bediye sh: 198

Kur'anda yeri: Nur-24:43 ilâ 45

201-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

⊙↖↘○→·② ·↑○⇄⇄⇄ ·○↘○⇄ ⇨·→○←·⑨○⇄

✓ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

□□□□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 427

Kur'anda yeri: Mücadele-58:1

202-

□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□ □□ □□□□ □□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□ □□

□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□

⇄⇄⇄·✓⇄⇄ ○⑥○❖③·→⇄⇄⇄ ⇄⇄·⇄⇄⇄

□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□ □

↗○①⇄·⇄*⇄ ○⇄○←

Risalede yeri: Sözler sh: 427, 559 ve 702

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:1

203-

□□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□ □□□□□□ □□ □□

✓ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □

⇄⇄⇄⇄ ○⑥⇄○①·⇄ ·⇄⇄⇄·⇄⇄⇄·⇄ ·⇄·⇄⇄○□·⇄

⇄⇄·↗○□·← ·⇄·⇄○↗○◆·⇄ ⇄⇄○⇄⇄⇄⇄ ○⇄○②○⑨

□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □× □□□□ □□□□ □□□□ □□ □

□□□□ ✓ □□□□□□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 428

Kur'anda yeri: Fâtır-35:1

204-

✓ □□□□□ □□ □□ ✓ □□□ □□□□□□□ □□□× □□□

→○⇄*⇄ ○↑·⇄·← ·↘⇄·← ○↗·⇄ ○⇄⇄⇄

○↑○↳ℳ⊖↳○⊙⊙⊙↳ ♂→○ℱ○⊙○⊙↳○⊙○↑○⊙○
↳⊙⊙ ♂→ℱ⊙⊙⊙⊙⊙ ○⊙○→⊙⊙⊙○· ✓ ▾·○⊙⊙⊙⊙⊙⊙
□□□□□⊙✓ □ □□□□□□□□□□ ✓ □ ⊙⊙⊙

Risalede yeri: Sözler sh: 440; Mektubat sh: 260ve 271; Lem'alar sh: 62; Şuâlar sh: 172 ve 638; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 277; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 329

Kur'anda yeri: Ankebut-29:60

211-

✓ □□□□□⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙
↓·○⊙⊙⊙⊙⊙⊙ ⊙↳⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙
□⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙
□⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙
□⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

Risalede yeri: Sözler sh: 441; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 241; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 271

Kur'anda yeri: Mülk-67:19

212-

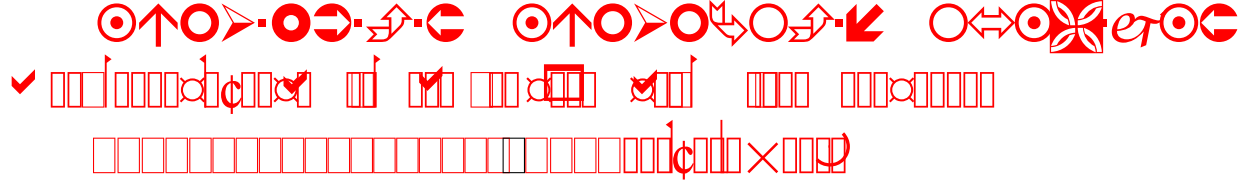
▮↳⊙↳↳·⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙
↳⊙⊙⊙
↳·✓⊙⊙⊙ ⊙⊙⊙↳
□⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

Risalede yeri: Sözler sh: 441; Şuâlar sh: 33, 215 ve 217; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 205 ve 241; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 189, 214, 271, 347 ve 547; Tarihçe-i Hayat sh: 447 ve 449

Kur'anda yeri: Hadid-57:3

213-

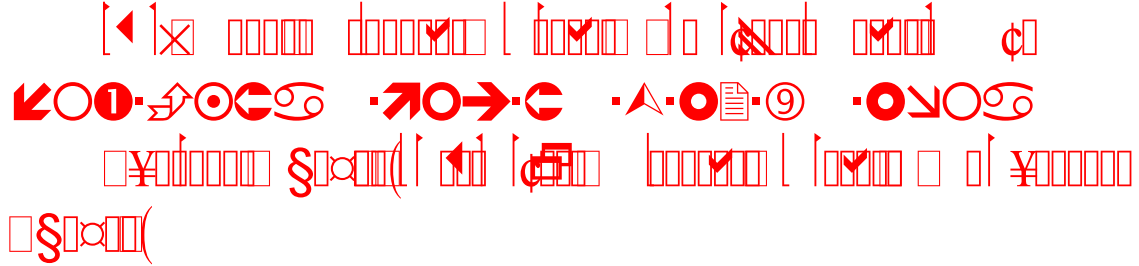
↳↳↳⊙⊙⊙
✓ □□⊙⊙⊙
□⊙⊙⊙
□⊙⊙⊙

✓

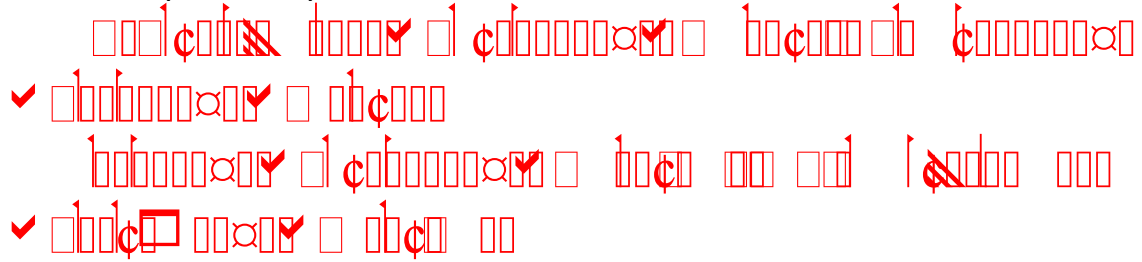
Risalede yeri: Sözlür sh: 441; Barla Lâhikası sh: 299

Kur'anda yeri: Nahl-16:90

214-

sh:» (R.k.k: 109)

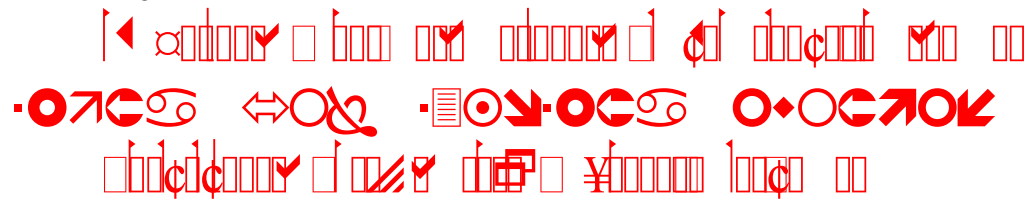
✓

(Not: Bu âyetler, Kur'anda çok tekrar edilen ve Kur'anın birçok ayetlerinin sonlarını Esmâ-i Hüsnâ ile noktalayan âyetlere misal olarak iki-üç âyet parçalarıdır.)

Risalede yeri: Sözlür sh: 454, 455 ve 631; Şuâlar sh: 246 ve 248; El-Mesnevi-yül Arabî sh: 267 ve 415; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 314

Kur'anda yeri: (Nümunelik için) Zariyat-51:49 ve Nahl-16:70

215-

Risalede yeri: Sözlür sh: 456; Şuâlar sh: 154

Kur'anda yeri: Hadid-57:6 ve ayrıca aynı manaya yakın ve aynı kelimelerle 22:61, 31:29, ve 35:13. sure ve âyetlerde de vardır.

216-

١٥٦

Âyetin tamamı:

١٥٦

١٥٦

١٥٦

Risalede yeri: Sözler sh: 456; Şuâlar sh: 249; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 277 ve 415; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 542

Kur'anda yeri: Yusuf-12:76

217-

١٥٦

١٥٦

١٥٦

١٥٦

١٥٦

Risalede yeri: Sözler sh: 457; Şuâlar sh: 250; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 346; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 214; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 231; Âsâr-ı Bediye sh: 123

Kur'anda yeri: (Not: Âyetin bu manasındaki lafızlarla birçok surelerde mevcut olmakla beraber, Nisa-4:122 ve Bürûc-85:11. âyetleri ile muvafakattadır. Ancak Bürûc Suresi'ndeki âyetin son kısmı değişiktir. Nisa

sh:» (R.k.k: 110)

Suresi'ndeki âyet ise, sadece başındaki ١٥٦ yerine ١٥٦ vardır.

Buna göre, biz de Nisa Suresi'ndekini tercih ettik.

218-

□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□

(İktibasendir)

Risalede yeri: Sözler sh: 482; Şuâlar sh: 245

Kur'anda yeri: (Aynı ibare ve metin ile Kur'anda yoktur. Ama aynı mana ve değişik kelimelerle Kur'anın birçok yerinde bulunmaktadır. Bu durumda âyetten iktibas alınmıştır diyebiliriz

Meselâ □□□□□□□□ □□□□□ □ □□ □ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□

✓ □□

âyeti Enfal-8:14 ve

Meselâ □□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□□ □□□□□ □ □□□ □□□ □□ □

Ra'd-13:35 ve Meselâ

□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□

•↶ ∞

gibi âyetlerden iktibas alındığı kesindir. (Âyet ve hadislerde iktibasın caiz olduğu hakkında mukaddemede yazmışızdır.)

219-

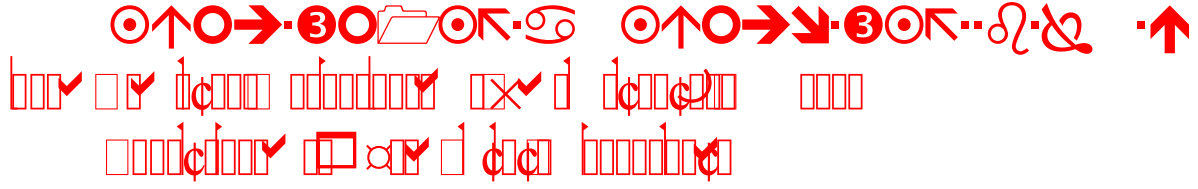
□□□□□□□□ □□□□ □ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□

✓

Âyetin tamamı:

⊙↑⊙◀•⊙•↑•↶ •↑⊙⇄⊙⊙⊙ •⊙↘⊙⊙⊙ ⊙⊙⊙⊙◀✓
⊙⊙⊙ •↔⊙↻⊙⊙⊙ Ⓑ•⊙→•⊙ ⊙↘Ⓑ•⊙⊙•⊙⊙⊙⊙⊙ •⊙⊙⊙⊙⊙
⊙•↶
⊙↑⊙➤⊙↘•⊙•↑•↶ •↔⊙⊙⊙ •↘Ⓑ•↶ Ⓑ•←•↶ ⊙↑⊙➤
| •⊙⊙⊙ □□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□
↔⊙↻⊙↻⊙↻⊙⇄•⊙ •⊙⊙↻ ↔⊙⊙⊙ ⊙↑⊙■⊙⊙•❖•■⊙
⊙⊙⊙⊙⊙ ⊙↑⊙➤⊙⊙⊙⊙•↑•↶•⊙ ⊙↘•⊙⊙ •⊙✓⊙⊙⊙ •↘Ⓑ•⊙⊙
⊙⇄⊙⊙⊙ ⊙◀⊙◀

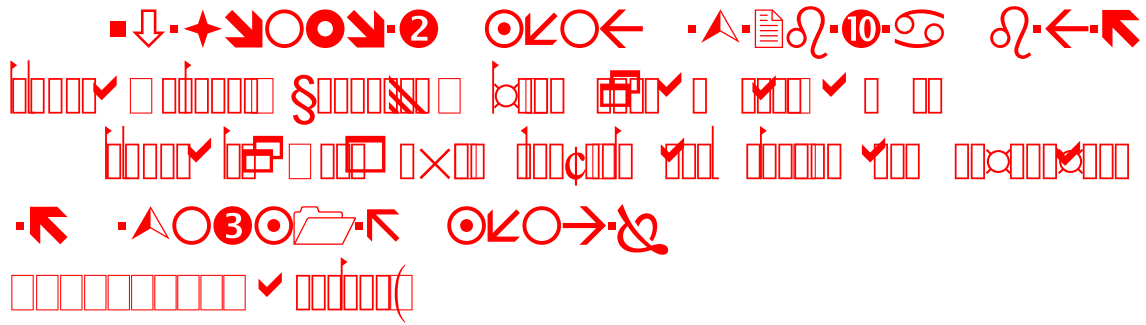
221-

Risalede yeri: Sözlür sh: 447776, ; Mektubat sh: 11 ve 458; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 333; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 207; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 418

Kur'anda yeri: Haşr-59:19

222-

Risalede yeri: Sözlür sh: 477; Mektubat sh: 459; Şuâlar sh: 262; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 334 ve 365; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 207; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 419, 466 ve 571; Barla Lâhikası sh: 151;

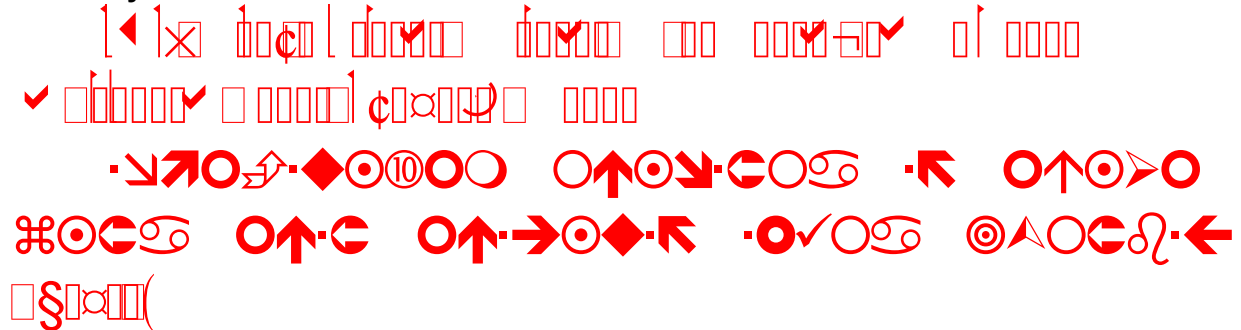
Nur'un İlk Kapısı sh: 43,46

Kur'anda yeri: Nisa-4:79

223-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Sözlür sh: 477, 478, 676 ve 683; Mektubat sh: 59, 459 ve 460; Lem'alar sh: 14, 244 ve 245; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 334; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 207;

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

sh:» (R.k.k: 113)

Risalede yeri: Sözler sh: 501; Şuâlar sh. 228; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 251

Kur'anda yeri: Zuhruf-43:71

229-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

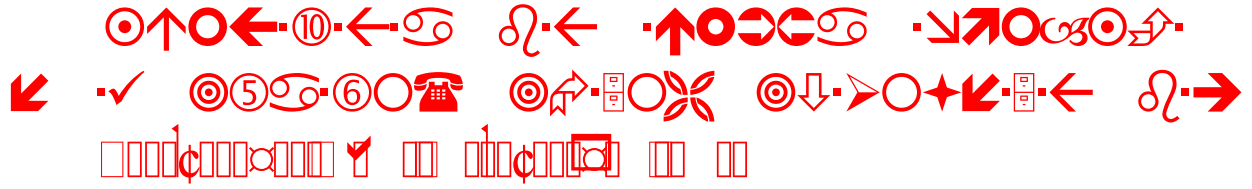
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

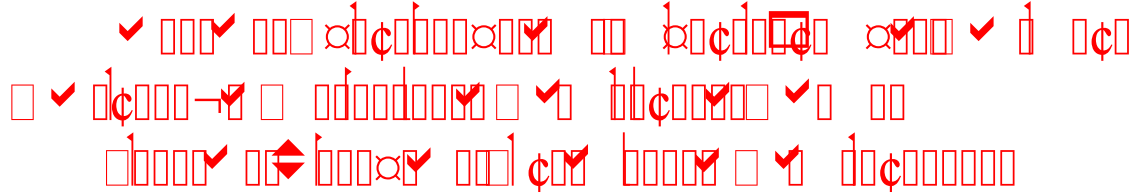
Risalede yeri: Sözler sh: 503; Şuâlar sh: 232; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 53

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:191

230-

Âyetin baş kısmı:

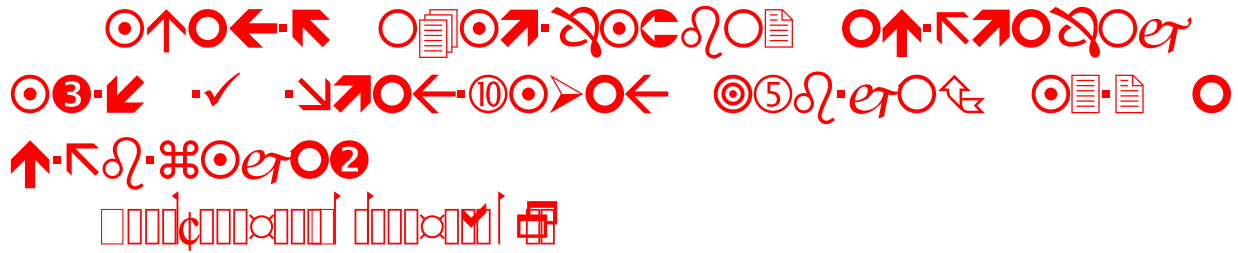
sh:» (R.k.k: 114)

Risalede yeri: Sözler sh: 514; Şuâlar sh: 265 (

 cümlesi); Âsâr-ı Bediîye sh: 27

Kur'anda yeri: Tahrim- 66: 6

234-

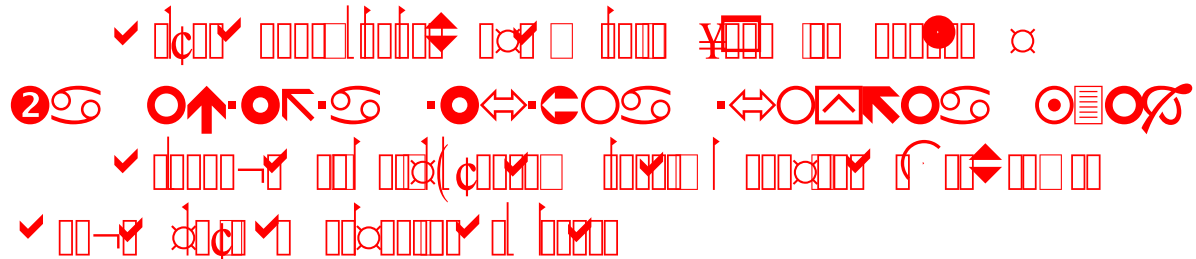
Âyetin devamı:

Risalede yeri: Sözler sh: 514; Şuâlar sh: 265; Âsâr-ı Bediîye sh: 27

Kur'anda yeri: Enbiya-21:26, 27

235-

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْقَدِيمُ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا يَأْتِيهِ
السُّهُبُ يَدْرُسُ وَيَكْشِفُ مَا يَدْرُسُ وَيَكْشِفُ مَا يَدْرُسُ وَيَكْشِفُ مَا يَدْرُسُ

Risalede yeri: Sözler sh: 514; Âsâr-ı Bediyye sh: 27

Kur'anda yeri: Cin-72:1,2

236-

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

Risalede yeri: Sözler sh: 522; Arabî İsharat-ül İ'caz sh: 76; Tercümesi sh: 53 ve 56

Kur'anda yeri: Nuh-71:14

237-

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

Âyetin tamamı:

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

Risalede yeri: Sözler sh: 522 ve 524; Arabî İsharat-ül İ'caz sh: 46, 76, 81 ve 83; Tercümesi sh: 53, 56

Kur'anda yeri: Fussilet-41:46

238-

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

sh:» (R.k.k: 115)

Âyetin tamamı:

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ وَالرُّسُلُ كَقَوْلِهِمْ

Risalede yeri: Sözler sh: 531 ve 556; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 222

Kur'anda yeri: İbrahim-14:48

239-

□□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□

Risalede yeri: Sözl sh. 533; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 242; Tercümesi sh: 141;
Âsâr-ı Bediye sh: 40
Kur'anda yeri: Yâsin-36:59

240-

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□ □□□ □□ □□□□ □□□□□

Âyetin tamamı:

✓ □□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□

✓ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□ □□□ □□ □□□□ □□□□□

□□□□□□□□□□□□□

Risalede yeri: Sözl sh: 533; Arabî İşarat-ül İ'caz sh. 242; Tercümesi sh: 141
Kur'anda yeri: Zümer-39:73

241-

□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□□□□□

✓ □□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□□

□□□□□□□ □□□□□

İki kısım âyetlerden iktibas tarzında alınıp yanyana getirilmiştir.

1-

□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

□□□□□ □□□□ □□□□□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

□□□□□ □□

Kasas-28:70

2-

ႁႃႇႃႇႃႇ ႃ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇ ႃ ႃႇႃႇႃႇ ႃ ႃႃႃ
•026 ⇄02 ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ
 ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ

Tegabun-64:1
 Risalede yeri: Sözler sh: 537

 242-

02.→ႃ 00⇄ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ
ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ .↓
 ✓ ႃႇႃႇႃႇ ႃႃ
 ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႃႃ

sh:» (R.k.k: 116)

.↓ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ
 0100ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ
ႃႇႃႇႃႇ
 ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႃႃ

Risalede yeri: Sözler sh: 544; Şuâlar sh: 266, 270 ve 700; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 323;
 Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 405; Nur'un İlk Kapısı sh: 170 ve 172
 Kur'anda yeri: Bakara-2:256

 243-

02.↓ႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ
 ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ ႃႇႃႇ
ႃႇႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇႃႇ ႃႇႃႇ

Risalede yeri: Sözler sh: 558, 585, 739 ve 773; Mektubat sh: 367; Elyazma Rumuzat-ı
 Semaniye sh: 203, 302 ve 329; Şuâlar sh: 59 ve 177; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 212; El-

Mesneviy-ül Arabî sh: 226; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 123; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 246; Barla Lâhikası sh: 63; Kastamonu Lâhikası sh: 164; Tarihçe-i Hayat sh: 398
Kur'anda yeri: Yunus-10:10

244-

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□
✓ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□

Âyetin başı:

□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□ □□□ □□□□ □□□
✱○◎○ ○↑▼○←○◎◎◎○◎ ○↑↓○◎◎◎○ ○↑○↓○◎◎◎○ ○↑○↓○◎◎◎○
↑

Risalede yeri: Sözler sh: 585 ve 689; Mektubat sh: 253
Kur'anda yeri: Bakara-2:127

245-

□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
✓ □ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Âyetin başı:

✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
✓ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

⊙↑○→○κ.⊙→⊙↓.⊙○⊙.κ ⊙↑○→⊙○⊙⊙↓.⊙ .
⊙⊙↓.⊙ ⇄.↗⊙⊙.⊙ ⊙↑○←○⊙↗○κ ⊙↑.↗← ⊙κ
□□□→✓ □ □□□□□□✓ □

□□□↓□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 585; Şuâlar sh: 305, 705; Mufassal Tarihçe sh: 1040
Kur'anda yeri: Tahrir-66:8

sh:» (R.k.k: 117)
246-

■□.⊙↗.◆ ⊙↑○⊙ ⊙.↗⊙■.↗⊙κ.⊙.⊙ ⊙○
⊙.↗○← ○κ ⊙← ○κ.⊙→.⊙⊙⊙⊙ ⊙← ⊙.↗⊙
⊙.⊙⊙.κ.κ

□□□□□□□□□✓ □ □□) ✗ □

Risalede yeri: Sözler sh: 599
Kur'anda yeri: Kaf-50:9

247-

□□□□□□□□✓ □↓□□□□□✓ □ □ ✗ □ ✓□↓ □□□□□ □□
□□↓ ↓

Risalede yeri: Sözler sh: 605 ve Risale-i Nur'un İkinci Şuâ ve 30. Lem'a gibi yerlerinde de
bulunmaktadır.
Kur'anda yeri: İhlas-112:baş tarafı

248-

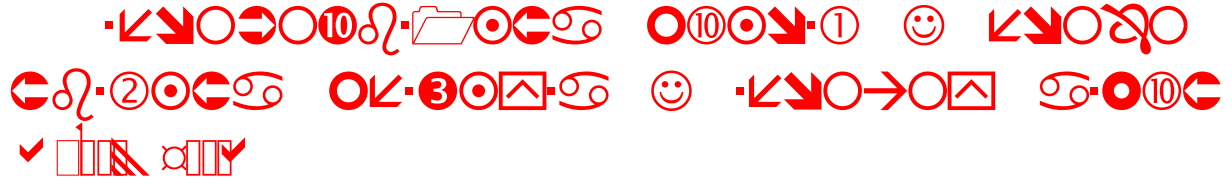
·⊙⊙⊙↗○⊙.⊙.⊙ ·⊙⊙.✓⊙⊙.κ ⊙□⊙.↗→.⊙
⊙⊙⊙⊙ ·⊙.⊙.⊙⊙⊙⊙ ⊙↓.← ⊙↑○→.■⊙⊙.⊙.⊙ ⊙↓○+⊙.⊙
⊙.κ

□□□↓□□□□□ □ □↓□□✗ ✗□□ ← ✓□↓ ↓ □□□□ □□□□
✓ □↓ ↓□□□□✓

Risalede yeri: Sözler sh: 605; El-Mesnevi-ül Arabî sh: 86;
Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 36; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 56

Kur'anda yeri: Lokman-31:25

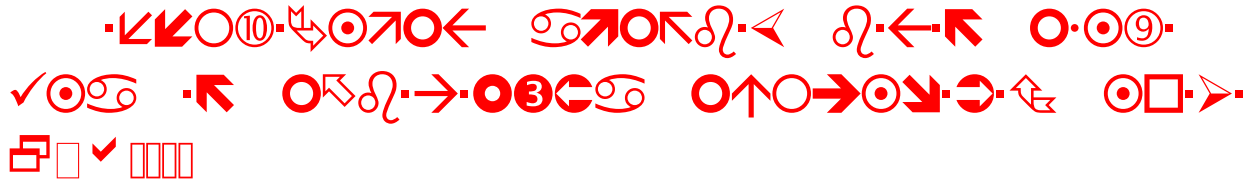
249-

(Not: Âyetlerden birer cümle olan bu nûmuneler, Kur'anın birçok yerinde bulunmaktadır. Meselâ, Yusuf-12:64'de, Mü'minûn-23:14'de, Âl-i İmran-3:128'de ve En'am-6:57'de gibi...)

Risalede yeri: Sözler sh: 616, 617; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 122, 126, 527

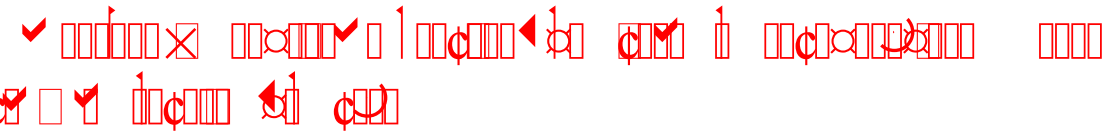
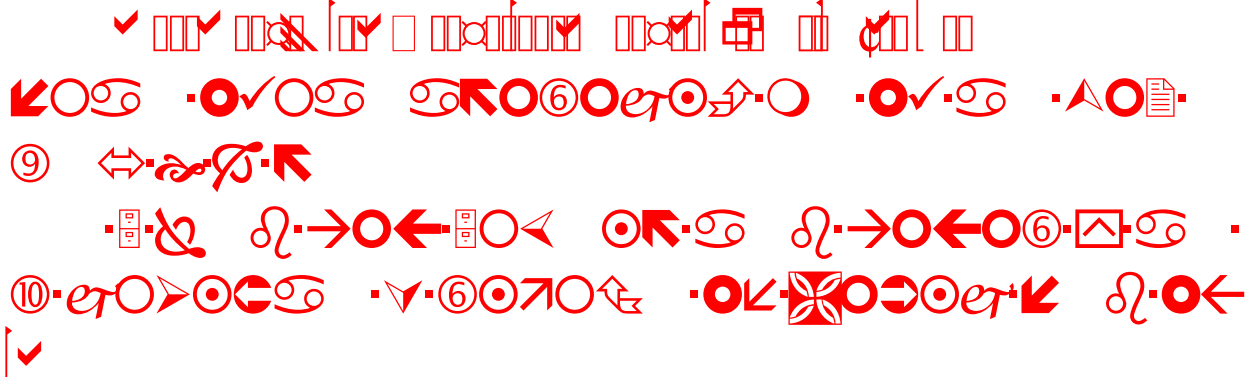
250-

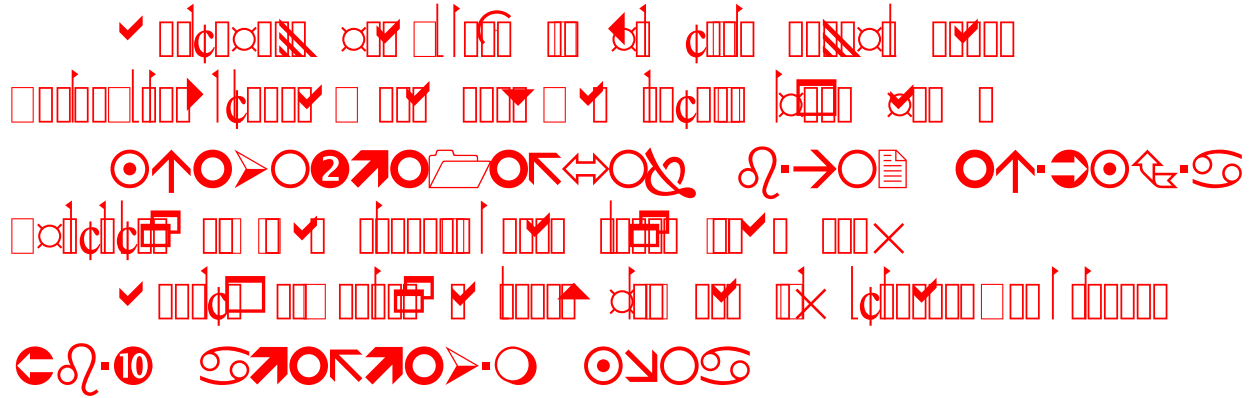
Risalede yeri: Sözler sh: 637; Lem'alar sh.86

Kur'anda yeri: Duhan-44:29

251-

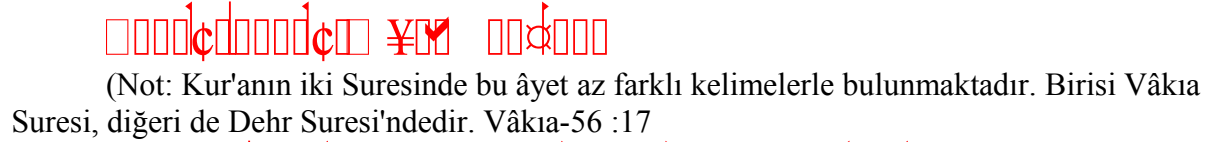

sh:» (R.k.k: 118)

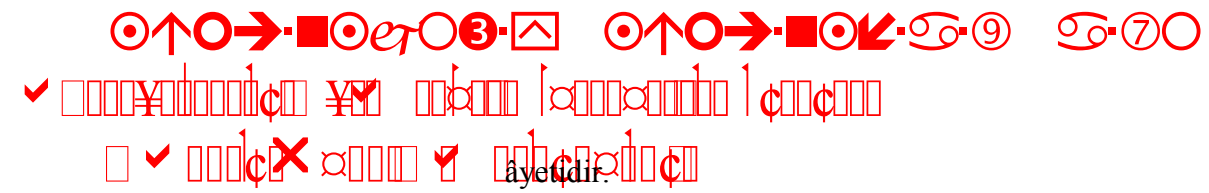
✓

Risalede yeri: Sözlere sh: 639; Mektubat sh: 259; Lem'alar sh: 236
 Kur'anda yeri: İsrâ'-17:23 ilâ 25

 252-

(Not: Kur'anın iki Suresinde bu âyet az farklı kelimelerle bulunmaktadır. Birisi Vâkıa Suresi, diğeri de Dehr Suresi'ndedir. Vâkıa-56 :17
 (İnsan)Dehr-76:15

Risalede yeri: Sözlere sh: 648; Mektubat sh: 77, 78; Kastamonu Lâhikası sh: 113 ve 200; Emirdağ-2 sh: 66; Mufassal Tarihçe sh: 1645

253-

(Bu âyet dahi iki surede mevcuttur.Birincisi:Hicr-15:47'de, ikincisi ise, Sâffât-37:44'dedir.)
 Risalede yeri: Sözlere sh: 648; Mektubat sh: 294

 254-

Âyetin başı:

257-

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

Âyetin tamamı:

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 663

Kur'anda yeri: Hud-11:57

258-

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 665

Kur'anda yeri: Casiye-45:3

259-

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِقَوْمِهِ آيَاتٍ مِّنْ سَمَوَاتِهِمْ يَوْمَ قَامُوا بِهَا فَمَا يَخْتَصِمُونَ لَهَا إِنَّ آيَاتِ رَبِّهِ كَانَتْ تَكْتُمُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 670

Kur'anda yeri: Hicr-15:22

260-

hakkında aydınlatıcı bir şekilde
✓ aydınlatıcı bir şekilde
aydınlatıcı bir şekilde
sh:» (R.k.k: 120)

Risalede yeri: Sözler sh: 675 ve 676; Mektubat sh: 7, Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 275

Kur'anda yeri: Mülk-67:2

261-

aydınlatıcı bir şekilde

Âyetin tamamı:

aydınlatıcı bir şekilde
aydınlatıcı bir şekilde
aydınlatıcı bir şekilde

Risalede yeri: Sözler sh: 680; Lem'alar sh: 346 (Ayrıca

aydınlatıcı bir şekilde cümlesi ise, cetvelin 30 no.lu
kısmında mevcuttur.)

Kur'anda yeri: Hud-11:123

262-

aydınlatıcı bir şekilde
aydınlatıcı bir şekilde
aydınlatıcı bir şekilde

Risalede yeri: Sözler sh: 739

Kur'anda yeri: Zâriyat-51:20,21

263-

İnşaa edilecek olan evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır.

Risalede yeri: Sözlür sh: 689; Şuâlar sh: 720 ve 721

Kur'anda yeri: İbrahim-14:1

264-

İnşaa edilecek olan evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır.

Âyetin tamamı:

İnşaa edilecek olan evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır.

İnşaa edilecek olan evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır. Ayrıca evin her tarafında da duvarlar ve çatı örtüsü ile
korunmalıdır.

Risalede yeri: Sözlür sh: 717; Mektubat sh: 53; Emirdağ-2 sh:98;
Hutbe-i Şamiye sh: 147; Âsâr-ı Bediîye sh: 126; Mufassal Tarihçe sh: 1565

sh:» (R.k.k: 121)

Kur'anda yeri: Maide-5:32

265-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 731; Mektubat sh: 415; Barla Lâhikası sh: 318

Kur'anda yeri: Hicr-15:9

266-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 746; Lem'alar sh: 260; Eski yazı Lem'alar sh: 116 ve 117; Şuâlar sh: 692; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 41; Barla Lâhikası sh: 170; Âsâr-ı Bediyye sh: 470 ve 628; Mufasssal Tarihçe sh: 74 ve 396

Kur'anda yeri: Hûd-11:112

267-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ

Âyetin tamamı:

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 746; Âsâr-ı Bediyye sh: 628; Mufasssal Tarihçe sh: 396

Kur'anda yeri: Bakara-2:276

268-

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ
قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَلْهَمَنَا هَذَا الْقُرْآنَ لَعَلَّ نَحْنُ نَعْتَدُونَ

Risalede yeri: Sözler sh: 746; Emirdağ-2 sh:99; Hutbe-i Şamiye sh: 148; Âsâr-ı Bediyye sh: 85, 438 ve 628; Mufasssal Tarihçe sh: 396; Divan-ı Harb-i Örfî sh: 53

Kur'anda yeri: Necm-53:39

269-

- ✓ $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنْ نَنْزِلَ فِي ذُرِّيَّتِكَ مَائِدًا مِّنَ السَّمَاءِ$
- ✓ $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
- $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
- ✓ $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$

Âyetin devamı:

$\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا$

sh:» (R.k.k: 122)

Risalede yeri: Sözler sh: 746; Âsâr-ı Bediiye sh: 85 ve 628;

Mufasssal Tarihçe sh: 396 ve 397

Kur'anda yeri: Tevbe-9:34

MEKTUBAT (Zâid Âyetleri)

270/1-

$\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$

Risalede yeri: Mektubat sh: 8, 9, 38, 387 ve birkaç yer daha... Ayrıca Beşinci Şuâ ve bazı Lâhika mektuplarında da bu cümleler kesretle kullanılmıştır. Ayrı ayrı yerlerini tesbit edip yazmaya gerek duymadık

Kur'anda yeri: (Bu üç cümlelerden birincisi âyetin kendisi olup, diğer ikisi âyetten iktibastırlar. Öz âyet olan cümle, Ahkaf-46:23 ve Mülk-67:26'dır.)

271/2-

$\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$
 $\text{أَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ آيَةً أَنَّكَ مَعَنَا مُمِيقًا}$

Âyetin tamamı:

•◉✓○☞ ◉↑○⑩○◆•☞ ◉↘○☞ ◉⑩○◆•☞ ◉↙
◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞
◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

Risalede yeri: Mektubat sh: 13; Lem'alar sh: 49; Barla Lâhikası sh: 299;
Tarihçe-i Hayat sh: 14
Kur'anda yeri: (Not: Kur'an bu âyetin aynı meâlinde birkaç yerde geçmektedir. misal için Yunus-10:72 ve Hûd-11:29 ve 53 gibi âyetler...)

272/3-

◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞
-✓ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

Risalede yeri: Mektubat sh: 13
Kur'anda yeri: Yâsin-36:21

273/4-

◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞
◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

Risalede yeri: Mektubat sh: 15; Mufasssal Tarihçe sh: 691
sh:» (R.k.k: 123)

Kur'anda yeri: Tekvir- 81:15,16

274/5-

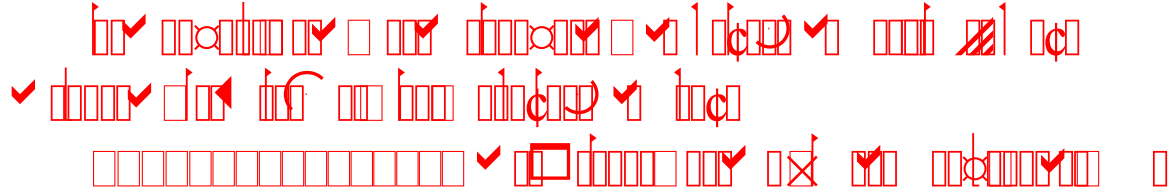
◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞
✓ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

Âyetin baş kısmı:

✓ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞
- ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞ ◉↘○☞ ◉↙○☞

Âyetin tamamı:

✓

✓

⑥ Ⓞ ↘ ◀ • Ⓞ ↘ Ⓞ Ⓞ

Risalede yeri: Mektubat sh: 39; Lem'alar sh: 73

Kur'anda yeri: Nisa-4:76

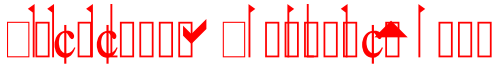
279/10-

Risalede yeri: (Sözler Mecmuası sh: 409'da bu âyetin metni verilmeden manası ve hikmeti yazılmıştır.) Mektubat sh: 40; Eski yazı Lem'alar sh: 581, 587 ve 618; Şuâlar sh: 389; Tarihçe-i Hayat sh: 248, 251 ve 255; Mufassal Tarihçe sh: 825 ve 847

Kur'anda yeri: Nisa-4:11ve 176 (Uzun olan ikinci âyetten bir cümledir.)

280/11-

Risalede yeri: Mektubat sh: 40 ve 41; Eski yazı Lem'alar sh: 581, 587 ve 618; Şuâlar sh: 389; Tarihçe-i Hayat sh: 248 ve 251 ve 255; Mufassal Tarihçe sh: 825 ve 847

Kur'anda yeri: Nisa-4:11 (Uzun âyetin sadece bir cümlesidir.)

281/12-

Risalede yeri: Mektubat sh. 40; Tarihçe-i Hayat sh. 507 ve 511

Kur'anda yeri: Enbiya-21:107

282/13-

Risalede yeri: Mektubat sh: 65; Eski yazı Lem'alar sh: 844; Şuâlar sh: 465; Tarihçe-i Hayat sh: 238 ve 247; Mufassal Tarihçe sh: 662

Kur'anda yeri: Mü'minûn- 23:44

285/16-

□✕↑ □□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□□ □✓ □ □□□□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 66, 196 ve 34; Eski yazı Lem'alar sh: 117; Şuâlar sh: 467 ve 749; Tarihçe-i Hayat sh: 269

Kur'anda yeri: Duha-93:11

286/17-

□□□□□✓ □ □□□□□ ✓ □□✕□□□×□□□

(Âyetlerden iktibas iledir.)

Risalede yeri: (Âyetin öz metni olmayıp iktibas olduğu ve Nurlar'ın birçok yerinde bulunduğu için sahife numaralarını vermeye lüzum görmedim.)

Kur'anda yeri: İktibasen alınmış olduğu âyetlerden bazıları: A'raf-7:89'da

□✓ □□✕□□□×□□□□□ □□□□□□ □□□□

lafzıyla; Yunus-10:85'de

sh:» (R.k.k: 126)

□✓ □□✕□□□×□□□□ □□□□□□ □□□□□✓ □ □□□□□

metniyle ve Mümtehine-

60:4'de □□✓ □□✕□□□×□□□□ □□✕□□□□✓ □ □□□□□□□ ibaresiyledir

287/18-

-○✓○☞ ○✚➤○●●○☞○☞☞ ☉↑-☉☞-○←-✓. -4

☉/☞-○➤○☞☞ -○↘○☞☞ ☞↔○●☉☞☞☞☞☞ ☉+☞☞○☉⑩☞☞☞☞☞☞

□✓ □□□□

□✕☞☞☞☞☞☞ □□✕☞☞☞☞☞☞ ☞/☞☞☞☞ ☞/☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞☞☞☞

✓ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 68, 329; Lem'alar sh: 88 ve 160; Eski yazı Lem'alar sh: 947; Şuâlar sh: 469; Barla Lâhikası sh: 306; Emirdağ-2 sh: 153; Tarihçe-i Hayat sh: 271; Mufassal Tarihçe sh: 665

Kur'anda yeri: Yusuf-12:53

Kur'anda yeri: Rahman-55:29

291/22-

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا أُولَٰئِكَ
أَشَدُّ كَذِبًا ۚ

Âyetin başı:

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا ۚ
أَشَدُّ كَذِبًا ۚ

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا ۚ
أَشَدُّ كَذِبًا ۚ

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا ۚ

Risalede yeri: Mektubat sh: 87; Lem'alar sh: 273; Arabî İ̇şarat-ül İ'caz sh: 196; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 430; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 250; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 623; Âsâr-ı Bediîye sh:12

Kur'anda yeri: En'am-6:91

292/23-

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا ۚ

(Not: Buradaki iki cümle Kur'andandırlar. Ancak Kur'anda yanyana değil, ayrı ayrı yerlerindedir. قال لهم والذين ظلموا ربهم كذبا ۚ kelamı Kur'anın birçok yerinde mevcut olduğu malumdur.

قَالَ لَهُمْ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّهُمْ كَذِبًا ۚ cümlesi ise, Neml-27:40'dadır.)

Risalede yeri: (Bu âyetin tamam şekli, cetvelin 112 nolu sırasında da geçmiştir.)

Mektubat sh: 113 ve 376; Barla Lâhikası sh: 65 ve 171; Emirdağ-1 sh: 99, 107 ve 141; Emirdağ-2 sh: 65

293/24-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 124

Kur'anda yeri: Enfal-8:11

294/25-

اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ

sh:» (R.k.k: 128)

Risalede yeri: Mektubat sh: 135; Barla Lâhikası sh: 37

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:81

295/26-

اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ
اِنَّ اللّٰهَ لَشَدِیْدُ الْعِقَابِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 135, 136, 140 ve 216; Şuâlar sh: 127, 624;
Barla Lâhikası sh: 62; Tarihçe-i Hayat sh: 356
Kur'anda yeri: Enfal-8:17

296/27-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 159; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 208
Kur'anda yeri: Tevbe-9:40

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

Risalede yeri: Mektubat sh: 162

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:93

300/31-

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

Risalede yeri: Mektubat sh: 162

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:61

301/32-

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።
ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ። ገጽ ፩ ላይ ይጻፍ።

Risalede yeri: Mektubat sh: 171

○◻○◆-⑨-✦ -↘↗○③○◁◡◧◦■○◀ ○◧◡◦◁-⑩○
□□□□□□□□ □□□□ □□ □□ ✕ □□ □□□□□ □□ □□□
□□□□ □□ □□ □□ □□ □□□□
-↘↗○→-↻○①↗◁ -✓ ○↑○◀○⑩-□○◁◡◧ ○□□□□

□□□□□□□□ □□□□□□□ □□ ✕ □□ □□ □□□□□ □□□□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 254 ve 257; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 144

Kur'anda yeri: Zümer-39:29

305/36-

□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□
□□ □□□□□ □□□□□

Bu âyetin evvelindeki âyetler:

□□□□□ □□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □
✦ -○◁○◆-○◡○ ○□□○◡-○① ○◡-✦
□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 260, 418; Lem'alar sh: 62, 142, 268 ve 333; Şuâlar sh:100; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 17; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 277; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 329 ve 499; Barla Lâhikası sh: 119; Nur'un İlk Kapısı 3h: 48

Kur'anda yerleri: Zâriyat-51:56 ilâ 58

306/37-

✓ □□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□ ✓ □□ □□□□□□
✓ □□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□
□□□□□ □□ □□ □□□□□□□□ □□□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 262 ve 270; Şuâlar sh: 312 ve 380; Barla Lâhikası sh: 119 ve 296; Emirdağ-2; sh:84 , 179, 223; Âsâr-ı Bediye sh: 459; Tarihçe-i Hayat sh: 322, 401 ve 566; Mufassal Tarihçe sh: 129, 1030, 1349, 1555

Kur'anda yeri: Hicr-15:10

307/38-

•↔○← ↔○■•○◎○◎○◎ ○↔↻•↻•↻•↻•↻ ○↓•
★↘○○↘•◎◎↻ •✓•↻ ○↓•↗•◎•↻•↻•↻ ○↕○↗•■•◎◎•○
□□□□□✓ □✓ □□✓ □□ □□□□□ ✓

sh:» (R.k.k: 131)

□¥□□□□□ □ ¥□□□□□ □□□□□ □× ¥□□□ □□□ □□□□□
□□□ □□□□□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 262

Kur'anda yeri: Fussilet-41:34

308/39-

□□□□✓ □□□□✓ □□□□✓ □□□□ □□□□ ✓ □□□
□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□

Âyetin başı:

□□✓ □□□□□□✓ □□□□✓ □□□□□□✓ □□□ □□□□□ □□□
□□□□□□□□✓

Risalede yeri: Mektubat sh: 262; Lem'alar sh: 260; Kastamonu Lâhikası sh: 196; Tarihçe-i Hayat sh: 308 ve 551; Mufassal Tarihçe sh: 900 ve 1254

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:134

309/40-

□□□□□□✓ □□□□□ ¥□□□□□ □□ □□□□□ □□□□

(Âyetin bu cümlesinin fevkalâde ehemmiyeti ve Kur'anın esasî kanunlarından olması ve çok ehemmiyetinden dolayıdır ki, Kur'anın beş ayrı ayrı yerinde aynen bulunmaktadır. Bu Sureler; En'am-6:164, İsrâ'-17:15, Fatır-35:18, Zümer-39:7, Necm-53:38)

Risalede yeri: Mektubat sh: 264; Şuâlar sh: 353; Emirdağ-1 sh: 39; Emirdağ-2 sh:82, 83, 84, 98, 163, 172, 179, 181, 195, 237, 239, 241 ve 245; Hutbe-i Şamiye sh: 147; Âsâr-ı Bediyye sh: 133; Tarihçe-i Hayat sh: 477, 619 ve 704; Mufassal Tarihçe sh: 384, 993, 1538, 1619

310/41-

Tarihçe-i Hayat sh: 641

Kur'anda yerleri: (Not: Ayrı ayrı âyetlerden birer cümle olan bu fezlekeler, Kur'anın ayrı ayrı surelerinden, herbir surede de bazen birkaç def'a bulunmaktadırlar.

Meselâ: Bakara-2:153'de:

Yine Bakara-2:194'de:

Hem meselâ, Âl-i İmran-3:159'da:

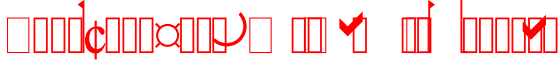
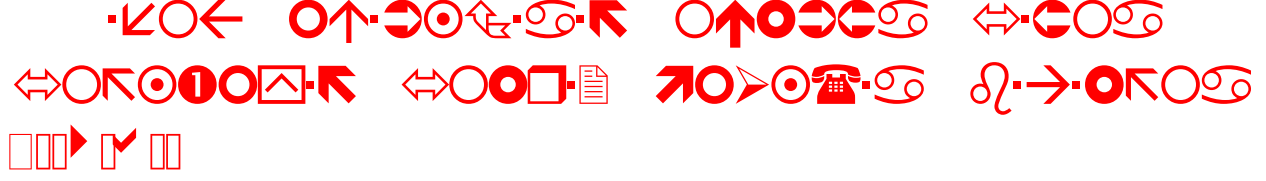
Hem yine Âl-i İmran-3:146'da:

313/44-

Risalede yeri: Mektubat sh: 279

Kur'anda yeri: Bakara-2:201

314/45-

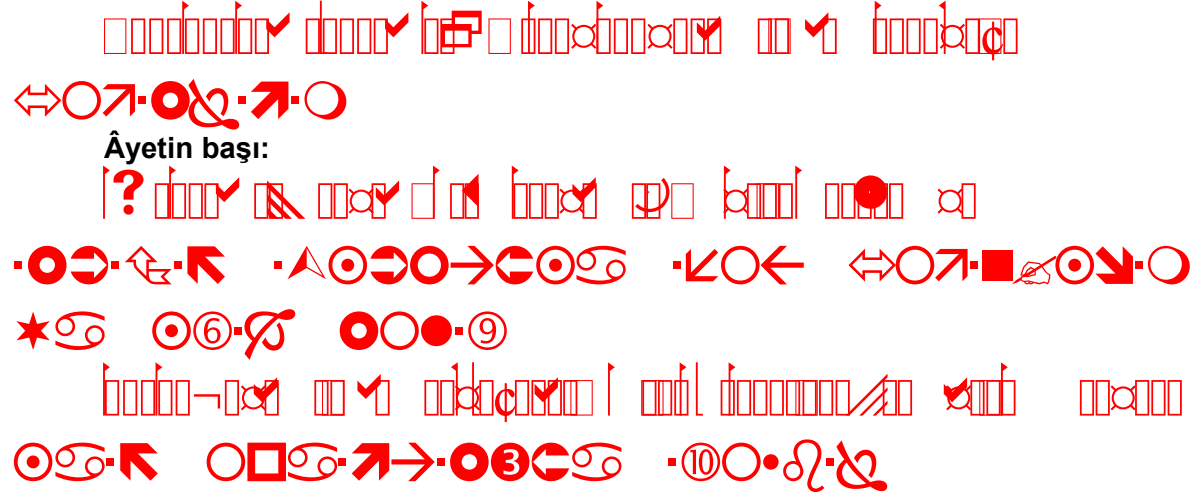

Risalede yeri: Mektubat sh: 281; Mufassal Tarihçe sh: 1229

Kur'anda yeri: Yusuf-12:86

sh:» (R.k.k: 133)

315/46-

Risalede yeri: Mektubat sh: 282 ve 283

Kur'anda yeri: Yusuf-12:101

316/47-

İki kısım âyetlerden alınmış, iktibaslı bir surette iki hükmün yanyana getirilmesinden ibarettir.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 284; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 128, 187; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 139, 256 ve 596

Kur'anda yerleri: (Not: Kur'anda birkaç yerde bulunmaktadır. Bazı nümuneler:)

1- Âl-i İmran-

3:40'da:

2- Hacc-22:14'de:

3- Maide-5:1'de: ifadeleniyledir.

317/48-

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Mektubat sh: 321; Lem'alar sh: 19; Âsâr-ı Bediyye sh: 124

Kur'anda yeri: Hücurat-49:13

318/49-

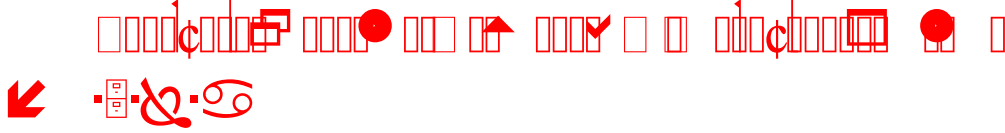

Risalede yeri: Mektubat sh: 322

sh:» (R.k.k: 134)

Kur'anda yeri: Fetih-48:26

319/50-

Risalede yeri: Mektubat sh: 325 ve 436; Mufassal Tarihçe sh: 1661; Hutbe-i Şamiye ve Âsâr-ı Bediyye gibi risaleler...

Kur'anda yeri: (Not: Bu iki cümle Kur'anın birkaç yerinde değişik ifadelerle mevcuttur. Nümune için sadece iki yer göstereceğiz:)

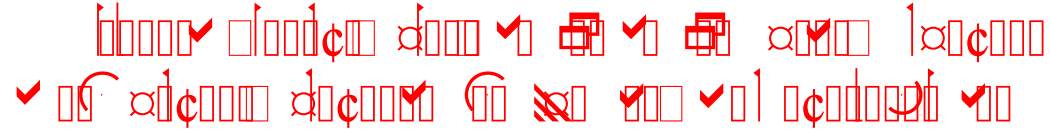
1-A'raf-7:176'da :

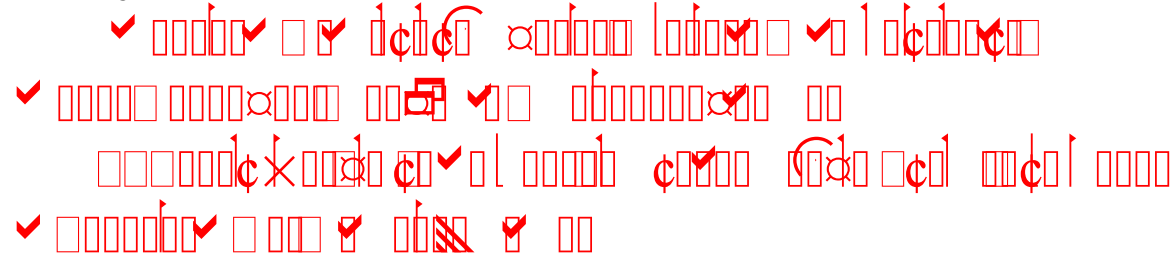
2-Muhammed- 47:24'de

320/51-

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Mektubat sh: 326

Kur'anda yeri: Tevbe-9:31

321/52-

✓ □□□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□
✓ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□ □□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 328

Kur'anda yeri: Rahman-55:19,20

322/53-

□□□□□□-□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Âyetin tamamı:

○↑○←○⊙○↻○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○↔○⊙
○↑○←○⊙○↻○→○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○↔○⊙⊙⊙○⊙○⊙○←○⊙
⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○
○⊙⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○⊙○
✕□✕ □□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 331; Şuâlar sh: 638; Âsâr-ı Bediyye sh: 629

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:70

sh:» (R.k.k: 135)

323/54-

□□□□□□□□ □□□□ □□ □□

Âyetin tamamı:

■⑥⊙⊙○⊙○←○⊙⊙⊙⊙○⊙⊙⊙⊙○⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙○
/□□↑ □□□□□□ □□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 332; Şuâlar sh: 112; Barla Lâhikası sh: 145

Kur'anda yeri: Kaf-50:30

324/55-

□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□

Âyetin başı:

332/63-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

sh:» (R.k.k: 137)

Risalede yeri: Mektubat sh: 364

Kur'anda yeri: Zümer-39:66

333/64-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 364; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 95; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 190; Barla Lâhikası sh: 304

Kur'anda yeri: (Bu âyet Rahman Suresi'nin tamamında otuz bir defa tekrarlanmaktadır.)

334/65-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Yenyazı Mektubat sh: 385; Eskiyazı Mektubat sh: 617 (Yirmisekizinci Mektub'un Sekizinci Mes'alesinin Beşinci Nüktesi)

Kur'anda yeri: İsrâ'17:15

335/66-

bu mektubun yazıldığı günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını

Risalede yeri: Mektubat sh: 388
Kur'anda yeri: Nahl-16:103

338/69-

bu mektubun yazıldığı günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını

Risalede yeri: Mektubat sh: 389
Kur'anda yeri: Vakıa-56:75, 76

339/70-

bu mektubun yazıldığı günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını

Risalede yeri: Mektubat sh: 398 ve 401
Kur'anda yeri: Bakara-2:185

340/71-

bu mektubun yazıldığı günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını
bu günün günahlarının tamamını

Risalede yeri: Mektubat sh: 404 ve 421
Kur'anda yeri: Sâffât-37:180 ilâ 182

Risalede yeri: Mektubat sh: 414; Tarihçe-i Hayat sh. 147
Kur'anda yeri: Zuhruf-43:67

344/75-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

Âyetin devamı:

الَّذِیْ جَعَلَ اللَّیْلَ سَکٰتًا وَجَعَلَ النَّهْرَ سَکٰتًا
لِّیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا

Risalede yeri: Mektubat sh: 417

Kur'anda yeri: Cum'a-62:8

345/76-

وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا

Risalede yeri: Mektubat sh: 427; Mufassal Tarihçe sh: 399

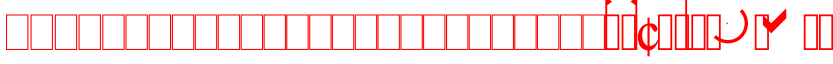
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:200

346/77-

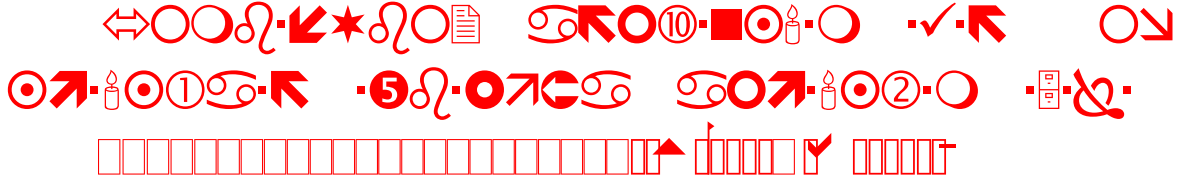
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا

Bu âyet, Kur'anın iki yerinde bulunmaktadır: 1-Bakara-2:41'de:

وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا
وَلِیَسْکُنَ عَلَیْهَا الَّذِیْنَ اُرْسِلُوْا فِیْهَا

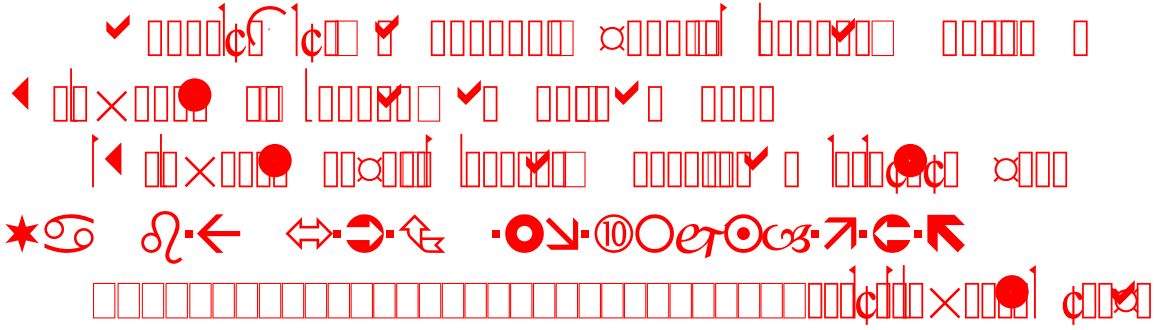
2- Maide-5:44'de:

sh:» (R.k.k: 140)

Risalede yeri: Mektubat sh: 458; Lem'alar sh: 149, 149 ve 154

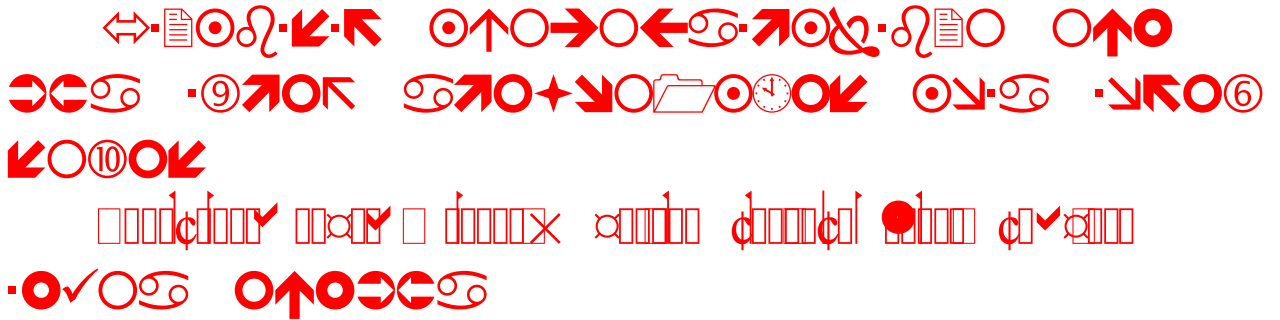
347/78-

Risalede yeri: Mektubat sh: 429; Mufassal Tarihçe sh: 679

Kur'anda yeri: İbrahim-14:12

348/79-

Risalede yeri: Mektubat sh: 433; Şuâlar sh: 697, 718 ve 719; Emirdağ-1 sh: 86 ve 112; Tarihçe-i Hayat sh: 660

Kur'anda yeri: Tevbe-9:32

349/80-

(Not: Kur'anın bu cümlesi birçok yerlerinde bulunmaktadır. Misal için Bakara-2:44'ü göstererek geçiyoruz:

·>↑&@&@■·○ &@&@&@&@&@·&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@
&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@ ·5&@&@&@&@&@

□□✓ □□□□□□□□ □ □
□□□□□□□□□□ □ □ ✓ □ □ □ □ ✓ □ □ □ □

Risalede yeri: Mektubat sh: 436

350/81-

□□□□□□✓ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

✓

Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 194
Kur'anda yeri: Mâun-107:1

351/82-

□□□□□□✓ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 204
Kur'anda yeri: Nasr-110:1

sh:» (R.k.k: 141)
352/83-

↔&@&@·→&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@
·&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@ &@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@&@ ·↓
&@
□□□□□□□□□□□□□□ □

⑨·&@&@

Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 205; Lem'alar sh: 53ve 56;
Barla Lâhikası sh: 26; Mufassal Tarihçe sh: 625
Kur'anda yeri: Maide-5:3, Bu âyet fıkıh ve ahkâm-ı şeriatın mühim esaslarını içine alan
uzun bir âyetten bir parçadır.

353/84-

LEM'ALAR (Zâid Âyetleri)

358/1-

١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠

Risalede yeri: Lem'alar sh: 5, 8; Barla Lâhikası sh: 203
Kur'anda yeri: Enbiya-21:83

359/2-

١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠

Âyetin tamamı:

١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠

Risalede yeri: Lem'alar sh: 5; Şuâlar sh: 703; Kastamonu Lâhikası sh: 203
Kur'anda yeri: Fussilet-41:44

360/3-

١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠

Âyetin tamamı:

١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠
١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠ ١٥٥٠

Risalede yeri: Lem'alar sh: 9
Kur'anda yeri: Mutaffifin-83:14

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

(Not: Kur'anda bu cümle, iki surede bulunmaktadır:
1- A'raf-7:128 2- Kasas-28:83'de...)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 71 ve 86; Eski yazı Lem'alar sh: 70;
Barla Lâhikası sh: 305; Nur'un İlk Kapısı sh: 162

371/14-

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

Âyetin tamamı:

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 83 ve 88; Şuâlar sh: 665 ve 590;
Mufasssal Tarihçe sh: 1121

Kur'anda yeri: Hûd-11:105

372/15-

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

Âyetin devamı:

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 87
Kur'anda yeri: Cinn-72:26, 27

373/16-

قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ
قَالَ لَوْ كُنْتُ رَبًّا لَكُنَّ سَكَنًا مِّنَ السَّكَنِ الَّذِي سَكَنَ الْبَنَاتُ وَأَكْفَىٰ

Âyetin tamamı:

•••

bu ...

...

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 89; Şuâlar sh: 340 ve 705; Barla Lâhikası sh: 305
Kur'anda yeri: Maide-5:56

374/17-

...
...
...

Âyetin tamamı:

...
...

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 169 ve 171

sh:» (R.k.k: 146)

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:59

375/18-

...
...
...

Âyetin devamı:

...
...
...
...
...

Risalede yeri: Lem'alar sh: 94

Kur'anda yeri: Ahzab-33:33

376/19-

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı
İcâdâtı o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

Âyetin devamı:

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İcâdâtı o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

Risalede yeri: Lem'alar sh: 95; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 154;

Barla Lâhikası sh: 345 ve 346

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:36

377/20-

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İcâdâtı o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

Risalede yeri: Lem'alar sh: 107; Âsâr-ı Bediîye sh: 209, 213;

Kastamonu Lâhikası sh: 250

Kur'anda yeri: Kehf-18:86

378/21-

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

Âyetin tamamı:

İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İcâdâtı o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İcâdâtı o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı
İbâdâtı dâimîyle o lîdârı o sâdık lîdârı o sâdık lîdârı

2- Maide-5:99'da:

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۹۹﴾
 ←

3- Nur-24:54'de:

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۵۴﴾
 ✓ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اٰلِ اَبِي بَكْرٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي سَعْدٍ
 اَوَّلِيْنَا وَعَلٰى اٰلِ اَبِي هٰشِمٍ وَرَضِيِّ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي تٰلِبٍ

4- Ankebut-29:18:

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۱۸﴾
 ✓ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اٰلِ اَبِي بَكْرٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي سَعْدٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي هٰشِمٍ
 وَعَلٰى اٰلِ اَبِي تٰلِبٍ وَعَلٰى اٰلِ رَسُوْلِكَ

5- Tegabun-64:12'de:

۞ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۱۲﴾
 اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اٰلِ اَبِي بَكْرٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي سَعْدٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي هٰشِمٍ
 وَعَلٰى اٰلِ اَبِي تٰلِبٍ وَعَلٰى اٰلِ رَسُوْلِكَ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 131 ve 150; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 95;
 Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 171; Mufasssal Tarihçe sh: 1386

381/24-

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۲۴﴾
 اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اٰلِ اَبِي بَكْرٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي سَعْدٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي هٰشِمٍ
 وَعَلٰى اٰلِ اَبِي تٰلِبٍ وَعَلٰى اٰلِ رَسُوْلِكَ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 131; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 171
 Kur'anda yeri: Kasas-28:56

382/25-

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ الْمَمْنُونِ ﴿۲۵﴾
 اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اٰلِ اَبِي بَكْرٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي سَعْدٍ وَعَلٰى اٰلِ اَبِي هٰشِمٍ
 وَعَلٰى اٰلِ اَبِي تٰلِبٍ وَعَلٰى اٰلِ رَسُوْلِكَ

Âyetin devamı:

sh:» (R.k.k: 149)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 150, 162

Kur'anda yeri: Haşir-59:9

387/30-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 154; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 305;

Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 375

Kur'anda yeri: Yusuf-12:30

388/31-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 154; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 305;

Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 375

Kur'anda yeri: Hucurat-49:14

389/32-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾ اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾ اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

Risalede yeri: Lem'alar sh: 154 ve 149; Barla Lâhikası sh: 124;

Emirdağ-2 sh:84; Âsâr-ı Bediyye sh: 101; Tarihçe-i Hayat sh: 208;

Mufassal Tarihçe sh: 1555

Kur'anda yeri: Enfal-8:46

390/33-

اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

(Maide Suresi'nin hacc ve menasiki hakkında uzun bir âyeti olduğu için, tamamını yazmayıp, sadece Üstad'ın aldığı parçayı yazdık.)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 154; Barla Lâhikası sh: 296 ve 299

Kur'anda yeri: Maide-5:2

391/34-

اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

Not: Âyetten bir parça olan bu cümle, Kur'anın üç Suresinde aynıyla mevcuttur:

1- Âl-i İmran-3:185'de ;

اِنَّمَا اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنۡ قَبْلِكَ بِاللُّغَةِ اَلۡعَرَبِیَّةِ الَّتِیۡ هُوَ اَعۡرَبُ لِقٰۤیۡۃِکَ لَعَلَّکَ تَعۡقِلُ ﴿۲﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

sh:» (R.k.k: 151)

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 177 ve 186; Mufasssal Tarihçe sh: 434

Kur'anda yeri: İbrahim-14:10

395/38-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 195; Eski yazı Lem'alar sh: 795; Tarihçe-i Hayat sh: 251;
Mufasssal Tarihçe sh: 847

Kur'anda yeri: Ahzab-33:59

396/39-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 205 ve 333

Kur'anda yeri: Şuara-26:79,80

397/40-

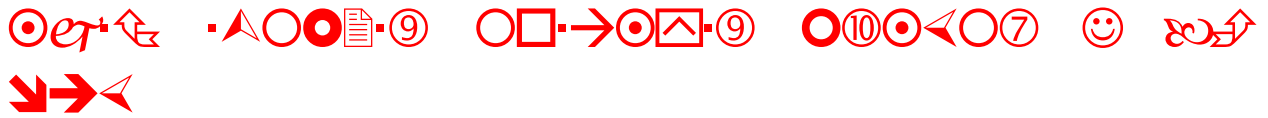
Risalede yeri: Lem'alar sh: 214; Şuâlar sh: 272 ve 693 ve 702;

Arapça İşarat-ül İ'caz sh: 159; Emirdağ-1 sh: 27

Kur'anda yeri: Alak-96:6,7

398/41-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 223

Kur'anda yeri: Meryem-19:1 ilâ 4

399/42-

Âyetin tamamı:

✓ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

sh:» (R.k.k: 152)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 234; Tarihçe-i Hayat sh: 119

Kur'anda yeri: Müzzemmil-73:17

400/43-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 249 Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 259

Kur'anda yeri: Hadid-57:2

401/44-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

Âyetin tamamı: _

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 264 ve 266; Şuâlar sh: 294, 324 ve 481; Barla Lâhikası sh: 374; Emirdağ-1 sh: 26, 72, 131, 199ve 245; Tarihçe-i Hayat sh: 425, 487, 500 ve 585; Mufasssal Tarihçe sh: 1132 ve 1229

Kur'anda yeri: Bakara-2:216

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 668; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 152

Kur'anda yeri: Neml-27:25

407/50-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

sh:» (R.k.k: 154)

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 669, 671; Şuâlar sh: 167;

Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 558

Kur'anda yeri: Zümer-39:6

408/51-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu âyet-i kerime iki surede bulunmakla beraber, âyetin sıra itibariyle yan yana olan kelimeleri tarzıyla değil, aynı âyetlerin birisinin başından, birisinin de ortasından alınmış kelime ve cümlelerdir. Âyetler şöyledir:

1-En'am-6:44'de ;

﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾

2- A'raf-7:165'de

﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾

Risalede yeri: Eski yazı Lem'alar sh: 679, 680; Mufassal Tarihçe sh: 808, 809

409/52-

﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾

Âyetin tamamı:

﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾
﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾

Risalede yeri: Lem'alar sh: 270

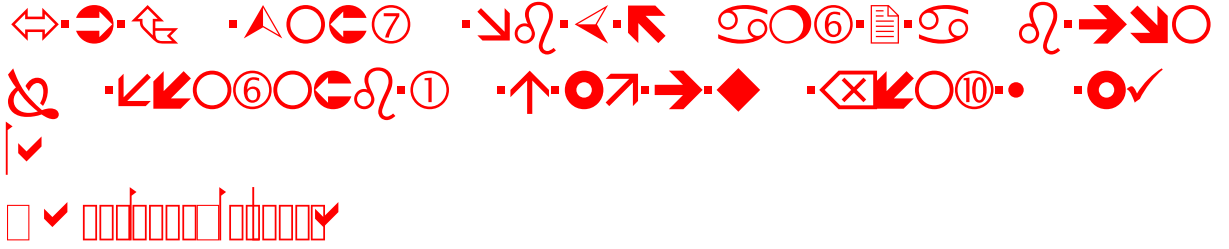
Kur'anda yeri: A'raf-7:4

410/53-

﴿لَا يَخْرُجُ فِيهَا وَالْمَاءُ فِيهَا حَرَامٌ يُهْرَقُ فِيهَا﴾

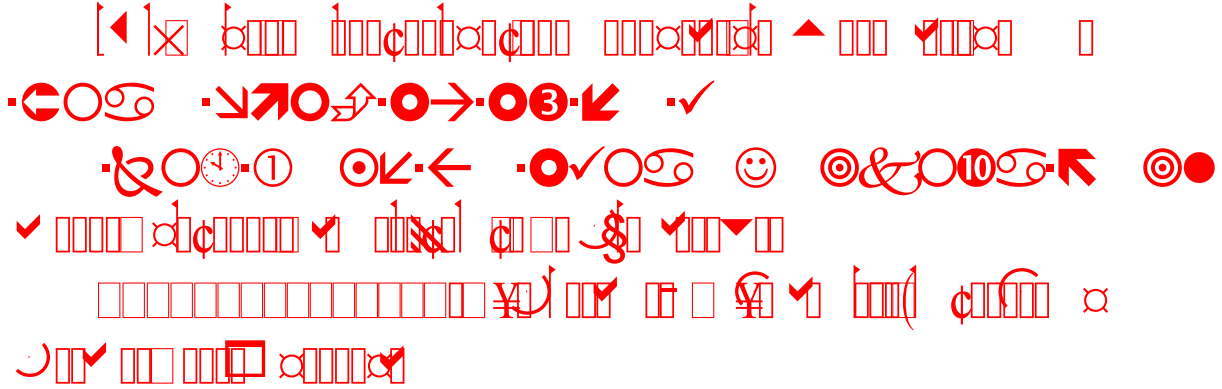
Âyetin tamamı: (Bu âyet, yani âyetin bir parçası olan bu cümle, Kur'anın birçok yerinde bulunmaktadır. Cehennem ehli hakkında olduğu gibi, Cennet ehli hakkında da çokca

gelmiştir. Biz Cehennem ehli hakkında gelen âyetlerden sadece bir tek nümune kaydedeceğiz. Meselâ: Nisa-4:169'da:

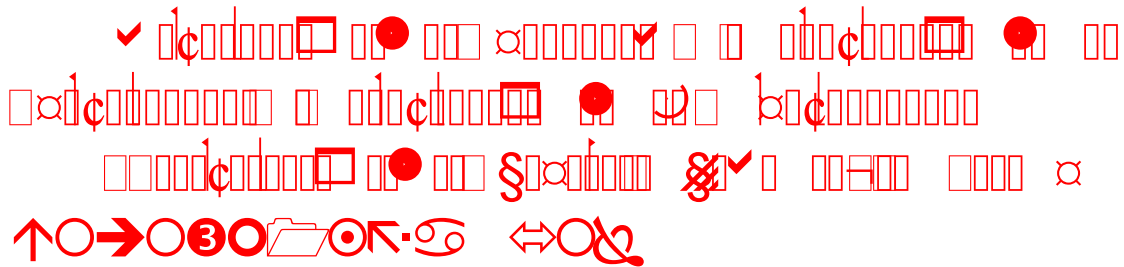
sh:» (R.k.k: 155)
Risalede yeri: Lem'alar sh: 276; Şuâlar sh: 231

411/54-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 280
Kur'anda yeri: Saffat-37:8 ilâ 10

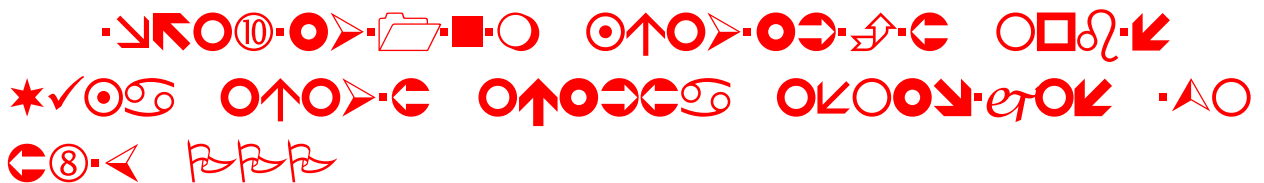
412/55

Risalede yeri: Lem'alar sh: 284
Kur'anda bulunduğu sure ve âyetler:1-

Kur'anın üç Suresinde mevcuttur. Bunlar: Bakara-2:219'da

ve yine

Bakara-2:266'da aynı lafız ve ibareyle... Ve En'am-6:50'de:

•ۛۛۛۛ⑩••➤•ۛ•○ ۛۛۛۛۛ ⑩ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ
•ۛ ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ⑩➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ⑩ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛ
ۛۛ

2-

□□□□ۛ□□□□□□ □□ ۛ□□□□□□□□□□

cümlesi de, Kur'anın üç Suresindedir:

Bunlar A'raf-7:176'da

□□□□ۛ□□□□□□ □□ ۛ□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□
□□□□

ve Nahl-16:44'de:

•ۛۛۛۛ⑩••➤•ۛ•○ ۛۛۛۛۛ ۛۛ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ
•ۛ□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□
□□□□ۛ□□□□□□ □□ ۛ□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

ve Haşır-59 :21'de:

•ۛۛۛۛ⑩••➤•ۛ•○ ⑩➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ⑩ۛۛۛۛۛ ⑩ۛۛۛۛۛ ⑩ۛۛۛۛۛ
➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ۛۛ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ⑩➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ⑩ۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ ⑩➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤
ۛ□□□□□□

3-

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ ۛ□□□□□□□□□□

✓ cümlesi de, Rum-30:8'dedir.

4-

□□□□ۛ□□□□□□ □□ ۛ□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

cümlesi dahi Kur'anın beş Suresinde mevcuttur. Bunlar: Yunus-10:24'te:

□□□□ۛ□□□□□□ □□ ۛ□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□

Ve Ra'd-13:3'te:

□•ۛۛۛۛ⑩••➤•ۛ•○ ۛۛۛۛۛ ۛۛ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ۛۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛۛ ۛۛ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ ۛۛۛۛۛ
⑦ ➤➤➤➤➤➤➤➤➤➤ •ۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ ۛۛۛۛۛ

sh:» (R.k.k: 156)

Ve Nahl-16:69'da:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

Risalede yeri: Lem'alar sh: 333; Şuâlar sh: 109; Tarihçe-i Hayat sh: 337

Kur'anda yeri: Şûra-42:28

422/65-

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

sh:» (R.k.k: 158)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 347

Kur'anda yeri: Not: Bu âyet Kur'anın iki yerinde mevcuttur:

1- Hud-11:107'de:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

2- Bürûc-85:16'da aynen mevcuttur.

ŞUÂLAR (Zâid Âyetleri)

423/1-

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

Âyetin baş kısmı:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

Risalede yeri: Şuâlar sh:39

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:79

424/2-

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

Âyetin tamamı:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِکَ الَّتِیْ لَمْ یَسْمَعْ بِهَا شَیْءٌ مِنْ خَلْقٍ مِنْ عِبَادِکَ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 147 ve 148; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 253;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 293; Kastamonu Lâhikası sh: 70;Emirdağ-1 sh: 34;
Tarihçe-i Hayat sh: 377 ve 378
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:18

428/6-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 152
Kur'anda yeri: Fetih-48:7

429/7-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bu âyet, Nisa suresi'nin iki yerinde geçmektedir
1- Nisa-4:48:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

2- Nisa-4:116:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 155 ve 230; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 166

✓ ooo✓ oöçoooo✓ boooooooo ööçoo x✓ ooo ooo✓ o boooooooo
✓ ooo✓ oooooo ooo✓ o x✓ o çoo✓ o ooooo

Risalede yeri: Şuâlar sh: 232
Kur'anda yeri: Furkan-25:65,66

433/11-

•▲○○●●•⑨ ○⑥●→•✎○● ●*○○●er•2•↶ ö.7
öçoooo✓ | çoo ooooo✓ oo öööç oo öööç | öoooo ✓ooo oo

öööçoooo) o ööööö

Risalede yeri: Şuâlar sh: 293; Tarihçe-i Hayat sh: 330, 421 ve 423;
Mufassal Tarihçe sh: 907 ve 947, 971, 981, 991 ve 996
Kur'anda yeri: Tûr-52:48

434/12-

öööç•çoooo✓ o ooo✓ çoo xoooo ooöi çöööööö ooooo o
◀ xoooo✓ o ööööööö

Risalede yeri: Şuâlar sh: 298; Mufassal Tarihçe: 1044
Kur'anda yeri: Tûr-52:49

435/13-

öçoooo ooo öoooo✓ o löööö✓ o ✓ö çoooo✓-ö boooooooo
✓ öooooöçoooo✓ öööçöö öoooo✓ o löööö✓
oşööçoo o x✓ şööö oooooö ööö çx

Risalede yeri: Şuâlar sh: 304; Mufassal Tarihçe sh: 1040
Kur'anda yeri: Hacc-22:38

sh:» (R.k.k: 161)

436/14-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı: Not: Kur'anın bir cümlesi olan bu parça iki surede mevcuttur.
Birincisi Hadid-57:12'de:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İkincisi: Tahrim-66:8'de:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 304; Mufassal Tarihçe sh: 1040

437/15-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 304

Kur'anda yeri:Şura-42:6

438/16-

□āīc□□□□ □āī bīc□

Âyetin tamamı:

□āīc□ □□ āīc□□□ □āī lācī □□ □□□□□□□□ □□
□□□□□□□□ □āīc□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □āīc□□□□□□ □□□□□□□□

Risalede yeri: Şuâlar sh: 304 ve 305
Kur'anda yeri: Ra'd-43:29

439/17-

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □āīc□□□□□□□□□□

Âyetin başı:

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Risalede yeri: Şuâlar sh: 308
Kur'anda yeri: Mü'min-40:85

440/18-

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

sh:» (R.k.k: 162)

Risalede yeri: Şuâlar sh: 308; Kastamonu Lâhikası sh:204, 205, 206;
Tarihçe-i Hayat sh: 317
Kur'anda yeri: Asr-103:3

441/19-

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Âyetin tamamı:

✓ مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 ✓ مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 ✓ مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 ﴿٣٠﴾ مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 337; Mufasssal Tarihçe sh: 104
 Kur'anda yeri: En'am-6:130

* * *
 442/20-

مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ

Âyetin devamı:

مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ
 مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ

مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 339, 694 ve 695; Kastamonu Lâhikası sh: 37, 191;
 Tarihçe-i Hayat sh: 285; Mufasssal Tarihçe sh: 900
 Kur'anda yeri: En'am-6:122

* * *
 443/21-

مَدِينَةٍ مِّنَ الْمَدِينَاتِ الَّتِي كَفَرَتْ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 414
 Kur'anda yeri: Müzzemmil-73:1

* * *
 444/22-

Risalede yeri: Şuâlar sh: 696, 697, 716, 717

Kur'anda yeri: Hûd-11:106

452/30-

Risalede yeri: Şuâlar sh: 697

Kur'anda yeri: Buruc-85:10

453/31

Risalede yeri: Şuâlar sh: 697

Kur'anda yeri: Buruc-85:1

454/32-

Âyetin tamamı:

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

Risalede yeri: Şuâlar sh: 700
Kur'anda yeri: Bakara-2:129

458/30-

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

Âyetin tamamı:

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

Risalede yeri: Şuâlar sh: 700
Kur'anda yeri: Bakara-2:151

459/37-

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

Âyetin devamı:

﴿اِنَّ يَوْمَئِذٍ لِّلرَّسُولِ كَلِمَةٌ كَمَا لَكَ الْكَلِمَاتُ وَلَٰكِن لَّا تُدْرِكُ الْكَلِمَاتُ الْكَلِمَةَ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ﴾

Risalede yeri: Şuâlar sh: 701

Kur'anda yeri: Nisa-4:162

460/38-

✓ □□□□□□□ □□ □□□□□ □□ □□□ □□□ □□
✗ □□ □□ □□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □ □□
□ ✓ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□

Risalede yeri: Şuâlar sh: 703; Kastamonu Lâhikası sh: 188

Kur'anda yeri: Nisa-4:174

sh:» (R.k.k: 166)

461/39-

□□□□□□□ □□□ □□ □□□ □□□□□ □□□□□□□□□□

Âyetin tamamı:

▪↑↓○☞■●◎❖◀ ▪⊙☞⑩○⑩ ↔☞☞☞ ○↑☞
⑥◀☞☞ ○↑↓☞☞■●◎◆○☞ ○↑○→○☞☞☞☞✓○ ☞○⑩
✗ □ (

Risalede yeri: Şuâlar sh: 706, 707 ve 718

Kur'anda yeri: Nahl-16:121

462/40-

□□□□□□□ □□□□□□ □□

Âyetin tamamı:

⊙○⑩⊙☞☞☞☞☞ ☞↑○→○☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞
✓ □□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□
□ ✓ □□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□
⊙↑○→⊙☞☞☞☞☞ ☞↑○→⊙☞☞☞☞

Risalede yeri: Şuâlar sh: 707; Mufasssal Tarihçe sh: 130

Kur'anda yeri: Nisa-4:63. Kur'anın dört Suresinde daha vardır:

1- Nisa-4:81'de:

○◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

2- En'am-6:68'de:

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

3- Secde-32:30'da:

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

4- Necm-53:29'da

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

463/41-

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

Risalede yeri: Şuâlar sh: 708 ve 718

Kur'anda yeri: Neml-27:1

464/42-

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

(Not: Kur'anda bu cümle bir kaç yerde tekrarlanmıştır. Ezcümle: Şûra-42:2'de

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

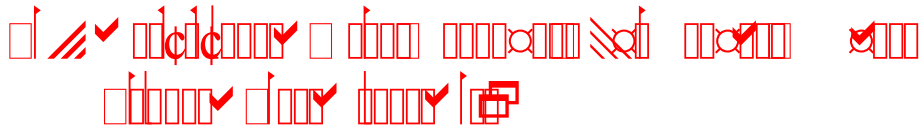
Kasas-28:2' de aynı lafızla...

Risalede yeri: Şuâlar sh: 708 ve 709

Kur'anda yeri: İbrahim-14:4

469/47-

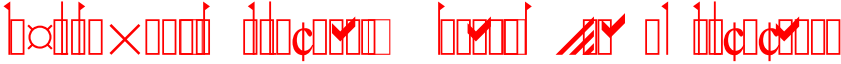

Âyetin devamı:

Risalede yeri: Şuâlar sh. 726

Kur'anda yeri: İbrahim-14:5

470/48-

Âyetin tamamı:

sh:» (R.k.k: 168)

Risalede yeri: Şuâlar sh: 756; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 178

Kur'anda yeri: Bakara-2:115

ARABÎ İŞARAT-ÜL İ'CAZ
471/1-

□□□□□□□ □□□□(□ □□□) □× □□□□ □□

(Irak tab'ı İşarat-ül İ'caz'da,

□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□□□(□ □□□) □× □□□□□□

şeklinde yapmışlardır. Eğer öyle kabul edilirse Tâhâ-20:50. âyet nazara alınmakla birlikte, asıl İşarat-ül İ'cazlarda ise, ona âyet demeyip, belki Allahu Teâlâ

□□□□□□□ □□□□(□ □□□) □× □□□□ □□

nin hükmüyle.. diye kayıtlıdır. Onun Türkçe tercümesinde ise, âyet diye yazılmış.)

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 40; Beyrut baskısı İşarat-ül İ'caz sh: 22; Türkçe Tercümesi sh: 22

Kur'anda yeri: (Irak tab'ına göre) Tâhâ-20:50; asıl İşarat-ül İ'cazlara göre, Furkan-25:2

□□ ✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□(□ □□□) □× □□□□□

□□□□

gibi âyetlerle, Â'la-87:1,3'de

·⑨·⊙⑥·⌀ ↕⊙⑧·⊙⊙⊙·↶ ↕·⊙↗·③·⊙ ·⊗·↻·①

□□□□□✓ □□□□□□✓ □ □□□ □□ □□✓ □□□□ □□

□□□□□□□

gibi âyetlerden iktibastır.

472/2-

□□□□ □□□□● □✓ □□ □□□□□□□□ □□

Âyetin tamamı:

·✓ ⊙⊠⊙⌀ ⊙↓⊙⑥·■⊙⌀⌀ ⊙↑⊙→↙·⑥⊙→⊙

□□□□□□✓ □ □□□□ □□□□□□✓ □ □□□□□□

·↙↓⊙→·⊙⊙·↗⊙⊙⊙ ↕·⑩⊙↙⊙⑦ ·⊙✓⊙⌀ ·↗⊙

← ⊙↘⊙⌀ ⊙⊙⊙⊙⑩⊙◆·⌀ ⊙↑⊙↘·↻·↗ ⊙↑⊙>⊙⊙·⊙

⊙②·⌀

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 42

Kur'an'da yeri: En'am-6:90

473/3-

•.ከባይጋዕዘዬ .ህገዐሊዐጠዕቃረ ዒ-ጎጥ ግጥ
ገዐሊዐጠዕቃረ •ወጊዘዐጎጥጠጥ ግጥጠጥጥጥጥ
•ህገዐጎጥጠጥቃረ ግጥጠጥ •ወጥቆጠጥ •ህገዐ
ጎጥጠጥጠጥጠጥ ግጥጠጥጠጥጠጥ ግጥጠጥጠጥጠጥ •ወጠጥ
•ጥ ግጥጠጥ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 93

Kur'anda yeri: Bakara-2:146

476/6-

•ረገዐጠዐሊዐጎጥጠጥ •ጠጥጥ ጠጥጥጥጥ ጠጥጥ
ጠጥጥ ጠጥጥጥጥ ጠጥጥ ጠጥጥጥጥጥ ጠጥጥጥጥ
□ ✓ □□✓ □□□□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 96

Kur'anda yeri: Nuh-71:26

477/7-

ግጥጠጥጠጥጠጥጠጥ ጠጥጥጥጥጥጥ ጥጥጥ ግጥጠጥጠጥ
ግጥጠጥጠጥ ጠጥጥጥጥጥ ጥጥጥ ግጥጠጥጠጥጠጥጠጥ ጠጥጥጥጥ ግጥጠጥጠጥጠጥጠጥ
ጥጥጥጠጥጠጥ ጥጥጥጠጥጠጥ

□ ጥጥጥጥጥጥጥ ጥጥጥ ጥጥጥ ጥጥጥጥጥ ጥጥጥጥጥ ጥጥጥ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 99; Tercümesi sh: 72

Kur'anda yeri: Bakara-2:7

478/8-

□ ጥጥጥጥጥጥጥ ጥ ጥጥ ጥጥጥጥጥ ጥጥጥጥጥጥጥ ጥጥጥጥጥጥጥ ጥጥጥጥጥ

Âyetin tamamı:

•ረህዐጠጠጥጠጥጠጥጠጥ •ህገዐጠጠጥጠጥጠጥጠጥ ግጥጠጥ
ጠጥጥ ጠጥጥጥጥ ጠጥጥጥጥጥ ጥጥጥ ጥጥጥጥጥጥጥ ጥጥጥጥጥጥጥጥ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 108
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:21

sh:» (R.k.k: 170)
479/9-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 119
Kur'anda yeri: Şûra-42:40

480/10-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 128
Kur'anda yeri: Bakara-2:13

481/11-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

✓ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □ □□□□□ □□□□□ □
 ↑○→•↻ ⊙↔⊙→○↻ ⊙↑⊙→•□ ⊙○↑○10 ☺
 ⊙↑○→○↻⊙•⑦★⊙ ↔○↻ ⊙↑○→•↻○□□•10•⊙
 □□□□□□□□□ □□ □□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□
 •↻↻○10○↻•⑦→⊙↻○□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□
 ✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 140; Tercümesi sh: 156

sh:» (R.k.k: 171)

Kur'anda yeri: Bakara-2:17 ilâ 20

484/14-

□□□□□□□□ □□ □□□□ ?□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□
 □□□□ □□□□□□□□

Âyetin tamamı:

]«7Ë~ «f«V²'İ~ yÅX¬U'7«—
 _«Z¬" ~ _«X²Q«4«h«7 _«X²\¬-
 ²X«7«—ª;§!
 ²u¬W²E«#²-Ë~¬²V«U²7~
 ¬u«C«W«6 yV«C«W«4 ~~«X«;
 «p«AÅ#~«—¬œ²‡Ë²
 ¬•²x«T²7~u«C«8«t¬7'‡²b«Z²V««y²6
 h²B«#²—Ë~²b«Z²V««¬y²[«V«2

2√ZĀV«Q«7«1«M«T²7~¬IM²5_«4
 «X-#««³_¬"~x"Åg«6«w<-gÅ7~
 «←—hÅU«S«B««

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 143

Kur'anda yeri: A'raf-7:176

485/15-

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 144

Kur'anda yeri: Bakara-2:171

486/16-

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 144; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 415; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 542; Emirdağ-2 sh: 127; Mufasssal Tarihçe sh: 1665

Kur'anda yeri: Ankebut-29:41

487/17-

• ① → ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿ ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 144

sh:» (R.k.k: 172)

Kur'anda yeri: Ra'd-13:17

488/18-

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

• ① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

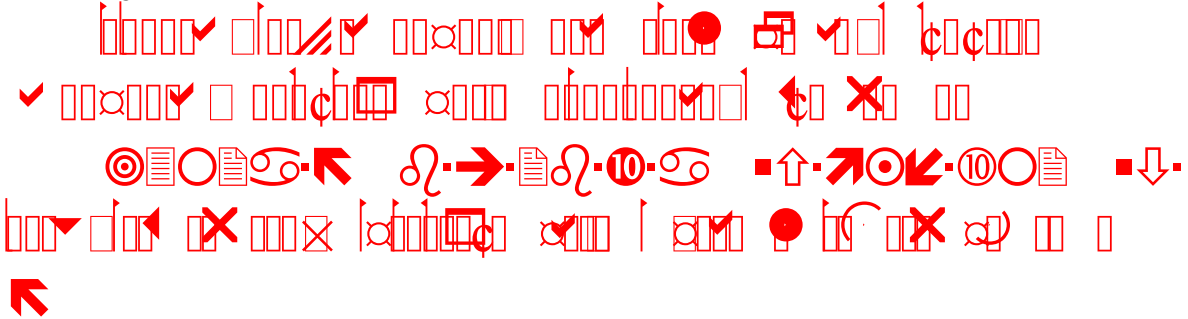
Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 145

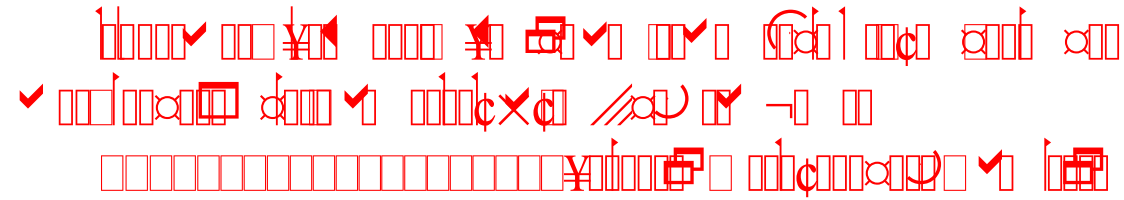
Kur'anda yeri: Fussilet-41:5

489/19-

Âyetin tamamı:

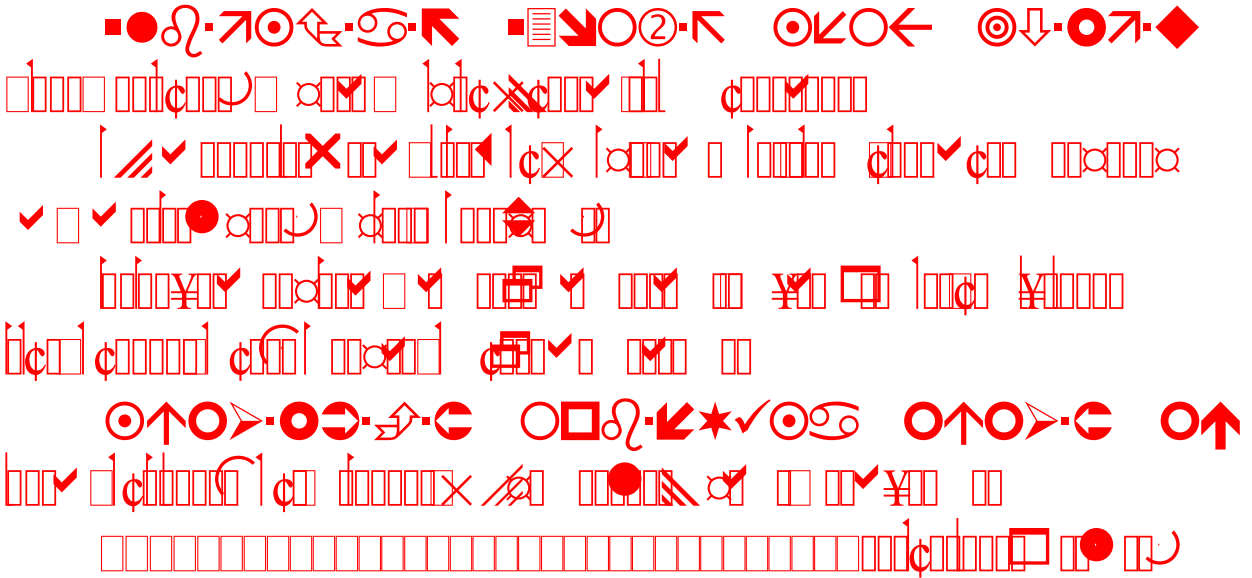

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 145

sh:» (R.k.k: 173)

Kur'anda yeri: Bakara-2:265

493/23-

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 146

Kur'anda yeri: Bakara-2:266

494/24-

□□□□□□□□ □□□□ □□□ □□□□□□ □□ □□ □□ □□ □□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 254; Tercümesi sh: 155

Kur'anda yeri: Bakara-2:26, 27

505/35-

□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□ □□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 256; Tercümesi sh: 158;

El-Mesneviy-ül Arabî sh: 140 ve 278; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 122, 138 ve 331

Kur'anda yeri: Mülk-67:14

506/36-

●○↑○□ ○↑○<●.▼○□.●.●.○ ●○○○●↑○←○

□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□ □□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□ □□
□□□□ □□□□

sh:» (R.k.k: 176)

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 271; Tercümesi sh: 176

Kur'anda yeri: Bakara-2:28

507/37-

✓ □□□□□□ □□ □□ □□□□ □□□ ✓□□ ✓ □□ □□

▼○□.●.○.○.○.○ ○□○▼.■.↑○□○ ○.↑.○.○.○.○.○ ○.↑.
□□□□ ✓ □□□ □□

سَيُؤْتِيهِمْ مِنْهَا خَبْرًا ثُمَّ يَتْلُو فِيهَا الَّذِي كَفَرُوا وَعَسَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ مِنَ اللَّهِ نَزِيرٌ
وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنْ يَتْلُوهُ يَوْمَ يُتْلَىٰ فِيهَا قَدْ كَانُوا فِيهَا قَائِمِينَ
مَنْ قَرَأَهَا مِنْهُمْ فَلْيَعْلَمِ بِهَا مَوَاقِفَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا آيَاتِنَا هُزُوًا وَأَنصَرَفُوا كَمَا كَانُوا يُوجِبُونَ
عَن طَرَفِهِمْ كِتَابَ اللَّهِ أَنْ يُحِثُّ عَلَيْهِمْ

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 276
Kur'anda yeri: (Gâfir) veya Mü'min-40:11

508/38-

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 284; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 187
Kur'anda yeri: Nâziat-79:30

509/39-

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

Âyetin tamamı:

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 284; Tercümesi sh: 188; El-Mesneviy-ül Arabî sh:
205; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 106; Tercüme Mesnevî
(Abdülkadir) sh: 214

Kur'anda yeri: Hûd-11:7

510/40-

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ يَسْتَأْذِنُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا بَلْ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَقَدْ كَفَرُوا

•••

•••

•••

•••

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 292; Tercümesi sh: 196

Kur'anda yeri: Bakara-2:30

sh:» (R.k.k: 177)
511/41-

•••

•••

•••

•••

•••

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 297; Tercümesi sh: 200

Kur'anda yeri: Nisa-4:105

512/42-

•••

Âyetin tamamı:

•••

•••

•••

•••

•••

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 303; Tercümesi sh: 208

Kur'anda yeri: Yusuf-12:24

513/43-

□·٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤

Âyetin tamamı:

٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤
٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤
□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 303; Tercümesi sh: 208

Kur'anda yeri: Yususf-12:94

TERCÜME İŞARAT-ÜL İ'CAZ (Abdülmecid)

(Zâid Âyetleri)

(Not: Arabî İşarat-ül İ'caz'ın Türkçe Tercümesi tam olarak yapılamadığından, âyetler itibariyle bazı farklarıyla düşmüştür.)

514/1-

٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤
✓ □□□□□□□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

Risalede yeri: Beyrut baskısı Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 13; Tercümesi sh:12;

Emirdağ-2 sh: 91

Kur'anda yeri: Rahman-55:1,4

515/2-

□□□□□□□□ ✓ □□ □□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

sh:» (R.k.k: 178)

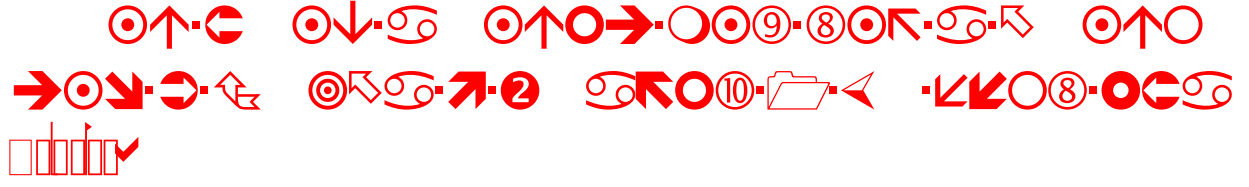
Âyetin tamamı:

٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤ · ٢٠٢٧٠٤
□□□□□□□□ ✓ □□ □□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□
□□□□□□□□ ✓ □□ □□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□
□□□□□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

Risalede yeri: Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 18

Kur'anda yeri: Yususf-12:4

516/3-

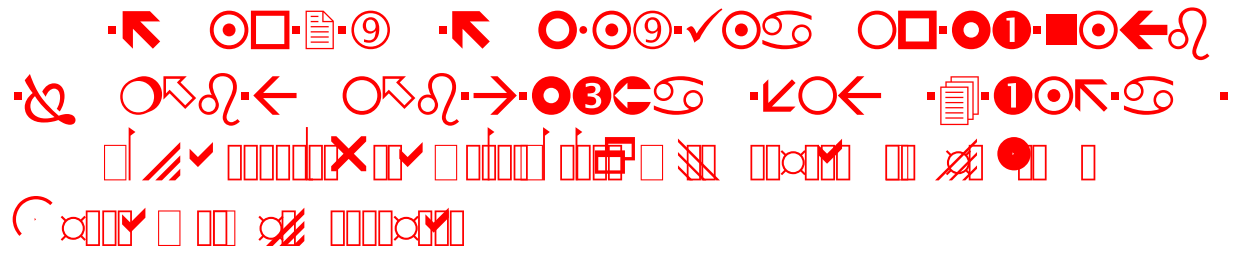

□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□

Risalede yeri: Tercüme İ̇şarat-ül İ'caz sh: 64-68

Kur'anda yeri: Bakara-2:6

517/4-

(Not: Bu âyet, bir-iki âyetten alınarak yanyana getirilmiş bir iktibas tarzından ibarettir.)

Risalede yeri: Tercüme İ̇şarat-ül İ'caz sh: 102

Kur'anda yeri: (Müstakil âyetlerin öz metinleri olmadığı için, kelimeler itibariyle âyetten bulmaya gerek duymadık.)

518/1-

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □□

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 98, 265 ve 352; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 70 ve 444

Kur'anda yeri: Kıyamet-75:36

519/2-

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□ □□□□□□□□ □□ □□ □□□□□□□□ □□ □□

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 98; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 70

Kur'anda yeri: Abese-80:17

sh:» (R.k.k: 179)

520/3-

قَالَ لَوْ كُنْتُ مُدْرِكًا لِمَا فِي سَمَائِكُمْ لَأَخَذْتُ مِنْكُمْ دَابَّةَ الْغَمَامِ
وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 114, 121, 358 ve 404; Tercüme Mesnevî (Abdülmeçid) sh: 58; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 90, 99 ve 526;
Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 196
Kur'anda yeri: Zâriyat-51:50

521/4-

وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Âyetin başı:

﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 120, 121 ve 123;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 98 ve 101
Kur'anda yeri: Haşr-59:24

522/5-

وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 121

Kur'anda yeri: (Not: Âyetin bu cümlesi, Kur'anın altı Suresinde mevcuttur.)
1- Bakara-2:210 ... 2- Âl-i İmran-3:109... 3- Enfal-8:44... 4- Hacc-22:76...
5- Fâtır-35 :4... 6- Hadid-57:5'de...

523/6-

وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Âyetin tamamı:

﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ
﴿٥٠﴾ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ وَأَنَا سَائِدٌ فِيكُمْ

Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:103

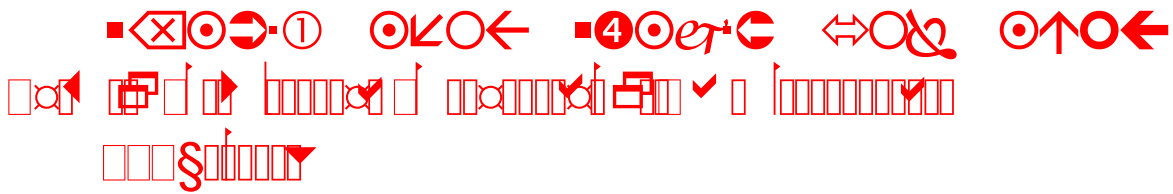
528/11-

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 208; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 220

Kur'anda yeri: İnfitar-82:4

529/12-

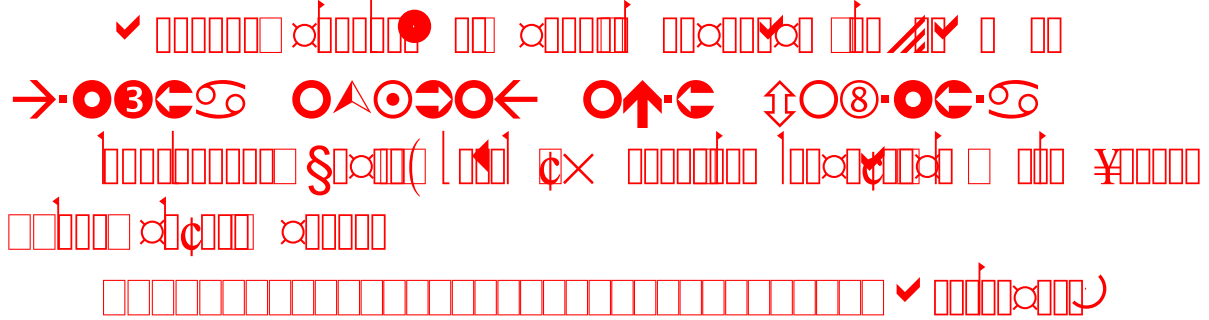
Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 224; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 121;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 244

Kur'anda yeri: Kaf-50:15

530/13-

Âyetin tamamı:

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 225 ve 247; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh:
245 ve 280

Kur'anda yeri: Furkan-25:2

531/14-

Âyetin tamamı:

﴿كَلِمَاتٍ لَّعَنَهُ اللَّهُ وَهُوَ لَعُنٌ لَهُ يُجْعَلُ لِلنَّاسِ حِطَّةً﴾
 ﴿وَمَا يَكْفُرُ اللَّهُ بِشِرْكِهِ﴾
 ﴿مَنْ يَفْرُقْ بَيْنَ زَوْجَيْهِ ففُرَقَا﴾
 ﴿وَمَا يَكْفُرُ اللَّهُ بِشِرْكِهِ﴾
 ﴿كَلِمَاتٍ لَّعَنَهُ اللَّهُ وَهُوَ لَعُنٌ لَهُ يُجْعَلُ لِلنَّاسِ حِطَّةً﴾
 ﴿وَمَا يَكْفُرُ اللَّهُ بِشِرْكِهِ﴾

Risalede yeri: El-Mesnevi-ül Arabî sh: 242; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 272
 Kur'anda yeri: Fussilet-41:12

 532/15-

﴿فَيَذَرُهَا خَالِئَةً﴾
 sh:» (R.k.k: 182)

Âyetin tamamı:

﴿فَيَذَرُهَا خَالِئَةً﴾
 ﴿فَيَذَرُهَا خَالِئَةً﴾

Risalede yeri: El-Mesnevi-ül Arabî sh: 247; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 280
 Kur'anda yeri: Ra'd-13:8

 533/16-

﴿فَيَذَرُهَا خَالِئَةً﴾
 ﴿فَيَذَرُهَا خَالِئَةً﴾

Risalede yeri: El-Mesnevi-ül Arabî sh: 255; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 295
 Kur'anda yeri: En'am-6:103

 534/17-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ
خَلَقَ السَّمٰوٰتِیْنَ وَالْاَرْضَ
وَجَعَلَ الرَّبِّیُّنَ اَشْکٰلًا
مِّمَّا یَخْتَارُ
اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمْ
اَلْاَنْفُسَکُمْ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِیْ جَعَلَ لَکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ
اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمُ
الْاَنْفُسَکُمْ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ
الَّذِیْ جَعَلَ لَکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 267; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 314
Kur'anda yerleri: 1- A'raf-7:174... 2-İsra'-17:41... 3- Rum-30:58

535/18-

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ

Risalede yeri: El- Mesneviy-ül Arabî sh: 267; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 314
Kur'anda yeri: Zâriyat-51:49

536/19-

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ

(Not: Kur'anda, bu şekilde hitablı cümle birkaç yerde bulunmaktadır.

Meselâ: Enfal-8:64, 65 ve 70; Tevbe-9:73; Ahzab-33:1, 28, 50; Mütahine-60:12; Talak-65:1, Tahram-66:1, 9

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 293; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 357

sh:» (R.k.k: 183)

537/20-

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 302; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 187;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 371

Kur'anda yeri: Bürûc-85:20

538/21-

اَلَمْ یَجْعَلْ لَّکُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ

Âyetin baş kısmı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 336; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 209;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 421

Kur'anda yeri: Kamer-54:50

sh:» (R.k.k: 184)
541/24-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 342; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 430

Kur'anda yeri: Ahzab-33:8

542/25-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 351; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 218;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 442; Barla Lâhikası sh: 148; Tarihçe-i Hayat sh: 211;
Mufassal Tarihçe sh: 615

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 358; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 222;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 455
Kur'anda yeri: Fâtır-35:15

546/29-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 361; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 461;
Nur'un İlk Kapısı sh: 14
Kur'anda yeri: Şuara'-26:90, 91

547/30-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 366; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 466
Kur'anda yeri: İnfitar-82:7,8

548/31-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 366; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 468
Nur'un İlk Kapısı sh: 52
Kur'anda yeri: Bakara-2:186

549/32-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 367; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 226;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 469

Kur'anda yerleri: Bu cümleler, Kur'anın birçok yerinde bulunmaktadır. Me'haz vermeye gerek yoksa da, yine nümune için bazı rakamlar veriyoruz:

sh:» (R.k.k: 186)

Meselâ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

cümlesi, Kur'anın iki yerinde mevcuttur.

Bunlar En'am-6: 60 ve Yunus-10: 4...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

cümlesi ise, yine nümune için: (Bakara-2:245) (Yunus-10:56) (Hûd-11:34)...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

cümlesi dahi Maide-5:18; Şura-42:15 ve Tegabün-64:3...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

cümlesi ise, Ra'd-13:36'da

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ibaresiyle...

550/33-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî sh: 375; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 231;
Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 481

Kur'anda yeri: Kamer-54:17, 22, 32

551/34-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Âyetin tamamı:

﴿سُبْحَانَكَ يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 80

Kur'anda yeri: Saff-61:10

569/3-

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

Âyetin devamı:

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿سُبْحَانَكَ يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 128

Kur'anda yeri: Dehr(İnsan)-76:21

570/4-

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

Âyetin tamamı:

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿سُبْحَانَكَ يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

sh:» (R.k.k: 191)

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿سُبْحَانَكَ يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

﴿يَا مَنْ أَعْتَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

○✓∂-■⊙②○← ·↘∂-↖ ⊙∫← ○⊙&⊙⊙○∫·✓ ·
↑○→○←⊙ ⊙↘○⊙ ⊙↑○→○∫∂-→○∫·⊙ ⊙□·→·○←

□ ✓ □□□□

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 149; Tarihçe-i Hayat: 213

Kur'anda yeri: Nisa-4:36

571/5-

✓ □□□□)→✓ □ ✓ □□□□ □□ ✓ □□□□ □□□□ □□□□□□
✓ □□□□□□ ✓ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□□□
□ ✓ □□□□(□□□□ ✓ □□□□□□ ✓ □ □□□ ✓ □ □□□ □□□□□□□□

○↓·→○□·⑨ ·↖⊙∫○⑥·← ⊙∫○←

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 157

Kur'anda yeri: Kehf-18:10

572/6-

□¥□□□□□ □¥□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□
≡ □□□□□ ✓ □ ✓ □□□□□□ ✓ □ □

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 183

Kur'anda yeri: Hacc-22:74

573/7-

□□□□ ~~✂~~ □□ ~~✂~~ □ □□□□□ ✓ □ □□□ □□□□
(uzun âyet...)

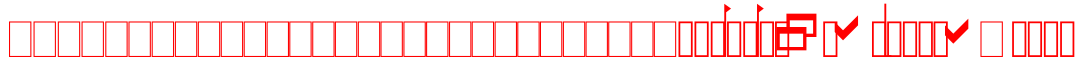
Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 183

Kur'anda yeri: Nur-24:61

574/8-

□□□□□□□ □□ □□ ✓ □ □ □□□□□ □□□□

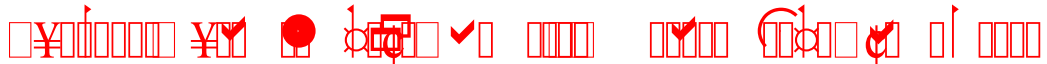
Âyetin tamamı:

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 243 ve 298; Nur'un İlk Kapısı sh: 99

Kur'anda yeri: Bakara-2:249

577/11-

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 268; Mufassal Tarihçe sh: 755

Kur'anda yeri: Nur-24:16

578/12-

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 291; Mufassal Tarihçe sh: 154

Kur'anda yeri: İnfitar-82:2

579/13-

Âyetin baş kısmı:

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 293

Kur'anda yeri: Tevbe-9:71

.407.0 .✓.↖ .↑.1001★✓06 .96.0606
 □□□□✓ □□□□□ →□□✓ □□□□ □□□□ □□□□
 .▲0↓.006 0↑00006 .↙.300.6 0.→.↙
 0↙0300.6.↖ 0.↓00000606 .↙0← .▲.er↓003
 .↖

.↙↙060300.0→006 00&0000↙ .✓ .↑0
 006 .0↓06 0.09.✓06 ⇄00 .50.3.0006
 □□□ □□□ □□□

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 298
 Kur'anda yeri: Kasas-28:77

* * *
sh:» (R.k.k: 194)
584/18-

✓ □□□□□ □□×b00 ↘□□□ | □□□□□ | ↘□□□ □ □□□ □□
 .↖.← 0↙.0→←0 0↑.000.6 0↙.←.↖
 □ ✓ □□□□✓ □□□□ □□□□□□ □□□□□
 □□□□□□□□□□ □□□□□□ □ ✓ □□□□□□□ □□□□ □□
 ✓ □×□ □ □□□□□□□

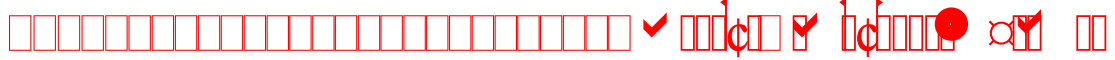
Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 333
 Kur'anda yeri: Bakara-2:114

* * *
585/19-

□□□□✓ □□□□□□□ □□□□ □ □□□□ □□□□□ □□ □
 ◌ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□
 □◌ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□ □□□□

Âyetin baş kısmı:

✓ □□□□-□ □ □□□□□□□ □□□ □□□□ □□ □□
 7000000.70→006 00070000↙ .↓07.↙

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 335

Kur'anda yeri: Hadid-57:13

586/20-

(Yedi tane âyet-i kerimedir)

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 363 ve 364; Kastamonu Lâhikası sh: 43

Kur'anda yeri: Ahzab-33:41 ilâ 47

587/21-

Uzun olan âyetin baş kısmından bir parça:

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 374

Kur'anda yeri: Nisa-4:19

588/22-

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 374

Kur'anda yerleri: (Burada, iki âyetin herbirisinin birer parçası yazılıdır. Bu âyetlerin tamam şekillerini göstermek icabediyor.)

⊙↑○➤↳○⊕⊙↳⋅⊗⋅⊗ ⊙↑○➤○←↗○◆○↗○Ⓞ ⊗
↗○⊕⋅⊕⊙←⊙⋅↳ ⊙○er○⊕⊙↳⋅ ⊗○⊕⊙↳⊙↗⋅⊕ ⊗↗○
➔⋅⊕➔⋅↳⋅⊕⋅↳

□□□□□□□□□□□□□□ ✓ □□□□ □□ ✓ □□□□ □□ □□ □×L □□□□

⊕⊗ ⊙⋅↳⊙⊗

Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 17
Kur'anda yeri: Nisa-4:43

592/3-

□□□ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □
□□□□□ □× □□ □□□

(İki ayrı ayrı âyetlerden parçalardır.)
Âyetin tamam şekli: Ahzab-33:47'de:

✓ □□□□□ □× □□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□

sh:» (R.k.k: 196)

Birincisi: Maide-5:54'tedir. İkincisi: Hadid-57:21'de:

□□□□□□□□□□ □×□□□□□ □□ □□□□□ □□ □□ □□□□□

✓
□□ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□
⊕⊗ ⊙↑○➤↳○⊕⊙↳⋅⊗⋅⊗ ⊙↑○➤↳○⊕⊙↳⋅⊗⋅⊗ ⊗↗○↗⋅←⋅⊗

□□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□ □□□ □□□□□ □□
Üçüncüsü: Cuma-62:4'de

□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□
□□□□□□□□□□ □□ □□ □□□ □□□□□
□□□□□□□□□

Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 27

593/4-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (1)

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٤﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٥﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٦﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٧﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٨﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٩﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٠﴾

Risalede yeri: Emirdağ-1 sh: 24; Âsâr-ı Bediîye sh: 137; Mufasssal Tarihçe sh: 1097
Kur'anda yeri: Âl-i İmran-3:159

598/2-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١١﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٢﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٣﴾

Risalede yeri: Emirdağ-1 sh: 35
Kur'anda yeri: Nisa-4:145

599/3-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٤﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٥﴾

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٦﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٧﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٨﴾
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١٩﴾

Risalede yeri: Emirdağ-1 sh: 25 ve bu âyetin bir kısmı, 338. numarada da bir münasebetle geçmektedir.

Kur'anda yeri: Nisa-4:125

600/4-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Emirdağ-1 sh: 44; Tarihçe-i Hayat sh: 478;

Mufasssal Tarihçe sh: 489 ve 1183

Kur'anda yeri: Maide-5:105

sh:» (R.k.k: 198)

601/5-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Emirdağ-1 sh: 197

Kur'anda yeri: Ankebut-29:58

602/1-

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

Âyetin tamamı:

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

Risalede yeri: Emirdağ-2 sh: 67, 117 ve 121

Kur'anda yeri: Fâtır-35:10

NUR'UN İLK KAPISI (Zâid Âyetleri)

603/1-

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

Risalede yeri: Nur'un İlk Kapısı sh: 13

Kur'anda yeri: İsrâ'-17:72

604/2-

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى
اَلَمْ نَجْعَلِ لَكَ اَحْسَنَ مِمَّا كُنْتَ تَدْعُو ۗ اَمْ اَنْتَ اَعْمٰى

Risalede yeri: Nur'un İlk Kapısı sh: 46

Kur'anda yeri: En'am-6:160

607/1-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

Âyetin tamamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Hutbe-i Şâmiye sh: 60; Âsâr-ı Bediîye sh: 137; Tarihçe-i Hayat sh. 100

Kur'anda yeri: Şura-42:38

608/2-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

Âyetin devamı:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

Risalede yeri: Hutbe-i Şâmiye sh: 77

Kur'anda yeri: Maide-5:38

609/3-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

(Bu cümle, iki ayrı âyetten yanyana getirilmiş bir iktibas ve tefsir tarzındadır.)

Meselâ: Zariyat-51:58'de

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ve Hadid-57:25'te

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ خَلْقَ الْإِنسَانِ مِن طِينٍ ثُمَّ عَلَّمَهُ حَقِيقَاتِهِ أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

Risalede yeri: Hutbe-i Şâmiye sh: 89

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh :108

Kur'anda yeri: Meryem-19:23

613/4-

□□□✓ □□□□□□□□✓ □□□□✓ □□□□□ ✓ □□□□□ □□□

☺□□□□□

Not: Âyetten bir cümle olan bu parça, Kur'anın dört yerinde mevcuttur:

1- Bakara-2:168'de.. 2- Yine Bakara-2:208... 3- En'am-6:142... 4- Nur-24:21'dedir.

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 114

614/5-

□✓ □□□□□ □□□□□□□□□□✓ □□□□□ □□□□□□□□□□ □✓ □ □

□✓ □□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□

(Âyetin iki ayrı ayrı cümlesinden olan parçalardan ikincisi iktibas şeklindedir.)

sh:» (R.k.k: 201)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 348; Tarihçe-i Hayat sh: 56;

Mufassal Tarihçe sh: 1166

Kur'anda yerleri: Amme Suresi, son âyeti.. İkinci cümle ise, Kur'anın üç yerinde değişik kelimelerle bulunmaktadır: 1- Âl-i İmran-3:46,2- Maide-5:110.

3- Meryem-19:29'dadır

615/6-

□□□□□✓ □□□ □□□□□□ □✓ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□

←↖↗

((Bu âyet, Maide-5:44, 45 ve 47. âyetlerinde olup, son kısımları

□□□□□□□□✓ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□

ve

□□□□□□□□✓ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□

ve

□□□□□□□□✓ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□

ile hâtimelenmektedir.

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 463; Mufassal Tarihçe sh: 181 ve 479

616/7-

Risalede yeri: Mufassal Tarihçe sh: 478 ve Âsâr-ı Bediye sh: 434

Kur'anda yeri: Maide5:51

622/2-

○◻↓○er+2 ○↑○↓·○○☉ ·↻○·○·■○2☉ ○↓
·← ○◻○↓·er○☉☉ ○○·○◻ ○5○·○7○☉ ↔·○·↻
○b○○○○

Âyetin tamamı:

·↻○·○·○·5 ○↓·←·↻ ·↑↓○←☉·10○
| ✓ ○b○ ○○○○ ¥/✓ ○○○○□ ○ ¥/✓ ○ ○-d | ○○○○
| ○○○○✓ ○ ○✓ ○○○○ ×y d ○○○ | / ○ ○ ○ | / ○ ○ ○ ○
○b○ ○○○○ ✓ ○ ○○○○d ○○○○○○ ✓ d○○○-y
○○○○○○○○ ✓ ○-y d ○○○○ | y○○○○○ | ○○○○ | ○○○○ ○ ○
·← ○↓·←·↻ ○◻↓○er+2

Risalede yeri: Mufassal Tarihçe sh: 695

Kur'anda yeri:Âl-i İmran-3:97

sh:» (R.k.k: 203)

623/3-

○ ✓ ○○○○○○○○ | ○○○○ ✓ ○ ○○○○ ✓ ○ ×○○○○ | ○○○○ ○
○

Âyetin tamamı:

·↓↓○+↓○·○·2·○ ○·○7○← ○↓○☉·↻ ○·7
○↓·↻·↻ ○↑○☉☉☉ ·v·10·□*☉ ○6·↻·○ ○↑○☉
○○·○ ☉7○☉○·

Risalede yeri: Mufassal Tarihçe sh: 923

Kur'anda yeri: Yusuf-12:91

624/4-

✓ ۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞ ۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Âyetin devamı:

✓ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Risalede yeri: Mufassal Tarihçe sh: 1045

Kur'anda yeri: Nisa-4:93

625/5-

۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Risalede yeri: Mufassal Tarihçe sh: 1107

Kur'anda yeri: Yâsin-36:58

626/6-

۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Âyetlerin tamamı:

۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Kur'anda yeri: Fecr Suresi, âyet: 28, 30

sh:» (R.k.k: 204)

sh:» (R.k.k: 205)

İKİNCİ BÖLÜM

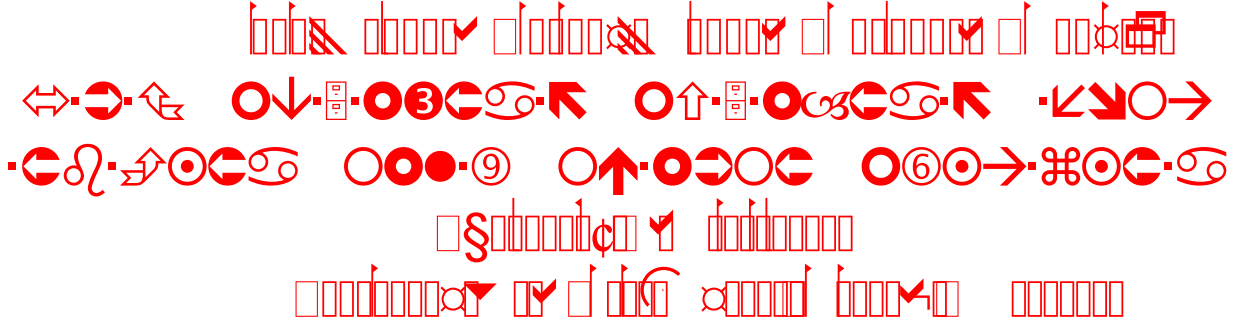
RİSALE-İ NUR'DA

1075 HADÎS, HABER VE ESER

(Me'hazleri, Meâlleri)

sh:» (R.k.k: 206)

sh:» (R.k.k: 207)

Hadîs İlmî Hakkında Kısaca Bazı Bilgiler

GİRİŞ

Eski zamanlarda büyük allâme zatlar, tefsire dair, hakikat-ı İslâmiyeye dair, ahlâk ve mev'izelere dair veya esrar-ı tasavvuf ve tarikatlara ait eserler yazdıklarında, hadîs-i şerifleri mevzuların münasebetine göre kitaplarına kaydederlerdi. Hadîslerin rivayet, sened , cerh ve ta'dil işini muhaddislerin kitaplarına bırakırlardı. Çünkü tahkik işiyle, hakikat mes'elesi ayrı ayrı şeylerdir. Makam ve mekânları da ayrı ayrıdır. Fıkıh ve şeriat kitaplarında da buna yakın bir tarz takip edilmiş. Ancak fıkıh ve şeriat kitaplarında hadîslerin başına: "İbn-i Mes'ud'un hadîsi, Abdullah bin Ömer'in hadîsi veya Abdullah bin Abbas'ın hadîsi" gibi ifadelerle kaydetmişlerdir.

Bahsi yapılan muhakkik ve allâme zatların eserlerindeki hadîs-i şerifler hakkında bilâhare bazı dedikodular başgösterince, kâmil muhaddislerden büyük allâmeler bu kabil kitaplardan mühim bazılarını Hadîs İlmî ve Usûlü müvacehesinde tahkike tabi' tuttular. Her bir hadîsin derece ve mertebelerini, hadîs ilmîne göre tahkik eyleyip tesbit ettiler. Hadîs usûlü ilmî çerçevesinde yapılan bu tahkik işine, "tahrîc" de denilir.

İşte bu fakir, hadîs ilmîni ve cerh, nakd ve ta'dil usûlünü görmeden ve tettebbu' etmeden evvel, Şam'da ve Beyrut'ta ilim ehli bazı zâtlardan çok ileri derecede hadîsin senedi üzerine dedikodular duyardım. Hele, 1969 yılında

sh:» (R.k.k: 208)

Şam'da ve Beyrut'ta bu mes'ele bir fırtına halinde herkesi meşgul etmekteydi. "Şu hadîs sahihtir, şu zayıftır" gibi lâflar, fazlaca revaçta idi. Bir müddet sonra, Türkiye'de İmam-Hatipli gençler ve Yüksek İslâm Enstitülü talebe ve hocaları arasında da bu iş kaynamaya başladı. Hadîs İlmî hakkında ulu-orta konuşanlar çoğaldı. Hadîs İlminde ümmetin mu'temedi ve İlm-i Hadîste

mütahassıs ve dâhî ve salâhiyetli zâtlar bile ta'n edilmeye cesaret gösterilecek derecede ileri gidildi.

Evvelâ Arabistan'dan başlayıp gelen ve kaynağı da, eskide yaşamış bir kaç katı ve şiddetli ve hattâ müteaaassıb bazı muhaddıs zâtlar olan bu kapkatı menfî ve taşkın meslek, herşey ve her muhterem ve kudsî eserlere de dil uzatmak cesaretini göstermeye başladı. Bu arada, Üstad Bediüzzaman'ın Risale-i Nur eserlerindeki hadîs-i şeriflere de dil uzatıldı. 1943'lerdeki Denizli hapis hâdisesinde ve 1948'de Afyon hapsi ve mahkemesinde, bid'atkâr, bazı yarım hocaların ehl-i vukuf olarak verdikleri raporlarına sırtını dayayan savcılarının, Hazret-i Üstad Bediüzzaman'ın eserlerindeki hadîs-i şeriflere itiraz ve dil uzatma hâdisesi ve Bediüzzaman'ın o ehl-i vukufalara ve mahkemeye karşı verdiği müskit cevabları, bu işin ilki olmuştur.

Bu hâdiseden hayli zaman sonra, Türkiye'de İmam-Hatip mekteblerinin ve bilâhare Yüksek İslâm Enstitüleri veya İlahiyat Fakültelerinin açılmaalarından sonra, az üstte sözünü ettiğimiz Arabistan'daki hadîs dedikodusu fırtınası Türkiye'ye de tamamen sıçradı. Bilen bilmeyen herkes, ulu-orta hadîslere ve hadîs İmamlarına, bilhassa Risale-i Nur'da kayıtlı hadîs-i şeriflere dil uzatmak cesaretinde bulunabildiler.

O Bediüzzaman ki; bütün ülema-i İslâmca, bilhassa Osmanlı son devrinin en büyük ülemasınca hârîka ve mevhibeli ilmî kudreti, zekâsı, feraseti de dehası ve bilhassa hadîs ilmindeki küllî vüsûku müttefikân kabul edilmiş bir allâme-i asırdır. (1)

Biz, elbetteki halkın ve (tabiri caiz ise) câhil ü cühelânın dedikoducu ağızlarını tıkayacak durumda değiliz. Amma hak ve hakikatı ortaya koymaya da mecburuz. Bu hususta, yani dedikoducu vesveselere karşı ilmî bir cevap mahiyetinde olarak Risale-i Nur'lardaki hadîs-i şeriflerin tahkik ve tahricini, Risale-i Nur Talebelerinden veya yakın dostlarından bir ülema hey'etinin yapmasını hep bekledik. Amma malesef bir netice alınmadı.

İşin büyüklüğünü, ehemmiyetini ve çok da müşkilliğini müdrik olarak aczim ve kabiliyetsizliğimle beraber bu işe girişmek mecburiyetini hissettim. Az

(1) Bu davanın doğruluğu için Mufassal Tarihçe-i Hayat Kitabı sh: 721-773'e bakmak kifayet eder.

sh:» (R.k.k: 209)

Üstte sözünü ettiğim 1969, 1970 ve sonra 1973'lerde Beyrut, Şam ve Mısır'da kaldığım günlerde, hadîs mevzuunda yapılmakta olan dedikoduları duyduğum o günlerden itibaren, bu mes'elenin tahkikinin merakına düştüm. "Hadîsin sahihi nasıldır? Hangileridir? Sahih, niçin sahihdir? Zayıflar hangileridir? Neye binaen zayıftır? Mevzu' hadîsler ne demektir? Niçin mevzudur? Ve şimdi halen Kütüb-ü Sitti'nin dışında kalan ve sayıları hayli çok olan meşhur hadîs halen Kütüb-ü Sitte'nin dışında kalan ve sayıları hayli çok olan meşhur hadîs kitaplarında mevzu' hadîsler var mıdır? Varsa, neye binaendir? Hangileridir? Ve bu arada Nur Risalelerinde bulunan hadîsler, kaynak olarak hangi kitaplarda bulunmaktadır?" diye büyük bir merakla, o günden itibaren hadîs kitaplarını ve hadîsleri çok derceden tefsirleri toplamaya başladım. İslâm âleminde şimdiye kadar tab' edilmiş ve piyasada bulunabilen hadîs kitaplarından ve Kur'an tefsirlerinden hemen hemen hepsini aldım, topladım. Uzun müddet ve çok dikkat ve merakla tetebbuata koyuldum. Hadîs usûlü kaidelerini, cerh, nakd ve ta'dil usûllerini, hadîsin an'aneli

sen'etlerini ve râvîlerin hal ve durumların inceleyen usûl ve metodlarını dinlemek üzere bir çok kitaba göz gezdirdim... Nihayet kat'iyetle gördüm ve anladım ki: Hadîsin sahihlik, hasenlik, zayıflık ve mevzu'luk mertebelerini gösteren kaide ve kanun ve medar, yüzde doksan dokuz nisbetiyle, hadîslerin senedlerindeki râvî olan insanların ahvaline göre değerlendirilmiş ve ona bina edilmiştir. (*) Amma burada şu hususu da ehemmiyetle kaydetmek gerekir ki; hadîs imamları, müdakkikleri ve nekkadları arasında hadîslerin mertebelerini tesbit işinde bir çok ihtilâfları vaki' olmuştur. Üçü-dördü bir hadîs için zaif demişse, altısı-yedisi ona sahih veya hasen mertebesini verebilmişler. Hal böyle olunca da, Muhaddislerce vaz' edilmiş olan kanun ve kaideler, vahyeden gelen Ahkâm-ı Diniyenin kaideleri gibi yüzde yüz kat'î ve muhkem olamadığından, zann-ı galibler üzerine bina edilmiş, hem o zanda da her zaman muhaddisler arasında ittifak sanlanmamış olan kaideler olarak meydana çıkmıştır. Bu dediklerimin isbatı ileride gelecektir.

Hem gördüm ki; hadîs-i şeriflerin -hakikat olarak- mertebelerinin tesbit işi, tahlil hususu, cerh ve ta'dil mes'elesi, Hicrî 4. asrın sonuna kadar devam etmiş ve o zaman tamamlanmıştır. O tarihten bu yana yapılan tahliller, sadece eskide yapılmışların üstünde bir çalışmadan ibaret olmuştur.

Şimdi, bu zamanda bir hadîsin mertebesini tesbit etmek isteyen bir kişinin yapacağı iş, sadece ve sadece bizzat, hadîslerin mertebelerini öz kaynağından görerek almış eski büyük muhaddis imamların -çoğu kere birbirine muhalif olan- görüşlerini tesbit etme ameliyesi olacağını, o ise umumunu dinledikten ve hususî seçim ve taraftarlık hissine mağlub olmadan, tek tek hepsinin görüşlerini aynı paralelde nazar-ı itibara aldıktan sonra, çoğunluk tarafı hangi yanda ise, ona göre karara varabileceğinin zarurî olduğunu anladım. Amma

(*) Bakınız: El-Esrar-ul Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 73

sh:» (R.k.k: 210)

maalesef, çoğu kimseler bu düstura müraat etmemiş ve halen de etmeyenler çoktur. Ekseriya hususî karakter ve meşrebine veya his ve mesleğine uyan tarafı seçmişler. (**) Ve bu noktadan dedikoduların kapısı fazlaca açılmıştır diyebiliriz.

İşte, çok kısa ve fezlekeli bir tarzda işaret etmeye çalıştığımız noktaların aydınlanabilmesi için, delilli ve isbatlı şekilde bir "temhid"; yani hazırlık evrakı tarzında bazı hususları ve onun ardından da, hadîs ilmine ve usûlüne müteallik bir kaç mes'eleyi arz etmeye çalışacağız. Tevfik ve hidayeti Cenab-ı Allah'tan istiyoruz.

Abdülkadir Badıllı

* * *

(**) Geniş bilgi için bakınız: Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh: 190-191

sh:» (R.k.k: 211)

TEMHİD

Bu "Temhid"de, yani Hadîs İlmî ve mes'eleleriyle alâkadar hazırlık evrakı mahiyetindeki şu kısımda, bize göre çok mühim noktaların tesbiti yapılacaktır. Giriş bölümünde işaret edilmiş mes'elelerin yanı sıra, daha birçok umumî ve hususî hal ve durumların hadîs işlerine ne derece te'sir ettiklerinin izahının isbatı yapılacaktır. Bunlar muayyen ve belli bir sıraya göre değil, müteferrik olarak kaydedilecektir.

CERH VE TA'DİL USÛLÜ, HADÎSİN MERTEBELERİNİ TESBİT ETMEDE ESASTIR

Muhaddisler arasında mütedavil olan cerh, nakd ve ta'dil usûlü, çok keskin bir silâh ve pek hassas bir ölçü âleti kabul edilmiştir. Bu usûllerin süzgecinden geçirilmedik hiçbir şey, hiçbir hadîs ve senedi kalmamış gibidir. Bilhassa hadîslerin senedlerine, râvilerin hal ve durumlarına ait olan hususlarda, âdeta ifrat derecede uygulanmış, kılı kırk yarararcasına eleştiriler yapılmıştır. (*). Kur'an'dan sonra en sahih kitaplar olarak bütün ümmetçe kabul edilen Buharî ve Müslim'in hadîsleri hakkında da bu uygulama yapılmıştır. İmam-ı Buharî'nin hadîs aldığı seksen küsür hocası hakkında ve Müslim'in 160 şeyhi hakkında da kelâm edilmiştir. (**)

Mezkûr tahliller bir tahkik gereğidir ve son derece bir samimiyet ve İslâm dini hakkında çok yerinde olan bir titizliğin ifade ve nişanesidir. Amma müstakim ve büyük muhaddisler her zaman cerh, tenkid ve ta'dil usûlüne hep beraberce götürmüşlerdir. Yani sadece menfî yönde tenkid etme değil, aynı zamanda tenkidde ifrat edenleri de i'tidal ve insafa getiren ve çağırın vazifesin de yapmışlardır. Aşk-ı hak ve din muhabbeti adına yapılmış olan bu vazifeyi, muhaddislerin cumhuru, yani mutlak ekseriyeti hakkıyla, garazsız ve taassubsuz olarak ifa etmişlerdir. Nasilki İbn-i Hacer-i Askalanî bu noktada yani cerhin yanında ta'dilin de her zaman bulunmasının lüzumu hususunda şöyle demiştir: "Eğer kendilerinden münkerden birşey rivayet edilmiş kimseleri hep

(*). Ukud-ul Cevahir-il Münîfe- Zebidî sh: 14

(**) Feth-ül Barî Şerh-i Sahih-i Buharî 1/9

sh:» (R.k.k: 212)

zayıflar sınıfında dâhil etsek, o zaman muhaddislerden hiçbirisi bu kayıddan sâlim kalamaz." (Lisan-ül Mizan - İbn-i Hacer 2/308)

Böylece muhaddisîn-i kiramın yaptıkları hizmet, yalnız ve yalnız İslâm dini ve hâdis-i şerifleri tehzib adına olduğu anlaşılmaktadır.

Amma bu arada çok az bazıları ise, tenkid işinde ziyade ileri gitmiş, ta'dil yönüne âdeta hiç iltifat etmemiş gibidirler. İşte bu gibi müfrit bazı insanların inad ve taassubu, hadîs âlimlerini çok müşkil mevkide bırakmışlardır. Menfî tenkid, bir çeşit tahrîb olduğundan, tahrîb ise kolay ve yayılması daha çabuk olduğundan; İbn-i Hacer-i Askalanî ve İmam-ı Suyutî gib

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

Türkçe mânası: "Büyük olan Allah, Arş-ı Kerimin Rabbinden niyazım odur

sh:» (R.k.k: 214)

ki; kendi Rauf ve Rahîm olan Peygamberinin (A.S.M.) hürmetine bu kitabımı menfaatlı kıla. Onun iki aslını menfaatlı kıldığı gibi.. ve beni, müellifi ile beraber, kendi yanında ve Seyyid-ül Mürselîn olan Nebisinin yanında makbullenin zümresinde haşreyleye.. ve benden ve onun müellifi olan El-Hâfız Es-Suyutî'den bunu kabul eyleye.. ve hayra giden yolu bana ve müellifine âsân ede... "

İşte gayet makbul, gayet samimî ve son derece hakikatlı olan bu duayı, bir saat tamircisi veya bir kunduracı olan Nasirüddin-i Elbanî nasıl câhilâne ve yersiz bir cesaretle ve mezkûr ekolün taassubu hesabına ne derece mütecavizâne iliştiğini göstereceğiz. Şöyle ki:

Evvelâ duanın başındaki

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

﴿﴾ ibaresini üstüne bazı şeyler söylemek için, yani: "Rauf ve Rahim ancak Allah'tır, bu sıfatları başkasına vermek şirk" demeye niyetlenerek üstüne dipnot işaretini koymuş. Fakat sonra herhalde, Tevbe Sûresi'nin sonuna Peygamber'in (A.S.M.) vasfına gelen

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

﴿﴾ âyeti hatırına gelmiş, tecavüzden vazgeçmiş. Sonra o dua ve niyazın.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِکَرَمِکَ وَبِکَرَمِ رَحْمَتِکَ وَبِکَرَمِ عَرْشِکَ الْعَظِیْمِ

işareti koymuş, alttaki dipnotta tecavüzünü şöyle başlatmıştır: "Efendim, şu tevessül, yani; Allah'a ulaşmak için vesile ittihaz etme, gayr-ı meşru'dur." Yani, ona göre dine mugayirdir.

Neden? Çünkü duada: "Beni ve müellifin kendi yanında ve Peygamberlerin Efendisi olan Nebisi yanında makbul olan zümre içinde haşreyle!" demiş. Bunu, Elbanî Efendi, kendi hakikatsız akidesine göre bir çeşit şirk saymış. Elbanî'nin bu akidesine göre; "Lailâhe İllallah" deyip, "Muhammedürresulullah" dememek icab eder. Çünkü Peygamber'in adını Allah'ın adı yanına getirmiş oluyoruz.

Elbanî bir de şunu ekliyor: "Burada Peygamber (A.S.M.) dua sahibine soracak: "Beni Allah'a şerik mi itikad ediyorsun?"

Elbanî Efendi, bu iddialarının delili olarak da, İbn-i Teymiye'nin bir kitabıyla, kendisinin münasebetsizliklerden ibaret olan bir kitabını me'haz gösteriyor.

İşte şu nümuneler gibi, hadîs usûlü hakkında, İslâmın akidesi, fıkıh ve şeriati hakkında mezkûr ekolün vârid olmuş yüzlerce kabih ve gülünç iddialarını burada sıralamam mümkündür. Lâkin "Ârife işaret kâfidir" diyerek, bu üç nümune ile iktifa etmek istiyor ve diyoruz ki:

"Bu ekolün ve mukallidlerinin İslâmî ilimlerde, bilhassa hadîs usûlü ilmin-

sh:» (R.k.k: 215)

de yüzde yetmiş nisbetiyle sözleri makbul değil, görüşleri müstakim değil, hükümleri doğru değildir. Zira, meslek taassubu bu ekolde hükümandır...

TAHKİK VE HAKİKAT

Bir çok ilimlerde, bilhassa münakaşa götüren mevzularda olduğu gibi, hadîs ilminde de tahkik makamıyla, hakikat mertebesi ayrı ayrıdır. Tahkik işi, bilhassa hadîs ilmin gerektirdiği gibi derinlemesine incelemeyi yapan bir ilimdir. Bu iş, fiilhakika büyük ve küllî dirayet ve kabiliyet isteyen ve son derece insaf ve hakperestlik ve adaleti iktiza eden bir hususdur. Hattâ bunlardan da öte, Allah'ın ihsanı ve mevhibesi bir iştir. Zira hadîsi tahkik eylerken, sırf Din-i İslâm adına, Resulullah namına, taassub ve iltizamlardan uzak olarak, hakikatın rehberliğinde yapılması gereken bir emirdir.

İşte bu vasıftaki tahkik vazifesini yapmış olan gerçek muhakkik muhaddisler, kâmil veli, büyük allâmeler olan Ahmed bin Hanbel, Buharî, Tirmizî, Darekutnî, İbn-i Hibban, Hâkim-i Nisaborî, İbn-i Salah, Zeyneddin-i Irakî, İbn-ül Hacer ve Suyutî gibi zâtlardır. Elhak bu zâtlar, o vazifeyi tam tamına ve tamamıyla; cerh ve ta'dil ölçülerini havf ve recanın içerisinde, insaf ve adalet ve hakperestlik dairesinde bihakkın yapmışlardır. İslâm ümmeti ve müslüman dünyası bu zâtlara ebediyen minnettar ve müteşekkirdir.

İşte, isimleri verilen hadîs ilminin dâhî allâme nakkadleri gibi, Ehl-i Sünnet Ve-l Cemaatın mutlak ekseriyetini teşkil eden, bilhassa hadîs âlimlerinin yol ve usûlleri, arzettiğimiz tarzda olduğuna şüphe yoktur. Yani, sadece hadîsin mertebelerini beyan sadedinde, cerh ve ta'dil ilminin gerektirdiği usûlleri uyguladıktan ve mertebesini ve durumunu beyan ettikten sonra, onu mertebe ve makamında ve yine bir hadîs-i şerif olarak bırakırlar. Müttefekun-aleyh ve kesin şekilde mevzu' değilse, yani mevzuluğu ayan-beyan aşikâre değilse, za'fiyeti hangi derece ve mertebede olursa olsun, yine de onu hadîs olarak kabul etmiş ve alıp muhafaza etmişlerdir. Bu davaya delil ise, bu gün meydandaki yüzden fazla kaynak olan hadîs kitaplarındaki hadîslerdir. Bu kitaplar, bin kûsûr seneden beri tedavüdedirler. Bütün Muhaddisînler, bu kitapların içerisindeki hadîslerin mertebelerini beyan etmekle beraber, umumunu hadîs olarak kabul etmiş ve muhafaza ederek yerinde bırakmış olmalarıdır.

HAKİKAT MAKAMI

Tahkik işi bittikten ve cerh ve ta'dilin hay-u huyu sona erdikten sonra hadîsin mertebeleri, senetleri itibariyle mekân ve makamlarında sabit kalmışlardır. Öyle olması da icab eder. Lâkin maalesef görmekteyiz ki; bazı nâdan ve behresizler, sanki hadîsin cerh ve ta'dil işi, tahkik ve tanzim hususu bitmemiş gibi, hâlâ mes'eleyi tartışma sahasına çekmek ve orada; şu oturmuş nur-u

sh:» (R.k.k: 216)

hikmet saçan hadîs-i şerifleri âdeta bulandırmak, şüphelendirmek ve yeniden cerh ve nakdın toz ve dumanıyla bulandırmak istiyor gibidirler. Bu, görünüşte bir hadîs hizmeti gibidir. Amma hâyır! "Arı su içer, bal akıtır. Yılan su içer zehir döker" hakikatı gibi, eski hadîs imamları ve kudsî hameleleri bir mecbureyet karşısında muvakkat bir zaman için, hadîsin silkindirilirip evham gubarlarından temizlenmesi maksadıyla, cerh ve ta'dilin sahasında tutmuşlardır. O iş bittikten sonra da, getirip onu lâyük olduğu mevkiine koymuşlardır. Yani, hakka ve dine hizmet etmişlerdir. Arı gibi bal aktırmışlardır. Amma şimdiki ise, tam maksadın tersine olarak; halledilmiş, tasaffi etmiş olan hadîs ilmini, hiçbir maslahat yokken, safa ve nur sahasından alıp, zulmetli evham sahasına çekmek istiyorlar. Tabiri caiz ise, âdeta yılan gibi zehir kusmak istiyor gibidirler.

Bakarsın hoca efendi veya vaiz bey camiin vaiz kürsüsünde vaaz ederken, avam halka hadîsin mertebelerinden söz ederler. Yahut ulu-orta her yerde bunu bir ilimfuruşluk tarzında izhar ederler. Halbuki onların bahsettiği husus, hadîs ilmine âşına olan ülema arasında, icab ettiği zaman medar-ı bahis olabilecek bir husustur. Vaiz efendi vaaz ederken, okuduğu bir hadîs-i şerif için "Efendim bu zaif bir hadîstir" dediği zaman ve fakat hadîs ilmindeki "zaif" ıstılahını ve mânasını söylemediği vakit, zaifliğin ne olduğunu bilmeyen müslüman avam halk elbette şüpheye düşecek. İslâmın emirlerini iltizamda, nehiyelerinden de kaçmakta gevşek davranacak. Herşeye bir nevi şüpheli bakacak ve saire...

Hadîs hususunda hakikat makamından muradımız budur ki: "Hadîs-i Şeriflerin makam ve mertebeleri, tâ bin sene evvel tesbit edilmiş ve bu iş artık halledilmiş ve bitmiştir" demek istiyoruz. Mevcud umum hadîsler, yani yüze bâliğ kaynak hadîs kitaplarındaki yekûn hadîs-i şerifler, senetleri ve rivayet yollarıyla, umumiyetle üç makam ve mertebede bulunurlar. Bunlar: Sahih hadîsler, Hasen hadîsler ve Zaif hadîsler. Amma her hepsi de hadîs-i şeriftirler. Hepsine karşı da hürmet ve ihtiram vâcib ve lâzımdır.

Nitekim İslâm ülemasının ehl-i hakikat olan âlimleri de, Şeriat-ı İslâmiye ve umuma bakan fıkıh dışındaki bütün mes'elelerde, bilâtereddüt, seneden en zaif hadîsleri bile istimâl etmişler, amel etmişer ve hırz-ı can edip hürmet etmişlerdi. Böylesi hakikat makamında, hadîslerin senetleri üstünde yapılmış tartışmalara göre değil, ifade ettikleri mânalara göre değerlendirmişlerdir. Hadîsin cerh ve ta'dil amelîyesinden sonra, makamları tesbit edilip yerlerine kaim edildikten sonra, bir çok ülema, artık o hadîsin senedinin durumuna bakmadan, senetsiz olarak kitaplarında hiç tereddüt etmeden dercetmişlerdi. Meselâ, Şeyh Abdülkadir-i Geylanî, Mevlâna Celâleddin-i Rumî, İmam-ı Gazalî ve İmam-ı Rabbanî gibi zâtlar. Bir kısmı da, hadîslerin kitaplarına dercederken, cerh ve ta'dil mes'elesini zikretmeden, onun senediyle birlikte kaydedilmişlerdir.

sh:» (R.k.k: 217)

AKIL İLE HADİSE YAKLAŞIM

Hadîsin mertebesini tesbit hususunda, yani rivayet ve senedindeki insanların hallerini değerlendirme mes'elesinde, onu ölçme, tabiri caiz ise, ayarını belirleme işinde, tek âlet ve kıstas vardır. O da cerh, nakd ve ta'dil âletidir. Eğer akıl ile hadîsin senedindeki râvilerin hâl ve durumlarını tesbitten ibaret olan o ölçüye bakıyor, değerlendiriyor ve ona göre hüküm ediyorsa ve o akıl da gerçek akıl ise; o zaman akıl ile hadîse yaklaşım mümkün olur denilir.

Akıl ile hadîse yaklaşımın ikinci bir imkân yolu daha vardır ki, o da şudur; müstaid bir âlim, Kur'anın her tarafına vâkıf ise ve O'nun bütün işaret ve nüktelerine itilâi varsa ve İslâmın hakikatlarını ve hadîs-i şeriflerdeki hikmet ve mânaların birbirleriyle olan münasebet ve ittisal yollarını kavramış ise, o durumda Kur'anın ve sair Ehadîs-i Sahihanın mânalarına ve hükümlerine zıd ve mugayir birşey gördüğü zaman, diyebilir ki: "Bu sözün hadîs-i Nebevî olmasında şüphe vardır." Zaten bu mevzuda şöyle dikteli ve kanunlu bir hadîs-i şerif de vardır ki:

ب-۷ اذعوا لربكم انتم واولادکم واولادکم؟ ان اذعوا لربکم | اذعوا
R@10-۷ @□@-OR-9 -O↔-C-۷ O۷7O>-■-2
بذعوا لربکم انتم واولادکم؟ ان اذعوا لربکم | اذعوا لربکم ب اذعوا
✓ اذعوا لربکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم

اذعوا لربکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم انتم واولادکم
-←R@8O②-۷

Bu hadîs-i şerif birkaç değişik lafız ve rivayetlerle gelmiştir. Her ne kadar bazı muhaddislerce bu hadîs-i şerif zaif görülmüş, hattâ bazılarına göre mevzuluk mertebesinde olduğu ileri sürülmüşse de, amma diğer çoğunluk tarafa göre makbul addedilmiştir. Hem buna yakın lafızlarla gelmiş başka hadîsler de vardır.

Türkçe meâli: "Benden olduğu söylenen bir hadîs-i şerifi işittiğinizde onu Kur'anla karşılaştırınız, eğer muvafık gelirse benim sözümdür. Yoksa değildir."

Arzettiğimiz gibi, her ne kadar bazı muhaddisleri bu hadîs-i şerife ilişmişlerse de, amma tatbikatta görüyoruz ki; birçok ahvalde ona müracaat etmeden de yapmamış ve edememişlerdir. Nümuneler istiyorsanız, en kolayı, İmam-ı Sahavî'nin "El-Makasid-ül Hasene" kitabına, Aclûnî'nin "Keşf-ül Hafâ" eserine ve Aliyy-ül Karî'nin "El-Esrar-ül Merfua" kitabına bakabilirsiniz.

Mezkûr iki yol dışında, hadîs-i şerifin mânalarının doğruluk derecesini ölçmek hususunda başka hiçbir yol yoktur. Yoktur amma yine de görüyoruz ki, âlim ve muhaddis ismi altındaki bazı şahısla, kendi akılsız akıllarını herşeye mühendis, her mes'eleye ölçü ve âdeta Nübüvvet ve Risalet miyar kabul etmiş kişiler, birçok Sahih hadîslerde; "Efendim bunu akıl kabul etmez!" diyerek, hadîsin namusun haleldar etmeye çalışmışlar. Bu iş, eskide olduğu gibi, asrımızda daha çok görülmektedir. Misal isterseniz, İmam-ı Suyûti'nin "El-

Hasais-ül Kübra" eserini sözde tahkik eden muhakkikin şarlatanlıklarına bakılabilir.

Evet, birçok hadîslerde: "Her devenin sırtında bir şeytan vardır." (*) denilmiş. Veya; "Deve şeytandan halkolunmuş." denmiş. İşte bu hadîsler ise, her cihetle sahihtirler. Şimdi birisi akılcılığıyla hadîsin mâna ve medlûlünü, teşbih kaziyesini ve sairesini düşünüp nazara almadan ona itiraz etse, elbette o akıl hezeyanlı, maskara bir akıl olması lâzımdır.

Keza başka bir hadîs-i şerifte: "Güneş şeytanın boynuzları arasından doğar" denilmiş... Yahutta: "Küfrün başı şu tarafta, yani şeytanın boynuzu olan güneşin doğduğu cihettedir" diye ferman etmiş.**)

SÜPERLİLİK SEVDASI

Hadîse akıl ile yaklaşımın bir başka tarzı da süper olma sevdasına kapılmadır. Asrımızda biraz zeki olan hocalar, günlük moda halini alan ve din adamları sınıfında hayli revaç bulan asrîlik fikir ve zihniyete maddî akılcılık rüzgârına kapılmak sevdası hâkimdir. Yani, her asırda olduğu gibi bugün de bilhassa Arab dünyasında umumîleşen süper hoca olma, adından bahsedilme modasına kapılmak istidadı gösteriliyor. Yani maneviyat ve imanla, takva ve amel-i salihle inkişaf etmemiş olan akıllarıyla, hariçten gelen felsefî sual ve itirazlara, maddîlik içinde çırpınan akılcılıklarıyla cevap bulamayan bu adamlar, birçok İslâmî ve hadîse adi mes'elelere itiraz ederler. Akıllarının kavrayamadığı sahih hadîsleri bile, en ufak bir şüphe ile evvelâ za'fiyet ile, sonra da mevzulukla şâibelendirmeye çalışırlar. Bu davanın birçok örneklerini verebiliriz. Amma bazı şahısların isimlerinden ve kitaplarından söz edilmesi mecburiyeti olacağından, detayına inmek istemiyoruz.

Evet, İslâm dini, akıllı muteber saymış. Hattâ usûlüddin ilminin bir kaidesi olan: "Akıl ile nakil birbiriyle muaraza ettikleri vakit, akıl asıl itibar olunur. Nakil ise te'vil olunur." diye pek mühim ve esaslı hüküm vermiştir. Lâkin ey birader, o akıl, senin ve benim gibilerin akıllı değildir. Belki içtihad derecesine çıkan küllî marifet sahiblerinin ve nuranî basiret erbabının akıllarıdır. Ve böyle olan akıl ise, kendisine uygun gelmeyen bir mes'eleyi ve bir hadîsi inkâr değil, ancak te'vil ve tefsir ederler. Amma zamanımızın süper olma hevesi peşindeki bazı çocuk hocalar, asrîliğin bir modası olan herşeye itiraz etme, hadîs-i şerifleri çok tenkid, hattâ inkâr etme yolunu seçmişlerdir. Tâ ki denilsin:

(*) Müstedrek-ül Hâkim 1/444; Müsned-ül Firdevs 3/60; El-Feth-ül Kebir 1/269 ve 2/232; Mecmua-üz Zevaid 10/131

(**) Sahih-i Buhârî 9/67; Sahih-i Müslim 4/2229; El-Feth-ül Kebir 1/128 (İbn-i Hanbel, Daranî ve Müstedrek'ten); El-Musannef -San'anî 11/463; Müsned-i Firdevs 2/377 ve hâkeza sahibinin sahilleri...

sh:» (R.k.k: 219)

"Falanca hoca bir çok hadîslere itiraz edip kabul etmiyor ve onlara mevzu'dur diyor!" denilsin diye... Her ne ise, bu mevzu yaaz ileride "Hadîs İlmi Bölümü"nde tekrar temas edeceğimizden burada bu kadarıyla iktifa ediyoruz.

BİD'AT MUARIZI BİD'ATÇILAR

Zamanımızın bir modası da, köklü ve kökleşmiş ve müslümanların âdeta fitrî âdeleri olmuş birçok mübarek iş ve hususlara bid'at kulpunu takmak hevesidir. Yani, güya din adına bazı insanlar, bid'atlara karış mücadele ediyorum diye, bid'atların daha büyüğünü yaparlar. Hattâ onun en fâhişini icra ederler. Yani, böylesi bir mesleği alanlardan bazıları, İslâm dininin Kur'an'dan sonra en büyük direği olan Sünnet ve hadîsi, meslekleri namına kırpa kırpa bir kuşa benzetmek hevesindedirler. İslâmın her çeşit mes'elesini içine alan hadîs-i şerifler, tabii böyle sağından, solundan kırılmaya başlanınca, hariçten İslâma girmek isteyen binbir türlü bid'atlara kapıların açıldığının belkide farkında bile olmazlar. Hem İslâmın kâinat şumûl ihatadarlığını ve deryalar kadar vâsi' ve enginliğini daralttıklarını ve sathîleştirdiklerinin farkına da varmazlar.

Bu davanın tipik bir misali:

Ben, 1971 senesinde Şam'da bir kitabın tab'ı için bulunduğum sırada, muhaddislik taslayan Nasirüddin-i Elbanî'nin bir kitabı forma-forma tab'edilip dağıtılıyordu. Bu kitab, eskide zâhirperest bid'atçı bazı şahısların kitaplarından derlenip, bid'at kalıntılarını neşerediyordu. Kitabımı tab'ettirdiğim matbaada bu kitap da basılıyordu. Bu kitabın müşterileri, çıkan formları kapmak için iki üç günde bir, matbaanın kapısı önünde kuyruklar oluşturuyorlardı. Dikkat ediyordum, kuyruğa giren müşterilerin ekserisi, yarı çıplak, mini etekli hanımlardı. Sebebini araştırdım, Elbanî denilen adam, birçok sahih hadîslere mevzuluk damgasını vurduğu için... Yani, asrîliği ve bid'atkârlığı reddeden, takbih eden ve bunlara karşı sed olan bir çok ehadîs-i sahihayı mevzulukla şüphelendirdiği için bu müşterileri bulmuş oluyordu. Sonra bu adamı Şam ülemasının büyüklerinden sordum, hepsi bîzardı ondan... Hattâ bazılarına göre, adamın arkasında bir gizli masonluk teşkilâtının varlığından söz ediliyordu.

Elbanî'nin kitabı neşredildikten sonra, Şam'a Hindistan'dan bir ülema hey'eti gelmiş, Şam ülemasına sormuşlar: "Bu adama cevap verecek âlimleriniz kalmadı mı? Zira herkesin gözü önünde, Sahih hadîslere bile mevzuluk şaibesini takmak istiyor." demişler. Nitekim Hindistan ülemasından meşhur muhaddis Habiburrahman El-A'zamî, Elbanî'nin bütün yazdıklarını ele aldı ve yüzler yanlış ve hatalarını buldu, yüzüne çarptı ve onun kitaplarını -içindeki hadîs-i şerifler hâriç kalmak şartıyla- âdeta paçavraya çevirdi.

sh:» (R.k.k: 220)

Bilâhare Medine'de, Seyyid Abdullah El-Hâşimî (*) namında bir muhaddis ehl-i sünnet âlimiyle görüştüğümde, ona Elbanî'nin durumunu sordum. Güldü: "Bu adam kim, hadîs ilmi kim?" dedi ve "İbn-ül Cevzî gibi hâfız ve dâhî adamların beceremedikleri ve pek çok hataya düştükleri bir mevzuda, bu adamın ya taklitçilik, ya da belki maksadlı bir sinsilik plân ve hevesiyle giriştiği iş, bid'atkârlık ve tahribden başka birşey olamaz. Elbanî gibi câhil bir adamın, sahih hadîslere mevzu' diye ittiham ettiği zâtlar, o kadar yüksek ve o kadar celildirler ki; bunun değil akıl ve ilmi, hayali ve rüyası dahi damenlerine erişemez." demişti.

Bahsini ettiğimiz Elbanî namındaki şahıs ve hadîs-i şerif kırımı teşebbüsü, ilk başlarda hadîsin yok olmasını ve azalmasını isteyen bazı bid'atçı grublar arasında revaç buldu ise de, hakiki ve samimi ve hadîs ilmine gerçek âşına ülema arasında kötü nümune olarak gösterildi.

Hattâ Vehhabîler dahi onu içlerinden kovdular. Müdakkik bazı ehl-i ilim tarafından ona reddiyeler yazıldı. Meselâ Katar'dan bir hadîs doktoru "Tahzir-ül Müslim Fil-Elbaniyy-i Alâ Sahih-i Müslim" ve Ürdün'de tab'edilen Hasan bin Ali Sakkaf'ın "Tenakuzat-ül Elbanî" adındaki kitabı ve Hindistan'ın yetiştirdiği ender hadîs âlimlerinden meşhur Habiburrahman El-A'zamî'nin "El-Elbaniyyü Şüzûzuhû ve Ahtauhû" adındaki risale ve kitapları, onun yüzlerce hatalarını isbat ederek paçavraya çevirdiler.

ZAİF HADÎSİ MEVZULUKLA İLTİBAS EDENLER

İslâm âleminin bazı hocalarında ve bir de bizim Türkiye'de süper olma heveslisi bazı âlimlerimizde, senede zaif olan bazı hadîsleri, âdetâ mevzulukla karıştırırcasına, şuursuzca ilişmeler vaki' olmaktadır.

Meselâ: Yemekten önce tuzla başlamak ve tuzla bitirmek, sünnettir diye, İmam-ı Gazalî, meşhur Hakîm-i Tirmizî ve 12 mezhebden birinin imamı meşhur-u âlem olan fakîh Ebu-l Leys Es-Semerkindî ve sözü hüccet meşhur Molla Halil El-Esardî gibi büyük muhaddis ve muhakkik âlimler kitaplarında kaydetmişlerdir. Bunu elbetteki kendi kafalarına göre değil, bazı ehadîs-i şerifeye dayandırmışlardır. Amma bu mevzudaki hadîsler, senedi Zaif hadîslermiş. Kitaplarında bunu kaydedenler dahi bunu biliyorlar. Aynı zamanda Kütüb-ü Sitte'den olan İbn-i Mace'nin de seneden saif olan hadîslerindedir. Hem ayrı ayrı tariklerle tuz ile ilgili hadîslerin hepsi de seneden zaif de olsalar, birbirini takviye eden zaiflerdir. Mevzu ise, âdâb-ı Neviyeden müs-

(*) Seyyid Abdullah El-Hâşimî El-Yemanî ismindeki zât, çok muhterem muhakkik bir hadîs âlimi idi. Eskide yazılmış birçok mühim hadîs kitaplarını tensik, tahkik ve tashih edip tab' ettiren bir zâttır. Meselâ: 14 meşhur hadîs kitaplarının hadîslerini ihtiva eden "Cem'-ül Fevaid Min Câmi-il Usûl - Muhammed bin Süleyman El-Mağribî" kitabını ve "El-Münteka - İbn-i Carud" eserini ve "Ukud-ül Cevahir-il Münîfe - İmam-ı A'zam" kitabı gibi çok kitapları neşretti...

sh:» (R.k.k: 221)

tehab olan bir husustur. Yani Şeriat ve ibadete taalluk eden bir husus değil, hayat âdâbından bir çeşit tıbb-ı Nebevîyi işmam eden, ihtiyara bağlı bir iştir. Onu tatbik etmek ve etmemekle mecburî bir emir yoktur. Buna uymayan bir sünneti terketmiş sayılmadığı gibi, ona uyan ise, Peygamberini hatırlayarak en azından bir sevab ve sıhhat-ı hayatında herhalde bir menfaat görür. İşte mes'ele bu iken; diyelim, âmî bir adam, bunu saflığından açıkça ve bir çeşit riyalı şekilde yaparsa da, onu Mevlâna Camî gibi lütuf içinde güzelce ikaz etmek gerekir. Yani: "Kardeşim senin bu hareketin, istiskale sebeb oluyor. Hem bu, ibadete taallûk eden kuvvetli sünnetler kabilinden değildir. Belki âdet ve âdâba taalluk eden istihbabî ve ihtiyarî bir sünnet olup, hususî ve şahsîdir. Sen evvela ibadete bakan müekked sünnetleri yerine getirdikten ve en başta da farzlarını noksansız ifa ettikten sonra, bu gibi âdâba dair müstehabları da hususî olarak yapman iyi olur." tarzında irşad edilmelidir.

Lâkin, hoca ve vaiz efendi öyle yapmıyor, kızıyor ve bağırıyor: "Bu bir sünnet değildir, buna dair gelen hadîs zaiftir. O, Peygamberin sünneti değil, İmam-ı Gazalî'nin

sünnetidir." diyor ve akılcılığıyla da tuzun bazı insanlarda yaptığı tıbbî zararları iddiasına destek yapıyor. Yani açıkcası seneden zaif olan hadîs-i şerifin, zımmen mevzuluğunu iddia ediyor.

Bu hoca efendi, kendi akılcağızını ve hususî his ve meşrebini, bazı kimselerin, dinin umumî ve cihan-şümûl tefakkuhunda nasibi olmayan zâhirperestlik mesleklerine uydura dursun ve o yolda yürümesine de devam etsi., biz gelelim, tuz ni'metinin dünyadaki canlıların mutlak ekseriyetinin bilhassa insanların hayatında ne kadar kıymetli olduğunu ve ni'metlerin lezzetlerini ölçmeye, tatlarını almaya mahsus bir mizan tarzında olduğu hakkındaki durumuna bakalım. Tuz ni'metinin büyüklük ve umumîliğini anlatmaya gerek yoktur. Şayet bazı yaşlı, hasta, tansiyonu yüksek insanlarda veya midesi ve karaciğeri hastalıklı kimselerde tuzun zararlı olduğu tebeyyün etmiş olsa da, elbetteki umumî ni'metiyat kaidelerini bozmadığı ve tuzun tıbben ni'metiyet cihetini zedelediği ve iştihayı açan ve dolayısıyla hazma vezile olan, hazım ile de şifayı netice veren mübarek tuzun umumî olarak tıbbî faydadarlığını ihlâl etmediğini de hatırlamaya gerek yoktur.

Evet, tuzun sayılan birçok ni'metiyet tarafları ve bedene menfaat cihetlerinden bir-iki tanesi ekser insanlarda görülmesiyle; mânası ve hakikatı itibariyle, bu mevzudaki ehadîs-i şerife, bir kere değil, yüz kere seneden zaif de olsalar, yine de manası sahihin sahihidir denilir.

Acaba, senediyle ve mânasıyla sahihin sahihi olan birçok hadîs-i şeriflerde, balı âdeta her derdin dermanı, her hastalığın şifası olarak bildirdiği, İslâm doktorları birçok zâtlar da bunu tıb noktasında keşfettikleri halde; ateşli, hummalı hastalıklarda, balın zararlı olacağını da kaydetmiştir. Elbette hadîs-i şeriflerde ve Kur'anın işaretinde balın şifa kaynağı olduğu ve ekseriyete

sh:» (R.k.k: 222)

bakan kaide ile ele alınmış, bir-iki şâz hastalıkta aksi müşahede edilse de, kaideye zarar olmaz.

Getirdiğimiz tuz misali ile, burada onu müdafaa için elbette değildir. Onu mevzuumuza bir misal olarak getirdik. Bizim bu misal ile gayemiz şudur ki: Ehadîs-i

şerifenin seneden sahih olanları olsun, zaifleri olsun, sırf akıl ile ve bazı maddî ölçüler ile onu tartmaya tevessül etmek, bilhassa dinin umumî tefakkuhunda rusûh-u tâmmı olmayan akıllar ile hadîs-i şeriflere yaklaşım göstermek bir çeşit hamakatlı gabavettir, belki fesadı netice veren ve mizansızlıkla hürmet müvazenelerini sarsan bir davranıştır diye bir hatırlatmayı lüzumlu gördüğümüz için kaydedildi.

Mevzumuzun bir misali de: Zaman zaman Türkiye televizyonlarında diyanetin yetkili hocaları tarafından yapılan bazı röportajları veya dinî konuşmalarında; Kur'anın işaretlerinde ve sahih hadîslerin sarahatlarında mevcut ve bütün İslâm üleması, başta Sahabe ve Tabiînler olmak üzere İslâm ümmetinin kabul ettiği manevi şifa hakikatını kökten inkâr etmek durumu görülmüş ve görülmektedir.

Başta Sahih-i Buharî olmak üzere bütün sahih hadîs kitaplarında "Bab-ür Raky" diye, Kur'anın âyetlerinden maddî hastalıkların manevî şifalarını ve yollarını bildiren sahih hadîsler olduğu halde, (*) "Dinde böyle birşey yoktur!" diye bir mollalık taslanırlar. Şahıslar kendi âleminde, hususî anlayışında böyle bir inkârı taşıyabilirler. Amma koskoca T.C. Diyanet

İşlerini temsil eden bir dairenin temsilcisi sıfatıyla, umum âleme karşı bu âşikâr cehalet ilânı, büyük bir talihsizlik addedilmiştir.

Evet hiçbir âlim ve gerçek mü'min; son zamanlarda, bilhassa avam halkın içinde orada-burada bazı câhil-cühelanın halkı kandırarak, para dolabı için "muska" yapmasına fetva vermez ve razı olmaz, destek veremez, hoş da göremez. Amma bu durumu takbih ediyorum diye, dinde aslı var olan bir hakikatıda düpedüz inkâr etmek, o kötülük kadar kötülüktür. Maddî asrın, maddeperest insanların keyifleri hesabına ve onlara bir çeşit rüşvet tarzında olarak; doğrudan doğruya Resulullah'tan mervî ve samimi bir imanın tereşşuhu olan mezkûr hakikatı inkâr ile heder etmek, büyük bir cehalettir. Her ne ise...

Evet İslâm dini sihri, kehaneti, falcılığı ve cinlerin haberlerine inanmak gibi durumları haram kılmış, yasak etmiş ve hattâ bu gibi şeylere inanmayı küfür kadar büyük günah saymıştır. Amma Kur'an'ın şifa ve tılsım dualarını ise, kabul etmiş ve güzel görmüştür. Nitekim İslâm âlimlerinden büyük bazıları, hususî şekilde havas ve tılsım ilmiyle meşgul olmuş ve eserler bırakmıştır.

(*) Sahih-i Buharî 3/121 ve 133; Sahih-i Müslim 4/1724, 1728 ve 2015. sahifelerine bakılabilir.

sh:» (R.k.k: 223)

Evet, İslâm din, maddî tıbbî ve tababeti, ilâç ve tedaviyi teşvik etmiş, güzel görmüş ve kabul etmiştir. Lâkin aynı zamanda manevî şifa cihetini, yani, Kur'an âyetlerinin tılsımlarıyla yapılan bir tedavi tarzını da kabul etmiş ve hattâ teşvik de etmiştir. Hakiki mânada bu işin ehli, salih ve müttakî ülemanın eliyle bu tılsım işleri olduğ zaman, hem te'siri mücerrebirdir hem de hakikattir. Lâkin cahil-cühelanın İslâm harflerini bile doğru yazmaktan âciz, ehliyetsiz ve nâdan bazı kimselerin yaptıkları iş ile, bir kandırmadan, bir düzenbazlıktan ve sahtekârlıktan öteye geçemez. Elbette İslâm dini, benzeri fiil ve işleri kat'iyetle reddeder ve çirkin görür.

TERSİNE DÖNEN DRAMLİ BİR HUSUS

İslâm âleminde, hususıyla Arab dünyasında, Hicrî 13. asrın başında beri felsefenin, maddî akılcılığın bir derece te'siri altında gelişen bir hal hükümferma olmuştur. Şöyle ki: İslâm'da madde ile mâna, zahir ile maneviyat, başka bir tabir ile: Medreseler ilmiyle tekke ve zaviyelerin feyiz ve münacatları ekseriyetle beraberlik ve yek-âhenk içinde yaşayagelmişken, bir cereyan vardır ki; münacat, zikir, feyiz, sırr ve velâyet gibi İslâm'ın hakikatında mündemic olan mesleğe el atan nuranî zümreye ve mefkûresine zıd olarak gelişme göstermiştir. Felsefenin hissiz, maneviyatsız bir çeşidi tarzında inkişaf kaydetmiş ve 14. Hicrî asırda İslâm âleminde din erbabı içinde galebe ve hâkimiyet elde etmiş gibidir. İslâm âleminde, bilhassa Arab dünyasında bu gün yetişen ülemeden mutlak ekseriyeti, adı geçen ekolün te'siri altında yetişiyor ve onnu müdafî'leri durumunda oluyorlar. Yani velâyet ve kerametın, feyz ve münacat ve maneviyat hakikatının zımnî de olsa inkârı, hiç olmazsa onun tezyifi cihetinde tavır almak taraftarı oluyorlar.

Beri yanda, Tarikat ve Tasavvuf denilen zümrenin erbabında ise, maalesef yüksek ve müdakkik ülemanın çok azalması sebebiyle, âdeta bugün tasavvuf tarikatları ekseriyetle cahil avamın, yahutta âlim namı altında hakikatlı olmayan bazı kimselerin elinde kalmasıyla, birçok su-i istimaller ve gayr-ı meşru' a'mal ve e'fal ve müteassıbane taklid ve iltizamlar ve hayalî müfritâne hüsn-ü zanlar gösterildiği için, mağlub olmalarına sebep oldukarı gibi, öteki ekolün ise, bir çeşit din ilmi adına ve İslâm dini namına bugün âlem-i İslâm'da galib gelmesine de sebep olmuştur.

İşte, bu durum ve hal, bugün İslâm âleminde, bilhassa Mısır ve Arabistan'da yetişen âlimler arasında tam yerleştiği için; Evliyadan, tasavvuftan ve tarikatlardan iyi bahsetmek dahi, bir kabahat ve medar-ı ittiham bir aşağılık addedilmektedir. Bir âlim, bir eserini, yahut fikriyatını bugünkü ortamda, o gibi yerlerde kabul ettirebilmesi için -kalben taraftar ve razı olmasa da- kitabında yer-yer bir nevi bahşış tarzında mezkûr ekolün imamlarını "Bilmem Şeyh-ül İslâm falan bin filan" yahut "İmam ve muhaddis filan oğlu filan" deyip

sh:» (R.k.k: 224)

medhetmek ve rüşvet vermek mecburiyetini duymaktadır.

Eskide hadîs ilminde, El-Hâfız ve El-Hüccet olarak bulunmuş büyük velî zâtların aynı ilimde yazmış oldukları eserlere bile, bu his ve sâikle bakılmakta ve "Eh, canım o da sofi değil midir?" denilmektedir. Bu garib ve tersine dönmüş kaziyenin kötü te'sir ve dalgaları bizim Türkiye'nin bazı resmî ve meşhur hocalarına da, hattâ samimi müderris ve vaizlerine de sirayet etmiş gibidir.

Bir nümunelik misal: Gümüşhaneli Şeyh Ahmed Ziyaeddin Hazretleri ki, büyük bir Şeriat âlimi, aynı zamanda hadîs ilmine çok âşına bir zâttır. İşte bu zâtta tarikat, velâyet ve sofilik mesleği bulunduğu için, yazmış olduğu ve yüzde altmışını Kütüb-ü Sitte'nin hadîslerinden aldığı "Râmuz-ül Ehadîs" isimli eserini, bizim âlimlik taslayan bazı hocalarımız, mezkûr havanın dalgalarına kapılmışlığın bir eseri olarak; bu kitapta yer alan umum hadîslerine âdeta toptan ilişmek isterler. Sebeb ise, bu zâtın ehl-i tasavvuf olmasıdır. Hattâ benim dostum genç bir hoca, bir gün o kitap için: "Baştan sona hadîsleri müttehemedir." dedi. Tabii bu genç hocanın bu hükmünde vukufsuzluk âşikârdır. Çünkü o kitabın hemen bütün hadîsleri, İmam-ı Suyutî'nin El-Câmi-üs Sagîr eseriyle, onun Ziyadat'ından ve ayrıca hadîs ilminde allâme Abdür-rauf-ul Menavî'nin "Feyz-ül Kadîr" eserinden ve saireden alınmış bir eserdir. Hakikat noktasında İmam-ı Suyutî'nin eserini çürütemeyen -ki çürütemez, haddine de düşmemiştir- buna da dil uzatamaz. Lâkin gel görelim ki, avam halkın meclislerinde ilim-fürüşluk kisvesiyle dil uzatıyor ve müslümanların samimi efkârını da bulandırıyorlar.

İşte bütün bu tersine dönmüş ahvale rağmen ve feleğin ma'kûs işleyişinin zıddına olarak, kat'iyyen inanıyoruz ki; işler düzelecektir. Gönül erbabı ile ülema-i zâhirin arasında zıtlık ve münafereft boşluğu doldurulacaktır.

RİSALİ NUR'UN MÜCEDDİDLİĞİ

Risale-i Nur bu mes'eleyi de halledecektir. Çünkü Risale-i Nur öyle bir müceddidir ki, dinin temel erkânından başlayıp tecdid vazifesini yapmış, tasavvuf ilimleri gibi dal ve budaklarına da yayılarak, bu tecdid vazifesini yapagelmiştir. Elbette İslâm âlemi içinde bu gibi

büyük ihtilâfları da ilmen ve dînen şimdi esaslarını halletmiş olduğu gibi, elbette ki amelî ve fiilî sahada da inşaallah halledecektir. Zira bugünkü âlemde Risale-i Nur'dan başka bu vazifeyi yapacak ikinci bir eser yoktur.

İslâm âleminde Ehl-i Sünnet Ve-l Cemaattan bir muazzam taife, azîmet-i şer'îye, zühd, salâhat, feyz ve münacat, tecerrüd ve inziva gibi hak bir mesleği ihtiyar ederek bu zamana kadar gelmişlerdir. Kendilerine "Ehl-i Tasavvuf" diye söyleyen bu nuranî taifenin bazı şubeleri içinde muhabbet sekri ve

sh:» (R.k.k: 225)

istiğrak haleti bazen galebe çaldığı için, sözlerinde, yahut bazı fiil ve hareketlerinde Şeriatın zâhirine uymayan şeyler bulundu. Ayrıca da, bu mübarek mesleğin içine nâhillerin girmesiyle, İslâm dininde bid'at sayılan nâhoş hareketler görüldü.

Bunları ilim noktasında irşad yoluyla ta'dil etmek, yani içlerine girerek onları istikamete sevk etmek ve İslâm dairesinde muhafazalarına çalışmak, ülema üstünde bilhassa vâcib bir vazifedir. Nitekim eskidenberi İslâm üleması lüzumu derecesinde bu vazifeyi yerine getirmişlerdir. Amma bir de görüyoruz taassubu namına, adı geçen muazzam ve nurlu zümreye karşı harb açtılar; velâyet, keşif ve kerametın aslını toptan inkâr ettiler. Hattâ velâyet ve keramet gibi hallere dair vürüd etmiş ehadîs-i şerifeleri de bazı bahanelerle mevzulukla damgalamaya çalıştılar. Evliyadan mühim bazı zâtları, sekir ve istiğrak hallerinde söyledikleri bazı sözlerini davalarına delil göstererek, bunlara küfür ve ilhad isnad ettiler ve hakeza...

Bu arada müstakim ve küllî basiretli Ehl-i Sünnetin büyük ve müçtehid âlimleri de bunların tecavüzkar saldırılarına cevablar verdiler. İbn-i Hacer-i Heysemî, İmam-ı Sübkî gibi muhakkik âlim müçtehid ve muhaddisler; sözde bid'atlara karşı harb açmış olan bu bid'atçı kimselerin aşırı davranışlarının, velâyet ve kerameti düpedüz inkâr olduğunu, dolayısıyla bu hareketlerin senaryocuları olan İbn-i Teymiye gibi kimselerin aşırı ve mizansız çıkışlarının küfre kadar gidebileceğine ihtimal verdiler ve hakeza... İslâm âleminde uzun asırlar bu dedikodular, bu aşırı gruplaşma ve kutuplaşmalar sürüp geldi. Elbette ki "İfrat tefriti doğurur" kaidesiyle bu hataların cezaları, evvelâ müsebbiblerine terettüb etmesi daha ziyadedir.

Amma ehl-i sünnet âlimlerinin mutlak ekseriyeti ise, ötedenberi birbirleriyle çatışarak gelmiş olan bu iki grubun ileri sürdükleri gibi; "Her iki tarafta da ne bir küfür ve ilhad ve ne de aşırı bir dalâlet ve tuğyan söz konusudur. Olsa olsa fikren ve ilmen bazı hatalar mevzu-u bahistir, günahkâr olmuş olabilirler." diye hüküm koydular. Ne İbn-i Teymiye'nin, başta Muhyiddin-i Arabî hakkında ileri sürdüğü küfür ve tatlilleri; ne de İbn-i Hacer'in, İbn-i Teymiye ve emsali hakkında ileri sürdüğü küfür ve isnadları vaki'dir. Ehl-i Sünnet Ve-l Cemaatın büyük âlimlerinin ekseriyeti mes'eleyi böylece karara bağlamışlardır.

HADÎSİN SENEDİ VE İHTİLÂFLI GÖRÜŞLER

Hadîs ilminin -sened ve rivayetler hasebiyle-, sağlam vesikalara istinad eden gerçek tarih ilmiyle yakın benzerliği vardır. Bu ilmin âlimlerinde, yani muhaddislerde olan dürüstlük, hür fikirlilik ve çekinmeden eleştiricilik, emsali bulunmaz niteliktedir. Avrupalı müsteşrik ve feylesoflarını dahi bu dürüstlük

sh:» (R.k.k: 226)

ve samimi tenkid sembolü olan ilim ve ülema karşısında hayretle diz çöktürmüş, hayranlıkla nazar-ı dikkatlerini çekmiştir.

Evet, hadîsin rivayet silsilesine giren binlerce insanın umumî ve hususî hayatlarını en ince eleklerden geçirircesine tahlil etmeleri ve ona göre hadîsin mertebelerini tesbit etmeleri, harikulâde bir samimiyet ve dürüstlüğün aşikâre delilidir.

Lâkin, üst tarafta temas ettiğimiz gibi, hadîs nekkadları arasında râvilerin hallerini incelemeleri sonunda, hadîslerin mertebelerini tesbit etmek hususunda vardıkları hükümlerde ayrı ayrı görüşler ortaya çıkmıştır. Bir hadîs imamı, bir hadîse; "Sahihdir!" dediğine karşılık, başka birisi aynı hadîse zaiflik, hattâ mevzuluk ayrı ayrı da olsa, hayli tartışmalar olmuş. Bir kısmı, fazla katılık gösterenlere müteşeddidlik, yani, müsamahasızlık ve sertlik isnad ettikleri gibi, bunlar da ötekilerine fazla müsamahacı ve yumuşak davranmakla ittiham edip mütesahil demişlerdir. Böylece mukallid olan etba'ları ise, bu gibi ihtilâf noktalarını çok ileri derecelere götürmüşlerdir. Bir de bunların ortası, istikamet ve insaf ehli olanları vardır ki, muhaddislerce her ne kadar "Mutavassıtlar" diye ad konulmamışsa da, varlıkları kat'îdir.

Müteşeddiler taifesinin fazla müşkil-pesentleri, ziyade ifrat edip birçok hadîslerin heder olmasına , hiç olmazsa şaibelenmesine sebep oldukları gibi, fazla yumuşak ve müsamahakârların çok tefritkârlıkları ise, cerh ve ta'dil kanunlarını hiç nazara almadan duyulan herşeyi hadîs olarak kabul etmeye çalışmışlardır. Amma istikamet ve insaf erbabı büyük muhaddislerin cumhuru ise, hadd-i vasatı ihtiyar edip, ifratkâr müteşedditlerin hadîs kırımına karşı sed olmuş, birçok mühim hadîs-i şeriflerin ziya'ını önlemişlerdir. Aynı zamanda cerh ve ta'dil mekanizmasını insaf ve hakperestlik çerçevesinde işlettirip, fazla mütesahillerin de önüne sed olmuşlardır.

İşte bu mezkûr noktalardan, yani ihtilâflı görüşlerden dolayı, Buharî ve Müslim'in hadîslerinin sahihliği üzerinde büyük ekseriyetle ittifak hâsıl olduğu halde, geri kalan hadîs kitaplarındaki sahih olan hadîsleri üzerinde kesin ittifak hasıl olamamıştır. Yani bu kitaplarda, müellif ve müsanniflerince sahih olarak kaydedilen hadîslere, başkaları tarafından, müellif ve müsanniflerince sahih olarak kaydedilen hadîslere, başkaları tarafından ilişmeler olabilmıştır. Bu minval üzere hadîslere, başkaları tarafından ilişmeler olabilmıştır. Bu minval üzere hadîslerin Hasen ve Zaiflik mertebeleri hususunda da aynı tarzda kesin bir ittifak söz konusu değildir. Bir kısmına göre Hasen bir hadîs, başkalarına göre, sahih veya zaif olabiliyor. Mevzuluk mes'elesi ise, daha çok enteresandır. Yani şimdi tedavülde bulunan yüz kadar kaynak hadîs kitaplarında mevcut hadîslerin bazısına, müfrit ve katı müteşedditlerin mevzuluk isnadına mukabil, birçok kâmil muhaddislerce ise onlar hasenlik, hiç olmazsa zaiflik mertebesinde bırakılmış, bu durumda mevcut kaynak olan hadîs Kitaplarında, Mevzu' hadîs hiç yoktur demek mümkündür. Elbette bu kaideden şâz

sh:» (R.k.k: 227)

olan bazı istisnalar (*) hâriçtir.

Bu mes'elelerin daha biraz açıklayıcı ciheti ve nümuneler verilecek delillerle isbatı, az ileride "Hadîs İlmî Bölümü"nde gelecektir inşaallah.

BİR ŞEY DAHA YAPILMIŞ OLSAYDI

Muhaddis allâmelerimiz, hadîsleri nakil ve rivayet eden insanların hal ve durumlarını en ince eleklerle tahlil edipeledikleri ve ona göre hadîslerin mertebelerini tesbit edip ortaya koydukları gibi; bir de hadîs nekkadlarının hal, meşreb ve mizaçlarını da aynı paralelde tahlil etmiş olsalardı, daha iyi neticeler alınabilirdi. Çünkü hadîsi cerh ve ta'dil süzgecinden geçirmeyi kendilerine vazife addetmiş zâtların bu işte hal ve meşreblerinin te'siri büyüktür. Acaba meslek ve meşreb taassubları içerisinde midirler? Mizaçları müstakim midir, değil midir? Hadîsi cerh ve ta'dilde, bilerek veya bilmeyerek hâricî herhangi bir te'sirin altında mıdır, değil midirler? gibi bir ikinci cerh ve ta'dil usûlü uygulanmış olsaydı, bizce çok daha iyi olabilirdi.

Gerçi ümmetin ekseriyeti, sözü edilen fazla ifratkâr müteşeddidlerin hal ve meşreblerini bir derece biliyorlar. Hiç olmazsa hissediyor. Amma gönül isterdi ki; keşke muhaddisler de, yani cerh ve ta'dil kanunlarını işleten şahsiyetler de birbirlerini böyle bir muhasebeye, bir tahlile tabi' tutmuş olsalardı...

* * *

(*) Bu şâz istisnalar, senedleri itibariyle Müsned-ül Firdevs, Mu'cem-üt Taberanî gibi bazı sözler için de söz konusudur.

sh:» (R.k.k: 228)

BİR NEBZE HADİS İLMİ

Hadîs ilmi denilince, çok geniş, bir bakıma da çok derin, cerh ve ta'dilin ihtilâflarıyla da çok müşkil bir ilim olarak hatırlanır. Bu yüzden bazı hadîs İmamları "Hazimî" gibi, hadîs İlmî için; "Yüze yakın nevilere mâlik bir ilimdir. Herbir nevide, kendi makamında müstakil bir ilimdir. Bir adam bütün ömrünü ona vakıf da etse, sonuna ulaşamaz." (*) demişler.

Bu ilmin etrafında yüzlerce kitap te'lif edilmiş. Hakikat olarak ona yeniden ilâve edilecek hiçbir şey kalmamıştır. Dâhî ve mütebahhir hadîs imamları bunu ehline göre halletmişlerdir. Bizim burada arzetmeye çalışacağımız iş, Hadîs İlminin birçok dal ve budaklara ayrılmış ana bölümlerinde, bize göre en mühimlerini ve pratik olarak en lüzumlarını fihristevarı bir tarzda mevcuddan derlemektir.

Gayemiz de budur: Hadîs İlmî içine girmeyen insanlar, muhaddis imamlarca vaz'edilmiş ıstılahlarını duyduğu zaman, dehşete kapılması ve hadîslerin bazıları hakkında şüphe ve vesveseye düşmesi mümkündür. Pratik olarak mânası ve hakikatı yazıldığı zaman, dehşet ve telâşının yersiz olduğunu te'min etmektir. Yoksa ona yeni birşey ilâve değildir.

Misal için: Zaif hadîsler sınıfından olan meselâ "münkâtı" ile ıstılahlanan bir hadîs, mânası Türkçe'de "kopuk" demektir. Bu kopukluk sebebi, onun rivayet silsilesinde bir rivayetçinin ismi bilinmemelidir. Muhaddislerce o hadîs, metniyle ve ifade ettiği mânasıyla ne kadar kuvvetli olsa da, rivayet silsilesi bakımından zaif hadîsler sınıfında sayılmış. Ve hakeza sair hadîs ıstılahları dahi bu kabildendirler.

(*) Ulûm-ul Hadîs ve Mustalahihî - Dr. Subhî Salih sh: 143

HADÎS İLMİNİN UMUMÎ ANAHATLARI

Sırasıyla:

- 1- Hadîsin Peygamber (A.S.M.) hayatında hâiz olduğu ehemmiyet ve onun tekevvün işi;
- 2- Resulullah'ın vefatından sonra, Sahabeler arasında hadîse verilen ehemmiyet ve onun muhafazası ve başkalarına tebliği ve saire...
- 3- Sahabe asrında ve takib eden iki asırda, hadîsin gelişim seyri, tavırları, zabıt ve tedvini...
- 4- Hadîslerin sayı bakımından ihata edilemeyecek derecede çokluğu...
- 5- Cerh, nakd ve ta'dil işinde, çok aşırı taşkın bazı muhaddislerin davranışlarının acib örnekleri...
- 6- Hadîs usûlü hakkında yürütülen cerh ve ta'dilin ve vaz'edilen kanun ve kaidelerin gaye ve hedeflerinin gerçek mânaları...
- 7- Fukaha tabir edilen, usûl-i şeriat ve fûruatının âlimleri olan müçtehidlerin hadîse bakış açıları...
- 8- Ehl-i velâyet ve zühd, hadîs İlminin ve onun rivayet ve senedi itibariyle hadîsi nasıl telâkki ettikleri...
- 9- Ümmetin telâkkisi denilen müslüman halkın bazı hadîslerin ifade ettikleri küllî mânalarına karşı duygu ve telâkkileri...
- 10- Hülâsalı olarak, hadîs usûlü ve ıstılahlarının anahatlarıyla bir tarifi...
- 11- İsrailiyat denilen, müslüman olmuş Yahudî âlimlerinden gelin, bazı âyet ve hadîsler hakkındaki şerh ve tefsirlerin mahiyet ve durumu...
- 12- Sırlı ve hususî bazı hadîs-i şerifleri. mevcudiyeti ve durumları hakkında bir izah...

Ve bu bölümlerin herbirisinin gerektirdiği kısmen kısa, kısmen uzunca ek izah ve şerhleri olarak mümkün merteye pratik ve anlaşılır bir lisanla yazmaya gayret edeceğiz. Cenab-ı Allah'tan istek ve niyazımız, bununla bazı insanlar belki mefaatyâb olur da, kusur ve hatiatımızın afvına vesile olması temennisidir.

sh:» (R.k.k: 229)

BÖLÜM-1

Hadîsin Resullullah'ın (A.S.M.) hayatında hâiz olduğu ehemmiyet ve tekevvün işi şöyledir:

"Hadîs" kelimesinin ıstılahî mânası, bir kavle göre "Sünnet" mânasını da içine alması ve bu mânâ ile Resullullah'ın (A.S.M.) söz, fiil, hareket ve tavırlarının tamamından ibaret olması hasebiyle, elbette ki onun ehemmiyeti hemen anlaşılır. Çünkü Şeriatın en büyük ana kaynağından ikincisidir. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'inde birkaç yerde, bu sünnete ittibaa kat'î emreder. Birisi: Haşir Sûresi, âyet: 7'de:

İstılahî mânası, bir kavle göre "Sünnet" mânasını da içine alması ve bu mânâ ile Resullullah'ın (A.S.M.) söz, fiil, hareket ve tavırlarının tamamından ibaret olması hasebiyle, elbette ki onun ehemmiyeti hemen anlaşılır. Çünkü Şeriatın en büyük ana kaynağından ikincisidir. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'inde birkaç yerde, bu sünnete ittibaa kat'î emreder. Birisi: Haşir Sûresi, âyet: 7'de:

Yani: "Peygamber'in size uyulması ve yapılması için getirdiği ve söylediği şeyleri tutunuz! Nehyettiği şeylerden kaçınınız!" diye ferman eder. Dolayısıyla hadîs-i Resullullah'ın Kur'an'dan sonra gelen derecesiyle, elbette ki ehl-i takva olan Sahabeler herkesden önce ve herşeyden daha evvel, ona ehemmiyet vermeleri ve bütün ruhu canlarıyla ona sarılıp muhafaza etmeleri icab eder.

Zira hakikî iman, elbette Peygamber'e iman etmeksizin mümkün olmadığı gibi; İslâmiyette de, sünnetsiz ve hadîssiz Şeriat olamaz, mümkün değildir. Bu kaziyeyi birçok hadîs-i şerifler'de Peygamber (A.S.M.) emir ve beyan buyurmuşlardır. Bahsin uzamaması için, kısa kesiyor ve tafsilatını bütün hadîs kitaplarının mukaddemelerinde bulunan geniş izahlara havale ediyoruz.

Hadîsin Asr-ı Saadette ve Resullullah'ın hayatında tekevvün şekli ve muhafazası işi ise kısaca şöyle olmuştur:

İlk başlarda Resullullah'ın (A.S.M.) sözleri, Kur'an âyetleriyle iltibas olmaması ve âyetten sayılmaması için, yazı ile muhafaza edilmesini Peygamber istememiş. Hattâ bir hadîs-i şerifiyle "Sahabelerden hadîs yazan varsa, onu imha etsinler." (*) diye ferman etmiş.

Fakat daha sonra, bazı Sahabelere ilk önce hususî şekilde hadîsinin yazıyla kaydedilmesine izin vermiş, daha sonra bu izin umumî bir sûret almıştır. Şöyle ki:

Feth-i Mekke gününde Resul-i Ekrem (A.S.M.) insanlara hitab edip, pek mühim mes'eleler hakkında konuşmasını yaparken, Yemenli Ebu Şâh isminde bir zât, ayağa kalkarak: "Ya Resullallah! Bu konuşuklarını bana yaz, yahut

(*) Sahih-i Müslim 4/2298 (Ebu Said-il Hudrî'den rivayet); keza Müstedrek-ül Hâkim 1/127 ve 3/564; ve keza Şerh-üs Sünne - Begavî 1/294

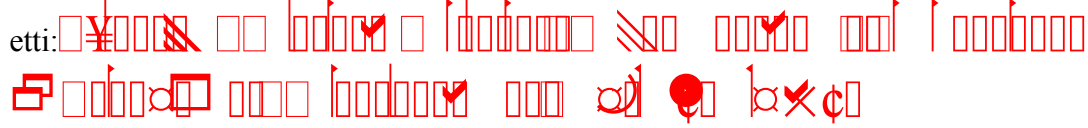
sh:» (R.k.k: 231)

yazdır!" dedi. Bunun üzerine Peygamber (A.S.M.) Sahabelere hitaben: "Ebu Şâh'a bunları yazınız!" (**) diye ferman etmiş.

Daha sonraları Peygamber'in hadîslerinin yazı ile kaydedilme izni bir nevi umumîleşti. Bunun bazı örnekleri şöyledir:

Hazret-i Abdullah bin Amr bin El-As duyduğu hadîsleri yazıyla kaydetmeye başladı. Kureys'ten bazı zâtlar ona itiraz ettiler. O da geldi, Resulullah'a durumu bildirdi.

Peygamber (A.S.M.) ona ferman

etti:

Başka bir tarikte

der:

Yani: "Sen yaz! Nefsim kabza-i kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, benden (yahut bu ağızdan) yalnız hak çıkar." demiş.

Başka bir hadîs-i şerifte: "Enes bin Mâlik (R.A.) bazı hadîsleri yazıyla kaydederek Resulullah'a arzetmiş. O da memnun olmuş." (Müstedrek-ül Hâkim 3/574)

Amma bütün bunlarla beraber hadîs-i şerifleri yazı ile hıfzetme işi, maalesef yüzde on nisbetinde de değildir. Geri kalan bütün hadîs-i şerifler, Sahabelerin zihinlerinde ve hâfızalarında yerleşmiş olanlardır. Sahabeler her ihtiyaç oldukça veya münasebet geldiği vakit, yahut da medar-ı münakaşa bir mes'ele ortaya atıldığı vakit, o mes'ele ve husus hakkında Resulullah'tan duyduklarını hatırlayara, o mes'eleyi aydınlatmak için hadîsleri söylemişlerdir. Böylece hadîsin rivayet yolları ve râvileri de çoğalmıştır.

"Âh keşke bütün ehadîs-i şerife, Resulullah (A.S.M.) hayatta iken hep yazı ile kaydedilmiş olsa idi" diye insanın diyesi geliyor. Evet, eğer öyle olmuş olsaydı, bugün ehadîs-i şerifeyi kabul etmeyen ve bazı bahaneler ile mevzulukla ittiham etmeye yeltenen insanlar meydana çıkmayacağı gibi, hiç kimse de Peygamber adına uydurma bir söz söyleyemezdi.

Lâkin, bu din, Allah'ın dinidir ve O'nun tasarrufundadır. Belki bu işin mevcut vaziyette bulunmasıyla, dâr-ı imtihan ve tecrübe yeri olan bu dünyada insanların imtihanlarına bais olması gibi, daha bilmediğimiz hafî hikmetleri de vardır. Ayrıca hadîs ilmi gibi İslâm'ın çok muazzam olan bir ilim ve irfan hazinesi de belki bugün vücud bulmayabilirdi.

(**) Cami'u Beyan-il İlm ve Fadlihî - İbn-i Abd-il Berr sh: 70

(***) Sahih-i İbn-i Hibban 9/141; Müstedrek-ül Hâkim 1/105, 106; ve keza El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned hadîs no: 172

sh:» (R.k.k: 232)

Zaman-ı Risalette bazı Sahabelerin hadîsleri yazı ile kaydetmesi neticesi olarak

1- İmam-ı Ali'nin sahifesinde kayıtlı, kimisi bir tek hadîs-i şerif, kimisi daha ziyade hadîsler olduğunu kaydetmemişlerdir. (Bar: Sahih-i Müslim hadîs no: 56; Sünnen-i Nesaî 8/18; Müsned-i Ahmed 1/116 ve 152)

2- Abdullah bin Amr El-As'ın (R.A.) sahifesinde ise, bin hadîsin kayıtlı olduğunu ve bu sahifeye Hazret-i Abdullah kendisi "Sâdik Sahife" diye adlandırıldığını kaydetmiştir. (Bak: Üsüd-ül Gabe 3/233 ve Tabakat-ı İbn-i Sa'd 2/189)

3- Cabir bin Abdullah'ta, en çok hadîs kayıtlı bir sahife olduğunu muhaddisler kaydetmişlerdir. (Tabakat-ı İbn-i Sa'd 2/189)

4- Enes bin Mâlik'in sahifesinde ise, ne kadar hadîs yazılı olduğu hakkında bir rivayet yoktur. Amma az üstte kaydettiğimiz gibi, Resulullah'ın hayatta iken yazı ile kaydedilen hadîslerin tamamı, ancak mecmuunun onda biri, yani tamamı iki-üç bin hadîs kadar olabilir. Bu da sadece hadîslerin onda biri kadardır. Demek ki, yazı ile kaydedilen hadîs-i şerifler çok azdır.

Amma herhalde bu azlar, daha ziyade ahkâm-ı Şeriat hakkında olan hadîslerdir.

Hadislerin muhafazası hususunda Resulullah'dan (A.S.M.) Sahabelere, dolayısıyla bütün ümmete ve hâs olarak da muhaddislere yapılan ikazlar ve verilen dikteli emir ve irşadlar daha vardır. Bunlar da bir kısmı sırasıyla şöyledir:

1- Onun namına, O söylememiş olduğu halde, hadîs uyduranlara şiddetli tehdidi ve ümmeti ikaz eden emirleri...

2- Ve bu şiddetli tehditlerden sonra, Sahabelerde oluşan çok ziyade korku ve endişeyi ta'dil etme hususu ve hadîslerin ümmetine tebliğini ve muhafazasını te'min etmeye dair verdiği yumuşak ve irşadkâr emirleri...

3- Hadîsi sadece rivayet edip nakletmekten ziyade, akıl ve dirayetle ona müteveccih olup, mânasını düşünmek ve saire hakkında gelen emirleri...

4- Hadîsinin ziyade ehemmiyet ve lüzumluluğunu ve onsuz İslâm dini ve Şeriatı anlaşılıp bilinemeceğini bildiren fermanları...

İşte bu pek mühim ve ehadîs-i Nebeviyenin mahiyet ve kıymetleri hususundaki bu maddeleri tek tek izahıyla kaydetmeye çalışacağız:

Birinci Madde: Onun namına, o söylemiş olduğu halde, hadîs uydurup yalan söyleyenlerin dehşetli günah irtikâb ettiklerini beyan eden şu hadîs-i şeriftir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا مَّا لَا نَعْلَمُ بِهِ نَبَأًا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا مَّا لَا نَعْلَمُ بِهِ نَبَأًا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا مَّا لَا نَعْلَمُ بِهِ نَبَأًا لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

sh:» (R.k.k: 233)

Yani: "Bilerek benim adıma yalan söyleyenler, Cehennem'de yerini hazırlasın!"

İşte bu hadîs-i şerif, sahihin sahihi ve en kuvvetli mütevatir hadîslerdendir. Aynı ayrı rivayet tarikleriyle ve az değişik lafızlarla gelen bu hadîs için, İmam-ı Suyutî, yüzden fazla rivayet yollarının var olduğunu söylemiştir. Ayrıca İbn-i Salâh, İmam-ı Nevevî, Hâfiz Irakî, İbn-i Abdi-l Berr, İbn-il Cevzî gibi büyük hadîs imamları bu hadîsin muzaaf mütevatir olduğuna hükmetmişlerdir.(*)

İşte bu pek mühim ve çok azîm olan hadîs-i şerif, ümmete bilhassa İlm-i Hadîs ülemasına çok büyük ve küllî bir kaide olarak gelen bir ferman-ı Nebevî'dir. Bu fermanın

hududuna giren bir hâdise, Resulullah'ın hayatında vuku' bulmuş, bizzat onun emriyle o adamın cezasının tatbik şekli bildirilmiştir. Şöyle ki:

Bir rivayette, Resul-i Ekrem (A.S.M.) bir adamı bir iş için müslüman Arabların bir obasına göndermiş, (başka bir rivayette bir adam, Peygamber'in kıyafeti gibi bir şeyler giyerek Medine'nin bir mahallesine gitmiş) demiş ki: "Beni Resulullah gönderdi ve emretti ki; evlerinizde kadınlarınızla birlikte istediğim şekilde kalabileceğim."

Birinci rivayette, bu adamın gittiği yerdeki müslüman Arablar demişler: "Peygamberin emri baş-göz üstüne!" Fakat arkadan acele olarak bir adam Peygamber'e göndermişler, durumu arzetmişler.

İkinci rivayette ise, Medine'li müslümanlar: "Biz sana inanmıyoruz, Resulullah (A.S.M.) günah ve haram bir şeyi emretmez. Seni kadınlarımızın içinde değil, fakat müstakil bir odada misafir ederiz" demişler ve sonra da durumu Peygamber'e gidip bildirmişler.

Bu haberi duyan Resul-i Ekrem (A.S.M.) çok şiddetli gazaba gelmiş. Ensar'dan bir adam, öbür rivayette Hazret-i Ömer'i hemen oraya göndermiş ve emretmiş ki: "O adamı hemen öldürün ve sonra da ateşe atıp yakın!"

Fakat gitmişler bakmışlar ki, adam ölmüş ve kabre konmuş. İkinci rivayette bir yılan sokmuş, öldürmüş, amma yine de Peygamber'in emri için onun cenazesini çıkarıp ateşte yakmışlar... (Mecma-uz Zevaid 1/445)

Böylece ferman-ı Nebevî ile ve vuku' bulmuş olan hâdisedeki münafığın cezasına tatbik şekliyle; Peygamber namına, bilerek yalan ve uydurma söz yaymanın ehl-i iman için mümkün olmadığını, hele Sahabe-i Kiram için aslâ ve kat'â öyle bir şenaatın irtikâbının düşünülmeceği meydana çıkmış oluyor.

(*) Bakınız: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 20-24 ve El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 34-35

sh:» (R.k.k: 234)

İkinci Madde: Birinci Maddedeki ferman-ı Nebevînin büyük tehdidinden endişe ve telâşa düşen Resulullah'tan duyduklarını, kelimesi kelimesine söyleyememe korkusundan âdeta dilleri tutulan Sahabelerin, bu tür endişelerini izale ile, hadîslerin neşir ve tebliği hususunda hadd-i vasat bir makamda kuvve-i maneviyelerini te'min için, Resulullah (A.S.M.) lütufkâr irşadlarda bulunmuştur. Amma Peygamberin bu izin ve müsadelerine rağmen, yine de o korku ve endişe bazı Sahabelerde devam etmiştir. Bunun örneği şöyledir:

Sahabî-i celil Abdullah bin Mes'ud (R.A.) Resulullah'ın (A.S.M.) vefatından hayli zaman sonra, Kûfe'de bir gün, Resulullah'tan bir hadîs-i şerif nakletmek üzere söze başlamak isterken, birden bire sararıp titremeye ve gaşy içinde kendinden geçerek mübarek alnından terler akmaya başlamış. "Kale Resulullah" diyememiş. Bir rivayette, bir sene kadar aynı hadîs-i şerife müteveccih olup, nakletmek isterken; "Kale Resulullah" diyemiyormuş. Çünkü "Kale Resulullah" dediği zaman, kendisine göre, hadîsi kelimesi kelimesiyle aynen aktarması icab ediyor. (*)

Öbür rivayette ise; bir-iki def'a öyle gaşy içinde baygınlıklar geçirdikten sonra demiş: "Söylediğimin ya az altında, ya da üstünde, ya da ona yakın bir tarzda olarak... (**)"

İşte Sahabelerin bazıları, İbn-i Mes'ud gibi, Resulullah'ın sözlerini naklederken, mutlaka kelimesi kelimesine söylemenin kat'i lüzumluluğunu ileri sürüyorlardı. Amma diğer sahabelerin ekserisi ise, az sonra kaydedeceğimiz izin ve müsaade-i Nebeviyeye dayanarak; Peygamber'in duyulan bir sözünün mânsanını muhafaza ederek, hadîsin kelimelerini aynen hatırlayamasa da, başka kelimelerle nakletmeyi caiz görmüşlerdir. Zira eğer bu yolda gidilmeyip, Abdullah bin Mes'ud gibi zâtların mesleği esas alınmış olsaydı, birçok hadîs-i şeriflerin heder olması ve ümmete tebliği ve ulaştırma vazifesi yerine gelmemiş olması söz konusu olurdu.

Sahabelerdeki bu farklı iki görüş, muhaddisler arasında da devam etmiştir. Fakat ekseriyetin re'yi; "Hadîs-i bil-mâna ile nakledilmesi caizdir." yönündedir. Nitekim bu kitabın Hadîsler Cetvelinin 208/1 bölümünde bu hususta bazı me'hazler verilmiştir.

Peygamberin (A.S.M.) izin ve müsaadesini bildiren rivayet veya hadîs-i şerif şöyledir: (Meâlen) "Benim sözümü, kasd-ı mahsusla haramı helâl, helâli da haram etmeden ve mânasını kırpmadan, kesmeden ve bozmadan başka hafızlarla söyleyebilirsiniz. Kelimelerde takdim ve te'hirin zararı yoktur." (Bakınız: Şerh-üs Sünne - Begavî, Mukaddeme sh: 5; Nevadir-ül Usûl sh: 398; Mecma-uz

(*) Ahbâr-ı Ebu Hanife sh: 95 ve 177

(**) Menhat-ül Ma'bud Fi-Tahric-i Ehadîs-i Müsned-i Ebu Davud Et-Tayalisî 1/37

sh:» (R.k.k: 235)

Zevaid 1/148 ve 154; El-Metalib-ül Âliye 3/122; Daremî 1/79; El-İlma' - Kadı İyaz sh: 12 ve 178; El-Feth-ül Kebir 3/311; Bostan-ül Ârifin - Es-Semerkandî sh: 6 ve daha geniş izah için İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - İmam-ı Zebidî 1/66)

Bu hakikatın yanında, Hazret-i Resulullah (A.S.M.) hadîslerinin ümmetine tebliği ve herkese yayılmasını çok ehemmiyetle istemiş ve bu vazifeyi yapmanın pek ziyade ehemmiyet ve faziletinden söz etmiştir. Bu hususa dair vürûd etmiş hadîs-i şeriflerden de bir-iki örnek arzedelim:

Birinci Örnek: İmam-ı Şafî ve Beyhaki'nin, Abdullah bin Mes'ud'dan naklettikleri şu hadîs-i şeriftir:

✓ □□□✓ □□□□✓ □□□ ✓ □□□ ✓ □□□□□□□ ✓ □□□□□ □□□□ □□
● □□✓ □□□□ □□□□□ □□ ✓ □□□✓ □ □□□□□✓ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□ □□□□ □□□□ □
◀ □□✓ □□ □□□ □□□

Aynı bu hadîsi az değişik lafızlarla Ebu Davud ve Tirmizî ise şöyle nakletmişler: (*)

İşte şu hadîs-i şerif ve İmam-ı Ali'nin bu tefsiri, bize göre çok mümin, muhkem bir kaidedir. Hadîs-i Şerifler, rivayet ve senedleri itibariyle zaif de gelseler, (Ahkâm-ı Şeriat ve İslâm akidesi hususları hariç) onları önce samimi ve

(*) Bakınız: El-Menbel-ül Latif sh: 44

(**) El-Feth-ül Kebir 1/121 (Müsned-i Ahmed ve Müsned-i Ebu Ya'lâ'dan nakil); Cem'-ül Fevaid 1/50 (Müsned-i Ahmed ve Bezzar'dan); kezâ Feyz-ül Kadir 1/382

(***) Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali, tahkik Dr. Subbî Salih sh: 485
sh:» (R.k.k: 237)

hâlis bir niyetle karşılamak ve üstünde düşünmek gerekir. Hususî ahvalde, kalbine ve ruhuna zevk ve inşirah veriyorsa; yahudda, ilmî bazı mes'elelerde aydınlatıcı noktalara işaret ediyorsa, ona uymak ve onu hadîs olarak muhafaza etmek lâzımdır. Yoksa, kendi hususî vicdaniyat ve şuuru veya fikir ve meşrebini herkese vekil addeden bazı kimseler gibi, ilim-furuşluk taslanarak, ta'n oklarını atmamak, en azından bir samimiyetin nişanesi ve teslimiyetin bir alâmetidir.

Bize göre, üstte kaydedilmiş hadîs-i şerif, bu noktaları da ihtar etmek üzere vaz' edilmiş çok büyük, amma bir derece hafî bir kaidedir. Nitekim bazı kâmil Muhaddisler, hadîslerin sened ve rivayet yollarını tahlil etmeden de, hadîsi hemen tanıdıklarını izhar etmişlerdir. Bunlardan birisi Rabi' İbn-i Haysen'dir ki demiş: "Bazı hadîsler vardır ki, üstünde gündüzün ziyası gibi Nur vardır. Onunla bilirsin ki, o söz hadîstir. Bazı sözler de vardır ki, üzerinde gecenin karanlığı gibi zulmet vardır. Bununla da o sözün bir hadîs olmadığını anlarsın."

(*)

İmam-ı Rabbanî Hazretleri de, İbn-i Haysen gibi bu noktada şöyle demiştir: "Ben seyr-i ruhanîde görüyordum ki, Resul-i Ekrem (A.S.M.)dan mervî olan kelimât nurludur. Sünnet-i Seniyye şuayla parlıyor. Ondan mervî olmayan parlak ve kuvvetli virdleri ve halleri gördüğüm vakit, üstünde o nur yoktu..." (**)

Demek ki, ehli olanlarca, yani kalb ve ruhları nur-u imanla parlamış ehl-i feraset kâmil muhaddislerce, hadîsin Resulullah'tan olup olmadığı hususunda, sened ve rivayet yollarının tahlilinden önce de bilinebilmektedir. Amma bu hâsiyet ve feraset, rastgele herkes için değildir.

Dördüncü Madde: Resul-i Ekrem (A.S.M.) hadîslerinin İslâm Dini ve müslümanlar için pek ziyade ehemmiyet ve lüzumluluğunu ve hadîssiz İslâm Dini ve Şeriatı bilenemeyeceğini bildiren bazı fermanları:

Bu dördüncü maddenin hakikatı başta Kur'an'ın birçok âyetleriyle tasrih ve beyan buyurulmuştur. Ehadîs-i Nebeviyenin İslâm Dininde Kur'an'dan sonra en büyük me'haz ve merci' olduğunu İslâm âlimlerinin her sınıfınca kabul, tasdik ve iman edilmiştir. Kur'an-ı Kerim, hadîs-i şerifler olmasa, mânası tam bilinemeyeceği, İslâm Şeriatının küllî ve cihan şümûl ihatası anlaşılamayacağı kat'î bir gerçektir. Bu mes'eleye dair fazla beyan abes olur. Geniş ve isbatlı ve hakikatlı izahlarını umum hadîs kitapları ve İslâm Şeriatı ve usûlüddin ilmüne dair yazılmış bütün İslâm âlimlerinin eserleri izah, beyan ve isbat etmişlerdir.

Şimdi mevzumuzu gayet açık bir tarzda ifade eden nübüvvet fermanlarının

(*) Feyz-ül Kadir 1/382

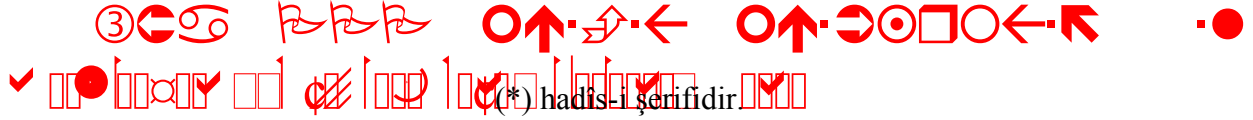
(**) Lem'alar sh: 56 (11. Lem'a)

sh:» (R.k.k: 238)

en büyüklüklerinden nümunelik bir-ikisini kaydediyoruz:

Birincisi: Az yukarda, birinci maddede yazılı olan Peygamber'in (A.S.M.) Abdullah bin Amr bin El-As'a söylemiş olduğu şu: "Sen yaz! Benim nefsim kabza-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki; bu ağızdan yalnız ve yalnız hak çıkar!" hadîs-i şerifidir.

İkincisi:

Meâli: "Kat'iyyen biliniz ki, bana Kur'an Allah tarafından nâzil olduğu gibi, onunla beraber ve onun kadar da sünneti bildiren hadîslerin mânaları nâzil olmuştur."

Muhaddislerce, şu Kur'an'la birlikte nâzil olmuş olan hakikatı "Kur'an-ı gayr-ı metlû" denilmiş. Yani lafzıyla değil, mânasıyla nâzil olmuş olan Kur'an...

Üçüncüsü (meâlen): "Ben ne dedim ise, ne diyorsam, muhakkak ki semadandır... Yani vahiydendir." (**)

Dördüncüsü: Hasan bin Atiyye (R.A.) demiş ki: "Cebrail (A.S.) Resulullah'a nâzil olur, Ona Kur'an'ı tâlim ettiği gibi, Sünneti de tâlim ederdi." (***)

Beşincisi: Hadîs ve Sünnete -sözde Kur'ana dayanarak- ehemmiyet vermeyenlerin bid'at ehli olacaklarını bildiren şu çok mühim ve pek azîm hadîs-i şeriftir ki; ferman buyurmuş:

muvafık olup olmadığını öğrenmek üzere birbirlerinin yanına gidip gelmeler başladı. Bunun yanında kendisinin herhangi bir sebepten duymamış olabileceği hadisler hususunda başka Sahabelere müracaat etmek ve ona gidip dinlemek için de mülâkatlar sık-sık cereyan etmekteydi.

Bu gerçeğin misallerinden olarak; Câbir bin Abdullah (R.A.) Şam'da bulunan Abdullah bin Enes'den (R.A.) nakledilen bir hadîsi tahkik etmek için Medine'den kalkıp, Şam'a kadar gitmiştir. (*)

Keza, Ebu Eyyub-il Ensarî Medine'den kalkıp Mısır'a, Ukbe bin Âmir'in ri-

(*) El-Menhel-ül Latif sh: 30

sh:» (R.k.k: 240)

vayet ettiği hadîsini tahkik için yanına bizzat gitmiştir. (*)

Sahabelerin hey'et-i umumiyesi, nûmuneleri verilen tarzda, son derece titizlik içerisinde hadîse karşı durumları öyle olduğu gibi, Peygamber'in vefatından sonra İslâm ümmeti başına hailfe olarak geçen Hazret-i Ebubekir (R.A.), Ömer (R.A.), Osman (R.A.), Ali (R.A.) dahi objektip ve umum müslûmanlar ve İslâm Dini noktasından daha titiz bir şekilde Resulullah'ın hadîslerini muhafaza, tahkik ve tesbitleri hususunda öncü olmuşlardır.

Misal için: Hazret-i Mugire (R.A.), Ebubekir'e "Cedde, yani babaanne, evlâdının altında bir malına hissedardır." diye olan mes'elesi hakkındaki hadîsi söylediği zaman, Hazret-i Ebubekir buna bir şâhid istemiş. Muhammed İbn-i Mesleme (R.A.) buna : "Evet, ben de işittim" demiş ve ona şahidlik yapmıştır.

Keza: Ebu Musa (R.A.) ile Hazret-i Ömer'in (R.A.) kıssası olan bir mes'ele hakkında Ebu Musa'nın (R.A.) söylediği bir hadîs-i şerifi tahkik için, başka Sahabelere de sormuştur.

Hazret-i Ali (R.A.) ise, duyulan bir hadîs tahkik için, nakledeni yemin ettirmiş. (**)

İşte Sahabelerin ve en başta dört İslâm halifesinin hadîs-i Resulullah mes'elesindeki tavırları hülâsa olarak kaydedildiği tarzda cereyan etmiştir. Çünkü Resulullah'ın vefatından sonra, İslâm Dini hizmeti doğrudan doğruya Sahabelerin omuzlarına yüklenmiş ve Sahabeler bu şuur ve idrâk içerisinde kendilerini bulmuşlardır. Dünyanın birçok yerlerine İslâm Dini ve Şeriatını, hususuyla Ehadîs-i Nebeviyeyi neşir ve tebliğ için Sabaheler, vazifeleri olan din neşriyatı ve hadîs tebliğini bihakkın yerine getirmişlerdir...

Kur'anı, İslâm Dininin ahkâmını ve Ehadîs-i Nebeviyeyi Sahabelerden bizzat devralan Tabiîn denilen çok büyük ve muazzam ve mübarek insan topluluğu ise, Sahabelerin izlerini aynen takib ederek, o çok büyük vazifeyi omuzlarına alarak, hummalı bir şekilde hadîsin muhafazasına, tebliğine ve neşrine çalıştılar ve hakeza, Resulullah'ın vefatından sonra Sahabelerin ehadîs-i şerifeye karşı telâkki ve tavırları, işte şu çok özetle anlattığı tarzda olmuştur. Radiyallahu Anhüm Ecmaîn.

(*) Aynı eser sh: 30

(**) Aynı eser sh: 31
sh:» (R.k.k: 241)

BÖLÜM - 3

Sahabe asrını takib eden iki asırda, hadîsin gelişim seyri, tavırları ve zabıt ve tedvini...

Sahabe asrında, Tabiîn denilen ve Sahabe'den sonra en kâmil insanlar olan bu zâtlar ehadîs-i şerifeyi ve ona hizmet tarzını, tebliğ, neşir, muhafaz keyfiyetini, Sahabelerden olduğu gibi devraldılar.

En çok hadîs alınan Sahabeler ve herbirisi binden fazla hadîs rivayet edenler; Ebu Said-il Hudrî (R.A.), Ebu Hüreyre (R.A.), Abdullah bin Ömer (R.A.), Enes İbn-i Mâlik (R.A.), İbn-i Abbas (R.A.), Câbir bin Abdullah (R.A.) ve Aişe-i Sıddıka'dır (R.A.).

Amma Tabiîn dahi Sahabeler gibi bazıları hadîsleri yazı ile kaydetmekle beraber, lâkin yine de ekseriyet itibariyle Sahabelerden dinleyerek hâfızalarına almakla iktifa ettiler. Böylece herbir Sahabî'den birkaç Tabiîn hadîs zabtetme ve alma durumu meydana geldi. Tabiîn'den de o nisbette hadîs alanlar çoğaldı. Derken hadîsi rivayet edenler pek çoğaldı. İşin ehli olup olmama durumuna bakmadan, herkes hadîs rivayet etmeye başladı. Elbette bu râviler içerisinde âlim olmayan ve Resulullah'ın (A.S.M.) sözlerini Sahabe'den aldıkları gibi lafzıyla, hiç olmazsa mânasıyla aynen muhafaza edip nakledemeyen insanlar da bulunabildi.

İşte bu durumda, başta İmam-ı Mâlik olmak üzere, bazı İslâm büyükleri, hadîsi rastgele herkesten almama mecburiyetini hissettiler. Nitekim İmam-ı Mâlik'in şu: "Ben yetmiş kişi gördüm ki, herbirisi çok emîn ve dürüst insanlardı. Lâkin hadîs nakletme işinde ehil olmadıkları için, ben hadîslerini almadım." sözü bu hususa bâriz delildir.

Bundan başka, hadîs ile uğraşan âlimler, hadîsi nakil ve rivayet edenlerin dürüstlüğü, zabıt işinde ehil olması ve muhafazasını bilen kişilerden almanın zaruretini duydular.

Bu işler böyle yürürken, Sahabelerin tamamı vefat ettikleri gibi, Tabiîn'den de büyük hadîs üleması teker teker vefat edip gidiyorlardı. İslâm âlemi ise, pek genişlemiş, İslâm Dini dünyanın her tarafında intişar etmekte idi. Bu arada bazı bid'atlar da şüyu' bulmakta idi. Böylece hadîs zabtı azalmakta, muhafaza etmek melekesi de zayıflamaya yüz tutmakta idi.

İşte, bu sırada, Emir-il Mü'minîn Ömer bin Abdülaziz bu gibi ahvali haklı olarak tefekkür etmeye başladı. Hicrî 1. yüzyılın başında (yani ikinci asırda) ilk önce Medine'deki vali ve kadısı Ebi-Bekir bin Hazem'e mektup yazdı. Mektubunda şöyle diyordu: "Bak, teftiş eyle, Resulullah'ın hadîsleri olanlarını kaydeyle! Çünkü ben hadîsin indirasından yani; azalıp kaybolmasından ve ülemanın gitmesinden korktum."

sh:» (R.k.k: 242)

Aynı mektubunda şunları da yazılıyordu: "Benim için Medine'de bulunan Amrete binti Abdurrahman El-Ensariye'nin ve Kasım bin Muhammedi bin Ebi Bekr'in yanlarındaki hadîsleri yaz, bana gönder!"

Sonra aynı şekilde İslâm memleketlerinin büyük şehirlerinde bulunan vali ve memurlarına da, hadîslerin yazı ile kaydedilmesinin emretti. İşte bu hâdiseden sonra, ülema-yı İslâm hadîs-i şeriflerin toptan yazı ile kaydedilmesine ve toplanmasına başlamış oldular.

Ömer bin Abdülaziz'in mektup yazdığı zâtlardan birisi de, meşhur muhaddis Muhammed bin Şihab Ez-Zehrî'dir. Bu zâtın sonra gelen ve hadîsi yazı ile kaydedip toplayan ülema, "Zehrî'nin tabakasından sonra gelen tabakalar" diye adlandırılmıştır.

Zehrî'nin tabakasından sonra gelen âlimlerden, hadîs toplayanlardan bazılarının isimleri şöyledir:

1- Mekke'de, İbn-i Cüneyc, Hi.150'de hadîsleri toplayan bir kitap vücuda getirdi.

2- Medine'de İbn-i Ebi İshak, Hi. 151'de... Yine Medine'de İmam-ı Mâlik Hi. 179'da, aynı şekilde hadîs cem'eden birer kitap yazdılar.

3- Basra'da Rubayi' İbn-i Ebi İshak, Hi. 106'da ... Said İbn-i Arube Hi. 156'da... Hammad bin Seleme Hi. 176'da hadîs toplayan birer kitap yazdılar.

4- Kûfe'de Süfyan-ı Sevrî Hi. 161'de...

5- Şam'da Evzaî Hi. 156'da...

6- Horasan'da, Heşim Hi. 188'de ve yine Horasan'da, İbn-ül Mübarek Hi. 181'de aynı şekilde hadîse müteveccih kitaplar yazdılar.

Bundan sonra, aynı asırda yaşayan birçok âlimler, mezkûr zâtların izlerini takip ederek hadîs toplamaya başladılar. Bu vakte kadar hadîsleri yazı ile toplama işi şöyle cereyan ediyordu:

Birbiriyle münasebettar hadîsleri bir babda yazıyor, sonra da bu babları da birbirine ekliyorlardı. Aynı zamanda Sahabelerin sözlerini ve Tabiîn'in büyük ülemasının fikhî fetvalarını da hadîs içinde karışık olarak dercediyorlardı. Bunların bir üst tabakasında yer alan âlimler ise, sadece Resulullah'ın hadîslerini kaydetmişlerdi.

Amma maalesef sözü edilen bu hadîs kitaplarından hiçbirisi -İmam-ı Mâlik'in Muvatta' Kitabı hariç- şimdi mevcut değildir. İsmi var, cismi yok, nevidendirler. Hem bu asırdan sonra gelen birçok ülemanın isim ve eserlerinden de söz edildiği halde, eserlerinden mevcut olanı hemen hemen hiçbirisi mevcut değildir. İmam-ı Buharî'nin ilk olarak hazırlamış olduğu "El-

sh.» (R.k.k: 243)

Cami-ül Kebir" kitabı da bu nevidendir.

Hem bu vakte kadar, yani İmam-ı Buharî'nin "El-Cami-üs Sahih" eserini yazdığı zamana kadar yazılmış olan eserler, hadîslerin senedlerine bakılmadan, yani bilâhare hadîs âlimlerinin yaptığı gibi, hadîsi rivayet edenlerin hallerine göre, onun senedinin sağlam olup olmadığına bakılmaksızın, hadîs-i şerif diye rivayet edilen herşeyi zabt ve kaydetmek üzere cereyan etmiştir. Çünkü bilâhare şüyu' bulan mevzu' hadîslerin karıştırılma tehlike ve korkusu pek yoktu. Amma sonra bu iş değişti, hadîslerin sahih ve sakimlerini birbirinden ayırmak mecburiyeti hâsıl oldu (*).

Hadîslerin en sahihlerini ayırıp, toplama işinde en evvel ortaya fikir atan Buharî'nin hocası İshak bin Raheveyh'dir. Bu zât bir gün talebelerine: "Keşke sizden birisi hadîs-i Resulullah'ın en sahih olanlarına münhasır olarak muhtasar bir kitap yazabilse!" diye fikrini, hem bu yoldaki ciddî arzusunu belirtti.

Bunun üzerine İmam-ı Buharî diyor: "Bu fikir benim kalbimde yer etti ve "El-Cami-üs Sahih" (***) kitabını hazırlamaya başladım." Sonra aynı şekilde İmam-ı Buharî'nin izinden giden ve sahih hadîsleri toplayan âlimler meydana çıktılar. Meselâ, İmam-ı Müslim, İbn-i Hibban, İbn-i Huzeyme ve İbn-i Cârud gibi zâtlar...

Burada çok mühim bir nokta vardır ki, bazı insanlar nazara almak istemezler. Nokta şudur:

İmam-ı Buharî olsun, Müslim olsun, umum ehl-i sahih âlimler, sahih hadîsleri topladıklarında hiçbir zaman dava etmemiş ve dememişler ki: "Sadece sahih hadîsler bizim kaydettiklerimizden ibarettir. Geri kalanların içerisinde hiç sahih hadîs yoktur." Evet, bunun bu zâtlar dememişler ve demeleri de mümkün değildir. Çünkü evvelâ hadîsin tamamının tamamının ihatası mümkün değildir.. ve hiçbir muhaddis de bu ihatayı dava etmemiştir. Nitekim adları geçen zâtlardan sonra, daha birçok sahih hadîsler bulup toplayan âlimler meydana çıkmıştır.

Bunlardan bazıları; Ziya-ül Makdisî, Hâkim-i Nisaborî, Darekutnî gibi büyük hadîs âlimleri, Buharî ve Müslim'in şartları çerçevesinde birçok sahih hadîsler bulup kaydettiklerini dava etmişlerdir. Zaten Ebu Davud, Tirmizî, Nesaî ve İbn-i Mace gibi büyük hadîs imamları makbul olan Kütüb-ü Sitte'yi bu gayede tamamlamışlardır.

(*) El-Menhel-ül Latif sh: 22, 25

(**) Kur'an'dan sonra en sahih ve mübarek olan bu eser, şimdi elimizdeki mübarek Sahih-i Buharî Kitabıdır.

sh:» (R.k.k: 244)

Uydurma hadîslerin şaiyası

Hadîs âlimleri, mevzu' hadîslerin şaiyası ve bilfiil bazı münafık zındıkların bu işe münafıkane ve sinsî şekilde teşşebbüskârane hareketleri duyulması üzerine, pürheyecan ve dikkat kesildiler. Hadîslerin -tabiri caiz ise- ayarlarını ölçen hassas mizanlar ve mevzu' olanlarını içlerinden çıkarıp tarh eden keskin silâhlar, hem onları muhafaza altına alan muhkem sûrlar mesabesinde olan Hadîs usûlü ve kaidelerini koydular. Tek-tekm bütün hadîsleri mezkûr kaidenin mizanlarıyla tartmaya koyuldular. Hadîs usûlü ve ilmi ve ıstılahları noktasından bu merhale ve emsalsiz bir hareket ve faaliyet içine girdiler. Bir hadîsin sahih olabilmesi için, onu rivayet ve nakil edenlerin dürüstlük, zabıt ve muhafaza etmek kaidesi gibi uygulamaları, her râvi hakkında tatbik edilmesi ve hadîsin hiçbir zaman yalancılardan, fâsıklardan, bid'at ve heva-i nefis sahibi kimselerden alınmaması, hem hadîsin rivayet senedine giren baştan sona kadar mutlaka zincirleme tarzında birbirinden bizzat duymuş olmaları şartı gibi keskin kaidelerin süzgecinden geçirilmiş olması lâzımdır diye kat'î hüküm ve karara vardılar.

Bu hususu az ilerde "Bölüm-6"da genişçe ele alacağımızdan burada bu işaretle iktifa ettik.

Hadîslerin sayı bakımından ihata edilemeyecek kadar çokluğu mes'elesi...

Evvelâ, bu mevzu' hakkında büyük muhaddis ve muazzam Hâfız ve bir milyon hadisleri hıfzına alan İmam-ı Ahmed bin Hanbel (R.A.) dâhil hiçbir hadîs Hâfızı ve İmamı diyememiş ki: "Resulullah'ın hadîslerinin tamamı şu kadardır ve bunların şu kadarı sahih, şu kadarı da zayıftır. Benim toplayıp kaydettiğim hadîslerin dışında sahih hadîs yoktur..."

Evet, aslâ ve kat'â bu iddiayı hiçbir muhaddis yapmamış ve yapamamıştır. O halde, gayet rahatlıkla diyebiliriz ki, hadîslerin sayı bakımından kesreti ihatasızdır. Hem öyle de olmak lâzımdır. Çünkü Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) sadece Risalet müşerref olmasından vefatına kadarki yirmi üç senelik mübarek ömründe söylediği sözler, yaptığı hareketler ve gösterdiği tavırları, hiçbirisi kaçırılmadan zabtedilmişse -ki bunlar İslâm dininin her mes'elesinin kaynağı ve esası olduğundan elbette edilmiştir- o durumda, bu hadîsler ihata edilemeyecek kadar çok olması lâzımdır. Bir de buna Sahabelerin reyleri, fetvaları ve

sh:» (R.k.k: 245)

içtihatları da, bir kavle göre hadîs ve sünnetten sayıldığı mes'elesi (*) inzıam ederse, elbette o kesret, daha da büyümesi ve ihata duvarını aşmış olması lâzımdır.

Hadîsin bu ihatasız kesreti, Tabiîn asrında daha da çok hükümrandı. Ancak birkaç zındık münafığın veya kafasız ahmak, saf bazı kimselerin hadîs diye orada burada konuşmaları vuku' bulunca, Bölüm-5'de arzettiğimiz vecihle, uydurma sözlerin, Resulullah'ın hadîslerine karışır korkusu ve endişesiyle; duyulan herbir hadîsin çok hassas olan kaide ve usûller süzgecinden geçirilerek süzülmesi neticesinde, birçok hadîslerin bu noktadan heder olduğu da muhakkaktır.

Öyle ya, birisi sorsa ki; "Bir İmam-ı Ahmed'in hıfzına almış olduğu bir milyon hadîs ve Buharî'nin ezberine aldığı beşyüz bin hadîs (**) nerededir? Halbuki şimdi mevcut hadîs kitaplarında, sahih ve zayıfları beraber olarak mecmuu, İmam-ı Suyutî'nin tesbitine göre, ancak ikiyüz bin kadardır. O halde hani, nerede bir milyon hadîs? Veya hani beşyüz bin?"

İmam-ı Suyutî'nin mevcut hadîsler için ikiyüz bin olarak tahmin etmesi dahi, sair ülemaca kabul görmemiştir. Yani şimdi elde mevcut ve çoğu matbu' hadîs kitaplarındaki bütün hadîsleri dahi ihata etmek mümkün değildir demişlerdir.

Evet, üstteki sorunun cevabını verecek yoktur sanırım. Öyle ise, mevzu' hadîsler korkusu ile, pekçok hadîsin heder olması kuvvetli ihtimal dahilinde olduğu gibi, İmam-ı Şa'ranî ve İbn-i Haldun'un tesbitlerine göre (***) Cengiz ve Hülâgû'nun Bağdad'ı istilâsında binlerce el yazma İslâm eserleri Dicle Nehri'ne atılması hâdisesinde, pekçok hadîs-i şeriflerin ziyaa uğramış olması ihtimali de düşünülebilir. Ayrıca "Üçüncü Bölüm"de kaydettiğimiz gibi, birinci asırda birçok ülemanın hadîs toplayan eserleri olduğu söylendiği halde, bugün bu eserlerin ismi var, cismi yok olan meçhullük kaziyesi dahi bu hususa işaret eder gibidir.

İşte hadîs-i şeriflerin şu ihata edilemeyecek kadar çokluğu, elbette onu rivayet eden insanların da o nisbette çokluğunu ifade eyler ve bu pek çok olan hadîs-i şeriflerin tek-tek tesbitleri, yani cerh ve ta'dil süzgecinden geçirilmesi ve dolayısıyla senedlerinde yer alan bütün râvi insanların durumlarının tahlili, elbette daha da çok ihatasızlık arzeden bir durum alır.

Nitekim elde mevcut hadîslerin cerh ve ta'dil işinde bu ihatasızlığın neticesi olarak, muhaddislerin ihtilâfları had safhadadır. "Temhid" bölümünde de arzettiğimiz

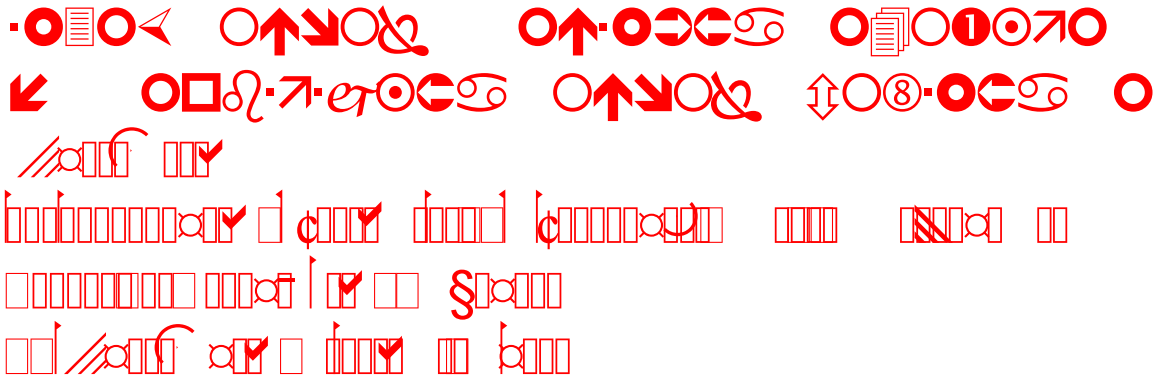
(*) El-Musanef - San'anî 11/258

(**) El-Feth-ül Kebir 1/7

(***) Levakîh-ul Envar-il Kudsiyye - Şa'ranî sh: 347; Mukaddimet-ül İbn-i Haldûn sh: 388
sh:» (R.k.k: 246)

gibi, bir hadîs-i şerifin senedine ilişen ve hattâ onu mevzulukla ittiham edecek kadar ileri giden birkaçı varsa, onun karşısında aynı hadîsin sıhhat ve makbullüğü bir çok muhaddislerce iddia edilmiş, hattâ isbat da edilmiş. Bu hal dahi gösteriyor ki; hadîslerin sayı bakımından muazzam çokluğu olduğu ve ihatası mümkün olmadığı gibi, senetlerinin silsilesindeki râvi insanların hal ve durumlarını kemaliye ihata dahi mümkün olamamıştır.

Hem, hadîsin umurunun, her tarafının ihata edilmesinin imkânsızlığının en bariz bir delili de: Koca Suyutî gibi bir hadîs denizinin şu itirafıdır: "Ben, Kitab-ün Nureyn Fi Islah-id Dareyn eserinde şu hadîs-i şerifi gördüm:

(El-Hâvî Lil-Fetavî 2/187.. ve adı geçen kitap sh: 23)

Evet, İmam-ı Suyutî'nin bu hadîs hakkında bir çeşit itirafı, mevzumuza bir başka delildir. Zira Suyutî Hazretleri yeryüzünde mevcut pek çok hadîs-i şerifleri metinleriyle, lafızlarıyla ve rivayet yolları ve senedleriyle beraber hâfızasına alan çok büyük bir hadîs Hâfızı ve Hücctedir. Buna rağmen, sözünü ettiği hadîsi evvelce te'lif edilmiş olan bir kitapta görmesi ve onun rivayet yolunu ve senedini görmemiş olması, hadîs-i şeriflerin son derece çokluğu ve ihatasının mümkün olmadığını göstermektedir.

Bu mes'elenin ayrıca isbatlı bazı örnekleri de, "Mevzu Hadîsler Bölümü"nde gelecektir inşaallah...

Cerh ve tenkid işinde bir kısım muhaddislerin çok aşırı, ziyade taşkın bazı davranışlarının acib misalleri...

Bu bölümün içinde örnekler, "Altıncı Bölüm"de de umumiyeti itibariyle bir nebze ele alınacağından çok kısaca temas edilecek. Bu kitabın "Temhid" kısmında işaret edildiği gibi; cerh ve ta'dil mekanizmasını işleten Muhaddisler üç sınıftır. Bir sınıfı, hakikaten aşırı şekilde ileri gitmişler, âdeta hadîslerin azalmasını, kılalmasını, hattâ yok olmasını istercesine davranış içerisinde bulunmuşlardır. Muhaddislerce bunlara müteşeddît diye ad konulmuş. Bu sınıfın pîr ve reislerinden en birincisi başta İbn-i Kayyim-il Cevzî'dir. Bunların mukallid ve mültezimleri ise, daha acaib bir tarzda âdeta tırpanı ellerine almış olarak hadîsleri kırpmaya kendilerini vazifedar saymışcasına bir tutum içerisinde girmişlerdir. Bu hâdisenin bazı nûmunelerini kısaca vermek icab ederse:

1- İbn-i Cevzî'nin Müsned-i Ahmed bin Hanbel'deki yirmi dört tane hadîs hakkında mevzuluk isnad etmesine karşılık, İbn-i Hacer-i Askalanî bunları tek

sh:» (R.k.k: 247)

tek ele alıp incelemiş ve neticede bu yirmi dört hadîsten hiçbirisinin mevzu' olmayıp bilâkis seneden de bazıları sahih, bir kısmı Hasen ve geri kalanları da hiç olmazsa Zaif hadîsler olduğunu isbat etmiştir. Bu Risalenin ismi "El-Kavl-ül Müsedded"dir. (Bakınız: Ta'cil-ül Menfaat İbn-i Hacer sh: 10-11 ve İthaf-üs Sâde Zebidî 1/69)

2- Yine İbn-il Cevzî'nin kendi mevzular kitabına almış olduğu hadîslerden üçyüzden ziyade hadîsleri, İmam-ı Suyutî bunları tahlile tabi' tutmuş ve bu hadîslerin hiç birisinin mevzu' olmadığını ve içlerinde Sahih-i Müslim ve Ebu Davud'un Sahih olan hadîslerin bulunduğunu isbatlamıştır. (Bakınız: En-Nikât-ül Bedîât.. eserin tamamı)

Bu eser, bizdeki elyazma durumuyla 29 satırlı, ortaboy 96 sahifeden ibarettir. İmam-ı Suyutî bu eserinin sonunda şöyle diyor: "Şu kitapta kaydettiğim 300 kadar müteâkabe (haklarında kelâm edilmiş hadîsler) hiçbirisinin mevzu' hadîsler içine alınmasına imkân yoktur. Çünkü bu hadîslerden iki tanesi Buharî ve Müslim'in, otuzsekiz tanesi Müsned-i Ahmed'in, dokuz tanesi Ebu Davud'un, otuz tanesi Nesaî'nin, on tanesi İbn-i Mace'nin, altmış tanesi Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsleri olduğu gibi, geri kalan yüzotuz hadîs ise, müşterek olarak Kütüb-ü Sitte'de ve Müsned-i Ahmed'de mevcuttur!r. Bunlardan arta kalan hadîsler, Beyhakî'nin Sünen-i Kübra, Şuab-ül İman, Delâil-ün Nübüvve eserlerinde yer aldıkları gibi, bir kısmı da Sahih-i İbn-i Huzeyme, Sahih-i İbn-i Hibban, Müsned-i Daremî, Tarih-ül Buharî ve yine Buharî'nin Halk-u Efal-il İbad ve Cüz-ül Kur'an eserlerinde ve Sünen-i Darekutnî kitaplarında bulunmaktadır.

3- Yine İbn-i Cevzî'nin "Mevzu Hadîsler" kitabı içine almış olduğu yüzden fazla hadîsleri, İmam-ı Suyutî, El-Leali-l Masnua eserinin iki cildinde tahlile tabi tutmuş ve bu hadîsleri yüzde doksan nisbetiyle mevzuluktan kurtarmış, ortaya koymuştur.

4- Meşhur muhaddis Kazvinî, İmam-ı Begavî'nin Masabih-üs Sünne kitabının onsekiz hadîsi hakkında mevzuluk isnad etmesine mukabil, İbn-i Hacer-i Askalanî bu hadîsleri tek-tek incelenmiş ve bunlardan hiçbirisinin mevzu olmayıp bilâkis kısmen Sahih, kısmen Hasen,

bir kısmı da sadece Zaif hadîsler olduğunu, "Ecvibet-ül Hâfız Alâ Ehadîs-il Misbah" Risalesiyle isbatlanmıştır. İbn-i Hacer'in bu risalesi, adı geçen Masabih kitabı 1/78'de mevcuttur.

Böylece eskide toplu halde, hadîs-i şeriflere ilişmeler vaki' olduğu gibi, yer-yer birer, ikişer hadîslere de ilişmeler olmuş, bu arada bu ilişmelere karşı büyük hadîs imamları cevaplar vermiş ve hadîseri kurtarmışlardır. Birerlik, ikişerlik nûmuneleri bu kitabın "Mevzu Hadîsler" kısmında ele alacağımızdan burada medar-ı bahis yapmayacağız.

5- Bu zamanda hadîsin cerh ve tenkid işinde, eskilerin şimdiki mukallidlesh:» (R.k.k: 248)

rinden birisi, Şam'lı Nasiruddin-i Elbanî adındaki şahıs daha çok ileri giderek, hududu tecavüz eden cür'etkârane, amma vukufsuzcasına bir çok sahih hadîslere ilişti. "Silsilet-ül Ehadîs-il Mevzua" adında bir kitap yazıp neşretti. Bir çok sahih hadîslere, hiç olmazsa Hasen, yahud da makbul olan Zaif hadîslere dil uzattı. Bunları mevzulukla şüplendirmeye kalkıştı. Samimi müslümanların ciğerlerini sızlattı. Bid'at ehli kimselere de, bir mesned oldu. Âlem-i İslâm'dan yer yer bu şahsa karşı reddiyelerle cevaplar verildi. İlim meydanında perişan edildi.

6- Müstedrek-ül Hâkim adında, Kütüb-ü Sitte'den sonra çok kıymettar bir hadîs kitabı vardır. Bu kitapta İmam-ı Hâkim, sekiz bin kadar hadîsi kendi araştırması neticesi, Buharî ve Müslim'in şartları çerçevesinde sahih hadîsler olduğu halde, mezkûr iki kitaba alınmamıştır diye dava etmiş ve bu davasının isbatına çalışmıştır. Ancak Buharî ve Müslim'in hadîsleri hakkında sahihlik ittifakı hâsıl olduğu gibi, Müstedrek'te yer alan hadîsler hakkında o tarzda bir ittifak husul bulmamıştır. Amma İmam-ı Zehebî gibi büyük bir hadîs nekkadı ve dâhî imamı bu kitaptaki hadîs-i şerifleri tek-tek incelemiş ve bu hadîslerin yüzde otuzu Sahih-i Buharî ve Müslim'in şartlarına haiz sahih hadîsler olduğunu, yüzde kırkının da sair sahih hadîsler cinsinden olduğunu, geri kalan yüzde otuzunun ise, hasen hadîser, az bir kısmı da zaifler olduğunu ve bütün bu kitapta ancak şâz olarak bir-iki hadîs şüpheli bulunabileceğini kanaatine varmıştır. İmam-ı Zehebî'den sonra gelen meşhur İbn-i Salah, Zeyneddin-i Irakî ve İbn-i Hacer gibi büyük hadîs imamları da aynı bu kanaati paylaşmışlardır.(*)

Amma gel görelim, eskide Ebu Said-il Malinî gibi bazı müteşeddidler bu kitabın umum hadîs-i şeriflerine toptan olarak zaiflik, bir kısmına da mevzuluk isnadında bulunmuş ve Buharî ve Müslim'in şartlarına haiz hiçbir hadîs içinde yoktur diyecek kadar ileri gitmişlerdir. Zamanımızda ise, bu gibi müteşeddid müteassıblara sırtını dayayan, ilim nezaketini bilmeyen Dr. Muhammed Halil Herras ise, bu kitap için: "Müstedrek değil, Müstetrek denilmeli" diye münasebetsiz bir fikir izhar etmiştir. Bu şahıs aynı zamanda Ezher Üniversitesi Usûlüddin külliyesinin de hocasıdır.. İşte aynı bu şahıs, İmam-ı Suyutî'nin El-Hasais-ül Kübra eserini sözde tahkik etmeye kalkışmış ve birçok hadîslerine ilişmek cehaletinde bulunmuştur.

7- Acı ve yüzkarası bir nûmune de, Türkiye Diyanet İşleri adına yayınlanan "Mevzu Hadîsler" isimli bir kitaptır. Bu kitap M. Yaşar Kandemir'indir. Diyanet Riyaseti yayınları arasında ve Türkiye Diyanet Dairesinin bir çeşit görüşü tarzında neşredildiği için, utanç verici bir durumdur. Kat'iyetle diyebiliriz ki; eğer Ahmed Hamdi Aksekili, Hasan Hüsnü Erdem ve Ömer Nasuhî Bilmen

(*) Fehris-ü Ehadîs-il Müstedrek - Dr. Yusuf Maraşlı sh: 7-15

sh:» (R.k.k: 249)
gibi büyük âlimlerimiz Diyanetin başında, hayatta olsalardı, kesinlikle bu kitabın Diyanet Riyaseti Neşriyatı arasında yayılmasına müsaade etmeyeceklerdi.

Acib ve gülünç bazı örnekler arz edelim:

Birinci Örnek: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Haccet-ül Veda'da Mekke'ye dönerken Gadir-ül Hum denilen mevki'de Hazret-i Ali'nin elini tutarak yukarı kaldırmış ve

Meâh: "Ben kimin efendisi isem, Ali de onun efendisidir." olan meşhur ve mütevatir hadîsi körükörüne inkâr ediyor. (*) Delili de: "Efendim, bu Rafizîlerin uydurmasıdır. Çünkü onlar iddia ederler ki; orada Peygamber (A.S.M.) Ali'yi kendinden sonra Halife ilân ettiği halde, Sahabeleri bunu gizlemişlerdir." diye olan sözleridir.

Halbuki, buradaki mühim olan şey, Rafizîlerin iddiaları değil, Ehl-i Sünnet olan büyük muhaddis imamlarca öyle bir hadîsin vürûd edip etmediğinin tesbiti mes'elesidir. Rafizîlerin iddiaları bahanesi içinde, sahihin sahihi ve mütevatir olan hadîs-i şerif kamufle edilerek inkâr edilmek istenmiştir.

Şimdi bakalım bu hadîs-i şerif, hangi makbul ve meşhur Ehl-i Sünnetin hadîs kitaplarında yer almakta ve onun hakkında büyük muhaddislerin görüşlerine merkezdedir görelim...

Evet, bu hadîsi kısaca araştırmamızda: Sahih-i İbn-i Hibban, Müstedrek-ül Hâkim, Cem-ül Fevaid, El-Feth-ül Kebir -iki yerde- İbn-i Hanbel ve İbn-i Mace'den naklen.. ve keza Müsned-i Ahmed 1.cildinin 5 yerinde, 4. cildinin 3 yerinde ve 5. cildinin 7 yerinde ve toplam 15 yerinde ayrı ayrı rivayetlerle kaydedildiği gibi, Keşf-ül Hafâ kitabında Hâfiz Aclunî bu hadîs-i şerifin 30'dan fazla rivayet yollarıyla geldiğini kaydetmiş. Keza, meşhur allâme ve muhaddis İmam-ı Tahavî "Müşkil-ül Âsâr" eserinde hadîsi her tarafıyla incelenmiş ve sıhhatına kat'î hükmetmiştir. Yine Menakıb-ı Âl-i Beyt-ir Resul sh: 54-64 arasında bu hadîsin bir çok tariklerle gelen rivayet yollarını nakletmiştir. Keza İmam-ı Suyutî "El-Ezhar-ül Mütenasire" eserinde, hadîsi mütevatir hadîsler içinde kaydetmiştir. Yine "Mecma-uz Zevaid" kitabında, Taberanî'nin Mu'cem-ul Kebir'inin birçok yerinde ve Mu'cem-ül Evsat'ında ve keza Müsned-i Bezzar'da ve hakeza birçok makbul hadîs kitaplarında bu hadîs-i şerif sahih hadîs olarak kaydedilmiştir. İşte böyle bir hadîs-i şerife mevzu'dur diye ileri giden kimsenin, kendisi mevzu' olması gerekir sanırım...

Adlarını verdiğimiz hadîs kitaplarının cild ve sahife numaralarını görmek isteyenler, bu kitabın "Hadîsler Cetveli" 664 no.lu kısmına bakabilirler.

İkinci Örnek: Yine aynı kitabın aynı sahifesinde, Resul-i Ekrem'in

(*) Bakınız: Mevzu Hadîsler - M.Kandemir sh: 180, 181

sh:» (R.k.k: 250)

(A.S.M.) bir mu'cizesiyle; güneş batmışken, yeniden geri çıkması hâdisesini de inkâr ve tekzib ediyor. Bu münasebetsiz adam, böyle cesurâne hadîsleri inkâr edebilir, amma beraberinde kör akılcılığını ve bid'atkâr bazı mesleklere olan taassubunu ve yersiz saldırganlığını izhar etmiş oluyor. Zira bu hâdis hakkında vürûd etmiş olan hadîs-i şerifi bir kere bu adam kaydederken hatalı şekilde aktarıyor, diyor ki: "Peygamber'in (A.S.M.) ikinci namazını kılmadığı birgün, batmış olan güneşin onun namazını yetiştirmesi için geri dönerek yetişmesi..."

Hâyır, hâdis kaynak kitaplarda zabtedildiği şekilde, bu adamın yazdığı şekilde değil, şöyledir: Hendek Harbi'nde Resul-i Ekrem (A.S.M.) ikinci namazını kılmışken, yorgunluğundan başını Hazret-i Ali'nin dizine koymuş, uyuya kalmış. Hazret-i Ali (R.A.) ikinci namazını kılmamış imiş. Bu arada güneş batmış. Resul-i Ekrem (A.S.M.) da uyanmış. Hazret-i Ali'nin ikinci namazını kılmadığını öğrenmiş. Dua etmiş, güneş geri dönmüş ve İmam-ı Ali (R.A.) bu mu'cizeye binaen ikinci namazını eda etmiş.

Evet, hâdis bütün hadîs kitaplarında böyledir. Tahmin ediyorum, bu adam aslında böyle bir mu'cizeyi akılcılığına sığdıramadığından böylesi bir taassubla hâdis ilişmiş. Yani kafasına göre, belki de der ki: "Nasıl olur da, dünya garbdan şarka olan devrini, şarktan garba çevirsin de bu iş böyle olsun?" Evet, bu adam, bunu böyle düşünür de, Resul-i Ekrem (A.S.M.) mübarek parmaklarından suyun fişkırmasını ve bir ordunun o sudan içip kanmasını düşünmez. Gökteki Ay'ı, parmak işaretleriyle ikiye bölünmesini tefekkür etmez. Her ne ise...

Şimdi, mezkûr hâdis ve hadîsin bazı me'hazlerini veriyoruz: Müşkil-ül Âsâr - İmam-ı Tahavî; Ey-Şifa - Kadî İyaz; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî; İs'âf-ür Ragibîn, şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî; Mecma-uz Zevaid; El-Mevahib-ül Ledünniye - İmam-ı Kastalanî; Kenz-ül Ummal; Cem'-ül Fevaid; Keşf-ül Hafâ - Aclunî; El-Havî Lil-Fettavî - Suyutî; El-Husûn-ul Hamîdiye gibi hadîs kitapları...

Bu hadîsi rivayet eden Sahabe ve Sahabiyeler; Esmâ binti Âmis ve Ebu Hüreyyre'dir.

İsimlerini verdiğimiz kitabların cild ve sahife numaralarını görmek isteyenler, bu kitabın Hadîsler Cetvelinin 57. bölümüne bakabilirler.

Üçüncü Örnek: Aynı kitap başka bir yerinde, □

meâl ve mânâsındaki hadîsleri de inkâr ediyor. Biz de buna karşı bazı me'hazler vererek, mes'elenin detayına inmek istemiyoruz.

Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 449; Müsned-i Ahmed 4/66, 5/59 ve 379; El-Feth-ül Kebir 2/33, 334; Ed-Dürer-ül Müntesire Fil-Ehadîs-il Müştehire - Suyutî sh: 126, İbn-i Hibban, İmam-ı Hâkim'den naklen; Kenz-ül Ummal 2/409;

sh:» (R.k.k: 251)

Tirmizî hadîs no: 3609; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir hadîs no: 12571 ve 12646; El-Şerîa - Acürri sh: 416 ve hâkeza...

Şimdi insafli okuyucuların vicdanlarına soralım, bütün bu dâhî hadîs İmamları mı doğruyu ve hakkı söyler? Yoksa bu adamın ve istinad ettiği ekolün görüşleri mi doğruyu, hakkı söyleyebilir?

Mezkûr kitapta daha bir sürü hezeyanlar var. Hem de toptan ceffel-kalem olarak; "Şu şu mevzulara dair hadîsler umumen uydurmadır!" diyebilecek kadar ileri gitmiş. Hattâ öyle ki İmam-ı Şafî başta olmak üzere birçok büyük allâme ve dâhî hadîs İmamlarının tesbit ettikleri ve bu hadîslerin asılları Kur'anın âyetlerinde sabit olduğu; imanın ziyade ve noksan olması keyfiyeti hakkında gelen hadîslere toptan "Uydurmadır!" diyor. Tabii bu husustaki hadîsler bu şahsın iddiasına göre uydurma olursa, o zaman bu mes'eleye bakan ve işaret eden âyetler dahi öyle olur(!).

BÖLÜM - 6

Hadîs usûlü hakkında yürütülen cerh, nakd ve ta'dilin vaz' edilmiş olan kanun ve kaidelerinin gaye ve hedefleri ve ıstılahlarının asıl mânaları...

Bu bölüm, iki fasıldan ibaret olması lâzımdır. Birisi: Hadîs usûlünün vaz' edilmişinin gaye ve hedefi...

İkincisi de: Muhaddislerce hadîsin senedlerine göre kullanılan ıstılahların asıl mâna ve mefhumlarıdır.

BİRİNCİ FASIL: Hadîs usûlü hakkında yürütülen cerh ve ta'dil kanunlarının gaye ve hedefleri hülâsaten şöyledir:

Üst taraflarda da yer yer temas ettiğimiz gibi, Hicrî 2. asrın içinde başlayan mevzu' hadîsler dedikodusu, fitne halinde zuhur etmeye başlayınca, en başta İmam-ı Buharî olarak hıfzına almış olduğu, ya da bunların mühim kısmını El-Cami-ül Kebir eserinde kaydettiği beşyüz bin hadîslerin içinden "El-Cami-üs Sahih" eserini süzerek çıkardı. Sonra İmam-ı Müslim onu takib etti. Cerh ve ta'dil usûlü, Buharî'den evvel de başlamıştı. İmam-ı Zehebî Mizan-ül İ'tidal eserinin Mukaddemesinde bu mes'ele için şöyle demiş: "En evvel bu ilme i'tina ile eğilen hadîs hâfızları ve imamalarından Yahya bin Said-i Kattan'dır. Sonra bunun talebelerinden Yahya bin Maîn ve Ali İbn-ül Müdeynî ve Ahmed bin Hanbel ve Ömer bin Fellas ve Ebu Hayseme ve bunların talebelerinden Ebu Zer'a ve Ebu Hatem ve Buharî ve Müslim ve Ebu İshak-ı Cevzekanî'dir. Sonraları birçok ülema da bu işe el attılar. Meselâ, Nesaî, İbn-i Huzeyme, Tirmizî ve Dolabî gibi zâtlar...

Hadîs ilminin tedvin edilen ilk ilmi, cerh ve ta'dil ilmidir. Bu ilmin gaye ve hedefi ise, Sünnet-i Seniye'yi beyan eden hadîs-i şeriflerin muhafazası, tasfiye

sh:» (R.k.k: 252)

ve tezhibidir. Yani, hadîsleri nakil ve rivayet edenlerin ve her bir hadîsin rivayet silsilesine giren insanların hal ve durumlarını incelemekten ibarettir. Bunu neticesinde de hadîslerin rivayet yollarında yalancı, fâsık, hevaî ve bid'atkâr kimselerin bulunup bulunmadığını tesbit etmektir. Rivayet silsilesi bu şekilde tesbit edildikten sonra da, hadîsin metin ve mâna ve Arabiyeti cihetinde rekâbet bulunup bulunmama, garabet ciheti ve nihayet Kur'an ve sair Ehadîs-i

Sahihanın mânalarına mugayereti bulunup bulunmama taraftarı; dirayet ilmi denilen ve ilimde rüsûh ve kemal isteyen bir süzgeçten geçirme işini te tatbik etmektir.

İkinci Hicrî asrın sonuna kadar sadece bu ilim ile hadîsler umumiyeti itibariyle ölçülüyor ve tartılıyordu. Yani o zamanlar hadîs-i şerifler iki çeşitti.. ya sağlam ve sahihdi, yahudda sakim ve zaifdi. Muhaddisler bu tatbikatı yaparlarken, o zamanda dahi, her mes'elede ittifakları hasıl olmuyordu. Yani meselâ; birisi bir hadîsin rivayet silsilesindeki insanların bazılarını zaif hattâ metrûk sayarken, başkaları aynı insanları ve dürüst addedebiliyordu. Tabiri caiz ise; fikir hürriyeti, kelâm serbestiyeti ve kîyl u kalden çekinmeme tarafsızlığı muhaddisler arasında bihakkın kemaliye hükümrandı. Bu iltilâfın da elbetteki sebepleri vardı. Bunlardan birisi: Vahyin hükmüyle tesbit edilmiş kat'î ve muhkem kaideler olmayışı... Yani Resulullah (A.S.M.) tarafından; "Şu şu insanların rivayet ettikleri benim hadîsimdir. Şu ve şunlardaki ise, benim hadîsim değildir." gibi yüzde yüz kat'î hükümlü bir kaide olmayışı...

Saniyen: Meselâ Kûfe'de yaşayan bir hadîs âliminin, Medine'de yaşayan ve yaşamış insanların halleri hakkında ne kadar kuvvetli malumat elde etmiş olsa da, orada bulunan bir diğer muhaddis kadar ve oranın halkı kadar malumatı olamayacağı için, Kûfe'deki muhaddis, Medine'li birisi için zaif demişse, Medine'deki muhaddis aynı o insan hakkında, ya kendisi bizzat, ya da oranın halkından aldığı malumat ile onun aksini iddia edebilirdi. Hadîsin râvilerinin hal ve durumları itibariyle az da olsa, muhaddisler arasında bu gibi ihtilâflar vaki' olduğu gibi; hadîsin metni ve Arabiyeti, mânası ve sairesi de, dirayet ilmi hesabıyla görüş ayrılıklarına sebep oluyordu ve olmuştur da. Bu yazdıklarımızın bazı örneklerini İkinci Faslın "Zaif ve Mevzu Hadîsler" kısmında arzetmeye çalışacağız, inşâallah.

Yine bu kabilden olarak, müteahhir ülemasından İmam-ı Zebidî gibi bazı büyük ülema, hadîsin rivayet silsilesinde yer alan insanların bazılarının tek-tük yalanları tesbit edilmiş olsa dahi, o adamların bütün sözleri ve rivayet ettikleri umum hadîsler yalandır ve mevzu'dur denilemez demişler. (*) Aynı İmam-ı Zebidî'nin kanaatı doğrultusunda görüş izhar eden Hindistan'lı Habi-

(*) Ukud-ul Cevahir-il Münife Mukaddemesi

sh:» (R.k.k: 253)

burrahman El-Azamî ise, diyor ki: "Bir iki hadîs hâfızı bir hadîsin râvisi için deseler ki; "Filan keş, bazan mevzu' hadîsleri söylüyor. Öyle ise, aynı adamın sair hadîsleri de hepsi mevzulukla müttehemdir." diye hüküm ve karara varmak cehalettir. (Bar: Elbani Ahtauhû ve Şühûzuhu 3/172)

İşte bunlar dahi hadîs hususunda birer görüştüler. Filhakika "Yalancının evi yanmış, adam feryad-ı figân etmiş. Fakat kimse ona inanmamış." darb-ı meseli gibi; zındık ve münafık oldukları ve dalâlet üzere olan belli mesleklerde buldukları kesin şekilde isbatlanmış kimseler hâriç kalmak şartıyla, bîçare, saf bazı kimselerin bir iki yalan söylemiş olmasıyla, artık onun her dediği yalandır diye hüküm edilmemesi icab eder. Çünkü olabilir ki; bir iki def'a yalan söylemiş olabilen bu gibi insanların yanında çok mühim bazı hadîs-i şeriflerin bulunabilme ihtimali gözönünden uzak tutulmamalıdır. Lâkin bu insaf düsturu, ahkâm-ı Şeriata ve akaid-i İslâmîyete bakan mes'elelerde tatbik edilmesi mevzubahis değildir ve olmamıştır da...

Burada bize göre çok önemli şu noktayı da (*) kaydetmek isterim ki; bu gün âlem-i İslâm'da mevcut ve tâ günümüze kadar muhafaza edilip gelmiş ve büyük bir kısmı da bazı tahkik ve tahriçlerle tensik edilmiş ve ehemmiyetle tab' edilmiş ve her birisi çok büyük birer hadîs imamı ve hâfızının eseri olan ve Kütüb-ü Sitte dışında kalan elli, altmıştan ziyade hadîs kitaplarını, hürmet ve edeb içinde karşılamak gerekli olduğunu düşünüyoruz. Zira mademki bu kitaplar uzun asırlardan beri muhafaza edilip gelmişler. Şayet içlerinde muhaddislerin cerh ve ta'dil kanunlarına göre çok zaif, hattâ metrûk hadîsler de bulunsa; şahsen amel edip etmeme işi kişinin ihtiyarına bırakılmak sûretiyle, onlara ilişmemek icab eder.

Bununla beraber, Kütüb-ü Sitte'nin dışındaki hadîs kitaplarında bir çok sahih hadîsler mevcut olduğunu ve hattâ ahkâm-ı İslâmiye ve akaid-i diniyenin mühim olan hadîsleri bu kitaplardan da alındığı ve makbul hadîsleri sadece Kütüb-ü Sitte'ye münhasır kabul etmenin çok yanlış ve hata ve cehalet olacağı gözönünden uzak tutulmamalıdır.

Evet, meselâ Sünen-i Daremî, Darekutnî, Muvatta', Müsned-i Ahmed, Müsned-i Müsedded ve Müsned-i Ebubekir bin Ebi Şeybe, Müsned-i Bezzar, Müsned-i Haris bin Ebi Hüsame, Sahih-i İbn-i Hibban, Sahih-i İbn-i Huzeyme, Müstedrek-ül Hâkim, Maacim-i Taberanî, Mu'cem-i İbn-i Cumey, El-Münteka İbn-ül Carud gibi makbul ve meşhur birçok hadîs kitapları daha vardır.

Şayet meraklı bir araştırmacı mezkûr kitaplardan bazı hadîsleri inceliyorsa, muhaddislerin topyekûn görüşlerini öğrendikten sonra, nihayette ekse-

(*) Bu kitapta şu bahis birkaç defa tekrarlanmaktadır. Bilerek ve üstüne basa basa tekrarlanmıştır. Çünkü bu, şarlatanların elinde ve dilinde hep dolaşan pek mühim bir mevzu'dur.

sh:» (R.k.k: 254)

riyet tarafı hangi cihette ise, ona göre: "Bu hadîs, senedi itibariyle, muhaddislerin ekseriyetinin görüşüne göre mertebesi şudur." diyebilir. Yoksa sadece bir-iki müteşeddid hadîs tenkidçisinin görüşünü izhar ederek, kesin karar verenin hükmü hakikat olmayacağı gibi; bunun aksini söyleyen sair büyük muhaddislerin reylerine de hüremetsizlik etmiş olacağı bilinmelidir.

Nasılki zamanımızın süperlik hülyasına kapılan âlim namı altındaki bazı hocalar, büyük muhaddislerin, meselâ "Bu hadîs zaiftir." dedikleri zaman, âdetâ bu zaifi mevzu' telâkki edencesine davranış gösterirler ve izhar-ı fazıl sûretinde ilim-fürüşluk yaparlar. Halbuki muhaddislerin mutlak ekseriyetinin "Zaif" tabirinden anladıkları mâna şöyledir:

Yani; "Bu hadîs senedi itibariyle sahihlerin mertebesinde değildir. Amma çoğu zaman ifade ettiği mânası ve yine çoğu zaman sahih hadîslerin mânalarına muvafık olan ifadesiyle; hadîs aynen hadîstir" diye telâkki içindedirler.

Hem zaif hadîs ile, mevzu' arasında geniş ve büyük dereler vardır. Yani bir zaif hadîs, zaif olmakla beraber, yine hadîs olarak kalır. Amma hiçbir zaman mevzu' bir hadîs değildir ve olamaz.

Cerh, nakd ve ta'dil nedir?

Cerh ve nakd, ikisi de aynı mânada kullanılmış. Lûgatça mânası: Yaralama, tenkid etme, kusur tarafını izhar etme şeklindedir. Ta'dil ise, cerh ve tenkid yerine, hadîsin râvisinin adaletini ve dürüstlüğünü izhar ve isbat etmektir. Böylece, hadîsin râvilerini cerh etme işi birkaç şekilde olmuştur:

Birisi: İspatlı bir şekilde onun yalanını göstermektir.

İkincisi: Hâfızasının sakatlığını ve karıştırcılığını -eğer varsa- ispat edip göstermek...

Üçüncüsü: Fısk ve bid'atını -eğer varsa- ispatlamak...

Dördüncüsü: Tasavvufun aşırı gulüvvü, yani aşırı taşkınlığı içinde olduğunu ve hadîsleri naklederken bir çeşit cezbe ve sekir hâleti içerisinde söylediği tesbit etmek.. ve hâkeza, daha bunlara benzer birkaç durum dahi vardır. Ancak bu sıraladığımız hususlar hepsi yalnız Zaif hadîsler için kullanılmıştır.

Bir de Mevzu' hadîsleri tesbit etme kanunları vardır. Bu usûl ve kanunlar, ileride "Mevzu' Hadîsler Bölümü"nde geleceği için, burada ona girilmedi.

Cerh ve ta'dil hangisi evvel, hangisi sonra tatbik edilir?

Bu hususun geniş izahları cerh ve ta'dil kitaplarında yapılmıştır. Çok kısaca temas etmek istiyoruz. Çünkü mevzu' hem çok geniştir, hem de muhad-sh:» (R.k.k: 255)

disler arasında ihtilâflı şekilde cereyan etmiştir. Ekser muhaddislerce ittifak edilmiş orta yollusunun hülâsası şöyledir:

Hadîs tenkidçileri ekseriyetle birisini cerh etmişlerse.. ve onu tezkiye edenler, cerh edenlerden az ise, o zaman yeniden onun ta'diline gidilmemesi icab eder. Amma eğer cerh edilen kimse, birçok kimseler tarafından tezkiyesi yapılmışsa ve onu medhedenler fazla ise, o zaman o cerh yersiz ve uygunsuzdur.

Bir de cerh edilen kimse, eğer zâtında kâmil ve büyük ve salih ülemadan olduğu halde, mübtediler veya meslek müteassıbı ve kıskançlar tarafından o cerh vaki' olmuşsa, o da bir mâna ifade etmez ve merduttur ve hakeza...

Bu mes'eledede geniş bilgi isteyenler, İmam-ı Zehebî'nin Mizan-ül İ'tidal eserine ve İbn-ül Hacer'in Lisan-ül Mîzan kitabına bakmaları, yahut en kolayı İmam-ı Zebidî'nin İthaf-üs Sâde eserinin Mukaddemesine veya hiç olmazsa Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye kitabı 190-196 sahifelerine bakabilirler.

İKİNCİ FASIL: Muhaddislerce hadîslerin senedlerine göre kullanılmış istilahların asıl mâna ve mefhumları ne olduğu hakkındadır. Bu fasıl bu durumıyla herhalde biraz uzayacaktır. Çünkü hadîslerin istilahları hakkında birazcık olsun bilgi vermek, asıl mânaları ne olduğu hakkında malumat arz etmek gibi mes'elelere ister istemez girmek icab edeceğinden, bahsin uzamaması mümkün değildir. Yani, hadîsin aksamından olan sahihler, hasenler, zaifler ve

mevzular mes'elesini ele almak, bilhassa zaif ve mevzular durumu üstünde iyice durmak mecburiyeti olacak. Hem de bu kitabın "Temhid" kısmında işaret ettiğimiz gibi, muhaddislerce vaz' edilmiş istilahlara lûgat mânalarından dehşet alıp ürkmenin yersiz olduğunun isbatı da yapılacağından, haliyle mevzu biraz genişlenecektir. Fakat biz mümkün merteye için pratik ve anlaşılır tarafını seçecek ve kısa olmasına gayret edeceğiz.

Evet, hadîs ilmi, yahut ilm-i usûl-ü hadîs tabiri altında yâdedilen bu ilim, hadîsin topyekûn usûl ve kaidelerini içine aldığı için, hakikaten geniş bir ilimdir. Asırlarca hadîs ülemasının gayretleri, teveccühleri, şerh ve izahları neticesinde meydana gelmiş bir ilimdir. Öyle geniştir ki, bir insanın bunu tek başıyla künhünü kavraması, safî ve hâlis zübdesini elde edebilmesi âdeta bu asır insanları için imkânsız gibidir. Bundan dolayı, burada biz bu ilmin teferruat ve detaylarına inipde bir hadîs ilmi kitabını yazmaya, yahudda hadîs usûlünden belli bir mevzuyu seçerek bir doktora tezini hazırlamaya çalışmıyoruz. Buna lüzum da yoktur. Çünkü bu valide pekçok kitaplar yazılmış, mevcuddurlar. Ve aslında mes'ele eskide, bin sene evvel halledilmiştir. Halledilmiş amma, zamanın bazı asrî hocaları bir bakarsın orada burada izhar-ı fazilet nev'inden safî zihinleri bulandıracak seviyede makbul ve meşhur ve çok mânalı ve lüzumlu bazı hadîslere zaiflik isnad ederler. Zaiflik isnadının zararı yoktur da,

sh:» (R.k.k: 256)

ona mevzudur diyebilmek için zaiflik tabirini maske yaparlar.

İşte, biz de bu kitapta hadîs usûlü istilahlarından bazılarını teferruata inmeden arz etmekle, hususuyla "Zaif Hadîs" ne demek olduğunu ve umuma bakan Şeriat usûlleri ve akaid-i İslâmiye dışında kalan her husus ve mes'eleda bu zaif denilen hadîsleri delil getirmenin, onu istimâl etmenin, amel edip iktida etmenin, bir kavle göre lâzım ve şart, diğer kavle göre caiz olduğunun isbatını getireceğiz. Ayrıca da birçok asrî ve süper hüca olma heveslilerin dillerinden düşürmedikleri ve "mevzu, mevzu" diye abarttıkları için yüzde doksan nisbetiyle hakikat olmadığını ortaya koymaya gayret edeceğiz.

Hadîs ilmi âlimlerinin ittifakıyla, topyekûn "Mustalah-ul Hadîs" yani, hadîs istilahlarının tamamı dört sınıfta toplandığına binaen (*) bu dört maddenin altındaki mefhum ve mânalara mecburiyet tahtında izahlıca, geri kalan teferruat maddelerine ise, çok kısa şekilde girmek isteriz. Bu dört madde veya sınıflar ise başlıcaları: "Sahih, Hasen, Zaif ve Mevzu" tabirleriyle gelmiştir. En çok münâkaşaların ve uzun yorumların ve çeşitli adlarla isimlendirilmelerin tamamına yakın kısmı, hep zaif hadîsler sınıfı üstünde yapılagelmiştir. Bunun da yüzde doksan dokuz nisbetiyle hadîsin metin ve mânası üzerinde değil, onu rivayet eden insanların hal ve durumlarına göre değerlendirilmesi şeklinde olmuştur.

SAHİH HADİSLER

Sahih hadîsler bir kaç sınıftır. Bunlar dört bölümde değerlendirilmektedir. Herbir bölümün de çeşit ve neveleri vardır.

Birinci Sınıf Sahihler: Buharî ve Müslim'in ittifak ettikleri hadîslerdir. Bu çeşit hadîslere "Müttefekun-aleyh hadîseri" yahud da "Sahihin Sahihi" şeklinde adlandırılır. Eğer Kütüb-ü Sitte'den olan Ebu Davud, Tirmizî, Nesaî, İbn-i Mace'de, her dördü veya bir ikisi bu ittifaka dâhil olsa, o zaman bu ittifak daha olsa, o zaman bu ittifak daha da kuvvetlenir.

İkinci Sınıf Sahihler: Buharî'nin tek başına naklettiği hadîslerdir. Bu sınıfın ikinci mertebesi ise, Müslim'in tek başına kaydettiği hadîslerdir.

Üçüncü Kısım Sahihler: Buharî ve Müslim'in şartları çerçevesinde olarak tesbit edilmiş hadîslerdir. Bu sınıfın ikinci ve üçüncü mertebeleri de, yalnız Buharî'nin şartları çerçevesinde, sonra da yalnız Müslim'in şartları dâhilinde olanlardır.

Dördüncü Sınıf Sahihler: Buharî ve Müslim'in şartları çerçevesinde olma-

(*) Geniş izah için bakınız: Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye -Ömer bin Muhammed El-Beykunî sh: 33; keza El-Mehel-ül Latif - Muhammed bin Alevî El-Malikî sh: 56 ve Mukaddemet-ü İbn-üs Salah sh: 6

sh:» (R.k.k: 257)

yan Sahih hadîslerdir. Bu sınıfın hadîsleri, Kütüb-ü Sitte'den olan dört kitaplardaki sahihler başta olmak üzere, Sahih-i İbn-i Hibban, Sahih-i İbn-i Hüzeyme, İstidrâkât-i Darekutni, Hâfız Ziya-ül Makdisî'nin El-Muhtare hadîsleri, Müstedrek-ül Hâkim gibi Müstedrekler ve "Sahih" namı altındaki kitaplarla, bunlardan sonra gelen sair hadîs kitaplarında senedi sahih olarak tesbit edilmiş hadîslerdir. Bunların mecmuu, yekûn olarak kaç tane hadîs olduğu hakkında kesin bir tesbit mevcut değildir. Günümüzde Şam'lı Nasırüddin-i Elbanî "Silsilet-ül Ehadîs-is Sahiha" adındaki kitabında her ne kadar bir kısım sahih hadîsleri sıralamışsa da, kat'iyyen sahih hadîsler bunlardan ibaret değildir. Çünkü bu adamın zaif ve hattâ mevzu' diye gösterdiği hadîslerin içinde dahi, birçok sahih hadîsler bulunmaktadır.

Buharî ve Müslim'in sahih hadîsleri dışında kalan sahih hadîs kitapları hakkında, yani bunların içinde yer alan hadîs-i şerifler hakkında bazı ilişmeler olmuşsa da, ümmetin ekseriyetinin kabulü ve umumî rağbetleriyle, başta Kütüb-ü Sitte'nin son dört kitabı olmak üzere, sair sahih hadîsler makbul olarak kalmış ve kalacaklardır da... Darekutnî'nin "El-İstidrâkât" kitabıyla, Müstedrek-ül Hâkim eseri, Müsned-i Dâremî, Sahih-i İbn-i Hibban, Sahih-i İbn-i Hüzeyme, El-Münteka Li-İbn-il Cârud ve El-Ehadîs-il Muhtare - Ziya-ül Makdisî gibi birçok kitapların sahip ve müelliflerinin kanaatlerine göre, kitaplarındaki bu hadîsler sahih hadîsler olarak kabul edildiği halde, ekseriyet itibariyle Buharî ve Müslim'in şartlarına hâiz olmadıkları için, sair muhaddisler tarafından kısmen aynen sahih kabulü görmüş, kısmen de bazı tenkidlere tabi' tutulmuşlardır.

Sahih Hadîslerin hükmü: İbn-i Hacer'in re'ye ve görüşüne göre, sahih hadîsler, Buharî ve Müslim'in hadîsleri olmasa da, hepsiyle amel etmek vâcibdir. İmam-ı Kasımî'nin görüşüne göre ise: "Bunlarla birisi şahsen amel etmese dahi, amma sahih olduklarını kabul etmesi lâzımdır." diye fikirler beyan edilmiş.(*).

Sahih Hadîsin şartları: Yani bir "hadîs niçin sahihtir, bunun vasıf ve şartı nedir?" tarzında bir sual vârid olursa; hadîs usûlcüleri bu sualin cevabı olarak, hadîsin sahih olması için beş vasıf ve şart sıralamışlardır. Biz de bu beş maddeyi bir madde içinde toplayarak özetini kaydetmek istiyoruz. Şöyle ki:

Hadîsin râvileri, silsile halinde herbirisi bizzat kendi hocasından hadîsi duymuş olması, tâ Resulullah'a gidinceye kadar... Bu râvilerin herbirisini tek tek dürüst, mutemed, ehl-i takva insanlar olmaları.. ve hadîsi olduğu gibi yüksek mertebesinde zabtetmiş olmaları, bu da ya yazı ile kaydedilmesi, ya da sadrında muhafaza etmiş olmasıyla olur ve hakeza...

(*El-Menhel-Latif sh: 60-63
sh:» (R.k.k: 258)

HASEN HADİSLER

Hasen hadîslerin şart ve vasıfları da, aşağı yukarı sahih hadîslerinki gibidir. Yalnız en yüksek mertebede olarak hadîsi metin ve mânasıyla olduğu gibi zabtetmek şartı, hasen hadîslerde yoktur. Hasen hadîsler, Sahihlerden mertebeye biraz aşağıda ise de, yani hadîs-i sahih ricali gibi tam hıfzedilip zabtedilmemiş olsa dahi makbuldür.

Hasen Hadîslerin hükmü: Bu kısım hadîslerin amel noktasında hükümleri de, sahih hadîslerin hükmü gibidir veya bir mertebe aşağıdadır. İslâm dininin ahkâm ve akide mes'elelerinde Hasen olan hadîslere amel etmek ve hüccet getirmek lâzımdır ve hattâ vâcibdir. Başta Ebu Davud olmak üzere, Kütüb-ü Sitte'deki Hasen hadîsler gibi...

Hasen hadîsler için muhaddislerce kullanılmış başka vasıf ve tabirler de vardır. Meselâ; "Ceyyidün (güzeldir), Kaviyyün (kuvvetlidir), Sâlihün (uygundur), Sâbitün (senedi oldukça sağlamdır), Makbûlün (kabul edilmiştir), Mücevvedün (pâk ve temizdir) gibi...

Hasen hadîslerin de, Sahih hadîsler gibi bizzat ve bilgayr olmak üzere iki mertebesi vardır. Bunun izahı sahih hadîsler kısmında geçmiştir.

ZAİF HADİSLER

Zaif hadîslerin tarifi, Hasen hadîslerin seneden hâiz olduğu sıfatlar, üzerinde toplanmamış hadîsler kısmı muraddır. Yani tabiri caiz ise, üçüncü sınıf hadîsler demektir.. ve sahih hadîsler altının 24 ve 22 ayarı gibi iseler, Hasen hadîsler onun 18 ayarlısı gibidir. Bu minval üzere zaif hadîsler ise, onların 14 ayarlı sınıfı şeklinde değerlendirilebilir. Amma bütün bu ayarlamalar münhasıran hadîsin senedindeki insanların hâl, vaziyet ve durumlarına göre yapılmıştır. Senedi zaif olan bir hadîs, metni de, mânası da zaifdir diye bir şey söz konusu değildir(*).

Hadîs İmamları en çok şu zaif hadîsler kısmı üzerinde ıstılahlar türetmiş ve yürütmüşlerdir. Kimisi 81 çeşite çıkarmış, kimisi 63 çeşite, kimisi 49 ve kimisi de 42 nev'e... Hattâ kimisi de bu ıstılahları 129'a çıkarmışlardır. (**) Ve bütün bu nevilere hemen hemen hepsi de Zaif hadîsler çeşitidir.

Hem bu zaif hadîsler sınıfı; en çok münâkaşa, patırtı ve gürültülerin olduğu ve ihticac ve müşacerelerin toz ve dumanlarının koptuğu bir zemindir. Kimileri Zaif hadîsleri, Mevzuların sınıfında göstermeye uğraşmış... Kimileri de senedinin za'fiyetini metninin de za'fiyetine emare olarak kabul etmeye çalışmış-

(*) El-Menhel-ül Latif sh: 74

(**) Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh:61

sh:» (R.k.k: 259

lardır. Bir de bu gibi müteşeddid insanlara karşı hakperestlik, insaf ve adalet müvazenesini rehber almış olan büyük ve dâhî hadîs imamları, hadîsleri zayi olmaktan ve hedere gitmekten kurtarmak için var güçleriyle mücadele vermişlerdir. Bu sayede binlerce zaif namı altındaki hadîs-i şerifler kurtarmış ve bize kadar ulaştırılmıştır. Bu davanın delillerinden bazı örnekleri, az sonra vermeğe çalışacağız.

Şimdi burada Zaif hadîslerin za'fiyet sebeplerinden, mahiyetlerinden ve nevelerinden bazılarını ve bir de hükümlerini belirten müttfekun aleyh olan bazı usûl ve kaidelerini arzetmeye çalışacağız.

1- **Za'fiyetin sebebi:** En kısaca umumî ve küllî ta'rifi şudur ki: Senedinin ittisalinde eksikliklerin varlığı.. yani, Sahih ve Hasen hadîslerdeki gibi, senedlerin tam sağlam olmayıştır. Yani: An filan, an filan.. tâ Peygamber'e kadar yürütülen senedinin bitişik zincirleme seyrinde bazı eksiklik ve kopukluk gibi, muhaddislerce sakatlık olarak kabul edilen ârızaların bulunduğu hadîsler...

Ayrıca râvilerinin adaleti, hadîsin sağlam zabtı gibi hallerin Zaif hadîslerde az bulunması veya bazan hiç bulunmaması gibi sebepler...

2- **Zaif hadîsin mahiyeti:** Zaif hadîsler mahiyetleri itibariyle yine aynen hadîstirler. Bu hüküm, bütün hadîs ülemasınca müttfekun aleytir. Yani, hadîsin za'fiyetine sebep gösterilen hallerin bulunmasıyla birlikte, yine de hadîs-i şeriflerin umumiyeti içindedirler. Amma dereceleri üçüncüdür.

3- **Zaif hadîslerin neveleri:** Zaif hadîslerin umumiyetle üç nev'e ayrılması mümkündür:

A- Hasene yakın olanlar: Bunlar ekseriyetle sened ve zabtı sağlam olmak şartıyla; Mürsel hadîsler, Muallak hadîsler, Mevkuf hadîsler ve hakeza Münkâtı', Mu'dal ve Muan'an hadîslerdir. Üç misal ile bu üç nev'in nümunelerini kaydetmek istiyoruz:

a.1- **MÜRSEL:** Hadîsin senedinin en son râvisi olan Sahabenin kim olduğu hakkında malumat verilmeyen hadîslerdir. Lûgatça mânası, gönderilen demektir. Hadîsin merfu' kısımlarından olan birinci sınıfında, nasilki bir Sahabî'nin "Kale Resulullah" demesi hükmü, Mürsel hadîste olmadığı için, bir Tabiîn, onu Sahabeyi zikretmeden Peygamber'e (A.S.M.) göndermesi hâdisesine Mürsel denilmiştir.

a.2- **MUALLAK:** Senedinin başında, yani hadîsi kaydeden muhaddisinden başlamak üzere rivayet silsilesinde bir râvinin ismi hafzedilmiş olanına, yahud yine hadîsin senedinin ibtidasından itibaren bütün râvilerin isimlerinin kaldırılmış olanına denilir.

sh:» (R.k.k: 260)

Muallâk denilen hadîs kısmının derece ve mertebeleri vardır. Bunların birinci derecedeki sınıfı, bazan merfu', mevkuf ve maktu'lara da şâmil olabiliyor ki, bir cihetle Sahih hadîsler

tevehhüm etmesidir. İşte bu durumların isbatı halinde mervî olan hadîse, senedi itibariyle "Müdelles" denilir.

Hadîs Şeyhlerinin isimlerinin tedlisi hususuna gelince: Meselâ bir hadîsi rivayet eden kişi, ondan işittiği kimseyi bir isimle, bir künye ile ve bir lâkabla isimlendirip lâkablandığı, yahut onu bir kabileye mensubiyetini izhar ettiği veya bir memlekete mensubiyetini söylediği isbat edildiği takdirde, ona "Tedlis-üş Şüyuh" denilmiştir.

Bana şöyle bir misal getirmiş: Ebubekir bin Mücahid El-Mukrî'nin rivayeti olan "Haddesena Abdullah bin Abdullah..." diye bir hadîsi rivayet etmiş. Halbuki böyle bir ünvan ve lâkabla meşhur bir muhaddis yoktur. Amma bu hadîsi nakleden Abdullah bin Ebi Davud'dur ki, meşhur "Ebu Davud" dediğimiz Kütüb-ü Sitte'den üçüncü kitabın sahibidir.

İşte Muhaddisler, böyle bilerek veya bilmeyerek hadîs tedlis edenlerin, yani karıştıranların rivayetlerini makbul saymamışlardır.

MECAHİL: Bunun lûgatça mânası; meçhuller, yani muayyen ve belli olmayanlar demektir. İstilahda ise, hadîs hususunda üç şekilde değerlendirilmiştir. Meçhul-ül Ayn, Zâhiren ve Bâtinen Meçhul-ül Hâl, Yalnız Bâtinen Meçhul-ül Hâl...

MEÇHUL-ÜL AYN: Bir tek râviden başka hiç kimsenin ondan hadîs rivayet etmediği kimse... Yani, sadece bir kişinin tanıdığı, amma başka muhaddislerin tanımadığı kimse demektir. Ancak iki âdil ve dürüst râvi ondan hadîs rivayet ederse, ayn olan meçhullüğü kalktığı halde, yine de dürüstlük ve adaleti sâbit olmuş olmaz demişler...

ZÂHİREN VE BÂTİNEN MEÇHUL-ÜL HAL: İki sağlam ve dürüst râvinin ondan hadîs rivayet etmesiyle, bi-aynihî muarref duruma geldiği halde; adalet, zabıt ve dürüstlüğü kesin olarak tebeyyün etmediği için, yine de hadîsi makbul sayılmamıştır.

BÂTİNEN MEÇHUL-ÜL HAL: Yani zâhiren dürüstlüğü ve adaleti kat'î olarak tebeyyün etmemiş kimselerin, gizli ve hafî kalmış olan durumlarıyla hadîslerini "azı şartlara makbul görmüş kimseler olduğu gibi, onu reddeden de olmuştur.

MÜNKER HADİSLER: Lügatta ma'rufun zıddı, belirsizlik demek ise de; hadîs istilâhında; bir mu'temedin rivayet ettiği aynı hadîsinin metin ve mânalarına muhalif olup, tek başına kalan ve adına "ferd" denilen ve bu durumuyla râvinin adaleti, zabıt ve itkanından uzak olanı demektir.

sh:» (R.k.k: 263)

METRÛK HADİSLER: Yani, terkedilmiş mânasıyla ki, tek bir râvinin rivayet ettiği, râvisi dahi yalancılıkla müttehem olduğu hadîs cinsidir. Yahud da onun râvisi, kendi fiiliyle, sözüyle, ya da ziyade gafletiyle fisk içinde olduğu tebeyyün eden kişinin naklettiği hadîslerdir.

İşte, hadîs neveleri ve istilâhlarının ortalama yüz kadar isim ve ünvanları ve pek geniş olarak yayılmış çok dallı, yapraklı, çiçekli ve meyveli ve bazan da haşın ve dikenli ağacından göstermeye çalıştığımız şu nümunelik birkaç misal ve ufacık tarifler bence burada

yeterlidir. Yani, hadîs usûlü hakkında pratik ve umumî bir bilgi vermek bakımından kifayettir. Bu kitapla hedef ve maksad da sadece budur.

Bununla beraber, yer yer bildirmeye çalıştığımız gibi, muhaddisler tarafından konulmuş şu muhkem kaide ve usûllerin kat'î ve ittifaklı olarak tahakkuk ve tebeyyünleri halinde, hadîslerin merteye ve derecelerini bulmak hususunda çok güzel ve hassas ölçülerdir. Lâkin tebeyyün ve tahakkuk mes'elesinde, muhaddislerin kat'î ittifakları her zaman husul bulmamıştır. Diyelim, bir hadîsin "Metrûk" olup olmadığı hususunda şartları ölçülürken, kimi muhaddisler onun hakkında müsbet, kimileri de menfi kanaat ve görüş ileri sürebilmişlerdir. Bu hususta umumî bazı örnekler arz edelim:

1- Huyey bin Abdullah El-Muâfirî adındaki zâtı, bazı muhaddisler zaif saydıkları halde, diğer bazıları ise, onu mutemed ve dürüst saymışlar. (Mecma-uz Zevaid 10/123)

2- Akilî'nin Zaif, hattâ Metrûk gördüğü bir hadîsin senedini, meşhur İbn-i Hibban ise, onu mutemed ve mevsuk saymış. (Mecma-uz Zevaid 6/220)

3- Ve bir aynı hadîsin mertebesinde muhaddislerin ihtilâflarının nümunesini görmek için (Bakınız: El-Münteka İbn-i Cârud sh: 28)

4- Bir çok muhaddislerce zaif olarak kabul edilmiş bir hadîsin senedi hususunda, İmam-ı Tirmizî onu hasen diye kabul etmiştir: (Mecma-uz Zevaid 6/220)

5- Bir aynı hadîsin mertebesi üstünde ileri sürülmü ayrı ayrı görüş nümuneleri için (Bak: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/632)

6- Keza bir hadîsin mertebesi üstünde ileri sürülen ayrı ayrı görüşler hakkında (Bak: Cem'-ul Fevaid 1/593)

Hem hadîslerin senedindeki bütün râvilerin isim ve halleri tamamen bir tek muhaddis tarafından bilinemediğine dair bazı nümuneler:

1- İmam-ı Ahmed bin Hanbel'in bir hadîsinin senedinin râvilerinden olan (Ubeyd bin Ka'ka') ismindeki zâtı, meşhur İbn-i Hacer-i Heysemî onu işitip tanımadığını yazmış...

sh:» (R.k.k: 264)

Yine aynı şekilde, Müsned-i Bezzar'daki bazı hadîslerin râvilerinden bazı insanları, İmam-ı Heysemî'nin onları tanımadığını kaydetmiş. (Bak: Mecma-uz Zevaid 10/110)

2- İmam-ı Gazalî'nin İhya-u Ulûm-id Din kitabını tahkik eyleyen meşhur müceddid ve muhaddislerin büyük Üstadı Hâfız Zeynüddin-i Irakî, Gazalî Hazretlerinin dercelediği hadîslerin bazıları için: "Ben, bunun aslını bulamadım" yani bence onun senedi yoktur, ben onu görmemişim ve hakeza...

Zaif Hadîsler yanyana gelse kuvvetlenir

Muhaddislerin cerh ve ta'dil noktasından hadîslerin râvileri hakkında üstte nûmuneleri verildiği gibi, muhtelif görüş ve beyanları yanında; birçok büyük muhaddislerce kat'î kanaat ve görüş olarak: "Zaif hadîsler, ne kadar zaif de olsa, yan yana gelseler, yani aynı mânâyı ifade eden hadîsler aynı noktaya parmak bassalar, o zaman şahsî za'fiyetleri zâil olup, umumiyet içinde kuvvetlenirler" diye kat'î görüş beyan etmişlerdir. Bu mes'elede nûmune için bazı me'hazler verip geçeceğiz:

Hâşiyet-ül Dehlevî Alâ Bülûğ-il Meram 1/8; Şerh-üs Sünne Begavî 1/5; Şerh-üş Şifa Aliyy-ül Karî 1/694; Cem'-ül Fevaid 1/393; Ed-Dürer-ül Menteshire Suyutî sh: 153; Keşf-ül Gumme Şa'ranî 1/10; El-Ezkâr Nevevî sh: 15; Fevaid-ül Mecmua Şevkanî sh: 279.. ve hakeza, istesek bu hususta yüz kitabın ismini sıralayabiliriz.

Telâkki-i bi-l kabul mes'lesi

Başta İmam-ı Azam olarak birçok müçtehid fukaha ve bazı muhaddisler: "Rivayetle gelen hadîslerin senedinin sahih veya zaifliğine bakılmadan; eğer ümmet-i İslâmiyenin telakki-i bil-kabulüne mazhar olmuşsa, artık o mes'elede rivayet veya hadîs hüccettir." diye kabul etmişlerdir. Bu mes'elenin misallerinden olarak "Levlâke levlâke" hadîsini gösterebiliriz. Evet, şu hadîsin mâna ve hakikatı İslâm âleminin kalbine o kadar yerleşmiştir ki; hadîs usûlüne göre yüz kere zaif de gösterilse, onu ümmetin telakki-i bil-kabulünden çıkarmak mümkün değildir. Yani ümmetin ekseriyetinin kabulüne ve mânası itibariyle onun doğruluğuna olan inancına mazhar olmuşsa, artık o mes'eleyi beyan etmek için hadîsin senedinin zaiflik veya kuvvetliliğine bakılmaz tarzında ifadeleri ileri sürülmüştür.

Bu mes'eleyi İmam-ı Nevevî'nin "El-Ezkâr" eseri sh: 15'e habale ederek kısa kesiyorum. İmam-ı Nevevî, bilhassa bu mes'eleyi gayet samimi bir şekilde hulâsa ve mahiyetini mezkûr kitabında yazmıştır.

sh:» (R.k.k: 265)

Sahih Hadîslerde olan her mes'ele, Zaif Hadîslerde de aynen vardır

Bu makamda, bu hususun da izahı lâzım geliyor kanaatındayız. Şöyle ki: Peygamber'in (A.S.M.) ehadîs-i şeriflerine dikkat etmiş ve tetebbu' etmiş kimseler bilirler ki: Hadîs-i Şeriflerin tamamı, akideye dair mes'elelerden tut, fikhî ve şer'î ahkâm hakkındaki büyük mes'eleler başta olmak üzere yukardan aşağıya; ehemmiyet itibariyle derece ve mertebelerine göre tâ en küçük teferruat mes'elelerine inerler. Nitekim büyük muhaddisler, hadîslerin tamamını, bilhassa "Sünen" şeklinde tasnif eden muhaddisler bu hususu bir derece icra ettikleri, yani top-yekûn hadîsleri mes'elelere ayırarak bablar halinde tedvin ettikleri gibi, Fukaha-i Şeriat dahi ayrı bir tarzda âyet ve hadîsleri şer'î ve fikhî mes'eleler halinde ayırıp, bablandırmışlardır.

Burada, şu nokta dahi elbette müdakkik kimselerin nazarından kaçmamış olması lâzımdır ki; sahih hadîslerde bahsi edilmiş hiçbir mes'ele veya bab yoktur ki, aynııyla zaif hadîslerde de bulunmasın. Bu zaif denilen hadîsler çoğu zaman, sahih hadîs-i şeriflerin metinleriyle de aynı aynınadır. Amma orada o, senedi sahih olan bir hadîstir. Burada bu, senedi zaif hadîstir.

Meselâ: Deccal mes'eleşi, Mehdî mes'eleşi gibi mes'eleler, sahih ve zaif hadîslerde herbirisinin toplam belki yüzer hadîsi vardır. Çoğu kere de sahihle zaif, aynı metin ve aynı ibarede olurlar. Amma hadîslerin senedi noktasından sahih olanları sahih.. zaif olanları da zaiftir diye tesbit edilmiştir.

Dikkat edilirse meselâ:

بئذ قال لهم الانبياء اني انا رسول الله صلى الله عليه وسلم
وقالوا ما نرى فيك من ايات النبوة الا ما نرى في كل واحد مننا

hadîsi, sahih hadîslerde mütevatir olduğu gibi, zaif hadîslerde de belki elli yol ile aynı ibare ve aynı metinle gelmiştir. Hattâ İmam-ı Suyutî, bu hadîsin yüzden fazla rivayetlerle geldiğini kaydetmiş.

Bu noktada bilgi isteyen kimseler, El-Esrar-ül Merfûa eserinin Mukaddemesin sh: 5-34 ve keza İbn-i Ady'nin "Ed-Duafa" kitabının pek çok yerlerine bakabilirler. Bunun bâriz bir örneği de şudur ki: El-Kâmil Fid-Duafa'-ir Rical - İbn-i Ady kitabı 4/407'de:

بئذ قال لهم الانبياء اني انا رسول الله صلى الله عليه وسلم
وقالوا ما نرى فيك من ايات النبوة الا ما نرى في كل واحد مننا

hadîsi için, o kitapta o hadîsin senedinde Salet bin Süleyman olduğu için, Muhaddisler "Ona uyulmaz!" demişler. Yani onun hadîsi, zaiftir demek istemişlerdir. Amma görüldüğü üzere, bu hadîs aynı mâna ve aynı metniyle sahih hadîsler arasında da çokça vâridir. Demek seneden değil, amma mânasıyla sahih hadîsler içinde bulunan bir hadîs olmuş oluyor.

Muhaddislerce makbul olmasa dahi, yine de şurada şu şahsî kanaatımı kaydetmek isterim ki: Madem muhaddislerin ekseriyetini ittifakıyla bir mes'elede birçok zaif hadîsler yan yana gelip, aynı mes'eleye baksalar, umumi-

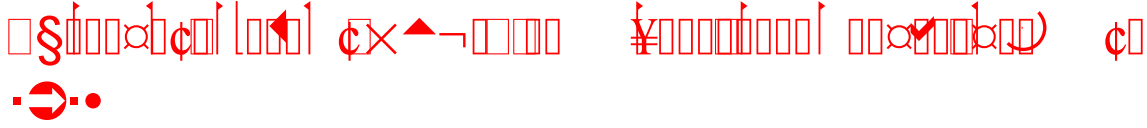
sh:» (R.k.k: 266)

yeti itibariyle kuvvetlendikleri gibi.. diyorum ki; acaba sırf zaif hadîslerden mürekkebe bir mes'elenin etrafına toplanan o zaifler kuvvetleniyor da, neden bir zaif hadîs, sahih hadîslerle metin ve mânasıyla omuz omuza geldiği zaman kuvvetlenmiş olmasın?.. Bence o, öyle oluyorsa; bu, haydi haydi böyle olur.

Bu kanaatıma bir nevi işaret eden insafkârane yapılmış bir tahlili, burada bir tek misal olarak kaydetmeden geçemeyeceğim:

Mu'cem-üt Taberranî El-Kebir 25/193'de, Ady bin Hatem'in İslâma girmesi hakkında bir hadîsin rivayet silsilesi içinde yer almış olma "İshak bin İdris El-Esvari" namındaki şahıs hakkında muhaddislerin hemen hepsi, kimisi onu yalancılıkla, kimisi hadîsleri tedlis etmekle ve daha daha, münkerlikle ittiham ettikleri halde; mezkûr kitapta bu zâtın rivayet ettiği hadîsin başka şahidleri olarak, aynı mânada gelmiş Müsned-i İmam-ı Ahmed, Es-Sünen-ül Kübra Beyhakî ve Sahih-i İbn-i Hibban gibi makbul hadîs kitaplarında o mânadaki hadîslere me'haz olarak yerler gösterilmiş. Nitekim İmam-ı Suyutî, İbn-ül Hacer ve daha başka büyük muhaddisler dahi böylece hadîsleri kurtarmak için, başka başka şahidleri, yani aynı mânadaki sahih hadîslerden örnek şahidleri getirmekle, zayıf hadîslerin durumunu kurtarmak yolunda nasıl hareket ettikleri malûmdur.

Buna bir başka örnek de şöyledir:

hadîsini, birçok hadîs hâfızları senedi itibariyle zayıf görmelerine rağmen, meşhur muhaddis İmam-ı Tirmizî onu hasen hadîs olarak kabul etmiştir. (Bak: Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh: 55)

Şu durumda bir hadîs, cerh ve ta'dil usûl ve kanunlarına göre çok zayıf, hattâ metrûk olarak gelmiş olabilir. Amma eğer bu hadîs, mânâ ve metniyle, mutemed ve sağlam rivayetlerle gelmiş olan sahih hadîslerde onun bir benzeri, bir şahidi varsa, elbette o durumda ihtiyaten o hadîsin muhafaza edilmesi lâzımdır. Nitekim de edilmiştir.

Birisi, şahsen kendi âleminde o gibi hadîslerle amel etmeyebilir. Amma umum hakkında ceffel-kalem onu atıp kesmek hususunda hakkı ve haddi yoktur ve olmaması da lâzımdır.

Ve daha bu minval üzere, zayıf hadîsler mertebesini uzun götürebilirdik. Fakat bu makam, bir hadîs usûlünü geniş şekilde ve hâs olarak izah etme makamı olmadığından bu kısa işaretlerle iktifa etmek yerinde olur.

Zayıf Hadîslerin hükümleri

Hadîs âlimleri, zayıf hadîslerle amel edilip edilmeyeceği, yani ona uyup uymamak hususunda ihtilâflı görüşler beyan etmişler.. ve üç ayrı sınıf ve mesleklerde bulunmuşlardır.

sh:» (R.k.k: 267)

1- İmam-ı Ahmed ve Ebu Davud gibi zâtların görüşlerine göre, mevzu' olmamak kayıt ve şartıyla, hadîs ne kadar zayıf de olsa, onunla amel etmenin şart olduğunu söylemişlerdir.

2- Orta dereceli bir meslek ise: Akaid-i Diniye ve ahkâm-ı Şeriatta değil, amma sair fezail-i a'mal, mev'iza, kıssa ve hikâyat, ilmî ve kevnî mes'eleler ve tefsir ve saire gibi hususlarda amel edilmesi caizdir. Yani uygun ve güzeldir demişlerdir. En mu'temed ve makbul olan meslek de budur.

3- Kadı Ebu Bekir İbn-ül Arabî ve Yahya bin Maîn gibi bir derece şiddetli zâtlar ise, hiçbir mes'eledede zaif hadîsle amel caiz değildir demişler. Bu üçüncü meslek, İslâm âleminde ve muhaddisler ve fukaha arasında kabul görmemiş bir meslektir. (Bakınız: Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh: 63)

Hadd-i vasatı takib eden zatlara yani orta ve vasat meslek erbabına göre; zaif hadîslerle amelin caiz olduğudur. Bu da elbette ki bazı şartlar içinde makbul ve geçerlidir. Daha sonra İmam-ı Nevevî, Zeynüddin-i Irakî ve İbn-ül Hacer gibi büyük ve dâhî allâmeler tarafından bu meslek şehredilmiş ve bazı şartlarla tevsi' veya sınırlandırılmıştır.

Bu hususta birkaç kitabın ismini vererek geçeceğiz:

El-Ezkâr - Nevevî sh: 7-15; El-Esrar-ül Merfua - Aliyy-ül Karî sh: 315; Haşiyet-ül Dehlevî Alâ Büluğ-il Meram 1/8; Feth-ul Bari - İbn-i Hacer, Mukaddeme sh: 9-12 (bu kitapta İbn-i Hacer, İmam-ı Buharî'nin, sahih hadîslerin arkasına çoğu zaman zaif hadîsleri şerh ve terceme noktasından ta'liken almış olduğunu kaydetmektedir.) Keza El-Metalib-ül Âliye 2/119 ve Kenz-ül Ummal 12/419

MEVZU' HADİSLER

Evvelâ mevzu' ile alâkadar bir mukaddeme:

Mevzu' hadîsleri tanıma, bulma ve tesbit etme hususunda bazı kaideler, kanun ve usûller vaz' edilmiş ve muhaddislerce tatbik de edilmiştir. Şöyle ki: Hicrî 200. yıl içerisinde şuyu' bulan Mevzu' hadîsler dedikodusu baş gösterince; büyük ve dâhî hadîs imamları mezkûr kaideleri koymuş ve tatbik etmişlerdir. Hadîs- Şeriflere katılmak istenen mevzu ve yalan sözler, tâ o zamanlar bulunmuş, tesbit edilmiş ve hadîslerden tarh edilip atılmıştır. Yani, şimdi elimizde mevcut me'haz hadîs kitaplarında, o mevzu' denilen yalan sözlerin hiçbirisi yoktur diyebiliriz. Çünkü bu mevzuda bütün hadîs hâfızlarınca müttfefekun aleyh, kat'î kaide ve usûl şudur ki: "Aslı, faslı mevzu' olarak bilinen bir hadîsi yazmak, kaydetmek ve kitaba dercetmek, çok haram ve büyük günahdır." Bu durumda mezkûr asırda kesin olarak mevzulukları tesbit edilmiş binlerce yalan ve uydurma sözlerden şimdi hiçbirisi mevcut değildir diyebili-

sh:» (R.k.k: 268)

riz. Zira, tâ o zaman o işih farkına varılmış, tesbit edilmiş ve tutup atılmıştır. Hattâ denilebilir ki; büyük muhaddisler, o keskin kaide ve usûlleri tatbik ederken, bir çok sahih hadîsleri de bazı şüphelerle heder etmiş ve zayı' etmişlerdir.

Hem bugün için, farz-ı muhal olarak, sözü edilen mevzu' hadîslerin hiçbirisinin, yahut bir kısmının tâ o zamanlar tesbit edilemeyip de, mevcut hadîs kitaplarında -hâşâ ve kellâ-var olduklarını farzetsek ve biz bunları şimdi, yani 1200 sene sonra tesbit etmek işine girişmek istesek bile; 12 asır evvel olup biten hâdiseyi ve o vakitte o mevzu' ve yalan sözleri yayan ve neşreden adamların şimdi ölmüş ve eserleri bile yok olmuş olmaları hasebiyle; elbette aynıyla mes'eleyi tesbit etmek imkânımız olmayacaktır.

Peki, o halde ne yapabiliriz?

Elcevab: Yapsak, yapsak; ancak eski büyük hadîs imamlarının cerh ve ta'dil, usûl ve kanunlarını tatbik şekillerini dinlemek sûretiyle onların hüküm ve kararlarına göre, belki bir şeyler çıkarabiliriz. Evet, bunun bundan başka ikinci bir yolu yoktur.

Bu mes'elenin neticesi şudur: Hicrî 2. asrın içinden başlayıp 3. asrın sonuna kadar devam dene mevzu' hadîsler dedikodusu fırtınasıyla, pür-heyecan hamiyet ve gayrete gelen büyük hadîs imamları, keskin ferasetleri yanında, mevzu' sözleri bulma ve tesbit etmiş ve hadîsten ayırıp adem gayyasına atmışlardır. Yani, şimdi adı söylenen, fakat varlıkları söz konusu olmayan ve üstünde kat'î olarak yüzde yüz hükmedilmesi mümkün olabilen hiçbir mevzu' söz ve yalan hadîs mevcut değildir. Yani, şimdi elimizde mevcut olan yüz kadar kaynak hadîs kitaplarında... Evet, hadîs kitaplarında diyorum... Yoksa ehemmiyetsiz ve vukufsuz bazı kimseler tarafından yazılmış basit ve ehemmiyetsiz köşede bucakta kalmış hikâye ve harbler gibi mes'elelere dair kitap namı altındaki bazı şeylerle hiç mevzu' hadîs yoktur demiyorum. Amma o gibi kitaplar dahi kat'î tahkik yapılmadan, ezberden olarak: "Baştan sona hep mevzu' hadîslerle doludur." deyip hüküm vermek dahi herhalde insafsızlık olur.

Sual: Peki muhaddislerce konulmuş, hadîsin çok değerli ve mühim olan usûl ve kaideleri ve pek kıymetli bir ilim olan cerh ve ta'dil kanunları bize bugün şimdi yararı nedir? Onunla biz ne yapabiliriz?

Elcevab: Şahsî kanaat ve tesbitime göre, o kaideler, usûller ve kanunlar, bugün bir hadîs müştakının, meraklı bir araştırmacının, hadîslerin mertebelerini, evet sadece mertebelerini o usûl ve kaideler çerçevesinde -eğer yapabilirse- tahkikî tarzda bulabilmesine, tesbit etmesine en büyük ve keskin ölçü âleti ve müracaat edilecek tek kıstastır. Ancak bunu da unutmamak gerekir ki; öylesi bir araştırmacı, araştırmasını yaparken, bir aynı hadîsin mertebesi üye-

sh:» (R.k.k: 269)

rinde yapılmış münâkaşaları, müsbet ve menfî umum görüşleri; haricî te'sir ve his ve hevese veya mizac ve meşrebinin te'sirine kapılmadan dinledikten sonra, ekseriyetin ittifakı hangi tarafta ise, ona göre diyebilir ki; "Şu hadîsin mevcut hadîs usûlü ve kaidelerine ve muhaddislerin ekseriyetinin görüşüne göre mertebesi, derecesi şudur." Yoksa o kanun ve kaidelerle, sanki şimdi varmış gibi, yeniden mevzu' hadîsleri tesbit etmeye teşebbüs etmek için değildirler. Çünkü öylesi mevzu' hadîsleri yeniden bulabilme diye birşey yoktur. Zira, hakikatta asıl mevzu hadîsler şimdi yokturlar.

Mevzu' Hadislerin tarihî gelişimi

Mevzu' kelimesinin lûgat karşılığı; vaz'edilmiş, konulmuş demektir. Hadîs usûlü istilahında ise; yalandan bir söz uydurulup, Peygamber'e, yahud bir Sahabî'ye, ya da bir Tabiîn'e isnad edilerek ikinci bir yalan ve iftira ile; "Bunu Peygamber söyledi" yahud "Sahabî ya da Tabiîn söyledi" diye ortaya atılan ve hadîs içine katılmak istenen yalan söz demektir.

Üst tarafta da kaydettiğimiz gibi, mevzu' sözlerin en ilki, Peygamberimizin hayatında bir münafık tarafından yapılmıştır. Peygamber Efendimiz de (A.S.M.) o münafığın cezasını çok şiddetli bir şekilde verdirmiş olduğu gibi; "Benim adıma ben söylemediğim halde yalan uyduran, Cehennem'e yerini hazırlasın!" meâlindeki hadîsi tekrar ve şiddetle söyleyerek ümmetini ikaz ve irşad etmiştir. Daha sonra, hicretin 41. senesinde müslümanlar arasında siyasî

ayrılıklar fitnesi başladığında, Şia ve Haricîlik gibi bazı fırka mutaassıplarının yalancı ve tıynetsiz bazı adamları, az da olsa, bazı mevzu' sözleri uydurdular. (*)

Daha sonraları, yani 2. asrın başından itibaren bu gibi yalancılar çoğalmaya başladılar. Mevzu' hadîsler dedikodusu da fazla şuyu' buldu. Bunun üzerine hadîs Hâfızları ve hameleleri hamiyet ve gayret içinde pür-dikkat kesildiler... Yalancı ve iftiracıları tek-tek tesbit ettiler. Uydurulan yalan sözleri de bulup teşhir ettiler.

Kâmil Muhaddis Hammad bin Zeyd'in tesbitine göre, zındıklar ondört bin mevzu' hadîs uydurup yaymışlar.(**) Bu zındıklardan birisi olan Abdülkerim bin Ebi-l Avca', zındıklık adına yalan hadîs uydurduğu tesbit edilmiş ve Abbasî halifelerinden Mehdî zamanında yakalayıp boynu vurulacağı vakit, o zındık bağırarak demiş: "Ne haber! Ben dörtbin hadîs uydurup hadîslerinize kattım ki, bunlara haramı helâl, helâlı da haram kıldım." (***) Keza İbn-i Asakir, Halife Harun-u Reşid'den naklettiği bir rivayette: Yakalanarak Harun-u Reşid'e

(*) Ulûm-ül Hadîs ve Mustalahihi - Dr. Subhî Salih sh: 266

(**) Aynı eser sh: 270

(***) El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 6

sh:» (R.k.k: 270)

getirilen bir zındığın boynunu vurmak için emir vermiş. O zındık ise demiş: "Ben dörtbin hadîs uydurup neşrettim ki, onlarla haramı helâl, helâlı da haram gösterdim." Harun-u Reşid de ona cevaben: "Ne haber ey zındık! Abdullah bin El-Mübarek ile Ebu İshak-ı Fezarî, senin bütün o yalanlarının tek-tek bulup, harf-harf tesbit ederek, hadîsten çıkarıp attılar."(*) dedi.

Bu zındık habisler kötü niyetle İslâmı bozmak, Sünnet-i Nebeviye'yi bulandırmak gayesiyle hadîs uydurdukları gibi, bir de bunların yanında bazı saf ve ahmak nâdanlar da, güya din adına, bazı hadîsler uydurmuşlardır. Misal için, Nuh bin Ebi Meryem isimindeki bir adam, Kur'an'ın Sûrelerinin faziletleri hakkında bazı mevzu hadîsler uydurmuş. Rivayeti de: "An İkrime, An İbn-i Abbas" diye isnad etmiş. Ona sorulmuş: "Bu hadîsler sana nereden geldi?" O da demiş: "Ben gördüm ki, bu zamanda insanlar Kur'an'dan yüz çevirmişler. Ebu Hanife'nin fikhî mes'elelerine ve Muhammed bin İshak'ın magazilerine koşuyorlar. Ben de insanları Kur'an'a döndürmek için bunları böyle uydurdum."(**)

(Not: Mezkûr mevzu' olan hadîsler, Tefsir-ül Keşşaf'ta maalesef bilinmeden hadîs olarak kaydedilmiştir.)

İşte nümune ve misallerini verdiğimiz o gibi hâdiseler, hep eskide vuku' bulmuşlardır. Amma yine az yukarda kaydettiğimiz vecihle, mezkûr hâdiseler Hicretin 2. yüzyılının başından başlayıp 3. asırda son bulmuştur. Hadîslerin hakikî mertebe ve makamını tesbit etme işi de mezkûr zamanlarda sona ermiştir. Yani, bahsi yapılmış o mevzu' ve yalan sözler, tâ o zamanlar tesbit edilmiş ve hadîslerden çıkarılıp atılmıştır.

Farz-ı muhal olarak, eğer şimdi mevcut kaynak olan hadîs kitaplarında, bahsi geçen hâdiselere tesbit edilmiş olan o mevzu' hadîslerin varlıklarını bir an için şimdi kabul etsek de -ki onlar kimisine göre ondört bin, kimisine göre de oniki bin gibi büyük bir rakamdadır- o

durumda, şimdi elimizde mevcut olan hadîs kitaplarının yekûnünde bulunan gayr-ı mükerrer hadîslerin tamamı ancak bunların iki misli kadar olabilir. Yani o durumda -hâşâ bin kere hâşâ- şimdi mevcut hadîslerin yarısına yakın bir kısmını mevzu olarak kabul etmek gerekecektir. Amma hâyır, bin kere hâyır! Öyle birşey kat'iyetle söz konusu değildir. Belki şimdi elde mevcut büyük hadîs kitaplarında yer alan umum hadîsin ana kaynak kitaplarını kastediyoruz. Olsa olsa, muhaddislerce büyük ve keskin tahliller neticesinde: Sahih, Hasen, Zaif ve bir de Çok Zaif diye mertebelere ayırma işi olmuştur, başka birşey yoktur. Her ne kadar bazı

(*) Aynı eser sh:6

(**) El-Menhel-ül Latif sh: 158

sh:» (R.k.k: 271)

muhaddis zâtlar senetleri itibariyle bazan zaif, hattâ metrûk hadîslerden bir kısmını, zan ile mevzu' hadîs hududunda göstermeye çalışmışlarsa da, fazla mühim bir durum arzetmemektedir. Çünkü bunların karşısında sair insafli ve hakperest büyük hadîs imamları dikilmiş, aynı o hadîsleri kurtarmak için gayret sarfetmişler ve hadîslerde mevcut sair benzeri deliller getirerek onları yüzde doksan dokuz nisbetiyle kurtarmışlardır.

Sual: Peki şimdi bu zamanda hiçbir mevzu' hadîs yok mudur?

Elcevab: Bu kitabın arkasında kaynak kitap olarak isimlerini yazdığımız hadîs kitapları listesinde ve bir de elimize geçmeyen ve büyük hadîs imamları ve hâfızları tarafından yazılan makbul ve meşhur birçok hadîs kitaplarında; meselâ, El-Muhtarat Ziya-ül Makdisî, El-İstidrâkât Darekutnî gibi birçok kitaplarda, kesin ve kat'î ve üstünde ittifak edilmiş hiçbir mevzu' hadîs yoktur diyebiliriz.

Amma az yukarıda kaydettiğimiz gibi adı-sanı belli olmayan, yahut İslâm üleması arasında makbul sayılmayan ve bazı vukufsuz ve ehliyetsiz kimseler tarafından yazılmış basit hikâye ve kıssalar gibi şeylere dair bazı mevzuları işleyen kitaplarda ve az bazı tefsir kitaplarında -Tefsir-i Keşşaf gibi- ve bir de avam halkın dilinde dolaşan bazı sözlerde mevzu hadîslerin bulunabilme ihtimali vardır. Bu bulunanların da hiçbir zaman İslâmın haramını helâl, helâlini da haram edecek, akide ve fıkha dair hadîsler olmayıp, basit ve varlığıyla yokluğu arasında fazla bir değer taşımayan bazı sözlerdir.

Dillerde hadîs olarak dolaşan sözlerin büyük bir bölümünü, El-Hâfız İsmail bin Muhammed El-Aclûnî gibi zâtlar, meselâ Keşf-ül Hafâ ve benzeri kitaplarda tahlil etmiş ve çoğunun asılları yine hadîs olduğunu ispatlamışlardır.

Mevzu' Hadîsleri tesbit eden kaide ve kanunlar

Bu husustaki belli ve kat'î kaideler birkaç tanedir. En mühimmi ve büyüğü: Onu uyduranın sarîh itirafı ve ikrarıdır.

2- Hadîs-i şerîfin metin ve mânalarına tam rüsûh ve vukuf peyda etmiş zâtların sarraflıkları ile; "Bu söz değil Peygamber'in (A.S.M.), belki az bir belâgat ve fesahata mâlik birisinden de çıkması mümkündür değildir" diye mutlak şekilde reddedilmiş sözler...

3- Mânası itibariyle rekîk olanları... Yani Sahih hadîslerin zıddına ve onlara mugayir ve aralarının cem'edilmesine aklen imkân olmayan sözler...

4- Küçük bir iş, bir günah için çok büyük tehdid ve vaîdleri söyleyen söz ve aynı zamanda az ve basit hayırlı işlerde çok muazzam vaadları bildiren sözler...
sh:» (R.k.k: 272)

Ancak şu dördüncü numaradaki kaide, her zaman sâbit ve umumî ve muhkem bulunmamaktadır. Makam-ı zecr ve zemm... ve makam-ı terğib ve teşvik gibi hallerde vârid olmuş birçok sahih hadîs-i şerifler vardır ki makamının iktizasına göre, bazan küçük bir şeyi büyük olarak göstermişlerdir.

İşte, bunlar gibi mevzu' hadîsleri tesbit etmek için bazı kanun ve kaideler vardır. Bu kaide ve kanunları uzunca şerh ve izah eden bir çok kitap yazılmıştır. Amma bu mevzu'da yazılmış kitapların bazılarında fazla şiddet olmuştur. Meselâ İbrahim-ül Cevzakanî'nin "El-Ebatıl" kitabı ve İbn-i Cevzî'nin "El-Mevzuat" eseri gibi kitaplar...

Hülâsa: Mezkûr kanun ve kaideler, şimdi bu zamanda mevcut olan hadîslerle tatbik etmek için değil, eski zamanda, henüz müdevvenat az iken hadîs âlimlerinin ihtiyata sevk etmek için uygulanmış düsturlar olduğu kesindir.

Başka yönleyirle Mevzu' Hadîsler

Mevzu' ismi altında toplanabilen hadîsler dört sınıf olduğu anlaşılmaktadır. Mevzu' hadîs uyduranların isim ve karakterlerini anlatan ilgili hadîs usûlü kitaplarını mütalaa etmiş kimseler bu iddiamızı kabul etmiş kimseler bu iddiamızı kabul edebilirler.

BİRİNCİ SINIFI: Zındıkların İslâm dininin tahrif etmek, bozmak ve ayıplandırmak için girişmiş oldukları sinsî ve münafikane faaliyetleri neticesi, bir sürü yalan, buhtan ve iftiralı sözleri yayma işi...

İKİNCİ SINIFI: Râfızilik veya Haricîlik gibi bâtil ve dalâletli mesleklerin taassubu adına ve kendi mesleklerini doğru göstermek ve ona revac vermek gibi pis ve habis niyetlerle uydurdukları yalan sözlerdir. Birinci sınıfa göre bu kısım ekalliyettedir.

ÜÇÜNCÜ SINIFI: Ahmak, câhil veya nâdanların uydurdukları mevzu sözlerdir ki; bazıları güya iyi bir niyetle bazı mukaddes şeylere revaç vermek ve insanları ona cezbetmek gibi sâfiyane, amma ahmakça uydurdukları mevzu' hadîslerdir. Bunlardan bir kısmı da, câhil ve nâdan bazı menfaatperest kimselerdir ki, İslâm halifelerine veya sultanlarına ve valilerine yaranmak ve yanaşmak ve menfaat kapmak gibi basit gayelerle; o ehl-i makamların zâtlarına, icraatlarına, güya Peygamber'in (A.S.M.) hadîslerinin işaretleri varmış gibi yalan bazı sözleri uydurma durumudur.

İşte bu her üç sınıf mevzu'lu hadîslerin tamamının tâ, bin sene evvel farkına varılmış, tesbit edilmiş ve hadîslerden çıkartılıp atılmıştır.

DÖRDÜNCÜ SINIF İSE: Hakikatta ve asliyette bir mevzuluk durumu söz konusu olmadan; bin seneden beri muhafaza edilip gelmiş ve hep istimâl edilmiş bazı hakikatlı sözlerdir.

Bu sözlerin ekserisinin sened ve istinadı yoktur. Bunlardan bazıları, ya bir Sahabî'nin veya Tabiîn'in, ya da Tebe-i Tabiîn'den

sh:» (R.k.k: 273)

bazı büyük zâtların bazı hakikatları vecizeleştirerek söylediği doğru ve isabetli kaidevî sözlerdir. Zamanla, bu sözlerin aslı nereden olduğu kat'î bilinememiş, sonra bazıları tarafından bu sözlerden bir kısmının hadîs-i şerif olabileceğine ihtimal verilmiş, dolayısıyla hadîs olarak da şöret bulup kalmışlar. Mezkûr sözlerin bir kısmı filhakika da Peygamber'in (A.S.M.) sözleri olması mümkündür. Lâkin sened ve isnadları olmadığı için, kat'î bir kanaatla hadîs midir, yoksa Sahabe ve Tabiînden birisinin sözleri midir bilinememiştir.

Böylece mübhem durumda kalan ve senedi olmayan bu nevi sözlere de mevzu' hadîs denilebilmişse de, sadece senedi itibariyle denilmiş. Ama ifade ettiği hakikat ve mânası itibariyle aslâ...

İşte, bu kabil hakikatlı ve mühim sözlerin varlığı eskide de, bugün de söz konusudur ve bunlar haylicedirler. Bu nevi hadîsler bu durumlarıyla, şayet bazıları onları mevzu' hadîs diye isimlendirirse de, yani; "Bu söz an'aneli senedle Peygamber'in sözü değildir." dese de, isnad ve sened itibariyle belki doğru olabilir. Amma bu söz, mânası ve hakikatı itibariyle de doğru değildir, yani mevzu'dur diyemez.

Meselâ:

hakikatlı söz için, kimisi hadîstir demiş, kimisi de hadîs değil, fakat sabit hakikatlardandır. Kimisi de, İmam-ı Yahya bin Muaz Er-Razî'nin hikmetli sözlerinden olabilir demişler. Kimisi de, bu sözün Hazret-i Ali'nin hikmet-feşan ve kaynağı Menba-ı Vahy ve Risalet olan sözlerindedir demişler.

Bu hadîsin birçok me'hazleri için, bu kitabın Hadîsler Cetvelinin 130 no.lu kısmına bakılabilir.

Evet, bu nevi hakikatlı sözler vardır ve muhafaza edilerek gelmiştir. Elbette ki bunların içinde kelâm-ı Nebevî olanları da vardır. Ve bazılarının hakikatı hadîsten, lafzı başka büyük zâtlardan olabilir. Bunların bir kısmı da İmam-ı Ali'nin hikmet-feşan sözleri de olabilir. Hem mezkûr sözlerin hakikat ve hikmet vecizeleri olduğuna en büyük delil, bin kûsûr seneden beri bunların aynen muhafaza edilip, günümüze kadar gelmiş olmalarıdır.

Senedsiz Hadîsler

Bu münasebetle, "Senedsiz hadîsler" mes'elesi yeniden hatıra geldi. Gerçi üst taraftaki mes'ele, bunu da bir derece içine alıyorsa da, lâkin senedsiz hadîsleri dairesi biraz daha geniştir.

Hem yüksek mânaları itibariyle, bunların bir kısmına muhaddislerce doğrudan doğruya hadîs-i şerif diye tavsif edilmiştir. Hattâ bunlardan bir kısmı sahih hadîsler olarak kabul görmüştür. Nitekim İmam-ı Buharî de bu

sh:» (R.k.k: 274)

neviden bazıların kitabına almakla tereddüt etmemiştir. (*)

Bu nev'i hadîsler, "Muallâk" ismi altındaki hadîsler kısmı içinde de bulunabilirler.

Şu nevi senedsiz hadîslerin bazılarına da "Hadîs-i Meşhur" denilir ki, az yukarıda "Zaif Hadîsler Bölümü"nde buna bir derece işaret edilmiştir.

İmam-ı Celâleddin-i Suyutî bu nevi senedsiz ve dillerde dolaşan hadîslerin varlığını ve tarifini "Sened-ül Musafaha" ismindeki bir Risalesinin Mukaddemesinden çok güzel bir tarzda beyan ettiği gibi, Ed-Dürer-ül Müntesire eserinde de misal ve nûmunelerini getirerek tahlil ve tahkiklerle izah etmiştir.

Mevzu'luk isnad edilip de, mevzu' olmayan bazı hadîs örnekleri

1- El-Feth-ül Kebir 1/481'de İbn-ül Cevzî'nin mevzudur dediği bir hadîs, sair imamlarca mevzuluğu reddedilip hadîs olarak kabul edildiği...

2- Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 31-35'de; yine İbn-ül Cevzî, bir iki hadîs-i şerif için mevzu'luk isnad ettiği halde, sair muhaddislerce bu hadîslerin mevzu' olmayıp sahih hadîsler olduğu...

3- El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 73'de; bazı mevzu' hadîsler var ki; başka tariklerle gelen rivayetlerde aynı metin ve aynı mâna ile sahih olabileceği...

4- El-Leali-l Masnua' - Suyutî 1/117'de; bir aynı hadîs, bazı tariklerle sahih, amma başka bir yolla gelen rivayet silsilesinde mevzu ve bâtil olabileceği...

5- Aynı eser 2/390, 391 ve 394'de; İbn-ül Cevzî'nin mevzu' dediği bazı hadîseri, İmam-ı Suyutî onları uzun tahliller neticesinde sıhhatlerine hükmetmiş olduğu...

6- Levakîh-ul Envar - Şa'ranî sh: 656'da hadîs rivayetinde ve cerh usûlünü tatbikte tehevür ve hiddetten içtinab etmenin zarureti hakkında izahlar...

"Lâ asle lehû" ve "Lâ yesihhu" ve "Aslını bulamadım" gibi tabirleri...

İlm-i Hadîs muhakkikleri olan allâme zâtlar, bazı hadîsler hakkında "Lâ asle lehû" yani aslı yoktur veya "Lâ yesihhü" tabirlerini bazan kullanmışlardır. Muhaddislerin bu tabirlerinin maksad ve muradları nedir diye meşhur Şeyhülislâm İbn-üs Salah'tan sorulmuş. O da şu şekilde cevap vermiş:

"Bizim bunlar gibi tabirlerden muradımız budur ki: Hadîsin senedi itibariyle sahihlerin şartları bulunmadığı zaman bu hadîs sahih olan hadîslerin

(*) Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh: 112

cinsinden değildir demektir." (Fetavî ve Mesail-i İbn-üs Salah 1/174)

El-Hâfız Zeyneddin-i Irakî Hazretleri, İmam-ı Gazalî'nin İhya-u Ulûm-id Din eserinin hadîslerini tahkik ve tahriç yaparken, bazı hadîsler için "Aslını bulamadım" ifadelerini kullanmış. Bence, Hâfız Irakî'nin maksadı da İbn-üs Salah'ın üstteki cevabında olduğu gibidir. Bir de bize göre şu mânası da olabilir: "Yani ben, Gazalî'nin okuyup tetebbu' ettiği kadar bütün hadîslerini ve kitaplarını ve onların senedlerini görmemiş olabilirim. Bunun için, Gazalî'nin bazı hadîslerinin senedlerini bendeki hadîs kitaplarında bulamadım."

Netice olarak: Muhaddislerin; "Aslı yoktur" veya "Sahih değildir!" ifadelerinden en bariz mânası, o hadîsin senedi yoktur.. veya seneden sahih hadîsler cinsinden değildir demektir. Yani şu hadîs, bize ulaştığı kadarıyla biz onun senedini görmemişiz demektir. Yoksa o gibi tabirler hadîsin mâna ve metni için kesinlikle müsta'mel değildir. Murad da o değildir.

BÖLÜM - 7

Fukaha tabir edilen usûl ve fûrû-u Şeriatın allâmeleri olan müçtehidlerin hadîse bakış açıları:

Evvelâ, şunu hemen belirtmek gerekir ki; büyük müçtehid imamlar, başta dört mezheb imamı olmak üzere her birisi en âlâ derecede müçtehid oldukları gibi, aynı zamanda bizatihî muhaddisler de.. Nitekim her bir imamın bir hadîs kitabı da mevcuttur. Ancak tek bir fark vardır; İmam-ı Ahmed bin Hanbel müstesna olarak, diğer üç mezheb imamı hadîs-i şeriflerin nakil ve rivayet işinde buldukları halde, onun cerh, ta'dil ve sairesiyle fazla meşgul olmamışlardır. Çünkü vazifeleri daha büyük ve daha küllî idi. İştigal mevzuları da, umum ümmete her zaman zarurî ve lâzım olan bir vazife idi. Hadîslerin zâhirî senedleri bırakmakla birlikte, elden geldiği kadar onları dinlemeyi de ihmal etmemişlerdi. Amma bu zâtların üzerinde en çok tefekkür edip düşündükleri şey; hadîsin mâna ve medlûlü ile, nâsihi ve mesûhu hangileri olduğu.. ve Şeriatın hangi mes'elesine hangi hadîslerin bakıp terettüb ettiği hususları idi.

Mutlak müçtehid olan zâtların hadîse bakış açılarının bir başka yönü de vardır. Belki de bu cihettir ki; onları hadîslerin senedleriyle fazla meşgul ettirmemiş. Zaten bir müçtehidin mutlak müçtehid olabilmesi için Allah'ın lûtfuyla ilim, irfan, feraset, velâyet ve tam kâmil rûsûh gibi işleri ve kaibiyetleri isteyen ve birleştiren bir makama mazhar olması gerekmektedir. Amma bu da vardır ki, müçtehidlerin bu makam ve mertebeleri, bazı muhaddislerce bilinmemiş ve anlaşılamamıştır.

sh:» (R.k.k: 276)

Evet, biraz sonra misal ve örneklerini vereceğim mezkûr makamının ulviyeti, kemali ve ilimde rusûh-u tâmmı gibi mazhariyetleri, Allah'ın hususî lûtfuyla bazı hâs kullarında tezahürü görüldüğü zaman; artık onlar -çoğu kere zannî ve tarihî olan- hadîsin senedi, cerh ve ta'dilin usûl ve kaidelerinden geçmede ve geçirilmeden de, hadîsin sahlilik, zaiflik ve mevzu'luk durumlarını kolaylıkla anlayabilirler ve anlayabilmişlerdir.

Şimdi bu davanın hafî de olsa -amma hakikat olarak- bazı delil ve misallerini arzitmeye çalışacağız:

1- Celâleddin-i Suyutî El-Havî Lil-Fetavî eseri 2/342-345 sahifelerde İmam-ı Şafîî'den naklen ve ayrıca da başka delilelr ile de isbat etmiştir ki; Resul-i Ekrem (A.S.M.) başta ahkâm-ı Şeriat olmak üzere, bütün mesail-i diniye ve İslâmiye'yi beyan eden umum hadîs-i şeriflerini Kur'an'dan istihraç etmiş olduğu gibi, âhırzamanda yeryüzüne inerek, müslümanların başına imam olarak geçecek olan Hazret-i Peygamber gibi bütün hükümleri doğrudan doğruya Kur'an'dan istihraç edecektir.

2- İmam-ı Şa'ranî El-Mizan-ül Kübra eseri 1/22 saifelerinde dava etmiş ve bir derece bunu isbat etmiştir ki; bütün ehadîs-i şerife Kur'an'ın içinde mevcuttur.

3- Yine, Suyutî Hazretlerinin El-Havî Lil-Fetavî 2/446'da; Abdullah bin Abbas'tan rivayeten demiştir ki; "Benim devemin yuları da kayboldu, onu ben Kur'anda bulabilirim!"

4- Yine İmam-ı Şa'ranî Keşf-ül Gumme eseri 1/25'de ve Suyutî Hazretleri El-Havî Lil-Fetavî 2/346'da Said bin Cübeyr'den nakletmişlerdir ki; O demiş: "Ben Resulullah'tan gelen hadîs-i şeriflerden neyi ki işittim, hepsinin tasdikini Kur'an'da buldum."

5- Yine İmam-ı Suyutî El-Havî Lil-Fetavî 2/346'da isbat etmişki; bazı ülema-i kâmilîn herşeyi Kur'an'da bulabilme mazhariyetine ermişlerdir.

6- Yine İmam-ı Şa'ranî Hazretleri El-Mizan-ül Kübra eseri 2/43'de, dava etmiş ve bir derece bunu isbat etmiştir ki; başta dört mezheb imamı olmak üzere, bazı kâmil, veli olan muhaddisler Resulullah'la ruhen mülakî olurlar ve şüphelendikleri mes'eleleri veya hadîsleri sorarlar.

İşte bu nûmuneler gibi daha birçok nûmuneler arzede bilirdik. Lâkin bunlar maksad için kâfidir. İmam-ı Suyutî ve Şa'ranî ve sonra allâme Zebidî gibi zâtların bu mes'eledeki izahlarından anlaşılmalıdır ki; Resulullah en başta olmak üzere, kademe kademe ve derece derece bazı Sahabeler, sonra Tabiîn'den bazı büyük kâmil veliler ve sonra da dört mezheb imamı ve bunlardan evvel Hazret-i Mehdî gibi zâtlara hâs ve mahsus olarak bir makam vardır ki; O'na

sh:» (R.k.k: 277)

çıkılmış olan zâtlar, artık herşeyi, her mes'eleyi, her hadîsin aslını Kur'an'da görebilmişlerdir. Amma onlar bu sırlı makamın ve büyük mazhariyetin tezahürlerini sıkı sıkıya saklamışlardır. Umumî ahenk ve zâhire göre hareket edip, yine muhaddislerin sa'y ü gayretleriyle husûl bulan hadîslerin senedleri hususundaki görüşlerini dinlemişler ve imkân nisbetinde de ona mürâat etmeye çalışmışlardır.

Bu mes'elenin bir delili de, Bediüzzaman Said Nursî Hazretlerinden nakledilmiş şu sahih rivayettir: Üstadın ileri gelen talebe ve hizmetkârlarında Mustafa Sungur ve Bayram Yüksel gibi zâtlardan bizzat defalarca dinlemişim ki, Hazret-i Üstad demiş: "Ben eskide tahsil ettiğim bütün ilimler, hâfızama aldığım onca kitaplar ve pek geniş ma'lumat, benim Kur'an'a çıkmam için basamaklar oldular. Kur'an'a çıktım, baktım ki; herbir âyet-i Kur'anayi, kâinatı içine almıştır. Ondandır sonra daha hiçbir kitaba ihtiyacım kalmadı..."

Evet, görüldüğü üzere, Hazret-i Üstad Bediüzzaman da aynı mes'eleye ve mezkûr aynı makama işaret edip parmak basmaktadır.

İşte mezheb imamları ve başta İmam-ı A'zam Ebu Hanife olarak, az üstte kaydedildiği üzere, muhaddislerce yürütülen hadîsin cerh ve ta'dil kanunlarını dinleyerek mûraat ettikleri gibi, onun mânası ve hakikatına dalar, Din-i Mübîn-i İslâm'ın hangi mes'elesiyle ilgili olduğunu ve hangi şer'î hükmü aydınlattığını düşünürlerdi. Nitekim, "Ahbar-ı Ebu Hanife" eserinde kaydedildiğine göre, İmam-ı A'zam Hazretleri işittiği bir hadîsin sened ve sairesi gibi zâhirî tarafına değil, onun mânasının derinliklerine dalar, düşünür, İslâm'ın mes'elelerinin halli için tefekkür ederdi. (Ahbar-ı Ebu Hanife sh: 330)

Yine aynı eserin 78. sahifesinde: "İmam-ı A'zam Hazretleri, hadîs toplayan muhaddisleri bir eczahane benzetiyordu."

Keza İmam-ı Ali (R.A.) Nehc-ül Belâga - Tahkik Subhî Salih sh: 327'de: "Resulullah'ın sözlerinde hâslar, âmmlar, nâsih ve mensûhlar bulunduğunu, bunları birbirinden ayırt edemeyen kimseler, Şeriatın mes'eleleri hakkında konuşmaya, fetva vermeye hakkı yoktur." demiştir.

Yine Ahbar-ı Ebu Hanife eseri sh: 35'de; meşhur ve kâmil muhaddis "A'meş" gayet samimi itiraf edip demiş ki: "Biz muhaddisler ezcahane gibiyiz. Fukaha ise, eczacı ve kimyagerdirler."

İşte müçtehidîn-i izam hazeratının hadîse bakış açıları hakkında, şu çok kısa olan bilgiler, tam ayna olamıyor ve kâfi gelmiyorsa da, lâkin maksada işaret etmesi bakımından bu makama şimdilik kâfi olduğu ümit edilir.

sh:» (R.k.k: 278)

BÖLÜM - 8

"Ehl-i Velâyet ve Zühüd" denilen büyük taifenin hadîs ilmine ve hadîsin cerh ve nakd ve ta'dil usûl ve kanunlarına karşı nasıl bir telâkki içinde oldukları mes'elesi...

Bu bölümde arz etmek istediğimiz husus, ehl-i velâyetin büyük âlimleri ve hadîs ilmine vâkîf büyük şahsiyetlerinin hadîs ilmi ve usûlüne karşı telâkki tarzlarına işaret etmektir. Nasılki fukaha ve müçtehidîn bahsinde pek yüksek bir makam ve yüce bir kabiliyet ve mazhariyetten ve mükemmel ve tam bir rüsuhtan bahsetmiştik. Hem o makamın ancak mutlak müçtehid imamlarına hâs olduğunu da arzetmiştik. Burada da, büyük ve kâmil velî zâtların yüksek tabakasına mahsus bir makamdan ve onun tereşşuh ve tezahürlerinden söz edeceğiz. Yoksa ismine velî denilen herkes için elbette ki değildir.

Evet, kâmil ve büyük velî zâtların da, müçtehidlerin büyük şahsiyetlerine mahsus makamlarına benzer bir makamları vardır ki; çok az âriza ve fire verir, ekseriyetle isabetli ve doğru olur. Bunun da kısaca ve hülâsalı bir tarifi şöyledir ki; bu zâtlar isterlerse Allah'ın izin ve havliyle geçmiş zamanların derinliklerine ruhanî ve keşfi bir sûrette dalıp, hâdisatı ruhen ve kalben müşadehe etmeleri mümkün olduğu gibi; gelecek zamanın da içlerine girip, vuku' bulacak

olan bazı hâdiselerin İlm-i İlahî'deki mukadder eşkalini hissedip temaşa edebilirler. İşte veliyy-i kâmil olan zâtların ve grubunun zâhirî ülemadan bâriz farkları da budur ve bu mes'ele vakî ve gerçektir. Evliya arasında meşhur ve meşhud olduğu gibi, ümmetin telâkki-i bil-kabulünce de sarsılmaz hakikatlardandır. Bu mes'eleye ve kökleşmiş hakikata zâhirperest ülema, canlar istediği kadar inanmayıp kabul etmesinler... Hattâ red ve inkâr ile karşı da çıksınlar, hiçbir kıymeti yoktur.

Bu mes'eledede şunu hemen başta kaydetmek gerekir ki; evliyanın keşif ve müşahede yoluyla Resulullah'tan hadîslerin veya diğer bazı mes'elerin asliyetini, sıhhat ve doğruluk durumunu sormaları kaziyesi elbette şer'î hükümlerde esas ve mesned kabul edilmiş değildir. Ehl-i keşif ve şuhud olan evliyanın bu yüksek tabakası dahi, hiçbir zaman bunu dava etmemişlerdir. Şahsen ve hususî sûrette ve kendi has âlemlerinde belki onunla amel edenler olmuştur. Amma zahir nazarda Muhaddislerin hükümlerine uymuş ve itaat etmişlerdir. Zira bu iş, eğer iddia şeklinde ortaya atılmış olsaydı, bazı su'-i istimaller götürebilirdi. Yani, meselâ İmam-ı Rabbanî, Cüneyd-i Bağdadî, Abdülkadir-i Geylanî ve Mevlâna Celâleddin-i Rumî gibi velâyetin zirvesinde bulunan zâtların muvaffak olduğu hâs bir makamda keşif ve şuhudları, başkalarında taklid yoluyla, hem bazı arızalar sebebiyle noksan olabilen keşiflerinde de müşahede ettikleri işler hususunda dava edecekleri iş, Şeriatın muhkem kaidelerine ters düşebilir ve bazı bulantılar ve su'-i istimallere sebebiyet verebilirlerdi.

sh:» (R.k.k: 279)

Şimdi, bu mes'elenin hakikatını beyan eden ve işin içinde olup yaşayan büyük velî zâtların bazı söz ve hallerini nümune için kaydetmek istiyoruz:

BİRİNCİSİ: İmam-ı Suyutî, El-Havi Lil-Fetavî eseri 2/44 ve 349'da ayrı ayrı hâdiselerle izah ve isbat etmiştir ki; bazı kâmil velîler manen ve ruhen Hazret-i Peygamber'le mülâki olup, görüşüp, hadîs hususunda sualler sormuşlardır.

İKİNCİSİ: El-Hâfız Aclunî, Keşf-ül Hafâ eseri 2/262'de yazdığına göre: Muhyiddin-i Arabî demiş ki:

hadîsi, her ne kadar muhaddislerin yanında senedi itibariyle sıhhati sâbit değilse de, amma keşif yoluyla yanımızda onun sahihliği sâbittir.

ÜÇÜNCÜSÜ: El-Feth-ül Kebir kitabı Mukaddemesi sh: 7'de, Şeyh Yusuf-u Nebhanî, İmam-ı Suyutî'nin talebelerinden Necmedin-i Gazzî ve Abdülkadir-i Şazelî ve ayrıca İmam-ı Suyutî'nin Cem'-ül Cevami'nin kitabının kapağında bizzat müellifin hattıyla yazılmış olan ifadesine dayanarak kadetmiş ki: Suyutî Hazretleri bizzat kendisi söylemiş; "Ben yetmiş kadar def'alar Resulullah'la manen görüştüm ve şüphelendiğim hadîsleri sorar cevabını alırdım."

DÖRDÜNCÜSÜ: İmam Şa'ranî Hazretleri, Levakıh-ul Envar eserinin baş taraflarında demiş ki: "Ben bir defa manen Resulullah'la görüştüğümde, ona sehiv secdesinde bazılarınca okunan

nin keyfiyetini sordum.

sahife: 15'e ve Ahbar-ı Ebu Hanife kitabının birçok yerlerine ve ayrıca da Mısırlı Ebu Zehre'nin Hayat-ı Ebu Hanife kitabının birçok yerlerinde isbatlı şekilde kaydedilmiş olan bu mevzuya dair yerlerine bakabilirler.

BÖLÜM - 10

Özetle hadîs usûlü ve ıstılahlarının ana hatlarıyla bir tarifine dairdir...

Bu bölümün mes'elelerin bir derece izahı, altıncı bölümde de verilmiştir. Burada hadîs usûlü ilmi ve ıstılahlarının müşterek ana hatlarıyla bir tarifi için bir-iki cümle yazıp geçeceğiz:

Hadîs ilmi iki nevidir:

- 1- Rivayet hususiyetiyle alâkadar kısmı...
- 2- Dirayet mes'elesini ilgilendiren tarafıdır...

Bunun da, hülâsasının hülâsası şudur: Hadîs rivayetlerini hakikatını, şartlarını, nevilerini, hükümlerini ve rivayet edenlerin hallerini ve şeraitini ve rivayet edilen hadîslerin sınıflarını ve bunlara bağlı ek bazı kaide ve usûllerini bilmekten ve öğrenmekten ibarettir. (Bak: Şerh-ül Manzumet-il Beykuniye sh: 4-10)

sh:» (R.k.k: 281)

BÖLÜM- 11 İSRAİLİYAT MES'ELESİ

İsrailiyat denilen hususlardır ki, müslüman olmuş yahudî âlimlerinin bazı âyât ve ehadîs-i şerifleri şerh ve tefsir ve izah makamında -ilmin esaslarına ve âyet ve hadîslerin asıl mâna ve muradlarına uygun olmayan eski mâlûmatları ile- ortaya attıkları, fakat çoğu zaman hurafe-varî olan sözleri mes'elesidir.

Evet, İsrailiyat hikâyelerinin kaynak olarak menşei, tâ Resul-i Ekrem'in hayatında müslüman olan bazı yahudî âlimlerinden geldiği gibi; Abdullah bin Abbas gibi Sahabelerden meraklı ve müteharri bir kısım genç âlimler, bazı sırların keşfi hususunda mezkûr âlimlerle görüşmeleri esnasında onlardan duydukları bazı acaibli kıssa ve hikâyeleri kaydedip nakletmeleriyle de gelmiştir. Böylece İsrailiyat namı altında gelen herşey ve her mes'ele, yalandır ve hurafedir diye bir şey mevzu-u bahis olmaması lâzımdır. İsrailiyatın ekseriya hurafelisi olanları şu kısım ki; Benî- İsrail Peygamberlerinden nakledilip gelen, hak ve doğru olan bazı sözlerin, bir zaman sonra, Benî-İsrail'den nâ-ehil, ya da sinsî bazı âlimlerinin yaptıkları uzun şerh ve tefsirleriyle meydana gelmiş durum ile, o doğru ve hak olan haberlerin birbiri içine karışmaları neticesinde hurafeli bir tarza dönüşmesine sebebiye verilmiş kısım ki. Yoksa, İsrailiyatın içinde elbette lüb ve mağz mesabesinde olan bir kısım vardır ki, menşe' itibariyle eski Peygamberlerden gelmiştir. Amma yorumlar, tefsirler ve saire ile o hakikatlı manalar perdelenmiş, gizlenmiş ve başka bir renk almıştır.

İsrailiyatın umumiyeti itibariyle, bize göre dört sınıf ve kısma ayrılması mümkündür. Bunlardan ilk iki sınıfı, eksi Benî-İsrail Peygamberlerinin ahvali ve menkıbeleri ve o Peygamberlere karşı Benî-İsrail milletinin durumları, hikâyeleri ve saireden ibarettir. Bunların içinde en doğrularını, en hakikatlı ve ders-i ibertillerini, şüphesiz en başta Kur'an-ı Kerim dile getirmiş, onları tashih etmiş ve hülâsalarını bildirmiştir.

2- Kur'an'da zikredilmeyen Benî-İsrail kıssalarından, ibretli hikâyelerinden mühim bir kısmı da, Resul-i Ekrem (A.S.M.) tarafından beyan buyurulmuştur. Bunlar ise, kısmen başta Sahih-i Müslim olarak hadîs kitaplarında mevcuttur.

3- İsrailiyatın bir derece doğru olanlarından bir kısmı da, yahudilerden müslüman olmuş olan Abdullah bin Selâm gibi gerçek Sahabîler tarafından aktarılmış olanıdır. Abdullah bin Selâm gibi gerçek Sahabîler tarafından aktarılmış olanıdır. Amma bunların içinde de muhakkık ki hurafeli ve doğru olmayanları da vardır.

4- Müslüman olmuş, ya da olmamış sair yahudî ülemasından gelen ve ekseriyeti itibariyle hurafeli olan bazı söz ve hikâyeleridir.. ve işte en çok bulandıran da bu dördüncü sınıf İsrailiyattır.

sh:» (R.k.k: 282)

Meselâ, semavatın tabakaları hakkında, Arş ve Kürsî'nin ve melâikelerin hey'etleri hakkında ve küre-i arzın durumu ve Kaf Dağı gibi mes'elelere dair gelen şu çeşit hurafeli İsrailiyat ise, en zararlı kısmıdır. Bunlardan bir kısmı maalesef bazı Kur'an tefsirlerine ve bir kısım gayr-i ciddî olan İslâm kitaplarına kadar girebilmişlerdir.

Resul-i Ekrem'in hayatında İsrailiyat keyfiyeti

Resul-i Ekrem (A.S.M.) Medine-i Münevvere'ye gelip yerleştikten sonra, oranın ehli olan Arab Ensarlar'dan sonra; alış-veriş, ticaret, kültür, dinî mevzularda konuşmalar ve muhavereler noktasından yahudilerle münasebet çokça oluyordu. O asırda ve o mevkide, Arablara göre, kültür ve ilim erbabı, yalnız oradaki yahudiler göze çarpıyordu. Tabii ki, bu münasebetler vesilesiyle Sahabelerin kulaklarına da yahudilerden bir çok nakiller ve hikâyeler geliyordu. Bu hikâyelerden bazıları garib, acib şeylerden bahsediliyordu. Elbette ki bunlardan bazısı Resul-i Ekrem'in kulağına da gelirdi. Onun için, Resul-i Ekrem (A.S.M.) bu hususda Sahabelerini ve ümmettini ikaz ve irşad ve tâlim etmiştir.

Bu irşad ve tâlimler ise, iki merhale ve iki bölüm halinde idi:

Birinci Bölüm: İslâm dinine ait mes'elelerde, hükümlerde, ibadet ve amellerde, ne Tevrat'tan, ne İncil'den ve ne de ehl-i kitabın âlimlerinden herhangi birşeyin alınmasının, sorulmasının veya onlara uyulmasının mümkün olmayıp, büyük hata olacağını ferman eden hadîs-i şerifler şöyledir:

1-

(El-Musannef - San'anî 10/212)

Meâli: Zeyd bin Eslem'den rivayet: "Peygamber (A.S.M.) ferman etti ki: "Ehl-i kitaptan herhangi bir şey sormayınız! Çünkü onların kendileri dalâlettedir, hiçbir zaman sizi doğruya hidayet edemezler.."

2-

↑○⑧·○C○R ·.Ⓜ○.Ⓝ ·.○↑○□ ○○↔○er·○7
C○ O↙·↗ ·↑·○⑩·③·& ·.Ⓜ○.Ⓝ·& R ○
✓702·⑨

↔○R70→○■○←·⑩·○·R ○↓70→○■○↗·er·○○
✓ □□□□□□ □□□□ □□ □□ □□ □□ □□ □
↖

□□□□□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □
·○R○C R ○↑○■○→○→·&·C
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ (El-Musannef - San'anî 10/313)

sh:» (R.k.k: 283)

Meâli: Abdullah bin Sâbit (R.A.) naklediyor: Ömer bin Hattab geldi, Peygamber'e dedi ki: "Benim yahudilerden bir arkadaşım vardı, ona uğradım. Bana Tevrat'tan mühim olan yerleri yazdı.. size onları arzedeğim mi?" Hazret-i Abdullah diyor: Buna Peygamber'in canı çok sıkıldı, yüzünün rengi değişti. Abdullah bin Sabit o sırada Hazret-i Ömer'e demiş: "Allah aklını alsın, Peygamber'in yüzündeki değişikliği görmüyor musun?" Bunun üzerine Hz. Ömer (R.A.); "Allah'a Rab olarak razı olduk. İslâmı da tek din olarak seçtik. Muhammedi de hak Peygamber olarak kabul ettik." dedi. Bunun üzerine, Peygamber'in yüzünde sürûr alâmetleri görülmeye başlandı ve ferman etti: "Eğer şimdi Musa (A.S.) içinizde zuhur etmiş olsa ve siz beni bırakıp ona tabi' olsanız, dalâlete girmiş olursunuz. Bütün ümmetler içinden sizler benim hissem olduğunuz gibi, ben de umum Peygamberler içerisinden sizin nasibiniz oldum..."

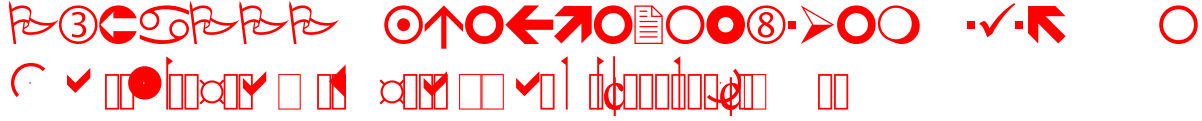
İkinci Bölüm: Ahkâm-ı Şeriat hakkında değil, amma sair tarihî ve kevnî mes'elelerde, Benî-İsrail ülemasının dinlenebileceğine.. lâkin onları ne tasdik edip, ne de tezkib etmek tarzında bir dinlemeye dikkat edilmesine dair vürûd eden Peygamber'in emirleri şöyledir:

□□□□ □□□□ □□□□□ □□ □□□□ □□□□□ □□□□
□□□□ □□ □□ □□□□

Yani: "Benî-İsrail'den bazı söz ve rivayetleri dinleyip nakledebilirsiniz. Bunda bir zarar yoktur. (Sahih-i Buharî 4/207; İbn-i Hibban 8/50 ve 52, Cem'-ül Fevaid 1/59, El-Feth-ül Kebir 2/9 ve 70; Müsned-ül Firdevs 2/129)

○□·R○.← ○↑·○R○R○& ·.X·⑩·^ ·.✓·R ·.Ⓜ○.Ⓝ
□□✓ □□□□✓ □□ □□□□ □□□□□ □□□□□
Başka bir hadîs:
□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□

Yine başka bir hadîs:

Yani: "Ehl-i Kitap âlimlerini dinlediğinizde onları ne tasdik, ne de tekzib ediniz! Deyiniz ki Allah'a ve Peygamberlerine iman ediyoruz." (Şerh-üs Sünne - Begavî 1/239; Müsned-ül Firdevs 5/21 ve Buharî 3/237)

İşte Resulullah'ın (A.S.M.) şu emirlerinde görüldüğü üzere, İsrailiyata karşı iki tarz yaklaşım içerisinde. Birisi: İslâm dininin kendisine taallük emir ve nehiy, haram ve helâli.. ve hülâsa İslâm dininin kendisine taallük eden bütün mes'elelerinde hüküm ve emir, yalnız ve yalnız Kur'an ve menba-ı Risalet olan Peygamber'den alınabileceğine dikkat çekmiştir.

sh:» (R.k.k: 284)

İkinci merhalede ise: Benî-İsrail kavminden gelen pek çok Peygamberlerin iz ve eserlerinin ilim noktasından bazı kalıntılarının kalmış olabileceği imkânını nazara almış ve bu açıdan ilmin kapısını kapatmamıştır. Amma bunların alınmış ve telâkki kapılarına "Dikkat" levhalarını asmıştır. Böylece İsrailiyatın her çeşidi, İslâm dini akidesinde ve ahkâm-ı Şeriatında aslâ ve kat'â değil, amma sair tarihî ve kevnî ilimlerinde bazı hurafeli yorum ve hikâyelerin -Peygamber'in müsamahalarına binaen- müslümanlarını dillerine ve sözlerine girebilmiştir denilebilir.

Bu yüzdendir ki: Gerek müslüman olmuş yahudî âlimlerinden bazı zâtlar; gerekse Abdullah bin Abbas gibi Sahabe'nin meraklı genç bazı âlimleri; Hazret-i Resul-i Ekrem'den (A.S.M.) işittikleri kısa, veciz ve cami-ül kelim bazı ilmî hadîslerin hakikatını, İsrailiyattan gelme hikâyeli ve hurafeli sözlerine tatbik ederek, çok nâdir de olsa, mânalandırma cihetine gittikleri olmuştur. Hattâ bu yüzden zamanla tefsir ile metnin birbirinden tefriki müşkilleşmiştir. Yani şu rivayetin içinde hangi kelimeler öz metin, yani kelâm-ı Nebevî, hangileri tefsir ve şerhtir bilinemeyecek duruma gelmiştir.

Büyük hadîs imamı da bu noktaları nazara almışlardır ki, bazı hadîs-i şeriflerde, Peygamber'in bizzat sözleriyle ve bazı Sahabenin şerh ve tefsirli sözlerini birbirinde ayırmaya çalışmışlardır. Bu hususta İmam-ı Suyutî'nin "El-Müderrec İle-I Medrec" isimli eserini misal için gösterebiliriz. Suyutî Hazretleri bu mevzuu, 16 büyük sahifede, misalleriyle göstermiştir.

İşte, kabil hadîs-i şeriflerden bir örnek olarak; İbn-i Abbas'tan sahih bir sûrette nakledilmiş şu: hadîs-i şerifidir. Gerek İbn-i Abbas Hazretleri, gerekse Vehb bin Münebbih gibi zâtların ona dair eski rivayetlere tatbik ederek yaptıkları tefsir ve şerhleri birlikte rivayet ve nakledilerek gelmiştir. Tabii ki, bu durumda, kelâm-ı Nebevî'nin öz metni, onun etrafında yapılan şerh ve tefsirler içinde tam görülmediği vaziyetiyle, İsrailiyata müşabeheti fazlaşmıştır. Senedi sağlam olduğu halde, zâhirde akıl hârici görünen manası itibariyle, bazı muhaddisler onu kabulde tereddüd göstermişlerdir.

Amma bu nokta dahi var ki: Muhaddislerce kabul edilmiş olan; Sahabelerin kavil, fiil ve takrirleri de hadîs külliyeti içinde dahil olduğundan, meselâ İbn-i Abbas'ın şerh ve tefsiri

dahi olsa, hadîsin metniyle beraber gelmiş olması gayet normaldir. Lâkin Üstad Bediüzzaman'ın dediği gibi; bu kısımda, yani Sahabenin içtihad ve tefsirinde bazı hatalar düşmüş olabilir. Şayet bu hatalar kat'î şekilde tebeyyün dahi etse, ilmî bir hatadır denilir.

sh:» (R.k.k: 285)

BÖLÜM - 12 SIRLI HADÎSLER

Sırlı ve hususî bazı hadîs-i şeriflerin varlığı, vaziyeti ve mânası hakkında bir izah...

Bu bölümün hakikatı, hadîs-i şeriflerde fiilen varlığı kat'î olduğu halde muhaddislerce buna ayrı bir yer verilerek üstünde durulamamıştır. Yani, Hadîs Usûlü çerçevesinde değerlendirilip de, mütalaaya alınmamış olmakla birlikte, Sahabelerin büyüklerinden bir kaç zâtın bu mes'elede sözleri vârid olmuştur. Yani, kendilerinin Resulullah'dan işittikleri hususî bazı hadîs-i şerifleri sır halinde saklayıp herkese ifşa etmediklerine dair beyanları vardır. Az ilerde bu hususî ve sırlı hadîslerin nelerden ibaret olduğu ve hadîs şârihleri tarafından haklarında söylenen çeşitli görüşlerini kaydetmekle beraber, bu ayrı ayrı görüşlerin umumî durum ve keyfiyetinden anladığımız bir noktayı burada arz etmek isteriz. Şöyle ki:

Her bir insanın ve her bir ailenin, hattâ her bir kabilenin, tâ hükûmetlerin bilinen umumî ahvalinden başka, bir de o ferdlere ve ailelere ve hükûmetlere mahsus hususî ve sırlı ve umumca bilinmeyen işlerinin ve mes'elelerinin varlığı kat'î olduğu gibi; öyle olması da zarurî ve lâzımdır.

Aynen bunun gibi tabiri caiz ise, İslâmiyet ailesinin veya hükûmetinin de, belli ve umumî ve herkesin öğrenip bilmesi zarurî olan işler ve hallerin yanısıra, bir de hususî ve yalnız bazı ferdlere hâs ve sırlı mes'eleleri de elbette ki olacaktır. Nitekim az sonra nakledeceğimiz büyük sahabelerin ifade ve beyanları, bunun böyle olduğunu göstermektedir.

Sual: Bu gibi hadîslerin umumiyeti itibariyle varlığını kabul ettik, amma varlıklarıyla beraber eserlerini, tereşşuhlarını gösteren örnekleri ve bariz delili olacak nûmuneleri var mıdır?

Elcevab: Evet vardır.. ve bunlar ekseriya Sâdât-ı Ehl-i Beyt arasında hususî şekilde intikal etmiş bazı dualar, virdler ve münâcâtlardır. Cevşen-ül Kebir Duası, İsm-i Rahman Duası, Kenz-ül Arş Duası gibi dua ve münâcâtlar, bunların zâhire çıkan ve tereşşuh eden kısımlarındandır. İsimleri verilen dualar gibi, daha hususî bazı zikir ve dualar da vardır. Hem de hiçbirisi de meşhur hadîs kitaplarında mevcut bulunmamaktadır.

Şimdi, bu bölümün hakikat ve mahiyetini gösteren sahih hadîs-i şeriflerden bazı nakiller yapmak istiyoruz:

1- Hazret-i Ebu Hüreyre demiş:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَشْرَفَ اللَّهُ عَلَيَّ وَأَنْزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ
فَلَمَّا نَزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ لَمْ أَكُنْ أَعْلَمُ
بِشَيْءٍ مِنْهُ إِلَّا مَا نَزَلَ عَلَيَّ

sh.» (R.k.k: 286)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَشْرَفَ اللَّهُ عَلَيَّ وَأَنْزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ
فَلَمَّا نَزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ لَمْ أَكُنْ أَعْلَمُ
بِشَيْءٍ مِنْهُ إِلَّا مَا نَزَلَ عَلَيَّ

Meâli: "Ben Resulullah'tan iki kab (yani iki çeşit ilim) aldım. Bunlardan birisini neşrettim, söyledim.. amma ikincisini ise eğer neşretsem, izhar etsem, kellem gider, boynum vurulur."

Bu hadîs-i şerif başta Buharî'nin hadîsidir. Bu hadîs için şârihler kimisi: "Kıyamet alâmetleri ve fitneleridir", kimisi de "Ulûm-u esrar ve meknunat-ı hafiyedir" diye söylemişlerdir. Amma mutlak ekseriyet, bu hadîs-i şerifler istikbalde vuku' bulacak hâdiselerdir demişlerdir.

Yine Ebu Hüreyre'nin (R.A.) mânaca evvelki hadîs-i şerife yakın bir hâdisi de şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَشْرَفَ اللَّهُ عَلَيَّ وَأَنْزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ
فَلَمَّا نَزَلَ عَلَيَّ الْوَحْيَ لَمْ أَكُنْ أَعْلَمُ
بِشَيْءٍ مِنْهُ إِلَّا مَا نَزَلَ عَلَيَّ

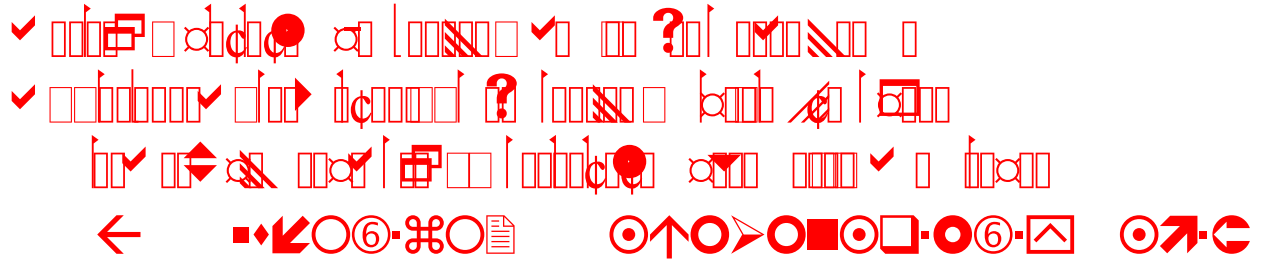
Bu hadîste, Ebu Hüreyre (R.A.) üç kap veya torba ilim hıfzettiğini, bunlardan ikisini söyleyip neşrettiğini, geri kalanını ise, eğer neşretsem, kellem kesilirdi mânasındadır. (Bakınız: Umdet-ül Karî Şerh-i Buharî 2/185; Feth-ül Barî - İbn-i Hacer 2/11 ve İrşad-üs Sârî - Kastalanî 1/212)

2- Sahabelerin içerisinde "Sahib-i Sırr-ı Resulullah" lâkabıyla meşhur olan Huzeyfet-ül Yemani'dir. Demek ki Resulullah'ın hususî sırlı sözleri de vardır. Ve bunları herkese ve umuma değil, bazı hâs Sahabelere söylemiştir. (Sahih-i Buharî 5/31 ve 6/171)

3- Hazret-i Huzeyfe demiş: "Ben istesem size Resulullah'ın bin hadîsini nakil edebilirim. Ama eğer ben bunları nakledersem, beni yalanlayacaksınız..." (Bakınız: Mecma-uz Zevaid 1/182)

4- Yine Hazret-i Huzeyfe'den nakledilmiş ki; demiş: "Resulullah(A.S.M.) bana kıyamete kadar vuku' bulacak olan hâdiseleri söyledi." (Müstedrek-ül Hâkim 4/426, Buharî ve Müslim'in ittifak ettikleri bir hadîs ayarındadır.)

5- İmam-ı Ali (R.A.) buyurmuş ki:

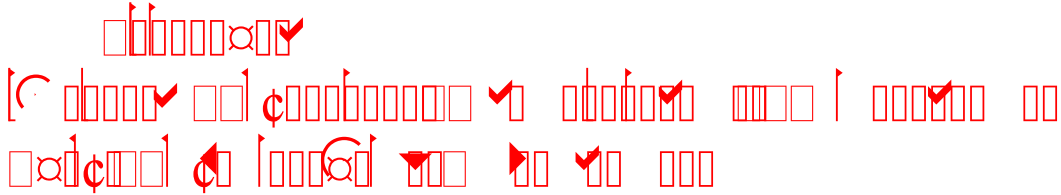
Yani: "Ben Resulullah'ın hadîslerinden hıfzettiğim bir çoğu vardır ki, onları size söylemedim. Eğer bu sakladığım hadîslerden bir tanesini de size ifşa edip söylesem, beni taşlarla recmedeceksiniz..." (Bakınız: Müstedrek-ül Hâki 1/509 ve 3/509) Bu hadîs Şeyheyn'in şartları ayarında bir hadîs olduğunu, İmam-ı Zehebî dahi ikrar etmiş.

9- Muhyiddin-i Arabî demiş: "Ebu Hüreyre ve İbn-i Abbas, Resulullah'tan aldıkları birçok esrarı sıkı sıkıya saklamışlardır..." (Anka-u Mağrib - Muhyiddin-i Arabî sh: 20)

10- Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî 1/92 ve 118'de İmam-ı Kurtubî demiş ki: "Sahabeler tâ kıyamete kadar, gelecekte olacak bütün hadîsleri biliyorlardır. Lâkin bunları teşhir etmediler..."

11- Bu hususî ve gizli sırların bir derece tezahür etmiş iki misalini vererek, bu bahsi bitirmek istiyoruz.

Birincisi: İmam-ı Ali (R.A.) Ercûze Kasidesinde tahdis-i ni'met kabilinden izhar ettiği acib bir hâdiseyi, onun bir beytinde şöyle dile getirmiş:

Yani: Cebrail (A.S.) "Sekine" namındaki İsm-i A'zamı Resulullah'a getirdiği vakit, ben de yanında idim. Bana Cebrail (A.S.) dedi ki: "Al yâ Ali! Bu yüce olan Rabbin Sekinesi'dir." (Mecmuat-ül Azhab 2/512 ve 590)

İkinci Misal: Tarikat-ı Nakşibendiye'nin hafî zikrinin asıl menşei hususunda, onun büyük ülema ve evliyaları şöyle bir rivayet nakelderler ki: Peygamber (A.S.M.) ile Ebubekir-i Sıddık Hicret hâdisesinde sığındıkları mağarada, Ebubekir'in çok telâş ettiğini gören Resulullah, ona hususî ve sırlı

sh:» (R.k.k: 288)

şekilde hafî olan zikr-i kalbîyi tâlim etmiş. Ebubekir kalbî olan bu zikri yapmaya başladıktan sonra, telâş ve korkuları zâil olmuş. Hazret-i Ebu Bekir (R.A.) bu sırrı kimseye

söylememiş. Bu hâdiseden 14 sene sonra, yalnız bir Selman-ı Fârisî'ye (R.A.) Resulullah'tan (A.S.M.) aldığı şekilde tâlim etmiş. İlh... (Bak: Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî 1/90 ve İbrahim Hakkı'nın Marifetnamesi sh: 440)

İşte arzettiğimiz şu son iki misal ile, pek mühim hâdiseler ve büyük hakikatların zamanla inkişaf ve tezahürleri, asıl itibariyle sırlı ve hususî hadîslere dayandığı halde; amma umuma bakan bir mes'ele olmadığı, belki hususî ve sırlı oldukları için hadîs kitaplarında bulunmamaktadır. Hadîs kitaplarında herşeyin bulunmamasıyla, olmamalarına delâlet etmediği gibi, hususîlik durumları da burada bir derece tezahür etmektedir.

NETİCE: Büyük Sahabelerden sahih rivayetlerle gelmiş hadîs-i şeriflerin ve nümune için arz ettiğimiz iki misalin netice ve hasılasından anlaşılabilir ki; ibadet, muamelât, ahkâm ve âdâb gibi Şeriatın zahir ve vâzih ve herkesin her zaman muhtaç olduğu mes'elelerini içine alan hadîs kitaplarımızda olmayıp da ve fakat ümmetin telâkki-i bil-kabulüne mazhar olmuş bazı dualar, virdler ve hakikatların böyle hususî, sırlı bazı mesned ve menşeleri olabileceğine ihtiyat ve mülâyemetle bakmak ve hürmetle karşılamak, hiç olmazsa ilişmemek lâzım ve şarttır diye düşünüyoruz.

HÂTİME

Bu bahsin başından buraya kadar kaydettiğimiz mes'ele ve bilgileri, mümkün mertebe hülâsalı ve pratik şekilde yazmaya çalıştığımız şu makalemizi güzel bir hatîmeyle sonuçlandırmak ve onunla te'kid ve takviye etmek ve nurlandırmak üzere; meşhur Allâme ve Kâmil Muhaddis olan İmam-ı Muhammed bin Muhammed El-Hüseynî El-Zebidî'nin İhya-u Ulûm-id Din kitabı üzerinde yaptığı şerh ve tahkik olan "İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn Bi Şerh-i İhya-u Ulûm-id Din) eserinin Mukaddemesinden mevzumuzla alâkalı bazı bölümleri tercüme ederek alacağız.

Mâlumdur ki; ülema-i İslâm arasında birbirlerinin eserlerini ve mesleklerini de tenkid etme işi çokça vaki' olmuştur. Bu kabilden olarak Gazalî Hazretlerini tenkid etme işi çokça vaki' olmuştur. Bu kabilden olarak Gazalî Hazretlerini de tenkid edenler bulunmuştur. Amma bilâhare kat'iyen görülmüş ve anlaşılmuştur ki: İmam-ı Gazalî gibi derece-i içtihadı ulaşan allâmeleri tenkid eden kişiler, onların buldukları mertebe ve makamlarını, yani me'haz ve mesleklerini bilemedikleri, kavrayamadıkları ve fikirleri ortaya ulaşamadığı için o tenkidleri yapmışlardır. İşte İmam-ı Zebidî Hazret-i Gazalî'ye haksız yere dil uzatan böylesi bazı kimselere, bilhassa hadîs rivayetiyle alâkadar tenkidcilere vermiş olduğu cevablarından bazı kısımlarla Hâtimemizi sürdüreceğiz.

sh:» (R.k.k: 289)

1- İmam-ı Gazalî'nin "İhya" kitabında bazı hadîs-i şerifleri "Bil-mana" ile nakletmesine karşı yapılmış itirazlara cevablarında ezcümle şöyle der:

"Hadîsin siyakında, lafızlarının ihtilâflarıyla birlikte, hem onun lafzında takdim ve te'hirlerin ve ziyadeliğin bulunmasıyla beraber, mana cihetiyle birbirine muvafık olan hadîsler vardır. Bu noktadan Gazalî Hazretleri hadîs ve eseri naklederken, lafızları fazla nazar-ı itibara almadan manasının zikretmiştir. Çünkionun yanında tıpatıp hadîsin lafzını ille de nakletmek zarurî değildir. Bu mes'elede, Sahabelerden büyük âlim zâtların bir cemaatı aynı mesleği

benimsemişlerdir. Meselâ İmam-ı Ali (R.A.), İbn-i Abbas, Enes bin Mâlik, Ebu Derda', Vasilet bin El-Eska ve Ebu Hüreyre...

Keza Tabiîn'den de birçok zât aynı meslekte oldular. Meselâ; Hasan-ı Basrî, İmam-ı Şa'bî, Amr bin Dinar, İbrahim-i Nehâî, İmam-ı Mücahid ve İkrime ve hâkeza...

Bundandır ki; İbn-i Sirin Hazretleri demiştir: "Ben bazı hadîsleri ayrı ayrı on kişiden duyarım ki, manası bir, fakat lafızları muhtelifdir." Süfyan-ı Sevrî ise demiştir: "Bir mecliste, birisi hadîsin lafızları üzerinde fazla şiddet ve mollalık gösteriyorsa; biliniz ki, o adam; "Beni tanıyınız" demek istiyor."

Evet, bir kimse hadîsin manasını söylerken muhafaza edebiliyor ise, başka lafızlarla ifadesi zararı yoktur. Dört mezheb imamı da aynı meslekte idiler.

2- Zaif hadîsleri Gazalî Hazretleri kitabına almış diye yapılan itirazlara karşı bazı cevablarından:

"Ülema-i âhiretin aldıkları bazı hadîslerini, hadîs üleması zaif görmüş olabilirler. Çünkü elh-i âhîret ve ashab-ı marifetin hadîs hususundaki meslekleri, muhaddislerin mezhebinden başkadır. Hadîs ehlinin yürüttükleri esas ve kaideler, bu zâtlar için hüccet değildir..."

İbn-ül Cevzî gibi haddi aşan bazılarının çok fazla cür'etle ta'n ettiği kimseler, ekserya bunlardan ilimce de, hadîsçe de üstün kimselerdir. Hem hadîs ehlinin zaif gördüğü bir çok hadîsler, başka hadîslerle de kuvvetlenebilmektedir. Bunun yanında, bazan muhaddislerden birisinin cerh ve zemmetiği bir hadîsi, başka muhaddislerce de medhedilip adaletine hükmedilebilmektedir -ki bu durumda o hadîs, artık üzerinde ihtilâflı görüşlerin cereyan ettiği bir vaziyet almış olur- O halde, tek birisinin ilişmesiyle o hadîs reddedilmez. Nasılki, İmam-ı Ahmed bin Hanbel'den gelen şu rivayet:

"Bir hadîs eğer Kitap ve Sünnete münâfi olmazsa, fakat Kitap ve Sünnetin ona şahidlikleri de bulunmasa dahi, hemen reddedilmez. Bunun yanında hadîsin o durumuyla icma-i ümmetin te'vilinden çıkmadığı müddetçe de kabul edilip onunla amel edilmesi lâzımdır."

sh:» (R.k.k: 290)

Evet, İmam-ı Ahmed'in yanında zaif hadîsler, re'y ve kıyasa müreccah olduğu kesindir. Ayrıca Muhammed bin Hazem demiş: "Hanefî âlimleri icma' etmişler ki; İmam-ı A'zam'ın mezhebinde zaif hadîsler, kıyasa ve re'yden üstündürler.

Kaldı ki, bir hadîsi, iki asır kabul edip amel etti, yahud da üç karın onu rivayet etti, hiç olmazsa bir asır onu istimâl edip inkâr etmedi ise, artık o hadîsin senedi en olursa olsun, kabulünde tereddüt etmemek gerektir. Hem bir hadîs dillerde meşhur olup, amma senedinde kelâm edilmiş olsa dahi, Müslümanlardan bir tabaka onu inkâr etmiyorsa, bir ihtimal ile sağlam olabilir. Yeter ki, Kitaba ve Sahih hadîslere, yahud İcma-i Ümmete zâhir bir muhalefeti olmasın... Yahudda, onu nakleden kişinin yalancılığı, sadık hadîs imamlarınca şehadetli olarak isbatlanmış olmasın...

Bu noktalarla beraber, hadîslerin metin ve manaları itibariyle çokluğu ve hattâ ihata edilemeyecek derecede olduğu gibi; bu hadîslerin nakil ve râvilerinin de keserit elbette ki; ihata edilemeyecek bir durumdadır. Nasıl ki, meşhur İmam-ı Zehrî'nin yanında bir adam bir hadîsi zikretmiş, İmam-ı Zehrî demiş: "Biz böyle bir hadîs işitmedik."

Adam sormuş: "Resulullah'ın bütün hadîslerini sen işitmiş misin?"

İmam-ı Zehrî demiş: "Hâyır!"

Adam: "Peki üçte ikisini?.."

Yine İmam-ı Zehrî demiş: "Hâyır!"

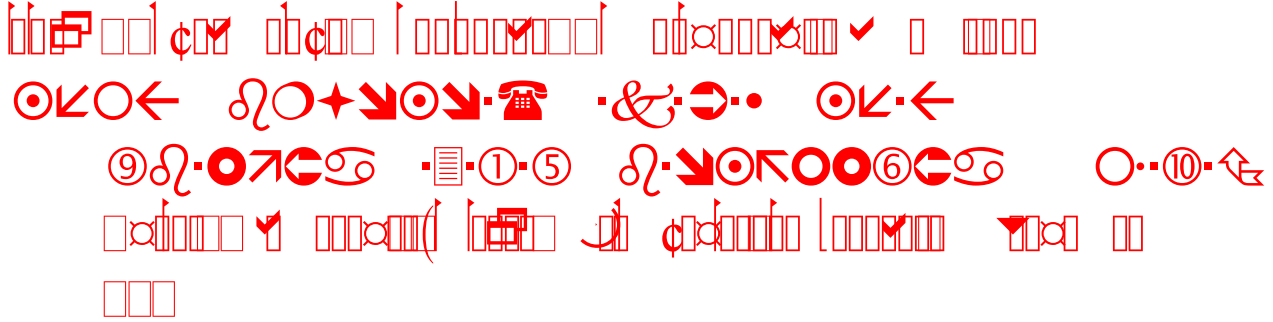
Adam: "Peki yarısını?" demiş.

İmam-ı Zehrî buna karşı sükût etmiş.

Adam demiş: "Hiç olmazsa bu hadîsi de, o işitmediğin yarı kısımda kabul et!" (Bu rivayeti "Kut" kitabı sahibi, kitabında nakletmiş.)

Nitekim aynı hâdisıyla alâkadar olarak, bir rivayette İmam-ı Zehrî'den şöyle gelmiştir. "Zübeyir bin Said-i Hâşimî diyor: "Ben Zehrî'ye sordum:

"Resulullah'ın şu

hadîsi sana ulaştı mı?"

İmam-ı Zehrî demiş: "Hâyır, Resulullah'ın böyle bir hadîsi bana ulaşmadı."

Ben de kendisine dedim: "Peki! Resulullah'ın bütün hadîsleri sana ulaştı mı?"

İmam-ı Zehrî demiş: "Hâyır!"

Dedim: "Peki yarısı?.."

Dedi: "Belki olabilir."

Ben de dedim: "Öyle ise, şu hadîsi de, sana ulaşmamış olan hadîslerden say!"

sh.» (R.k.k: 291)

3- Yapılan ta'nlar, edilen ilişmeler çoğu zaman haksız ve yersiz olduğu, yahut da vukufsuzluk veya mezheb taassubu namına olduğu hakkında bazı misaller:

İmam-ı İbn-i Sübkî demiş: Eğer herkesi ve herşeyi ve hadîse ait her mes'eleyi yalnız cerh yoluyla ele alsak.. ve daima cerhi, ta'dile tercih etsek, o zaman hiçbir kudsî imam dahi sâlim kalmayacaktır. Çünkü herkes ve herşey hakkında ilişmeler, itirazlar olmuştur. Nasılki Yahya bin Maîn, İmam-ı Şafîî hakkında ileri-geri konuşmaları olmuşsa da, hiçbir değer ifade etmemiştir. Çünkü o, Şafîî'yi bilmemiş, Şafîî'nin ne dediğini de anlamamıştır.

Meşhurdur ki, insan bilmediğine düşmandır. Nasılki, İmam-ı Mâlik hakkında da, İbn-i Ebî Zi'b, İbrahim bin Sa'd ve Abdülaziz bin Ebi Seleme gibi bazı kimseler ileri-geri konuşmuşlardır. Lâkin hiçbiri isabet ettirememişlerdir. Çünkü bunlar İmam-ı Mâlik'i tanıyamamışlar.. ilh.

* * *

sh:» (R.k.k: 292)

BEDİÜZZAMAN VE HADİS İLMİ

Bu kitabın yazılış sebebi, birinci derecede Üstad Bediüzzaman'ın te'lifatı olan Nur Risalelerindeki hadîslerin me'hazlerini bulup tesbit etmeğe dair bir araştırma olduğundan, elbette müellifin hadîs mevzuundaki ilmî seviyesi ne olduğu hakkında bir araştırmanın da yapılmasını icab eder. Yani, Hazret-i Üstad Bediüzzaman gibi dâhî bir mütefekkirin imanî ve İslâmî her çeşit mes'elde daima müşkilleri halleden durumu ile, acaba hadîs usûlü ilmine dair görüş açısı nasıldır? Bir çok kimselerin takılıp kaldığı cerh ve ta'dil fırtınasının dumanlı atmosferinde mi kalmış, yoksa ümmetin asfıyası denilen müctehidlerinin ve âhiret âlimlerinin nurlu, berrak hakikat iklimi olan mesleklerinde midir? diye araştırılacaktır. Bu araştırma ise, Bediüzzaman'ın hem eski, hem de yeni eserlerinde yapılacaktır.

Ancak mezkûr araştırmaya girmeden önce, Nur Risalelerindeki hadîslerin umumî durumuyla ilgili bir ta'rifin yapılması icab ediyor sanıyorum:

Bunun da bazı noktalarla birkaç yönüne nazar edilmesi şeklinde olacaktır.

1- Risale-i Nur'daki hadîsler, ahkâm-ı Şeirat hususunda yeni bir içtihad ve ayrı bir izah tarzı değİllerdir. Belki Bediüzzaman'ın anlatmak sadedinde olduğu İslâm akidesinin tahkik ve tahkimi mevzuundaki bir mes'elesini te'kid ve takviye etmek için bil-vesile bazı hadîsleri de zikreder.

Meselâ: İ'caz-ı Kur'an mes'elesi, Mu'cizat-ı Ahmediye mes'elesi, istikbale aid hâdiseler mevzuu veya fezail-i a'mal, ahlâk ve ihlâs hallerine taallûk eden hadîsler gibi... Bunlar da yine, ekseriya ya akideyi tahkim etmek içindir, ya da hayırlı amellere teşvik veya teselli veyahud da ahlâka dair hususlardır.

2- Risale-i Nur'da geçen hadîslerin tamamı bazı şartlar çerçevesinde sahihdirlir. Senedi itibariyle de bu hadîslerin yüzde doksanı sahih hadîslerdir. Geri kalanları ise, bazı muhaddislerce senedleri itibariyle zayıf olarak sayılmış.. yahud da kimisine göre zayıf, kimisine göre ise hasen hadîsler olarak görülmüş.. ve o durumda seneden ihtilâflı bir vaziyet almış. Üstad Hazretleri hadîsin o durumlarını bildiği halde, manasının gösterdiği büyük ilmî hakikat nok-

sh:» (R.k.k: 293)

tasından, çekindemeden ve mu'terizlerin itirazından, lâimlerin levminden korkmadan zikreder. O hadîs-i şerif ile izah ettiği mes'ele, büyük ve zâhir bir hakikat-ı ilmiye olmakla da, o hadîs dahi kendiliğinden sıhhata kavuşmuş olur. Bunun yanında, meselâ buradaki şu hadîs-i şerif, seneden zayıf ise de, onun aynı manasında olan sahih hadîsler vardır. O durumda, şu zayıf hadîs, manasıyla sahihlerle arkadaş olduğu için, zafiyeti zâil hadîs, manasıyla sahihlerle arkadaş olduğu

için, zaifiyeti zâil olduğu gibi; muhaddislerin ekserince kabul edilmiş olan şu: "Aynı manada olan zaif hadîsler yan yana gelse, kuvvetlenirler." kaidesi de nazara alındığı zaman, ortada zaif diye birşey kalmaz. Bu mes'elede Hadîsler Cetvelinde zâhir şekilde görülmektedir.

3- Risale-i Nur'da hiçbir mevzu' hadîs yoktur...

Evet bu husus, Hadîsler Cetvelinde gösterilmiş sahih me'hazlerle isbatlanmış olmakla beraber, son derece aczimle beraber bunu iddia ve dava ediyorum ve herkese de isbat etmeye hazırım. Fakat şu şartlar çerçevesinde: Sadece bir-iki müteşeddid hadîsçinin görüşüyle değil, büyük muhaddis imamların ekseriyetinin ittifakı görüşleriyle.. demek istiyorum.

Evet, bir hadîs seneden çok zaif olabilir. Amma mevzuluktan fersah fersah uzaktır. Bu hüküm, "Bir Nebze Hadîs İlmi" kısmında da değindiğim gibi, değil sadece Risale-i Nur'daki hadîsler için, sair meşhur olan hadîs kaynakları kitaplar için de geçerlidir. Bunu isbata, ileri sürdüğüm şartlar çerçevesinde her zaman hazırım. Amma bazıları kendi hususî âlemlerinde, bir-iki tane müteşeddid zâtların reylerine göre amel edebilir. O bizim mevzumuzdan hâriçtir.

4- Risale-i Nur'da yer alan ekser hadîsler birer umumî mes'eledirler. Yani; herbirisi, hadîs kitaplarında ayrı ayrı tarik ve çoğu kere değişik lafızlarla gelmiş hadîsler olup, umumî birer mes'elenin veciz ifadeleridirler. Üstad Hazretleri bu hadîsleri Risale-i Nur'da kaydederken, ayrı ayrı olan senedlerini ve değişik elfazdaki metinlerini detâyalarına inerek zikretmez. Ancak Risale-i Nur'un bir mes'elenin makam ve siyakına muvafık bir yerde, onu imanî ve ahlakî veya umumî bir İslâmî mes'ele halinde bahse bakan aynı manadaki birçok hadîsten sadece birisini alır, kaydeder. Sonra da onu öyle bir tarzda manalandırır ki; hadîsteki o beyan ve mananın ancak Resul-i Ekrem'in mu'ciz-beyan olan lisanından geldiği hemen anlaşılır. Dolayısıyla eğer muhaddislerce onun senedi için za'fiyet isnadı vaki' olmuşsa da, ifade ettiği kudsî mana ile o za'fiyet zail olur veya zâil olması lâzım gelir.

5- Bediüzzaman Hazretleri âyetleri tefsirinde olsun, hadîslerin manalandırmasında olsun, ihtilâflı mes'eleleri deşmeden, cumhurun ekserisinin ittifak ettiği nokta-i nazarları çerçevesinde manalandırır.

Evet, Risale-i Nur'a iyi âşına olan kimselerin mâlumları olduğu üzere; Nur'un bütün hükümlü beyanları, ya bir âyetin veya birkaç âyetlerin, bazan da
sh:» (R.k.k: 294)

bunu tefsir ve şehreden bir hadîs-i şerif veya hadîs-i şeriflerin ortak manalarının müşterek bir mes'eleli tarzındadır. Bunun da, aynı zamanda Sahabe-i Kiram'ın veya Selef-i Salihînin "Cumhur" tabiriyle ifade edilen ülemasının ekseriyetinin müstakimâne ve ittifakkârane görüşlerinin bir nevi hülâsası şeklindedir. Fakat Hazret-i Nur Üstad, bir âyet ve hadîs veya Sahabe ve Selefin mezkûr görüş ve tefsirlerini beyan ederken; öyle mâhirane, öyle üstadane bir tarz-ı üslûbda birleştirip, yoğurup, macun yaparak takdim eder ki, akıllar bu durumu hissedip anladığı zaman, bu meharet ve meleke karşısında hayretle diz çökmekten başka birşey yapamaz.

Hem bazan Hazret-i Üstad, ihtilâflı münakaşa ve tartışmaların üstünde cereyan etmiş olan bir mes'eleyi ve bir hakikatı anlatmak istediğinde, öyle acib bir meharetle yağdan kıl

çeker gibi mevzu'u aslâ incitmeden, ihtilâflara da hiç dokunmadan öyle bir istikamet ve maeharet içinde kalblere itmi'nan ve nur verecek tarzda halletmiş olarak ortaya koyar.

Şayet bu mes'eleler, İslâmın hak mezhepleri arasında ihtilâflı bir mes'ele ise, son derece dikkat, nezaket ve hürmetin muhafızları içerisinde, hiçbir tarafı incitmeden, doğru ve hak olan tarafı tutarak beyan eder. Amma öyle nazik, öyle yumuşak ve öyle te'sirli beyan eder ki; mezheplerinin müteassıb mültezimlerini bile kabule mecbur ettirir.

Lâkin eğer o mes'ele, hak ehli olan Ehl-i Sünnet Ve-l Cemaatın mezhebiyle, bid'at ehli olan meslek arasında nizanlı bir mes'ele ise; evvela ehl-i hakkın hak olan görüşlerini ilmî ve mantukî deliller ile isbat içerisinde, münâkaşa ve münazaaya girmeden, ihtilâflı cihetinin de teferruatına inmeden ve o bid'at ehli ve meseleğine de fazla vurmaktan irşad etmeye çalışır.

Amma eğer imana ve İslâm'ın akidelerine taallûk eden bir mes'ele ise, hele ehl-i küfür ve dalâlet o mes'eleye küfür ve ilhad hesabına ilişmiş iseler, işte o zaman iş değişir. Nur'un üslûbu da başkalaşır. O mes'elenin isbatı yolunda öyle çevik, öyle mâhir, öyle keskin delil ve bürhanlar getirir ki; kat'iyyen ehl-i ilhad ve dalâlete nefes aldırılmaz. En mâhir bir erkân-ı harb gibi, meydanı baştan başa zabteder. Mes'ele dahi güneş gibi isbatlanır, ortaya konulur.

İşte Nur'un bu gibi, harikulâde orijinal olan üslûb ve tarz-ı beyanı hiçbir müellife ve esere nasib olmuş değildir diyebiliriz. Bu davanın delilleri ise, Risale-i Nur'un hey'et-i umumiyesidir. Kim isterse, anlamak ve kavrayabilmek ve de mukaddesini yapabilmek kayd u şartıyla gelsin, Nur Risalelerini bir kere dikkatle okusun yeter.

İşte, çok hülâsalı olarak kaydetmeye çalıştığımız bu noktalardan sonra, Hazret-i Üstad'ın Hadîs Usûlü ilmîne bakış açısının bazı örneklerini vermek üzere Nur Risalelerine müracaat edeceğiz.

sh:» (R.k.k: 295)

Gelecek örnek ve misaller ile, hakiki ilim erbabı görececek ve bileyeceklerdir ki; Hazret-i Üstad Bediüzzaman, hadîslere sadece senedi itibariyle, üstünde yapılmış olan tenkid ve ta'dil gibi metodların düsturları içinde değildir. Belki O, daha çok, hadîsin ifade ettiği geniş ve deirn manaların parmak işaretleriyle ilmî mes'eleler zâviyesinden.. ve ümmetin telâkki-i bil-kabulü cihetinden ve icma-i ümmet ve nihayet ahiret âlimlerinin meslekleri noktasından, muhaddislerce ortaya konmuş hadîs usûlü metodlarını birlikte ele alarak ve mezcederek, izah ve isbatı cihetine gitmiştir.

RİSALE-İ NUR'DA HADİS VE İLMİ

Bu mes'eledede biz Bediüzzaman'ın eserlerini iki bölüm halinde ele alacağız. Birinci Bölümü: Eski Said tabir ettiği zamanlarında te'lif etmiş olduğu eserlerinde yer alan hadîs ilmi ve usûlleri.. Bu eski eserlerini de ikiye bölmek mümkün olmaktadır. Meselâ 1914'e kadarki Eski Said'in ilmî te'lifatıyla, 1918'den sonraki Eski Said, Yeni Said karışımı olan bazı eserleri gibi...

Birinci bölümdeki serelerinde, Hazret-i Üstad bazan muhaddislerin hadîs Usûlü ve metodlarına ilim noktasından aynen uymuş. Lâkin onun sonunda ayrıca şahsî görüşünü de beyan

etmiştir. Lâkin eserlerinin İkinci Bölümü olan Yeni Said döneminin Risale-i Nur eserlerinde ise, daha başka ve daha umumî ve ihatalı ve küllî ve Ümmet-i Muhammediye'nin bütün sınıf âlimlerinin yekûn görüşlerini aksettiren bir yaklaşımla hadîsi ve ilmîni ele almıştır.

Şimdi Eski Said dönemi olan eserlerinden hadîs ve ihtilâflı bazı mes'eleler hususunda Üstad'ın görüşlerinden bazı nûmuneler arzetmeye çalışacağız:

ÂLEM-İ İSLÂM ÜLEMASININ İHTİLÂFLARI

«S: Âlem-i İslâm ülemasının ortalarındaki müthiş ihtilâfata ne dersin ve re'yin nedir?

C: Evvelâ: Âlem-i İslâma gayr-ı muntazam veya intizamı bozulmuş bir meclis-i meb'usan ve encümen-i şûra nazarıyla bakıyorum. Şeriattan işitiyoruz ki: Re'y-i cumhur budur, fetva bunun üzerinedir. İşte şu, bu meclisteki re'y, ekseriyetin naziresidir. Re'y-i cumhurdan mâada olan akval, eğer hakikat ve mağzdan hâlî ve boş olmazsa istidadatın reylerine bırakılır. Ta herbir istidad, terbiyesine münasib gördüğünü intihab etsin.

Lâkin burada iki nokta-i mühimme vardır:

Birincisi: Şu istidadın meyelânı ile intihab olunan ve bir derece hakikatı tazammun eden ve ekalliyete kalan kavî, nefs-ül emirde mukayyed ve o istidad sh:» (R.k.k: 296)

ile mahsus olduğu halde, sahibi ihmal edip mutlak bıraktı. Etbai iltizam edip tamim etti. Mukallidi taassub edip, o kavlin hıfzı için muhaliflerin red ve hedmine çalıştılar. Şu noktadan müsademe, müşagabe, cerh ve red, o derece meydan aldı ki; ayakları altından çıkan toz ve ağızlarından feveran eden duman ve lisanlarından püsküren berkler, şimşekli ve bazan rahmetli bir bulut, şems-i İslâmiyet'in tecellisine bir hicab teşkil etmiştir. Lâkin ziya-i şemsden tefeyyüz etmesine istidad bahşeden rahmetli bulut derecesinde kalmadı. Yağmuru vermediği gibi, ziyayı dahi men'etmektedir.

İkinci Nokta: Ekalliyette kalan kavî, eğer içindeki hakikat ve mağz, onu intihab eden istidadlardaki heves ve heva ve muris ayineye ve mizacına galebe çalmazsa, o kavî bir hatar-ı azîmde kalır. Zira istidad onunla insibağ edip onun muktezasına inkılab etmek lâzım iken; o, onu kendine çevirir ve telkih eder, kendi emrine müsahhar eder.» (Âsâr-ı Bediyye sh: 101)

İşte, âlem-i İslâm ülemasının arasındaki ihtilâf mes'elesini münasebetiyle Hazret-i Üstad'ın yaptığı şu acib izah, her ne kadar direkt olarak hadîs ilmi ve usûlüyle alâkadar değil gibidir. Lâkin dikkat edilirse o ihtilâf muhaddislerde de vardır. Çünkü muhaddisler bazan bir hadîsin üstünde gerek senedi, gerekse metin ve mânası üzerinde ne kadar ihtilâfa düştükleri mâlumdur. Şimdi Hazret-i Üstad'ın üslûbca ibaresinin hemen anlaşılması güç olan eski eserlerinden "Tuluât Risalesi"nden aldığımız metni hülâsa edip, şimdiki dil ile yazmak icab ederse, şöyledir:

"İslâm âleminde muhaddisler, kelâmcılar, usûl-ü şeriat ve teferruatının âlim ve müçtehidlerinin büyük olan meclisi arasında vuku' bulmuş ihtilâfların şekli mühim değildir. Madem bunların umumî hey'eti, manevi bir meclisi andırıyor. O halde meclisteki umum âlimerin ekseriyetinin ittifak ettiği mes'eleler, umum müslümanlar için geçerli, doğru olanı ve en haklısıdır. Ekseriyetin ittifakı dışında kalan re'y ve görüşlerde de hak olan noktalar olabilir. Amma onu bazı hususî istidatlara bırakmak lâzımdır. Hem de kayıtlı şekilde tutmak gerekir. Yani, umum müslümanlara aid olarak değil, bazı hususî istidatlara mahsus olarak o gibi görüşler kalabilir. Hakikat ve Şeriat ve re'y-i cumhur böyle iken, maalesef çoğu zaman bu iş böyle uygulanmamıştır. Öylesi hususî görüş sahipleri, onu kayıtlı ve hududlu olduğu halde, mutlak bırakmışlardır. Onun etbâı da onu iltizam edip umumîleşmesine gayret sarfetmişlerdir. Bunlara karşı muhalefet eden hak ehline bu mutaassıplar harb açtılar.

İkinci tehlikeli bir husus da; o gibi ferdî kavillerin içindeki hakikat, hususî istidadı hasebiyle onu seçenlerin heves ve mizacları onu kenide tabi' etmek değil, belki ona tabi' olmak ve o kavlin içindeki hakikatle renklenmek icab eder. Aksi takdirde o kavil veya görüş, büyük bir tehlikede bırakılmış olur."

sh:» (R.k.k: 297)

ÂYET VE HADİSLERDEKİ, MUTLAKA VE VAKTİYE VE MÜMKİNE OLAN KAZİYELER, BAZAN KÜLLİYE VE DÂİME SURETİNDE GÖRÜNMELERİ VE ANLAŞILMALARI MES'ELESİ

Yani birer hususî vakte veya zamana mahsus olarak gayr-ı muayyen ve mutlak olan bazı iş ve hususlar hakkında vârid olmuş bazı hadîs-i şerifler veya Âyet-i Kerimeler, yanlış olarak umumî ve her zaman vukuu hazır imiş şeklinde anlaşılması veya öyle bilinmesi mes'elesidir.

Hazret-i Üstad'ın sözleri:

Meselâ Şeriat « demiş: "Bu şey küfürdür." Yani o sıfat imandan neş'et etmemiş, o sıfat kâfiredir. O haysiyet ile o zât küfretti denilir. Fakat mevsufu ise, masume ve imandan neş'et ettikleri gibi, imanın tereşşuhatına da haiz olan başka evsafa mâlik olduğundan o zât kâfirdir denilmez.»

«Tenbih: Bazı âyât ve ehadîs vardır ki, mutlakadır, külliye telâkki edilmiş. Hem öyleler vardır ki, münteşire-i muvakkatadır, daime zannedilmiş. Hem mukayyede var, âmm hesab edilmiş.»

«... Öyle zaman olur ki bir kelime bir orduyu batırır. Bir gülle otuz milyonun mavhına sebep olur. Nasilki oldu da... Öyle şerait tahtında olur ki; küçük bir hareket, insanı âlâ-i illiyyine çıkarır. Öyle hâl olur ki, küçük bir fiil, insanı esfel-i safilîne indirir.

Böyle kaziye-i mutlakada veya münteşire-i zamaniyede böyle haller, büyük bir nükte için nazara alınır. Böyle acib ferdler ve acib zamanlar ve haller mutlak, mübhem bırakılır.

Meselâ: İnsanlarda velî, cumada dakika-i icabe, Ramazan'da Leyle-i Kadir, Esmâ-i Hüsnâ'da İsm-i Azam, ömürde ecel mechul kaldıkça sair efrad dahi kıymettar kalır, ehemmiyet verilir...» (Âsâr-ı Bediîye sh: 128)

Bu mes'ele, Hazret-i Üstad'ın bir de 1911'lerde te'lif ettiği Muhakemet eserinde ve ondan evvel neşredilmiş bazı makalelerinde daha başka bir tarz-ı üslûbda yazılmıştır. Yani, daha çok muhaddislerin kaidelerine riayet içinde görülmektedir. Demek analşılıyor ki; sonraları hakikatın nüvesi inkişaf etmiş ve mes'elenin asliyeti vuzûh peyda etmiştir. Bundan dolayı muhaddislerine de bazı kaideleri küllî ve daimî ve hiç yırtılmayan muhkem kaideler olmadığı anlaşılmiştir.

İşte, bu mes'eleyi Muhakemat eserinde ve bazı makalelerinde Hazret-i Üstad'ın uzun izahlarından ezcümle bir-iki yer alıyoruz:

«... Şimdi bu noktalara istinaden derim ki; terğib veya terhib için avamperestâne tervic ve teşvik ile, bazı ehadîs-i mevzuayı İbn-i Abbas gibi zâtlara isnad etmek büyük cehalettir.

sh:» (R.k.k: 298)

Evet, hak müstağnidir. Hakikat ise zengindir. Tenvir-i kulûba ziyaları kâfidir. Müfessir-i Kur'an olan Ehadîs-i Saliha bize kifayet eder.. ve mandığın mizanıyla tartılmış olan tevarih-i sahihaya kanaat ederiz...» (Âsâr-ı Bediîye sh: 173)

Muhaddislerce mevzu' hadîslerin tesbiti hususunda vaz'ettikleri kaidelerinden şuna da işaret etmektedir ki; küçük ve basit bir amel karşılığında çok büyük mükâfatların va'dini.. ve bir de bunun aksi olan, cüz'î bazı amellerin çok dehşetli cezalarını bildiren hadîsler gibi...

Az üstteki mes'elenin bir başka ifade tarzı da, "İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi" eserinde şöyle yazılıdır:

«İkinci Sebeb: Bir şeyi terğib veya terhib etmekle, ondan daha mühim şeyi tenzil etmektir. Meselâ, bir gecede iki rekât namaz kılmak, haccı tavaf etmek gibi.. veya kim gıybet etse, zina etmiş gibidir derler...» (Âsâr-ı Bediîye sh: 327)

Yine aynı mes'elenin devamı olarak, Muhakemat'ın başka bir yerinde ise, şöyle:

«... Nasılki bir ilâcı istihsan edip izdiyad etmek, devayı da'a inkılab etmektir. Öyle de, hiçbir vakit hak ona muhtaç olmayan mübâlağalı terğib ve terhib ile, gıybeti katle müsavi veya ayakta bevletmek zina derecesinde göstermek.. veya bir dirhemi tasadduk etmek, hacca mukabil tutmak gibi müvazenesiz sözler, katl ve zinayı tahfif ve haccın kıymetini tenzil ediyorlar...» (Âsâr-ı Bediîye sh:180)

Yine bu mes'elenin birbirini tamamlayan bir başka tarafı da şöyle izah edilmiş:

«... Elhasıl: Şeriatın herbir hükmünde Şâri'in bir sikke-i i'tibarı vardır. O sikkeyi okumak lâzımdır. Sikkenin kıymetinden başka, o hüküm herşeyden müstağnidir. Hem de lafiz-perdazâne ve mübâlağa-cûyane ve ifrat-perveranelerin tezyin ve tasarruflarından bin derece

müstağnidir. Dikkat olunsun ki; böyle mücazifler nasihat ettikleri vakitte nazar-ı hakikatta ne derece çirkin oluyorlar.

Ezcümle: Bunlardan birisi bir mecma-i azimde, müskirattan tenfir yolunda zecr-i şer'î ile kanaat etmeden öyle birşey demiş ki; yazmasından ben hicab ettim. Yazdıktan sonra çizdim.» (Âsâr-ı Bediyye sh: 180)

Ve daha bu manada eski nutuk ve makalelerinde de bir kaç defa geçmektedir.

Hazret-i Üstad'ın bu noktada ilk eski eserlerinde, muhaddislerce vaz' edilmiş umumî kaidelik istilahlardan olan bazı hususları benimsediği ve bu görüşlerin umumiyeti cihetinde ekseriya doğru olduğu ve filhakika bazı sâf ve behresiz ülema ismi altındaki insanlar bu gibi mes'eleleri çok medar-ı bah-

sh:» (R.k.k: 299)

settikleri hakikat ve doğru olmakla beraber; amma Hazret-i Üstad'ın bilâhare fikir ve kalbinde inkişaf eden nuraniyet ve yüksek Kur'an ilmi ile bazı noktalar daha başka tarzda aydınlanmış ve vuzuh peyda etmiştir. Risale-i Nur eserleri bölümünde bu mes'ele gelecektir, inşaallah.

İşte Hazret-i Üstad'ın az üstteki hadîs hususundaki gayet mücmel ifadelerinden bir nebzesini kaydettiğimiz olan bu pek mühim noktalar, bilâhare Risale-i Nur'un izahlı olan kitaplarında kemaline ulaşmıştır. Bu mes'elenin hadîs ilmiyle olan alâkası şu noktadandır:

Bazı hadîs-i şeriflerde hem müsbet, hem de menfî olarak amel ve işlerdi, bazan zâhirde küçük gibi görülen bir mes'ele için büyük terğib veya terhibler görülmektedir. Kendi ilim ve aklına fazla güvenen bazı insanlar, bakarsın hemen onun red ve inkârı cihetine gider. Halbuki Hazret-i Üstad'ın bilâhare inkişaf etmiş olan kat'î ve ilmî kaidesiyle o mes'ele nazara alınmış olsa, hoca efendinin hiç olmazsa birazcık düşünmesi ve hemen karara varmaması lâzım geldiğini düşünür diye burada bu kadarıyla kaydedildi.

İSRAİLİYATIN İSLÂMÎ İLİMLERE NASIL GİRDİKLERİ MES'ELESİ

«O necib kavm-i Arab, zaman-ı câhiliyette bir ümmet-i ümmiye idi. Vaktaki içlerinden hak tecelli edip istidad-ı hissiyatları uyandı da meydanda yol açan din-i mübini gördüklerinden umum rağabat ve meyilleri, yalnız dinin marifetine inhisar eylediler. Fakat kâinata olan nazarları teşrihat-ı hikemiye nazarıyla değil, belki istitraden yalnız istidlâl için idi. Onların o hassas zevk-i tabiîlerine ilham eden, yalnız onların fitratlarına münasib olan geniş ve ulvî muhitleri ve safî ve müstaid olan fitrat-ı asliyeleri tâlim ve terbiye eden yalnız Kur'an idi. Bundan sonra kavm-i Arab sair akvamı bel'ettiği gibi, millet-i sairenin malûmatları dahi müslüman olmaya başladığından, muharrefe olan İsrailiyat ise Vehb, Kâ'b gibi ülema-i ehl-i kitabın İslâmiyetleri cihetiyle Arapların hazain-i hayalâtına bir mecra ve menfez bularak o efkâr-ı sâfiyeye karıştılar. Hem sonra da ihtiram dahi gördüler. Zira ülema-i ehl-i kitaptan İslâmiyet'e gelenler, İslâmiyet şerefiyle gayet celâlet ve tekemmül ettiklerinden, malûmat-ı müzahrefe-i sâbıkaları makbule ve müselleme gibi oldular, reddedilmedi. Çünkü İslâmiyet'in usûlüne müsadim

olmadığından, hikâyât gibi rivayet olunur iken, ehemmiyetsizliği için tenkidsiz dinlenirler idi. Fakat hayfâ! Sonra hak olarak kabul edildiler, çok şübeh ve şükûkata sebebiyet verdiler.

Hem de vaktaki şu İsrailiyat, Kitab ve Sünnet'in bazı imaatlarına merci ve bazı mefahimlerine bir münasebetle me'haz olabilirler idi. Fakat âyât ve hadîsin mânaları değil. Belki faraza doğru olsalar idi, mâsadak ve efradından olmaları mümkün olduğundan; su'-i ihtiyarlarıyla başka bir me'hazı bulmayan veya atf-ı nazar etmeyen zâhirperestler, bazı âyat ve ehadîsi o hikâyât-ı İsrailiye'yi tatbik ederek tefsir eylediler.» (Âsâr-ı Bediyye sh: 168)

sh:» (R.k.k: 300)

Muhakemat eserinin başka bir yerinde bu mes'elenin devamı mahiyetinde olarak şöyle kaydetmiş:

«Puşide olmasın, Sevr ve Hut'un kıssa-i meşhuresi İslâmiyetin dahîl ve tufeylîsidir. Râvisiyle beraber müslüman olmuştur. İstersen Mukaddeme-i Sâliseye git, göreceksin; hangi kapıdan daire-i İslâmiyete dâhil olmuştur. Amma İbn-i Abbas'a olan nisbetin ittisali ise: Dördüncü Mukaddeme'nin ayinesine bak, o ilhakın sırrını göreceksin. Bundan sonra mervîdir: "Arz, sevr ve hut üzerindedir." Hadîs olarak rivayet ediliyor.

Evvelâ: Teslim etmiyoruz ki, hadîstir. Zira İsrailiyatın nişanı vardır.

Sâniyen: Hadîs olsa da za'f-ı ittisal için yalnız zannı ifade eden âhâddendir. Akideye dâhil olmaz. Zira yakîn şarttır.

Sâlisen: Mütevatir ve kat'iyü'l-metin olsa da kat'iyü'd-delâlet değildir.» (Âsâr-ı Bediyye sh: 201)

Muhakemat'ın başka bir yerinde, aynı bahsin tetimmesi olarak şöyle demiştir:

«İbn-i Abbas'ın her söylediği sözü, hadîs olması lâzım gelmediği gibi, her naklettiği şeyi de onun makbulü olmak lâzım gelmez. Zira İbn-i Abbas (R.A.) gençliğinde İsrailiyata, bazı hakaikın tezahürü için hikâyât tarzıyla bir derece atf-ı nazar eylemiştir.» (Âsâr-ı Bediyye sh: 204)

Üstteki mes'elenin daha izahlı şeklini görmek isteyenler, Lem'alar 90. ve Şuâlar'ın 263. sahifelerine bakabilirler.

İşte Hz. Üstad'ın Türkçe eski eserlerinde ve makalelerinde, Hadîs İlminin ana kaideleri hükmündeki görüşleri hakkında şu kısa izahat, herhalde maksada kâfidir tahmin ediyorum.

ÜSTAD'IN YENİ ESERLERİ

Şimdi ise, Hazret-i Üstad'ın eski eserlerinin ikinci kısmı olan, yani 1918'den sonra te'lif edilmiş eserlerinden bazı nûmuneler kaydedeceğiz.

İstikbale aid hadîsler hakkında vürûd etmiş olan manasıyla, zâhire göre ihtilâflı hadîslerin hakikatları:

«Bil ey Mehdi ve kıyametin yakınlığı ve istikbal merhameleri (harb ve fitneleri) gibi mes'elelerin rivayetlerindeki ihtilâflardan vesveseye düşen arkadaş!.. Yâhu zaruriyet-i i'tikadiyen olmayan her bir mes'elede, hattâ mesail-i fer'iyyede bile zarurî bir iman mı istiyorsun? Halbuki o mesail-i fer'iyyeden bir kısmını yalnız reddetmek ve teslim ile kabul etmek kifayet eder. Yoksa kasdî

sh:» (R.k.k: 301)

bir iz'an-ı yakînî istemezler ki, tâ ki, onun için bürhan-ı kat'înin talebine muhtaç olunsun...» (Tercüme Mesnevî - A. Badıllı sh: 566)

Böylece Hazret-i Üstad'ın eski eserlerinin iki kısım ve iki çeşidinden hadîs ilmine aid az bir kısmını kaydettik. Bundan sonra Risale-i Nur adıyla müsemma büyük Nur Risalelerinden yine Hadîs İlmi ve mes'elerine dair noktalardan bazı parçalar arzetmeye çalışacağız.

NUR RİSALELERİNDE HADİS İLMİ VE HAKİKATI

Risale-i Nur'dan en evvel hadîsin bazı usûl ve kaidelerini ihtiva eden, 24. Söz'ün 3. Dalıdır. Ondan bazı kısımlar kaydettikten sonra, sair Nur Risalelerinde müteferrik şekilde bulunan hadîs ilmine dair mühim bazı parçaları da kaydetmeye çalışacağız.

«ÜÇÜNCÜ DAL: Kıyamet alâmetlerinden ve âhirzaman vukuatından ve bazı a'mâlin fazilet ve sevablarından bahseden ehadîs-i şerife güzelce anlaşılmadığından, akıllarına güvenen bir kısım ehl-i ilim onların bir kısmına zaif veya mevzu demişler. İmanı zaif ve enaniyeti kavi bir kısım da, inkâra kadar gitmişler. Şimdi tafsile girişmiyeceğiz. Yalnız "Onik Aslı" beyan ederiz.

Birinci Asıl: Yirminci Söz'ün âhirindeki sual ve cevapta izah ettiğimiz mes'eledir. İcmali şudur ki: Din bir imtihandır, bir tecrübedir. Ervah-ı âliyeyi, ervah-ı sâfileden tefrik eder. Öyle ise, ileride herkese göz ile görülecek vukuatı öyle bir tarzda bahsedecek ki; ne bütün meçhul kalsın, ne de bedihî olup herkes ister istemez tasdika mecbur kalsın. Akla kapı açacak, ihtiyarı elinden almıyacak. Zira eğer tamamen bedahet derecesinde bir alâmet-i Kıyamet görülse, herkes tasdika muztar olsa; o vakit kömür gibi bir istidad, elmas gibi bir istidad ile beraber kalır. Sırr-ı teklif ve netice-i imtihan zayi olur. İşte bunun için, Mehdi ve Süfyan mes'eleleri gibi çok mes'elelerde çok ihtilâf olmuş. Hem rivâyat dahi çok muhtelifdir, birbirine zıd hükümler olmuş.

İkinci Asıl: Mesail-i İslâmiyetin tabakatı vardır. Biri bürhan-ı kat'î istese, diğeri bir zann-ı galibî ile iktifa eder. Başkası yalnız bir kabul-ü teslimî ve reddetmemek ister. Öyle ise, esasât-ı imaniyeden olmayan mesail-i fer'iye veya vukuat-ı zamaniyenin herbirinde bir iz'an-ı yakîn ile bir bühran-ı kat'î istenilmez. Belki yalnız reddetmemek ve teslimiyetle ilişmemektir.

bin sene muayyen bir ömre müreccahtır. İşte kıyamet dahi şu insan-ı ekber olan dünyanın ecelidir. Eğer vakti taayyün etseydi, bütün kurûn-u ûlâ ve vusta, gaflet-i mutlakaya da-

sh:» (R.k.k: 303)

lacak idiler ve kurûn-u uhrâ, dehşetle kalacaktı. İnsan nasıl hayat-ı şahsiyesiyle hanesinin ve köyünün bekasıyla alâkadardır. Öyle de; hayat-ı içtimaiye ve nev'iyesiyle, küre-i arzın ve dünyanın yaşamasıyla alâkadardır. Kur'an

der "Kıyamet yakındır" ferman ediyor. Bin bu kadar sene geçtikten sonra gelmemesi, yakınlığına hanel vermez. Zira kıyamet, dünyanın ecelidir. Dünyanın ömrüne nisbeten bin veya ikibin sene, bin seneye nisbetle bir-iki gün veya bir-iki dakika gibidir. Saat-ı Kıyamet yalnız insaniyetin eceli değil ki, onun ömrüne nisbet edilip baîd görülsün. İşte bunun içindir ki, Hakîm-i Mutlak, Kıyameti mugayyebat-ı hamseden olarak ilminde saklıyor. İşte bu ihbam sırrındandır ki, her asır, hattâ asr-ı hakikatbîn olan Asr-ı Saadet dahi daima kıyametten korkmuşlar. Hattâ bazıları, "Şeraiti hemen hemen çıkmış" demişler.

İşte bu hakikati bilmeyen insafsız insanlar derler ki: "Ahiretin tafsilatını ders alan müteyakkız kalbli, keskin nazarlı olan sahabelerin fikirleri, niçin bin sene hakikattan uzak olarak fikirleri düşmüş gibi, istikbal-i dünyevîde bin dörtyüz sene sonra gelecek bir hakikati asırlarında karîb zannetmişler?"

Elcevab: Çünkü Sahabeler, feyz-i sohbet-i Nübüvvetten herkesten ziyade dâr-ı âhireti düşünerek, dünyanın fenasını bilerek, kıyametin ibham-ı vaktindeki hikmet-i İlahiyeyi anlayarak ecel-i şahsî gibi dünyanın eceline karşı dahi daima muntazır bir vaziyet alarak, âhiretlerine ciddi çalışmışlar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm: "Kıyameti bekleyinizi, intizar ediniz" tekrar etmesi, şu hikmetten ileri gelmiş bir irşad-ı Nebevîdir. Yoksa vuku-u muayyene dair bir vahyin hükmüyle değildir ki, hakikattan uzak olsun. İlet ayrıdır, hikmet ayrıdır. İşte Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm'ın bu nevi sözleri hikmet-i ibhamdan ileri geliyor. Hem şu sırdandır ki; Mehdi, Süfyan gibi âhîrzamanda gelecek eşhasları çok zaman evvel hattâ Tabiîn zamanında onları beklemişler, yetişmek emelinde bulunmuşlar. Hattâ bazı ehl-i velayet "Onlar geçmiş" demişler. İşte bu da, kıyamet gibi, hikmet-i İlahiye iktiza eder ki; vakitleri taayyün etmesin. Çünkü her zaman, her asır, kuvve-i maneviyetin takviyesine medar olacak ve yeisten kurtaracak "Mehdi" mânasına muhtaçtır. Bu mânada her asrın bir hissesi bulunmak lâzımdır. Hem gaflet içinde fenalar uymamak ve lâkaydlıkta nefsin dizgisini bırakmamak için, nifakın başına geçecek müthiş şahıslardan her asır çekinmeli ve korkmalı. Eğer tayin edilseydi, maslahat-ı irşad-ı umumî zayi olurdu.

Şimdi Mehdi gibi eşhasın hakkındaki rivayetin ihtilâfatı ve sırrı şudur ki: Ehadîsi tefsir edenler, metn-i ehadîsi tefsirlerine ve istinbatlarına tatbik etmişler. Meselâ: Merkez-i saltanat o vakit Şam'da veya Medine'de olduğundan, vukuta-ı Mehdiye veya Süfyanıyeyi merkez-i salatanat civarında olan Basra, Kûfe, Şam gibi yerlerde tasavvur ederek öyle tefsir etmişler. Hem de o eşhasın

sh:» (R.k.k: 304)

şahs-ı manevîsine veya temsil ettikleri cemaate ait âsâr-ı azîmeyi o eşhasın zâtlarında tasavvur ederek öyle tefsir etmişler ki, o eşhas-ı hârika çıktıkları vakit bütün halk onları tanıyacak

gibi bir şekil vermişler. Halbuki demiştik: Bu dünya tercrübe meydanıdır. Akla kapı açılır, fakat ihtiyarı elinden alınmaz. Öyle ise o eşhas, hattâ o müthiş Deccal dahi çıktığı zaman çokları, hattâ kendiside biadyeten Deccal olduğunu bilmez. Belki nur-u imanın dikkatıyla o eşhas-ı âhîrzaman tanımabilir.

Alâmet-i Kıyametten olan Deccal hakkında hadîs-i şerifte "Birinci günü bir sene, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü eyyam-ı saire gibidir. Çıktığı zaman dünya işitir. Kırk günde dünyayı gezer." rivayet ediliyor. İnsafsız insanlar bu rivayet muhal demişler. Hâşâ şu rivayetin inkâr ve iptaline gitmişler.

Halbuki hakikatı şu olmak gerektir ki: Âlem-i küfrün en kesafetlisi olan şimalde, tabiiyyûnun fikr-i küfrisinden süzülen bir cereyan-ı azîmin başına geçecek ve uluhiyeti inkâr edecek bir şahsın, şimal tarafından çıkmasına işaret ve şu işaret içinde bir remz-i hikmet vardır ki; kutb-u şimaliye yakın dairede bütün sene, bir gece bir gündüzdür. Altı ayı gece, altı ayı gündüzdür." "Deccalın bir günü bir senedir." O daire yakınında zuhuruna işaretler. "İkinci günü bir aydır" demekten murad, şimalden bu tarafa geldikçe bazan olur yazın bir ayında güneş gurub etmez. Şu dahi, Deccal şimalden çıkıp âlem-i medeniyet tarafına tecavüzüne işaretler. Günü Deccal'a isnad etmekle şu işarete işaret eder. Daha bu tarafa geldikçe bir haftada güneş gurub etmiyor. Daha gele gele tulu' ve gurub ortasında üç saat devam ediyor. Ben Rusya'da esaertte iken böyle bir yerde bulundum. Bize yakın, bir hafta güneş gurub etmeyen bir yer vardı. Seyir için oraya gidiyorlardı. "Deccal'ın çıktığı vakit, umum dünya işitecek" olan kaydı, telgraf ve radyo halletmiştir. Kırk günde gezmesini de, merkebi olan şimendifer ve tayyare halletmiştir. Eskiden bu iki kaydı muhal gören mülhidler, şimdi adi görüyorlar!...

Alâmet-i kıyametten olan Ye'cüc ve Me'cuce ve Sedde dair, bir risalede bir derece tafsilen yazdığımndan ona havale edip şuraya yalnız şunu deriz ki: Eskiden Mançur, Moğol ünvanıyla içtimaat-ı beşeriyeyi zir ü zeber eden taifeler ve Sedd-i Çini'nin yapılmasına sebebiyet verenler, kıyamete yakın yine anarşistlik gibi bir fikirle medeniyet-i beşeriyeyi zir ü zeber edecekleri, rivayetlerde vardır. Bazı mülhidler derler: "Bu kadar acaibi yapan ve yapacak taifeler nerede?"

Elcevab: Çekirge gibi bir âfât, bir mevsimde pek çok kesretle bulunur. Mevsim değıştikçe memleketi fesada veren kesretli o taifelerin hakikatları, mahdud bazı ferdlerde saklanıyor. Yine zamanı geldikçe emr-i İlahî ile o mahdud ferdlerden gayet kesretli aynı fesad yine başlar. Güya onların hakikat-ı milliyetleri inceliyor, kopmuyor. Yine mevsimi geldikçe zuhur ediyor. Aynen öyle de: Bir zaman dünyayı herc ü merc eden o taifeler, izn-i İlahî ile mevsimi geldiği vakit

sh:» (R.k.k: 305)

aynı o taife, medeniyet-i beşeriyeyi herc ü merc edecekler. Fakat onların muharrikleri başka bir surette tezahür eder.

Dokuzuncu Asıl: Mesail-i imaniyeden bir kısmın netaici, şu mukayyed ve dar âleme bakar. Diğer bir kısmı, geniş ve mutlak olan âlem-i âhirete bakar. Amellerin fazilet ve sevabına dair ehadîs-i şerifenin bir kısmı terğib ve terhibe münasib bir te'sir vermek için belâgatlı bir üslubda geldiğinden, dikkatsiz insanlar onları mübalağalı zannetmişler. Halbuki bütün onlar

ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat olduklarından mücazeffe ve mübalağa, içlerinde yoktur. Ezcümle, en ziyade insafsızların zihnini kurcalayan şu hadistir ki:

✓ □□□ §□□□□□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□
□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□
□□□□ □□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□

•●○⑩☎- ev kema kal- meâl-i şerifi: "Dünyanın Cenab-ı Hakk'ın yanında bir sinek kanadı kadar kıymeti

olsa idi, kâfirler bir yudum suyu ondan içmiyecek idiler." Hakikatı şudur ki:

□□□□□□□□ □□□□□□

tabiri, âlem-i bekadan demektir. Evet âlem-i bekadan bir sinek kanadı kadar bir nur madem ebedîdir, yeryüzünü dolduracak muvakkat bir nurtan daha çoktur. Demek koca dünyayı bir sinek kanadı ile müvazene değil, belki herkesin kısacık ömrüne yerleşen hususi dünyasını âlem-i bekadan bir sinek kanadı kadar daimî bir feyz-i İlahîye ve bir ihsan-ı İlahîye müvazeneye gelmediği demektir. Hem dünyanın iki yüzü var; belki üç yüzü var. Biri, Cenab-ı Hakk'ın esmasının ayineleridir. Diğeri, âhirete bakar; âhiret tarlasıdır. Diğeri, fenaya, ademe bakar. Bildiğimiz, mazrî-yi İlahî olmayan ehl-i dalâletin dünyasıdır. Demek Esmâ-i Hüsnanın ayineleri ve mektubat-ı Samedaniye ve âhiretin mezraası olan koca dünya değil; belki âhirete zıd ve bütün hatiatın menşei ve beliyyatın menbaı olan dünyaperestlerin dünyasının âlem-i âhirette ehl-i imana verilen sermedî bir zerresine değmediğine işaret eder. İşte en doğru ve ciddi şu hakikat nerede ve insafsız ehl-i ilhadın fehm ettikleri mâna nerede! O insafsız ehl-i ilhadın en mübalağa, en mücazeffe zannettikleri mâna nerede!

Hem meselâ: İnsafsız ehl-i ilhadın mübalağa zannettikleri hattâ muhal bir mübalağa ve mücazeffe tevehhüm ettikleri biri de, amellerin sevabına dair ve bazı sûrelerin faziletleri hakkında gelen rivayetlerdir. Meselâ: Fatiha'nın Kur'an kadar sevabı vardır. Sûre-i İhlâs sülüs-ü Kur'an, Sûre-i İza Zülziletildardu rubu', Sûre-i Kul ya eyyühel-kâfirün rubu', Sûre-i Yâsin on def'a Kur'an kadar olduğuna rivayet vardır. İşte insafsız ve dikkatsiz insanlar demişler ki: "Şu muhaldir. Çünkü Kur'an içinde Yâsin ve öteki faziletli olanlar da vardır. Onun için mânasız olur?"

Elcevab: Hakikatı şudur ki: Kur'an-ı Hakîm'in herbir harfinin bir sevabı var, bir hasenedir. Fazl-ı İlahîden o harflerin sevabı sünbül lenir, bazan on tane verir, bazan yetmiş, bazan yediyüz (Âyet-ül Kürsî harfleri gibi), bazan binbeşyüz (Sûre-i İhlas'ın harfleri gibi), bazan onbin (Leyle-i Berat'ta okunan

sh:» (R.k.k: 306)

âyetler ve makbul vakitlere tesadüf edenler gibi) ve bazan otuzbin (meselâ haşhaş tohumunun kesreti misillü, Leyle-i Kadir'de okunan âyetler gibi). Ve o gece bin aya mukabil işaretiyle, bir harfinin o gecede otuzbin sevabı olur anlaşılır. İşte Kur'an-ı Hakîm, tezauf-u sevabıyla beraber elbette müvazeneğe gelmez ve gelemiyor. Belki asıl sevab ile bazı sûrelerle müvazeneğe gelebilir.

Meselâ: İçinde mısır ekilmiş bir tarla farzedelim ki, bin tane ekilmiş. Bazı habbeleri yedi sünbül vermiş farzetsek, herbir sünbülde yüzer tane olmuş ise, o vakit tek bir habbe bütün tarlanın iki sülüsüne mukabil oluyor. Meselâ: Birisi de on sünbül vermiş, herbirinde ikiyüz tane vermiş, o vakit birtek habbe asıl tarladaki habbelerin iki misli kadardır. Ve hâkeza kıyas et.

Şimdi Kur'an-ı Hakîm'i; nuranî, mukaddes bir mezraa-ı semaviye tasavvur ediyoruz. İşte herbir harfî asıl sevabıyla birer habbe hükmündedir. Onların sünbülleri nazara alınmayacak. Sûre-i Yâsin, İhlas, Fatıha, Kul ya eyyühel-kâfirûn, İza zülziletil-ardu gibi sair faziletlerine dair rivayet edilen sûre ve âyetlerle müvazene edilebilir. Meselâ: Kur'an-ı Hakîm'in üçyüzbün altıyüzyirmi harfî olduğundan, Sûre-i İhlas besmele ile beraber altmış dokuzdur. Üç defa altmışdokuz, ikiyüzyedi harftir. Demek Sûre-i İhlas'ın herbir harfinin haseneleri, binbeşyüze yakındır. İşte Sûre-i Yâsin'in hurufatı hesap edilse, Kur'an-ı Hakîm'in mecmu-u hurufatına nisbet edilse ve on defa muzaaf olması nazara alınsa şöyle bir netica çıkar ki: Yâsin-i Şerif'in herbir harfî takriben beşyüze yakın sevabı vardır. Yani o kadar hasene sayılabilir. İşte buna kıyasen başkalarını dahi tatbik etsen, ne kadar lâtif ve güzel ve doğru ve mücazefesiz bir hakikat olduğunu anlarsın.

Onuncu Asıl: Eksere taife-i mahlukatta olduğu gibi e'fal ve a'mal-i beşşeriyede bazı hârika fertler bulunur. O fertler eğer iyilikte ileri gitmişse, o nevilere medar-ı fahrleridir, yoksa medar-ı şeametleridir. Hem gizleniyorlar. Âdeta birer şahs-ı manevî, birer gaye-i hayal hükmüne geçerler. Sair fertlerin herbirisi o olmağa çalışır ve o olmak ihtimali var. Demek o mükemmel hârika ferd ise; mutlak, mübhem bulunup heryerde bulunması mümkün. Şu ibham itibariyle mantıkça kazıyye-i mümkününe sûretinde külliyyetine hükmedilebilir. Yani, herbir amel şöyle bir netice verebilmesi mümkündür.

Meselâ, "Kim ik rek'at namazı filan vakitte kılsa, bir hac kadardır." İşte iki rek'at namaz bazı vakitte bir hacca mukabil geldiği hakkikattır. Herbir iki rek'at namazda bu mana külliyyet ile mümkündür. Demek şu nevideki rivayetler, vukuu bilfiil daimî ve küllî değil. Zira kabulün madem şartları vardır, külliyyet ve daimîlikten çıkar. Belki ya bilfiil muvakkattır, mutlak ve veyahut mümkündür, külliyyedir. Demek şu nevi ehadîsteki külliyyet ise, imkân itibariyledir. Meselâ: "Gıybet, katil gibidir." Demek gıybetinde öyle bir fert bulunur ki, katil gibi bir zehr-i katilden daha muzırdır. Meselâ: "Bir güzel söz, bir abdi azad etmek gibi bir sadaka-i azîmenin yerine geçer." Şimdi terğib ve teşvik için o mübhem ferd-i

sh:» (R.k.k: 307)

mükemmel, mutlak bir surette her yerde bulunmasının imkânını, vaki bir surette göstermekle hayra şevki ve şerden nefreti tahrik etmektir. Hem de şu âlemin miyasyyla âlem-i ebedînin şeyleri tartılmaz. Buranın en büyüğü, oranın en küçüğüne müvazi gelemez. Sevab-ı a'mal o âmele baktığı için, dünyevî nazarımız ona dar geliyor. Aklımıza sığıştıramıyoruz. Meselâ:

Meselâ:

sh:» (R.k.k: 309)

rete, esbaba, tabiata bakar, ona göre görür. Nokta-i nazar birbirinden çok uzaktır. Ehl-i felsefenin en büyük bir maksadı, ehl-i Usûl-üd Din ve ülema-i İlm-i Kelâm'ın maksadı içinde görünmiyecek bir derecede küçük ve ehemmiyetsizdir. İşte onun içindir ki, mevcudatın tafsil-i mahiyetinde ve ince ahvallerinde ehl-i hikmet çok ileri gitmiştir. Fakat hakiki hikmet olan ulûm-u âliye-i İlahiye ve uhreiviyede o kadar geridirler ki, en basit bir mü'minden daha geridirler. Bu sırrı fehmetmiyenler, muhakkikîn-ı İslâmiyeyi, hükemalara nisbeten geri zannediyorlar. Halbuki akılları gözlerine inmiş, kesrette boğulmuş olanların ne haddi var ki, veraset-i Nübüvvet ile maksad-ı âliye-i kudsiyeye yetişenlere yetişebilsinler.

Hem bir şey iki nazar ile bakıldığı vakit, iki muhtelif hakikatı gösteriyor. İkisi de hakikat olabilir. Fennin hiçbir hakikat-ı kat'iyesi, Kur'anın hakaik-ı kudsiyesine ilişemez. Fennin kısa eli, onun münezzeh ve muallâ damenine erişemez. Nümune olarak bir misal zikrederiz:

Meselâ, Küre-i Arz ehl-i hikmet nazarıyla bakılsa hakikatı şudur ki:

Güneş etrafında mutavassıt bir seyyare gibi hadsiz yıldızlar içinde döner. Yıldızlara nisbeten küçük bir mahluk. Fakat ehl-i Kur'an nazarıyla bakıldığı vakit- Onbeşinci Söz'de izah edildiği gibi- hakikatı şöyledir ki: Semere-i âlem olan insan; en câmi', en bedi' ve en âciz, en aziz, en zaif, en lâtif bir mu'cize-i kudret olduğundan, beşik ve meskeni olan zemin; semaya nisbeten maddeten küçüklüğüyle ve hakaretiyle beraber manen ve san'aten bütün kâinatın kalbi, merkezi.. bütün mu'cizat-ı san'atının meşheri, sergisi.. bütün tecelliyat-ı esmasının mazharı, nokta-i mihrakiyesi.. nihayetsiz faaliyet-i Rabbaniyenin mahşeri, ma'kesi.. hadsiz hallakiyet-i İlahiyenin hususan nebatat ve hayvanatın kesretli enva-ı sagîresinden cevvadane icadın medarı, çarşısı ve pek geniş âhiret âlemlerindeki masnuatın küçük mikyasta nümunegâhı ve mensucat-ı ebedineyin sür'atle işliyen tezgâhı ve menazır-ı sermediyenin çabuk değişen taklidgâhı ve besatîn-i dâimenin tohumcuklarına sür'atle sünbüllenen dar ve muvakkat mezraası ve terbiyegâhı olmuştur.

İşte Arzın bu azamet-i maneviyesinden ve ehemmiyet-i san'aviyesindendir ki, Kur'an-ı Hakîm; semavata nisbeten büyük bir ağacın küçük bir meyvesi hükmünde olan Arzı, bütün semavata karşı küçücük kalbi, büyük kalıba mukabil tutmak gibi denk tutuyor. Onu bir kefedede, bütün semavatı bir kefedede koyuyor, mükerreren

diyor. İşte sair mesaili buna kıyas et ve anla ki: Felsefenin ruhsuz, sönük hakikatleri; Kur'anın parlak, ruhlu hakikatleriyle müsademe edemez. Nokta-i nazar ayrı ayrı olduğu için, ayrı ayrı görünür.» (Sözler sh: 341-351)

sh:» (R.k.k: 310)

SAHABELERİN ADALETİ

Yani, sâdik ve sadûk ve doğru sözlü olup, aslâ ve kat'â dinî mes'elelerde yalan tenezzül etmedikleri mes'elesi:

«Eğer desen: "Sahabeler de insandırlar, hatadan, hilâftan, hâlî olmazlar. Halbuki içtihadâtın ve ahkâm-ı şeriatın medarı, sahabelerin adaleti ve sıdkıdır ki, hattâ ümmet "Sahabeler umumen âdildirler, doğru söylerler" diye ittifak etmişler.

Elcevab: Evet Sahabeler ekseriyet-i mutlaka itibariyle hakka âşık, sıdka müştak, adalete hâşişgerdirler. Çünkü yalanın ve kizbin çirkinliği, bütün çirkinliğiyle ve sıdkın ve doğruluğun güzelliği, bütün güzelliğiyle o asırda öyle bir tarzda gösterilmiş ki, ortalarındaki mesafe, Arş'dan Ferş'e kadar açılmış. Eşfel-i Sâfilîndeki Müseylime-i Kezzab'ın derekesinden âlâ-yı İlliyyînde olan Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'ın derece-i sıdkı kadar bir ayrılık görülmüştür. Evet Müseylime'yi eşfel-i sâfilîne düşüren kizb olduğu gibi, Muhammed-ül Emin Aleyhissalâtü Vesselâm'ı âlâ-yı illiyyîne çıkararak sıdktır ve doğruluktur.

İşte hissiyat-ı ulviyeyi taşıyan ve mehasin-i ahlâkiyeye perestiş eden ve şems-i Nübüvvetin ziya-i sohbetiyle nurlanan sahabeler, o derece çirkin ve sukuta sebep ve Müseylime'nin maskara-âlûd müzahrefat dükkânındaki kizbe, ihtiyarıyla ellerini uzatmamak ve küfürden çekindikleri gibi, küfrün arkadaşı olan kizbden çekinmeleri ve o derece güzel ve medar-ı fahr ve mübahat ve mi'rac-ı suud ve terakki ve Fahr-i Risalet'in hazine-i âliyesinde en revaçlı bulunan ve şa'saa-i cemaliyle, içtimaat-ı insaniyeyi nurlandıran sıdka ve doğruluğa ve hakka -ve bilhassa ahkâm-ı şer'îye rivayetinde ve tebliğinde- elbette ellerinden geldiği kadar talib ve muvafık ve âşık olmaları kat'idir, zaruridir, şüphesizdir. Halbuki şu zamanda, kizb ve sıdkın ortasındaki mesafe o kadar kısalmış ki, âdeta omuz omuza vermişler. Sıdktan yalana (geçmek) pek kolay gidiliyor. Hattâ, siyaset propagandası vasıtasıyla yalancılık, doğruluğa tercih ediliyor. İşte en çirkin şey, en güzel şeylerle beraber bir dükkânda, bir fiatla satılsa; elbette pak âlî olan ve hakikat cevherine giden sıdk ve hak pırlantası, o dükkâncının marifetine ve sözüne itimad edip, körü körüne alınmaz.» (Sözler sh: 484)

AYNI MEVZUUN, BAŞKA NUR RİSALELERİNDEN GENİŞ İZAHINDAN BAZI KISIMLAR

«Asr-ı Saadette hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin çarşısında, kizb ve şer ve küfür gibi maddeler, şekavet-i ebediye gibi neticeleri ve Müseylime-i Kezzab gibi süflî maskaraları tevlid ettiğinden, secaya-yı âliye ve hubb-u maâlîye meftun olan sahabelerin zehr-i katilden kaçır gibi ondan kaçmaları ve nefret etmeleri bedihîdir. Ve saadet-i ebediye gibi netice veren ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü

sh:» (R.k.k: 311)

Vesselâm gibi nuranî meyveler gösteren sıdk ve hakka ve imana en nâfi' bir tiryak, en kıymetdar bir elmas gibi, o fitratları sâfiye ve seciyeleri sâmiye olan sahabeler, bütün kuvvetleriyle ve hissiyat ve letâifleriyle, onlara müşteri ve müştak olması zaruridir.» (Sözler sh: 490)

ONDOKUZUNCU MEKTUB'DAN ÇEŞİTLİ HADİS BİLGİLERİ

Hazret-i Üstad'ın kadettiği bütün hakikatlar, tek-tek büyük hadîs kitaplarında me'hazleri bulunup verilmiştir. İsteyen Hadîsler cetveli, 19. Mektub kısımlarına bakabilirler.

Bil-mâna ile hadîs nakletmek câizdir

«Şu risalede çok ehadîs-i şerife nakletmişim. Yanımda kütüb-ü hadîsiyye bulunmuyor. Yazdığım hadîslerin lafzında yanlışım varsa; ya tashih edilsin veyahut "Hadîs-i bil-mâna"dır denilsin. Çünkü kavlı-râcih odur ki: "Nakl-i hadîs-i bil-mâna caizdir." Yani: Hadîsin yalnız mânasını alıp, lafzını kendi zikreder. Madem öyledir; lafzında yanlışım varsa, hadîs-i bil-mâna nazarıyla bakılsın.» (Mektubat sh: 88)

Hazret-i Üstad hülâsaten bu mevzuun hakikatını yazdığı gibi, Hadîs İlmi araştırmamız cetvelinde de kat'iyetle tesbit edilmiştir. Bakılabilir.

Vahiy iki kısımdır: Sarih vahiy, zımnî vahiy

«Biri: "Vahy-i sarih"dir ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm onda sırf bir tercümandır, mübellîğdir, müdahalesi yoktur. Kur'an ve bazı ehadîs-i kudsiye gibi...

İkinci Kısım: "Vahy-i zımnî"dir. Şu kısmın mücmel ve hülâsası, vahye ve ilhama istinad eder; fakat tafsilatı ve tasviratı, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a aittir. O vahiyden gelen mücmel hâdiseyi tafsil ve tasvirde, Zât-ı Ahmediyye Aleyhissalâtu Vesselâm bazan yine ilhama, ya vahye istinad edip beyan eder veyahut kendi ferasetiyle beyan eder. Ve kendi içtihadıyla yaptığı tafsilat ve tasviratı, ya vazife-i risalet noktasında ulvî kuvve-i kudsiye ile beyan eder veyahut örf ve âdet ve efkâr-ı âmme seviyesine göre, beşeriyeti noktasında beyan eder.

İşte her hadîste bütün tafsilatına, vahy-i mahz noktasıyla bakılmaz. Beşeriyetin muktezası olan efkâr ve muamelatında, risaletin ulvi âsârı aranılmaz. Madem bazı hâdiseler mücmel olarak mutlak bir surette ona vahyen gelir, o da kendi ferasetiyle ve tearûf-ü umumî cihetiyle tasvir eder. Şu tasvirdeki müteşabihata ve müşkilâta bazan tefsir lâzım geliyor, hattâ tabir lâzım geliyor. Çünkü bazı hakikatlar var ki, temsil ile fehme takrib edilir. Nasılki bir vakit huzur-u Nebevîde derince bir gürültü işitildi. Ferman etti ki:

sh:» (R.k.k: 312)

"Şu gürültü, yetmiş senedir yuvarlanıp, şimdi Cehennem'in dibine düşmüş bir taşın gürültüsüdür." Bir saat sonra cevap geldi ki: "Yetmiş yaşına giren meşhur bir münafık ölüp, Cehennem'e gitti." Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtu Vesselâm'ın belîğ bir temsil ile beyan ettiği hâdisenin te'vilini gösterdi.» (Mektubat sh: 93)

Mütevâtir hadîsler iki kısımdır: Sarih tevatür, mane'î tevatür...

«Naklolunan haberler eğer tevatür suretinde olsa, kat'îdir. Tevatür iki kısımdır. Biri "sarih tevatür", biri "manevi tevatür"dür. Manevi tevatür de iki kısımdır: Biri sükûtîdir. Yani, sükût ile kabul gösterilmiş. Meselâ: Bir cemaat onu tekzib etmezse, sükût ile mukabele etse, kabul etmiş gibi olur. Hususan, haber verdiği hâdisede cemaat onunla alâkadar olsa, hem tenkide müheyya ve hatayı kabul etmez ve yalanı çok çirkin görür bir cemaat olsa, elbette onun sükûtu o hâdisenin vukuuna delâlet eder.

İkinci kısım, tevatür-ü manevî şudur ki: Bir hâdisenin vukuuna, meselâ "Bir kıyye taam, ikiyüz adamı tok etmiş" denilse; fakat onu haber verenler, ayrı ayrı surette haber veriyor.. biri bir çeşit, biri başka bir surette, diğeri başka bir şekilde beyan eder.. fakat umumen, ayrı hâdisenin vukuuna müttefiktirler. İşte mutlak hâdisenin vukuu; mütevatir-i bil-mânadır, kat'idir. İhtilaf-ı suret ise, zarar vermez.

Hem bazan olur ki: Haber-i vâhid, bazı şerait dâhilinde tevatür gibi kat'iyeti ifade eder. Hem bazan olur ki: Haber-i vâhid haricî emarelerle kat'iyeti ifade eder.» (Mektubat sh: 94)

Hadîslerin mütevatiri hususunda Hazret-i Üstad'ın orijinal beyanlarından bir başka parça:

«Bir Sual: Deniliyor ki: sne çok şeylere mütevatir dersin; halbuki biz onların çoğunu yeni işitiyoruz. Mütevatir birşey böyle gizli kalmaz?

Elcevab: Ülema-i Şeriat yanında çok mütevatir ve bedihî şeyler var ki, onlardan olmayana göre meçhuldür. Ehl-i hadîs yanında da çok mütevatir var, sairlerin yanında âhâdî de olmuyor ve hâkeza... Her fennin ehl-i ihtisası, o fenne göre bedihiyatı, nazariyatı beyan edilir. Umum halk ise, o fennin ehl-i ihtisasına itimad eder, teslim olur veya içine girer, görür. Şimdi haber verdiğimiz hakikî mütevatir veya manevî mütevatir veya tevatür hükmünde kat'iyeti ifade eden vâkıalar, hem ehl-i hadîs, hem ehl-i şeriat, hem ehl-i Usul-üd din, hem ekser tabakat-ı ulemada hükmünü öyle göstermiş. Gaflette bulunan avam veya gözünü kapayan nâdanlar bilmezlerse, kabahat onlara aittir.» (Mektubat sh: 141)

sh:» (R.k.k: 313)

Büyük muhaddis imamların Hadîs İlmi ve fennindeki fevkalâde meleke ve meharetləri

«Evet, fenn-i hadîsin muhakkikleri, nekkadları o derece hadîs ile hususiyet peyda etmişler ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın tarz-ı ifadesine ve üslûb-u âlisine ve suret-i ifadesine ünsiyet edip meleke kesbetmişler ki; yüz hadîs içinde bir mevzu'u görse, "Mevzu'dur" der. "Bu, hadîs olmaz ve Peygamber'in sözü değildir" der, reddeder. Sarraf gibi hadîsin cevherini tanıır; başka sözü ona iltibas edemez. Yalnız İbn-i Cevzî gibi bazı muhakkikler; tenkidde ifrat edip, bazı ehadîs-i sahihaya da mevzu' demişler. » (Mektubat sh: 94)

Mevzu' hadîs ne demektir?

«Her mevzu' şeyin mânası yanlıştır demek değildir. Belki "Bu söz hadîs değildir" demektir.» (Mektubat sh: 94)

Bu mes'elenin Şuâlar'daki izahı ise şöyledir:

«İkinci Vecih: Mevzu'dur mânası; bu rivayet an'aneli, senedli hadîs değil demektir. Yoksa mânası yanlıştır demek değildir. Madem ümmette, hususan ehl-i hakikat ve keşf ve bir kısım ehl-i hadîs ve ehl-i içtihad kabul edip mânalarının vuku'larını beklemişler. Elbette o rivayetlerin durûb-u emsal gibi umuma bakan hakikatları vardır.» (Şuâlar sh: 401)

Bir başka yerden aynı mes'elenin izahı

«Faraza o hadîslerden birisi mevzu'da olsa, mevzu'un manası, hadîs değil demektir. Yoksa manası yanlıştır demek değildir ki, darb-ı mesel nev'inden ümmet o rivayeti kabul etmiş...» (Şuâlar sh: 416)

İşte görüldüğü üzere, Hazret-i Üstad Bediüzzaman, şimdi elde mevcut birçok kaynak hadîs kitapları içerisinde sırf mevzu diye birşey bulunmadığını; olsa olsa, manası doğru ve hak olarak bazı Sahabe ve Tabiînin büyüklerinden bazı zâtların sözleri olup, an'aneli senetle Peygamber'e ulaşan bir hadîs tarzında olmayabileceğine işaret etmektedir. Nitekim bizim araştırmamızda da, yani hadîs ilmi mevzuundaki araştırmamızda, bu hususun aynen öyle olduğu anlaşılmıştır.

Hadîste an'aneli senedin faydası

«Sual: An'aneli senedin faidesi nedir ki; lüzümsüz yerde, malûm bir vâkıada "an filan, an filan, an filan" derler?

Elcevab: Faideleleri çoktur. Ezcümle, bir faidesi şudur: An'ane ile gösteriliyor ki, an'anede dâhil olan mevsuk ve hüccetli ve sâdik ehl-i hadîsin bir nevi icmâmı irae eder ve o senette dâhil olan ehl-i tahkikin bir nevi ittifakını göste-

sh:» (R.k.k: 314)

rir. Güya o senette, o an'anede dâhil olan herbir imam, herbir allâme; hadîsin hükmünü imza ediyor, sıhhatine dair mührünü basıyor.» (Mektubat sh: 95)

Mu'cizelere dair hadîsler, neden ahkâm-ı Şeriat hakkında gelen hadîsler gibi kuvvetli senetleri yoktur?

«Sual: Neden hâdisat-ı i'caziye sair zarurî ahkâm-ı şer'îye gibi tevatür suretinde, pek çok tariklerle, çok ehemmiyetli nakledilmemiş?

Elcevab: Çünkü ekser ahkâm-ı şer'îyeye, ekser nâs, ekser evkatta muhtaçtır. Farz-ı aynı gibi, o ahkâmın her şahsa alâkası var. Amma mu'cizat ise; herkesin herbir mu'cizeye ihtiyacı yok. Eğer ihtiyaç olsa da, bir def'a işitmek kâfi gelir. Âdeta farz-ı kifaye gibi, bir kısım insanlar onları bilse, yeter.

İşte bunun içindir ki; bazı olur, bir mu'cizenin vücudu ve tahakkuku, bir hükmün vücudundan on derece daha kat'î olduğ halde, onun ravisi bir-iki olur; hükmün ravisi on-yirmi olur.» (Mektubat sh: 95)

Peygamber (A.S.M.) geleceğe bakan haberleri, muayyen bir zamana ve cüz'î bir tek hâdiseye bakıyor değil

«Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın istikbalden haber verdiği bazı hâdiseler, cüz'î birer hâdis değil; belki tekerrür eden birer hâdis-i külliyyeyi, cüz'î bir surette haber verir. Halbuki o hâdisenin müteaddit vecihleri var. Her def'a bir vechini beyan eder. Sonra

gittiler. Daha tenceremiz dolu kaynıyor, daha hamurumuz ekmek yapılıyor. O hamura, o tencereye mübarek ağzının suyunu koyup, bereketle dua etmişti.

İşte şu mu'cize-i bereketi, bin zâtın huzurunda, onları ona alâkadar göstererek Hazret-i Câbir kaseyle ilan ediyor. Demek şu hâdise, bin adam rivayet etmiş gibi kat'i denilebilir.» (Mektubat sh: 114)

Sahabelerden bazı zâtlar, hadisleri yazı ile kaydettikleri:

«Asr-ı Saadette, mu'cizatı ve medar-ı ahkâm ehadîsi, kitabetle çoklar kaydedip yazdılar. Hususan Abadile-i Seb'a, kitabetle kaydettiler. Hususan Tercüman-ül Kur'an olan Abdullah İbn-i Abbas ve Abdullah İbn-i Amr İbn-il As, bahusus, otuz-kırk sene sonra, Tabînin binler muhakkikleri, ehadîsi ve mu'cizatı yazı ile kaydettiler. Daha ondan sonra, başta dört imam-ı müçtehid ve binler sh:» (R.k.k: 316)

muhakkik muhaddisler naklettiler; yazı ile muhafaza ettiler. Daha Hicretten ikiyüz sene sonra başta Buhârî, Müslim, Kütüb-ü Sitte-i Makbule vazife-i hıfzı omuzlarına aldılar.» (Mektubat sh: 113)

Mevzu' hadîsler, tâ bin sene önce sahihlerden tefrik edilip atıldığı mes'elesi:

«İbn-i Cevzî gibi şiddetli binler münekkidler çıkıp, bazı mülhidlerin veya fikirsiz veya hıfızsız veya nâdanların karıştırdıkları mevzu' hadîsi tefrik ettiler, gösterdiler.» (Mektubat sh: 113)

Zaif hadîsler dahi olsa, bir hâdiseda yanyana gelseler kuvvetlenirler:

«Bir Nükte-i Mühimme: Malûmdur ki; zaif şeyler içtima' ettikçe kuvvetleşir. İncecik ipler topak yapılsa, kuvvetli halat olur. Kuvvetli halatlar topak yapılsa, kimse koparamaz. İşte onbeş enva'-ı mu'cizattan yalnız bereket kısmındaki mu'cizatı ve o kısmın onbeş kısmından ancak bir kısmını, onbeş misal ile gösterdik. Herbir misal, tek başıyla, nübüvveti isbat eder bir derecede kuvvetli idi. Farz-ı muhal olarak, bunların bir kısmını kuvvetsiz saysak da, yine kuvvetsiz diyemeyiz. Çünkü kavi ile ittifak eden kavileşir. Hem şu onbeş misalin içtimaı; kat'i şüphesiz bir tevatür-ü manevî ile, kuvvetli bir mu'cize-i kübrayı gösterir.» (Mektubat sh: 119)

Aynı mananın başka bir tarz bir izahı:

«Bu sekiz misal birleştirilse; öyle kopmaz bir zincir olur ki, hiçbir şüphe onu koparamaz ve sarsamaz... Evet zaif bir direk, kuvvetli direklerle omuz omuza geldiği vakit, muhkemleşir. Zaif, kuvvetsiz bir adam, asker olup orduya girse; öyle kuvvetleşir ki, bin adama meydan okur.» (Mektubat sh: 135)

Yine aynı mananın başka bir izahı:

«Faraza bunların herbirini zaif addetsek, temsilde mutlak ibr hane harab olması gibi, yine cüz'iyatın mecmuunda mutlak bir Mu'cize-i Ahmediye Aleyhissalâtu Vesselâm'ın vücudunu kat'iyen gösterir...» (Mektubat sh: 151)

Sahabelerin çokluğuyla beraber neden en parlak mütevatir hadîsler yalnız on ve yirmi tarikle gelmiş? Yüz tarik ile gelmeli idi... Hem neden Sahabelerden

sh:» (R.k.k: 317)

en çok hadîs nakleden Enes, Cabir, Ebu Hüreyre gibi zâtlar olup, Hazret-i Ebu Bekir ve Ömer'den az nakledilmiş?

«Eğer denilse: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın her hal ve hareketini kemâl-i ihtimam ile sahabeler muhafaza ederek nakletmişler. Böyle mu'cizat-ı azîme, neden on-yirmi tarik ile geliyor? Yüz tarik ile gelmedi idi. Hem neden Hazret-i Enes, Câbir, Ebu Hüreyre'den çok geliyor; Hazreti-i Ebu Bekir ve Ömer az rivayet ediyor?

Elcevab: Birinci şikkın cevabı: Dördüncü işaretin Üçüncü Esasında geçmiş. İkinci şikkın cevabı ise: Nasılki insan, bir ilâca muhtaç olsa, bir tabibe gider; hendese için mühendise gider, mühendisten nakleder; mes'ele-i şer'iyeye, müftüden haber alınır ve hâkeza... Öyle de, sahabe içinde ehadîs-i Nebeviyeyi gelecek asırlara ders vermek için, ulema-i sahabeden bir kısım, ona manen muvazzaf idiler. Bütün kuvvetleriyle ona çalışıyorlardı. Evet Hazret-i Ebu Hüreyre bütün hayatını, hadîsin hıfzına vermiş; Hazret-i Ömer, siyaset âlemiyle ve hilafet-i kübra ile meşgul imiş. Onun için, ehadîsi ümmete ders vermek için, Ebu Hüreyre ve Enes ve Câbir gibi zâtlara itimad edip; ondan, rivayeti az ederdi. Hem madem siddîk, sadûk, sâdık ve musaddak bir sahabenin meşhur bir namdarı, bir tarik ile bir hâdiseyi haber verse; yeter denilir, başkasının nakline ihtiyaç da kalmaz. Onun için bazı mühim hâdiseler, iki-üç tarik ile geliyor.» (Mektubat sh: 132)

Bir hadîs hakkında bazı hadîs imamları ilişip red de etseler, başkaları kabul etmiş ise reddedilmez:

Bu hususta bir iki misal:

1- «Şu âhirki hâdiseye çendan bazı hadîs imamları ilişmişler. Fakat mühim imamlar, sıhhatine hükmetmişler. Her ne ise, bu nevide uzun söylemeye lüzum yok.» (Mektubat sh: 157)

2- «Şu rivayeti çendan İbn-i Hacer-i Askalanî kabul etmemiş.. fakat başkaları kabul etmişler.» (Mektubat sh: 137)

Yani bir hadîsi bir-iki hadîs imamının kabul etmemesi ile, tamamen yabana atılır değildir. Olsa olsa ihtilâflı bir durum alır, demektir.

Hadîsin dahi Kur'an gibi müteşabihatı olduğ hakkında:

«Şu gibi müteşabih hadîsleri aklına sığıştıramadığı için, eğer inkâr etse, dehşetli bir kapı açar; yani küçücük aklına sığışmayan kat'i hadîsleri dahi inkâra yol açar. Eğer zâhir-i

hadîsin mânasını tutarak öyle kabul edip neşretse, ehl-i dalâletin itirazatına ve "hurafattır" demelerine yol açar. Madem bu müteşabih hadîse, lüzümsuz ve zararlı bir tarzda nazar-ı dikkat celbedilmiş ve

sh:» (R.k.k: 318)

bu çeşit hadîsler çok vârid olmuş, elbette şüpheleri izale edecek bir hakikatı beyan etmek lâzım gelir.» (Mektubat sh: 351)

Müteşabih hadîsler hakkında Risale-i Nur'un daha birçokm yerlerinde ayrı ayrı izahlar vardır. Meselâ: Ondördüncü Lem'ada ve Şuâlar sh: 263'te gibi...

Sünnet-i Seniyenin mertebeleri:

«Sünnet-i Seniyenin meratibi var. Bir kısmı vâcibdir, terkedilmez. O kısım, Şeriat-ı Garra'da tafsilatiyle beyan edilmiş. Onlar muhkemattır, hiçbir cihette tebeddül etmez. Bir kısmı da, nevafil nev'indedir. Nevafil kısmı da, iki kısımdır. Bir kısım, ibadete tabi Sünnet-i Seniye kısımlarıdır. Onlar dahi Şeriat kitaplarında beyan edilmiş. Onların tağyiri bid'attır. Diğer kısmı, "âdâb" tabir ediliyor ki, Siyer-i Seniye kitaplarında zikredilmiş. Onlara muhalefete, bid'a denilmez. Fakat âdâb-ı Nebvîye bir nevi muhalefettir ve onların nurundan ve o hakikî edebden istifade etmektedir. Bu kısım ise (örf ve âdât), muamelât-ı fitriyede Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın tevatürle malûm olan harekâtına ittiba etmektir.» (Lem'alar sh: 53)

Hazret-i Üstad Denizli ve Afyon mahkemeleri dolayısıyla, Nur Risalelerinin ehl-i vukufa tetkik ettirilmesi için, mahkemece Ankara'da Diyanet Riyasetine bağlı bazı hocalara tetkik ettirilmiş. Bu hocalar Nur Risalelerinin ekserisi için iyi ve müsbet görüşler beyan ettikleri halde, Risale-i Nur'daki bazı hadîs-i şeriflere kendi ilimleri ve görüşleri zaviyesinden ilişmeye çalıştılar. Basit ve gayr-i ilmî tenkidleri vaki' oldu. Hazret-i Üstad, hapisanenin sıkıcı ahvali ve mahkemeye karşı hazırlamakla vazifeli bulunduğu müdafaa işleri ve talebelerini ve mahpusları idare ve irşad etmek noktalarıyla meşgul bulunduğu halde; ehl-i vukufun tam o sırada böyle ilmî itirazları elbette ki çok yersiz ve haksızdır. Bu gibi itirazların Üstad Hazretleri dışarıda iken, onunla samimi bir hasb-i hal tarzında ve sual ve cevaplarla müzakeresi yapılabilirdi. Lâkin çok maalesef, ehl-i vukuf hocaları, sanki bu mahkemeler şer'î ve dinî mahkemeler imiş gibi, hadîslerin mertebe ve makamlarından çokça bahsettiler. Kendilerine göre, gûya Risale-i Nur'daki, bilhassa Beşinci Şuâ'daki hadîslerin bir kısmı zaif, hattâ mevzu' olduklarını ileri sürdüler. Üstad Bediüzzaman da bunlara çok kısa ve hülâsalı, amma susturucu cevaplar vermeye mecbur oldu. İşte burada Hazret-i Üstad'ın o cevaplarından bazı parçalar kaydediyoruz:

«O ehl-i vukuf, Beşinci Şuâ'daki rivayetlerin bir kısmına zaif ve bir kısmına mevzu' demişler ve te'villerinin bir kısmına yanlış demişler ki; bu Afyon'da aleyhimizde iddianame o tarzda yazılmış ve onbeş sahifede seksenbir yanlış yaptığını bir cetvelde isbat etmişiz. Muhterem ehl-i vukuf o cetveli görsünler. Bir tek nümunesi şudur:

İddiacı demiş: Bütün tevilleri yanlıştır ve o rivayetler, ya mevzu' veya zaiftir.

sh:» (R.k.k: 319)

Biz dahi deriz: Te'vil demek, yani bu mâna bu hadîsten murad olmak mümkündür, muhtemeldir demektir. Mantıkça o mânanın imkânını reddetmek ise, muhaliyetini isbat etmek ile

olur. Halbuki o mâna göz ile görüldüğü ve tahakkuk ettiği gibi, hadîsin mâna-yı işarî tabakasının külliyyetinde bir ferd olması bilmüşahede mu'cizane bir lem'a-yı inkâr ve itiraz olamaz. Hem o "bütün rivayetler, mevzudur veya zaiftir" iddiacının demesi üç vecihle yanlış olduğu, cetvelde isbat edilmiş.

Birisi: Bir milyon hadîsi hıfzına alan İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel ve beşyüz bin hadîsi hıfzeden İmam-ı Buharî'nin cesaret edemedikleri ve o nefyin isbatı kabil olmadığı ve bütün hadîs kitaplarını görmediği ve ümmetin ekseriyeti her asırda o rivayetlerin mânalarının zuhurlarını veya o küllünün bir ferdini görmesini beledikleri ve ümmetçe telakki-i bil kabul derecesine yakınlaşmış ve ayn-ı hakikat bazı nümune ve ferdleri meydana çıkıp görüldüğü halde, o rivayetleri külliyyetle inkâr etmek on cihetle hatadır.

İkinci Vecih: Mevzu'dur mânası; bu rivayet an'aneli, senedli hadîs değil demektir...

Üçüncü Vecih: Hangi mes'ele veya rivayet var ki; meşrepleri, mezhepleri muhtelif âlimlerin bir kitabında ona itiraz edilmesin.» (Şuâlar sh: 400)

Aynı mânanın bir başka parçadan izahı:

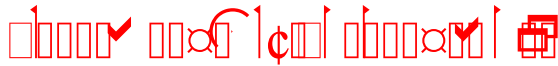
«Mehdî hakkında Şiilerin oniki imamdan birisi, hayatta iken gizlenmiş, âhircamanda çıkacak demelerine mukabil Ehl-i Sünnetin bir kısmı, İmam-ı Muntazar akidesi bâtıldır demişler.

Az bir kısım Hanefî üleması da, demişler. Bunda hem Denizli'deki ehl-i vukufun bir kısmı, hem makam-ı iddia yanlış mâna vermişler. Her asırda Mehdi manasına ümmetin fitrî bir ihtiyacına binaen beklemişler. Ve bir kaç vecihde rivayetlerin delâletiyle bir kaç mehdi, belki her asırda bir nevi mehdi sâdât-ı Ehl-i Beyt'ten geleceği ümmetçe kabul edilmiş. Buna hata diyen, bir kaç cihette yanlış eder...

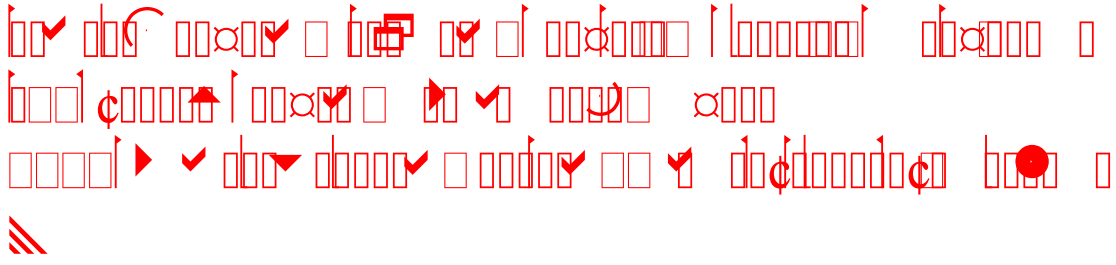
Hangi mes'ele var ki, bazı kitaplarda ona ilişilmesin. Hattâ İbn-i Cevzî gibi büyük bir muhaddis bazı sahih ehadîse mevzu' dediğini, ülemalar taaccüble nakletmişler. Hem her zaif veya mevzu' hadîsin mânası yanlıştır demek değildir. Belki an'aneli sened ile hadîsiyeti kat'î değildir demektir. Yoksa mânası hak ve hakikat olabilir.» (Şuâlar sh: 420)

Yine, hem Denizli hem Afyon hapisleri hâdisesinde Risale-i Nur'ları ehl-i vukuf olarak mütalaa eden bazı asrî hocalar, hadîs-i şeriflerde bir kaç Deccal mes'elesine ilişmek istemelerine karşı Hazret-i Üstad şöyle cevap vermiştir:

sh:» (R.k.k: 320)

Evvelâ: Bid'atkâr bazı hocaların telkinatıyla iddianamede, İslâm deccalı ve müteaddit birkaç deccalın gelmesini kabul etmiyor gibi Beşinci Şuâ'nın bir mes'elesine itiraz etmişler. Buna cevaben gayet parlak kat'î bir mu'cize-i Nebeviyeyi (A.S.M.) gösteren bir hadîs-i sahihte:

Yâni: Benim amcam, pederimin kardeşi Abbas'ın veledinde Hilâfet-i İslâmiye devam edecek. Tâ Deccal'a, o hilâfeti yani saltanat-ı hilâfet Deccal'ın muhrib eline geçecek." Yâni, uzun zaman beşyüz sene kadar hilâfet-i Abbasiye vücuda gelecek, devam edecek. Sonra Cengiz, Hülâgu denilen üç deccaldan birisi o saltanat-ı hilâfeti mahvedecek; deccalâne, İslâm içinde hükümet sürecek. Demek İslâm içinde müteaddit hadîslerde üç deccal geleceğine zâhir bir delildir. Bu hadîsteki ihbar-ı gaybî, kat'î iki mu'cizedir: Biri; hilâfet-i Abbasiye vücuda gelecek, beşyüz sene devam edecek... İkincisi de, sonunda en zâlim ve tahribci Cengiz ve Hülâgû namındaki bir deccal eliyle inkıraz bulacak.» (Şuâlar sh: 506)

Risale-i Nur'un Hadîs İlmi ve hakikatları hakkında bir çok yerinde kâfi ve muknî' ve İslâm âleminin umum muhaddislerinin cumhurunun ittifakına binaen beyanlar, ifadeler yapılmıştır. Bunlar çoktur, hepsini buraya dercetmenin imkânı varsa da, lüzumu yoktur. Onun için bu bahsi, Beşinci Şuâ'nın Mukaddemesindeki Hadîs İlmiyle alâkadar bazı kısımları vermekle bitirmek istiyoruz:

«Birinci Nokta: İman ve teklif ihtiyar dairesinde bir imtihan, bir tecrübe, bir müsabaka olduğundan, perdeli ve derin ve tedkik ve tecrübeye muhtaç olan nazari mes'eleleri elbette bedihî olmaz. Ve herkes ister istemez tasdik edecek derecede zaruri olmaz. Tâ ki Ebu Bekirler âlâ-yı illiyyîne çıksınlar ve Ebu Cehiller esfel-i sâfilîne düşsünler. İhtiyar kalmazsa teklif olamaz. Ve bu sır ve hikmet içindir ki, mu'cizeler seyrek ve nâdir verilir. Hem dâr-ı teklifte gözle görünecek olan alâmat-i kıyamet ve eşrat-ı saat, bir kısım müteşabihat-ı Kur'aniye gibi kapalı ve te'villi oluyor. Yalnız, Güneşin mağribden çıkması bedahat derecesinde herkesi tasdika mecbur ettiğinden, tevbe kapısı kapanır; daha tevbe ve iman makbul olmaz. Çünkü Ebu Bekirler, Ebu Cehiller ile tasdikte beraber olurlar. Hattâ Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın nüzûlü dahi ve kendisi İsa Aleyhisselâm olduğu, nur-u imanın dikkatiyle bilinir; herkes bilemez. Hattâ "Deccal" ve "Süfyan" gibi eşhas-ı müdhişe, kendileri dahi kendilerini bilmiyorlar.

İkinci Nokta: Peygamber'e bildirilen umûr-u gaybiye, bir kısmı tafsil ile bildirilir. Bu kısımda hiç tasarruf edilmez ve karışamaz. Kur'anın ve hadîs-i

sh:» (R.k.k: 321)

kudsînin muhkematı gibi. Ve diğer bir kısmı icmal ile bildirilir, tafsilat ve tasviratı onun içtihadına havale edilir. İmana girmeyen hâdisat-ı kevnîyeye ve vukuat-ı istikbaliyeye dair hadîsler gibi. Bu kısımda, Peygamberimiz (A.S.M.) belâgatiyle -temsiler suretinde- sırr-ı teklif hikmetine muvafık tafsil ve tavsir eder....

Üçüncü Nokta: İki nüktedir.

Birincisi: Teşbihler ve temsiller suretinde rivayet edilen bir kısım hadîsler, müruru zamanla avamın nazarında hakikat telakki edildiğinden vâkıa mutabık çıkmıyor. Ayn-ı hakikat olduğu halde vâkıa mutabakatı görünmüyor. Meselâ: Hamele-i Arş gibi arzın hamelesinden olan Sevr ve Hut namında ve misalinde iki melâike, koca bir öküz ve pek büyük bir balık tasavvur edilmiş.

İkincisi: Bir kısım hadîsler İslâmların ekseriyeti noktasında veya hükümet-i İslâmiyenin veya merkez-i hilâfetin nokta-i nazarında vürûd ettiği halde, umum ehl-i dünyaya şâmil zannedilmiş ve bir cihette hususî bulunduğu halde, küllî ve âmm telâkki edilmiş. Meselâ, rivayette vardır ki: "Bir zaman gelecek Allah Allah diyen kalmayacak." Yani, zikirhaneler kapanacak ve Türkçe ezan ve kamet okunacak demektir.

.....

Beşinci Nokta: Hem her iki Deccal'ın asırlarına ait olan hârikaları, onların bahsiyle ve münasebetiyle rivayet edildiğinden onların şahıslarından sudur edeceği telakki ve tevehhüm edilmesinden, o rivayet müteşabih olmuş, mânası gizlenmiş. Meselâ, tayyare ve şimendiferler gezmesi...

... Hem bir kısım ravilerin kabil-i hata içtihatlarıyla olan tefsirleri ve hükümleri, hadîs kelimelerine karışıp hadîs zannedilir, mâna gizlenir. Vâkıa mutabakatı görünmez, müteşabih hükmüne geçer.

... Hem iki Deccal'ın sıfatları ve halleri ayrı ayrı olduğu halde, mutlak gelen rivayetlerde iltibas oluyor, biri öteki zannedilir. Hem "Büyük Mehdi"nin halleri sâbık Mehdilere işaret eden rivayetlere mutabık çıkmıyor, hadîs-i müteşabih hükmüne geçer, İmam-ı Ali (R.A.) yalnız İslâm Deccalından bahseder.» (Şuâlar sh: 579-582)

İşte Risale-i Nur'da Hadîs ilmi ve hakikatlarına dair bir çok mes'elelerden ancak nümune kabilinden bazı kısımlarını alabildik. Daha geniş tafsilât arzu edenler, 19. Mektub'un başındaki altı adet mühim esaslara ve ayrıca aynı risalede yer yer işlenen Hadîs İlmine dair nüktelere.. ve bir de Ondördüncü Lem'anın 1.Makamına ve Denizli, Afyon müdafaaları içinde yer yer mecburiyet karşısında verilen bazı cevaplara ve ayrıca da lâhika mektublarına bilhassa Emirdağ Lâhikalarında bulunan Hadîs İlmi nüktelerine bakabilirler.

sh:» (R.k.k: 322)

Görüldüğü üzere, Hazret-i Üstad Bediüzzaman, Hadîs İlmi ve usûlü mevzuunda büyük hadîs imamlarınca yüz kere, bin kere halledilmiş olan teferruatlı mes'elelere girmemiştir. Onun baktığı husus, halletmek istediği iş ve fasletmesini düşündüğü mes'ele; hadîsin umumî durumu ve bir nevi boş dedikodulardan kurtulmamış olan taraflarıdır. Üstad Hazretleri kendisine ve müceddiyetine hâs olan orijinal metoduyla niza'lı ve ihtilâflı olan umumî mes'elelerde, ihtilâf unsurlarını deşmeden, gayet nâzik, amma köklü ve râsih ve halledici şekilde mes'elenin hakikatını tahlil ederek ortaya koyar. Meselâ eğer mevzu', ihtilâflı ve kelâmlı bir hadîs mes'elesi ise, hadîs imamlarınca ayrı ayrı görüşler halinde tahlili yapılmış olan teferruat ve detaylarını nazara vermeden, ilk önce o hadîsin ifade ettiği mânayı ve işaret ettiği hakikatı ilmî ve aklî olarak isbat eder... Sonra da, öylesi bir sözün ancak mu'ciz-beyan olan kelâm-ı Nebevî'den

olabileceğini ortaya koyar. Artık ondan sonra da, o hadîsin senedi üstünde yapılmış olan münakaşa ve tenkidlerin bir manası kalmamış olur. Misal için Beşinci Şuâ'daki te'vili yapılmış hadîsleri ve bir kaç deccalın geleceğine dair hadîs hususunda yaptığı ilmî izahları gösterebiliriz.

İşte Bediüzzaman'ı bu mesleğini, yani müceddiyatinin metodunu bilmeyen bazı bîçareler, zannedilebilir ki; bugün herkesin, hattâ küçük medrese talebelerinin kolaylıkla öğrenmesi mümkün olan hadîsin usûlü denilen kanun ve kaidelerini bilmiyor da, onun için böyle yapıyor. Bu bîçare zancılar kuruntulu zanlarında devam edebilirler. Böylesi zancılar İmam-ı A'zam Hazretleri hakkında da aynı şeyi düşünmüşlerdir. İmam-ı Gazalî hakkında da... Amma bu kabil zanların kısa nazarlılıktan, idrak nâkışlığından ve nihayet ilmen düşük seviyelilikten gelmiş olduğunu, büyük âlimler anlamışlar ve isbat etmişlerdir.

Kim ne derse desin; Risale-i Nur'un her mes'eledede olduğu gibi, bilhassa hadîs mes'elesinde yaptığı acib orijinal tarz-ı beyan ve izahlarına dikkat edenler bilebilir ki; Bediüzzaman her mes'eledede olduğu gibi, hadîs ilmi usûlünde de pek büyük ve belki son neticeye bağlayan bir tecdid getirmiştir. Evet o, iman ve akidede, tasavvuf ve velâyette ve hülâsa İslâmî esas ve temel olan herşey ve her mes'elesinde; işin asliyetine ve menbâna gitmiş ve mes'eleyi baştan almış.. ve bu zamanın ehline göre son derece nurlu ve büyük bir tecdid içinde hall etmiş, isbat etmiş ve neticeye bağlamıştır. Bu sayede avam-ı mü'mininin imanları şüphe ve vesveselerden muhafaza edilip her noktadan tahkim edildiği gibi, gerçek ve idrâki yüksek ülemanın da kalb ve kafaları bir sürü ihtilâflı meselelerden gelen vesvese ve şüphelerden kurtulmuştur:

* * *

sh:» (R.k.k: 323)

RİSALE-İ NUR'DAKİ HADİS, HABER VE ESERLERİN NUMARALI CETVELİ

HADİSLER CETVELİNDEN ÖNCE BAZI NOTLAR

Nurlarda mevcut hadîs-i şeriflerin me'hazlerini şu gelecek kaide ve metodlarla tesbit etmeye çalıştık:

a- Hadîsin rivayet yolunu ve senedinin durumunu nazara almadık. Yani onun senedi üstündeki münakaşaları nazar-ı itibara almadık. Aynı mânâyı ifade eden hadîs-i şerifleri beraberce bir mes'ele halinde tesbit etmeye çalıştık.

Meselâ, bir hadîs-i şerif, Buharî, Müslim'de varsa -ki senedi ve rivayetiyle sahihin sahihidir- ama aynı mânâda haddâ bazan aynı lafızda bir başka hadîs, başka kitapta senedinin ravilerinin hal ve durumları itibariyle zayıf diye işaretlenmiş olabilir. İşte bu durumlar bizi

ilgilendirmemiştir. O hadîs, başka sahih hadîs ile aynı mânada ise ve aynı mânada olmasa da, muteber hadîs kitaplarında kayıtlı ise, me'haz olarak kabul etmiş ve almışızdır.

Risale-i Nur'un da, hadîsleri alma ve kaydetme usûlü, bu tarza yakın bir durumdadır. Yoksa hadîslerin her birisinin ayrı ayrı tarik ve az da olsa ziyade ve noksanlı, değişik lafızlarını ele alarak; "Şu rivayetteki hadîs zaif, şuradaki kuvvetlidir" diye ve bu arada muhaddislerin de ihtilaflı görüşlerini kaydederek işe girişseydik, mes'ele hayli uzayacaktı.

b- Mümkün mertebe hadîslerin kaynaklarını çokça göstermeye çalışmışız. Bundan gayemiz budur: İsimleri verilen me'hazlerden herhangi bir kitabı yanında bulunduranın, kolaylıkla açıp o hadîsi görmesini te'mindir.

c- Bazan senedi zaif olan bir hadîsi, ayrı ayrı birçok mevsuk ve mutemed kitaplardan gösteriyoruz. Bundan gaye; muhaddis-i kâmil İbn-üs Salah'ın dediği gibi: "Kesret-i nüsah, bazan tevatürü ifade eder..." olan görüşü doğrultusunda, hadîs zaif dahi olsa, birçok hadîs imamının onun kabulü cihetinde bir nevi imzalarını ve tasdiklerini göstermektir.

sh:» (R.k.k: 324)

ç- İhtiyarımız dışında olarak bazı hadîslerin me'hazleri çok fazla, bazılarının da nisbeten az verilmiştir. Bu iş kasıd ve ihtiyar ile olmuş olsaydı, hepsi için aynı tempo ile gidebilirdik. Araştırmamız hengâmında bazılarının me'hazleri fazlaca göze ilişmiş, diğerlerinin biraz daha az olmuş... Yoksa bazılarında çok, bir kısmına az ehemmiyet verilmiş diye bir şey mevzu-u bahis değildir.

d- Risale-i Nur'da yer alan bazı hadîsler, Nurlar'ın bazan bir kaç yerinde ya lafzıyla, ya da manası ve meâliyle mükerrer olarak bulunabilmektedir. Böylesi hadîs-i şerifler, Nur'ların nerelerinde ve kaç kere tekrarlandığını yazmışız. Lâkin bunu tam lâıyıkıyla tesbit edememiş olabiliriz. Şayet okuyucu, cetvelde bir hadîs kayıtlı bulunduğu halde, başka yerde de bulunabilen aynı hadîsin yer olarak sahife numarasını bulamazsa, onu kendisi cetvelde yazılı olanına me'hazi itibariyle tatbikini yapabilir.

f- Tesbit edip kaydedebildiğimiz kadarıyla, Nurlar'daki yekûn hadîs, haber ve eserler bin kûsûrdur. Ortalama herbirisi için onar me'haz verilmiş ise, bu takdirde onbin defa hadîs kitaplarına bakılmış ve me'haz tesbiti yapılmış demektir. Buna rağmen yine de cetvelde verdiğimiz me'hazler nûmuneler mesabesinde. Eğer şahsen ve bizzat araştırıp da, kitabın cild ve sahife numarasını aynen gördükten sonra kaydederek değil de, hadîs mucemleri ve indeksli fihristli kitaplarından da faydalanıp yerler göstermiş olsaydık, daha bir çok me'hazler vermek mümkün olabilirdi. Yalnız şu vardır ki, me'haz için bir hadîsin yerini ararken; bizden evvel yazılmış ve o hadîsin başka bir kaç me'hazını vermiş bulunan kitaplardan da tek-tük istifade ettik. Bunlar me'haz hadîs kitapları cetvelinde isimleri bulunmayan ve fakat hadîsler cetvelinde isimleri yazılı kitaplardır. Şayet bunlarda yanlışlar düşse, bize ait olmaması lâzımdır.

Hadîs, haber ve eserden başka, cetvelde nâdir olarak bazı mühim zatların söz veya şiirleri de kaydedilmiş. Bunların da hadîsler cetveli sıra numaralarında yerler almıştır. Bunların yazılmasından ve me'hazleri verilmesinden gayemiz ise, ibretli sözler, ilginç şiirler ve hakikatlı manalar taşıdıkları ve mühim zatlardan geldiği ve bunlarla beraber Hz. Üstad'ın Nur Risalelerinde ehemmiyetle kaydettiği içindir. Meselâ, Geylanî Hazretlerinin

g-Kur'an Âyetleri cetvelinde olduğu gibi, hadîsler cetvelinde Risale-i Nur kitaplarının birincisi olan Sözler Mecmuasının başından başlayıp, tâ Barla Lâhikası, tâ Âsâr-ı Bediîye gibi eserleri belli bir sıraya göre tanzim edilmiştir. Meselâ Sözler'in başında bulunan bir hadîs-i şerif, Sözler'in kalan kısmı dâhil, daha Nur Risalelerinin nerelerinde varsa sahife numaraları verilmek suretiyle tesbiti yapılmış, Nurlar'daki mükerrerleri ayrı ayrı kaydedilmiştir.

sh:» (R.k.k: 325)

ğ- Her bir hadîs, haber ve eserin altında bazan ona ve onbeşe yaklaşan me'hazleri verilmiş. O me'hazlerde, değişik lafızlarda bulunabilen o hadîs, haber ve eserin ayrı ayrı zabıt suretlerini değil, içlerinden sadece bir me'hazın zabıt şekli kaydedilmiştir. Bu meâller bazan o hadîsin mânasının hülâsasıdır. İzaha, yoruma girmemişiz. Zira bu kitabın hazırlanmış durumu, ona imkân vermemektedir.

h- Risale-i Nur'lardaki hadîsler, bazan bil-mâna veya iktibas tarzında olduğu için, me'hazlerdeki hadîslerin zabıt suretlerine tıpa-tıp lafızları uymayabilir. Hadîs-i şeriflerin gerek bil-mâna ile, gerekse iktibas tarzıyla alınması caiz ve müstahsen olduğu hakkında icma'n bulunduğuna dair me'haz göstermeye gerek yoktur. Hem hadîs cetvelinde, hem de âyetler cetveli mukaddemesinde bu hususun hem izahı, hem de me'hazleri verilmiştir. Burada sadece bir hatırlatmak kabilinden, İmam-ı Suyuti'nin El-Havî Lil-Fetavî 1/348 ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) Nehc-ül Belâga - Tahkik-i Subbî Salih sh: 27'yi gösteriyoruz.

1- Bu kitabda hadîs araştırması çalışmam şu metod dâhilinde olmuştur:

1- Herhangi bir mu'cem kitabına bağlı kalmadım. Nâdir olarak mu'cemlerden de istifade etmekle beraber hadîs kitaplarının bir çoğunu bizzat okuyarak, aradığım hadîsleri buldukça kaydettim.

2- Çalışmanın esnasında meselâ Buharî'de bulduğum bir hadîsi, sair kütüb-ü sitte ve Müsned-i İmam-ı Ahmed gibi büyük hadîs kitaplarında da bulunup bulunmadığı hususunda araştırma yapmadım. Bundan dolayı meselâ bir hadîsi İmam-ı Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve eserinden nakletmişsem, aynı hadîs meselâ İbn-i Mace'de yoktur manasına gelmez.

3- Araştırmamın hedefi, Risale-i Nur'daki bir hadîsin evvelâ Buharî ve Müslim'de bulunup bulunmadığı.. eğer varsa, bulmuşsam kaydetmişim. Ondan sonra kütüb-ü sitte, Müsned-i İmam-ı Ahmed, Beyhakî'nin Şuab-ül İman ve daha benzeri makbul hadîs kitaplarında aynı manada hadîslere rastlamışsam te'kiden kaydetmişim.

4- Netice olarak: Bir hadîsin altında me'haz kitablardan verdiğim isimler hâricinde başka kitaplarda, hattâ kütüb-ü sittenin bazı kitaplarında da aynı hadîs bulunabilir.

i- Hadîs kitaplarının isimleri kitabın sonunda "Me'haz Eserler" listesinde müellif ismi ve tarihiyle yazılacağı için, hadîslerin me'hazi olarak bazan kitapların ismi çok kısaca, çoğu zaman da müellif ismi verilmeden yazılmıştır.

sh:» (R.k.k: 326)

j- Bazı kısaltmalar örneği:

- 1- Meselâ, 7/178 bunun ilk rakamı kitabın cildi, ikinci rakamı sahife numarasıdır.
- 2- (A.S.M.): Aleyhissalâtu Vesselâm
- 3- (R.A.): Radıyallahu Anhü (Radıyallahu Anha)
- 4- Os.: Osmanlıca
- 5- Hz.: Hazret-i
- 6- H. veya Hi.: Hicrî

* * *

CETVELDE MATLUB OLAN BİR HADÎS NASIL BULUNACAK?

Bu hususta üç şol ve üç tarz vardır:

1- Bazı hadîs kitaplarında olduğu gibi, hadîsin Arabça olan öz metninin ilk harfi, alfabetik tarzda esas alınarak Arabça harflere göre bir indeks hazırlamak...

2- Cetvelde yer alan bütün hadîs ve haber ve eserlerin tamamını ayrı ayrı mevzulara bölerek, belli başlıklar altında sıraya dizmektir.

3- Tek-tek her bir hadîs, haber ve eser için bir fihrist tanzim etmek.. yani her birisinin baş tarafından iki-üç kelime olarak fihristlendirmektir.

Bu üç tarzdan hangisi daha pratik ve kolay olacağını düşündük: Birinci tarz, hadîsin ancak Arabça metnini bilen veya hâfızasında o hadîsten bir kısmı bulunabilen kimselere, yani daha ziyade ilim erbabına kolaylık ve faide getirebilir.

İkinci Tarz: Bunun da yine ancak mevzu'ları iyi bilen ve hangi hadîsin hangi mevzu ile ilgili olduğunu anlayabilen kimseler için kolaylık getirir.

Üçüncü tarz: Tek-tek her bir hadîs, haber veya eser için onun baş tarafından iki-üç kelime olarak fihristlendirmek işi, herhalde herkes için en kolay bir yoldur. Biz de birinci derecede onu seçtik.

Bunların dışında da her ihtimale karşı hadîslerin en başındaki birer kelimelerini alarak, aynı kelimenin altında kaç yerde ve kaç tane o nevi hadîslerin bulunduğunu tesbit ve tanzim etme işi vardır. Ancak, 1075 adet Hadîs, Haber, Eserin metinleri, Türkçe ve Arapça karışık olarak bulunduğu için; ayetlerde tatbik ettiğimiz usûlü burada hem zor, hem de faydasız olacağını düşünerek vazgeçtik.

sh:» (R.k.k: 327)

HADÎSLER CETVELİ FİHRİSTİ

1 Bismillâh her hayrın başıdır...

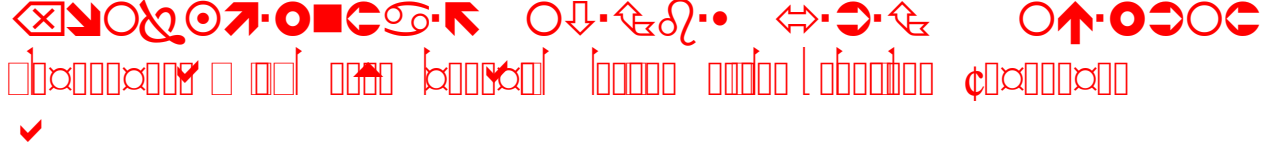
2 Mün'im-i Hakiki'nin verdiği ni'metlerine karşı bizden isteğidi fiat...

3

✓

4 Salâvat, Rahmeten-lil Âlemîn'e yetişmek için vesiledir...

5

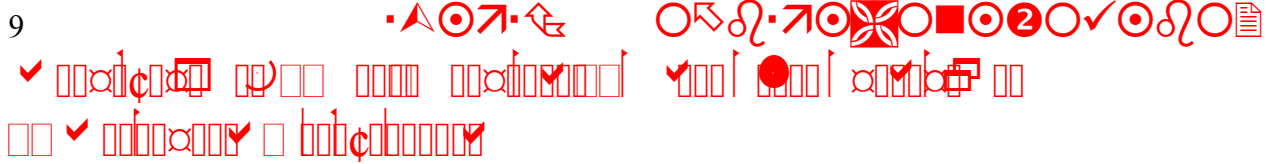
✓

6

7 Bütün vâlidelerin şefkatleri, Rahmet-i İlâhiyenin ancak küçük bir lem'asıdır...

8 Kâmil insanlar fakr ile fahretmişler...

9

✓

10

11 Hazret-i İbrahim'in suhufunda aslı bulunan hikâye-i temsiliye...

12 Herşeyin iyisine bak

13 Kabirde ehl-i tuğyan ve ehl-i imanın durumları...

14 Beşvakit namaza âyette işaretler

bulunduğu,

15 Beşvakit namazın zamanları, kâinatın büyük inkılâbları ile alâkadar olduğu...

16 Gecede teheccüde kalkmak kabir gecesinde bir nur olduğu...

17 Levlâke hadîsi...

18 Cennet'in evsafı... Ne göz görmüş, ne kulak işitmiş...

19 Bazı ehl-i Cehennem'in bir dişi dağ kadar olacağı...

20 Dünya âhiret

mezraasıdır

21 islâm üleması, Haşir için "Naklî bir mes'eledir" demişler...

22 Küçük çocuklar öldükten sonra, Cennet kuşları olacakları...

23 Haşirde ruhların cesedlere gelmesi ve devamı...

24 Ay ve Güneş, kıyamet gününde nurları alınıp Cehennem'e gidecekleri...

25 Yüzyirmidört bin peygamberler...

sh:» (R.k.k: 328)

26

27

28

29

30

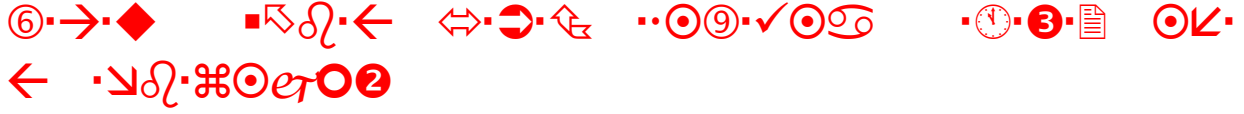
- 31 Bu dünyada günahının şer'i had cezasını çeken bir mü'min, âhirette ikinci bir cezaya uğratılmayacağı...
- 32 Hava unusunun bir vazifesi de, nebatata ait telkih işini gördüğü...
- 33 Hamele-i Arş, yer ve göklerin müekkel melâikeleri ve bunların cesametleri...
- 34 Seyyarattan yağmur katrelerine kadar seyyar olan her bir cisim, melâike ve ruhanîlerin birer bineği olduğu...
- 35 Cinn ve şeytanlar semaya çıkıp, meleklerden kulak hırsızlığı için uğraştıkları...
- 36 Hazret-i Musa(A.S.) demiş:

37

- 37 Cebraîl Aleyhisselâm'ın bir anda hem huzur-u Nebevî'de, hem huzur-u İlahî'de, hem bir çok yıldızlarda bulunabildiği...
- 38 Cenab-ı Hak yetmişbin nuranî perdeler arkasında olduğu...
- 39 Magîbat-ı Hamse mes'elesi...
- 40 Kurban olarak kesilen bir koyun, kıyamet günü sırat köprüsünde sahibi için bineklik vazifesi göreceği...

41

- 42 Üç nehrin her birine Cennet'ten her vakit bereket damlaları damladığı...
- 43 Nil, Fırat ve Dicle'nin menba'ları Cennet'tendir.
- 44

45 Bir tefsir demiş: Eğer "Selâmen" demeseydi, bürüdetiyle ihrak ederdi.

46 Bin mu'cizat ile müeyyed olan Resul-i Ekrem (A.S.M.)

47 Nefsini ıslah etmeyen, başkasını ıslah edemez.

48 Üç sabır çeşidi ve hakikatları...

49 Bağdan ve bostandan çıkan mahsulâtтан kim yese, birer sadaka olduğu...

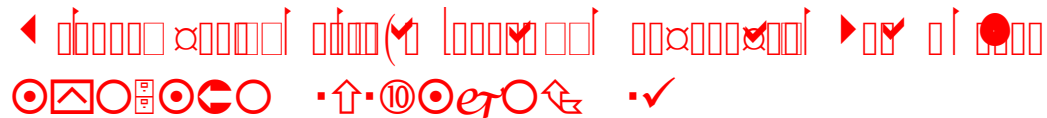
50 Bir hurma çekirdeğinden, tâ hurma ağacına kadar mertebeler bulunduğu gibi, namazın mertebeleri de öyle olduğu...

51 İstiğfara müncer olan derk-i kusur...

53 Tahayyül-ü küfür olmadığı gibi: tasavvur-u dalâlet dahi dalalet sh:» (R.k.k: 329)

54

55 Sinn-i bülûg, onbeş yaş olduğu hakkında...

56 Mevlâna Câmi'nin Şakk-ı Kamer hakkındaki farisî şiiri...

57 Güneşin batmışken geri çıkması ve Hazret-i Ali'nin o mu'cizeye binaen ikinci namazını eda etmesi...

58 Azrail (A.S.)'ın kabz-ı ervah vazifesinde Allah'a şekvası...

59

60 Sivrisineğin Nemrud'u geberttiği...

62 Bir rivayette İsm-i A'zam mertebesini taşıyan...

63 Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek değildir.

64 Hazret-i Üstad'ın ruhani âlemde büyük bir şehre girdiği ve o şehrin içinde saraylar müşahede ettiğinin bir hadîs-i şerif meâli olduğu...

65 Kamer kendi zâtında kesafetli zulümatlıdır.

66

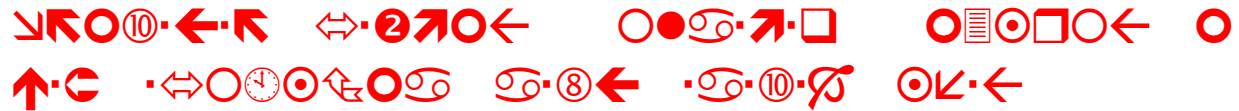
67 Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) halk arasında istimal edilen bazı teşbih ve temsilleri kullandığı...

- 68 Sevr ve Hut ve Sahret taşı...
 69 Bir vakit huzur-u Nebevî'de derince bir gürültü işitildi...
 70 Cenab-ı Hakîm-i Mutlak şu dâr-ı tercübe ve imtihanda çok ehemmiyetli şeyleri kesretli eşya içinde saklıyor...
 71 Sahabe ve Tabiînler dahi Mehdî ve Deccal'ı bekledikleri...
 72 Deccal'ın birinci günü bir sene.. ilh.
 73

- 74 Âlem-i bekadan sinek kanadı kadar bir nur, yeryüzünü dolduran bir nurdan üstündür.
 75 Kur'anın bazı sûrelerinin faziletleri hakkında gelen rivayetler...
 76 Kur'anın herbir harfinin on, yetmiş ve yediyüze kadar sevabları olabildiği...
 77 Bazan iki rek'at namaz bir hacc kadardır...
 78 Gıybet katl gibidir...
 79 Güzel bir söz, bir abdi azad etmek gibidir...

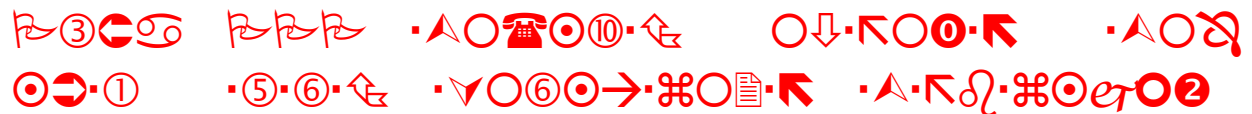
80 ...

- 81 Kur'an gibi hadîsin de müteşabihâtı vardır...
 82

- 83 Meleklerin nurdan mahlûk oldukları...
 sh:» (R.k.k: 330)
 84 Rezzakiyet arşının hamlesi Mikâil (A.S.) olduğu...
 85 Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır...
 86

- 87 Kâbe duvarına altın harflerle yazılan Muallakat-ı Seb'a...
 88 Kur'ana karşı muaraza-i bil-huruf mümkün olmadığı...
 89 Bir bedevi kelâmını işittiği anda secdeye gitti...
 90 Müşrikler dahi Kur'anın i'cazını itiraf etmişler...

110 Hikmet-i İlahiyenin tensibi ile mezheblerin taaddüt etmesi ve onlara ittiba' edenlerin hal ve vaziyetleri...

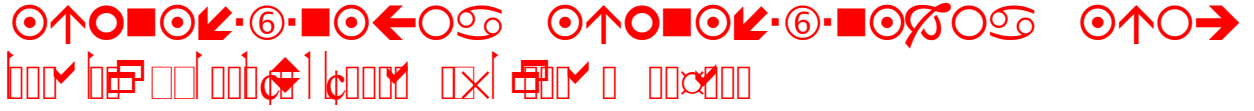
sh:» (R.k.k: 331)

111 Âhîrzamanda bir kısım süleha, Sahabe derecesinde olabilecekleri...

112 Kızını sağ olarak defnedecek derecede vahşi bir kalb kasavetinde bulunduğu halde, gelir bir saat Resulullah'la görüşür, sonra...

113 Sahabelerin bir saatlik amelleri, başkasının bir ömürlük amelinden daha efdal olduğu...

114

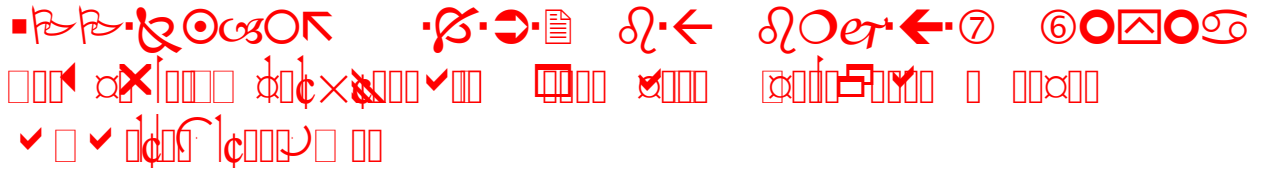
115

116 Bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmünde olduğu...

117 Âhîrzamanda beni görmeden iman edenler daha makbul olduğu...

118 Dünya muhabbeti, bütün hataların başıdır...

119 ...

120 Cennet'te sen bir taşa desen gel, gelir...

121

122 Cennet'in sekiz tabakası birbirinden yüksek olduğu halde, umumun damı Arş-ı A'zamdır.

123

124 Hûriler yetmiş hulleyi üst üste giydikleri halde...

125 Ehl-i Cennet'in ekl ve şürbünden sonra kazuratları olmayacağı...

126 Bazı ehl-i Cennet'e beşyüz senelik bir mülk verileceği...

127 Ehl-i Cennet'in ruhları, Berzah âleminde yeşil kuşların içlerinde olacağı.

128 Ruhun cesed-i misalîsinin var olduğu hakikatı...

129 Her adamın alınında rızkı yazılı olduğu...

129 Acb-üz zeneb hadîsi...

130 İnsanın enesinin bilinmesiyle, künûz-u mahfiye olan kâinat tılsımı da bilinebileceği...

131

132

Nübüvvetin

düsturlarından:

132

- 133 Levh-i Mahfuz-u A'zam veyahut Levh-i Ezelî...
 134 Mi'racın birkaç saatlik müddeti, binler seneyi ihtiva eylediği...
 135 Ehl-i Cennet mahşer yerinden Cennet bağlarına kısa bir zamanda uçacakları...
 136 Mecret-üs sema hakkındaki hadîs...

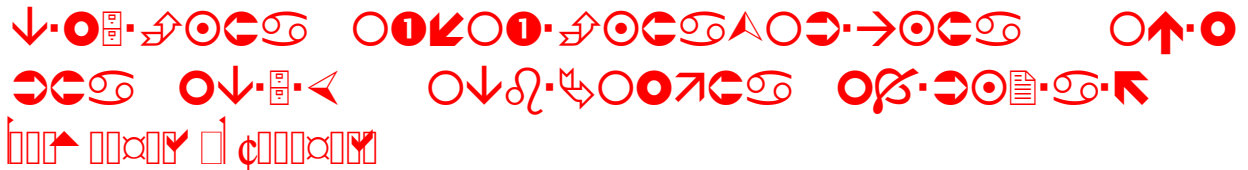
- 137 Kütüb-ü sâbıkada Peygamberimiz hakkında gelen beşaretler...
 139 Bi'setten evvel meşhur kâhinlerden Şık ve Satîh'in hikâyeleri...
 140 Velâdet-i Nebeviye gecesinde, Kâ'bedeki sanemlerin yüzüstü düşmeleri...
 141 Aynı gecede İran Padişahı Kısra'nın meşhur sarayı inşikak etmesi...

sh:» (R.k.k: 332)

- 142 Kâinatın Nur-u Muhammedî (A.S.M.) çekirdeğinden halk olunduğu hakkındaki hadîsler...
 143 Yerdeki tesbihat ve tahmidat, Sidret-ül Münteha'daki Cennet-ül Me'vada meyveler hâlini aldıkları...
 144 Başta namaz olarak İslâmiyet'in esaslarını, Mi'rac gecesinde Hz. Peygamber'in insanlara hediye getirdiği...
 145 Şakk-ı Kamer Mu'cizesi âyet ve hadîslerle...
 146 Şakk-ı Kamer hâdisesinde Kureyş müşrikleri: "Eğer sair taraflardaki kervanlar da görmüşse doğrudur" demeleri...
 147 Ümmet-i Muhammediye'nin dalâlet üzerinde toplanması mümkün değildir...
 148 Haşrin umuma imanı farz olan kısımları...
 149 Cennet'te bir dakika rü'yet-i İlahî herşeyden üstün olduğu...
 150 Hadîslerde dünyanın tel'in edildiği...
 151

- 154 Dünyanın iki güzel yüzünü sevmenin mergub olduğu...
 155

- 156 Lezzetli bir ni'meti insan yese, eğer şükretse o ni'met uhrevî bir Cennet meyvesi olacağı...
 157 Cennet tenasül yeri olmadığına, çocuk sevip okşama hususu yoktur zannedilirdi...

158 Letâif-i Cennet, cilve-i esmanın temessülâtıdır...

159 Dünyadaki insanın hissiyat çekirdekleri, Cennet'te ona lâıyk şekilde inkişaf edecekleri...

160 Rü'yet-i Cemâl-i İlahî müjdeleri hakkında...

161 Cennet'te ehl-i Cennet'in rü'yetten sonra hüsün ve cemalleri o kadar güzelleşir ki, döndüklerinde hanımları onları zor tanıyacağı...

162

Veysel

Karanî'nin

162 münâcâtı...

163 Oniki seyyare yıldız mes'elesi ve me'hazi...

164

165 Hazret-i İsa'nın nüzûl edip Peygamberimizin şeriatiyla amel edeceği...

166

167

168

168

sh:» (R.k.k: 333)

MEKTUBAT'IN ZÂİD HADİSLERİ

169 "Hızır Aleyhisselâm hayattadır." Bunun ispatı...

170 İdris ve İsa Aleyhimesselemların hayatları...

171 Şehidler, ölümdeki firak acısını hissetmiyorlar...

172 Ölüm tebdil-i mekândır...

173 Cehennem, yerin altındadır...

174 Cehennem ikidir, suğra ve kübra...

175 Yerin altındaki Cehennem'in ateşi ikiyüz bin derece-i harareti câmi' olduğu...

176 Âhiretteki Cehennem dünyamızla alâkalıdır.. ve

177 Mu'tezilelerin, "Cehennem sonradan halkedilecektir" olan gabavetli hükümlerine karşı...

178 Salâhat niyetiyle sana verilen bir malı, sâlih, olmazsan kabul etmek haramdır...

179 Tevekkül ve kanaat tükenmez bir hazinedir...

180 At ve gemi gibi bineklere binildiği zaman kıraatı sünnet olan

180

181 Yıldızlar, melâike elinde lüks lambaları gibi hareket ettikleri...

182 Melekler hem zemin yüzünü, hem de Cennet'i temaşa ederler...

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

sh:» (R.k.k: 334)

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

197 Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i İsa'nın nüzûl edeceğini, Kadir-i Külli Şey'in va'dine binaen bildirmiştir...

198 Deccal'ın yalancı bir cenneti ve cehennemi bulunacağı...

199 Yeryüzünde "Allah Allah" diyenler buldukça kıyamet kopmaz...

200 Kıyametin kopacağı anda mü'minlerin ruhlarının bir parça evvel kabzedileceği...

201

ve kıyamet hâdisesinden ervah-ı bakiyenin müteessir olacağı...

202 Mevcudat-ı ilmiyeye (yani ilimde mevcut şeylere) "A'yan-ı Sâbite" tâbir edilmiş olması...

204 Gayr-ı meşru bir muhabbetin cezası ve neticesi, merhametsiz bir adavet olduğu...

205 Mü'minlerin kabl-el bülûğ vefat eden çocukları, Cennet'te ebedî çocuk kalacaklar...

207 Derece-i şühud, iman-ı bil-gayb derecesinden çok aşağı olduğu...

ONDOKUZUNCU MEKTUB RİSALESİ

Ondokuzuncu Mektub'da 335 tane kadar hadîs, haber ve eser bulunduğundan, bunların fihristede tek-tek herbirisi için bir satır ayırmak uzun olacağından, mümin bazılarını ve farklı bölümlerin yerlerini vererek geçeceğiz:

208 Hadîslerin bil-mâna ile nakletmenin caiz olduğu ve hattâ zarurî olduğu hakkında ittifak eden Sahabelerin isimleri ve kitap me'hazleri...

210 Resul-i Ekrem'in simasını, Abdullah bin Selâm'ın görür görmez onun Peygamberliğini kabul etmesi...

215 Büyük muhaddislerin sarraf gibi hadîsin cevherini hemen tanıdıkları...

219 Her asır, âhîrzamanda gelecek Mehdi'nin bazı evsafını haiz, Âl-i Beyt'ten bir çeşit mehdileri bulmuş oldukları...

226 Resul-i Ekrem (A.S.M.) Mi'rac gecesinde Cebrail'i arkada bırakılarak Refret'e binip ilerlediği...

234 Hazret-i Hüseyin'in Tıff; yani Kerbelâ'da katledildiği hakkındaki rivayetler...

236 Resul-i Ekrem Hazret-i Ali'nin hilâfetini önce arzu etmiş, fakat ona gaibden bildirilmiş ki; murad-ı İlahî başkadır...

sh:» (R.k.k: 335)

238 Yetmişüç fırka hadîsi ve bunların içinde tek bir cemaat ehl-i necat olacağı...

246 Halifelik kendisinden sonra otuz sene olacağı ve ondan sonra padişahlık şekline gireceği...

259 İstanbul'un fethedileceği hakkındaki sahih hadîslerin me'hazleri...

264 Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye demiş: "İsa Aleyhisselâm gibi iki kısım insanlar sende helâkete gider." İlâ âhir...

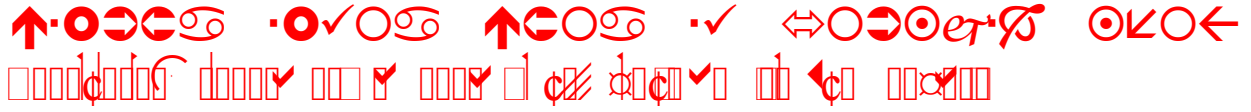
272 Meşhur Süraka'ya demiş ki: "Sen Kisra'nın bileziklerini taktığın zaman keyfin yerine gelecek mi?" olan hadîsleri...

- 277 Utbe ben Ebi Leheb hakkında: "Onu Allah'ın bir iti yiyecektir" hadîsi...
- 293 Buradan itibaren bereket-i taam mu'cizeleridir...
- 294 Celâleddin-i Suyufî'nin Peygamber'le (A.S.M.) yakaza halinde yetmiş kere görüştüğü...
- 310 Buradan itibaren su ile alâkadar mu'cizelerdir...
- 318 Peygamber (A.S.M.) küçüklüğünde, amcasıyla Arafa Mevkiine geldiklerinde, amcasının susması üzerine yere ayağını vurup Allah'ın izniyle suyun çıkması hâdisesi...
- 321 Ağaçlarla alâkadar mu'cizeler...
- 331 Ağaç mu'cizesi hakkında Hazret-i Ali'den mühim bir rivayet...
- 332 Ciz'-un nahl (kuru kütük) mu'cizesi hakkında...
- 333 Cemadat, taş ve dağlarla alâkalı mu'cizeler...
- 340 Hazret-i Abbas ve üç oğlu için yaptığı dua ve kapı ve duvarların âmin demesi...
- 342 Resul-i Ekrem (A.S.M.)'in hicretin ilk gecesinde Sebir Dağı'na çıkması ve bu dağın: "Yâ Resulallah benden ininiz korkuyorum, belki benim üstümde sizi vururlar..." ilh...
- Mühim iki mevzu: Resulallah'ın (A.S.M.) hicreti hâdisesinde, bütün siyer kitapları Gar-ı Hira yerine Gar-ı Sevr diye yazmaları ve bu mes'elenin izahı...
- 346 Taş ve cemadat mu'cizelerinin mücerred misalleri...
- 347 Hayber Fethi gününde bir keçinin kolunu zehirleyip Peygamber'e gönderen yahudi kadını...
- 354 Hastalar ve yaralıların şifa bulmaları hakkındaki kısmın başı...
- 355 Katade bin Nu'man'ın torununun meşhur şiiri...
- 363 Hazret-i Ali'ye, bir hastalığı sırasında duası ve ayağı ile dürtmesi hâdisesi...
- 372 Hazret-i Tavs-u Yemenî'nin kat'î hükmü ve ihbarı ki; Resul-i Ekrem'e ne kadar hasta ve mecnun gelmişse mutlaka şifa bulmuştur...
- 373 Resul-i Ekrem'in yağmur ile alâkalı duaları...
- 374 Nübüvvetten evvel Peygamber'in cediti Abdülmüttalib onun yüzü suyu hürmetine yağmur duasına giderdi...

sh:» (R.k.k: 336)

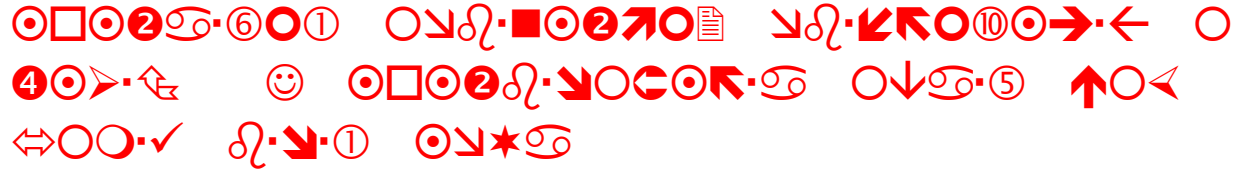
- 380 Hazret-i İbn-i Abbas, Peygamberimizin onun hakkındaki duasının eseri olarak, çok iken Hazret-i Ömer onu büyük Sahabelerin meclisine almış olduğu...
- 387 Meşhur şair Nabiga'nın şiiri ve Hz. Peygamber'in ona duası...
- 397 Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) sol eliyle yemek yiyen bir adama bedduası... Bu adam, Peygamber'in ona nasihatı sırasında mütestehzî bir tavır almasından ötürü Peygamber'in bedduasına mazhar olduğu...
- 401 Suların ve kuyuların Hz. Peygamber'in duasıyla veya ağız suyunu ona bırakmasıyla tatlılaşarak güzel rayiha vermeleri mu'cizeleri...
- 406 Kısır ve sütsüz keçiler, onun duasıyla ve elinin meshiyle süt vermeleri hâdiseleri...
- 409 Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) duası veya elinin temas ettiği bazı zâtlarda görülen acib ve garib durumlar...
- 415 Hayvanat, ölümler, cinler ve melâikelerle alâkadar mu'cizeler...
- 418 Kurt hâdisesi, bir çok tarik ve rivayetlerle gelmiş olduğu hakkında hadîsler...
- 420 Deve hâdisesi ve Hz. Peygamber'le bir kaç devenin konuşmalarını kaydeden me'hazler ve hadîsler...
- 425 Hz. Peygamber'in hizmetkârı Sefine'nin (R.A.) Yemen'e Hz. Peygamber'in emriyle yaptığı seferinde, bir aslanla hikâyesi...
- 428 Cenaze, cin ve melâikelerin mu'cizeleri hakkında...
- 437 Hazret-i Hamza'nın Hz. Peygamber'den Cebraîl'i göstermesini istemesi ve ona göstermesi...

591

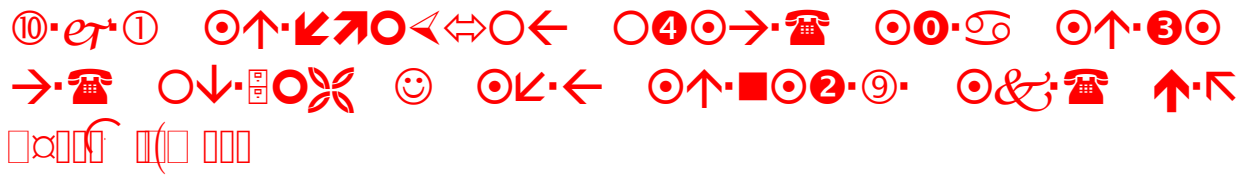

592 Sure-i İhlâs'ı arefe gününde bin kere okumanın güzel bir İslâmî âdet olduğu...

593

594

sh:» (R.k.k: 339)

596 Mevtin küçük kardeşi olan nevm...

597 Nübüvvetin kırk cüz'ünden bir cüz'ü, uykuda rüya-i sâdikada tezahür ettiği...

598 Rüya üç nevi olduğu ve bunun izahı...

599 Resul-i Ekrem'in vahyin başlangıcında gördüğü rüyalar, sabahın inkişafı gibi zâhir, açık ve doğru idi...

600 Musa Aleyhisselâm, Hazret-i Azrail'in gözüne tokat vurmuş.. ilh.

601 Kabz-ı ervaha müekkel Azrail Aleyhisselâm'ın bir çok yardımcıları bulunduğu.. ve salih kulların ruhlarını kabzedenden başka, şakî ve fâcirlerin ruhlarını kazbeden yine başka olduğu...

602

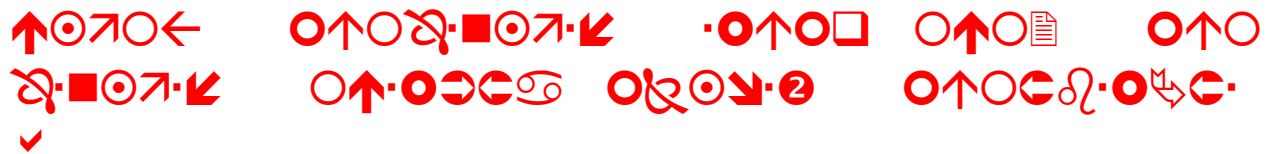

603 "Tevhid-i kible et!.." (İmam-ı Rabbanî)

604

605

606 Fetret zamanında Resul-i Ekrem'in ecdadı herhangi bir din ile mütedeyyin olup

626

627

628 Türk unsurunda kabil-i iltiyam olmayacak şekilde bir inşıkakın çıkacağı...

629 Âhîrzamanda Hazret-i Mehdî'nin geleceği ve fesada girmiş âlemi ıslah edeceği...

630 Hazret-i Mehdî'nin hâs ordusunun Seyyidler cemaatından olacağı...

631 "Kevser" kelimesi kudsî, câmi', küllî ve nuranî bir kelime olduğu için, lügat mânası "har-ı kesîr" olduğu...

632 İlk nâzil olan âyetler, Alâk Suresi'nin başından "Eraeyte"ye kadar olduğu...

633 "İza Câne" Suresi nâzil olduğu zaman, diğer sahabelerin sevinçlerine mukabil Hazret-i Ebubekir ve Hazret-i Abbas'ın ağladıkları...

634 Kur'an-ı Hakîm'in âyetlerinin 6666 olduğu...

635 Âdem (A.S.)'dan kıyamete kadar dünyanın ömrü 7000 sene olduğu rivayeti...

636 Bazan belâ nâzil olur, karşısına sadaka çıkar...

637

LEM'ALARIN ZÂİD OLAN HADİSLERİ

638

639 Yunus Aleyhisselâm'ın denize atılıp bir büyük balığın onu yutması hikâyesi...

✓

638

639 Yunus Aleyhisselâm'ın denize atılıp bir büyük balığın onu yutması hikâyesi...

640 Hazret-i Yunus'un balığın karnında yaptığı münâcâtının en mühim bir münâcât olduğu...

641 Hazret-i Eyyub Aleyhisselâm'ın münâcâtı olan

hem mücerreb, hem de te'sirli olduğu...

sh:» (R.k.k: 341)

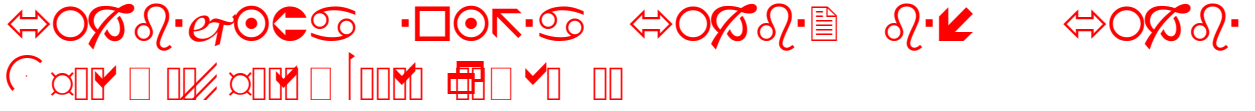
642 Hazret-i Eyyub'un hastalığı ve vücuduna kurtların düştüğü...

643 Günahlar kalbe işleyip siyahlandıra nur-u imanı çıkarıncaya kadar katılaştırdığı...

644 Hayat, musibetler ve hastalıklarla tasaffî edip kemâl ve kuvvet bulduğu...
645

646 Dinî olmayan musibetler hakikat noktasında musibet olmadıkları...
647 Çoban başkasının tarlasına tecavüz eden koyunlarını attığı taşla döndürdüğü gibi,
musibetler ve hastalıklar da mü'min kullar için Allah tarafından öyledirler...
648 Çok musibetler var ki; İlâhî birer ihtar ve birer îkaz veya keffaret-üz zünûb oldukları...
649 Ermiş ağacı silkmekle meyveleri düştüğü gibi, hastanın titremesinden de günahların
öyle döküldüğü...
650 Her zamanın bir hükmü var...
651

652

653 Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz... ilh.
654 Mahşerin dehşetinden hattâ enbiya dahi "Nefsî, Nefsî" dedikleri zaman,
Resul-i Ekrem (A.S.M.) "Ümmetî, ümmetî" diyeceği...
655 Resul-i Ekrem (A.S.M.) dünyaya yeni geldiği zaman, ehl-i keşfin tasdikiyle annesi
onun münâcâtından "Ümmetî, ümmetî" işitmiş...
656 Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Hasan'ı kemâl-i şefkatinden kucağına alarak
başından öptüğü...
657 Hem Hazret-i Hüseyin'e karşı göstermiş oldukları fevkalâde ehemmiyet...
658 Zât-ı Ahmedîyye Aleyhissalâtü Vesselâm'ın gayb-âşına kalbiyle Asr-ı Saadet'ten
ebed tarafına olan haşır meydanını temâşa ettiği...
659

Âl-i Beyte meveddeti emrettiği...
660 Size iki şey bırakıyorum, onlara temessük etseniz necat bulursunuz...
661 Âl-i Beyt'ten vazife-i risalet noktasından muradı, sünnet-i seniyye olduğu...
662 Hazret-i Ali (R.A.) kendi ikrarı ile ve ayrıca yirmi seneden ziyade üç halifeye tâbi
olup kalması...
663 Her bir Nebinin nesli kendindedir. Benim neslim Ali'nin neslidir...
664
665 Hazret-i Ali'nin Şiası hakkında gelen Peygamber'in medihleri, Ehl-i Sünnete aittir...

sh:» (R.k.k: 342)

666 ◀ ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ ⚔️⚔️⚔️⚔️ ⚔️⚔️⚔️⚔️ ✓ 01 ⚔️⚔️ ⚔️⚔️

667 Bir harb dâhîsi olan Hâlid Bin Velid ile siyaset dâhîsi Amr Bin El-Âs gibi zâtlar, kendiliğinden gelip müslüman oldukları...

668 Zeynelâbidîn Hazretlerinin yirmi dört saat içinde bin rekat namaz kıldığı ve kırk sene yatsı abdestiyle sabah namazını kılan Tavus-u Yemenî...

669 Eski kitaplarda Peygamberimiz hakkında

• ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️

⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ ayetleri var...

670 Hazret-i İsa (A.S.) İncil'in bir yerinde demiş: Ben gidiyorum, tâ âlemin reisi gelsin...

671 ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️ kelimesiyle Ashab-ı Suffe, Bedir, Rıdvan gibi seçkin tabakaya işaret ettiği...

672 ⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️⚔️

673 Gavs-ı Geylanî, Hz. Peygamber'in ayağını kendi omuzunda gördüğü için, o da ayağını evliyaların omuzuna bırakıyor...

674 Evliyayı inkâr eden Vehhabîlerin en müfritleri dahi Abdülkadir-i Geylanî'yi inkâr edemedikleri...

675 ⚔️

676

⚔️

⚔️

• ⚔️

677

✓ ⚔️

⚔️

⚔️

ve müceddidler mes'elesi...

678

⚔️

✓ ⚔️

• ⚔️

679 ⚔️

680 ⚔️

✓ ⚔️

681

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

682

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

683 Sünnet-i Seniyyenin mertebeleri ve farzlar, vâcibler, sünnet ve müstehablar gibi kısımlara ayrıldığı...

684

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

685

686 Sahih rivayet ile Hazret-i Âişe, Hz. Peygamber'i ta'rif ettiği zaman:

Onun ahlâkı Kur'andır. بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
sh:» (R.k.k: 343)

687 Kırk gün ekmek yemeyen Seyyid Ahmed-i Bedevî'nin (K.S.) hârikulâde halleri...

688 Küremize benzeyen zîhayatların makarrı olmuş semavî yedi kürenin daha bulunabilme ihtimali...

689 Kur'anda kıraat-ı seb'a, vücuh-u seb'a ilh...

690 İnsanda kalbinin bir yerinde, şeytanî ve melekî birer lümme bulunduğu...

691 Cehennem ceza-i amel, Cennet ise fazl-ı İlâhî ile olduğu...

692 Hamele-i Arş ve semavat meleklerinin birinin ismi Nesir, diğerinin ismi Sevr olduğu...

693 Hamse-i Âl-i Âba hakkındaki hadîsler...

694 İmam-ı Şafiî gibi çok büyük müçtehidler, Besmele hem Kur'andandır, hem de yüzondört defa nâzil olmuştur demişler...

695 Ecel-i Muallâk, Ecel-i Mübrem ve Ecel-i Müsemma mes'eleleri...

696 Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mübarek sakalından düşen saçların taneleri mahduttur...

697 Zülyezen gibi "Zû" kelimesi, Zülkarneyn'in isminin başında bulunmasıyla; Yemen padişahlarından birisi olduğu...

698 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ âyetinde sadece ceninin erkeklik ve dişilik cihetine bakıyor değil...

699 İnsanla bu dünyanın harabiyyetinden sonra beraber refakat etmiyen şeylere kalbini bağlamak lâzım olduğu...

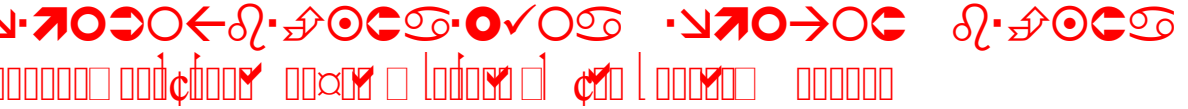
- 700 İnsan kıyametin kopacağından korkar, sanki o vakte kadar yaşayacakmış gibi...
- 701 Aynaya bakıldığı zaman okunması müstehab dua ve izahı...
- 702 İki şahid, Ramazan hilâlini görse, bunun karşısında binlerce insan onu görmediğini dava etse, hüküm iki şahidin sözüne göredir...
- 703 Mürtedin hakk-ı hayatı yoktur. Kâfir, zimmî olsa veya müsalaha etse hayat hakkı var...
- 704 Fâsıkın şehadeti merduttur. Çünkü hâindir...
- 705 Kabir bu dâr-ı fâniden ebedî bir ayrılıkla ebed-ül âbâd yolunda kurulmuş birinci konak ve ilk kapıdır...

706

- 707 Şeytan, Hazret-i İsa'ya demiş ki: Her şey kaderle oluyorsa kendini bu yüksek yerden at...
- 708

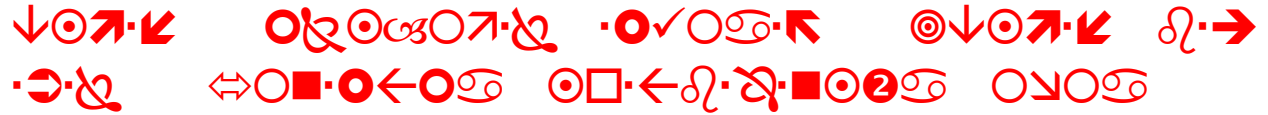
709 Hadîste vardır

ki:

- 710 Medar-ı necat ve halâs, ancak ihlâs olduğu...

sh:» (R.k.k: 344)

711

- 712 Hazret-i Abdülkadir-i Geylanî pişmiş tavuğa "Kum biiznillâh" demesiyle tavuğun dirildiği...

713

- 714 Rızık ikidir. Biri hakikî, biri de mecazî...

715

- 716 İktisad, sebep-i izzet ve kemâl olduğuna dair Hâtem-i Tâî'den bir hikâye...

- 717 İktisad, Hz. Peygamber'in yüksek ahlâkından ve kâinat nizamının medarlarından olduğu...

- 718 Abadile-i Seb'a-i Meşhure, yani sahabeler içerisinde yedi tane meşhur Abdullah'ların isimleri...

719 İmam-ı A'zam demiş:

- 720 Çok âlimlerin ve ediplerin zekâvetlerinin verdiği hırsla fakirleşmeleri ve çok aptal ve iktidarsızların fitrî kanaatları ile zenginleşmeleri...

721

722 İbn-i Sina tıp noktasında:
✓ (âyetini) söyle tefsir etmiş: ...
✓
//

723 Sahabelerin "îsar" hasletlerinin Kur'anın senasına mazhar olduğu...

724 Sahabelerin adedi...

725

726 Âhîrzamanda İsevîlerin hakikî dindarları, ehl-i Kur'anla ittifak edecekleri...

727 Bazı Peygamberler gelmiş ki, mahdut birkaç kişiden başka ittiba' edenler olmamış...

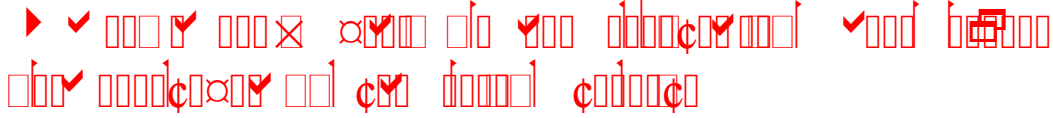
728 Hayırlı mühim işlerin büyük mânileri olduğu...

729 Ölüm gelse bir ruhu alır. Hakiki kardeşlik ve rıza-i İlâhî yolunda uhuvvet akdetmiş olanların biri ölse, diğer ruhları sağlam kaldığı...

730

731 Uhrevî ameller ve sevablar bölünmeyeceği gibi, herkesin defter-i a'mâline umumu kadar in'ikas edeceği...

732 ...

733 Hakiki imanlı fazilet, insanlığın fitratında mevcut olduğu...

734 Karı ve kocanın birbirine küfüv olmalarının en mühimmi, diyanet tarafı olduğu...

sh:» (R.k.k: 345)

735 Ne mutlu o kadın ve kocaya ki, birbirlerinin diyanetlerini taklid ederler...

736

737 Âhîrzaman fitnesinin en dehşetlisi, kadınlar taifesi olduğu...

738 Hastalıkla geçen bir ömür, şekva etmemek şartıyla ibadet olduğu...

739

740 Hastalık, sabun gibi günahların kirlerini yıkar temizler...

741 Müttakî bir mü'min hastalığı sebebiyle yapamadığı daimî virdlerinin sevabını yine alır...

742 Bir mü'minin gözüne perde çekilse ve o şekilde ölse, ehl-i kuburdan ziyade o nur âlemini temaşa edeceği...

743

- □□□□✓ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□
✓

744 Hastalıkların bir kısmı var ki, ölüme sebebiyet verirse, manevî şehidlik mertebesini kazandırdığı...

745 Hastaların halini sormak, fakat onu sıkmamak şartıyla sünnettir...

746 Hadîsin emri, hastanın duasını alınız, duaları makbuldür...

747 Musibette kendinden daha ziyade musibetliye ve ni'mette kendinden daha noksanıyetliye bakmak...

748 Gurbette ve kimsesizlik içinde hastalanıp vefat eden mü'minlerin çok büyük mükâfatları olacağı...

749 ○◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡ ◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡ ○○◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡

750 Hâlî dağlar ve boş sahralar, Allah'ın ibadî olan mahlûklarla dolu olduğu...

751 Firak ve ayrılık, insan için en çok yandıran şey olduğu...

752 Hadîste var ki, her sabah bir melâike bağılıyor:

□□◡ ✓ □□□□□□□□□□ ✓ □◡◡◡◡ ✓ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □◡◡◡◡

753 Hadîste, altmış-yetmiş yaşlarında ihtiyar bir mü'min dua için elini kaldırdığı zaman, Allah'ın rahmeti onu boş döndürmeye hicab ettiği...

754 □□□□□□✓ □□□◡□□✓ ○◡ ◡◡◡◡ ✓ □◡□□□□ □◡□□□□□□

755 Hazret-i Ali halife olduğu zamanda, bir yahudî ile beraber muhakeme olduğu...

756 Dünyada dinsiz bir milletin yaşayamayacağı...

757 Mâzi zannedilen zaman, asıl istikbal o olduğu...

758 Hazret-i Ali için Seyyid-ül Arab tâbiri...

759

✓ □□□◡ ✓ □◡□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□

760 Sineklerin tâcizine karşı Musa'nın (A.S.) şikâyeti ve Allah tarafından ona gelen cevab...

761 □□ ✓ □□□□□□□□ □ □□□□□ □□ □□□ ◡□□□ □□□□ □□□□

sh:» (R.k.k: 346)

762 ◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡ ◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡ ◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡◡ mânası: Başkasının kapısını kötü niyetle çalan adamın, aynı şekilde onun kapısı da çalınacaktır...

763 Uyku üç nevidir: Gaylûle, Feylule ve Kaylule...

764 Fecirden sonra vakt-i kerahet bitinceye kadarki zamanda uyku, rızkın noksanıyet ve bereketsizliğine sebep olduğu...

765 Kaylule uykusunun tarifi ve sünnet olduğu...

766 Müslüman kardeşine her halde yardım etmek lâzım olduğu.

767 Birbirinizi tenkid etmeyiniz.. ve demeyiniz ki, sen böyle yapmasaydın bu böyle olmazdı...

768 □◡ ✓ □◡◡□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□

769 □□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□

⇩ ↑◡◡◡◡◡◡◡◡

790 dan ehemmiyetli bir sünnet olan iki rek'at teheccüd namazı.. ve dan bir sünnet-i müekkede olan sabah namazı sünneti...

791

792

793 Senin ile bir tek adana hidayete gelse, sahra dolusu kırmızı koyunlardan sana daha hayırlıdır...

794 Bir adamın kemâl-i imanı kazandığına delil, avam halkın akıllarının ermediği için, ona "mecnun" demeleri...

795 Âhîrzamanda dehşetli bir şahıs sabah kalkar, alnında "Hâza Kâfirün" yazılmış bulunur...

796 Aynı o şahıs bir su içecek, eli delinecek...

797 Müslümanlar içinde bir kaç Deccal'ın geleceğine dair...

798

799

800

801

802 Leyle-i Kadri Ramazanın son yarısında, hususan son on günü içinde arayınız.

BEŞİNCİ ŞUÂ'IN ZÂİD HADİSLERİ

803 Cenab-ı Hak, gaybî işleri çok maslahatlar için mübhem bıraktığı...

804 İslâm Deccal'ı öldüğü vakit, İstanbul'da Dikili Taş'ta şeykan dünyaya bağırarak...

805 Deccal o kadar kuvvetlidir, onu ancak Hazret-i İsa öldürebilir...

806 Âhîrzamanın müstebid bazı hâkimleri, hususan Deccal'ın yalancı cennet ve cehhennemi bulunacağı...

807 Âhîrzamanda Deccal gibi bir kısım şahıslar, uluhiyyet dava edecekleri...

808 Fitne-i âhîrzaman o kadar dehşetlidir, kimse nefsine hâkim olamaz...

809 Hz. Peygamberin emriyle bütün ümmet, Deccal ve âhîrzaman fitnesinden istiaze ettikleri...

810 Süfyan büyük bir âlim olacak, ilim ile dalâlete düşer...

sh:» (R.k.k: 348)

811 İslâm Deccal'ı ayırır, kâfirlerin büyük Deccal'ı yine yine ayırır...

812 Süfyan hâdiseleri ve Mehdî mes'eleleri, Şam'ın etrafında ve Arabistan'da olacağını tasviri...

813 Âhîrzaman eşhasının fevkalâde iktidarlı olacakları...

814 Âhîrzamanda bir erkek, kırk kadına nezaret eder...

815 Hazret-i İsa gelir, Mehdi'ye namazda tâbi olur...

816 Deccal'ın mühim kuvveti yahudidir...

817 Kur'anda Ye'cüc ve Me'cüc bahsi icmalen bulunduğu gibi, hadîslerde de az bir kısım tafsilât var...

818 Hazret-i İsa Deccal'ı öldürdüğü zaman, ona karşı cesetçe çok küçük bulunacağı...

819 Deccal çıktığı gün, bütün dünya işitir ve kırk günde dünyayı gezer...

820 Güneşin mağribden çıkması ve tevbe kapısının kapanması...

821 Yerden Dabbet-i Arz'ın zuhuru...

822 Hazret-i İsa'ya "Mesih" namı verildiği gibi, her iki Deccal'a dahi "Mesih" ismi verilmiş...

823 Her iki Deccal'ın fevkalâde icraat ve iktidarlarından bahsedilmiş...

824 Deccal'ın bir gözü kördür...

825 Bir vakit Resul-i Ekrem (A.S.M.) yahudi çocukları içinde birisini Hazret-i Ömer'e gösterdi ve "İşte Deccal" dedi...

826 İslâm Deccal'ı "Ve't-Tîni" Sûresi'nin mânasını soruyormuş...

827 İslâm Deccal'ı Horasan tarafından zuhur edeceği...

828 Hadîsçe namaz, mü'minin mi'racıdır...

829 Benî-İsrail âlimlerinden bir kısmı, Kur'anın bazı sûrelerinin başlarındaki harfleri cifir hesabıyla hesaplayarak: "Yâ Muhammed! Senin ümmetinin müddeti azdır" demeleri...

ARABÎ İŞÂRÂT-ÜL İ'CAZ VE TERCÜMESİNİN ZÂİD HADİSLERİ

830

⇔○◊↗○&○⑩○⊙↖·↘○◊ ·◊⊙⊙·②⊙◊◊ ○□⊙&·↖·②·
& ○○↘○◊⊙⊙·← ◊○①⊙↖·← ○□⊙↗·←

831

↘◊·⑩·↘ ↑·○◊○&·& ○↓◊·⑩·○ ⊙◊○>·○ ⊙↑·
◊ ⊙↘○◊·↖ ○↓◊·⑩·○ ·▲·○◊·&·← ·▲·○⊙·⑨ ⊙⑥○
◊↖

832 Bakara ve Âl-i İmran Sûrelerine , "Zehraveyn" ünvanı verilmesi...

833 □□↗↖□□ □□□□□□□□ □□ □×□□□□

834 Cünüb iken tırnak ve saçların kesilmesinin mekruh olması ve bedenden ayrılan her cüz'ün yere gömülmesinin sünnet olması...

835

□□↖ ×□□□↗·◊&·↖⊙◊◊ ○□·↗·⊙⊙◊◊ ·▲↘○& ·↖
□□¥□□□□ □&↖□□ □□□□□□ |◊◊◊◊

836

837

sh:» (R.k.k: 349)

EL-MESNEVİY-ÜL ARABÎ VE TERCÜMELERİNİN ZÂİD HADİSLERİ

838

839 Kelb (köpek) on tane sıfat-ı hasene ile meşhur olduğu...

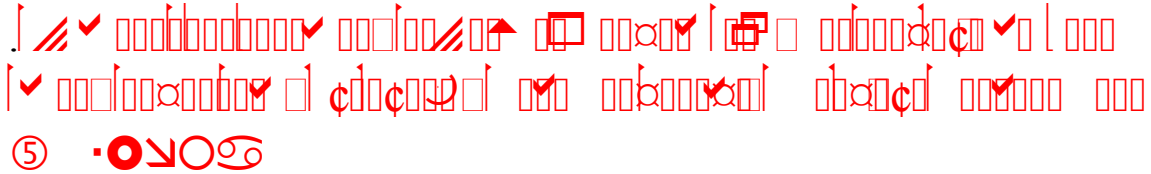
840

841 Haşirde köprü bir değil, belki onda çok âzim inkılâblar mündemiş olduğu için, onun köprüsü de ona göre çok garib olacağı...

844

845 Cesed ihtiyarlanır, fakat "ene" gençleşir...

846

in bir kaç vecihle tefsir ve tahkiki

847

☺ በከፍተኛው የገቢ ጥቅም ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ (ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ)

በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

848

በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

849

በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

✓ በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

850

በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

⚡ ሲ·← ○●·⑩⑦·፩

851

·□○ጳ·⌚·ገ · ○○⊗·✎○፫፻○፱·ገ · □○፳·፭·⑩

852

ጎሲ·⌚○ጎ·○፫፻፳፫·ገ ○4፻፱·፻፲፭፻፳፫ ○፻፲፱·፳፻፲፭ ○፫፻፳፫

ገ ○፲፯·✓፻፳፻፲፭፻፳፫ ·፫፻፳፫ ○↑·፻፳፻፲፭፻፳፫ ○፻፲፱

፩·ገ

853

ጎሲ·→፫፻፳፫·፻፳፫ ገ·፻፲፱·→·፻፳፫ ·፫·← ·፻፳፫

✓ በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

854 Bazan bir şeye fazla muhabbet, o şeyin inkârına sebep olur...

855

İbn-i

Sem'unun

...

በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

856

ጎሲ+ገሲ·⌚·፫ · ✓፻፳፫ · ፻፲፱+፫፻፳፫·፻፲፱ ፻፳፫ ፻፲፱ ↔፻

☺ በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

፫፻፳፫·፫

857

↔፻፲፱፻፳፫፻፳፫·← ·ጎሲ·፻፳፫·ገ ገ፻፲፱፻፳፫፻፳፫·፫·← ·

፻፳፫ በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

858

፻፳፫ በገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማግኘት የሚያስፈልገውን ገንዘብ

✓

ÂSÂR-I BEDİİYE'NİN ZÂİD OLAN HADİSLERİ

859

✓ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰ ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰

۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰
۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰

860

۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰
۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰

861

۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰
۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰

862 Şakk-ı Kamer hâdisesinde itimada şâyân olmayan bir te'vil-i zaif...

sh:» (R.k.k: 350)

863 ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰

864

✓ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰
۰۱۰۱۰

865

✓ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰
۰۱۰۱۰۱۰

866 İmanın tereşşuhatını gösteren başka vasıfları olan bir zât için, kâfirdir denilemez...

867 Nefsanî heveslerle erkeklerin karşılaşması, karıların erkekleşmesine sebeptir...

868

۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰
۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰

869 Akıl ve nakil birbirine muarız oldukları vakitte, akıl asıl ve nakil te'vil olunur...

870 Sadîk-ı ahmak, din düşmanından daha muzırdır...

871 Küre-i Arzın yuvarlak olduğuna, İslâm üleması ittifak etmişlerdir...

872 Seyyid olan değilim, olmıyan ise Seyyidim demesinin haram ve günah olduğu...

873 Kible ve Ka'be öyle bir amud-u nuranîdir ki...

874 Her akşam güneş arşa gider, secde eder, izin alır ve döner...

875 ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰ ۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰ ۰۱۰

876 Resul-i Ekrem'in yaptığı mizanlar dahi hak ve hakikat olduğu...

877 Kaf Dağı ve mes'eleşi...

878

879

880 Kıyamet gününde Cehennem tam tekemmül edip, büyük bir dev gibi, ehl-i isyana hücum edecek...

881 Cehennem'in bir kısmı zemheridir...

882

883 Söylenene bak, söyliyene bakma!

884 Kitab-ı âlemin evrakıdır eb'ad-ı na-ma'bud...

885 Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şâyet isnad olunsa cezadan korkmaz...

886

887

888

889

890 Şeriat dairesinde ulülemre itaat farzıdır...

sh:» (R.k.k: 351)

891

892

893

894 Salahaddin-i Eyyubî'nin miskin bir hristiyanla muhakeme olması..

895

896

897 Hz. Peygamber'in Arap müşriklerinden muahid ve yeminlileri bulunduğu...

898 Bazılarının altında fenalıkları varsa da, hücum edilmemek lâzımdır...

899 Riyakârlık fiilî bir nevi yalancılıktır...

900

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَشْهَدُ اَنْ لّٰی اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ

901 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَشْهَدُ اَنْ لّٰی اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ

902 Ehven-üş şerreyn veyahut ehven-üş şer...903

اَنْ لّٰی اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ

904

اَنْ لّٰی اِلٰهَ اِلاَّ اللهُ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَلَّمَ

905 Sevad-ı a'zama tâbi' olmalı...

906 İnsan her an havaya, her ay nisaya muhtaçtır...

907

اِنَّ لَّحَدِيْثَ الْاِسْرَةِ لَاسْتِغْثَاتٍ لِّلْجَنَّةِ

908 Sabrın mükâfatı zaferdir. Ataletin mucâzâtı sefalettir...

909

اِنَّ فِيْ سَابْرٍ لِّمُعْزَلٍ

TARİHÇE-İ HAYATIN ZÂİD HADİSLERİ

910 Yemek için yaşamak değil, yaşamak için yemek...

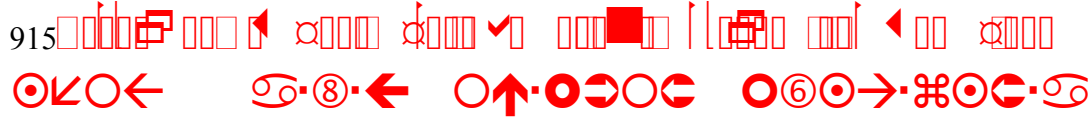
911

اِنَّ فِيْ سَابْرٍ لِّمُعْزَلٍ

912 Siyaset cânibiyle Deccal'a galebe edilmiyeceği hakkında...

913 اِنَّ فِيْ سَابْرٍ لِّمُعْزَلٍ

914 اِنَّ فِيْ سَابْرٍ لِّمُعْزَلٍ

915

916 Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olduğu...

917

918 Şapka, yahudi ve hristiyan papazlarının kıyafeti olduğu...

sh:» (R.k.k: 352)

BARLA LÂHİKASI ZÂİD HADİSLERİ

919

920 Namazın selâmından sonra,

sünnet olduğu...

921 İlim iki kısımdır. Bir nevi ilim var ki, bir-iki defa düşünülse kâfidir. İkinci kısım, ekmek gibi, su gibi her zaman ona ihtiyaç var...

922 Peygamberimizin zuhuru zamanında yıldızların çok düşmesi hâdisleri...

923 Nur-u Ahmedî cebhe-i Âdem'den tâ zât-ı mübarekine gelinceye kadar, sulbden sulbe intikal edip geldiği...

924 Mübah ve ibahe mes'elesi...

925 Yedi kebair mes'elesi...

926 Vefatlarından sonra Gavs-ı A'zam gibi Hazret-i Hızır'ın bir çeşit hayatına mazhar olan evliyalar olduğu...

927 Yemen imamı olan Zeydîlerin Seyyidi İmam-ı Zeyd...

928 Bir zât belâların def'i için söyle demiş:

929 Âlem-i misal, âlem-i ervahla âlem-i şehadet ortasında bir berzah olduğu...

930 âyetine dair
sual ve Resul-i Ekrem'in: "Oğlan çocuğunu seviniz" rivayeti...

KASTAMONU LÂHİKASI ZÂİD HADİSLERİ

931 Âhircamanda bir şahsın hataları büyüyor, o adama münhasır kalmıyor...

932 Günahkâr zâlim insanlardan denizin dibindeki balıklar bile şikâyet ettikleri...

933 Namazdan sonraki tesbihat, tarikat-ı Muhammediyedir...

934 Âhircamanda Hazret-i İsa'nın din-i hakikîsi zuhur edecek...

935 Âhircamanda hâfızların göğsünden Kur'anın nez'edileceği...

936 Âhircamanda açlık hükmedecek...

937 Âhircamanda Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle Ye'cüc ve Me'cücülerin dünyayı istilâ edecekleri...

938

■⑤↗○③·⊠ ↘⊗·⊙○⊙ ○↑·⊙ ·⊙⊗·○·⊙ ○⊠⊙⊗⊗
□□§⊗⊗ ⊠⊗□□ ⊙⊗⊗⊗⊗ ⊗⊗ ⊗⊗⊗ ⊗ ⊠⊗⊗

939 Cuma gününe rastlayan Kurban bayramı arefesindeki hac, Hacc-ül Ekber olduğu...

940 Her zaman bulunan iki imam ve rical-ül gayb...

941

⊙↑○➤○⊠·↗⊙⊗·⊙ ○⊙⊙↘·② ↔·↔·⊗ ⊗↗○⊙⊙
②

EMİRDAĞ LÂHİKALARI ZÂİD HADİSLERİ

942 Mazlumun âhı arşa kadar gider...

sh:» (R.k.k: 353)

943 Regaib, Mi'rac gibi mübarek gecelerin faziletleri...

944 Sakal bırakmak bir sünnettir. Bıraktıktan sonra traş etmek haramdır...

945 İman-ı tahkikî.. ve ilmelyakîn, aynelyakîn ve hakkalyakîn.. ve İmam-ı A'zamin: "İman ne ziyadeleşir, ne de noksanlaşır" olan sözü ve bir izah...

946 Vasiyetname yazmak sünnettir...

947

⊙↑○➤·⊙ ⊙⊙⊙↘·① ↔○○⊗·→·←·↗ ⊙↑○➤·⊙ ⊙⊙⊙
↘·① ↔○○⊗·↘·⊠

948 □□□□□ □□□□⊗⊗ ⊗⊗ □□ ⊙⊗ ⊙⊗ □□ □□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□ □□□□□ □ ⊙ □□□□ □□ □□□□□□ □□□ □□ □□

949 ↔○↗↗○⊙⊙⊗⊙⊠⊗⊙⊠·○ ⊙↘·⊙ ·⊠⊙⊗⊗⊗↗ ↔○↗↗○➤·②
□■□⊗⊗⊙ ⊗⊗⊗(⊙ □□□□ □□□□⊗

950 □⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗ □ □⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗

951 Musibetlerde ehl-i imanın zayi' olan malları sadaka ve kendilerinin ölümleri ise şehidlik olduğu.....

952

✓ □□□⊙ □□□□□□ □ ⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗ ✓ □□□□□□ □□□□□ □□□
□□□

- 953 ✓
- 954 Âhîrzamanda gelecek olan Hazret-i Mehdî, Âl-i Beyt'ten olacak...
- 955 Ümmet-i Muhammediye'nin ömrü bin sene veya binbeşyüz seneyi geçeceği...
- 956 Toprak bizim himayetli annemiz olduğu...
- 957 Âhîrzamanda an'anat-ı İslâmiye zararına çalışacak şahıslar...
- 958 Cemaatle kılınan namazın yirmibeş derece fazla sevablı olduğu...
- 959 Türkler hakkındaki sena-i Peygamberî...
- 960 Yedi yaşına giren bir çocuğa peder ve vâlideleri namaza alıştırmaya.. on yaşına girdiği zaman ise korkutarak namaz kıldırmaya mükelleftirler...
- 961 Cennet'te herkes otuzüç yaşında olacak...
- 962 Korkulu yerlerde düşmanın hücumu sırasında cemaatla namaz kılmanın faydaları ve salât-ı havf mevzuu...

HUTBE-İ ŞÂMÎYE'NİN ZÂİD HADİSLERİ

963

- 964 El-Emel, yani rahmet-i İlâhiyeden kuvvetli ümid beslemek...
- 965 Zaman, müstakim bir hat üzerine gitmiyor...
- 966 Sahabelerin tamamı adûldür. Tezkiyeye muhtaç değiller, daima doğru söylerler...
- 967

- 968 İnsanın fitratı medenîdir. Ebna-i cinsinin mülâhazaya mecburdur.

sh:» (R.k.k: 354)

NUR'UN İLK KAPISI'NIN ZÂİD HADİSLERİ

969

KONFERANS'IN ZÂİD HADİSLERİ

□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ ✓ □□□□ □□□□□

1009

□□□□ ✓ □□ □□□□□□□□□ □□□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

☞·○ ○□·← ·✓·☞

□□□□□ □□□ □□□□ □□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□

✓ □□□□ □□

1010

□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□□

☞□□□□□ □□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

1011

☞·☞○□·☞·○□□□□ □□□□ □□□□

☞□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

☞□□□□ □□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

1012 □□□□□□ □□□ □□□ □□ □□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□

□□□ □□□□ □□□ □□□ □□□□□

1013

☞□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□ □□□ □□□ □□□ □□□

sh:» (R.k.k: 356)

MÂİDET-ÜL KUR'AN HADİSLERİ

1014

☞·○□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

□□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

☞□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

□□□□

1015

□□ □□□ □□ □□□ □□□□ □□ □□□ □□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

☞□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□

☞□□□ □□□ □□□ □□□ □□□

onar defa okuması...

1042 Sabah ve akşam namazlarından sonra ellerinin avucunu aşağıya çevirerek

1043 Sabah ve akşam namazlarından sonra,

✓ âyetlerini

okuması...

1044 Sabah ve ikinci namazları akabinde hususi şekilde İsm-i Rahman adıyla ma'rif duayı okuması...

1045 Öğle, akşam ve yatsı namazlarından sonra "Yâ Cemilü Yâ Allân" ile başlayan meşhur salâvatlı duayı okuması...

1046 Öğle namazı tesbihatından sonra, Fetih Sûresi'nin âhirindeki âyetleri okuması...

1047 İkinci namazı tesbihatından sonra, Amme Suresi'ni okuması...

1048 Yatsı namazı tesbihatından sonra, "Amenerresülü"nü okuması...

1049 Beş vakit namazların hususi tesbihatlarında,

salâvatını üçer defa okuması...

C - BÖLÜMÜ ÖRNEKLERİ:

MUAYYEN VAKİTLERE BAĞLI OLMİYARAK HAYATINDA DAİMA OKUDUĞU BAZI DUA VE MÜNÂCÂTLARI

1052 El-Hizb-ül Muazzam-ı Kur'anî -ki Kur'anın mecmuundan çıkarılmış- hususî âyetlerin okunması...

1053 Cevşen-ül Kebir Münâcât-ı Ahmediyesini hiç terk etmeden hergün okuması...

1054 Evrad-ı Bahaiyye namında Şah-ı Nakşibend'in bir duasını, Cevşen-ül Kebir gibi okuması.. ve bu iki münâcaatın hadîslerdeki yerleri...

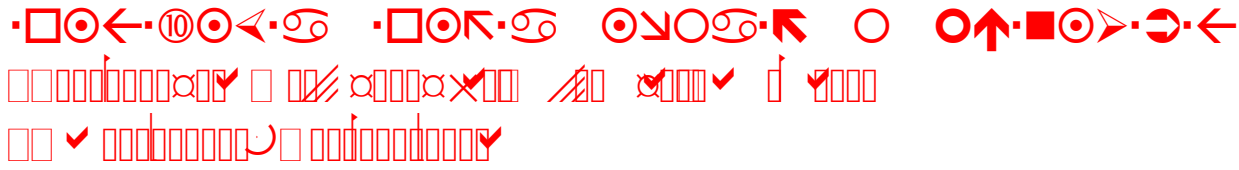
1055 Delâil-ün Nur salâvatları -ki büyük evliyanın salâvatlarından seçmiş olduğu- çok sevablı salâvatları vird şeklinde okuması..

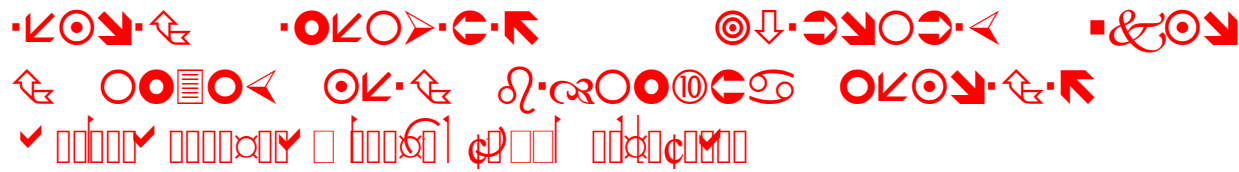
sh:» (R.k.k: 358)

1056 Münâcât-ül Kur'an adıyla meşhur Hazret-i Osman'ın duasını arasıra okuması...

1057 Veysel Karanî'nin meşhur münâcâtı olan "İlâhi! Ente Rabbi"yi okuması...

- 1058 İmam-ı Ali ve İmam-ı Gazalî'nin rivayet ve izahlarıyla bir İsm-i A'zam olan "Sekine" namındaki virdi hep okuması...
- 1059 Hülâsat-ül Hülâsa ismiyle meşhur ve Hazret-i Üstad'ın tefekkür silsilesinin umdeleri olan duayı okuması...
- 1060 Celcelûtiye Kasidesi'ni ve Gavs-ı Geylanî'nin Münâcât-ı Esmâiyye Kasidelerini arasıra okuduğu gibi, Celcelûtiye'den çok büyük gaybî ihbarları da istihraç etmesi...
- 1061 (48/1)- «Bütün bağındaki yetiştirdiğin çiçekli olsun, meyveli olsun her nebatın, her ağacın tesbihatından güzel bir niyyet ile bir hisse alıyorsun.»
- 1062 (118/1)- «Tarîk-i Nakşibendî hakkında o tarikatın kahramanlarından ve imamlarından bazıları esasına böyle tarif etmişler, demişler ki...
- 1063 (148/1)- «"Vedud" ismine mazhar olan muhakkikîn-i evliya; "Bütün kâinatın mayesi, muhabbetidir. Bütün mevcudatın harekâtı, muhabbetledir. Bütün mevcudattaki incizab ve cebze ve cazibe kanunları, muhabbettendir." demişler...
- 1064 (184/1)- Resul-i Ekrem'in birçok kadınla evlenmesinin hikmetleri...

1065 (557/1)-

1066 (557/2)-

1067 (577/1)- «Şer'an ehl-i iman, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ı gayet derecede sevmek ve hürmet etmek ve hiç bir şey'inden nefret etmemek ve her halini güzel görmekle mükellef olduğundan...»

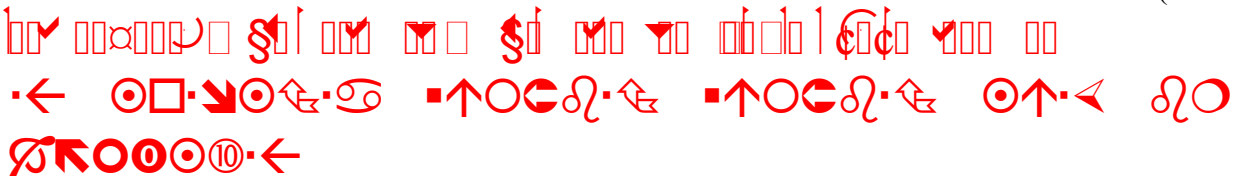
1068 (581/1)- «Meselâ: Birisi kendine bir erkek evlâd ister. Cenab-ı Hak, Hz. Meryem gibi bir kız evlâdını veriyor. ilh...»

1069 (583/1)- Ulül-azm Peygamberler...

1070 (584/1)-

1071 (667/1)- Dört Halifenin ayrı ve mümtaz olan has sıfatlar

âyetinde işarf olarak gösterildiği

1072 (783/1)-

- 1073 (783/2)- Hapishane medrese-i Yusufiye olduğu...
- 1074 (886/1)- Zâhirperest âlim-i cahil veyahut cahil-i âlim taassubat-ı na-be-mahalinden...
- 1075 (775/1)- Hadîşçe "zahr-ı kalb" denilen, insanın hâfızası...

* * *

sh:» (R.k.k: 359)

1075 ADET HADÎS, HABER VE ESERLER CETVELİ

1- Bismillâh her hayrın başıdır.. ve her mübarek şeyin başında zikredilmelerinin.. ve hazine-i rahmetin en birinci anahtarı Bismillâhirrahnanirrahîm'dir.

Risalede yeri: Sözlər sh: 5; Mektubat sh: 30; Lem'alar sh: 102

Me'hazleri: Müsned-i Ahmed bin Hanbel 2/359; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Cami-i Tirmizî 1/9, El-Feth-ül Kebir Bidammi Ez-Ziyadat ilâ Cami-is Sagir 2/4 ve 2/322; İhya-u Ulûm-id Din 1/206 (Irakî, hadîsi Ebu Davud ve Tirmizî'den de nakletmiş); El-Ezkâr -Nevevî sh: 103; bütün me'hazlar hadîsi El-Hâfız Abdülkadir Er-Rahavî'nin "El-Erbaîn" eserinden naklederler. (*) Keza, Künûz-ül Hakaik - Allâme Abdurrauf El-Menavî 1/97, 2/39

Hadîsin zabıt şekli ve öz metni: Müsned Ahmed bin Hanbel'de:

Diğer me'hazlerdeki zabıt şekli ise:

Her iki hadîsın müşterek Türkçe meâli: "Başında Bismillâhirrahmanir rahim zikredilmeyen her mühim ve hayırlı ve mübarek işler kesiktir, kısırır."

* * *

(*) Risale-i Nur'un birinci risalesinin en başındaki bu birinci hadîsini, El-Hâfıs Abdülkadir Er-Rahavî'nin tahrir etmiş olması ve bir tevafuk eseri olarak, Nur Risalelerinin hadîselrini geniş şekilde araştırıp me'hazlerini bulmaya çalışan da bir başka Abdülkadir Er-Rahavî olması ile inşaallah güzel bir fâl-i hayırdır. Ancak birinci Abdülkadir, büyük muhaddis ve hadîs hâfızı, ikincisi ise câhil ve gabîdir.

sh:» (R.k.k: 360)

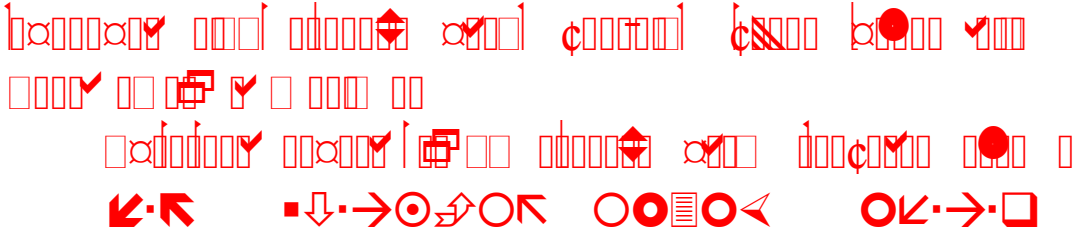
2- «Mün'im-i Hakikî bizden -verdiği ni'metlere mukabil- istediği fiat ise üç şeydir: Biri zikir, biri fikir, biri şükürdür.»

Risalede yeri: Sözler sh: 7 ve diğer Risalelerdeki aynı mevzular hadîse tatbik edilebilir.

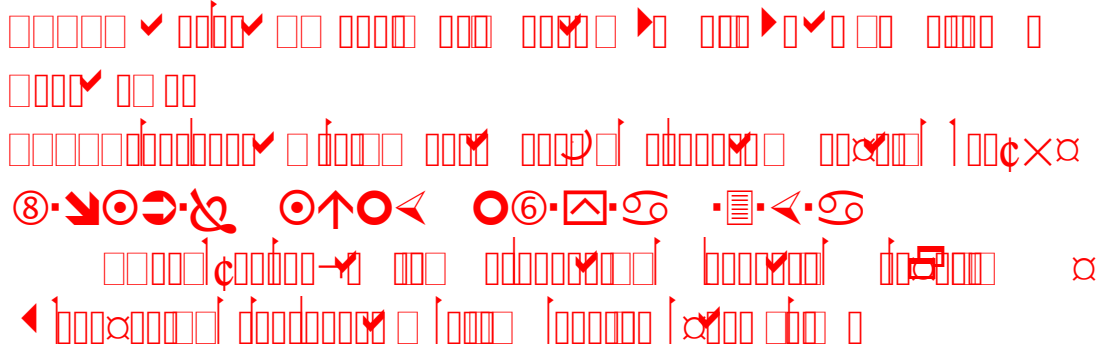
Me'hazleri: (Dikkat! Bu mâna bir çok hadîslerden terkiib edilmiş bir hülâsadır.) Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 1/12 ve 2/103, Müsned-ül Firdevs - Deylemî 2/74

Zabıt

Şekli:

Amma her yemeğin başında besmeleye başlama hakkında gelen hadîsler pek çoktur. Nümune için İman-ı Nevevî'nin El-Ezkâr eseri sh: 205'den 207'ye kadarki bölümünde birçok hadîslerden yalnız şu:

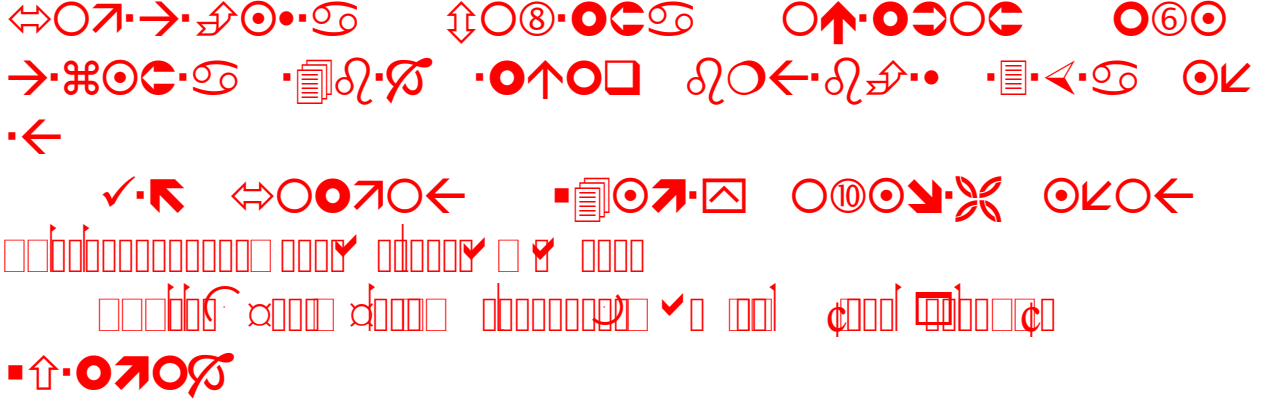

Ebu Davud ve Tirmizî'den nakil... İmam-ı Tirmizî bu hadîs için

demiş.

Türkçe meâli: "Sizden biriniz yemek yediği zaman, başta Allah'ın ismini zikretsin. Şayet unutursa, "Bismillahi evvelehû ve âhirehû" desin."

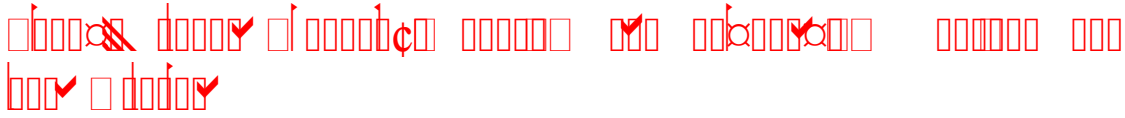
Hamd ve şükür hakkında gelen hadîsler ise daha çokturlar. Misal için Mişkât-ül Masabih 2/476 hadîs no: 3434:

Tefekkür hakkında gelen hadîsler ise, "Tefekkür Hadîsler Bölümü" olan 772 no.lu kısma bakılabilir.

* * *

3-

Risalede yeri: Sözlere sh: 13 (Ondördüncü Lem'anın İkinci Makamı); Lem'alar sh: 100; Emirdağ Lâhikası-1 sh: 145

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/160, 8/62, 9/8; Sahih-i Müslim 4/1283, 8/82 ve 366, hadîs no: 28 ve 115; Müsned-i Ahmed 2/244, 251, 315, 323, 463, 519; Şerh-

sh:» (R.k.k: 361)

üs Sünne - Begavî 1/226, 12/254; Cem'-ül Fevaid 2/609; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 4628; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 8/549; Müsned-ül Firdevs 2/186; Müsned-ül Hümejdî hadîs no: 1020-1121; Garib-ül Hadîs - Birgevî sh: 49; Künûz-ül Hakaik - Menavî 2/160; İhya-u Ulûm-id Din 1/309 (İmam-ı Gazalî'nin bu mes'elede pek mühim ilmî izahları vardır.)

Zabıt Şekli: Bu hadîs ayrı ayrı lafızlarla gelmektedir. Ekser me'hazlerde ifadesiyledir. Amma Müsned-ül Humeydî, Birgevî'nin

Garib-ül Hadîsi, Künûz-ul Hakaik ve bir de Râmuz-ü Ehadîs 2/186'da ise:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

lafzıyladır. Keza İmam-ı Acürri'nin Eş-Şerîa sh: 314 ve 315'te ise:

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

ifadesiyledir. Ayrıca El-Kâmil Fid-Duafa' İbn-i Ady 6/2102 yine aynı lafızladır. Hem Ed-Duafa'-ul Kebir -Akilî 2/252'de

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

ifadesiyledir. Hem Mizan-ül İ'tidal - Zehebî 2/419'da da aynı ifadeyledir.

Bu takdirde Hazret-i Üstad, hadîsi umumî ve müşterek bir mes'ele ve mâna halinde aldığı anlaşılmalıdır.

* * *

4- «Salavat, Rahmeten-lil Âlemîn'e vusûle vesiledir.» Ve salavatın hakikatını beyan eden sair yerler...

Risalede yeri: Sözlere sh: 15 (Ondördüncü Lem'anın İkinci Makamı); Lem'alar sh: 271 (28. Lem'ada); Barla Lâhikası sh: 270

Me'hazler: (Not: Hz. Üstad'ın salavat hakkındaki bu hükmü, yalnız bir tek hadîs-i şerifin metninden değil, salavat hakkında gelen birçok hadîs-i şeriflerin müşterek mânalarından çıkan bir neticedir. Buna göre, salavat hakkında gelen hadîslerin bazı me'hazlerini umumî olarak vermeye çalışacağız.)

El-Ezkâr sh: 105-110; İhya-u Ulûm-id Din 1/309; Büluğ-ul Meram sh: 284; Cem'-ül Fevaid 1/441, 2/619; Kenz-ül Ummal 1/488 ve 510; Künûz-ul Hakaik 2/153; Ez-Zühd -İbn-ül Mübarek 1/362-364; Râmuz-ül Ehadîs sh: 129 ve nihayet Es-Salâtü Ale'n Nebiyy - Kadı İyaz Risalesinin tamamı.

Hadîslerden bazılarının zabıt şekli:

1-

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Tirmizî bu hadîs için; "Hasenün, Garibün" demiş.

Türkçe meâli: "Bana en yakın olan insan, üzerime en çok salavat getirendir."

sh:» (R.k.k: 362)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Her ni'met üstünde, hattâ ülfet ve âdet perdeleri altında kalıp basit gibi görülen şeyler, haller ve işler için dahi Resul-i Ekrem (A.S.M.) Allah'a hamd ve şükür ettiğini bildiren yüzlerce hadîs vardır. Ayrıca me'haz vermeye gerek yoktur.

* * *

6- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Sözler sh: 20 ve 273 (Dördüncü Söz ve 21. Söz'ün Birinci Makamı)

Me'hazler: Telhis-ül Habir - İbn-i Hacer 1/173; Münebbihat-ı İbn-i Hacer sh: 4; İhya-u Ulûm-id Din 1/47; Mişkât-ül Masabîh hadîs no: 29; Cem'-ül Ce sh:» (R.k.k: 363)

vami' Suyutî hadîs no: 11116; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn 3/14; Kenz-ül Ummal hadîs no: 1890; Feyz-ül Kadir, hadîs no: 1585, 4/248; Müstedrek-ül Hâkim 2/76; El-Feth-ül Kebir 1/48-2/204, 3/18 ayrı ayrı üç tane hadîs; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 104; Künûz-ül Hakaik 2/94; Müsned-ül Firdevs hadîs no: 3795, aynı lafızla: El-Cami' Li-Şuab-il İman - Beyhakî 6/98

Zabıt şekli: (Not: Bu hadîs, aynı mânada fakat değişik lafızlarla gelmiştir.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ve

Telhis-ül

Habir'de

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Yine Cem'-ül Cevami', İsfahanî'nin Et-Tergib eserinden

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Müstedrek-ül Hâkim'de aynı lafızladır. Sair me'hazlerde ise Üstad'ın kaydettiği olan

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ lafzıdır.

Eski Mekke Müftüsü Allâme Ahmed Zeynî Dahlan, bu hadîsi, bir risalesine ünvan yaparak mevzu'u işlemiş. Bu risale Batı Berlin'de H.1391'de basılmıştır. Mezkûr risalede bu hadîsi aynı mânadaki sair hadîslerle takviye ederek risalesini te'lif etmiştir.

Hadîse bazı zâtlar senedi itibariyle ilişmişlerse de, İbn-i Hacer-i Askalanî aynı mânadaki gelecek hadîs için mu'terrizlere şöyle cevap vermiş:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

↻⊙◆ □□□□ ⇄↘⚡⚡ ↘□ □□□□ ↘⚡ ↑⊙
 ↘·↻⊙⊙ ↘□ &↘⚡⚡ ↘⚡
 ⊙↗⊙→·⚡ ⊙↑·□·⊙↻⊙ ·□□□·↘⚡ ⊙↑·
 ⊙·⊙·⊙·⚡ ⊙⊙⇄⊙↻·⊙↗⊙ ⇄·⊙⊙ ⊙□⊙◆·⊙
 ↻⊙□⊙↘⊙ ↑⊙⊙◆⊙ ↻ ⊙□⊙⊙⊙⊙← ☺ ⊙↘↘⊙⊙⊙
 ⊙⊙

Yani: Bir adam Peygamber'e (A.S.M.) gelerek dinin başı nedir diye sorması üzerine, Resul-i Ekrem (A.S.M.) demiş: "Namaz dinin direğidir." Bu hadîs mürsel olup, ricali mutemed kişilerdir.

* * *

7- «Halbuki bütün validelerin şefkatleri ancak bir lem'a-yı tecelli-yi Rahmettir.»
 Yahud «Bütün validelerin şefkatleri Rahmet-i İlahiye'nin bir lem'asıdır.»

Risalede yeri: Sözler sh: 32 ve 358 ve daha başka yerlerde bu mana varsa...
 Me'hazler: El-Cami' Li-Şuab-il İman 3/254; Müsned-i Ahmed 2/514; Müstedrek-ül Hâkim 1/56, 4/248; El-Kâmil - İbn-i Ady 2/477; Mizan-ül İ'tidal 1/341

Zabıt

şekli:

✓ □□□□□□□□ ✓ □□□ □□□ □ □□□ ¥⊙⊙□ □□□ ✓ □ □□□□ □ □□
 →⊙□·⊙ ⊙↑·⊙⊙← ⊙↑·⊙↻⊙⊙ ·⊙↘⊙⊙
 ⇄·↻·⚡ ⊙⊙⊙↘·⊙⊙⊙↻·⚡ ⊙↓⊙⊙·⊙·⚡ ⇄·↻·
 ⚡ ⊙□⊙◆·⊙⊙⊙⊙ ⊙⊙⊙⊙⊙⊙↘ ·⊙↑·□ ⊙↘⊙
 →·⚡
 ↓·→⊙□·⊙ ·↑·⊙⊙← ⊙·←·⊙·⊙↘·⊙ ⊙↓·←⊙·↘⊙
 ↘⊙⊙⊙ ⊙↓⊙↗·⚡ ·↘⊙·← ⊙·⊙⊙⊙·⚡ ↻ ⊙↑⊙⊙·⊙·
 ⚡

□□□□□□□□ ✓ □ □□□□ ✓ □□□□ ↘⊙ □

↘·⚡

Meâli: Allah'ın yüz rahmeti vardır. Bunlardan sadece birisi dünyaya bırakılmıştır. Bundan dolayı kişi çocuğuna, kuş da yavrusuna merhamet ve şefkat eder. Amma kıyametin geldiği gün, Cenab-ı Hak o yüz rahmetini

sh:» (R.k.k: 364)

birleştirerek kullarına iade edecektir.

* * *

8- «... Onun içindir ki, kâmil insanlar fakr ile fahretmişler.» Ve

Risalede yeri: Sözler sh: 32; Nur'un İlk Kapısı sh: 145

Me'hazler: Mesnevî - Mevlâna Celaleddin-i Rumî, Şerh-i Abidin Paşa, eski harf ile matbu' 4/137; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/87; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 6/478

Zabıt

şekli:

lafzıyladır.

İbn-i Hacer-i Askalanî ve İbn-i Teymiye hadîsi kabul etmemişlerdir. Lâkin Keşf-ül Hafâ'nın aynı sahifesinde ayrı ayrı sened ve lafızlarla gelmiş, fakr hakkında bir kaç hadîs daha vardır.

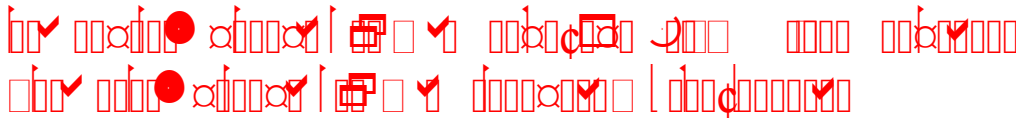
Meselâ, Muâz bin Cebel'den rivayet edilen

Yani: "Mü'minin dünyada tuhfesi, yani makbuliyet nişanı fakirliktir." hadîsi gibi... Bu hadîsin senedi için, Aclûnî: "Lâ be'se bihî" Yani zararsızdır demiş. Hem aynı hadîsi, Deylemî İbn-i Ömer'den de nakletmiştir.

Herhalde bu hadîse, mâna ve muradı noktasından uygun bulmayıp itiraz eden İbn-i Hacer ve İbn-i Teymiye, sadece bir görüşleri olarak beyan etmişlerdir. Lâkin onun mânası, böyle Hazret-i Üstad'ın tarzında izah ve tefsiri yapıldıktan sonra, o itirazın hükmü de kalkmış olur.

* * *

9-

Risalede yeri: Sözler sh: 33 (7.Söz'ün sonu)

Me'hazler: El-Vird-ül Mustafa - Abdülaziz bin Abdurrahman sh: 76; El-Keşkûl -Âmilî 1/68

Zabıt şekli: Aynendir.

Meâli: "Ey Allah'ım! Bizleri kendine karşı muhtaç etmekle zengin kıl! Amma, kendine karşı müstağni kılmakla fakir eyleme..."

* * *

10-

(Bu hadîs müttefekun aleyhtir)

Risalede yeri: Sözlere sh: 35; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 362; Âsâr-ı Bediîye sh: 440; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 462 ve 470; Tarihçe-i Hayat sh: 95;

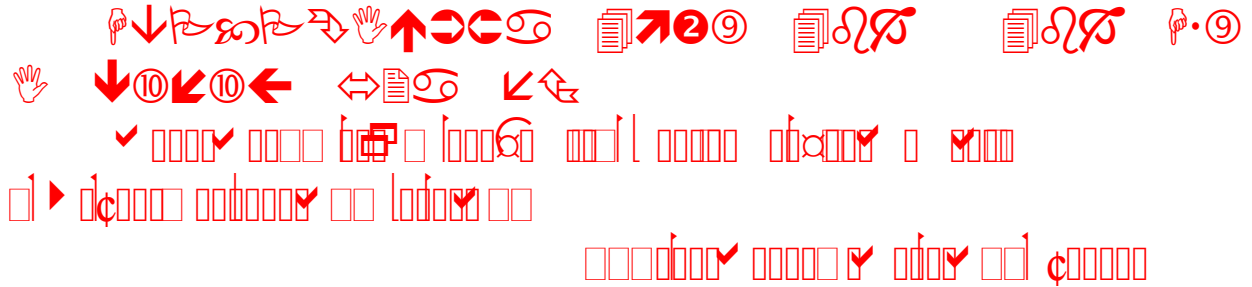
sh:» (R.k.k: 365)

Hutbe-i Şamiye sh: 44; Osmanlıca Nur'un İlk Kapısı teksir-Husrev sh: 39; Yeni yazı Nur'un İlk Kapısı sh: 16

Me'hazler: Sahih-i Buharî Kitab-üt Tevhid, B-15, 35; Şerh-i Buharî - Kastalanî 10/381; Sahih-i Müslim 4/2067; Sahih-i İbn-i Hibban 2/15, 16, 17 ve 90; Ez-Zühd- İbn-ül Mübarek 1/318; İbn-i Mace, Kitab-ül Edeb 58; Tirmizî Zühd: 51, Davaat: 131; Müsned-i Ahmed 2/251, 315, 391, 413, 445, 482, 516, 517, 524 ve 534; El-Feth-ül Kebir 3/285 ve 430; Cem'-ül Fevaid 1/336, 2/612; Künûz-ül Hakaik 2/29; El-Ehadîs-ül Kudsiye 1/62, 66.. bütün hadîsler Kütüb-ü Sitte'den nakledilmiştir. El-Cami' Li-Şuab-il İman 3/230 ve 231; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 19/1005; El-Evsat 1/403; Müsned-i Hahife bin Hayyat sh: 74

(Bu hadîsin râvileri, gerekse lafızları az değişik şekilde gelmiştir.)

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'deki hadîs:

Meâli: Cenab-ı Hak buyurmuş: "Ben kulumun bana karşı taşıdığı zannı (yani, akidesi) yanıdayım.. ve beni çağırıldığı zaman onunla beraberim."

* * *

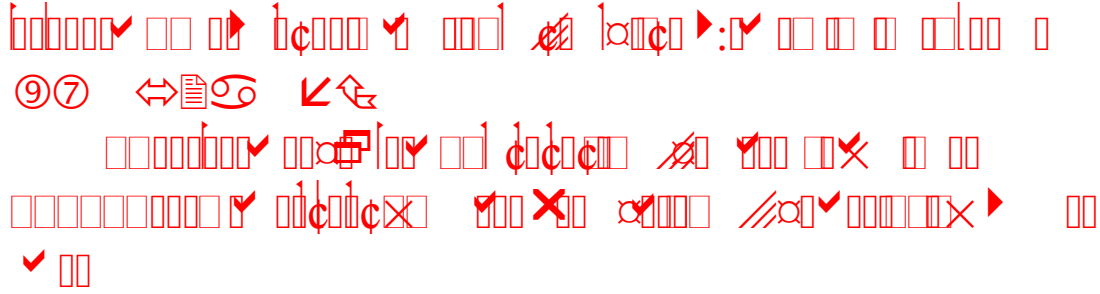
11- Suhuf-u İbrahimiye'de aslı bulunan Sekizinci Söz'ün temsili, güzel ve parlak temsil...

Risalede yeri: Osmanlıca Büyük Fihrist Risalesi sh:5

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Tertib - Menzerî 3/188

Zabıt

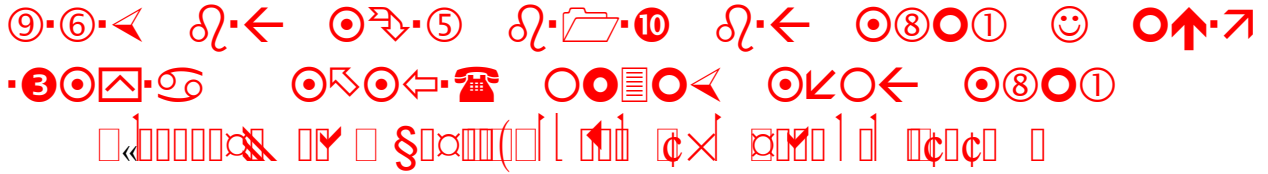
şekli

Meâli: Ebu Zerr'den rivayet: Dedi ki: Dedim: "Yâ Resulallah, İbrahim (A.S.)'in suhufu ne idi?" Dedi: "Hepsi temsil ve misallerden ibaretti."

* * *

12-

Herşeyin iyisine bak!»

Risalede yeri: Sözlür sh: 38 ve 711; Şuâlar sh: 509; Âsâr-ı Bediyye sh: 122 ve 534 Âsâr-ı Bediyye'de, birinci hadîsin metni, aynen hadîste olduğu gibi yazılıdır.

Mehazler: Evvelâ bu mânadaki hadîslerin aslı Kur'an'dandır. Meselâ, A'raf Sûresi 145'de

Ayrıca hadîs Kitap sh:» (R.k.k: 366)

ları: Müsned-ül Firdevs 8/7; Künûz-ul Hakaik 1/123; Beşyüz Hadîs - Ömer Nasuhî sh: 116; El-Kâmil - İbn-i Ady 3/1038; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 8/90

Zabıt şekli: İki tarzdadır:

1-

2-

hadîsi de vardır.

Meâli: Nur'un ilgili yerlerinde vardır.

* * *

13 «Kabir ehl-i dalâlet ve tuğyan için vahşet ve nisyan içinde zindan gibi sıkıntılı ve bir ejderha batını gibi dar bir mezara açılan bir kapı olduğu halde, ehl-i Kur'an ve iman için zindan-ı dünyadan bostan-ı bekaya ve meydan-ı imtihandan Ravza-i Cinana ve zahmet-i hayattan Rahmet-i Rahman'a açılan bir kapıdır.» (Bu hadîs mütevatirdir.)

Risalede yeri: Sözlere sh: 38 ve Gençlik Rehberi gibi sair risaleler...

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib 4/238 ve 362; Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 84; Cem'ül Fevaid 1/33 ve 335; Müsned-ül Firdevs 3/231; Mecma-uz Zevaid 3/46; Cem'ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 11445

Zabıt

şekli:

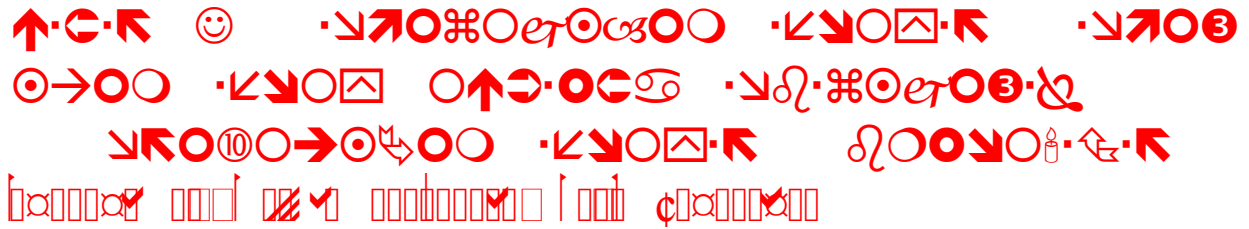

Müsned-ül Firdevs'teki hadîs.

Meâli: Kabir mü'min için Cennet bahçelerinden bir bahçedir. Kâfir ve fâcirler için ise, Cehennem çukurlarından bir çukurdur.

* * *

14-

Beş vakit namaza bu âyetin işaret ettiğini Hazret-i Üstad yazmaktadır.

Risalede yeri: Sözlere sh: 40 (Dokuzuncu Söz'ün başı)

Me'haz tefsirler: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 5/146; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/394 (Bu kitaplar, bu âyeti bir çok hadîslerin rivayetleriyle beş vakit namaza işaret ettiğini kaydetmişlerdir.)

* * *

Me'hazleri: Me'haz vermeden önce bir mukaddeme:

Bu pek mühim, çok esrarlı hadîs-i kudî ahkâm-ı Şeriat hakkında vürûd eden sair hadîsler gibi kuvvetli bir senedi yoktur. Kütüb-ü Sitte ile ta'bir olunan altı meşhur ve sahih hadîs kitapları içerisinde de yer almamaktadır. Lâkin hiçbir muhaddis (İbn-ül Cevzî ve Saganî gibi az bazı müteşeddidler hâriç) bu hadîsin doğruluğuna ve hak olan mânasına birşey diyememiş, ilişmemişlerdir. Telâkki-i ümmetçe mânasının doğruluğu kat'î olduğu halde, cumhur-umuhaddisince de mânasının doğruluğu teslim edilmiştir. Ancak kuvvetli bir sendinin olmadığını da beyan etmişlerdir. Bunun yanında, ekser muhaddislerin yanı sıra, bütün evliya-i ümmet ve ümmetin umumunun her zaman telâkki-i bil-kabulü olmuş olan bu hadîsi hak, doğru ve kat'î olarak kabul etmişlerdir. Ayrıca meşhur birçok hadîs kitaplarında da, seneden de bu hadîsi te'yid edecek, şahidi olacak, onun benzeri ve aynı mânasında birçok rivayet ve haberler mevcuttur. Binaenaleyh, bu hadîs, senede zaif de olsa, onun aynı meâlinde vürûd eden sair hadîslerle senedindeki za'fiyet zail olmuş olur. Hiçbir senedi olmasa da, bu durumlarla kuvvetlenmesi der-kârdır.

Hem bu hadîs-i kudî, bir çok sahih hadîslerin müştereken işaret ettikleri gayet yüksek ve derin bir hakikatın pek âli merkez-i nuranisine bakmaktadır. Mevzu-u bahis hadîslerden her bir hadîs, o merkez-i nuranînin ayrı bir tarafını, ayrı bir köşesini ehli olanlara izhar ederler. Mezkûr hadîsler tek-tek ele alındığında, faraza bazıları senedleri itibariyle zaif de olsalar, aynı hakikatın merkez-i nuranîsine ayrı ayrı parmak işaretleriyle bakmaları cihetiyle, omuz omuza verir, kuvvetlenirler. Bu husustaki büyük muhaddislerin görüşlerini kitabın "Hadîs İlmi Bölümü"nde kaydetmişiz.

Kaziye şöyle olmak gerektir ki; ya mes'elenin tamamı hakkında gelen hadîslerin hepsi -hâşâ- doğru değil, gayr-i sahihtir.. veyahutta, gelen hadîslerin bir tanesi sahih ise, yani mânası doğru ve hak ise, diğer hepsi de sahihtir denilir. Çünkü az sonra kaydedeceğimiz hadîs ve rivayetlerin hepsinin baktıkları hakikat birdir, müttehiddir, mümtezicidir. Aksini düşünmek için, bütün o rivayet ve hadîslerin hem toptan hem de tek-tek gayr-i sahihliğinin ispatı gerekir ki, bu mümkün değil, olmamış ve olamayacaktır da... Zira bu hadîslerden seneden

sh:» (R.k.k: 369)

bir-ikisi zaif ise de, diğerleri seneden sahih ve sağlamdır. Hiç olmazsa, mevzuluktan uzak zaif hadîslerdir. Bu mes'eleyi, bu tarzda sadece Hadîs ilmi durumuna göre yazdım. Yoksa ilim, hakikat, tahkik ve keşfiyat-ı sâdika babında yüz kere, bin kere ispatı yapılmış, ortadadır.

Bahsini ettiğimiz birleşik ve tek ve kudî olan mes'ele ve hakikata bakan ve işaret eden sair hadîs ve rivayetlerin kaydına geçiyoruz.

1- Resul-i Ekrem (A.S.M.)'ın sahih fermanıyla:

 Yani: "En evvel Cenab-ı Hak benim nurumu yarattı." Bu hadîsin me'hazleri, 842 no.lu kısımda kayıtlıdır.

2-

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
•••••

Ve aynı meâlde daha birçok rivayet ve hadîsler...

Yani: "Ben Peygamber iken, Âdem (A.S.) henüz ruh ve cesed arasında idi." Bu hadîsin me'hazleri: Meftah-u Künûz-is Sünne sh: 449, 450; El-Fetavi-l Hadîsiye -Heysemî sh: 115; Müsned-i Ahmed 4/66, 5/59 ve 379; El-Feth-ül Kebir 2/33 ve 334 (Hilyet-ül Evliya, İbn-i Sad ve İbn-i Hibban'dan nakil); Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 126; İbn-i Hibban ve Hâkim'den nakil; Kenz-ül Ummal 2/409; Tirmizî hadîs no: 3069; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir hadîs no: 12571 ve 12646; Eş-Şerfa - Acürri sh: 416 ve daha bunlar gibi bir çok me'hazler...

3-

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
•••••
•••••
•••••

Uzun ve meşhur hadîs...

Yani: İlk evvel Cenab-ı hak bir cevhereyi yarattı. Sonra ona heybet nazarıyla baktı. O madde ve cevhere Rabbisinin havfından erimeye ve titremeye başladı. Sonra da su olarak teşekkül etti... ilh.

Bu meşhur ve bütün ülema-i ümmetçe makbul ve bir çok ehl-i tefsir

•••••
•••••
•••••

Âyetinin tefsirinde kaydettikleri bir hadîs-i şeriftir. Bu hadîsin me'hazleri, bu kitabın hadîs cetveli 142 no.lu bölümünde verildiği için burada tekrar edilmedi.

4- Kudsî bir nur halinde sulbden sulbe ve alındana alına intikal eden Nur-u Muhammedî hakkındaki hadîs veya hadîslerdir.

Bu hadîs veya hadîslerin nümune için sadece iki-üç me'ahazini veriyoruz: El-Havî Lil-Fetavî Suyutî 2/413; El-Metalib-ül Âliye 4/177; Kenz-ül Ummal 12/427; Delâil-in Nübüvve - Ebu Nuaym 1/85; Mecma-üz Zevaid 8/215

sh:» (R.k.k: 370)

•••••
; Eş-Şerfa - Acürri sh: 416 ve daha bunlar gibi bir çok me'hazler...
428; Tefsir-i Ruh-ül Beyan - Burusevî 2/370, 3/543, 6/313

İşte mezkûr dört mes'ele ve hakikat hakkında gelen birçok hadîs-i şerifler, görüldüğü üzere, aynı hakikatın ayrı ayrı köşelerini tarif ediyorlar. Bu dört mes'eleden birisi hakkında gelen hadîslerden birisi sahih ise, diğerleri de sahih olur. Hattâ bil-farz, hepsi zaif de olsalar, yine de birlik içinde kuvvetlenirler.

Şimdi "Levlâke" hadîsinin aynı meâl ve mânasındaki sair hadîslerin me'hazlerini veriyorum:

Cem'-ül Fevaid 2/442 Taberranî-i Evsat ve Sagir'in Hazret-i Ömer'den (R.A.) tahrir ettikleri uzun hadîsin âhîrinde:

۞۞۞۞ •▲○■◎☞•① •☞→•C ☞○⑥→☞← ↑☞☞☞ ↓✓
☞C ☞

hadîsi; keza, Eş-Şeriat sh: 427'de Hazret-i Âdem'e (A.S.)

۞۞۞۞ •▲○■◎☞•① ☞← ↓✓☞C hadîsi ve Müsned-ül Firdevs 5/227 İbn-i Abbas'dan rivayet:

✓ □□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□ □□□□ □□ □□ □□ □
☞ •○○•☞ ○↑•○○☞ ○☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞
□□□□□□□□ □□□□ □□ □□ □□□□ □□ □□ □□□□ □□ □□
✓ □□□□□□□□

Aynı bu hadîsi, İbn-i Hacer-i Aslakanî Tesdid-ül Kavs eserinde de nakleder. İkinci hadîsin Türkçe meâli; Cenab-ı Hak Resul-i Ekrem'e hitaben: "Sen olmasaydın Cennet'i halketmezdim, yine sen olmasaydın Cehennem'i yaratmazdım." buyurmuştur.

Dikkat edilirse, şu üstteki hadîs,

☞•☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞•→•C •☞•✓☞☞☞☞☞☞☞☞☞ •☞•✓☞☞☞☞☞☞☞☞☞
☞C hadîsinden mâna ve çerçeve itibariyle daha geniş ve daha kuvvetlidir. Çünkü "Sen olmasaydın, ben felekleri, yani gökleri veya kâinatı yaratmazdım" ile, "Sen olmasaydın ben Cennet ve Cehennem'i yaratmazdım" arasında çok fark vardır. Birincisinde maddî âlem-i şehadet ve gökler veya kâinat vardır. İkincisinde âlem-i bekada olan ve kâinatın hilkatinin neticesi ve nihayeti olan Cennet ve Cehennem vardır.

Cennet ve Cehennem'in hilkatinden söz eden ve "Sen olmasaydın, ben onları yaratmazdım" olan ikinci hadîsin me'hazleri:

Kenz-ül Ummal hadîs no: 32025'tedir. Bu hadîsi, İbn-ül Cevzî'nin bu zamanda taklidçiliğini yapan Şam'lı Nâsirüddin El-Elbanî bile sadece zaif görebilmiş. (Bak: Silsilet-ül Ahadîs-i Azzaif No: 282)

Yine, aynı mânadaki hadîslerden birisi de: El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 295 ve 296'da İbn-ül Asakir'in "Tarih-üş Şam" eserinden tahrir etmiş olduğu uzun hadîsin âhîrinde □ ✓ □□□□□□□□□□ □□ □ □□□□□□□□□□ Yani: "Sen ya Muhammed olmasaydın, ben dünyayı halketmezdim."

sh:» (R.k.k: 371)

Bir başka hadîs ise, Es-Sîret-ül Halebiyye 1/354 ve 355 ve keza Tefsir-i Ruhul Beyan - Burusevî 1/91 ve 7/23'de, Hazret-i Âdem'in mâlum hata ile Cennet'ten çıkarıldığı zaman, Hazret-i Muhammed'in (A.S.M.) ismini şefaathı olarak, Allah'a yalvarmış, Cenab-ı Allah da O'nu affetmiş. Sonra Âdem'e sormuş: "Muhammed kimdir? Onu nasıl bildin?" Âdem (A.S.): "Ben onun ismini senin isminle birlikte Arş'a kavaiminde (direklerinde) görmüştüm. Ondan bildim ki; eğer O, senin yanında mahlukatın en sevgilisi olmasaydı, onu kendi ismine ilâve etmezdim" demiş.

Asıl mevzumuz olan "Levlâke" hadîsinin me'hazleri:

El-Leali-l Masnua - Suyutî 1/272; El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 295-296; aynı eser Tahkik-i Muhammed Said Zalûl sh: 194; El-Fevaid-ül Mecmua - Şevkânî sh: 326; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/164; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/6

Hem El-Hâfiz Aclûnî, hem de Aliyy-ül Karî eserlerinde "Levlâke" sözü mebnası itibariyle hadîs olmasa dahi, mânası itibariyle doğru ve haktır demişlerdir. Aynı kanaati İbn-i Teymiye dahi fetva kitabı 10/96-98'de izhar etmiştir.

Divan ve tasavvuf kitaplarından me'haz olarak bir kaçının da ismini veriyoruz:

Levami-ül Ukul Ni'metullah bin Veli sh: 15; Divan-ı Mevlâna Câmî sh: 4; Divan-ı Şeyh Ahmed-i Cezerî 1/190 ve hakeza Divan-ı Mevlâna Hâlid, Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî ve bütün bunların yanında umum ümmetin telâkki-i bil-kabulü...

* * *

18- «Öyle bir Rahman, böyle bir âlemde, öyle hâs ibadına öyle ikramlar edecek; ne göz görmüş, ne kulak işitmiş, ne kalb-i beşere hutur etmiştir. Âmenna...»

Risalede yeri: Sözler sh: 77 (Onuncu Söz'ün Altıncı Hakikat'ının Dokuzuncu Esası); El-Mesenviy-ül Arabî sh: 97 (Lâsiyyemalar); Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 69

Me'hazler: Bu hüküm ve söz, hem âyetlerin işaret ettiği bir meâldir, hem de bir çok hadîs-i şeriflerin mânasıdır.

Risalede yeri: Sözler sh: 93 (Onuncu Söz'ün Hâtimesi), daha sair Risalelerde varsa tatbik edilebilir.

Me'hazler: El-İktisadu Fil-İ'tikad - Gazalî sh: 132. İmam-ı Gazalî demiş: "Bu mes'eleyi biz ancak vahiyden işitiyoruz, akıl ile ona gidilmez." Mukaddemet-ü İbn-i Haldun sh: 519 (İbn-i Sina'nın "El-Mebdeü ve-l Meâd" adındaki kitabından naklen aynı meâlde)

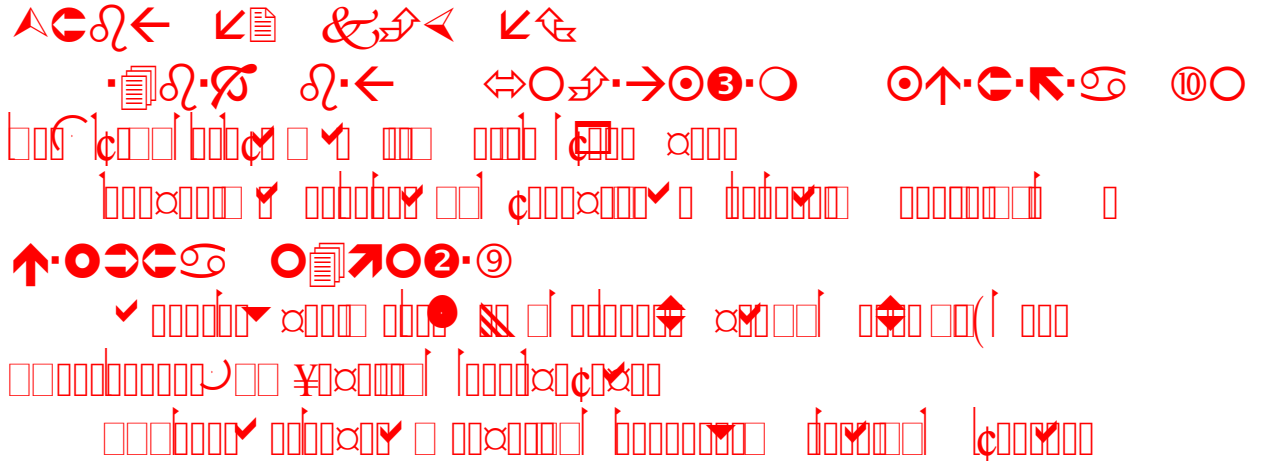
* * *

22- Küçük çocuklar öldükten sonra Cennet'in kuşları olurlar.
Risale-i Nur'da metni: "Benim küçük kardeşim veya arkadaşım öldü, Cennet'in bir kuşu oldu..."

Risalede yeri: Sözler sh: 97; Şuâlar sh: 182

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 2/455; Nesaî 4/108; İbn-i Mace hadîs no: 4271; Müsned Ebu Davud Et-Tayalisî hadîs no: 740; Hilyet-ül Evliya 9/156; Müsned-ül Firdevs 4/286; Türkçe Buharî Tercümesi 5/306; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 1752; Et-Temhid 5/248; El-Feth-ül Kebir 2/119; Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 28; Muhtar-ul Ehadîs sh: 22 ve 89

Zabıt şekli: (Müsned-i Ahmed'deki hadîstendir.)

Meâli: Kâ'b bin Mâlik, Ümm-ü Mübeşşir ismindeki sahabiyyeye demiş: Allah seni affetsin, hiç duymadın mı ki, Resulullah ferman etmiş: "Müslümanların ruhları (başka me'hazlarda: Müslümanların çocuklarının ruhları) Cennet kuşları olarak Cennet ağaçlarında konarlar. Böylece, tâ ruhlar kıyamet gü

sh:» (R.k.k: 374)

nünde cesedlerine iade edilinceye kadar..."

* * *

23- «Haşirde ruhların cesedlere gelmesi var, hem cesedlerin ihyası var, hem cesedlerin inşası vardır.»

Risalede yeri: Sözler sh: 112 ve sair Risaleler...

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad bu hükmü, haşir ve nefh-i sûr ve tekrar dirilme keyfiyetleri hakkında gelen Kur'an âyetlerinde sarihan mevcut olup, geniş izahlarıyla bulunurlar. Meselâ, âyette

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾ ﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾ ﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

kıyameti bildirdiği gibi,

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

de yeniden dirilmeyi haber veriyor. Âyetin diğer parçası ise, ruhların cesedlere gelme keyfiyetini tasrih eder. Bu mes'elenin âyet ve hadîslerle geniş izahı, İhya-u Ulûm-id Din 4/511-547 sayfaları arasındadır. Keza, Nazm-ul Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir eseri sh: 82'ye de bakabilirsiniz.)

* * *

24- «Ay ve güneşin kıyamet gününde nurları alınarak Cehennem'e gönderilecekleri.»

Risale-i Nur'daki metni: «... Güneş yerin başına izn-i İlahî ile sardığı ziyayı emr-i Rabbanî ile geri alıp, güneşin başına sarıp, "Haydi yerde işin kalmadı" der, "Cehennem'e git, sana ibadet edip senin gibi bir me'mur-u musahharı sadakatsizliklerle tahkir edenleri yak!" der.»

Risalede yeri: Sözler sh: 117 (Onuncu Söz'ün Dördüncü Zeyli ve daha başka Risalelerde varsa, tatbik edilmesi...

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 1/66; El-Havî Lil-Fetavî 2/538; Cem'-ül Fevaid 2/766

Zabıt şekli:

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾ ﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾ ﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

﴿يَوْمَ تَأْتِي سَائِرٌ مِّنَ السَّمَاوَاتِ مَاءً غَدِيرٌ﴾

Ve Cehennem'de zebanî melâikeleri gibi ehl-i Cehennem'i tazib edecekleri hakkında geniş izahları güzel şekilde Müşkil-i Âsâr kitabında vardır.

Meâli: Ebu Hüreyre'den rivayet: Resulullah (A.S.M.) demiş: "Güneş ve Kamer, ziyaları başlarına sarılarak kıyamet gününde Cehennem'e gönderileceklerdir."

sh:» (R.k.k: 375)

* * *

25- «Yüz yirmidört bin Enbiya...»

(Not: Bu tabir, Risale-i Nur'un birçok yerlerinde geçmektedir. Nümune için sadece iki yer veriyoruz:) Sözler sh: 118 ve 143 ve Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: Mişkât-ül Masabih 3/122, hadîs no: 5737; Müsned-i Ahmed 5/266; Tefsir İbn-i Kesir 1/504; Müsned Ebu Davud Et-Tayalisi hadîs no: 478; Mevarid-üz Zam'an sh:502 ve 508; Kenz-ül Ummal hadîs no: 48212; El-Metalib-ül Aliyye 3/269; Zad-ul Meâd 1/43 ve 44; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/380 ve daha bunlar gibi birçok me'hazler verilebilir.

Zabıt şekli: Mişkât-ül Masabih'in hadîsi:

1/ // a l c m o o o l o o m t e u v o o o
• i l e r t n o e t n . v o e o o o o a r o o o r o o
v o o o o x o o x i b o o o o o t o o c e m o o o
• A o c z o k o e o l i o z o o o i o e e o o o
• e v o i o o i o r k o d . z . c i o o . e r k k o c e
o o o v o o
o v o o o o o o o o v b o o o o o o o o o o s h o o o
- o r o o -

Meâli: Ebu Zerr (R.A.) diyor: "Dedim: Yâ Resulallah! Peygamberlerin sayıları ne kadardır? Ferman etti: Yüz yirmidört bindirler. Bunlardan üçyüz onbeşi mürsel Peygamberdirler, yekûnü büyük bir cemaattir."

* * *

26-

• v o o o r o o l k i o r • A . r o l k i o e t o 2 o i • A o n . z o o i o z
• e o x . o v o l . z o o l i o . i o r e o l e • A . r o l k i o e t o 2
o o o o o o o l c a o o o x y o o o o o o o o o o o o o

Risalede yeri: Sözler sh: 124; El-Mesnevi-ül Arabî sh: 228; Arabî İşarat-ül I'caz sh: 250; Tarihçe-i Hayat sh: 19; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 502 ve 510; Hizb-ül Hakaik sh: 233; Tefekkür-ü İmanî sh: 15 ve 240

Me'hazler: (Not: Tesbih ve hamd hakkında vârid olmuş birçok hadîsler vardır. Gerek namazın arkasındaki tesbihat, gerekse Resulullah'ın (A.S.M.) sair dualarındaki tesbihat hususunda gelen hadîsler çok çeşitli tarz ve kelimelerdir. Meselâ:

↑↓○↳↻⊙⊙⊙ ○↑•○↻⊙⊙⊙ •↓○•⊙⊙⊙⊙○⊙ ○↓○
⊙⊙→•⊙⊙⊙•↻ ○↑○↻⊙⊙⊙ •↓○•⊙⊙⊙⊙○⊙ veya
↳↳↳ •▲○↳⊙↻•① •⑤•⑥•↳ •↓○⊙⊙→•⊙⊙⊙•↻ •
▲•↻○•⊙⊙⊙⊙○⊙

gibi ifadelerle çokça gelmiştir. Bu babda me'haz vermek zaid gibi birşey olur. Yalnız

□□

▲○■•↳○⊙⊙⊙↻•← •○⊗⊗⊗ •↓○•↻⊙⊙⊙•⊙•↳ ○•← •▲•↻
✓ □□↳ |↳

hadîsi için bazı me'hazlar vereceğim. Diğer iki cümle için bazı kitapların ismini vererek havale edeceğim:)

Birinci cümle: Yani:

▲○■•↳○⊙⊙⊙↻•← •○⊗⊗⊗ •↓○•↻⊙⊙⊙•⊙•↳ ○•← •▲•↻
✓ □□↳ |↳

için me'hazler:

Şuab-ül İman - Beyhakî 1/44, 445; En-Nihaye - İbn-i Kesir 2/198 □

•▲○○•⑤○•↳•↻ •○⊗⊗⊗ •↓○•↻⊙⊙⊙•⊙•↳ ○•← •↳↻
↳ □□↳ |↳

; El-İman Bil-Melâike sh: 52-53; Gülistan Dibacesi - Sa'dî; El-Havi Lil-Fetavî 2/432; İhya-u Ulûm-id Din 4/305; sh:» (R.k.k: 376)

El-Ezkâr - Nevevî sh: 83; Anka-u Mağrib - Muhyiddin-i Arabî sh: 29; Mecmuat-ül Ahzab 2/46, 3/9, 19 ve 63'de

□□↳ |↳

②

aynen geçmektedir; El-Gunye - Geylanî 1/78; Cevahiri-l Kur'an - Gazalî sh: 24; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/42

Diğer iki cümlelerin me'hazleri: Buharî Kitab-ül Cihad/65, 153; Müsned-i Ahmed 2/403; Nesaî Kitab-ül Sehv/94, Daavat/103; Ebu Davud Kitab-ül Vitr/34, Daavat/113; Müsned-i Ahmed 1/258, 6/43

* * *

27- Üstteki numarada

•▲○■•⊗○⑩○⊕•← •○⊗•⊗ •▼⊗•↗⊗•⑩•⊕ ⊗•← •
▲•↗⊗•⊕⊗⊕⊕⊕ hadîsi veya hükmü ile aynı mânada olan
•□⊗▼•↗⊗□•⊕ ⊗•→•← •□⊗↗•⊕ •▲⊗▼•⊕•⊕ ○↗
✓ □□□□- □□□□| ✓ □ □ □□ □□ □□
□□□□□□ □□ □□□□ hadîs-i şerifi...

Risalede yeri: Hizb-ül Hakaik-ın Nuriye sh: 233, Hazret-i Üstad'a ait olan duada;
Tefekkür-ü İmanî sh: 14

Me'hazler: El-Havî Lil-Fetavî 2/432; İhya-u Ulûm-id Din 4/305; El-Ezkâr -
Nevevî sh: 83; Anka-u Mağrib - Muhyiddin-i Arabî sh: 29; Cevahir-ül Kur'an - Gazalî sh: 24

* * *

28-

☺□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□| □□□□ □□□ □□□□ □□□□□□ | |□□□□□□□□
↙ •✓ ○↙○←○+↗○→○⊕⊕⊕ •↕○⊕⊕⊕⊕⊕⊕

Ve Farsça şekli: □

□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 129; Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 80; El-Mesneviy-ül Arabî
sh: 317; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 505; Nur'un İlk Kapısı sh: 83

Me'hazler: (Not: Bu hadîsin sair hadîsler gibi kuvvetli bir senedi bulunmamaktadır. Amma aynı mânadaki hadîsler çoktur. Bazı nûmuneler:)

El-Havî Lil-Fetavî 2/432

□|↙ □□□□✓ □|⊕|↗□□□□ □|⊕ □□□□□□□□
Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 139; Ez-Zühd - İmam-ı Ahmed sh: 103; İthaf-us Sâde 8/430;
İhya-u Ulûm-id Din 3/15

↙←+↗→⊕⊕⊕ ↕○⊕⊕⊕⊕⊕⊕ •&⊕⊕•⊕ ↔○↗•↕•⊕•↗•↗
□□□□✓ □ □□□□ □□□□✓ □□□□ | □□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□✓ □□✓ □ □□□□✓

lafzıyla... Bu hadîs için Hâfız Irakî: "Ona bir asıl bulamadım" demiş. Lâkin İmam-ı Zebidî bu hadîsi takviye eden başka hadîsler getirmiş, mu'terizeri susturmuştur.

Keza Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh:309; El-Makasîd-ül Hasene - Sahavî sh: 373; El-Esrar-ül Merfûa sh: 311; İbn-i Teymiye, velâyeti inkâr mesleği icabı olarak buna bâtıldır, şudur budur dediğini, Bedrettin-i Zerkeşî

sh:» (R.k.k: 377)

de İbn-i Teymiye'ye taklidkârane tabi' olduğunu yazmışlardır. Lâkin bu görüşe mukabil, bütün evliya-i ümmet ve İmam-ı Suyutî, İmam-ı Zehebî gibi bir çok muhaddisler, hadîsin mânasının doğruluğunu teslim etmişlerdir. Bunun yanında sair tariklere gelmiş olan aynı mânadaki hadîslerle de onu takviye etmişler ve muarızlara müskit cevap vermişlerdir.

Yine, Resail-i İbn-ül Arabî Kitab-ül Celâle sh: 7; Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî 2/21 ve ehl-i tasavvufun bütün büyük evliyalara hadîsin derin ve geniş hakikatını kabul ve beyan etmişlerdir. Hem Müsned-ül Firdevs 1/182 İbn-i Ömer'den

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ

uzun hadîs. Keza Nevadir-ül Usûl kitabından da aynen bu hadîs mevcuddur. Yine Müsned-ül Firdevs 3/174 Enes bin Mâlik'ten (R.A.) naklen:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ
عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ

hadîsi... ve keza : Müsned-ül Firdevs 3/207'de:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ
عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ

Keza, aynı hadîs, Ebu-d Derda'dan da rivayet edildiğini kaydetmiş; keza, İthaf-üs Sâde 8/430

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ

*lafzıyla... Keşf-ül Hafâ 2/145, 147

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
رَبُّكُمْ رَحِيمٌ رَحِيمٌ

ifadesiyedir; El-Fetavî-l Hadîsiye - Heysemî sh: 206;

Anka-u Mağrib - Muhyiddin-i Arabî sh: 62 ve Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/404, 3/150, 4/216 (uzun Fârisî şiirle hadîsin meâlî bulunmaktadır.. ve hâkeza...

Keza,

sened-i hasenle Müsned-i Ahmed'den nakledilmiştir.

Meâli: "Kime ki, bu dünyada bir günah isabet edip, fakat dünyada cezasını çekerse, elbette ki Allah-u Teâla o abdini âhirette tekrar azaba dûçar etmekten ekremdir."

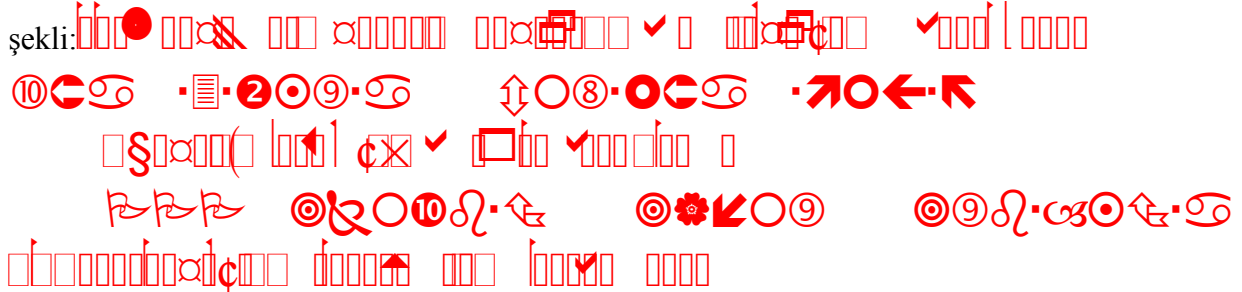
* * *

32- «Hava unsurunun yalnız nakl-i asvat vazifesinde cilve-i vahdaniyeti ve mezkûr acaibi gösterdiği aynı zamanda, bütün nebatat ve hayvanata teneffüs ve telkih gibi hayata lüzumu bulunan levazımatı kemâl-i intizamla yetiştiriyor.»

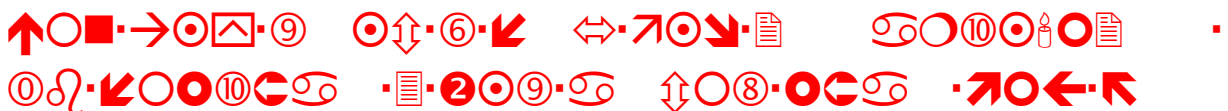
Risalede yeri: Sözler sh: 162 (Hüve Nüktesi); Nur Âleminin Bir Anahtarı isimindeki Risalenin bir kaç yerinde...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/132 ve aynı bu hadîs bir çok hadîs kitaplarında da mevcuttur.

Zabıt

Meâli:

"Âyetin bir çeşit tefsiri olarak, rüzgârın esmesi ve dalgalanmasındaki hikmetlerden birisi de, herşeyi buluşturup onları telkih ve aşılama vazifesini de göstermektedir."

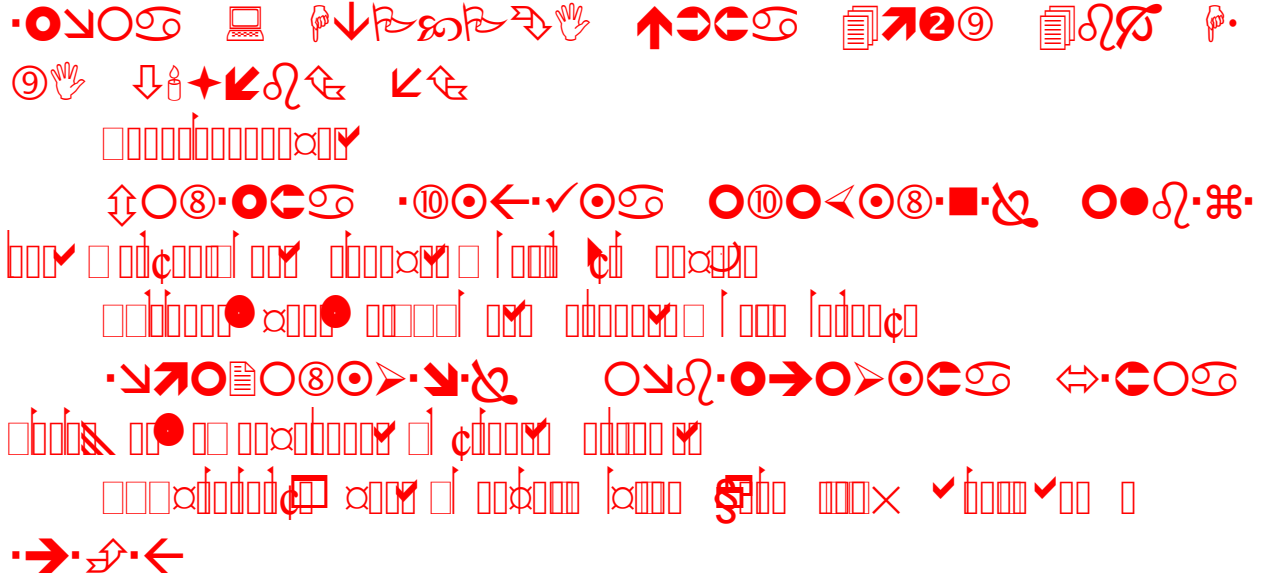
* * *

33- «Hamele-i Arş, yer ve göklerin müekkel melâikeleri.. ve kırk bin başlı melekler...»

Risalede yeri: Sözler sh: 164 ve 513; Lem'alar sh: 92; Şuâlar sh: 260 ve 580; Âsâr-ı Bediye sh: 201

Me'hazler: Sahih-i Müslim Kitab-üs Selâm 124; Tirmizî Tefsir-i Sûre 2/34; Ebu Davud Sünnet 8; Müsned-i Ahmed 1/218, 172, 222, 5/379; Cem'-ül Fevaid 2/607; Müsned-ül

Zabıt şekli:

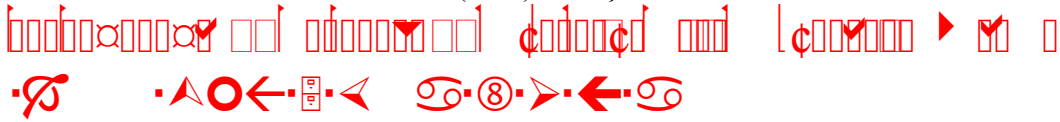

Buharî'nin birinci hadîsidir.

Meâli: Hazret-i Aîşe (R.A.) demiş: "Resulullah (A.S.M.) buyurdular ki: Melâikeler gökten bulutların içine kadar inerler. Burada, birbirleriyle semavatta icra edilen işleri müzâkere ederler. Bu arada onları uzaktan dinleyen şeytanlar kulak hırsızlığını yaparak sözlerini duyarlar. Sonra bu şeytanlar yere inip kendi kâhinlerine üfletler. Kâhinlere ilka ettikleri bu sözlerinde bir doğruya yüz yalanı kendilerinden katarlar."

* * *

36- «Hazret-i Musa (A.S.) demiş:

Risalede yeri: Sözler sh: 185; Mektubat sh: 311

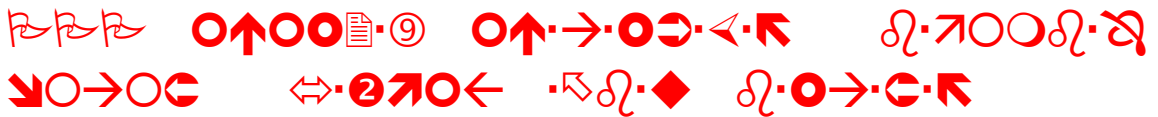
Me'hazler: Tefsir İbn-i Kesir 1/505; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensûr - Suyutî 3/115; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 1/991 ve hakeza birçok tefsir ve hadîslerde...

sh:» (R.k.k: 382)

İbn-i Kesir, Sûre-i En'am'daki

âyetinin tefsirinde; Suyutî Hazretleri ise, Sûre-i A'raftaki

âyetin tefsirinde, Câbir (R.A.)'nın bir hadîs-i şerifiyle hâdiseyi şöyle izah ederler:

Hazret-i Musa (A.S.) Benî- İsrail'i Fir'avnun şerrinden kurtarıp, hep beraber selâmete çıktıktan sonra, Tur-i Sina'ya münacât için çıktığı vakit ve taleb-i rü'yet hâdisesi hengâmında, gelen hitab-ı İlahî ve tekellüm-ü Sübhanî çok bambaşka bir tarzda sudûr ettiği için, Hazret-i Musa (A.S.) sormuş: "Ya Rabb" Benimle konuştuğun kelâmın hep böyle midir?" Cenab-ı Hak ferman buyurmuş: "Seninle konuştuğum kelâm, ancak bin lisan kuvvetindedir. Halbuki bütün lisanların mecmuunun kuvveti, kelâmında mevcuttur."

İşte Hazret-i Musa (A.S.) bu Sübhanî kelâmın ancak bir kaç kelimesini duymaya tahammül edebilmiştir.

* * *

37- «Cebrail (A.S.) bir anda hem huzur-u Nebevîde, hem huzur-u İlahîde, hem bin yıldızda bulunduğu...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 194 ve 502; Osmanlıca Mektubat sh: 91, 553; Şuâlar sh: 121

Me'hazler: (Not: Bu hüküm ve dava, bir tek hadîs-i şerifin ifadesi değildir. Fakat Cebrail ve melekler hakkında vürûd eden birçok hadîslerin müşterek mânalarının neticesidir. Ona göre me'hazler vereceğiz.)

Sahih-i Buharî 1/140; Sahih-i Müslim 1/190; El-Lü'lü' Vel Mercan 1/2; Tenvir-ül Havalik - Suyutî sh: 15-16 aynı zamanda âlem-i misal hâdisatı mes'elesi de izah edilmiştir; El-Musanef - İbn-i Ebi Şeybe 2/282; yine Buharî 2/250; Müslim 1/159; Müstedrek-ül Hâkim 4/7; Cem'-ül Fevaid 1/562; Feth-ül Kebir 2/127; İhya-u Ulûm-id Din 1/114; Râmuz-ül Ehadîs sh: 160

Bütün bu me'hazlar bilhassa Cebrail (A.S.) ile ilgilidir. Herbir hadîs ayrı tarzda ifade ve beyan eder. Kimisi Cebrail'in (A.S.) bir Dıhye (R.A.) sûretinde Peygamber'in yanında görüldüğünü, kimisi de vahyin telâkki keyfiyetini ve saireyi beyan ederler. Bütün bunların içinde Hazret-i Üstad'ın verdiği hükmü çıkarmak mümkündür.

* * *

38- «Cenab-ı Hak yetmişbin nuranî hicab arkasındadır.»

Risalede yeri: Sözlere sh: 197, 568; Mektubat sh: 306; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 217; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 423

Me'hazler: Sahih-i Müslim hadîs no: 291 ve 294 Müslim'in hadîsi:

sh:» (R.k.k: 383)

lafzılıdır; Müsned-i Ahmed 4/401 ve 405; Ebu Davud Et-Tayalisi hadîs no: 491; İhya-u Ulûm-id Din 1/101 Hâfız Irakî yetmişbin hicab hadîslerini birçok kaynaktan getirmektedir. İthaf-üs Sâde 2/117 (Aynı hadîsi şerh ve takviye eder); El-Metalib-ül Âliye 3/68; El-Gunye - Geylanî 1/49; Râmuz-ül Ehadîs sh: 122 ve 294; Resail-il İbn-ül Arabî Kitab-ul Celâle sh: 10

Zabıt şekli: İhya-u Ulûm ve El-Metalib-ül Âliye'deki iki hadîs:

âyetin el-fazı berabercidir. Âyet, Sûre-i Lokman'dadır.

Meâli: Buharî'nin hadîsi: İbn-i Ömer'den: Dedi, Resulullah ferman etti ki: "Gaybın anahtarı beştir. Onları Allah'tan başka kimse bilmez:

1- Kişi yarın ne olacağını bilmez.
2- Ana rahmindeki çocuğun durumunu kimse bilmez.
3- Nefis, yani insan yarın ne kazanacağını, ne edeceğini bilmez.
4- Bir insan nerede hangi toprakta vefat edeceğini bilmez.

sh:» (R.k.k: 384)

5- Hiçbir kimse yağmurun ne zaman geleceğini bilemez."

* * *

40- «Kurban olarak kesilen bir koyun, Sırat Köprüsünde sahibine bineklik yapacağı...»

Risalede yeri: Sözler sh: 203 ve de başka Risalelerde bulunabilen aynı mevzu varsa...

Me'hazler: Telhis-ül Habir - İbn-i Hacer 4/138; Kenz-ul Ummal hadîs no: 12177; Cem'ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 3017 (İmam-ı Suyutî hadîsi, Kadı Abdülcebbar bin Ahmed'in "El-Emali" eserine ve Müsned-ül Firdevs sahibi Deylemî'ye dayandırır); Müsned-ül Firdevs 1/85; Ed-Dürer-ül Münterire - Suyutî sh: 38; Künûz-ul Hakaik - Menavî 1/29; El-Feth-ül Kebir 1/180; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/133

Zabıt şekli: ...

Meâli: Ebu Hüreyre'den rivayet, Resulullah (A.S.M.) ferman buyurmuş:
"Kurbanlarınızı hoş tutunuz. Çünkü o, Sırat Köprüsünde sizin bineğinizdir."

* * *

41-

(Gazalî)

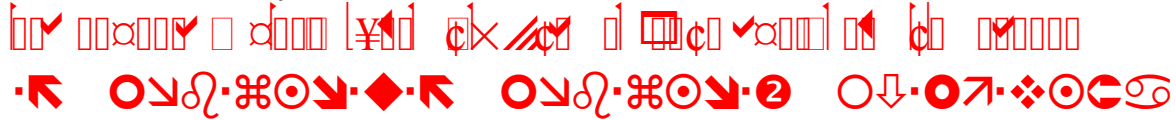
43- «Nil, Fırat, Dicle'nin menba'ları Cennet'tendir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 250; Şuâlar sh: 112 ve daha diğer risalelerde bulunan aynı mevzu'...

Me'hazler: (Not: 42 no.lu kısımda geçen hadîslerin bazıları, bu numaradaki hakikate de bakarlar. Dolayısıyla ikisi bir sayılabilir.)

Hususî bazı me'hazler: Sahih-i Buharî 2/134 Mâlik bin Sa'sa'adan; Sahih-i Müslim 4/1283 Ebu Hüreyre'den; Cem'-ül Fevaid 2599; El-Feth-ül Kebir 2/264 ve 3/265; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5628

Zabıt şekli:

Sahih-i Müslim'in hadîsi...

(Not: Hadîslerde "Dicle Nehri" ifadesi bulunamadı. Ancak bu iki nehir, yani Fırat ve Dicle Basra'da birleşip tek bir nehir halini aldığı için, ikisine Fırat ve Dicle denilebildiği için Üstad Hazretleri herhalde bu mânada kullanılmıştır.)

Meâlî: "Seyhan ve Ceyhan nehirleriyle Nil ve Fırat, Cennet'in nehirlerindedir."

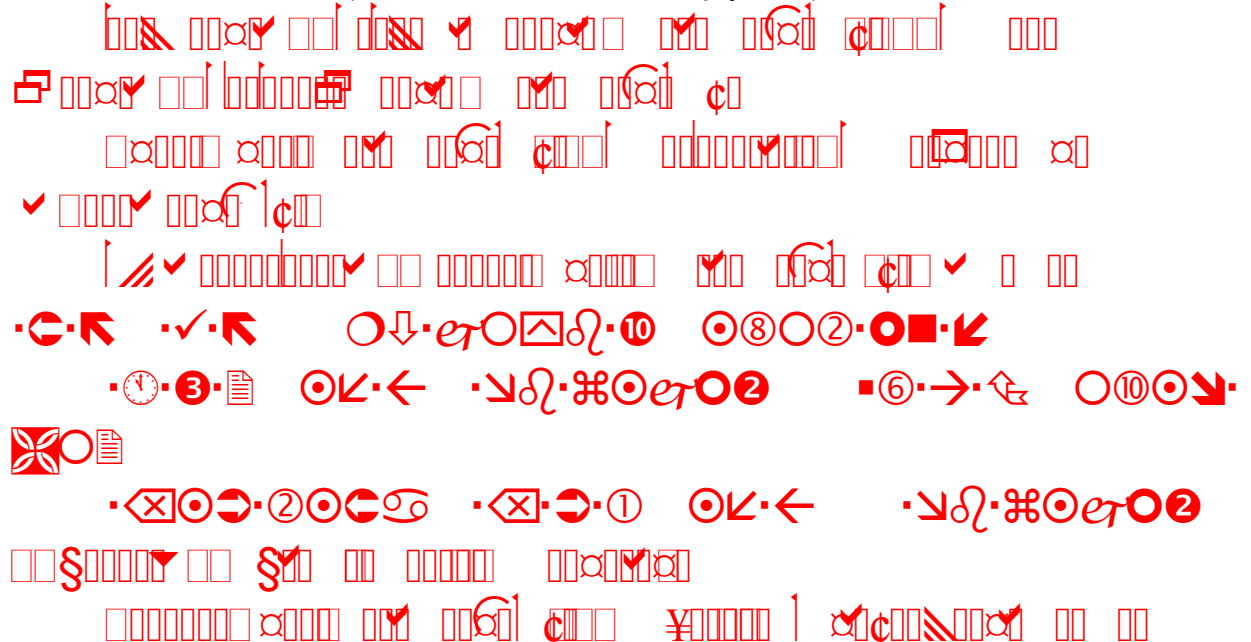
* * *

44-

Risalede yeri: Sözler sh: 251

Me'hazler: (Not: Bu tesbihatın tamamı şöyledir:)

sh:» (R.k.k: 386)

✓ □□□□ □□

○↑○→○↗○← ⇄·⊙○↗↘ ·✓·↖ ○↑○→○↗↘ ○↘
□□□□□□□□ ✓ □ □□ □□□□□□ □□ ✓ □□ □□□□□□

Mecmuat-ül Ahzab 1/304, 2/554 ve 3.ciltte Evrad-ı Fethiye duası içinde geçmektedir.

Bu duanın İmam-ı Ahmed bin Hanbel'in dua ve tesbihi olduğu yazılı. Fakat herhalde İmam-ı Ahmed Hazretleri onu menba'-ı Risaletten almıştır diyebiliriz. Zira İmam-ı Ahmed hayatında bütün herşeyini fiil ve hareketini Sünnet-i Seniye'ye uydurmaya gayret etmiştir. Hattâ kavunun Hz. Peygamber tarafından nasıl yendiğini bilmediği için, hayatında hiç kavun yememiştir diye rivayet edilmektedir.

Bu tesbihi, ayrıca ekser Hanefiler, camilerde sabah namazı tesbihatından sonra okumaktadırlar. Hem ümmetin telâkkisince, bunun tesbihat-ı Nebevî'den olduğu kabul edilmiştir.

* * *

45- «

✓ □□□□↑ □□□□□ ✓ □□□□□ □□ □□□□□ □□ □□

Bir tefsir diyor: "Eğer "Selâmen" demeseydi, bürudetiyle ihrak ederdi."»

Risaled yeri: Sözler sh: 261 (Yirminci Söz'ün İkinci Makamı)

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 101; başka bazı tefsirlerde de aynen

geçmektedir.

* * *

46- «Bin mu'cizat ile müeyyed olan Resul-i Ekrem (A.S.M.) »

(Not: Bu tavsif ve beyan, bir hadîs-i şerifin metni değildir. Amma bütün muhakkikîn-i ülemaca kabul edilmiş gerçek ve sabit bir hakikattır.)

Risalede yeri: Sözler sh: 263, 289 ve Nur'un daha birçok risalelerinde defaatle geçmektedir.

Me'hazler: Delâil-in Nübüvve - Beyhakî 1/10; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 4; Feth-ül Barî Şerh-i Sahih-i Buharî 6/58ve 583; Şerh-üs Sahih-i Müslim - Nevevî 1/2

Bütün bu me'hazlerde olduğu gibi, İslâm muhakkiklerinin umumunca, Resul-i Ekrem (A.S.M.) bin mu'cizat gösterdiği kat'iyetle kabul edilmiştir.

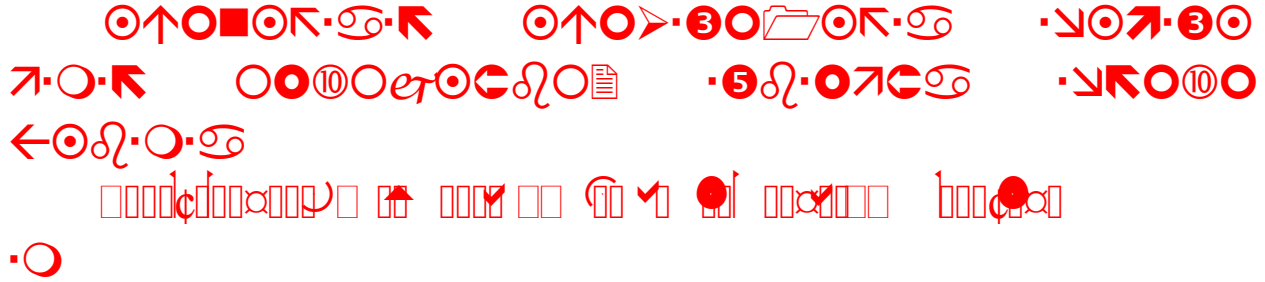
* * *

47- «Nefsini ıslah etmeyen, başkasını ıslah edemez.»

Risalede yeri: Sözlür sh: 269 (Yirmibirinci Sözü'n başı) ve daha başka risalelerde benzeri olan hükümler...

sh:» (R.k.k: 387)

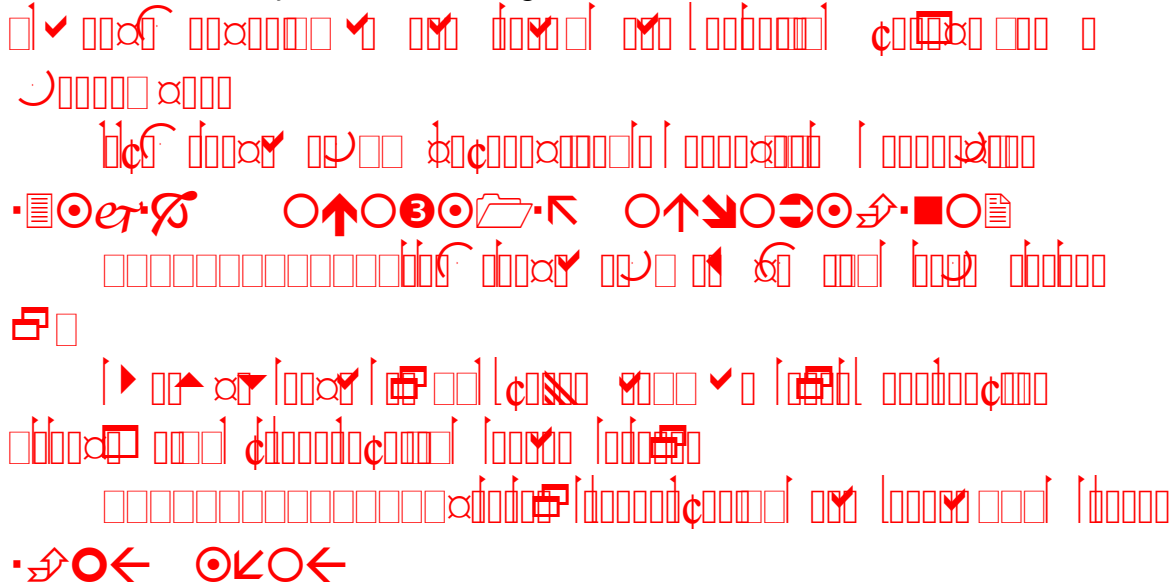
Me'hazler: (Not: Bu hüküm, Kur'anın şu âyetinden alınmış olabilir:

Bakara Sûresi âyet: 44. Meâli: "Kitap okuyarak; insanların hayırlı işlere çağırıp ta, kendinizi unutursunuz. Hiç böyle emr-i bil-ma'ruf olur mu? Bunu hiç düşünmüyorsunuz.")

Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 480; Levakih-ul Envar-il Kudsiye - Şa'ranî sh: 215

Zabıt şekli: Nehc-ül Belâga'dan

Meâli: "Kim ki kendini insanlara imam kabul ederse, evvelâ kendi nefsinin talimiyle işe girişsin, sonra başkalarını... Hem nefsinin terbiye ederken, evvelâ ahlâkını düzeltsin, sonra lisanını terbiye işinde kullanılsın. Kendi nefsinin muallimi ve terbiyecisi olmak, insanların muallim ve terbiyecisi olmaktan daha üstün ve evlâdır."

* * *

48- Üç sabır mes'elesi... «İşte ey sabırsız nefsim, sen üç sabırla mükellefsin...» Ve bu sabırların izahı.

* * *

50- «... Nasıl bir hurma çekirdeğinden tâ mükemmel bir hurma ağacına kadar ne kadar meratib bulunur, öyle de namazın derecatında daha fazla meratib bulunabilir...»

Risalede yeri: Sözler sh: 273 (Yirmibirinci Söz'ün Birinci Makamı); daha sair Risalelerde benzeri hükümler varsa...

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/24

Zabıt şekli: (Türkçesini yazıyoruz:) "İki kişi omuz omuza, yan yana namazda bulunurlar. Amma fazilette, yer ile gök arası kadar farkı vardır." Bu rivayet, Hassan bin Atiyye ile meşhur muhaddis İmam-ı Şa'bî'den nakledilmiştir.

(Not: Bu bir hadîs olarak değil, bir rivayet ve büyüklerin hüküm ve sözü olarak geçmektedir.)

* * *

51- «İstiğfara müncer olan derk-i kusur ise, gurura müncer olan hüsn-ü amelin rü'yetine böyle vesveseli adama müreccahtır.»

Risalede yeri: Sözler sh: 277 (Yirmibirinci Söz'ün İkinci Makamı'nın Dördüncü Vechi) ve sair Risalelerde aynı mânada bulunabilen yerler...

Me'hazler: Nehc-ül Belâga sh: 447; El-Keşkül Bahaeddin El-Âmilî 2/217 Hazret-i Ali'den nakil; Şerh-ül Hikem-il Ataiyye Tâcüddin Atâullah-il İskenderî sh: 82

Zabıt

şekli:

▲○er○❖○⇧○○ ■↓·7·3·☒ ○↙○← ○↑·○→○↻
·⑥○7○⇧ ○⑩○↓·① ·▼○↻7○3·○ ○↓·✦↓○○↓·②

sh:» (R.k.k: 389)

Meâli: "Seyyie ki, senin nefsinin kötü gösterir, seni ucbe sevk edecek olan bir haseneden Allah'ın yanında hayırlıdır."

* * *

52-

□□□□□□✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□✓

Risalede yeri. Sözler sh: 277 ve daha başka Risalelerde aynı mânadaki hükümler...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/16; Şerh-üs Siyer-ül Kebir - İmam-ı Muhammed 1/238; Cem-ül Fevaid 1/34 Nesaî'den nakil; Sahih-i İbn-i Hibban 1/280; El-Feth-ül Kebir 2/180; Kenz-ul Ummal 3/33, 36, 47 ve 6/42 ve 47; Hukuk-u İslâmiye Ömer Nasuhî 1/254; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 17/372 ve nihayet bir çok me'hazler için Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 197

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: □

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ سَلَطَ عَلَيْهِ شِدَّةٌ مِنْ دِينِهِ أَوْ دُنْيَا أَوْ مَالِهِ أَوْ عِيَالِهِ أَوْ نَفْسِهِ أَوْ شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَهُوَ كَالْمَرْءِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ

Meâli: "Din kolaylıktır. Kim ki, dine şiddet gösterirse, o şiddet ona galebe çalar."

* * *

53- «... Tahayyül-ü küfür, küfür olmadığı gibi tevehhüm-ü küfür dahi küfür değildir. Tasavvur-u dalâlet dalâlet olmadığı gibi, tahayyül-ü dalâlet dahi dalâlet değildir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 277, 278 (Yirmibirinci Söz'ün İkinci Makamının Beşinci Vechi); Mektubat sh: 39 (Onbirinci Mektub'un Birinci Mebhası)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/148; Sahih-i Müslim 1/117; Şerh-üs Sünne 1/108 ve 213; Cem'-ül Fevaid 1/207; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/249

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ سَلَطَ عَلَيْهِ شِدَّةٌ مِنْ دِينِهِ أَوْ دُنْيَا أَوْ مَالِهِ أَوْ عِيَالِهِ أَوْ نَفْسِهِ أَوْ شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَهُوَ كَالْمَرْءِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ

Meâli: "Cenab-ı Allah, ümmetimin vesvese ettiği, yahut gizlice nefsiyle konuştuğu işlerinden muâhaze etmemiş ve affetmiştir. Tâ ki, bunu amel ve fiil ile, yahut ta sözüyle fiiliyata dökmediği müddetçe..."

* * *

54-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ سَلَطَ عَلَيْهِ شِدَّةٌ مِنْ دِينِهِ أَوْ دُنْيَا أَوْ مَالِهِ أَوْ عِيَالِهِ أَوْ نَفْسِهِ أَوْ شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ فَهُوَ كَالْمَرْءِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ يَسْتَعِينُ بِأَعْيُنِهِ عَلَى كَيْفِ الْمَلِكِ

Risalede yeri: Sözler sh: 278 (Yirmibirinci Söz'ün İkinci Makamı)
Me'hazler: (Not: Bu cümle bir hadîs-i şerif değil, Şeriatın bir kaidesidir.)
Hukuk-u İslâmiye ve Istılahat-ı Fıkhiye Ömer Nasuhî Bilmen 1/279

sh:» (R.k.k: 390)

Zabıt şekli:

ifadeleriyle kayıtlıdır.

Aynı eser 1/256'da: "Şekk yakîni bozmaz" kaidesi ve izahı da vardır.

* * *

55- Sinn-i bülûğ onbeş yaş olduğu hakkında, Risale-i Nur'daki metin şöyledir:
«Onbeş gün, sinn-i teklif olan onbeş seneye işarettir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 287 (Hâşiyede); Mektubat sh: 281 ve Nur'un sair Risalelerinde bulunabilen aynı hükümler...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/232; El-Feth-ül Kebir 3/135 ve 232

Zabıt şekli: Buharî'deki hadis:

Meâli: "Çocuk onbeş yaşına girdiğinde, şer'î hadler üzerinde ikame edilmiş olur."

* * *

56- «Mevlâna Câmî'nin dediği gibi; hiç yazı yazmayan o ümmî Zât (A.S.M.), parmak kalemiyle sahife-i semavîde bir elif yazmış, bir kırkı iki elli yapmış.»

Risalede yeri: Sözler sh: 289 (Hâşiyede) (Yirmiikinci Söz'ün Birinci Makamı)

Me'hazler: Tefsir-i Ruh-ul Beyan, İsmail Hakkı Burûsevî 9/264

Zabıt şekli: Mevlanâ Camî'nin Farsça olan şiiri şöyledir:

Meâli: Hülâsaten Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

57- «Büyük bir nur lambası Güneş'tir ki; Arz'ın şarktan geri dönmesiyle yeniden Güneş'in görünmesi, kucağında Peygamber'in (A.S.M.) yatmasıyla ikinci namazını kılmayan İmam-ı Ali (R.A.) o mu'cizeye binaen ikinci namazını edâen kılmış.»

Risalede yeri: Sözler sh: 289 (Hâşiyede) (Yirmikinci Söz'ün Birinci Makamı)

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/8 ve 9, (İmam-ı Tahavî şu hadîs veya

sh:» (R.k.k: 391)

hâdiseyi genişçe ele alarak, birçok sahih kaynaklardan deliller getirmiş ve sıhhatını ispat etmiştir.) Keza, Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/240, (Kadı İyaz da hadîs için sahihtir demiştir.); El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/342; İs'af-ür Ragıbîn sh: 177; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/579 ve 584; Mecma-uz Zevaid 1/296; El-Mevahib-ül Ledünniye - Kastalanî 5/114-118 (uzun ve ispatlı izahlarla sıhhatı gösterilmiştir.) Kenz-ül Ummal 11/524, 12/349; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/520-528 (Aclunî de, İmam-ı Tahavî gibi hadîsi genişçe ele almış, etrafında müsbet ve menfî kanaatları serdetmiştir); Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 24/382-391; Ed-Duafa' Akilî 3/328 ve nihayet İbn-i Mende ve İbn-i Şahin, Esmâ Binti Amis'ten; İbn-i Merdeveyh, Ebu Hüreyre'den ve Taberanî Mu'cem-ul Kebir'inde hasen bir senedle: Güneş'in Resulullah'ın (A.S.M.) hayatında iki defa tevakkuf ettiğini.. birisi, Hendek Harbi'nde ve diğeri de Mi'rac Gecesi sabahında.. ve güneş hiçbir kimse için tevakkuf etmedi, yalnız Resul-i Ekrem (A.S.M.) için, bir de Yuşa bin Nûn (A.S.) Peygamber'in cebbarlarla harbettiği zaman, harb neticelenmeden güneş batacakken, gecede harb olmayacaktı. Ertesi günü ise, cumartesi olduğundan, Musa (A.S.)'ın şeriatında, harbin caiz olmayacağı için, Allah'a yalvarmış, güneşi bir müddet durdurmasını istemiş.. ve nihayet güneş tevakkuf etmiş, harb dahi kendisinin lehine galibiyetle neticelenmiştir. İşte bu izahlar, Keşf-ül Hafâ, El-Mevahib-ül Ledünniye eserlerinde mevcuttur.

Keza El-Havi Lil-Fetavî 2/191 ve El-Husûn-ul Hamîdiye sh: 66 ve Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/127, 5/172'de aynı izah ve tahkikler vardır. Bu durumda hadîse ilişkin sözleri geçersiz, indî ve taassubî mütalâalarla olduğu anlaşılmıştır.

* * *

58- «Bir misal-i latif, bir temsil-i manevî rivayet ediliyor ki; Hazret-i Azrail (A.S.) Cenab-ı Hakk'a demiş ki: "Kabz-ı ervah vazifesinde senin ibadın benden şekva edecekler, benden küsecekler." Cenab-ı Hak lisan-ı hikmetle demiş ki: "Seninle ibadımın ortasında musibetler, hastalıklar perdesini bırakacağım, tâ şekvaları onlara gidip, senden küsmesinher."»

Risalede yeri: Sözler sh: 294; Lem'alar sh: 331; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 52; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 11; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 21

Me'hazler: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 5/173- 174; Tefsir-i Ruh-ul Beyan İsmail Hakkı Burusevî 7/114

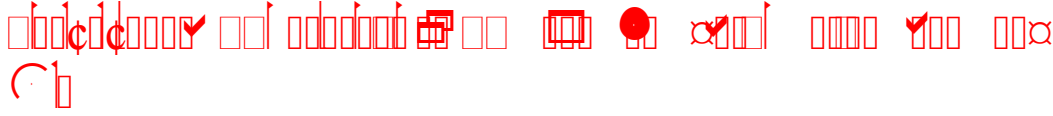
Zabıt şekli: Ed-Dürr-ül Mensur'da şöyledir: İbn-i Ebi-d Dünya ve Merûzî'nin "Cenaiz" bölümünde, keza Ebu-ş Şeyh, Câbir bin Zeyd'den (R.A.) ve Ebu Nuaym Hilyet-ül Evliya'da A'meş'den nakleder ki: Daha önceleri Azrail (A.S.) açıkça görünür bir şekilde insana gelir, dermiş ki: "Hazır ol, senin ruhunu

sh:» (R.k.k: 392)

alacağım." İnsanlar ise, böylelikle ölümü Azrail'den bildiklerinden, ona buğz eder, söverlerdi. Azrail (A.S.) bu durumu Allah'a şekva etti. Allah onun duasını kabul etti. Azrail'i ve ölümü gizledi ve ölüm ile Azrail arasında hastalıkları koydu..."

* * *

59-

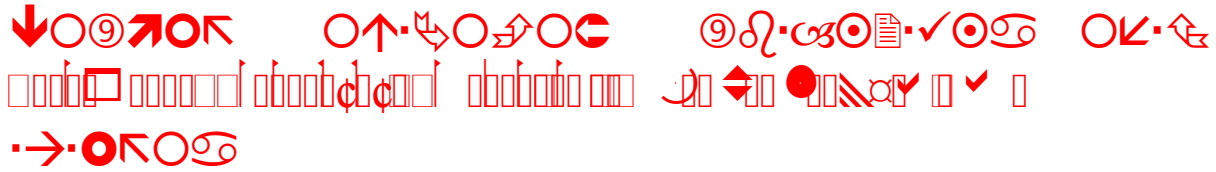

Risalede yeri: Sözler sh: 295; Üçüncü Şua Münâcat Risalesinde Türkçe manasıyla; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 436; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 256; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 628

Me'hazler: (Not: Bu bir hadîs-i şerif değil, fakat hakikatlı ve mutabık bir hükümdür.)

İhya-u Ulûm-id Din 4/221; Şerh-ül Hikem-il Ataiyye Tâcüddin Atâullah-il İskenderî sh: 119

Zabıt şekli: İhya'da aynendir. Şerh-ül Hikem-il Atâiyye'de:

Meâli: 1- (Yani, risaledekinin meâli) "Şiddet-i zuhurundan gizlenen zâti takdis ediyoruz."

2- "Allah şiddet-i zuhurundan dolayı perdelenmiş ve nurunun azametinden dolayı da gözlerden gizlenmiştir."

* * *

60- Sivrisineğin Nemrud'u geberttiği, karıncanın ise Fir'avnun sarayını harab ettiği...

Risalede yeri: Sözler sh: 298; Mektubat sh: 256 (Yirminci Mektub'un Onuncu Kelimesine Zeyil Risalesinde); Şuâlar sh: 25

Me'hazler: Hayat-ül Hayavan-ül Kübra - Allâme Dümeyrî 1/182, sivrisineğin Nemrudu geberttiğini izahıyla yazmaktadır. Ancak karınca hakkındaki rivayet bulunamadı. Zaten

bu rivayet bir hadîs-i şerif olmayıp, tarihî bir hâdisedir. Bazı İslâm tarihçileri kaydetmiş olabilirler. Biz de üstünde fazla durmadık. Sivrisinek rivayeti ise, büyük İslâm tarihleri olan Tarih-i Taberî, Tarih-i İbn-i Esir, Tarih-i İbn-i Kesir gibi kitaplarda da var olduğu halde tesbit edip de sayfa numaralarını vermeye gerek duymadım.

* * *

61-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ

sh:» (R.k.k: 393)

Risalede yeri: Sözlere sh: 302 ve 593; Mektubat sh: 16; Osmanlıca Lem'alar sh: 656 Me'hazler: (Bu söz dahi aynı lafzıyla hadîs metinlerinde bulunamadı. Ancak bütün hadîs kitaplarında, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bir şeye taaccüb ettiği zaman: "Sübhanallah" dediğini yazarlar. Buna göre bu söz ve bu mânâ, hadîs olmasa da, hadîstendir denilebilir.)

Bu sözü kitaplarında kaydedenler; ezcümle şunlardır: El-Ezkâr - Nevevî sh: 292; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali (R.A.) sh: 428, İmam-ı Ali'nin gelecek şu sözü, bu mes'ele ve hükmü aydınlatmıştır:

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ

hükmü, elbette bahsimizdeki mânâyı te'kid eder. Hem o sözün menba'-ı Risaletten muktebes olduğunu da göstermektedir.

İmam-ı Ali'nin sözünün meâli: "Cenab-ı Allah saltanatının âsârında kudretinin acaibini öyle bir tarzda gösterir ki, akılları hayrette bırakır."

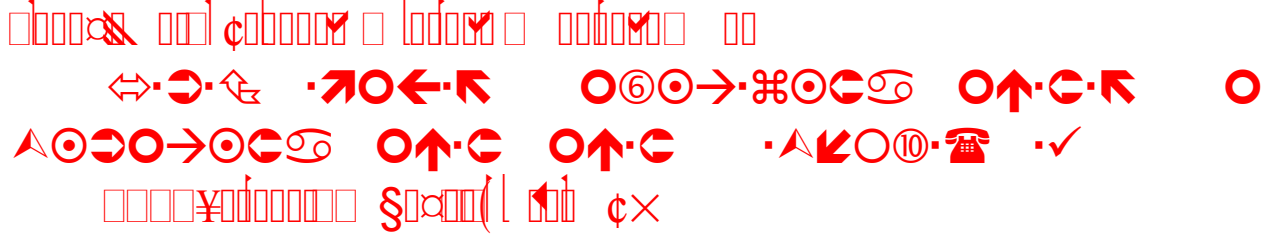
* * *

62- «Bir rivayette İsm-i A'zam mertebesi taşıyan

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ بِاَنَّکَ اَعْلَمُ
بِطَبِیْعَةِ السَّوَابِغِ وَنُصْبِ السَّوَابِغِ

Risalede yeri: Sözlere sh: 310; Mektubat sh: 222; Şuâlar 598; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 175; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 258, Barla Lâhikası sh: 170

(Not: Risale-i Nur'un El-Mesneviy-ül Arabî kitabında

metniyledir ki, bu hadîs; Buharî ve Müslim gibi birinci sınıf hadîs kitaplarındaki hadîs-i şeriflerinde geçen şekliyle alınmıştır. Amma Nur'un sair Risalelerinde ise, o kelâmın onbir kelimeyi ihtiva eden tarzıyla alınmıştır ki, diğer hadîs kitaplarında öyle geçmektedir.)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/214; Türkçe Terceme Buharî hadîs no: 595, 825 ve 2157; Sahih-i İbn-i Hibban 1/272, 3/136 ve 227 ve 229, 4/170, 8/294; Şerh-üs Sünne 5/53, 75 ve

132 üç hadîs-i şerif tarzları âhirki hadîste cümlesi de vardır; Cem'-ül Fevaid 1/314 ve 1/636-637 iki hadîs-i şerif, âhirki hadîste

 cümlesi de vardır. Keza aynı eser 1/675'de

sh:» (R.k.k: 394)

 cümlesi de mevcuttur; Mecma-uz Zevaid 4/86-113 birçok hadîs tarzları, 10/85, 114

 cümlesi bulunmaktadır. Mişkât-ül Masabih hadîs no: 961; El-Feth-ül Kebir 2/189, 220 yine El-Feth-ül Kebir 1/82, 83

 cümleleri vardır; Amelü-l Yevmi Ve-l Leyle - Tirmizî sh: 189, 197 ve 385 bu hususta birçok hadîsler; El-Ezkâr - Nevevî sh: 70; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/486 bu kelâmın İsm-i Azam mertebesini taşıdığı, hadîslerle ispatlanmıştır; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî 9/366 ve 368 çarşıya girildiğinde

 cümlesiyle birlikte okunacağını; Mişkât-ül Masabih 1/767 aynı hadîs vardır; Kenz-ül Ummal 1/136 ve 146; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/407 ve 3/1165, ifadesiyle gelen hadîs-i şerifler...

* * *

63- «Yanlış anlama... Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek değildir. Belki esbabı, dest-i Kudretin perdesini bilip, riayet ederek; esbaba teşebbüs ise, bir dua-i fiilî telâkki ederek...»

Risalede yeri: Sözler sh: 314, 315 (Yirmiüçüncü Söz'ün Birinci Mebhası Üçüncü Nokta) ve Nur'un bu mânaya dair sair hükümleri...

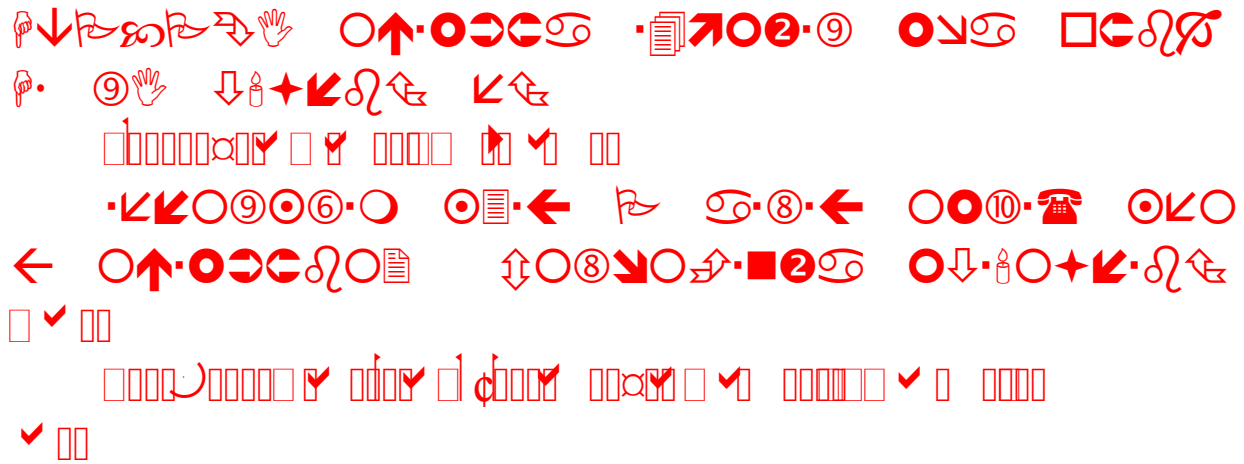
Me'hazler: Şuab-ül İman - Beyhakî 3/414-415; Müstedrek-ül Hâkim 3/623; Mevarid-üz Zam'an - İbn-i Hibban sh: 633 hadîs no: 2549; Mecma-üz Zevaid 10/291

65- «Kamer kendi zâtında kesafetli zulümatlıdır. Ne ziyası var, ne hayatı... Senin sa'yin beyhude, ilmin faidesiz gitti. Sen ye'sin zulümatından ve kimsesizliğin vahşetinden ve ervah-ı habîsenin iz'acatından ve o vahşetin dehşetinden kurtulamazsın...»

Risalede yeri: Sözler sh: 339 (Yirmidördüncü Söz'ün İkinci Dalı); Elyazma Nur-un Min Envâr-il Kur'an sh: 27; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 576

Me'hazlar: Tuhfet-ul Ahvezî 5/452; Müstedrek-ül Hâkim 2/540-541; Müşkil-ül Âsâr 2/309; Müsned-i Ahmed 6/16, 206 ve 237; Masabih-üs Sünne - Begavî 2/215; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 192; Amel-ül Yevmi ve-l Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 648; Tirmizî hadîs no: 3363

Zabıt şekli:

Ve İmam-ı Tahavî'nin Müşkil-ül Âsâr eserinden bu mânadaki hadîslerin mâna ve hikmetlerini izah etmelerine bakalabilirsiniz.

Meâli: Hazret-i Âişe (R.A.) dedi: Resulullah (A.S.M.) buyurmuşlardır ki: "Ey Âişe! Şu kamer var ya, onun şerrinden Allah'a sığın! Bilir misin bu nedir? Bu "El-Gasık iza vekab"dir."

* * *

66-

Risalede yeri: Sözler sh. 342 (Yirmidördüncü Söz'ün İkinci Dalı); Elyazma

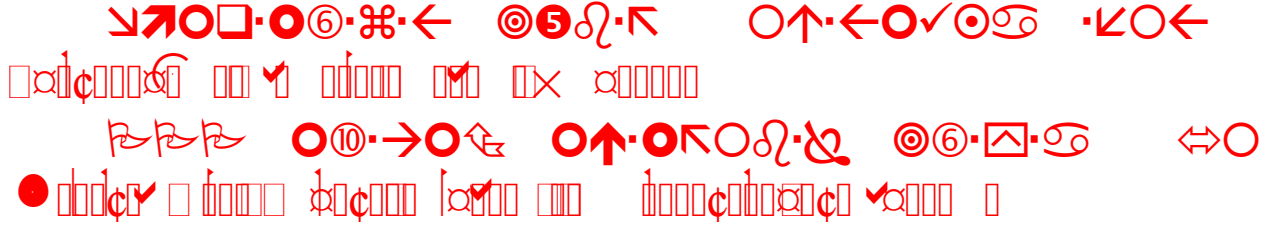
sh:» (R.k.k: 396)

Nur'un Min Envâr-il Kur'an Risalesi sh: 13; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 566

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/211, 5/15; Feth-ül Bârî Buharî Şerhi 7/42; Sahih-i Müslim 4/1864; Tirmizî 4/370; Sahih-i İbn-i Hibban 9/21; Müstedrek-ül Hâkim 3/86; Cem'-ül

Fevaid 2/504; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/256; Müsned-ül Firdevs 3/278; El-Feth-ül Kebir 2/120; Müsned-ül Humeydî 1/123, hadîs no: 253; Delail-ün Nübüvve - Beyhakî 6/369; Türkçe Tercüme Buharî 9/432, hadîs no: 1496; El-Heyet-üs Seniyye - Nur'u Osmaniye Kütübhanesi 954/1290, sh: 8; Tarih-ül Hulefa - Suyutî sh: 117, 118 ve 119; Hüccetullah Âle-l Âlemîn - Nebhanî sh: 343; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 6026; Râmuz-ül Ehadîs sh: 286 ve 320

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

Meâli: "Sizden evvelki ümmetlerde bazı insanlar vardı ki, muhaddes idiler. Yani ilhama mazhar kimseler idiler. Eğer bunlar gibi içinizde birisi varsa, o da Ömer'dir. Yani ilhama mazhar eski ümmetlerdeki insanlar gibidir."

* * *

67- Resul-i Ekrem (A.S.M.) halk arasında istimal edilen teşbih ve temsilleri kullandığı...

Risalede yeri: Sözlere sh: 342; Şuâlar sh: 579; Âsâr-ı Bediyye sh: 189

Risale-i Nur'da geçtiği metniyle: «Beyn-en nas iştihar bulmuş bazı hikâyeler bulunuyor ki, durûb-u emsal hükmüne geçer. İşte o neviden beyn-en nâs tearûf etmiş bazı kıssa ve hikâyatı, Resul-i Ekrem (A.S.M.) bir maksad-ı irşadî için temsil ve hikâye nev'inden zikredivermiş.»

Me'hazaler: Sahih-i Buharî 2/137 Peygamber'in bazı hanımları kendisine sordular: "Hangihimiz en evvel sana kavuşur ? Feran etmiş

Yani, eli en uzun olan. Onlar demişler: Biz sonra anladık ki, eli en uzun demek, sadakası şok olan demektir

Birçok misallerde Cem-ül Fevaid 1/306 ve El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned-i Ahmed 9/205'de emsal ve hikâyeler tarzındaki hadîsler bölümü; keza El-Feth-ül Kebir 1/42 Tavîl-ün Necad, Rafi-ül İmad gibi hadîslere bakılabilir.

* * *

68- Serv ve Hut ve Sahret taşı mes'eleleri...

(Not: Bu makamda, Sevr ve Hut ile Sahret Taşı hakkında gelen hadîsler

sh:» (R.k.k: 397)

İmam-ı Zehebî de bu hadîsin sıhhatini ikrar etmiş.
sh:» (R.k.k: 398)

Sevr hakkında gelen rivayetler ise, me'hazleriniz verdiğimiz tefsir ve tarih kitaplarında bulunmaktadır.

* * *

69- «Bir vakid huzur-u Nebevî'de derin bir ses işitildi. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti ki: "Bu gürültü, yetmiş senedir yuvarlanıp ta, ancak bu dakika Cehennem'in dibine düşen bir taşın gürültüsüdür."...»

Risalede yeri: Sözler sh: 342; Mektubat sh: 93 ve Şuâlar sh: 579 (Beşinci Şua) gibi yerler.

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/3184, hadîs no: 2844; yine Müslim 4/2145, hadîs no: 2782; Müsned-i Ahmed 2/271, 3/341, 346 ve 360; Şerh-üş Şifa- Aliyy-ül Karî 1/697; Cem'-ül Fevaid 2/763; El-Feth-ül Kebir 2/282; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/59; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 7/52; keza Şerh-üş Şifa Nesim-ür Riyad 3/203; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/171

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

İmam-ı Zehebî de bu hadîsin sıhhatini ikrar etmiş.
sh:» (R.k.k: 398)

Meâli: Ebu Hüreyre'de rivayet, demiş ki: "Biz Resulullahla beraber iken, âniden bir gürültü işitildi. Peygamber (A.S.M.) dedi: "Biliyor musunuz bu nedir?" Biz dedik ki: "Allah ve Resülü daha iyi bilir." Bunun üzerine, Peygamber (A.S.M.) ferman etti ki: "Bu bir taşır ki,

yetmiş seneden beri Cehennem'e doğru gitmekte iken, şu anda Cehennem'in dibine düşmesinin gürültüsüdür."

(Not: Risale-i Nur'da bahsi edilip, kaynak kitaplarda izahı bulunan ölen "meşhur münafık"ın ismi ise; Yahudilerin Benî Kaynuka' Kabilesinden ve "Münafıkların Mağarası" olarak yâdedilen "Rufaa' bin Zeyd bin Tabut" tur. Dakakalarla zamanlama meselesi ise, Hz. Üstad'ın değerlendirmesidir. Ruh-ul Beyan Tefsirinde, Resul-i Ekrem'in mezkûr ihbarından az sonra, meşhur münafığın evinden matem seslerinin yükseldiğini kaydetmektedir.)

* * *

70- «Cenab-ı Hakîm-i Mutlak şu dâr-ı tecrübe ve imtihanında çok ehemmiyetli şeyleri kesretli eşya içinde saklıyor. O saklamakla çok hikmetler, çok maslahatlar bağıdır. Meselâ Leyle-i Kadri umum Ramazanda, saat-ı icabe-i duayı Cum'a gününde, makbul velisini insanlar içinde, eceli ömür içinde ve kıyametin vaktini ömr-ü dünya içinde saklamış.»

sh:» (R.k.k: 399)

Risalede yeri: Sözler sh: 342 (Yirmidördüncü Söz'ün Üçüncü Dalı); Elyazma Nur-un Min Envâr-il Kur'an sh: 59; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 566, 567

Me'hazler: Münebbihat-ı İbn-i Hacer sh: 25

Zabıt şekli:

■↓·○■○② ↔○⊗ ○↓·○■○② ·↑·■·← ↔·○⊗·↗·○ ·
↑·○↔○⊗ ·○↘○⊗ ↳·⊙·↳ ⊙→○↳ █⊗⊗
□□□✓ □□□□□✓ □□□□● □⊗
↳⊗□□✓ □ □□□● □×□□↳ ↳□□□□□□□□□□↳ □□□□) □□ □□□□□
□□□□● □×□□↳ □□□□↳ □□□□↳ □□
□□□□□□□□□□ □□□● □×□□↳ ↳-□↳ □↳□↳□↳ □□□□ □□□□□□□
□
↔○⊗ ↔·⊙⊙②○↗⊗⊗ ·↑·█·○⊗⊗⊗ ·↑·■·←·↳
□□□✓ □□□□□□□□□□↳ □□□□(□↳□□↳ □□□□□
□□□□□↳ □□□□□↳ □↳□□↳ □□□□↳ □□□□□↳ □□□□□↳ □□□□ □×□□
□□↳↳✓ □□□□□□□□✓

Meâli: Hazret-i Ömer (R.A.) demiş ki: "Cenab-ı Hak altı şeyi, altı şey içinde saklamıştır: 1- Rızayı taat içinde.. 2- Azabı masiyet içinde.. 3- İsm-i Azamını Kur'an içinde.. 4- Leyle-i Kadr'i Ramazan içinde.. 5- Salât-ı vustayı, beş namazlar içinde.. 6- Kıyamet gününü, günler içinde saklamıştır."

* * *

71- Sahabe ve Tabiînlerin dahi kıyametten korktukları ve onun alâmetleri olan Mehdi ve Deccal'ı bekledikleri...

Risale-i Nur'daki metni: «Her asır, hattâ asr-ı hakikat-bîn olan Asr-ı Saadet dahi daima kıyametten korkmuşlar. Hattâ bazıları şeraiti hemen hemen çıkmış demişler.»

Risalede yeri: Sözler sh: 343 (Yirmidördüncü Söz'ün Üçüncü Dalı'nın Sekizinci Aslı)

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/545 ve 549; İbn-i Mes'ud demiş: "Deccal'ın alâmeti gelip geçmiştir." Hilyet-ül Evliya 2/213 yine İbn-i Mes'ud'dan aynı mânada başka tarz bir söz rivayet edilmiş; El-Musanef - San'anî 11/402, Ebu Hüreyre (R.A.) ihtiyarlığı zamanında Hazret-i İsa'ya yetişmek emelinde bulunduğunu yazmış; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/23 meşhur tabiî Tavus-u Yemenî demiş:

Yani, "Ben istiyorum ki, ölmeyeyim. Tâ ki Mehdi'nin zamanında yetişeyim." Cem'ül Fevaid 1/289; Müsned-ü İbn-i Hanbel 2/298 ve 299; yine El-Havî Lil-Fetavi 2/244 Tabiîn devrinde insanlar, Musa bin Talha'yı, Mehdi olarak biliyorlardı. Fakat sonra bu zât, meşhur Muhtar'ın şerrinden kaçıp Kûfe'ye gelince anladılar ki; bu, o değil; keza El-Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 263, Geylanî Hazretleri kendi zamanındaki o vakit için demiş:

Yani: "Bu zaman âhîrzamandır, nifak ve münafıklık vaktidir."

Yani: "Bu zaman âhîrzamandır, nifak ve münafıklık vaktidir."

* * *

sh:» (R.k.k: 400)

72- «Deccal'ın birinci günü bir sene, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü eyyam-ı saire gibidir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 344; Şuâlar sh: 586 ve daha sair risalelerde varsa...

Me'hazler: Şerh-i Müslim - Nevevî 18/66; Ebu Davud hadîs no: 4321 ve 4322; Sahih-i Müslim 4/2252, hadîs no: 110; İbn-i Hanbel 3/367; El-Müstedrek 4/530; El-Feth-ür Rabbanî - Şerh-i Müsned 24/82, 84 ve 85; Mecma-uz Zevaid 8/349; Kenz-ül Ummal 14/325, bir çok sahih kaynaklardan nakil...

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in uzun hadîsi:

Yani: "Bu zaman âhîrzamandır, nifak ve münafıklık vaktidir."

□§□□□□□□ □× ¥□□□□□□ §□□□□□□× ¥□□□□□□ §□□□□□□× ¥□□□□□ □
℞℞℞ ⊙↑○➤○←○●○◀○◁ ○↑○←○●○◀○◁ ○⑩○
✦◀○●○◀

Meâli: Sahabeler sormuşlar: "Ya Resulullah! Deccal'ın yer yüzünde müddeti ne kadar olacak?" Peygamber (A.S.M.) ferman etmiş: "Kırk gün.. öyle günler ki; bir günü bir sene kadardır, bir günü de bir ay kadar ve bir günü bir hafta kadardır. Sair günleri ise, sizin günleriniz kadardır."

* * *

73-

●○⑩☎ ○◀ ○↓.↻↗○↻.☐ ○●○.↗.◆ ○↑.○➤○◁
✓ □□□□□□ ✓ □□□□□□□□ □□ □□□□ □□□
□§□✓ □□□ □□□□□□□ ✓ □ □□□□□ □ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Sözler sh: 345; El-Mesneviy-ül Arabî sh:343

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/306; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 4/173;

Riyaz-us Salihin sh: 219; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/178, 219, 509 ve 620; Tirmizî, asıl metin 3/261; Şerh-üs Sünne 14/229; Cem'-ül Fevaid 1/383; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5177; El-Feth-ül Kebir 1/12, 3/47; Râmuz-ül Ehadîs sh: 385 ve 466; Levakîh-ul Envar - Şa'ranî sh: 146; Kenz-ül Ummal 3/195 ve 213 dört tane ayrı ayrı hadîsler; Müsned-ül Firdevs 3/342; Feyz-ül Kadir hadîs no: 7680; Tirmizî ve Ziya-ul Makdisî'den nakil ile Suyutî'nin sıhhatine hükmetmiş olduğunu yazmış; Tirmizî hadîs no: 2320; Mecma-uz Zevaid 10/288; Hilyet-ül Evliya 3/253 ve 304; Tarih-i Bağdat - Hatib-i Bağdadî 4/92; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/5921; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 5/1956; Ed-Duafa' - Akilî 3/46

Zabıt şekli: Riyaz-üs Salihîn hadîsi:

○↓.↻↗○↻.☐ ○●○.↗.◆ ○↑.○➤○◁○◁ ○●○.↗.◆
|▶ □□□□□□ ✓ □□□□□□□□ □□ □□ □× □□□
□□□□□□□□□□ §□✓ □□ □□□ □□□ ✓ □ □□□□ □×
□□□□□□□□ ✓ □□

Meâli: "Eğer Allah'ın yanında dünya bir sinek kanadına muadil gelmiş olsa idi, kâfirler ondan bir yudum suyu içmeyeceklerdi."

* * *

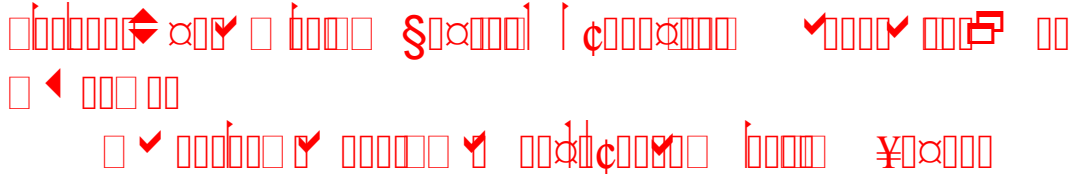
sh:» (R.k.k: 401)

74- «Evet, âlem-i bekadan bir sinek kanadı kadar bir nur, madem ebedîdir, yeryüzünü dolduracak muvakkat bir nurdan daha hayırlıdır.»

Risalede yeri: Sözler sh: 346 (Yirmidördüncü Söz'ün Dokuzuncu Aslı); Lem'alar sh: 77 (13. Lem'anın Yedinci İşareti) ve Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/144; İbn-i Hibban 9/252; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/73; Müstedrek-ül Hâkim 2/299 (İmam-ı Zehebî hadîse "Sahihtir" demiş); Ez- Zühd - İbn-i Hanbel sh: 29; El-Feth-ül Kebir 3/15

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

Meâli: Sehl bin Saidî'den rivayet: "Cennet'te bir kamçı yeri kadar bir yer, dünya ve mâfihadan hayırlıdır."

* * *

75- Kur'an Sûrelerinin bazılarının faziletleri hakkında vârid olmuş olan hadîs-i şerifler...

Risalede yeri: Sözler sh: 346; El-Mesneviy-ül Arabî Zehre'nin Zeyli sh: 289; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 354

Risale-i Nur'daki metni: «İnsafsız ehl-i ilhadın mübâlağa zannettikleri hattâ muhal bir mübâlağa ve mücazeffe zannettikleri biri de, amellerin sevabına dair ve bazı sûrelerin faziletleri hakkında gelen rivayetlerdir. Meselâ: "Fatiha'nın Kur'an kadar sevabı vardır. Sûre-i İhlas sülüs-ü Kur'an, Sûre-i İza Zülzileti rubu', Sûre-i Yâsin on defa Kur'an kadar olduğuna rivayet vardır.»

Me'hazler: (Not: Me'hazler verirken, mezkûr sûreler hakkında gelen hadîsleri beraber vereceğiz. Herbir sûre için ayrı ayrı me'hazler vermeyeceğiz. Yalnız üç "Kulhüvallahü Ehad" sevabı Kur'an kadar olduğu hadîsler mütevatir olduğundan onu ayrıca kaydedeceğiz. Diğer sûreler hakkında gelen hadîslerin me'hazleri için, müşterek me'hazler göstereceğiz.)

Üç "Kulhüvallah" bir Kur'an kadar sevabı vardır hadîsi için bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 113

Türkçe Terceme Buharî, hadîs no: 170 ve 1771; Müsned-i Ahmed 2/173, 3/147 ve 221, 5/418; Tirmizî 5/165, hadîs no: 2893; İbn-i Mace Fezail-ül Kur'an 21; Müstedrek-ül Hâkim 1/566; Zülzilet ve Kâfirûn Sûreleri hakkında; Cem-ül Fevaid 1/160, 170, 171 ve 172; Sahih-i Müslim Müsafirîn 26; Daremî Fezail-ül Kur'an 4; Şuab-ül İman - Beyhakî 5/455, 466 ve 471; Tefsir-i Ruh-ul Maanî Elusî 3/255; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 2156, 3144; El-Feth-ül Kebir 1/177,

sh.» (R.k.k: 402)

405, 487, 2/302, 3/225 ve 228; Ebu Davud Kitab-ül Hacc 95; Kenz-ül Ummal 1/584, 588, 591 ve 595'te bir çok hadîsler; Râmuz-ul Ehadîs sh: 50, 177 ve 335; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 7/443; Tuhfet-ül Ahvezî bi-şerh-i Cami-it Tirmizî 8/197

Zabıt şekli: Ayrı ayrı sûreler hakkında gelmiş olan ayrı ayrı hadîsler olduğu için kaydedemedik. Ama Risale-i Nur'daki nakil aynen vardır. Yâsin Suresinin bir defa okunması, 12 defa Kur'an kadar olduğu hakkındaki hadîs rivayetleri, Ruh-ul Beyan Tefsirinde ve Tuhfet-ül Ahvezî hadîs kitabında geçmektedir.

* * *

76- «Kur'anın herbir harfinin on, bazan yetmiş, bazan yediyüz kadar haseneler kazandırdığı...»

Risalede yeri: Sözler sh. 346; Mektubat sh: 401 ve sair Risalelerde varsa...

Me'hazler: Şuab-ül İman - Beyhakî 1/154 ve 157, 2/165 ve 166; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 1/99; Nesaî 8/105; Riyaz-üs Salihîn sh: 404; Et-Tergib Vet-Terhib 2/342, Et-Taç Kurtubî sh: 29-41; El-Me'surat Hasan-ül Benna sh: 41; Masabih-üs Sünne 2/117; İhya-u Ulûm-id Din 1/273; Daremî 2/429; Tirmizî 2/430. Buraya kadarki me'hazler, Kur'an harflerinin muzaaf sevabları hakkında gelen hadîsleri ihtiva eden kitaplardır.

Cem-ül Fevaid 1/4 ve 405; Muhtar-ul Ehadîs sh: 105 ve 162; Buharî 1/17, Ebu Davud Et-Tayalisî 1/19; Mecma-uz Zevaid 4/145 ve 156. Buraya kadarki me'hazler ise, herbir hayırlı amelin birden tâ bir milyona kadar hasene ve sevab kazandırabileceği hakkındaki hadîslerdir.

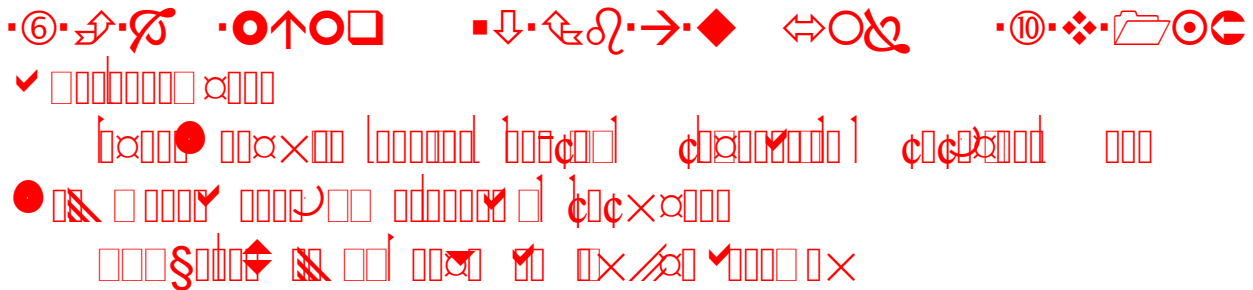
Garib-ül Hadîs - Birgevî sh: 55; Kenz-ül Ummal 8/453, 6/352 ve 1/443, 531, 518, 535, 542 ve 554 birçok hadîsler bu sahifelerde mevcuttur. Buraya kadarki me'hazler de, mutlak sevabların tezaufu hakkındaki hadîslerdir.

* * *

77- «Kim iki rekat namazı filan vakitte kılsa, bir hacc kadardır.»

Risalede yeri: Sözler sh: 347 ve daha başka risalelerde varsa...

Me'hazler: El-Ezkâr - Nevevî sh: 70'de: □

El-Gunye - Geylanî 2/82 (aynı hadîs başka bir tarikte getirilmiştir); Mecma-

sh:» (R.k.k: 403)

uz Zevaid 10/104 ve 105 (aynı meâlde dört hadîs-i şerif getirilmiştir. İmam-ı Heysemî bu hadîsler için "Senetleri güzeldir" demiş). Keza Kenz-ul Ummal 1/151, 152 ve 170 (bir kaç tane hadîs)...

Birinci hadîsin meâli: "Kim ki, sabah namazını cemaatla kılar, sonra oturarak tâ güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikreder ve sonra kalkıp iki rek'at namaz kılar, onun sevabı bir tam hacc ve bir umre kadardır."

Tirmizî bu hadîs için "Hasen hadîstir" demiş.

* * *

78- «Gıybet katil gibidir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 347 ve 348; Âsâr-ı Bediye sh: 327

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 3/116-117; Muhtar-ül Ehadîs sh: 49; Kenz-ul Ummal 3/586; Es-Siyer-ül Kebir - İmam-ı Muhammed 4/1514

Zabıt şekli:

Meâlî: "Gıybet katilden daha şiddetlidir."

* * *

79- «Güzel bir söz, bir abdi azad etmek gibidir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 348

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib 3/421-434; Mevarid-üz Zam'an sh: 470; El-Ezkâr - Nevevî sh: 288; Müsned-i Ahmed 2/316, 374, 4/256, 258 ve 379, yine 4/296 ve 300, 6/298; Tirmizî Tefsir-i Süre 1, 2; Tuhfet-ül Ahvezi 3/261; Nesâî zekât/3, 6; Müsned-ül Humeydî 2/405; Kenz-ül Ummal 6/361-368 (bir çok hadîs şekilleri); yine Kenz-ül Ummal 3/269; Şuab-ül İman - Beyhakî 6/499; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/249

Zabıt şekli: Kenz-ül Ummal'dan bir

hadîs

لَا يَكْفُرُ الْفَرْقَانُ بِاللَّيْلِ الْبَاطِلِ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُصِيبُهَا الْمَاءُ الْغَيْرُ الْمُبَارَكُ فَالْأَرْضُ سَاهِيَةٌ
لِلَّيْلِ الْبَاطِلِ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُصِيبُهَا الْمَاءُ الْغَيْرُ الْمُبَارَكُ فَالْأَرْضُ سَاهِيَةٌ

Meâlî: "Sadakanın en efdali, lisan sadakasıdır, yani güzel sözdür. Onun şefaati ile, esirin kurtarılması mümkündür ve kan davasının durmasına sebep olabilir... ilh."

Ruh-ul Beyan Tefsirinde: "Lisan ile yapılan (söylenen) sadakadan daha efdal hiçbir sadak yoktur" meâlinde bir hadîs-i şerif geçmektedir.

* * *

sh:» (R.k.k: 404)

80-

لَا يَكْفُرُ الْفَرْقَانُ بِاللَّيْلِ الْبَاطِلِ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُصِيبُهَا الْمَاءُ الْغَيْرُ الْمُبَارَكُ فَالْأَرْضُ سَاهِيَةٌ
لِلَّيْلِ الْبَاطِلِ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُصِيبُهَا الْمَاءُ الْغَيْرُ الْمُبَارَكُ فَالْأَرْضُ سَاهِيَةٌ

Risalede yeri. Sözlere sh: 348; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 354
Me'hazler: Mecmuat-ul Ahzab 2/263 (İhya-u Ulûm'dan nakil diye kaydederek ve Hazret-i Ali'den rivayet edilmiş diye yazmış). Keza Mecmuat-ul Ahzab 2/372 (İsmail bin

Muhammed El-Halvetiye'nin cem'etmiş olduğu "Uşşakıye" tariaktının mühim virdlerinden birisinde mezkûr duanın üç fıkrasından birinci fıkrası mevcuddur.)

(Not: Ancak Mecmuat-ul Ahzab'ın birinci me'hazının İhya-u Ulûm'dan naklettiği husus, şimdiki matbu' İhya-u Ulûmlarda bulunamadı. Mümkündür ki, kitabın müellifinin elindeki nüsha elyazma nüsha olduğundan, içinde bu mes'ele bulunabilir.)

* * *

81- Kur'an gibi hadîsin de müteşabihatı vardır.

Risalede yeri: Sözler sh: 350 (Yirmidördüncü Söz Üçüncü Dal Onbirinci Asıl); Onikinci ve Ondördüncü Lem'alar ve Beşinci Şua gibi Nur'un sair risaleleri...

(Not: Bu hüküm, bir hadîs-i şerifin öz metni değildir. Amma hadîslerin o tarzda olanlarının varlığını kabul etmiş büyük İslâm muhakkiklerinin gerçek bir hükmüdür.)

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/207; El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa - Berzencî sh: 182

* * *

82-

⇔○et○⇔·☞ ○↓○·☞·☞·☞ ·✓·☞ ·○⇔·☞·☞·☞·☞ ○↓○·☞·☞

Risalede yeri: Sözler sh: 350; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 567

Me'hazler: Türkçe Terceme Buharî 4/142 hadîs no: 591, 592 ve 9/33 hadîs no: 1464; Sahih-i Müslim Kitab-ül Müfessirîn/125; Ebu Davud Taharet/79, Tetavvu'/26; Tirmizî Mevakıt/28, Fiten/63; Nesaî El-Leyl/36;Muvatta' 9; Müsned-i Ahmed 1/22, 2/251, 348; Sahih-i Buharî 2/67; Cem'-ul Fevaid 1/317; Sahih-i İbn-i Hibban 1/101; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 12/1229 ve nihayet Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 449

sh:» (R.k.k: 405)

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

⇔○et○⇔·☞ ○↓○·☞·☞·☞ ·✓·☞ ○↓○·☞·☞·☞·☞
□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□ □

Meâli: "Ey Âişe! Bil ki, benim gözlerim uyurlar, amma kalbim uyumaz."

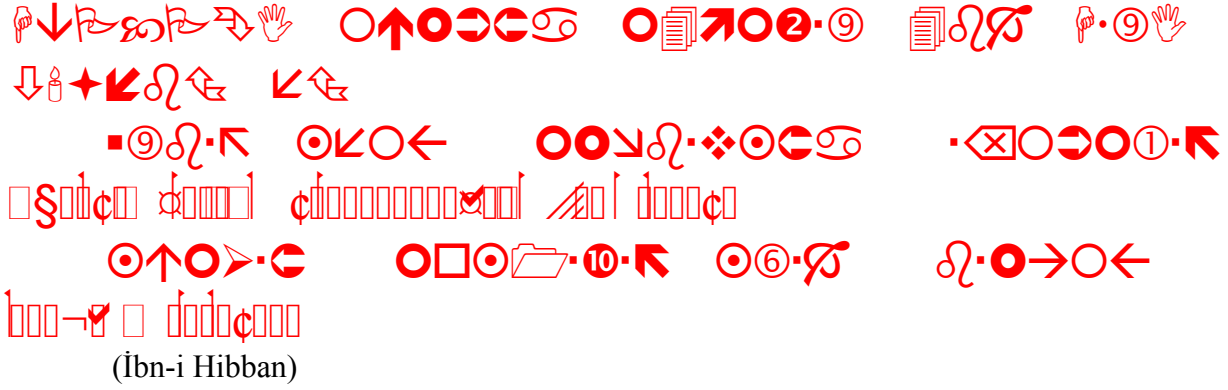
* * *

83- «Melekler, zikir ve tesbih ve hamd ve ibadet ve ma'rifet ve muhabbetin envarıyla tagaddî edip telezzüz ediyorlar. Çünkü onlar nurdan mahlûk oldukları için, gıdalarına nur kâfidir...»

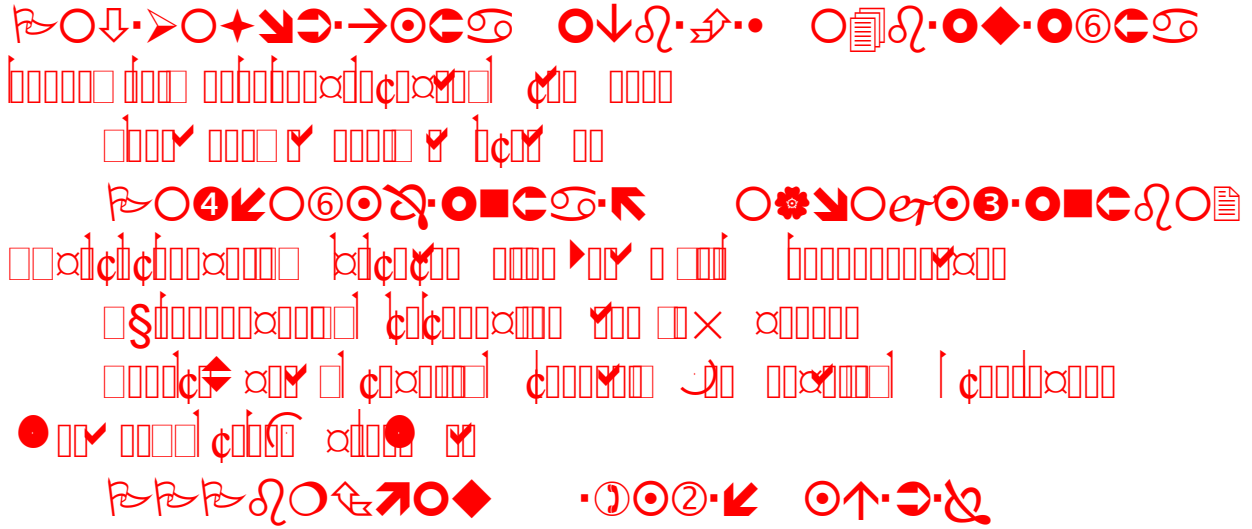
Risalede yeri: Sözler sh. 353; Elyazma Nur-un Min Envâr-il Kur'an sh: 60; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh. 609 ve daha başka risalelerde varsa...

Me'hazler: Sahih-i Müslim 3/229; Müsned-i Ahmed 6/153 ve 168 Sahih-i İbn-i Hibban 8/9; Müstedrek-ül Hâkim 4/511; Mişkât-ül Firdevs 2/291; El-Feth-ül Kebir 2/212; İhya-u Ulûm-id Din 1/299; Tefsir-i İbn-i Kesir veya El-Dürr-ül Mesnsur - Suyutî 3/388, 5/163, 7/467; Kenz-ül Ummal hadîs no: 15175; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/413

Zabıt şekli: 1- Melâikelerin hilkati: □

2- Gıdalır nurdur:

İbn-i Hibban ve Müstedrek'in hadîsleri...

Meâlleri: Hazret-i Âişe'den rivayet: Dedi ki, Resulullah (A.S.M.) ferman buyurdu: "Melâikeler Nur'dan halkedilmişlerdir. Cânn ise, ateşten mahlukturlar ve Âdem ise, onun hilkati size tavsif ettiğim gibidir."

İkinci hadîsin meâli: "Deccal zamanında mü'minlerin taamı, melâikenin taamıdır." Sahabeler sordular: "Yâ Resulullah! Melâikenin taamı nasıldır?" Dedi ki: "Onların taamı, söyledikleri tesbih ve takdisleridir. O gün, yani Deccal zamanında kimim sözü tesbih ve takdis olursa, Cenab-ı Allah ondan açlığı giderir, açlıktan hiç korkmaz."

84- «Rezzakiyet arşının hamelesi, Mikâil (A.S.)dır.»

(Taberanî'den)

Meâlleri: "Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır. Münafığın ameli ise, niyetinden hayırlıdır. Herkes kendi niyetine göre karşılık görür... ilh."
* * *

86-

Risalede yeri: Sözlük sh: 361 ve daha sair risalelerde varsa...

Me'hazler: Sahih-i Müslim hadîs no: 2727; Ebu Davud hadîs no: 2503; Tuhfet-ül Ahvezî - Tirmizî hadîs no: 3626; Nesaî 4/77; El-Ezkâr - Nevevî sh: 16-17; Cem'-ül Fevaid 1/675; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/428; Müsned-i Ahmed 1/258 ve 353, 6/43; Mecma-üz Zevaid 1/61 ve 109; Kenz-ül Ummal 1/93

Zabıt şekli: Müslim'in hadîsi:

sh:» (R.k.k: 407)

Meâli: Cüveyriye (R.A.)'dan: Resulullah (A.S.M.) dedi ki: Ben senden sonra, dört kelimeleri üç kere tekrarladım. Eğer sen de bunları bugünden itibaren okursan, bunların sevablarını sana ben tartacağım. İşte o kelimeler şunlardır:

□□

* * *

87- «Kâbe duvarına altın harfleriyle yazılan "Muallekat-ı Seb'a" ve Lebid'in kızı, babasının şirini Kâbe'den indirirken demiş: "Âyâta karşı bunun kıymeti kalmad."»

Risalede yeri: Sözlür sh: 368 ve 446; Şuâlar sh: 134

Me'hazler: (Not: Bu bir hadîs değil, tarihî bir hâdisedir. Bütün İslâm tarihlerinde çeşitli rivayetlerle gelip meşhur olduğu için üzerinde fazla durmadım. Sadece bir-iki me'haz verip geçeceğiz.)

Mukaddimet-ü İbn-i Haldun sh: 580 ve 581; Kamus-ul A'lam Ş.Sami 5/3986

Meşhur Arab şairlerinden olan ve Peygamberimize yetişip O'na iman eden meşhur Lebid'in Muallekat-ı Seb'a içinde olan şiirinin baş beyti şöyledir:

Lebid'in bu beyti, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) takdirlerine de mazhar olduğu meşhurdur.. ve "Lebid'in şiirleri içinde doğru olan bu beytidir" diye ondan senakârane bahsettiği de meşhurdur. (Bu hâdise, birçok hadîs kitaplarında mevcuddur. Biz sadece bir kitabın ismini verip geçeceği.) El-Keşkül - M.Âmilî 1/346

Lebid'in şiirinin mânası: "Âgâh olunuz ki, içinde Allah olmayan herşey bâtıldır. Ve her ni'met hiç şüphesiz ki, zeval bulacaktır."

* * *

88- Kur'anın karşısında muaraza etmek isteyen müşrikler için, Câhız'ın: "Muaraza-i bil-huruf mümkün olmadı, muaraza-i bis-süyûfa mecbur oldular." sözü...

Risalede yeri: Sözlür sh: 369 (Yirmibeşinci Söz); Mektubat sh: 186; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 122, 123

Sözlür'deki metin: «Demek muaraza-i bil-huruf mümkün değildi, muhaldı. Onun için muharebe-i bis-süyûfa mecbur oldular.»

sh:» (R.k.k: 408)

Me'hazler: (Not: Bu söz bir hadîs-i şerif değil, amma İlm-i Kelâm ve sair muhakkik âlimlerin bir hükmüdür.) El-İtkan Fi Ulûm-il Kur'an - Suyutî 2/117

* * *

89- «Bir bedevî   kelâmını işittiği anda secdeye gitti. Ona dediler: "Müslüman mı oldun?" "Yok" dedi, "Ben şu kelâmın belâgatına secde ediyorum."»

4/86

Risalede yeri: Sözlere sh. 378; Şuâlar sh: 134 ve daha başka yerlerde varsa...
Me'hazler: (Sadece bir tek me'haz verip geçeceğiz.) Tefsir Ruh-ul Maani- Elusî

Zabıt şekli: Aynen Üstad'ın kaydettiği gibidir.

* * *

90- Müşrikler bile Kur'anın i'cazını itiraf etmişlerdir.

Risale-i Nur'daki metin: «Hattâ Kureyş'in rüesasından müdakkik bir belîğ, müşrikler tarafından Kur'anı dinlemek için gitmiş, dinlemiş, dönmüş demiş ki: "Şu kelâmın öyle bir halâveti ve taraveti var ki: kelâm-ı beşere benzemez. Ben şâirleri, kâhinleri biliyorum; bu onların hiç sözlerine benzemez. Olsa olsa, etbaimızı kandırmak için, sihir demeliyiz.»

Risalede yeri: Sözlere sh: 378 (Yirmibeşinci Söz)

Me'hazler: El-İtkan Fî Ulûm-il Kur'an - Suyutî 2/117; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 3/279; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/264; Kenz-ül Ummal 12/389; Delâil-in Nübüvve - Beyhakî 2/198; Delâil-in Nübüvve - Ebu Nuaym 1/232 ve 233; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/394

Zabıt şekli: Verilen me'hazlerde, hem Velid bin El-Mugîre ve hem de Utbe bin Rubey'a her ikisi de Arab belîğlerinin en meşhurlarından idiler. Bunlar ikisi de ayrı ayrı gelmişler, Kur'anı dinlemişler ve sonra dönüp müşriklere itiraf etmişler ki: "Biz bir çok şâir, kâhin ve sairleri dinlemiştir. Dinlediğimiz bu Kur'an, onlara hiç benzemiyor..." diye uzun hikâyeleri kitaplarda yazılıdır.

* * *

91-

Risalede yeri: Sözlere sh: 384 (Yirmibeşinci Söz)

Me'hazler: (Not: Bu söz bir hadîs-i şerif değildir. Muhakkikîn-i ülemanın Kur'an hakkında kabul ettikleri köklü bir kanaat ve hükümleridir.)

sh:» (R.k.k: 409)

Meselâ, İhya-u Ulûm-id Din 1/105, Gazalî Hazretleri Kur'an hakkında aynı sözü kullanmıştır.

* * *

yazarken daha şu kelime

gelmezden evvel, şu kelimeyi söylemiştir. Acaba bana da mı vahiy gelmiş, zannında bulunmuş.»

Risalede yeri: Sözlere sh. 419 (Yirmibeşinci Söz) ve daha Nur'un başka yerlerinde varsa...

Me'hazler: Tefsir-i İbn-i Kesir 3/209; Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 5/6-7; Mesnevî Celâleddin-i Rumî 6/2

Zabıt şekli: Vahyin o kâtibinin kim olduğu hakkında bir kaç rivayet şekli vardır. Birinci rivayette -ki en sahihidir- Hazret-i Ömer-ül Faruk'tur. İkinci rivayette Zeyd bin Sâbit olduğunu söyleyenler var. Üçüncü rivayette ise, Muaz bin Cebel (R.A.) olduğu söylenmiş. Ve dördüncü rivayet de, bu kâtibin Abdullah bin Sa'd olduğu yönündedir.

* * *

98- ✓ ooooooqX oyo o ooooo oooooX yo o ooooo

sh:» (R.k.k: 412)

Risalede yeri: Sözlere sh: 433; Mektubat sh: 184; Tercüme Mesnevî (Abdülmecid) sh: 257 ve daha Nur'un diğer yerlerinde varsa...

Me'hazler: Bu söz şu metniyle bir hadîs-i şerif olarak bulunamadı. Lâkin eskiden beri ülema arasında darb-ı mesel kabilinden kullanıla gelmiş sözdür. Ekseriya Arabçadan "Heyhat!" makamında kullanılır. Yani; "Bu nerede? O nerede?..."

Bir hadîs olmadığı için, aslının kimden geldiğine dair araştırma yapmadım.

Mânası: "Yerden göğe kadar fark vardır."

* * *

99- «Münâcat-ı Ahmediye olan Cevşen-ül Kebir...»

(Bu münâcat, Üstad Bediüzzaman tarafından hergün vird olarak okunmuş olduğu gibi, Risale-i Nur'un muhtelif yerlerinde onun büyüklüğü, hakikatlığı ayrı ayrı ifadelerle beyan edilmiştir. İşte Cevşen-ül Kebir'den bahseden Nur Risalelerinin yer ve sahife numaraları kısmen aşağıdadır:)

Sözlere sh: 454; Mektubat sh: 217; Lem'alar sh: 339; Şuâlar sh: 59, 104, 129, 246, 622 ve 625; Büyük Tarihçe sh: 398 ve daha Risale-i Nur'un bir çok yerlerinde, Üstad Bediüzzaman Hazretleri gayet kesin ve pervasız bir kanaatla, Cevşen-ül Kebir Duasının Resul-i Ekrem (A.S.M.)'in kudsî bir münâcatı olduğunu beyan etmişlerdir.

Me'hazler: Mecmuat-ul Ahzab 1/231'de Cevşen'in senedi de kaydedilmiştir; ayrıca Irak'da tab'edilmiş "Mecmuat-ud Daavat" isimli bir eserde Cevşen'i ve onun rivayet senedini de görmüştüm.

Cevşen-ül Kebir Münâcatı, mütedavil hadîs kitaplarında tamamının bulunmadığını söylemeye gerek yoktur. Sırlı ve hususi hadîsler kısmından olduğu da kesindir. Bununla beraber Cevşen-ül Kebir'in bazı kısımları (Cevşen-ül Kebir duası olarak değil) Peygamber'in (A.S.M.) sair duaları içinde olarak, bazı hadîs kitaplarında bulunmaktadır. Az sonra nümunelerini arz edeceğiz.

Sırlı hadîslerin varlığı hakkında bu kitabın mukaddimesi olan "Hadîs İlmi Bölümü"nde bir çok deliller zikretmişiz. İsteyen bakabilir. Sırlı ve hususi hadîsler ise, elbette ki meşhur olmayacak ve belli hadîs kitaplarında da yer almayacaktır. Yer almadığı için de, muhaddislerin ne lehinde ne de aleyhinde bir sözleri yoktur.

Cevşen-ül Kebir Münâcatını, bil-farz senedi olmayan sadece dillerde dolaşan bir hadîs olarak kabul etsek bile; İmam-ı Suyutî Hazretleri "Sened-ü Masafaha" Risalesi Mukaddemesinde, mukarrer bir hadîs kaidesi olarak yazdığı şu: "Senedi bulunmayan hadîsler görülürse, eğer o hadîs, usûl-u

sh:» (R.k.k: 413)

İslâmiyeye zıd, akla münafî ve ayrıca da sair sahih hadîslere muhalif ise, o zaman mevzuluğuna hükmedilebilir. Eğer bu şartlar yoksa, o hadîs bir tarafa bırakılır ve ilişilmez." İşte, bu hadîs kaidesine göre, Cevşen-ül Kebiri ölçtüğümüz zaman, kaidedeki menfî üç kaziyeden hiçbirisinin Cevşen'de bulunmadığını görmekteyiz. Kaideye muhalefet şöyle dursun, baştan sona kadar Kur'an âyetlerini, Esmâ-i Hüsna'yı ve hakiki hâlis tevhidi terennüm etmektedir. Böylelikle Cevşen-ül Kebir, usûl-ü İslâmiyenin en mühim temeli olan tevhid hakikatını tahkim ve takviye ediyor. Hem Marifet-i İlahiye'ye dair harikulâde tavsifat göstermesi ve hiçbir ârifin, hiçbir kâmil velînin münâcatlarına benzemesini, elbette Cevşen-ül Kebir'in, Mu'ciz-Beyan olan Lisan-ı Nübüvvetten geldiğini gösterir.

Hem koca Bediüzzaman gibi bir dâhî-yi hakikat, bir Allâme-i Küll Cevşen-ül Kebir'e "Mütevâtirdir" deyip, hayatının son kırk senelik kısmında onu kendine vird edinip her gün okuması ve ondan çok büyük feyizler, nur ve bereketler alması, Cevşen'in menba-ı Risaletten gelmiş olduğuna ayrı bir şâhiddir.

Şimdi Cevşen-ül Kebir'in bazı kısımları; hadîs kitaplarında yer alan Peygamberimizin bir kısım duaları içinde bulunduğu dair iki-üç örnek veriyoruz:

1- Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 4/584 ve Amel-ül Yevmi Vel-Leyle- İbn-üs Seniyy sh: 342, Cevşen'in en âhirki bölümünün, yani dua kısmının bir cümlesi olan

■
vardır.

2- Kenz-ül Ummal 2/218, Cevşen'in bir parçası olan şu dua:

◻◻◻◻◻◻◻ ✓ ◻◻ ◻◻◻ ◻◻◻◻ ◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻
◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
✓

İşte, Cevşen'i okuyan ve bilenler, bu parçanın Cevşen'den olduğunu bilirler.

3- Yine Kenz-ül Ummal 2/691 üstteki parçanın aynısına yakın ve fakat hadîsinin başında İbn-i Abbas ve Ubey bin Kâ'bın rivayetleriyle, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman buyurmuş: "Cebrail geldi, bana dedi ki: Ya Muhammed! Sana bir kaç kelime getirdim, bunları senden evvel hiçbir Nebiye getirmedim. İşte o kelimeler budur:

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
parçanın aynısı olduğu için tekrarlanmadı.

4- Yine Kenz-ül Ummal 2/693, Enes bin Mâlik'ten

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
✓ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

sh:» (R.k.k: 414)

◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻◻

Bu parçanın da meâliyle Cevşen'in bir parçası olduğu, onu okuyanların mâlumudur.

5- Mecmuat-ul Ahzab 1/550 "Peygamber'in (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye talimm ettiği dua" diye yazılı olan münâcatta dahi aynen yine Cevşen'in bir parçası olan şu kelimeler vardır:

⑩⊙①⊙⊙ ✓ ⊙↙← ·⑩⊙①⊙⊙ Ⓣ·↙ ⊙↑·↻ ·
⑤Ⓣ·→⊙↙ ✓ ⊙↙← ·⑤Ⓣ·→⊙↙ Ⓣ·↙
✓ □□□□□ □□ □□□□□ □ □□□□□ ✓ □□ □□□□ □□□□□ □□□
⊙↙← ·⑥·↗·⊙ Ⓣ·↙ ⊙↑·↻
□□ ✓ □□ □□□□ ✓ □ □□□□□ ✓ □□□□ □□ □□□□ □□ □□□□ □□
✓ □□□□ □□ □□□□ □□ □□□□
↗↔→⊙→⊙↻ ·⑧⊙↘⊙↗⊙← Ⓣ·↙ ↔·↗⊙⑩·
⊙↻⊙↻ ↔⊙↘⊙↗⊙← Ⓣ·↙

İşte, bu duadaki ukdeler de, kısmen aynen, kısmen meâlen Cevşen'dendirler.
* * *

100- □↙ □□ ✓ □□ □□ ✓ □□ □↘ □↙ □□ □□ □□

Risalede yeri: Sözlür sh: 459, 493 ve 578; Mektubat sh: 97 ve 214; Lem'alar sh: 224 ve 327; Şuâlar sh: 252 ve 621; Barla Lâhikası sh: 196, 206 ve 342; Osmanlıca Kastamonu Lâhikası sh: 21; Hanımlar Rehberi sh: 33; Âsâr-ı Bediîye sh: 47 ve daha sair yerler...

Me'hazler: Sahih-i Müslim 2/704 ve 705, 3/1506 ve 2509

□ Ş□□□□ □□□□ □□ □□ □□
□□□□□ ✓ □□□□ □↙ □↘ □□ □□□□
ifâdesiyle; Sahih-i İbn-i Hibban 5/131; Şerh-üs Sünne 6/159; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 83; Cem'-ül Fevaid 1/299; El-Feth-ül Kebir 2/144, 3/190 ve 200; Tirmizî bab: 14, hadîs no: 29; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/513; Râmuz-ül Ehadîs sh: 207; Muhtar-ul Ehadîs sh: 77, 111 ve 144

Zabıt şekli: Sahih-i Hibban ve İbn-ül Mübarek'in Ez-Zühd eserinde:

⊙↙⊙← Ⓣ·→⊙□ ·□⊙→⊙↗·↘ ⊙↓·↗·⊙·↘ ⊙↓·
□↘□□□□ □↘□□ □□ □□ □□ □□ □□
□□□□ ✓ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□ □□ □□ □□
□↘ □↘ □□ ✓ □↘ □↘ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

Meâli: "Kim ki İslâm'da güzel bir sünnet koyarsa, yani; hayırlı bir işin öncüsü olarak bir işe başlarsa, onunla amel edenlerin sevabları kadar ona sevab verilecektir..."

* * *

101- «İlm-i Ezelî, hadîsin tabiriyle "Manzar-ı A'lâdan, ezelden ebede kadar herşey, olmuş ve olacak birden tutar, ihata eder bir makam-ı a'lâdadır."»

sh:» (R.k.k: 415)

Zabıt şekli: Müsned-ül Firdevs'te: |

↑↓○❖○↗○↘ ○← ○⑨⑥↻ ○⑨⑥⑩○⌚○☞○✓○⑥
↔○☞ ○↓·■○↓·→○☞○☞ ·↘○← ○☞○<○☞·↘

Meâli: "Ölü hayvanın etinden ızdırar vaktinde, kendi hayatını kurtaracak kadar yiyebilir."

* * *

sh:» (R.k.k: 418)

109- Cuma hutbeleri, ancak Arabî lisanla ve kısaca okunabileceği...

Risale-i Nur'da metni: «Bazı gafiller hutbe gibi bazı şair-i İslâmiye'yi Arabîden çıkarıp, her milletin kendi lisanıyla söylemeyi iki sebep için istihsan ediyorlar... Halbuki minber vahy-i İlahî'nin tebliğ makamıdır... ilh.»

Risalede yeri: Sözlere sh: 483; El-Mesnevi-ül Arabî sh: 184; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 92; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 183; Âsâr-ı Bediyye sh: 574

Me'hazler: El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned-i Ahmed 6/90; Cem'-ül Fevaid 1/272; El-Feth-ül Kebir 2/379; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2/1985, 2004, 2051 ve 2015, bir çok kaynaktan....

Zabıt şekli:

□□□□ □□□□✓ □□□□↑ □□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□
⑩☞☞◆ ↘☞
□□□□● □□ □□□□ □□□□
·⑤☞·⑦☞☞ ○⑩○○<·⑧☞↘·↘ ○↘*☞⑩☞☞
☞☞☞ ·↘○← ·□☞↘*☞○☞ ☞☞⑩☞☞↘ ☞⑥·
☞·☞

Meâli: Câbir bin Semure (R.A)'dan: Peygamber (A.S.M.)'in namaz ve hutbeleri ne çok uzun, ne kısa idi. Hutbede Kur'an'dan âyetler okur, insanlara tezkir yapardı.

* * *

110- «Meselâ: Hikmet-i İlahiye'nin tensibiyle İmam-ı Şafiî'ye ittiba eden -ekseriyet itibariyle- Hanefilere nisbeten köylülüğe ve bedeviliğe daha yakın olup...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 486 (Yirmiyedinci Söz, İçtihad Risalesi)

Me'haz: El-Mizan-ül Kübra - Şa'ranî 1/43

Zabıtı: (Hadîs diye değil, amma hakikatlı ve vâki' bir hüküm olduğundan kaydedildi.)

بَابُ فِي تَكْرُرِ الْإِسْلَامِ فِي دَرْجَاتِهِ
• وَالْإِسْلَامُ فِي دَرْجَاتِهِ
بَابُ فِي تَكْرُرِ الْإِسْلَامِ فِي دَرْجَاتِهِ
• وَالْإِسْلَامُ فِي دَرْجَاتِهِ

Meâli: "Bu iş Allah'ın ilminde takarrur etmiştir ki, İslâm âleminde dört mezheb revacda olacak. Yoksa tek bir mezheb değil..."
* * *

111- «Âhîrzamanda bid'atların revacı hengâmında, ehl-i iman ve takvadan bir kısım suleha, Sahabe derecesinde veya daha efdal olabilir.»

(Not: Risale-i Nur'daki bu rivayet, bizâtihi bir mes'elenin izahı olarak değil, bir sual tarzında sorulmuş, Bediüzzaman Hazretleri de onun mâna ve hikmetlerini beyan etmiştir.)
Risalede yeri: Sözler sh: 488, 489 ve daha başka yerlerde varsa...

sh:» (R.k.k: 419)

Me'hazler: (Not: Bu numaradaki rivayet ve hadîsler ile 112 nolu kısmın hadîs ve rivayetleri aynı kaynaklardandır. Ancak iki bölümün değişik olan tarzları, verilecek olan müşterek kaynaklardan tefrik edilecektir.)

Mişkât-ül Masabih hadîs no: 6281; Müsned-i Ahmed 2/408, 3/71 ve 4/155; Mecma-uz Zevaid 1/20 ve 67 ve 9/65 ve 67; Mevarid-üz Zam'an hadîs no: 2302; Tefsir-i İbn-i Kesir 4/377; Tefsir-i Kurtubî 4/171; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur 1/27, 4/59; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 4221 ve 8424; Eş-Şeriâ - Acürri hadîs no: 271; Tarih-i Bağdat Hatib-i Bağdadî 4/91; Sahih-i Müslim Taharet 395; Nesaî 1/94; Müsned-ül Firdevs 2/264 ve 444, 5/305; Züher-ül Firdevs 4/294 ve 379 merfu' olarak... Cem-ül Fevaid 1/942; Kenz-ül Ummal hadîs no: 34584; Müsned-i Ebu Davud Et-Tayalisi sh: 28; İhya-u Ulûm-id Din 1/48; Râmuz-ül Ehadîs sh: 114, 118, 313, 363, 390 birçok kaynaklardan birkaç çeşit hadîs...

Zabıt şekli: Hadîsler çeşitli rivayet ve lafızlarla geldiği için, sadece iki hadîsi kaydediyoruz:

1-

• • • • •
• • • • •
• • • • •

2-

• • • • •
• • • • •
• • • • •
• • • • •

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللهِ
اَعْلَمُ بِمَا لَوْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِهِ
وَ حَبِيْبَتِهٖ وَ عَلٰى اُمَّةٍ مَّوَدُوْدَةٍ
وَ اٰمِنْ بِعَدُوْدِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا

Cem'-ül Fevaid'in hadîsi...

Son hadîsin meâli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Ebu Bekir'e şöyle buyurmuş: "Ey Ebu Bekir, keşke ben ihvanımla karşılaşıyaydım. Ben onları seviyorum. Çünkü onlar beni görmeden beni tasdik edecekler ve beni seveceklerdir. Hattâ ben onların birisinin yanında, evlâd ve valideyninden de sevgili olacağım."

* * *

112- «Kızımı sağ olarak defnedecek derecede bir kasavet-i vahşiyane bulunurken, gelir Peygamber'le bir saat görüşür, daha karıncaya ayağını basamaz derecede bir şefkat-ı rahimane kesbederdi. Hem câhil, bedevî bir adam, gelir bir saat Peygamber'le görüşür, sonra Çin ve Hind gibi mütemeddin memleketlere gider, onlara muallim-i hakaik ve rehber-i kemâlat olurdu.»

Risalede yeri: Sözler sh: 489

Me'hazler: (Not: Bu hüküm, bir hadîsin mücerred ifadesi değildir. Fakat gerçek ve vâki' olmuş bir hâdisedir. Hattâ denilebilir ki, Sahabe-i Kiram'ın ekserisi müslüman olmadan önceki halleri, bedevîlik ve ümmîlik içinde idi. Sonra iki cihan güneşi olan Resul-i Ekrem'in ve Kur'anın nur ve hidayetiyle ve İslâmiyetin şerefiyle, mezkûr kemâlat ve yüksek ahlâk ve halleri kesbettiler. Burada hâdiseyi te'yid için bir-iki kaynak gösteriyoruz.)

sh:» (R.k.k: 420)

El-Yevakit Vel-Cevahir - Şa'ranî, Hamiş 2/6

Zabıt şekli (Türkçesi): Bir Arabî Resulullah'a gelerek, ehl-i Cennet'in elbiseleri hakkında bir sual sordu. Sahabeler güldüler. Resul-i Ekrem (A.S.M.) hiddetle dedi ki: "Ne oluyor? Bir câhil bir âlimden sual sordu." Sonra, Peygamber, o Arabîyi razı edecek şekilde cevap verdiği gibi, Ashabına da nezaket dersini verdi. Arabî bu arada başka mühim mes'eleler de öğrendi ve âlim olarak kalkıp gitti...

* * *

113- «Sahabelerin bir saatlik ameli, başkasının bir ömürlük amelinden daha efdal olduğu...»

Risalede yeri: Sözler sh: 493 (Yirmiyedinci Söz'ün Zeyli)

Me'hazler: El-Metalib-ül Âliye 4/146; Cem'-ül Fevaid 2/96, 98 ve 99

Zabıt şekli:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللهِ
اَعْلَمُ بِمَا لَوْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِهِ
وَ حَبِيْبَتِهٖ وَ عَلٰى اُمَّةٍ مَّوَدُوْدَةٍ
وَ اٰمِنْ بِعَدُوْدِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا
وَ اٰمِنْ بِاَعْدَائِنَا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Meâli: "Muhammed'in Ashabına hakaret etmeyiniz! Çünkü onların birisinin bir saatlık ameli, sizin birinizin bir ömürlük amelinden daha efdaldır."

Bu hadîs için İmam-ı Busirî demiş: "Bu hadîsi, müsedded mevkuf olarak sahih bir sûrette rivayet etmiştir." İthaf-us Sâdet-il Müttakîn eserinde;

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

* * *

114-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözler sh: 493 (Yirmiyedinci Söz'ün Zeylinin sonu)
Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/492; Râmuz-ül Ehadîs sh: 450, Beyhakî'nin El-Medhal eserinden nakildir; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/132, hadîs no: 381, Beyhakî ve Müsned-ül Firdevs'ten nakil; El-Mizan-ül Kübra 1/30; El-Metalib-ül Âliye 4/146

Zabıt şekli: Aynendir.

(Not: Bu hadîse, müteşeddid bazı kimseler onun senedine ilişmişlerse de, Aclunî gibi büyük muhaddisler, hadîsi kabul etmişlerdir. Hattâ İmam-ı Şa'ranî demiş: "Bu hadîsin senedi üzerinde her ne kadar bazı muhaddisler kelâm etmişlerse de, ehl-i keşif yanında sahih ve sâbittir.")

* * *

sh:» (R.k.k: 421)

115- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Bu hadîs, mütevatir kısmındadır. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 127)

Risalede yeri: Sözler sh: 493

Me'hazler: Sahih-i Buharî kitab: 25, bab: 62 (bir kaç defa tekrarlanmış); Sahih-i Müslim 4/1963 hadîs no: 210 ve 215; Ebu Davud kitap: 39, bab: 39; Tirmizî kitab: 31, bab: 45 ve buna göre bütün Kütüb-ü Sitte'nin kitaplarında mevcuddur. Keza Müsned-i Ahmed 1/378, 417, 434, 438, 442 ve 2/228, 229, 340, 372, 410, 416, 479 ve 4/267, 277, 426, 427, 436, 440 ve 5/350, 357 ve 6/156; Ebu Davud Et-Tayalisi' hadîs no: 32, 299, 841, 842 ve 2550; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/67

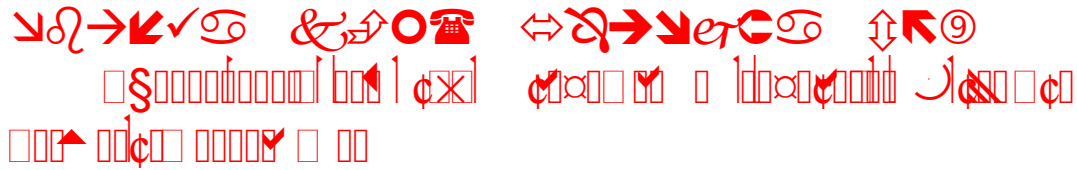
Zabıt şekli: Buharî'den

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Sözlür sh: 494; Lem'alar sh: 233 ve daha sair Risalelerde varsa...
Me'hazler: Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5213, 2/659; Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 111; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 70; El-Feth-ül Kebir 2/68, Beyhakî'den naklen Hazret-i Hasan'dan mürsel olarak; İhya-u Ulûm-id Din 3/202, Hâfız Irakî bir çok kaynaklardan deliller getirerek hadîsin sağlam, fakat mürsel olduğunu ispat etmiş; El-Gunye - Geylanî 2/129; Kenz-ül Ummal 3/192; El-Esrar-ul Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 179; Tarikat-ün Muhammediye - Hâdimî 3/18; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/133

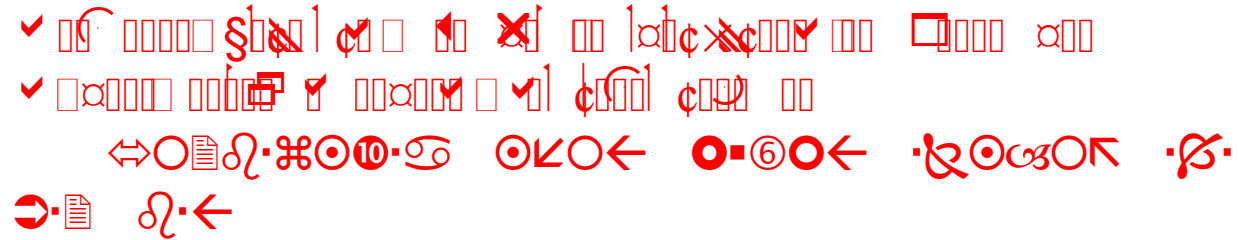
Zabıt şekli: Mişkât-ül Masabih hadîsi:

Meâli: Risale-i Nur'da geçtiği aynı meâldir. Yani: "Dünya muhabbeti bütün hataların başıdır."

* * *

119-

Risalede yeri: Sözlür sh: 469

Me'hazler: Sahih-i Buharî 5/10; Sahih-i Müslim 4/1961, 1967; Sahih-i İbn-i

sh:» (R.k.k: 423)

Hibban 9/68, 188 (iki rivayet şekli); Cem-ül Fevaid 2/491; Müsned-i Ebu Davut Et-Tayalisi hadîs no: 2183; Sünen-i Ebu Davud kitab; 39, bab: 10, 4/214; Tirmizî 4/465, hadîs no: 2165 ve 5/966; Müsned-i Ahmed 1/18, 3/11; Şuab-ül İman - Beyhakî 4/139; Müsned-ül Firdevs 2/211; Kenz-ül Ummal hadîs no: 32469; El-Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 141; El-Gunye - Geylanî 2/129; Tefsir İbn-i Kesir 4/38; Müsned-i Ahmed 3/11, 54, 63 ve 266, 5/54 ve 57; Müsned Halife bin Hayyat sh: 63; Tarih-il Buharî, El-Kebir 4 K. 1/81; Feth-ül Bari 7/21; İbn-i Mace 2/791 hadîs no: 2363; Müstedrek-ül Hâkim 1/115

Meâli: Bir adam Resul-i Ekrem'e sordu: "Ya Resulallah acaba Cennet'te atlar bulunur mu? Çünkü ben atları seviyorum." Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti: "Eğer Cenab-ı Hak seni Cennet'e korsa, sen orada at iste, kırmızı yakut-

sh:» (R.k.k: 424)

tan bir ata biner onunla uçarsın, Cennet'in neresini istersen oraya gider, gezersin.. ve daha sen ne istersen onu yaparsın."

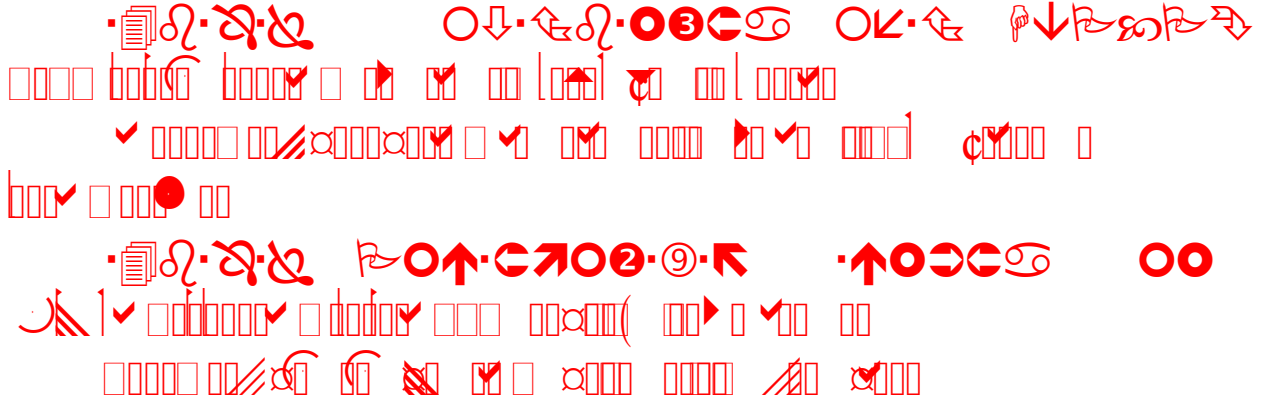
* * *

121-

Risalede yeri: Sözler sh: 499 ve 649 ve Nur'un sair Risalelerinde bulunabilen aynı hadîs...

Me'hazler: Türkçe Terceme Buharî 9/171, hadîs no: 1495; Sahih-i Müslim 2/2032 ve 2035; Sahih-i İbn-i Hibban 1-106, 384; Şerh-üs Sünne 13/61; Cem'-ül Fevaid 1/360; Türkçe Terceme Sahih-i Müslim 8/109, hadîs no: 185; Tirmizî Zühd 5, Daavat-98; Daremî Rekaik 71; Müsned-i Ahmed 1/392, 3/104 ve 110, 4/107 ve 160; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/9780

Zabıt şekli: Tercüme Buharî'deki hadîs:

Meâli: Bir adam Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) kıyamet vaktini sordu: "Ne zaman kıyamet kopar?" Resul-i Ekrem (A.S.M.) ona dedi: "Sen onun için ne hazırlamışsın?" O dedi: "Hiçbir şey, lâkin ben Allah'ın ve O'nun Resulünü seviyorum." Resul-i Ekrem ferman etti: "Öyle ise, sen sevdiğinle beraber olacaksın."

* * *

122- «Cennet'in sekiz tabakası birbirinden yüksek olduğu halde, umumun damı Arş-ı Azam'dır.» «

Risalede yeri: Sözler sh: 500; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 205; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh. 214

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/145, 9/153; Sahih-i Müslim 4/2177; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/538; İbn-i Hibban 1/215, 9/242 ve 243 ayrı ayrı üç hadîs; Şerh-üs Sünne 14/100, 15/214; Cem'-ül Fevaid 2/608 ve 768; Müsned-ül Firdevs 2/338; El-Feth-ül Kebir 1/490, 2/273;

Muhtar-ül Ehadîs sh: 78, Râmuz-ül Ehadîs sh: 118, 125 ve 200; Künûz-ül Hakaik - Menavî sh: 78

Zabit şekli: İbn-ül Mübarek'in Ez-Zühd'ünün hadîsi;
Meâlî: Resulullah (A.S.M.) ferman etmiş: "Allah'tan Cennet istediğinizde,
sh:» (R.k.k: 425)

ondan Firdevs Cennetini isteyinizi. Çünkü o, Cennetlerin ortası ve onların en üstüdür, onun da üstü Arş-ur Rahman'dır."

* * *

123- «Hûriler yetmiş hulleyi üst üste giydikleri halde, bacaklarının kemiklerindeki ilikleri görünür.»

Risalede yeri: Sözler sh. 500; Mektubat sh: 385

Me'hazler: Türkçe Terceme Buharî 8/299, hadîs no: 1179, Müstedrek-ül Hâkim 5/218; Şerh-üs Sünne 15/218; Cem'-ül Fevaid 2/211; Tirmizî Cennet 5-7; El-Feth-ül Kebir 1/366 ve 467, 3/304; En-Nihaye - İbn-i Kesir 2/194; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/552, 2/72, 73 ve 130 dört ayrı ayrı rivayet; Râmuz-ül Ehadîs sh: 107 ve 337; Türkçe Terceme Müslim 8/361 hadîs no: 17

Zabit şekli: İbn-ül Mübarek'in hadîsi: □

Meâlî: "Ehl-i Cennet'in zevcelerinin herbirisi yetmiş hulle giyerler ki, bu hulleler şu ince mendilinizden daha incedirler, bunların bu yetmiş hulle altından bacaklarındaki kemiklerinin iliği görünecektir."

* * *

124- «Ehl-i Cennet'in ekl ve şürebünden sonra kazûratları olmayacak.»

Risalede yeri: Sözlər sh: 501 ve başkə Risalelerde varsa...

Me'hazler: Türkçe Terceme Buharî 9/42 hadîs no: 1343; Sahih-i Müslim 4/2180; Sahih-i İbn-i Hibban 9/363; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/512 ve 513; Şerh-üs Sünnə 15/212; Cem-ül Fevaid 2/768, 770, 771; Müsned-ül Firdevs 1/230; Müsned-i Ahmed 3/361; El-Feth-ül Kebir 1/381; Tirmizî hadîs no: 2563; Ebu Davud Sünnət B-22; Râmuz-ül Ehadîs sh: 457 ve 505

Zabıt şekli: Türkçe Buharî'nin hadîsi:

□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□ □□ □□ □□□□□
□□□□□ □□□□□
·↘↗○⌚○②·■◎→·⌞ ·✓·⌞ Ⓞ·→↘○Ⓞ ·↘↗○ⓄⓄ
◎↗·⌞ ·✓ ○③○⑥·↗○ⓄⓄ ·↓·↘○Ⓞ·Ⓞ ○⑩·→·↘○Ⓞ
✓
Ⓞ③ⓄⓄ ⓄⓄⓄ ·↘↗○·○↗·Ⓞ·⌞ ·✓·⌞

Meâli: "En evvel Cennet'e girecek olan zümrenin sûretleri, yani yüzleri ayın ondördü gibi olacak. Bunlar Cennet'te ne tükürürler, ne sümürürler, ne de def-i hacet ederler..."
* * *

125- «Bazı ehl-i Cennet'e, beşyüz senelik bir mülk verilecektir.»

Risalede yeri: Sözlər sh. 501 ve 650; Lem'alar sh: 156

sh:» (R.k.k: 426)

Me'hazler: Şerh-üs Sünnə - Begavî 15/-232; Cem-ül Fevaid 2/772 Müsned-i Ahmed'den nakil; El-Feth-ül Kebir 1/62 ve 190 bir çok kaynaklardan nakiller; yine El-Feth-ül Kebir 2/150, 3/413 ve 423; Râmuz-ül Ehadîs sh: 113; Mecma-uz Zevaid 10/401; Eş-Şerîa - Acürri sh: 269

Zabıt şekli:

↔·⌞◎⑤·Ⓞ ·○↘○Ⓞ Ⓞ↓ⓄⓄⓄⓄⓄⓄⓄ Ⓞ↗ⓄⓄⓄⓄ ⓄⓄⓄⓄⓄⓄ ⓄⓄⓄⓄⓄⓄ
↗②③ ⓄⓄⓄⓄⓄⓄ Ⓞ→ⓄⓄ ⓄⓄⓄⓄ ⓄⓄⓄ
□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□ □□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □
↑○⌞Ⓞ·↗·Ⓞ ·↔·Ⓞ○Ⓞ ○⑩○ⓄⓄⓄⓄⓄⓄ Ⓞ↘
ⓄⓄⓄ ·↓·↗·② ○ⓄⓄⓄⓄⓄⓄ ·↑·⑩↘○Ⓞ·Ⓞ

Meâli: Abdullah bin Ömer'den rivayet: Resulullah (A.S.M.) buyurdu ki: "Ehl-i Cennet'in en aşağı derecelisi dahi, kendi bahçelerine ve hatunlarına ve ni'metlerine ve hizmetkârlarına, koltuk ve saraylarına bin senelik mesafede nezaret edecektir..."

* * *

126- «Ehl-i Cennet'in ruhları Berzah âleminde yeşil kuşların cevflerinde olacağı...»
ve

« ﴿١٠﴾ ﴿٩﴾ ﴿٨﴾ ﴿٧﴾ ﴿٦﴾ ﴿٥﴾ ﴿٤﴾ ﴿٣﴾ ﴿٢﴾ ﴿١﴾ hadîsi... »

Risalede yeri: Sözlere sh: 177 ve 505 ve daha sair risalelerde varsa...

Me'hazler: Sahih-i Müslim 3/1502; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/150; Şerh-üs Sünnê 1/364 ve 365; Cem'-ül Fevaid 1/9-10, 2/101; Müsned-ül Firdevs 1/238; İhya-u Ulûm-id Din 1/302; Mişkât-ül Masabih 1/507, hadîs no: 1631 ve 3084; El-Feth-ül Kebir 1/174 ve 290, 3/31; Mu'cem-üt Taberânî El-Kebir 19/119-124, 25/272

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi: ﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾

﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾

İbn-ül Mübarek'in hadîsi: ﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾

﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾

Meâli: "Şehidlerin ruhları yeşil kuşların cevfinden olacaklar." İbn-i Mübarek'in hadîsi ise: "Mü'minlerin ruhları sığırcık kuşları gibi kuşların içlerinde olup, birbirleriyle muârefe içinde olarak Cennet'in meyvelerinden rızıklarınırlar."

* * *

127- Ruhun cesed-i misalîsi mes'elesi...

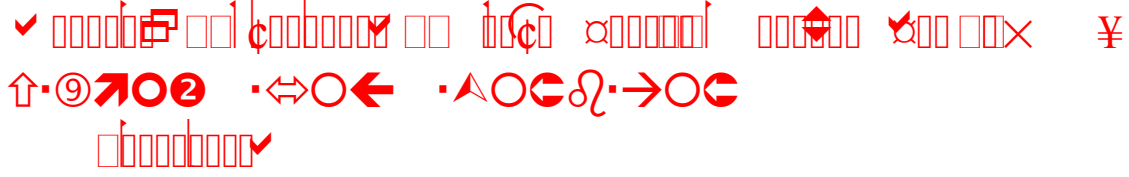
Risale-i Nur'da bulunduğu şekliyle: «Ruhun libası bir derece sâbit ve letafetçe ruha münasib bir gılaf-ı latifi ve bir beden-i misalîsi vardır.»

Risalede yeri: Sözlere sh: 518 (Yirmidokuzuncu Söz'ün İkinci Maksudı) ve daha sair risalelerde bulunabilen aynı husus...

sh:» (R.k.k: 427)

Me'haz: Cevheret-ül Tevhid - İmam-ı Bacurî sh: 358

Zabıt şekli:

Meâli: İmam-ı Mâlik mezhebinde ve ondan rivayet edilen şudur: "Ruhun cesede benzer latif ve şeffaf bir gılaflı vardır. Sened istiyorsan, işte şu kat'î nass, sana kâfidir."
* * *

128- «Her adamın alnında rızkı yazılı olduğu.. ve rızkının üstünde ismi yazılı olduğu...»

Risalede yeri. Sözler sh: 524 ve sair Risalelerde varsa...

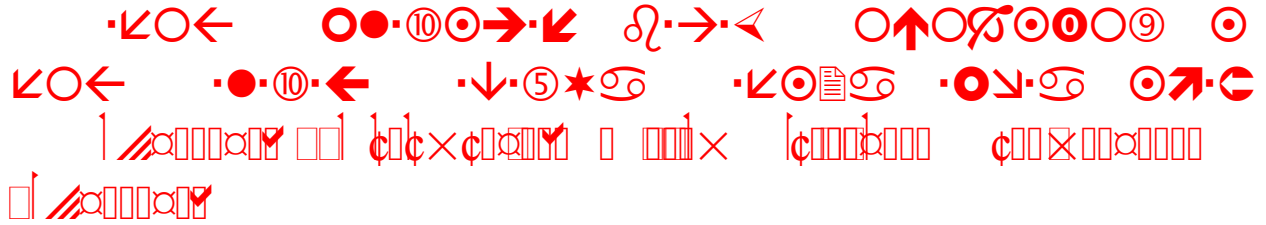
Me'hazler: Müsned-i Ahmed 1/414, 2/292, 3/117, 118 ve 297, 6/77, 246 ve 259; Müsned-ül Firdevs 2/26; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/93; Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 221; El-Feth-ül Kebir 2/217, 3/39; Şuab-ül İman - Beyhakî 3/389; Müsned-ül Bezzar 2/82 hadîs no: 1254; Mevarid-üz Zam'an - İbn-i Hibban hadîs no: 1087; Hilyet-ül Evliya 6/86; Mecma-uz Zevaid 4/72; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/49; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2045; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/206

Zabıt şekli: (Not: Verilen me'hazlerde, Risale-i Nur'daki mânayı ifade eden ayrı ayrı hadîsler vardır. Bunlardan nümune için bir-ikisini kaydediyoruz.)

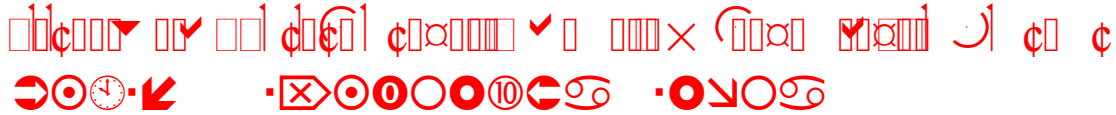
El-Feth-ül Kebir hadîsi:

Başka bir hadîsi:

Yahut:

Meâli: Herbir kulun mukadderat programı olan manevî defteri, onun boynunda asılıdır. Eğer Âdemoğlu kendi rızkından, ölümden kaçır gibi kaçarsa da, yine onun rızkı, ölüm onu bulduğu gibi, bulacaktır. Kulun rızkı onu arar, onun eceli onu aradığı gibi.

Ve keza:

sözlerindendir" demişler. Buna karşılık diğer bazı muhaddisler ise, senedi kuvvetli olmasa da, hattâ bir aslı, yani senedi olmasa da sahih hadîstir, demişler.)

El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/ 451, □

başlıklı bir risale bu mevzuda te'lif etmiştir. Bu risalede Suyutî Hazretleri başlıklı bir risale bu mevzuda te'lif etmiştir. Bu risalede Suyutî Hazretleri uzun tahliller yapmış, en sonunda bir şiir ile bunun bir hadîs olduğuna işaret etmiş ve "Bu hadîs, gâmız hakikatlerdendir." diye hüküm vermiştir.

Diğer me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 152; Marifetname- İbrahim Hakkı sh: 222; Nur-ul Ebsar sh: 91 (İmam-ı Ali'nin bir sözü olabileceğini kaydetmiş); Mektubat İmam-ı Rabbanî 1/153; Resâil-i İbn-ül Arabî Ki-

sh:» (R.k.k: 429)

tab-ül Celâle sh: 7; Edebü-d Dünya Ve-d Din - Maverdî sh: 103 (Bu eserde hadîs diye geçmektedir ve "Hazret-i Âişe Peygamber'e sormuş:

Yani: "İnsan Rabbisini ne zaman tanır?" Peygamber ferman etmiş: "Nefsini tanıdığı zaman."); Nevadir-ül Usûl Hâkim-i Tirmizî sh: 91; İhya-u Ulûm-id Din 3/382

* * *

131- «Nübüvvetin düsturlarından

Risalede yeri: Sözler sh: 541

Me'hazler: (Not: Aynı bu ifade ve metin ile senedli bir hadîs bulunamadı, daha doğrusu ben bulamadım. Amma Taç Kitabı ile Tefsir Ruh-ul Beyan'da senedsiz olarak aynıyı geçmektedir ki: "Ahlâk-ı hasene, Allah'ın büyük ahlâklarındandır." Ve "İnsanların Hâlikı, ahlâk-ı hasene ile muamele eder." meâlindeki hadîsler de bu hükme bakmaktadır.

Ayrıca

Resul-i

Ekrem'in

(A.S.M.)

fermanıyla; kendisinin Peygamber olarak gönderilmesinin en büyük gayelerinden birisi; insanları iyi ahlâka irşad etmek ve ahlâk-ı haseneyi gösterip ders vermektir.

İşte bu hadîsler ve daha benzeri mânalardaki hadîslerin neticesi olarak; "Nübüvvetin düsturlarından olan "Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanınız!" hükmü ve sihhati kendiliğinden ortaya çıkmış olur.

Mezkûr hadîslerden bazılarının me'hazleri şöyledir: Tirmizî El-Birr 55; Daremî 2/232; Müsned-i Ahmed 3/5, 152, 158, 177, 228 ve 236; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 3/406

ve 407; El-Feth-ül Kebir 1/72, 2/324 (buraya kadarki me'hazlerde

hadîsleri geçmektedir.)

Amma Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/283, 4/388 ve 471, 5/471'de, Et-Tac 1/13 Mukaddemesinde

lafzıyla kayıtlıdır; keza Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 357 ve 365'de "Cenab-ı Hakk'ın yüz onyedî ahlâk-ı hasenesi bulunduğunu, bunlardan birisi ile muttasıf olan bir mü'minin Cennet'e gireceğini.." diye hadîs-i şerif olarak nakletmiştir.

* * *

132-

«Nübüvvetin

düsturlarından

(Bu söz ve hüküm, bir hadîsin öz metni değildir. Amma kâinatın yaratılış hakikatından Kur'an-ı Kerim ve Ehadîs-i Nebeviye'nin müşterek hüküm ve

sh:» (R.k.k: 430)

düsturlarından alınmış, İlm-i Kelâm ve Usûl-üd Dinin bir düsturudur. Aynı tarzda izahı, İlm-i Kelâm kitaplarında vardır.)

Risalede yeri: Sözlere sh: 542; El-Mesnevi-ül Arabî sh: 118; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 94

Me'hazler: El-İktisadü Fil-İ'tikad - İmam-ı Gazalî sh: 48, 52; Şerh-ül Mevakıf - Seyyid Şerif Cürcanî 1/186

* * *

133- «Levh-i Mahfuz-u A'zam veya Levh-i Ezelî...»

(Not: Bu ta'rifler, Risale-i Nur'un bir çok yerlerinde geçer ve bahsi yapılır.)

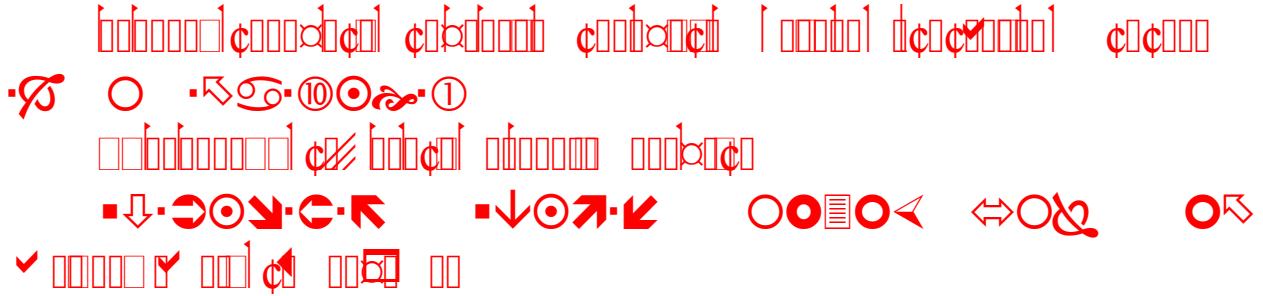
Risalede yeri: Sözlere sh. 549 ve diğer risaleler...

Me'hazler: Levh-i Mahfuz-u A'zam'ın hakikat-ı vücudu evvelâ Kur'anın nassıyla

sâbittir ve

(Büruc Sûresi âyet: 22) Bu âyetin tefsirinde çok hadîsler kaydedilmiştir. Meselâ: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur 6/335'de şu hadîs:

hadîsler kaydedilmiştir. Meselâ: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur 6/335'de şu hadîs:

Ve keza Müsned-i Ahmed bin Hanbel 4/431; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/545; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/381; El-Bidaye Ve-n Nihaye - İbn-i Kesir 1/14; Kenz-ül Ummal 4/160, 6/151; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 12/2511 gibi me'hazlerde Levh-i Mahfuz hakkında bir çok hadîs-i şerifler nakledilmiştir.

Kaydedilmiş olan hadîsin meâli: Resulullah (A.S.M.) ferman buyurmuş: "Cenab-ı Hakk'ın bir levhi vardır ki, iki yüzünden birisi yakuttandır. İkinci yüzü ise, yeşil zebercettendir. Kalemî ise sırf nurdur. O levhada yaratılan ve yaratılacak olanlar yazılıdır ve daha Allah'ın meşieti ne ise, her gün ve gece o levhada işler yapılır."

* * *

134- Mi'racın bir kaç saatlik müddeti binler seneyi ihtiva ettiği... ve Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) Mi'racdan dönüşü, bir an içinde gerçekleştiği...

R.Nur'daki metin: «Mi'acın uzun mesafesiyle,

in ifade ettiği mesafesizliği sırrıyla, hem Resul-i Ekrem (A.S.M.)'in gitmesinde

sh:» (R.k.k: 431)

çok mesafeyi tayyederek gitmesi ve ân-ı vâhidde yerine gelmesi.»

Ve «Hadîs'te denilmiş: "Bir anda dönmüş gelmiş."» Ve «Bast-ı zaman sırrıyla çok seneler hükmünde olan bir kaç dakikalık zaman-ı Mi'rac...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 562; Mektubat sh: 306; Lem'alar sh: 17

Me'hazler: (Not: Asıl mevzuumuz, Resul-i Ekrem'in Mi'rac'dan dönüşü bir an içinde olması mes'elesidir. Yoksa Mi'rac'ın pek çok sahih hadîslerle rivayet edilmiş mütevatir olan mes'elesi değildir. Mi'rac hakkında gelen bütün hadîsler, urûc keyfiyetini tafsilen beyan ederlerken, dönüşü hakkında fazla bir izah yoktur. Hem Hazret-i Üstad'ın "Hadîste denilmiş, bir anda dönmüş, gelmiş" ifadesinin aynısını sarıhan beyan eden bir hadîs bulamadım. Fakat birkaç hadîs-i şerifde "Ümm-ü Hanî (R.A.) Resulullah benim evimde yatısı namazını kıldı ve yattık. Sonra fecirde bizi sabah namazına uyandırdı ve bana Mi'racını haber verdi." Ümm-ü Seleme'nin (R.A.) hadîsi de buna yakın bir tarsdadır. Şifa-i Şerif'teki bir hadîste ise: "Bir anda kendimi Mekke'de gaşy içinde müstağrak olarak buldum." diyor.

Mezkûr rivayetlerin me'hazleri: El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/439 ve 444; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/190 ve 192

* * *

135- «Ehl-i Cennet, mahşerden Cennet bağlarına kısa bir zamanda uçmaları...»
(Not: Hadîslerde Sırat Köprüsünden mü'minlerin geçiş durumlarını da aynı zamanda ifade ederler.)

Risalede yeri: Sözler sh: 566

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/147; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/122; Cem'-ül Fevaid 2/750 ve 758 ve daha geniş me'hazler için bak: Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 265

Zabıt şekli: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek'in hadîsi:

⊙↑○→○κ⊙.→↓○⊙ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙
↔⊙⊙ ⊙↓.←⊙.↘○⊙⊙⊙⊙ ⊙↓⊙↑.↘ ⊙⊙⊙.⊙↑⊙⊙ ⊙
⊙↑○→○κ⊙.→↓○⊙

⊙↑○→○κ⊙.→↓○⊙ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙
↔⊙⊙ ⊙↓.←⊙.↘○⊙⊙⊙⊙ ⊙↓⊙↑.↘ ⊙⊙⊙.⊙↑⊙⊙ ⊙

↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙
↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙

↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙
↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙

↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙

Mahşer yerinden Cennet'e kadar olan mesafe beşyüz seneden fazla olduğu hakkında bir çok sahih hadîslerin var olduğu malûmdur. Ayrıca bunların me'hazlerini vermeye gerek yoktur.

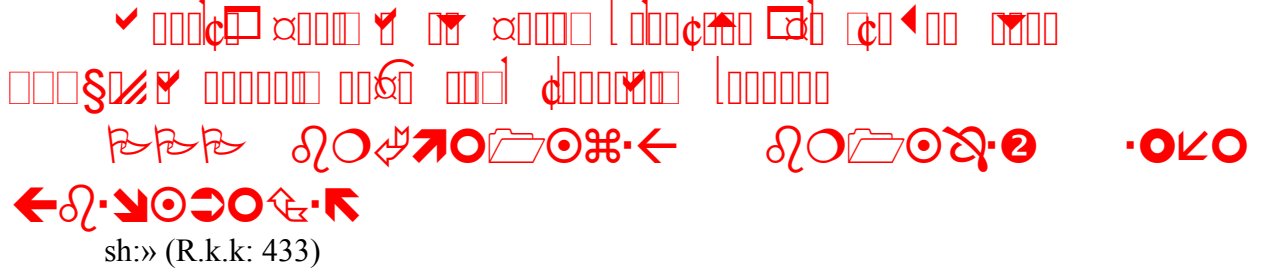
Kaydedilen hadîsin meâli: "İnsanlar kıyamet gününde Sırat'tan geçişleri iman ve amellerine göredir. Meselâ birisi göz açıp kapama sür'atinde geç-

sh:» (R.k.k: 432)

bildiği gibi, bazıları da, altmış okun sür'atinde geçer. Bir kısmı da sür'atli olan kuş çabukluğunda geçtiği gibi, bir kısmı da sür'atli at koşusu gibi geçerler. Yine bazıları insan koşusu gibi Sırat'ı geçebileceği gibi, bir kısmı da normal yürüyüş ile geçerler. En âhir derecesi, diz üstü emekliye emekliye geçme tarzındadır."

* * *

136-⊙↑○→○κ⊙.→↓○⊙ ⊙⊙.⊙.⊙ ↔.→.↔ ⊙⊙.⊙.⊙

Meâlleri: 1- Ebu Hüreyre'den rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş: "Şu sizin üstündekinin ne olduğunu biliyor musunuz?" Ebu Hüreyre diyor: Biz dedik: "Allah ve Resulü daha iyi bilirler." Bunun üzerine, Resulullah (A.S.M.) semavatı göstererek dedi ki: "Şu gökler, mevcelenmiş köpük olduğu halde, fakat muhafazalı bir tavadır."

2- İmam-ı Ali'nin sözü: "Cenab-ı Allah yedi semavatı tesviye ettikten sonra, onun alt kısımlarını köpüklenmiş mevceler halinde ve üst kısmını sağlam tavan şeklinde kurmuştur."

* * *

138- Peygamberimizi hakkında kütüb-ü sâbıkadaki beşaretli işaretler...

Risale-i Nur'un birçok yerinde geçen ibare şöyledir: «Tevrat, İncil ve Zebur gibi Kütüb-ü Mukaddese'den -pekçok tahrifata maruz oldukları halde- şu zamanda dahi Hüseyin-i Cisrî gibi bir muhakkik, Nübüvvet-i Ahmediye'ye (A.S.M.) dair yüzyirmidört işarî beşaretleri çıkarıp "Risale-i Hamîdiye" de göstermiştir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 576 ve daha Nur'un bir çok yerlerinde bulunmaktadır.

Me'hazler: (Not: Bu bahis, bu kitabın ileriki sahifeleri içinde, Ondokuzuncu Mektub, Mu'cizat-ı Ahmediye'nin irhasat bölümündeki Kütüb-ü Sâbika'dan âyetler ve ayrıca da yahudi ve nasranî âlimlerinin itirafları gibi hususlar metin me'hazleriyle kaydedilmiştir. Oraya bakılabilir. Burada umumî bir durum değerlendirilmesi tarzında, bazı kitabların sahife numaraları verilerek geçilecektir.)

Hüseyin-i Cisrî'nin Türkçeye tercüme edilmiş Risale-i Hamîdiye'sinin 1.cildi bu mes'eleyi baştan sona kadar şerhetmiştir; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/208 ve 209; Cem'-ül Fevaid 1/451, 458 ve 550; Müsned-ül Firdevs 2/400; El-Havî Lil-Fetavî 2/341; Hayat-üs Sahabe 1/17; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/26 ve 73; El-Feth-ül Kebir 2/188; Sahih-i Buharî 3/87, 6/169, Sahih-i İbn-i Hibban 8/144 ve 145; Müstedrek-ül Hâkim 2/64

(Not: Hadîs kitaplarından verdiğimiz me'hazler, Sahabe devrinde kütüb-ü sâbıkada görülmüş, bilinmiş ve ilân edilmiş bazı âyetleri ihtiva eden yerlerdir. Aynı zamanda bizzat Peygamber'in (A.S.M.) lisaniyle bu mevzuda söylenmiş hadîsleri de ihtiva ederler.)

* * *

139- «Peygamberimiz'in (A.S.M.) bi'setinden evvel, kâhinlerden meşhur Şikk ve Sahit'in Resul-i Ekrem (A.S.M.) hakkında ihbarları...»

(Not: Bu numaradan 141. numaraya kadar olan kısımlar, Ondokuzuncu

sh:» (R.k.k: 434)

Mektub'un içinde, "İrhasat Bölümü"nde kaydedilmiş ve me'hazleri verilmiştir. Ondokuzuncu Mektub müstakil bir hadîsler risalesi olduğu için, ondaki hadîsler başka risalelerde tekrar edilmiş olsalar dahi, orada yine tamamı ve izahıyla yazılmıştır. Biz burada bu mes'elede yalnız bazı me'hazler verip geçeceğiz. Tafsilât Ondokuzuncu Mektub'da verilmiştir.)

Risalede yeri: Sözlere sh: 576 ve Nur'un sair Risaleleri...

Me'hazler: Uyûn-ül Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs 1/29; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/364-366; Cem'-ül Fevaid 1/458; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1-127 ve 128

* * *

140- «Velâdet-i Ahmediye (A.S.M.) gecesinde Kâ'bedeki sanemlerin sukutu...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 576; Mektubat sh: 177

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve El-Medhal Beyhakî 1/19; El-Hasais-ül Kübra 1/129-131; Es-Sîret-ül Halebiyye 1/115 ve daha sair siyer ve tarih kitapları...

* * *

141- «Kisra-yı Fâris'in saray-ı meşhuresi olan Eyvan'ı inşikak etmesi...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 576; Mektubat sh: 177

Me'hazler: Uyûn-ul Eser - İbn-ü Seyyid-in Nâs 1/28; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/366-368; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/126 ve daha sair siyer kitapları ve Şifa-i Şerif'in bütün şerhleri...

* * *

141- «Kâinat Nur-u Muhammedî (A.S.M.) çekirdeğinden halk olunduğu...»

Risalede yeri: Sözlere sh: 579 (ispatlı ve delilli izahı); Mektubat sh: 308 ve Risale-i Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/545; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 52; Ed-Dürer-ül Hisan Fil-Ba'si ve Naîm-il Cinan - Suyutî (Bu eser Mısır'da tarihsiz olarak tab' edilmiş, onu tab' eden Abdurrahman Ahmed Hanefî'dir. Eserin tamamı bu mevzuya dairedir); Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/91, 2/370, 3/25, 5/571; El-Mevahib-ül Ledünniye - Kastalanî 1/25-83 İmam-ı Kastalanî bu mevzu'u 58 sahife içinde ele almış ve çeşitli rivayet ve hâdiselerle ispatlamıştır; El-Musanef - San'anî 11/276; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/265 ve bütün mevlid yazarlar, mevlidlerinde.. ve ümmetin mutlak ekseriyetinin telâkki-i bil kabulü elbette bu hakikatı kat'iyetle sahih olduğunu gösterir.

Zabit şekli: (Not: Bu hususta iki çeşit hadîs ve rivayetler vardır:

sh:» (R.k.k: 435)

1-

143- «Yerdeki tesbihat ve tahmidat, Sidret-ül Münteha'daki Cennet-ül Me'va'da meyveler halini aldığı...»

Risalede yeri: Sözler sh: 580 ve Nur'ların sair yerleri...

Me'hazler: Bütün tefsirlerin Sûre-i Ve-n Necmi âyet: 15'teki

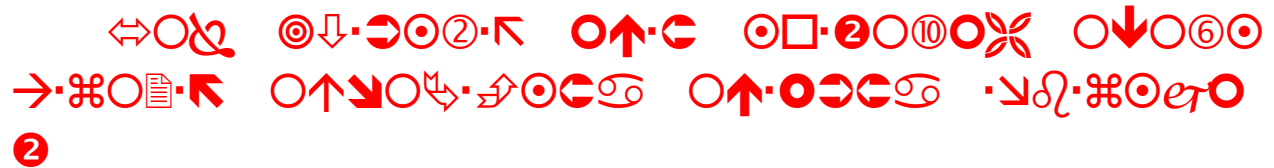
tefsirinde "Cennet-ül Me'va" hakikatının, Arş'ın sağında bir mekân olduğunu ve bu, va'dedilen Cennet'ten başka bir Cennet olduğunu yazmışlardır. İmam-ı Ali (R.A.) İbn-i Abbas ve Katade'nin reylerine göre, "Cennet-ül Me'va" şüheda ve müttakî mü'minlerin, yahud da melâikelerin konakladıkları bir makamdır" demişlerdir. Diğer bazı sahabeler ise, Sidret-ül Münteha ve Cennet-ül Me'va tefsirinde: "Bütün ilimlerin orada son bulunduğu bir yerdir" demişlerdir.

Mezkûr tefsirlerden bir-ikisinin sahife numaralarını veriyoruz: Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 6/125, 126, Ruh-ul Maanî - Elusî 27/25

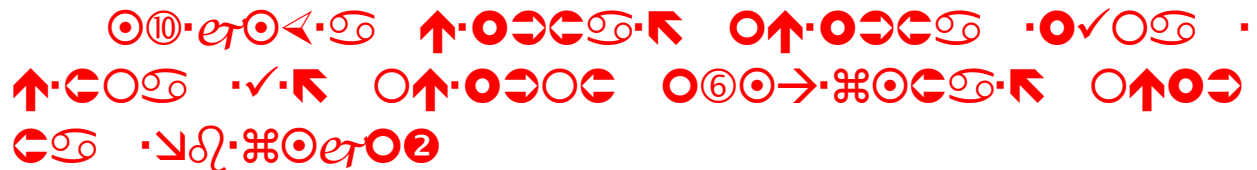
sh:» (R.k.k: 436)

Hadîslerden bazı me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/422-423; Kenz-ül Ummal 1/459-460; İhya-u Ulûm-id Din 1/300, 2/424

Hadîs kitaplarındaki zabıt şekli: □□

Bir başka hadîste: Ebu Hüreyre der: "Bir yerde ben bazı fidanlar dikerken, Resulullah (A.S.M.) oradan geçiyordu. Bana, "Ne dikiyorsun öyle, ya Ebu Hüreyre?" dedi. Dedim: "Fidan dikiyorum." Bunun üzerine, ferman etti ki: "Sana ondan daha hayırlı fidanlardan haber vereyim mi?" Ve devam ederek: "Eğer sen □

desen, herbir kelimesi için sana Cennet'ten bir ağaç dikilir."

* * *

144- «Mi'rac gecesinde Resulullah (A.S.M.) başta namaz olarak İslâmiyetin esaslarını hediye getirdi.»

Risalede yeri: Sözlük sh: 581 ve daha Nur'un başka yerleri...

Me'hazler: Mi'rac ile ilgili bütün hadîs ve rivayetler, Resulullah (A.S.M.) Mi'rac gecesinde, beş vakit namazı emr-i İlahî olarak müslümanlara hediye getirdiğini kaydederler. Bununla beraber yine de bu mes'eleda, bir-iki hadîs me'hazini verelim:

Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/406; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 1/362; Sahih-i İbn-i Huzeyme 1/156; ve geniş me'hazler için Miftah-ı Kunüz-is Sunne sh: 267

Zabit şekli: (Bu mevzuda vârid olmuş hadîsler uzun oldukları için, kaydedilmesine gerek duyulmadı.)

* * *

145- Şakk-ı Kamer mu'cizesi.. ve bu husustaki hadîslerin mütevatir olduğu...

Risalede yeri: Sözlük sh: 587; Mektubat sh: 207

Me'hazler: (Not-1: Şakk-ı Kamer'in vukuu hakkında gelen pek çok sahih hadîslerden evvel, Kur'an-ı Kerim

âyetiyle onu ilân etmiştir. Bütün müfessirler bu âyetin tefsirinde, Kamer'in, Mekke'de Kureyş müşrikleri bir mu'cize istemeleri üzerine ikiye bölündüğünü kaydedenler. Bu hususta tefsirlerde me'haz göstermeye hacet yoktur. Yalnız hâdisenin hadîslerde mütevatir olduğunu gösteren bazı me'hazler vereceğiz.

(Not-2: Şakk-ı Kamer mu'cizesinde, çok zaîf bir te'vile yapışarak mec-

sh:» (R.k.k: 437)

rasından saptırmak isteyenlere delili ve cevablı me'hazler, 862 no.lu bölümde-dir.)

Hadîs Me'hazleri: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütavatir - Suyutî sh: 135; Sahih-i Buharî 2/251, 5/62, 6/178; Cem'-ül Feva'id 1/488; Müstedrek-ül Hâkim 2/472; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/279-281 ve hâkeza bütün hadîs kitaplarında hâdisenin mütevatir olduğunu kaydetmişlerdir.

* * *

146- «Şakk-ı Kamer hâdisesinde Kureyş müşrikleri: "Eğer sair taraflardaki kervanlar da görmüşlerse doğrudur. Yoksa, Muhammed bize sihir etti." demişler. Sonra sabahleyin Yemen ve başka taraflardan gelen kabileler ihbar ettiler ki: "Böyle bir hâdiseyi gördük." Sonra küffar, Fahr-i Âlem (A.S.M.) hakkında, -hâşâ- "Yetim-i Ebu Talib'in sihir, semaya da te'sir etti" dediler.»

§ 148- «Haşrin umuma imanı ve marifeti farz olan mertebesi: İnsanlar öldükten sonra, ruhları başka makamlara gider. Cesedleri çürüyor, fakat insanın cesedinden bir çekirdek, bir tohum hükmünde olacak "Ac-büs zeneb" tabir edilen küçük bir cüz'ü baki kalıp, Cenab-ı Hak onun üstünde cesed-i insanîyi haşırde halkeder, onun ruhunu ona gönderir.»

Ve Ebu Davud'un hadîsi:
§ 148- «Haşrin umuma imanı ve marifeti farz olan mertebesi: İnsanlar öldükten sonra, ruhları başka makamlara gider. Cesedleri çürüyor, fakat insanın cesedinden bir çekirdek, bir tohum hükmünde olacak "Ac-büs zeneb" tabir edilen küçük bir cüz'ü baki kalıp, Cenab-ı Hak onun üstünde cesed-i insanîyi haşırde halkeder, onun ruhunu ona gönderir.»

Meâli: Hazret-i Üstad'ın Türkçe olarak yazdığı aynı meâlde olduğu için, başka bir şey yazmaya gerek duymadım.

* * *

148- «Haşrin umuma imanı ve marifeti farz olan mertebesi: İnsanlar öldükten sonra, ruhları başka makamlara gider. Cesedleri çürüyor, fakat insanın cesedinden bir çekirdek, bir tohum hükmünde olacak "Ac-büs zeneb" tabir edilen küçük bir cüz'ü baki kalıp, Cenab-ı Hak onun üstünde cesed-i insanîyi haşırde halkeder, onun ruhunu ona gönderir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 614, 615 ve daha sair Risalelerde varsa...

Me'hazler: (Not: Bu mes'eledeki "Acbüzzeneb" hakkında gelen hadîslerin me'hazlerini 129 no.lu kısımda vermişiz. Ayrıca bu hüküm ve ifade bu metniyle, tek bir hadîsin zahirî ibaresi de değildir. Amma âyet ve hadîslerin bu hususa dair netice-i hükümleridir. Fukaha-i Kiram da bunu böyle tertib ve tedvin etmişlerdir. Akide kitaplarında

⑩①②★✓③④⑤ ⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱ faslında izahıyla mevcuttur. Nümune için sadece İmam-ı Azam'ın (R.A.) "Fıkh-ul Ekber" Şerh-i Aliyy-ül Karî Eseri sh: 20'ye bakılmasını tavsiye ederiz.

* * *

149- «Cennet'te bir dakika rü'yet-i cemel-i İlahî, bütün Cennet lezaizine fâiktir, onları unutturur.»

Risalede yeri: Sözler sh: 625 ve daha sair risalelerdeki aynı hüküm...

Me'hazler: (Not: Mutlak olarak rü'yet-i cemel-i İlahî hakkında gelen hadîsler mütevatirdir. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 155)

Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 3/305-306, Suyutî Hazretleri tefsirinde rü'yet-i cemel-i İlahî hakkında elli kadar hadîs nakletmiştir; İhya-u Ulûm-id Din 4/543'de, Sahih-i Müslim'den nakledilmiş, bu hususta en mühim bir hadîs; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/398, kadınlara da rü'yet-i cemel-i İlahî müyesser olacağı hakkındaki hadîs...

Kıyamet günü, mahşer meydanında ilk rü'yet-i cemel-i İlahî hakkındaki hadîs me'hazleri: Sahih-i Buharî Mevakıf 16, 26; Ebu Davud Sünnet 19; Tirmizî Cennet 16; Müsned-i Ahmed 4/11 ve 12

sh:» (R.k.k: 439)

Cennet'teki rü'yet ile, mahşerdeki rü'yet ayrı ayrı tecellilerdir. Cennet'teki tecelli; şefkat, kerem, ihsan, cernal ve lütf tecellisidir. Mahşerdeki tecelli ise; adl ve adalet ve celal tecellisidir.

Zabit şekli: İhya-u Ulûm'un Sahih-i Müslim'den naklettiği hadis:

﴿يُنَادِيهِمْ أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ آمَنُوا أَتَيْنَاكُمْ مِنَ الْجَنَّاتِ الَّذِينَ كَانُوا يَعْبُدُونَ اللَّهَ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْيَقِينُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٥٠﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٧﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾
 ﴿الَّذِينَ كَانُوا يَتَّقُونَ اللَّهَ مِنْ قَبْلِهِ وَأَنتُمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

Meâli: Suheyb (R.A.)'dan nakil, demiş ki: "Resulullah (A.S.M.) ﴿

﴿٥٠﴾
﴿٥١﴾
﴿٥٢﴾
﴿٥٣﴾
﴿٥٤﴾
﴿٥٥﴾
﴿٥٦﴾
﴿٥٧﴾
﴿٥٨﴾
﴿٥٩﴾
﴿٦٠﴾
âyetini okudu ve dedi ki: "Vaktaki, Cennet ehli Cennet'e ve Cehennem ehli de Cehennem'e girdiler, bir münadi, yani bir dellâl çağıracaktır ki: "Ey Ehl-i Cennet! Sizin için Allah'ın yanında bir va'd vardır, onu şimdi yerine getirmek istiyor." Ehl-i Cennet sorarlar: "Nedir o va'd? Bizim daha isteyeceğimiz ne kaldı ki? Amel defterlemizin hayırlı tarafı ağır gelmedi mi, Allah bizim yüzümüzü ak etmedi mi ve bizi Cennetine koymadı mı? Bizi

Cehennem'den kurtarmadı mı?.." Resulullah (A.S.M.) buyurdu: "İşte tam bu sırada, Cenab-ı Allah perdeyi kaldırır, ehl-i Cennet Allah'ın cemaline bakarlar. Bu rü'yet-i cemal kadar ehl-i Cennet'in yanında daha sevgili hiçbir şey yoktur."

* * *

150- «Hadîslerde, dünyanın tel'in edildiği ve cîfe ismiyle yâd edildiği...»

Risalede yeri: Sözler sh: 625; ve daha başka sair risalelerde varsa...

Me'hazler: İbn-i Mace hadîs no: 4112; Şerh-üs Sünne 14/230; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 85; Müsned-ül Firdevs 2/231; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10703; Feyz-ül Kadir hadîs no: 4281 (hasen mertebesinde olan bir hadîs); İhya-u Ulûm-id Din 1/10, 3/202, Hâfız Irakî İhya'daki hadîs için sahihtir demiş; Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 410; Mişkât-ül Masabih 2/652 hadîs no: 5176; Ez-Zühhd - İbn-i Hanbel sh: 37; Hilyet-ül Evliya 3/157, 7/90; El-Feth-ül Kebir 2/116

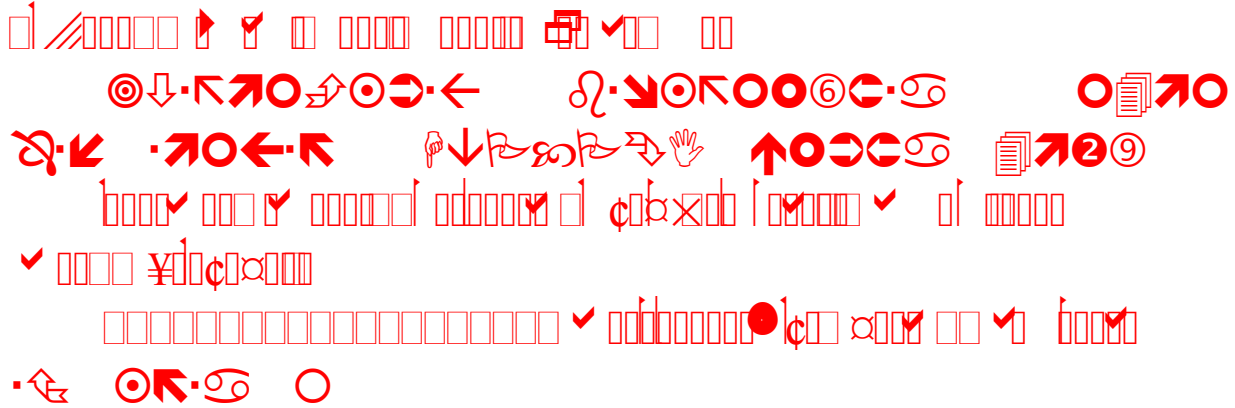
Zabit

şekli:

İbn-i

Mace'nin

hadîsi:

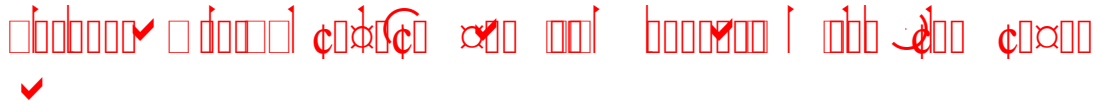
Meâli: Ebu Hüreyre'den rivayet, demiş ki: Ben Resulullah'tan bizzat duy-

sh:» (R.k.k: 440)

dum ki, diyordu: "Dünya kendisi mel'un olduğu gibi, içindekiler de mel'undur. Ancak, Allah'ın zikri ve buna yardım edici işler, yahut âlimler ve talebeler bundan hâriçtir..."

* * *

151-

Risalede yeri: Sözler sh: 639, 648; Mektubat sh: 268; Lem'alar sh: 153; Âsâr-ı Bediyye sh: 80, 107 ve daha Nur'un bir çok yerleri...

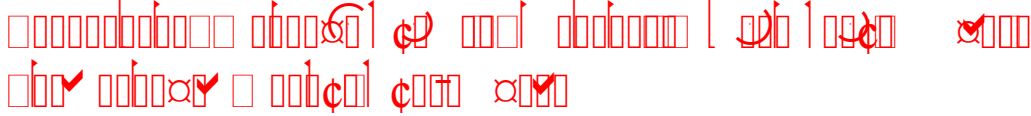
Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/8; Cem'-ül Fevaid 1/18; Müsned-ül Firdevs 1/355, 2/155; El-Feth-ül Kebir 1/201, 2/181, 3/149, Ziya-ul Makdisî'den nakil; Sahih-i Müslim hadîs no: 37, 38; Ebu Davud kitab:39 bab:2; Müsned-i İbn-i Hanbel 2/237, 292, 338, 370, 408, 462, 482,

508, 523 ve 535, 3/4 ve 5; Müsned-i Ebu Davud Et-Tayalisi 1/23, hadîs no: 571, 572, 747, 2053, 2335, 2462 ve 2495; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 2491; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/125

Zabıt şekli: 1- Buharî'nin hadîsi: |

2- Şuab-ül İman'ın hadîsi: |

Meâlleri: 1- "Allah için muhabbet ve Allah için buğz etmek imandandır."

2- "İmanın en sağlam bağı, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir."

* * *

152-

Risalede yeri: Sözler sh: 639; Mektubat sh: 77, 79, 80, 268, Âsâr-ı Bediiye sh: 80 ve 102 ve sair risalelerde varsa...

Me'hazler: (Not: Aynı bu ibare ile hadîslerde bir metin bulunamadı. Fakat Kur'anın En'am Sûresi âyet: 57'de

nass ve hükmü mevcuttur. Müslümanlar arasında musibetlere, ölümlere karşı âyetten muktebes olarak, bu söz hep kullanılagelmiştir. Hadîslerden me'haz vermek için âyette mevcut olduğundan fazla yoğun bir araştırma yapmaya gerek duymadım. Yalnız Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/164'de: Hadîsin metni olmayıp, lâkin mânasının sahih ve hak olduğunu yazmış...)

* * *

153-

Risalede yeri: Sözler sh: 640 ve 650 ve başka risalelerde varsa...

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/144; Cem-ül Fevaid 2/661; El-

sh:» (R.k.k: 441)

Feth-ül Kebir 1/233, 249, 2/310; Mişkât-ül Masabih 1/762; Kenz-ül Ummal 1/195; El-Ezkâr - Nevevî sh: 350; İhya-u Ulûm-id Din 4/295; Muhtar-ul Ehadîs sh: 28, Hatib-i Bağdadî'den nakil...

Zabıt şekli: İhya-u Ulûm-id Din'deki hadîs: □

·▲·○er□·☉ ☉◀← ·○&○□ ·↻ ·▲·○er○□ ↔○◁○
☉○◁○☉☉☉ ·○↑○→○◁○☉
·◀○← ○○&·□·☉ ·○↔·◁○☉ ·▲·○er○□ ☉▮·↻
☉◊☉·↻ ·▲○○er○□ ↔·◁○☉ ↔○◁○▮○○⑩·↻○◀○
← ·○&○□·↻
□□□□ ✓ □□ □□ ✓ □□ □□ □□ ✓ □□

Meâli: "Ey Allah'ım! Bana muhabbetini nasib eyle ve seni sevenlerin sevgisini ve senin muhabbetine yaklaşıtarcak şeylerin muhabbetini nasib et. Kendi muhabbetini benim için soğuk sudan daha çok sevgili kıl."

* * *

154- «Dünyada, dünyanın âhiret mezraası ve Esmâ-i İlahiye ayinesi olan iki güzel yüzüne karşı mütefekkirâne muhabbetin uhrevî neticesi, dünya kadar -fakat fani dünya gibi fani değil- baki bir Cennet verilecektir.»

Risalede yeri: Sözler sh: 646 ve 649 (Otuzikinci Söz'ün Üçüncü Mevkıfı) ve daha Nur'un sair yerlerinden aynı mâna varsa...

Me'hazler: Müsned-üş Şaşı hadîs no: 318; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/304 (ve ayrıca 150 numarada, dünyanın tel'in edildiğini beyan eden hadîslerin şerhlerinde getirilen hadîslere de bakılabilir.)

Zabıt şekli:

◀ | ▽ □□□□ ✓ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ ✓ □ □□□ □□ □□ ✓ | □ □□
☉ □□ □□ □□ Meâli: "Dünyayı hor görmeyin, tahkir etmeyin. Çünkü o, insanın güzel bir bineğidir."

Dünyanın âhiret mezraası olduğu hakkındaki hadîs-i şerifler için, 20 no.lu bölümde me'hazleri verilmiştir.

* * *

155-

□□□□ □□ ✓ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ ✓ □ □□ □□ □□
✓ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□
□□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

(Kur'anı tavsif makamında, hak bir ta'bir olarak kullanılmıştır.)

Risalede yeri: Sözler sh: 647 ve daha başka risalelerde varsa...

Me'hazler: (Aynı bu metniyle ve tıpa tıp lafzıyla hadîslerde bulunamadı. Amma mânasıyla çok hadîslerde vardır.)

Sahih-i Buharî Edeb/70, İ'tisam/52,

lafzıyla bir hadîs-i şerif vardır; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned-i Ahmed 6/86 Câbir bin Abdullah (R.A.) demiş: "Resulullah bize hitab etti ve dedi:

Yani: "Söz-

sh:» (R.k.k: 442)

lerin en doğrusu Allah'ın kitabıdır ve hidayetlerin en efdali de Muhammed'in hidayetidir."

Şuab-ül İman - Beyhakî 1/455,

aynı ifade ile, Kenz-ül Ummal 1/374; Cem'-ül Fevaid 2/628; Nesâî Kitab-ı Sehih/65; İbn-i Mace Mukaddeme/7,

lafzıyla.. ve hakeza, bütün câmilerde imamlar Cum'a hutbelerinde aynı tavsifatla hut okurlar.

* * *

156- «Lezzetli bir ni'meti insan yese, eğer şükretse, o yediği ni'met o şükür vasıtasıyla bir nur olur, uhrevî bir meyve-i Cennet olur.»

Risalede yeri: Sözlere sh: 647 (mânasıyla); Mektubat sh: 366 ve daha Nur'un sair risalelerinde aynı hüküm varsa...

Me'hazler: (Not: Bu hükmün bazı me'hazleri, 143 no.lu bölümde de verilmiştir.)

Masabih-üs Sünne - Bagavî 3/197; Müsned-i Ahmed 3/439; Sünen-i Ebu Davud 4/310 hadîs no: 3023; Tirmizî 5/508 hadîs no: 3458; İbn-i Mace 2/1093 hadîs no: 3285; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - Tirmizî sh: 109; Müstedrek-ül Hâkim 1/507; İhya-u Ulûm-id Din 1/301; Kabes-ün Min-Nuri Muhammed sh: 256

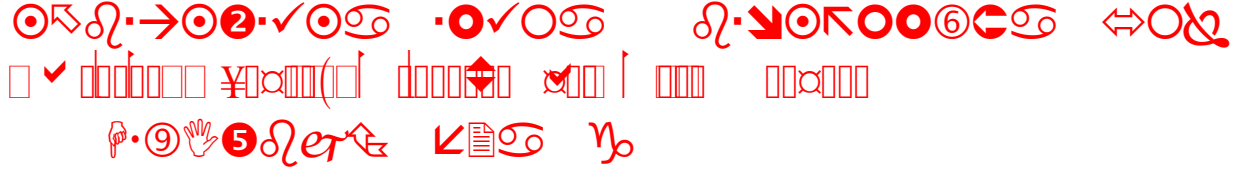
Zabıt şekli:

Meâli: "Her kim dese, ona Cennet'te bir ağaç dikilir."

* * *

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 3/62 Ziya-ül Makdisî'nin rivayetiyle İbn-i Abbas'tan nakil; El-Metalib-ül Âliye 4/404; Feyz-ül Kadir - Menavî 5/373 hadîs no: 7633 Ziya-ül Makdisî'nin "El-Muhtare" eserinden nakil...

Zabıt şekli:

Me'âli: "Cennet'teki şeylerin; dünyadaki görünen ni'met ve zinet ve saire medar-ı tena'um olan her şey, orada sadece ve sadece Esmâ'nın temessülâtıdır." (İbn-i Abbas)

* * *

159- Dünyadaki hissiyat-ı insaniye çekirdekleri, Cennet'te ona lâıyk bir tarzda inkişaf edecekleri...

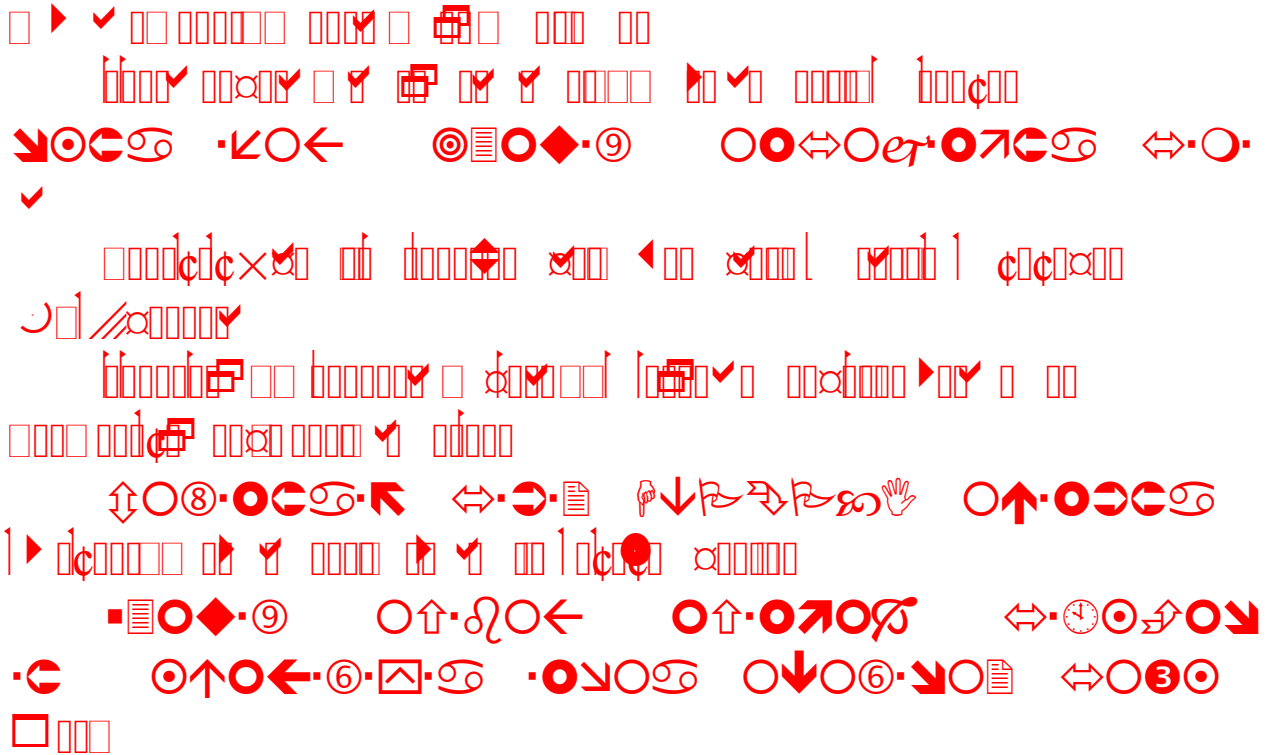
Risalede yeri: Sözler sh: 649 ve daha başka risalelerde varsa...

Me'hazler: (Not: Bu hüküm müşahhas bir-iki hadîsin değil, Cennet ve lezaizi hakkında gelen birçok hadîslerin, hattâ âyetlerin de müşterek ifadelerinin neticesidir.)

El-Feth-ür Rabbanî - Şerh-i Müsned-i Ahmed 24/201; En-Nihaye - İbn-i Kesir 2/200; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/512, hadîs no: 1459; El-Musannef - Sa'nânî 11/416; Tirmizî 3/330; Ed-Duafa' - Akilî 3/166; yine Tirmizî 4/677, hadîs no: 2536

sh:» (R.k.k: 444)

Zabıt şekli: El-Feth-ür Rabbanî'nin hadîsi:

Peygamber (A.S.M.) o yıldızların isimlerini şöyle sıralamış: "Hassar, Tarık, Zeyyal, Zülkeftan, Kabıs, Dessan, Hevdan, Feylak, Mashab, Daruh, Fureyh, Ziya ve Nur.. yani Ay ve Güneş."

Yahudi bunu duyunca: "Evet doğru, isimleri aynen böyledir" deyip iman etmiş...

* * *

sh:» (R.k.k: 447)

SÖZLER'E İLHAK EDİLEN LEMAAT'IN HADİSLERİ

164- (Not: İmam-ı Ali'nin bu hikmetli sözü, Lemaat eseri başındadır. Sözler'in âhirine Lemaat ilhak edilmiş olduğu için, bu sırada yazıldı.)

Risalede yeri: Sözler sh: 693; Âsâr-ı Bediye sh: 514

Me'hazler: Nur-ul Ebsar sh: 91; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali, Tahkik-i Subhî Salih sh: 30; Edeb-üd Dünya Veh-Din sh: 13; İs'âf-ür Ragıbîn sh: 178

İmam-ı Ali'nin bu hikmet-feşan düsturlu sözünün mânası: "Kişi bilmediğine düşmandır" hükmüyle; bir şeyin ve bir ilmin veya mes'elenin içine girip tetkikatını yapmadığı, kavrayamadığı zaman, onu inkâr edip câhilâne itiraz etmemesi lâzımdır diye ders verir.

* * *

165- «İsa (A.S.) nüzûl edecek, Şeriatımla amel edecek, ümmetimden olacak.»

Risalede yeri: Sözler sh: 703; Mektubat sh: 6; Şuâlar sh: 587; Âsâr-ı Bediye sh: 102, 524 ve 639

Me'hazler: (Not: 1- Bu bahiste umumî bazı me'hazler vereceğiz.)

(Not: 2- Hazret-i İsa'nın (A.S.) nüzûlü, Deccal'ı öldürmesi, Şeriat-ı Ahmediye (A.S.M.) ile amel etmesi ve saire hakkında gelen hadîsler mütevatirdirler. Kur'an'da da ona işaret vardır. Bu durumuyla bu mes'ele, akide-i İslâmiyedir. Verilen me'hazlerde şu mana sarıhtir.)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/205; Sahih-i Müslim 1/136; El-Feth-ür Rabbanî ile Şerh-ü Müsned-i Ahmed 25/87; Cevheret-üt Tevhid - Bacurî sh: 29 ve 232, El-Feth-ül Kebir 2/335; Türkçe Terceme Buharî hadîs no: 1018 ve 1406 ve daha geniş hadîs me'hazleri için, En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/91- 136

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: □□ ▶ ✓ □□ □□□□ □□□□ □□ ✓ □ □□

•OK>O@7OY.C O↓O⑥·VO□ ⇔O③O□·K ↑O
⑧·OC@·K f↓R@R→R→R O↑·O@C@ O□7O2·9 ·□
✓ □□

□□□□□□□□ □□ ✓ □ □□□□ □□ □□ □□ ✓ □□
·F·@·K·K ·10K0107020C@ ·□O□O@·K·K ·&
VO@·O@C@ ·10O③O>·V·R OOV·O⑥·R O→·>·□
R③C@R@R ↓·K·O1O·O@C@

Meâli: Ebu Hüreyre'den rivayet: Dedi ki, Resulullah ferman buyurdu: "Benim nefsim yed-i kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki, yakında İbn-i Meryem içinizde nüzûl edecek, adaletli bir hâkim olacak, haçı kıracak, domuz etini yasaklayacak ve cizyeyi vaz' edecektir..."

* * *

sh:» (R.k.k: 448)

166-

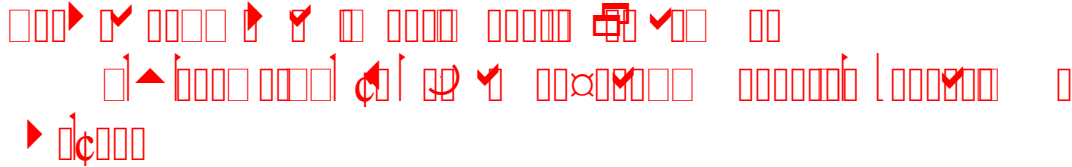
(Not: Bu hadîs-i şerif dahi, mütevatir hadîslerdendir ve Şeriatın miras usûlünde pek mühim bir asıldır. Bediüzzaman Hazretleri bu hadîs-i şerifin geniş ve ihatalı mânasını fitrat kanunlarına da tatbik ederek demiş ki: "Şeriatın düstur-ü âdilânesi, şeriat-ı fitriye, kavanin-i kadere mutabıktır ki; tarik-ı gayr-i meşru' ile bir maksadı takib eden, maksudun zıddıyla ceza görüyor" diyerek misallerde bu hakikatı izah etmiştir. Arzu edenler, bu izahın bulunduğu ilgili Nur Risalelerine bakabilirler.)

Risalede yeri: Sözler sh: 709; Âsâr-ı Bediyye sh: 532

(Şeriatdaki hükmü, yani bu hadîsin taallûk ettiği hüküm şöyledir: Bir insan miras kapmak için babasını yahud da annesini veya kardeşini haksız yere öldürürse, bunların mirasından o adam tamamen mahrum olur.)

Me'hazler: Ebu Davud Diyet/18; Tirmizî Feraiz-18 hadîs no: 2109; İbn-i Mace Feraiz/8 hadîs no: 2645 ve 2735; Daremî Feraiz/41; Müsned-i Ahmed 1/49; Cem'-ül Fevaid 1/707; Müsned-ül Firdevs 3/234; Feyz-ül Kadir hadîs no: 6171 (Tirmizî ve İbn-i Mace'den nakil); Şerh-üs Sünne - Begavî 8/367; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 6/220; İrva-ul Galib - İbn-ül Cevzî 6/118; El-Feth-ül Kebir 2/64; El-Metalib-ül Âliye 1/446; Râmuz-ul Ehadîs sh: 365; El-Kâmil Fid-Duafa' - Akîlî 1/322; ve nihayet bir çok me'hazler için Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 521

Zabıt şekli: Feyz-ül Kadir'deki hadîs:

Tirmizi ve İbn-i Mace'den nakil...

Meâli: "Katil olan, yani babasını ve yakın akrabalarını miras için öldürenler mirasa sahip olamaz."

* * *

167-

Risalede yeri: Sözler sh: 725; Lem'alar sh: 85, 86; Nur'un İlk Kapısı sh: 160, 162; Âsâr-ı Bediyye sh: 82, 563, 565 ve daha sair Risalelerde varsa...

Me'hazler: (Not: Hadîslerde

 lafzıyla gelmiştir. Kur'an'da ise, bu

sözün bir mânası olarak:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

şeklindedir. Âyetteki "Hakk"tan murad, Kur'an ve İslâm olduğuna göre, ondan ve hadîsten iktibasen ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾ hadisiyle yazılması da elbette ki caizdir.

sh:» (R.k.k: 449)

Nitekim, âyet ve hadîslerden iktibasın caiz olduğu, bu kitabın "Âyetler Bölümü Mukaddemesi"nde delilleriyle yazılmıştır.)

Me'hazler: Sahih-i Buharî Cenaiz 79; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 6/205; Cem'-ül Cevami' hadîs no: 10128; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 38, Darekutnî'den nakil; Feyz-ül Kadir 3/179; Müsned Halife bin Hayyat sh: 41; Müsned-ül Firdevs 1/116; Râmuz-ül Ehadîs sh: 193; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/507, dört kaynaktan nakil yapılmış; İrva-ül Galil 5/106 (kitabın müellifi hadîs için hasendir demiş.)

Zabıt şekli:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

Meâli: Aiz bin Amr'den rivayet: "İslâm yükseltir ve yüksektir, onun üstünde hiçbir şey yükseklik dava edemez."

* * *

168-

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

(Bu söz, bir hadîs olarak değil, fakat hakikatlı bir eser şeklinde İslâm üleması arasında tedavül edip gelmiştir.)

Risalede yeri: Sözlere sh: 764; Mektubat sh: 331; Şuâlar sh: 165; El-Mesnevi-ül Arabî sh: 44; Emirdağ-II sh: 69, 70; Âsâr-ı Bediyye sh: 75 ve 264 ve daha Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: İhya-u Ulûm-id Din 1/103; Fıkh-ül Ekber - İmam-ı Azam, Şerh-ü Aliyy-ül Karî sh: 18; Resail-i İbn-ül Arabî Kitab-ül Elif sh: 4; İthaf-us Sâde - Zebidî 2/127; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/347; Şerh-i Tarikat-ı Muhammediye - Birgevî sh: 147; El-Keşkül - M.Bahaeddin El-Âmilî 1/116 ve 264; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/290

Bu söz bir hadîs-i şerifin metni olarak bulunamadı. Fakat bir hadîs-i kudsîden muktebes olduğu anlaşılmaktadır. Bazıları bu sözün, İmam-ı Ali(R.A.)'ın hikmet-feşan sözlerindedir demişler. Şuab-ül İman eserinde, bu sözün diğer parçası olan

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

ile beraber, İsmail bin Ebu-l Kasım bin Ebu-l İtahiye'nin

divanındandır diye yazılmış.

Tevhid hakikatını azamî şekilde ifade eden bu söze dair Üstad Bediüzzaman'dan gelen bir rivayet ve bir hâtıra şöyledir:

(Sahih-i Buharî 1/148 ve 156; keza Sahih-i Müslim 4/1065, 1967)

Kısaca Türkçesi: "Bu geceden yüz sene sonra, bugün yeryüzünde yaşayan

sh:» (R.k.k: 451)

insanlardan hiçbirisi kalmayacak" diye olan ferman-ı Nebevîyi kendilerine delil getirerek; Hızır (A.S.) da, o asır içinde vefat etmiş olacağı kanaatını ileri sürmüşlerdir.

İbn-ül Cevzî gibi bazı zâtlar da, Kur'anın ...

Meâl-i Şerifi: "Senden önce hiç bir beşere dünyada daimîlik ve beka vermedik" âyetiyle; Resulullah'tan (A.S.M.) önce Hızır (A.S.)'ın vefat etmiş olacağına hükmetmişlerdir.

Halbuki başta mezkûr hadîsin râvisi Hazret-i Abdullah bin Ömer (R.A.) olmak üzere, birçok hadîs şârihleri, Resulullah'ın o hadîsi asır olarak şimdi yaşayanların hepsinin vefat edeceğini haber vermiş demişlerdir. Yani, Allah'ın bir yaşayanların hepsinin vefat edeceğini haber vermiş demişlerdir. Yani, Allah'ın bir umumî kanunu olarak bu günden yüz sene sonra, şimdi yaşayanların hepsi vefat eder ve asır inkıraz bulur demektir. Bunun yanında kaide dışı bazı şâzlar ve istisnalar da olabilir. Dünyanın bazı mıntıklarında bugün bile yüzelli yaş yaşayanlar görülmemektedir.

Nitekim Peygamber'in (A.S.M.) Sahabelerinden bile bazı zâtlar, hadîste gösterilen tarihten yüz seneyi geçenler olmuştur. O halde, Hızır (A.S.) faraza hayatı normal bir insan gibi ve Peygamber'in Sahabelerinden olmuş olsaydı bile, o umumi kaidenin dışında kalmış olması mümkündür.

Buharî Hazretleri Resulullah'ın (A.S.M.) hadîslerine karşı kemâl-i samimiyetinden gelen bir haletle, Peygamber'in o sözünden te'vilsiz olarak o kanaatı taşıdığı kesindir. Amma diğerleri ise, sırf zâhirperest meleklerinin taassubu namına hurûc ettikleri de muhakkaktır.

Âyetin zâhirini delil getirip de, Hızır (A.S.)'ın Peygamberimiz'den (A.S.M.) evvel vefatını iddia edenlerin fikirlerine gelince:

Evvelâ: Âyet Peygamber'e hitaben der ki: "Senden evvel yaşayan hiçbir beşere dünyada hulûd ve beka vermedik. Öyle ise, sen de ve sizler de onlar gibi dünyada baki kalmayacaksınız." Halbuki, Hazret-i Musa'dan (A.S.) çok evvelden beri hayatta kalmış ve Hazret-i Musa ile beraber seyahatı ve macerası, yine Buharî ve Müslim'in sahih hadîsleriyle sâbit olmuş olan Hazret-i Hızır'ın (A.S.) vefatını mezkûr âyetin umumî ve kaidevî hükmünden istihrac edip tahayyül etmenin, ilmî hiçbir münasebet ve mülâyemeti görülmemektedir. Aksi halde aynı âyetin şâz kabul etmez olarak umumî kaide ve hükmüyle, Hazret-i İsa ve İdris Aleyhisselâmların vefatlarını da düşünmek icab edecektir ki; Kur'anın nassına zıd bir fikre saplanmak olur.

Şimdi Hızır (A.S.)'ın Peygamberimiz (A.S.M.) hayatta iken onunla görüştüğüne ve bazı Sahabelerin onu gördüğüne ve konuştuğuna dair vürûd eden hadîslere gelelim. Evvelâ hemen kaydedelim ki; İbn-i Hacer-i Askalanî, Hâfız Zeyneddin El-İrakî gibi büyük muhaddis imamların araştırmaları neti-

sh:» (R.k.k: 452)

cesinde, bu hususla vârid olmuş hadîslerin tamamına yakın kısmı seneden zaif olduğu kanaatine varılmıştır. İbn-i Hacer-i Askalanî "El-İsabe Fi-Temyiz-is Sahabe" eseri 1/429-452 sahifeleri arasında, belki elliye yakın hadîs ve rivayet nakletmiştir. İbn-i Hacer bu araştırmasının başında da der ki: Getirdiğim hadîs ve rivayetlerin bazısı sahih, bazısı da gayr-ı sahihdir (yani zaiftir). Ancak Peygamberimizin zamanında Hızır (A.S.)'ın onunla görüştüğü ve konuştuğu ve saire hakkında otuz kadar hadîs için senedleri itibariyle zaif olduğuna ayrıca hükmetmiştir.

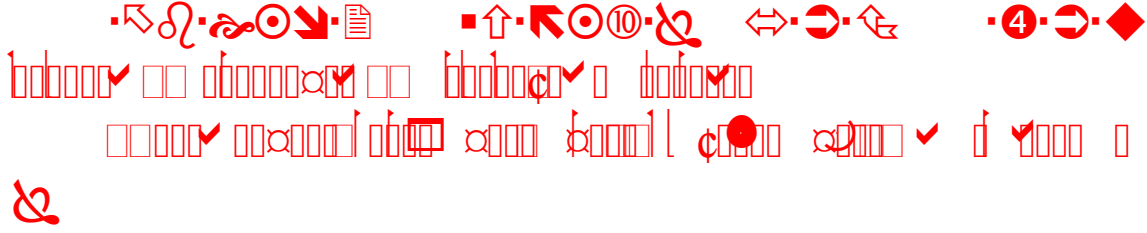
Fakat bu arada, yine muhaddislerin mutlak ekseriyetinin kaide olarak kabul ettikleri şu: "Fezail-i A'mâl, Tarih, Tefsir ve saire gibi hususlarda zaif hadîslerle amel etmenin caiz olduğu.. ve "zaif zaife eklense, kuvvetlenir" hükmü de hadîs kitaplarında yazılıdır. Bu mevzu kitabımızın "Hadîsler Bölümünün Mukaddemesi"ndeki hadîs ilminde temas edilmiştir, bakılabilir.

İşte, muhaddislerce vaz' edilmiş mezkûr görüş ve kaideye göre, Hızır (A.S.) ile alâkadar hadîslerin tamamını seneden zaif, hattâ çok zaif kabul etsek de, bütün o hadîslerin bir aynı noktaya parmak basmaları ve onda içtima etmeleri, elbette kat'î kanaat verir ki; hayatları hususî sır ve irade-i İlahiye'nin hâs bir tecellisi olan Hazret-i İsa (A.S.), İdris (A.S.) gibi Hızır (A.S.)'ın da hayatta olduğu ortaya çıkmış olur.. ve herhalde Resul-i Ekrem (A.S.M.) ile görüşmüştür denilebilir.

Bunu böyle kabul etmeyenler de olabilir. Hem buna inanmamanın belki bir günahı da yoktur. Çünkü akideye dâhil bir mes'ele değildir. Lâkin kabul etmek, hiç olmazsa yerinde bırakıp ilişmemek, bir samimiyetin ifadesidir. Kaldı ki, içlerinde büyük muhaddis imamların da bulunduğu - İbn-üs Salal, Irakî, Suyutî gibi- cumhur-u ülemanın mutlak ekseriyeti, Hazret-i Hızır'ın hayatta olduğuna hükmetmişlerdir. Bunların yanında ehl-i keşif ve feraset olan evliyaların -bilâ istisna- hepsi Hazret-i Hızır'ın hayatını kabul ediyor ve bazıları onunla çok kereler görüşüp buluştuklarını, ders aldıklarını söylüyorlar.

Öyle ise,

bu hadîs-i şerifleri sıyrıyla; İslâm ülemasının en nuranî, en ferasetli, en ihlaslı sınıfı olan Evliya'nın büyüklerinin hemen hepsi, müşahedeye dayanarak Hazret-i Hızır'la (A.S.) görüştiklerini, konuştuklarını ve ders aldıklarını söyleseler; öbür tarafta bir kısım âlimlerin bazı âyet ve hadîslerin zâhirdeki umumî ve mutlak ifadelerine dayanarak, zann ve tahminden öteye geçmeyen tefsir ve hükümleri, elbette icma-ı ümmet ve re'y-i cumhur karşısında hatalı düşer, isabetli olmaz.

Bu âhirki hadîsin mânası Ebu Hüreyre'den nakil: "Peygamber (A.S.M.) buyurmuş: "Hızır'ın bu lâkabla isimlenmesinin sebebi, kuru ve otsuz bir yerde oturmuşken, birden bire oturduğu yer ve etrafı yeşillik ve çimenliğe dönüşmüş olmasındandır."

Böylece, Hazret-i Musa'nın (A.S.) görüşüp konuştuğu ve beraber seyahat ettiği zâtın Hızır olduğuna ve onun sair umumî ahvaline dair bütün hadîs kitaplarında toplam belki yüz tane hadîs vardır. Hızır'ın (A.S.) sair ahvali ve Peygamber'le (A.S.M.) görüştüğü ve bazı sahabelerin onu gördükleri hakkında birçok hadîs kaynakları için bazı kitapların isimlerini verip geçeceğiz:

El-İsabe - İbn-i Hacer 1/429-452; Sahih-i Müslim 4/1847 ve 2050; Şerh-üs Sünne - Begavî 15/280; Cem'ül Fevaid 1/438 Müsned-ül Firdevs 1/345 ve 427, 5/504; Cem'ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 4118 ve 70707; Kenz-ül Ummal hadîs no: 34409; Mevarid-üz Zam'an - İbn-i Hibban hadîs no: 2092; Tirmizî hadîs no: 30151; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/401; İhya-u Ulûm-id Din 1/336; El-Feth-ül Kebir 1/439; Şerh-i Müslim - Nevevî 8/234; Râmuz-ül Ehadîs sh: 198; Nur-ul Ebsar sh: 157, 258 ve 270; El-Musanef - San'anî 2/393; El-Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 240 ve daha bu minvalde bir çok hadîs me'hazleri verebilirdik.

Hızır Aleyhisselâm'ın hayatını kabul eden büyük muhaddis ve müctehid âlimler

1- İmam-ı Hâkim-i Nisaborî'den sonra, hadîs usûlü ve ıstılah ilmini ve kanunlarını ve ekmel ve en sağlam şekilde vaz' eden ve bu noktada muhaddislerin büyük üstadı ve muktedası makamını ihraz eden Şeyhülislâm Takıyuddin Ebu Ömer İbn-üs Salah (R.A.) demiş ki: "Hızır (A.S.) havass-ı ülema ve sâlihînin cumhuru yanında ve ayrıca umum ümmetin telâkkisi yanında hayattadır. Ancak şâz bazı ehl-i hadîs kabul etmemişlerdir. Hem Hızır (A.S.) Peygamber olduğunda yine cumhurun ittifakı vardır. Fakat mürsel Peygamber olup olmadığında ihtilâf vardır." (Fetavî ve Mesail-i İbn-is Salah 1/185-186)

2- Hadîs hâfızları ve hüccetleri içerisinde bir güneş gibi parlak olan İbn-i Hacer-i Askalanî der: "Suheylî, Kitab-ut Tarif Ve-l İ'lâm'da demiş ki: "Hızır (A.S.) zaman-ı Nebî'ye ulaşmamıştır" diyenlerin hükümleri çok hatalıdır." (El-İsabe Fi Temyiz-iz Sahabe - İbn-i Hacer 1/433)

Yine İbn-i Hacer'den: Hasan-ı Basrî (R.A.) demiş ki: "İlyas (A.S.) arzın karasına, Hızır (A.S.) ise, denizlerine müekkel edilmiştir. Her ikisine kıyamete

sh:» (R.k.k: 455)

kadar hayat verilmiştir ve bu her ikisi her sene hacc mevsiminde görüşürler." (El-İsabe - İbn-i Hacer 1/432)

sh:» (R.k.k: 456)

Ve daha bunlar gibi birçok zâtlardan delil getirmek mümkündür. Amma daha fazla uzamamısı için kısa kestik ve netice olarak; İmam-ı Suyutî'nin üstteki şiirinde dediği gibi deriz:

•⑩•◉←•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥
⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥
◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻

En doğru kavil, onun hayatta olduğu kavlidir. Çünkü o kadar delil ve hüccetleri vardır ki, dehirlere sığmaz, zamanları ışıklandırır.

Ehl-i keşf ve velâyetin müşahedeye dayanan delilleri

Üstad Bediüzzaman Hazretleri hükmettiği gibi; Hızır (A.S.)'la görüşüp sohbet ettiklerini, ders aldıklarını, hadîs istima' ettiklerini ve saireyi pekçok zâtlar bizzat kendileri söylüyorlar. Gerçekten bunlar o kadar çoktur ki, âdeta tevatür derecesindedir. Biz bu büyük Velî zâtlardan nümune için sadece bir kaçını kaydedeceğiz:

Birincisi: Hârika kerametleri tevatür derecesinde olduğu ümmetin bütün ülema ve evliyasınca sâbit, şöhreti âlemi kaplam , Sultan-ul Evliya, Es-Seyyid Şeyh Abdülkadir-i Geylanî (K.S.) Hazretlerinden sened-i sahihle mervî olan şudur: "Ben yedi sene Hızır'ın (A.S.) taht-ı terbiyesinde kaldım..." diye olan uzun macerası, "Kalaid-ül Cevahir Fi-Menakıb-i Abdülkadir" isimli eseri birkaç yerinde yazılıdır. Bunların içinde en acibi budur ki; Hazret-i Şeyh'in hizmetkârlarından Hattab isimli zât demiş ki: "Bir gün Hazret-i Şeyh halka va'z ederken, birden ayağa kalktı ve havada birkaç adım yürüdü. Sonra döndü, yerine oturdu. Bu hal kendisine soruldu. Dedi ki: "Buradan Ebu-l Abbas Hızır (A.S.) geçti, ben ona doğru yürüdüm."

İkincisi: Muhabbetulah ve aşk-ı Resulullah ile sermest, meşhur-u âlem Mevlâna Camî (K.S.) der ki: "Ben bir hadîs-i şerifte rivayet edilen, Tebuk Gazasında Resulullah (A.S.M.) Ashabı ile bir ikindi namazını kıldıktan sonra; söyleneni görmeksizin iki kıt'a şiir işittiler. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman buyurmuş ki: "Bu iki beytin münşidi, kardeşim Hızır'dır, sizi medhediyor."

Beyitler:

•⑩•◉→⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥
⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥
◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻
◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻ ◻◻◻◻◻◻◻◻
↑⑩→⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥ •⑥•⑥•⑥•⑥•⑥•⑥
✓ ◻◻◻◻◻◻◻◻

Mevlâna Camî der: "Ben bu beytleri bir kitabın kapağına yazmıştım. Bir gün medresede Hızır (A.S.) bu kitabın kapağındaki beytlere bakınca tebessüm eyledi ve dedi: "Sübhanallah halk içinde kelâm nasıl da baki kalıyormuş." (Nefahat-ül Üns sh: 30)

Üçüncüsü: El-Fütuhât-ül Vehbiye Bi-Şerh-i Erbaîn-in Neveviye Kitabı sh:

sh:» (R.k.k: 457)

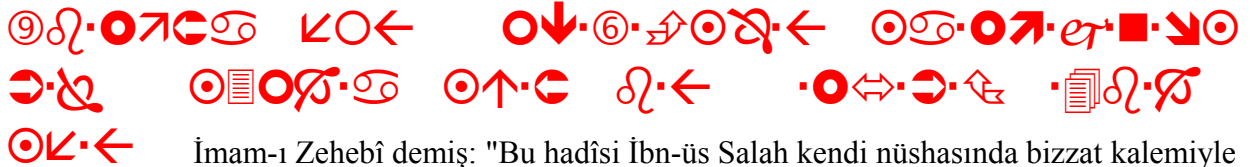
4'de: İmam-ı Nevevî'nin her vakit Hızır (A.S.)'la buluşup görüştüğünü kaydetmiştir.

Dördüncüsü: Meşhur-u Âlem, İmam Abdulvahhab Eş-Şa'ranî (K.S) "El-Minen-ül Kübra, El-Mizan-ül Kübra, Levakih-ul Envar-il Kudsiye eserlerinde, kendisinin bir çok defalar Hızır (A.S.)'la görüşüp konuştuğunu, ders ve inabe aldığını yazmaktadır. Ezcümle bir yerde der ki: "Çok salavat getirme mesleğini Hazret-i Hızır'ın tavsiyesiyle aldım.. ve bana: "Sabah namazından sonra, tâ güneş doğuncaya kadar salavat getir. Sonra zikrullah çek!" dedi. Ben de ona: "Baş üstüne" dedim." (Levakih-ul Envar sh: 286) Yine Şa'ranî Hazretleri "El-Mizan-ül Kübra" eserinin sh: 20'de der ki: "Ben ilk önce mesleğimin esasatını Hızır (A.S.)'dan, sonra da Şeyh Aliyy-ül Havas'tan aldım."

Beşincisi: Hücet-ül İslâm İmam-ı Gazalî (R.A.) der: "Hızır (A.S.)'ın Ebdal evliyasından olan İbrahim Et-Teymî'ye hediye etmiş olduğu "Müsebbeât-ı Aşere" duası..."(*) ve hâdisenin Hazret-i Hızır'la olan uzun hikâyesi nakledilmektedir. (İhya-u Ulûm-id Din 1/335)

Altıncısı: Müceddid-i Elf-i Sâni İmam-ı Rabbanî Hazretleri Osmanlıca terceme edilmiş Mektubat eseri 1/22 ve 280. Mektub'da der ki: "Bugün sabah zikri halkasında İlyas ve Hızır Aleyhimeselâmlar ruhanîler sûretinde geldiler. Hazret-i Hızır (A.S.) buyurdu ki: "Bizim ervahımızda Cenab-ı Hak kudret-i kâmile atâ buyurmuştur. Bundan dolayı, biz istediğimiz cesedle görülebiliriz." Ve Mektubat'ın bir kaç yerinde daha Hızır (A.S.)'la ilgili bahisler vardır.

Yedincisi: Allâme Ebu-I Kasım Abdurrahman bin Muhammed El-Fevranî senedi-i sahihle Abdullah bin El-Hüsam Es-Semerkindî'den nakil ve rivayet eder ki, O demiş: "Ben Hızır ve İlyas'tan (A.S.) bizzat işittim ki, ikisi de dediler: "Biz Resulullah'tan işittik, dedi:

İmam-ı Zehebî demiş: "Bu hadîsi İbn-üs Salah kendi nüshasında bizzat kalemîyle yazmıştır." (El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî 1/35 ve 361)

Bir sual: Bu makamda şöyle bir sual vârid olabilir ki; İmam-ı Buharî gibi takva ve salâhatın zirvesinde ve velâyet-i kâmile sahibi olması lâzım gelen bir zât, neden sair evliya gibi Hazret-i Hızır'la görüşmeye muvaffak olamamış? Bu

(*) Müsebbeât-ı Aşere duası gayet meşhur bir dua olup, Hz. Hızır (A.S.)dan geldiğini birçok me'haz kitaplar kaydediyorlar. Meselâ, İmam-ı Gazalî'nin İhya-i Ulûm eserindeki

me'hazin yanında, Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 7/193 ve Mecmuat-ül Ahzab - Gümüşhanevî 3/516'da gibi...

Müsebbeât-ı Aşere'nin mânası: On adet âyet ve duaların her birisi yedişer defa okunmasından ibaret olan bir dua demektir. Meselâ, Euzü Besmele ile 7 Fatiha, 7 Kul Euzü Birabbilfelak, 7 Kul Euzü Birabbinnas, 7 İhlas, 7 Kul Yâ Eyyühelkâfirun, 7 Ayet-ül Kürsi, 7 İstiğfar, 7 Salavat, 7 Küllema Zekerekezzakirun... ilh. ve arkasından gelen dualar...

sh:» (R.k.k: 458)

yüzden Hızır ile alâkadar bazı hadîsleri, kendi şartlarına uygun, kat'î ve sahih senedli bulmadığı için başka bir hadîs ile mes'elenin zâhirine göre hükme varıp Hazret-i Hızır'ın hayatını kabul etmemiş?

Elcevab: Kendi kasır fikir ve âciz kanaatıma göre mes'ele şöyledir: Ümmet-i Muhammediye'nin (A.S.M.) müçtehidleri, muhaddisleri, akaidcileri olan ulema ve evliyalarının herbirisinin ayrı ayrı vazifeleri ve o vazifelere göre ayrı ayrı meleke, rüsûh ve vukufiyetleri vardır. Bu zâtlardan birisi, umum o vazife ve hususiyetlere, her zaman müstaid ve kabil olamıyor. Kendi hususiyeti vazifesi dışındaki işlere karıştığı vakit, hüküm ileri sürdüğü zaman, çoğu zaman isabet kaydetmiyebiliyor.

Meselâ: İmam-ı Şafî Hazretleri kelâm ilminin tümüne itiraz ettiği meşhurdur. Fakat İmam-ı Gazalî (R.A.) mes'eleyi, yani İlmî Kelâmın özünü, Kur'anın bir çok âyetlerinden ve Peygamber'in (A.S.M.) ve İmam-ı Ali'nin hadîs ve sözlerinden deliller getirerek; İlm-i Kelâmı, yani vaki' şübhelere karşı müstahkem bir akide İlm-i Kelâmının farz-ı bil-kifaye olabileceğini ispat etmiştir. (İhya-u Ulûm-id Din 1/103)

Ve nihayet, Hz. Üstad'ın "Beş hayat tabakası vardır" hükmü için denir:

1- Hızır ve İlyas Aleyhimesselemin hayatı, şu üstünde olduğumuz fasılda isbat edildi.

2- İdris ve İsa Aleyhimesselemin hayatı, 170. numarada isbat edilmektedir. Geri kalan üç tabaka-i hayattan ikisi, Kur'anın nassıyla sâbittir. En son tabaka ise; bizim dünya hayatımızdır ki, o da göz önündedir.

Bu mes'ele, gayr-ı ihtiyarî ve bir cihette ister istemez hayli uzadı. Okuyuculardan özür dileriz.

* * *

170- «İdris ve İsa Aleyhimesselemin hayatları mes'alesi...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 6

Me'hazler: (Not: Hazret-i İdris ve İsa'nın hayatları, yani şimdi de yaşamakta oldukları hakkında hadîs kitaplarından delil ve me'haz aramaya gerek yoktur. Çünkü Kur'anın nassıyla her ikisinin de göklerde hayatta oldukları sâbittir. Hem Hazret-i İsa'nın (A.S.) âhîrzamanda nüzûlü hakkında gelen bütün hadîsler, aynı zamanda onun hayatı hakkında da vâridirler. Bu mes'eleye dair bir kısım me'hazler, 165 no.lu bölümde geçmiştir.

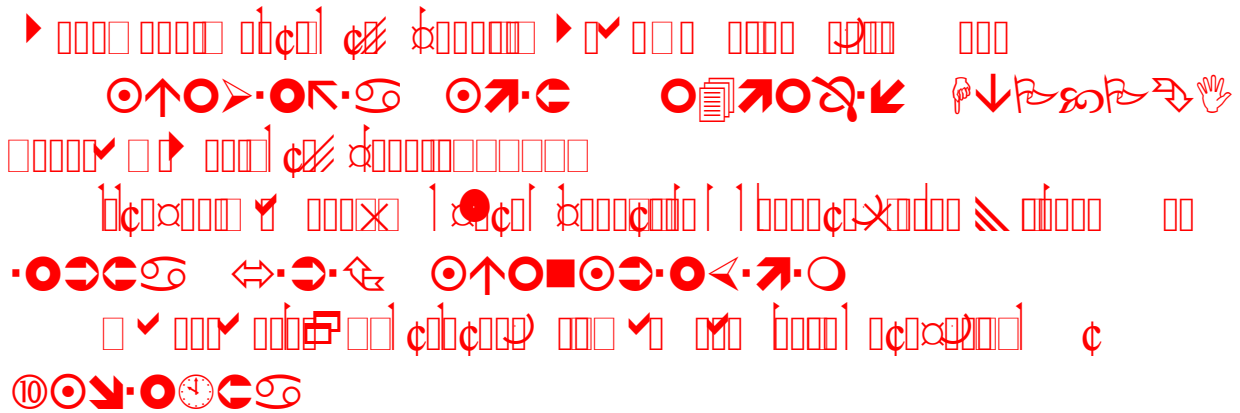
Hazret-i İsa'nın ölmediğini, belki başka birisi onun sûretinde yahudilere görüldüğünü ve onlar o benziyen adamı öldürdüklerini, İsa (A.S.) ise, Allah tarafından göklere

Risalede yeri: Mektubat sh: 14; Lem'alar sh: 146 ve daha sair risalelerde varsa...
Me'hazler: (Bu hükümde iki mes'ele ve iki çeşit hadîs-i şerifler vardır. Bunlardan birisi tevekkül, diğeri ise kanaattır.)

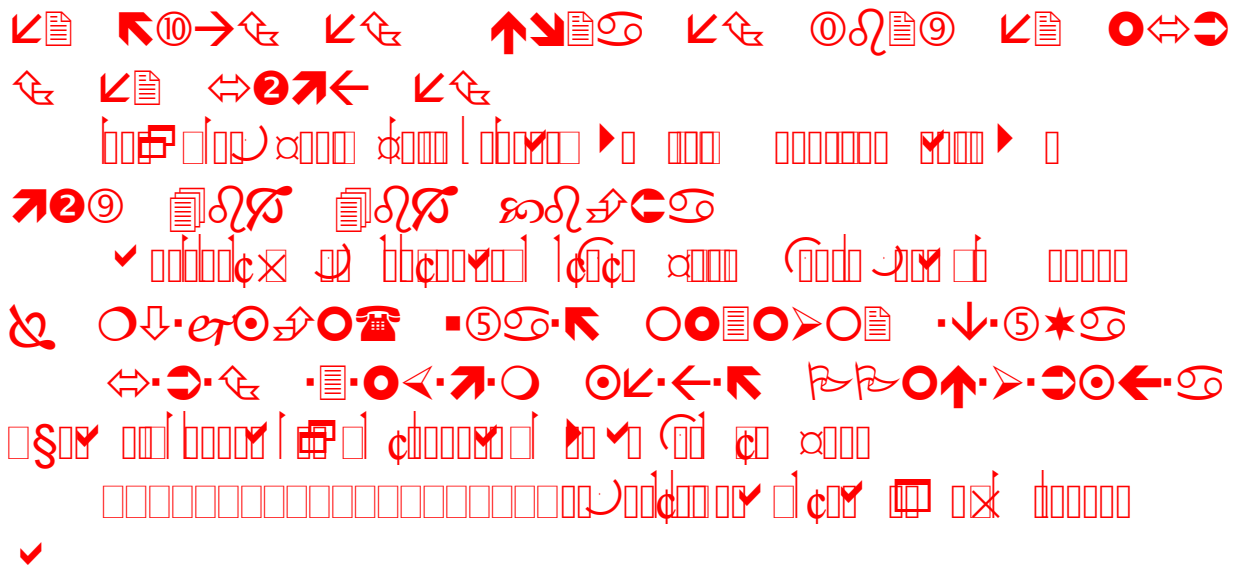
Tevekkül mes'alesi: Kur'an-ı Hakîm bir çok âyetlerde sarîh olarak meselâ:

gibi ifadelerle tevekkülün hakikatını, lüzumluluğunu ve faydalarını beyan ederler. Tevekkül hakikatı, hadîslerde de çokça medar-ı bahis olmuştur. Misal için şu hadîs-i şerif'e bak:

Bu hadîs-i şerif İbn-i Mace hadîs no: 4164, Tirmizî 4/573, hadîs no: 2244; Müsned-i Tayalîş sh: 11

Başka bir hadîs:

İbn-i Mace 2/1394 hadîs no: 6166; Şuab-ül İman - Beyhakî 3/278 ve 279; Hilyet-ül Evliya 10/69; Müsned-i Ahmed 1/30; Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 18; Müsned-i Ebu Ya'lâ 1/212 hadîs no: 247; Mevarid-üz Zam'an - İbn-i Hibban hadîs no: 2548; Müstedrek-ül Hâkim 4/318

Kanaat hakkında gelen hadîsler: Mevarid-üz Zam'an sh: 631; Levahik-ül Envar - Şa'ranî sh: 133; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 478 ve 540; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs n/: 11484, onbir adet kaynakdan nakil; El-Feth-ül Kebir 2/239 ve 240, 3/309; Muhtar-ül Ehadîs sh: 99 Müsned-ül Firdevs 3/336; El-

sh:» (R.k.k: 464)

Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 17; Ed-Duafa' - Akilî 2/233; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 4/1507

Zabıt şekli: İmam-ı Ali'den

□□□□✓ □□□□×□✓ □ □□□□ □□□□□□ □□□□□× □□

ifadesiyle, Müsned-ül Firdevs'te

□□□□□□ □□ □□ ¥□□□×□□ □□□□□ □□□□□ □□ □□ □□ □□□□ □□□□

☉☪☉

ibaresiyle ve hâkeza...

Tevekkül hakkındaki hadîsin meâli: Temim (R.A.)dan rivayet, demiş ki: Ben Hazret-i Ömer'den işittim ki diyordu: Resulullah'tan aynen böyle duydum, demişti: "Eğer siz tevekkülün hakikatıyla Allah'a dayanıp tevekkül etseniz; bir kuşun sabahleyin yuvasından aç olarak çıkıp, akşamleyin tok şekilde döndüğü gibi rızıklanırsınız."

Kanaat hakkındaki hadîslerin meâlleri: "Kanaattan daha zengin bir hazine yoktur." (İmam-ı Ali). "Kanaat öyle bir maldır ki tükenmez ve öyle bir hazinedir ki fena bulmaz."

* * *

180- «At ve gemi gibi bir merkûbe binildiği zaman kıraatı sünnet olan

•↘↘○□○⑩⑩⑩○← ○↑•☉ ○•○↗○← ○•←•↗ ○•⑧←
✓ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□✓ □ □□ □□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 16

Me'hazler: Sahih-i Müslim 2/978; Sahih-i İbn-i Hibban 4/166-167 iki kanaalla; Müstedrek-ül Hâkim 2/254; Şerh-üs Sünne 5/140; El-Musannef - San'anî 10/336; El-Ezkâr - Nevevî sh: 192; Tuhfet-ül Ahvezi 9/408; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 773; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - Nesaî sh:548

182- Melekler hem zemin yüzünü, hem de Cennet'i temaşa ederler.

Risalede yeri: Mektubat sh: 20

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/43; Cem'-ül Fevaid 2/692; El-Feth-ül Kebir

1/191

Zabıt şekli:

•↖○□○•⑩•☉ •↖•□○⑩•☉ ○•→○↗○← ○•← •○⊙○
★↘○ ○↘•☉ ○•→•↻ ⊙○⊗•⊗•↻ ○↻○•→•○③☉
|//□□□✓

↻↻↻⑥○◆○•② ⊙▲•↻•← ○•→↘○⊗•↻ •○✓○☉

Ve daha meleklerle alâkadar ve onların göklerden yere nüzûlü ve yerden göklere çıkmaları hakkında gelen âyet ve hadisler bu hakikatı, yani hem dünyayı hem de âlem-i âhireti, izn-i İlahî ile gördüklerini ve bu âlemlere kısa bir zamanda inip çıktıklarını gösterir.

* * *

183-

□□□□✓ □□ ⊗□□□ □□□□✓ □✓ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□
▼ □□✓ □□✓ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 26 (Altıncı Mektub)

Me'haz: Şeyh Atâullah El-İskenderî'nin "Şerh-ül Hikem-il Atâiye" sh: 208

Hazret-i İmam-ı Ali'nin "Müntehabat Min Kelâm-i Emîr-il Mü'minîn" sh: 15'te, bu sözden daha yüksek mânada şöyle bir sözü vardır:

▼•⑥•◆•↻ ⊙↘•← •▲•⊗•⑩•↻ ☉•⑦○•←•↻ •▲•⊗•
⑩•↻ ⊙↘•← •▼•⑥•◆•↻ ☉•⑦○•←

Yani: "(Allah'a hitaben) Ey Allah'ım! Seni taşıyan daha neyi bulacak ve seni bulan daha neyi tanıyacak?"

* * *

184-

□□✓ □□ □□□□□ □□ □□

(Bu hadis mütevatir hadislerdendir. Bak: Nazm-ül Mütenasir sh: 34)

Risalede yeri: Mektubat sh: 26; Âsâr-ı Bediyye sh: 79

Me'hazler: Türkçe Terceme Sahih-i Müslim 1/194, hadis no: 232 ve 251; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/267; Cem'-ül Fevaid 1/24; Müsned-ül Firdevs 2/29; Mecma-uz Zevaid 3/278; Müsned-i Ahmed 1/318, 2/177, 4/73; İbn-i Mace hadis no: 3986, 3987 ve 3988; Daremi 2/220; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 1/297-299;

sh:» (R.k.k: 466)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Meâli: Hakîm bin Muaviye babasından rivayet ederek demiş ki: Resulullah ferman etti: "Sizler şu tarafta -ve parmağıyla Şam cihetini göstererek- kimisi yürüyerek, kimisi bindiği halde, kimisi de yüzü üstüne sürünerek gidip haşrolacaksınız."

* * *

189-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 48

Me'haz: El-Keşkûl - M. Baaheddin El-Âmilî 2/200

Zabıt şekli: Uzun bir şiirdir. Üstad'ın aldığı kısım, en âhirki beyitlerindedir. Şiirin sahibi, Emir Ebu Ferras El-Hamdanî olduğunu yazmış. O beyitten hemen sonra gelen beyt ise şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
يَمْشِ بِرِجْلَيْهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

Mânası: (Yani, Risalede geçen beytin manası) Biz öyle insanlarız ki, bizim ile yüksek hasletler asarına girilemez. Âlemlerin ötesi mi olmuş, yahut kabir mi olmuş, bizim için sadırdır.

* * *

190- Hazret-i Ömer bin Hattab minber üstüneyken bir aylık mesafede harbeden kumandanına

Risalede yeri: Mektubat sh: 52 ve daha sair Risalelerde varsa...

Me'hazler: Şerh- Cevheret-üt Tevhid - Bacurî sh: 340-341 (İbn-i Hacer bu rivayete hasendir demiş); Tarih-ül Hulefa - Suyutî sh: 128; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 182; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî ve Kutb-ul Halebî'den nakil; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/370; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/579/580; El-İsabe - İbn-i Hacer 2/3; El-Makasîd-ı Hasen - Sahavî sh: 474 (İmam-ı Sahavî bu rivayeti bir çok kaynaklardan naklettikten sonra, bu

lerin umumî ve müşterek mânalarından almıştır. "Başınıza emir olarak bir Habeşî köle de gelse, onu dinleyiniz ve itaat ediniz!" ve Cenab-ı Hak câhiliyetin âdet, ırkçılık, ecdadıyla iftihar etmek gibi şeylerini, sizden sildi ve attı. Ancak şimdi ya müttaki mü'mindir veya fâcir-i şâki vardır" gibi mânalardaki hadîslerden aldığı anlaşılmaktadır.

* * *

195- «Deccal'ı ancak Hazret-i İsa (A.S.) öldürülebilir.»

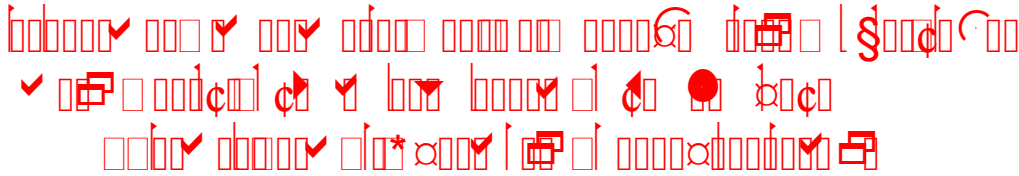
Risalede yeri: Mektubat sh: 56, 57; Şuâlar sh: 581 (Beşinci Şua)

Me'hazler: (Not: Hazret-i İsa'nın (A.S.) Deccal'i öldüreceği hakkında gelen hadîsler mütevatirdir ve bütün hadîs kitaplarında da mevcuttur. Me'haz için, hadîsler cem'etmiş bir iki kitabın ismini vermekle iktifa edeceğiz.)

Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/1006; Tirmizî hadîs no: 2244; Sahih-i İbn-i Hibban hadîs no: 1901; Müsned-i Ahmed 4/226; El-Musannef - San'anî hadîs no: 20835; Kenz-ül Ummal 14/334, 335; El-Cami' Li-Ahkâm-il Kur'an - Kurtubî 2/242; Kitab-ün Nihaye - İbn-i Kesir 1/138

Zabıt

şekli:

Suyutî bu hadîsin senedine sahihtir demiş. Keza:

Tayalisi'nden rivayet ve tahrir...

Meâlleri:

"İsa (A.S.) Deccal'ın Şam arazisindeki Remle Mevkiinde, Ludd Kapısı arkasında on yedi arşın uzakta iken öldürecektir."

İkinci Hadîs: "Deccal'a, İbn-i Meryem İsa'dan başka kimse galib gelemeyecektir."

* * *

196- «Âhîrzamanda Süfyan namında bir şahıs, şeriat-ı İslâmiyetin tahribine çalışacak... Ona karşı Âl-i Beyt-i Nebvî'den Muhammed Mehdî isminde bir zât, Süfyan'ın şahs-ı manevîsi olan cereyan-ı münafıkaneyi öldürüp dağıtacak.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 56 ve Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: (Not: Bu bölümde, iki mes'elenin ve iki çeşit hadîs-i şeriflerin mecmuunun mâna ve neticeleri vardır. Biri: Süfyanî Deccal.. diğeri: Âhîrzamanın büyük Mehdîsi... Süfyanî Deccal diye hadîs ve rivayetlerde gösterilen İslâm Deccal'ı hakkında gelmiş hadîsler, mecmuu itibariyle belki ehli rivayet çeşidi vardır. Ekser İslâm muhakkikleri bu rivayet ve hadîslerin mec-

sh:» (R.k.k: 472)

muuna mütevatirdir demişler. Amma mutlak Deccal, yani âhîrzamanın en büyük deccalı hakkında vârid olmuş hadîs-i şerifler ise, zaten başta Sahih-i Buharî olmak üzere, bütün sahih hadîs kitaplarında mevcuttur.

Mehdî hakkındaki hadîsler dahi, Sahih-i Buharî hariç, diğer bütün hadîs kitaplarında vardır. "Mehdî" ismi zâhir olarak, Buharî'nin hadîslerinde geçmiyorsa da, amma aynı o mânayı ifade eden şu hadîs-i şeriftir:

(Bak: Sahih-i Buharî 2/205)

Meâli: "Size İbn-i Meryem, yani Hazret-i İsa geldiği zaman, sizin imamınız sizden olacaktır."

Bir de yine Buharî'deki şu hadîs-i şerif de aynı mânadadır. Meâlen: "Deccal geldiği zaman, insanların en hayırlısını imtihan edecektir." Bu hadîs Buharî'nin 3/28'de Said-i Hudrî'den rivayet edilmiştir.

Evet, Buharî'nin bu iki hadîsi dahi Mehdî'yi haber veriyorlar. Çünkü bir çok hadîs-i şeriflerde: "Hazret-i İsa nüzûl edecek, Mehdî'ye namazda iktida edecek" olan hükümlerini hem te'yid ediyor, hem de izhar ediyor. Buharî'nin üstteki ikinci hadîsi: "Deccal, insanların en hayırlısını imtihan edecek" yani onun imanı, azm ü sebatı Deccal'ın eliyle de denenecek... Bazı hadîs şârihleri, o kimse Hızır (A.S.)'dır demişlerse de, amma mutlak ekseriyeti, o zâtın Mehdî olacağını beyan etmişlerdir.

Şimdi asıl mevzuumuz olan Süfyanî Deccal hakkında vârid olmuş hadîslerin me'hazlerini veriyoruz:

Müstedrek-ül Hâkim 4/520; Kenz-ül Ummal 14/272; El-Feth-ül Kebir 1/51; El-Fetavi-l Hadîsiye - Heysemî sh: 27-34; El-Havi Lil-Fetavî - Suyutî 2/213- 247 (bu sahifeler arasında Suyutî Hazretleri "El-Örf-ül Verdî Fi Ahbar-il Mehdî" Risalesinde, bu hususdaki hadîslerin tamamına yakın kısımlarını dercetmiştir); En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/24-32. Ayrıca bu mes'ele hakkında yazılmış bir kaç eserin ismini veriyoruz: Ahbar-ül Mehdî - El-Hâfiz Ebu Nuaym; Et-Tezkire - Kurtubî, El-İşâa - Berzencî ve Nur-ul Ebsar gibi eserlerin ve daha bu mevzuda yazılmış olup fakat elimize geçmeyen eserler...

İşte bütün bu eserlerde, hülâsa olarak şu mâna ifade edilmiştir: Mehdî (R.A.) Süfyanî Deccal ile mücadele edecek ve o Süfyan'ı mağlub edecek... Daha sonra, büyük Deccal ile mücadele eden Hazret-i İsa'ya (A.S.) yardım için ona katılacak.. ve daha bu mânada genişçe şerhler yazılıdır.

Eğer adı verilen kitaplardaki hadîslerin metin ve mânalarını ve bu arada İslâm muhakkiklerinin şerh ve tefsirlerini buraya yazmış olsaydık, bu fasıl tek başına bir kitap kadar büyük olurdu. Biz buraya Süfyanî Deccal hakkında sadece bir-iki hadîsin zabıt şekli ve meâlini vermekle iktifa edeceğiz:

sh:» (R.k.k: 473)

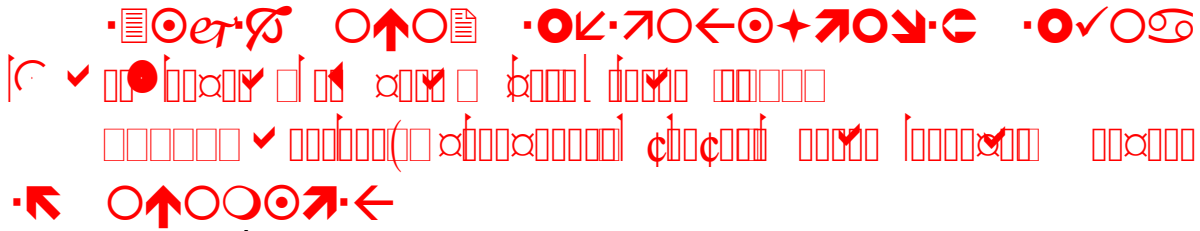
* * *

197- Resul-i Ekrem (A.S.M.) bir Kadir-i Külli Şey'in va'dine istinaden Hazret-i İsa'nın nüzûlünü haber vermiş...

Risalede yeri: Mektubat sh: 57 ve Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: Not: Burada Hazret-i İsa'nın nüzûlü hakkında vârid olmuş mütevatir hadîslerin me'hazini vermek değil, belki Kadir-i Külli Şey'in va'dininin me'hazi nasıldır ve nedir diye me'hazler verilecektir. Nüzûl-ü İsa hakkındaki hadîslerin mütevatirliği için, Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 147 ve ayrıca bu kitabın 195 no.lu bölümüne de bakılabilir.

Va'd-i İlahî'nin sureti ise: Nisa Sûresi âyet: 153

âyetidir. Âhırzamanda İsa (A.S.)ın nüzûl edeceğini ve vefat etmeden evvel bir kısım ehl-i kitabın O'na iman edeceğini bildirmektedir. İşte va'd-i İlahî...

* * *

198- Deccal'ın yalancı bir Cenneti ve yalanca Cehennemi bulunacak.. ve acıib bir eşeği olacak... Hattâ o, mekebinin bir kulağını Cennet gibi, bir

sh:» (R.k.k: 474)

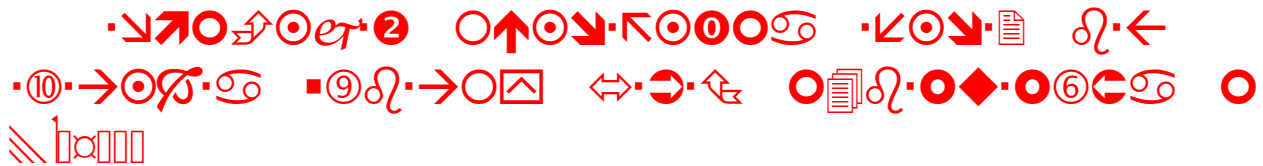
kulağını da Cehennem gibi yapacak.

Risalede yeri: Mektubat sh: 58 ve Risale-i Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: (Not: Deccal ile alâkadar, Üstad'ın şu sözü tek bir hadîsin değil, ayrı ayrı bir kaç rivayet şeklinin meâlleridir. Buna göre me'hazler verilecek.)

Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5493; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî - Şa'ranî sh: 146-148; Türkçe Terceme Riyaz-us Salihîn 3/330; Müsned-ül Firdevs 5/510 ve 512; Tarih-ül Kebir - Buharî 1/199; El-Metalib-ül Âliye 3/325-327, 4/357; Râmuz-ül Ehadîs sh: 207

Zabıt şekli: Verilen bu me'hazlerde Deccal'ın Cennet ve Cehennemi ve beraberinde bulunacak ateş ve sudan nehirleri hakkında hadîsler mevcuttur. Burada sadece bir tek hadîsi misal için kaydedeceğiz:

Meâli: "Deccal çıktığı zaman bir kumral eşeğe binmiş olarak çıkacak. O eşeğin iki kulağı arası yetmiş karıştır. Beraberinde yetmişbin yahudî olacaktır."

199- «Yeryüzünde "Allah Allah!" diyenler buldukça kıyamet kopmaz... Kıyamet, kâfirlerin başında patlar.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 58; Osmanlıca Lem'alar sh: 93; Sikke-i Tasdik sh: 164; Şuâlar sh: 584

Me'hazler: Sahih-i Müslim 1/131, 4/2268; Sahih-i İbn-i Hibban 8/299; Müstedrek-ül Hâkim 4/493, 494 ve 495 iki ayrı ayrı tarikile; Müsned-i Ahmed 3/107, 201ve 268; Feth-ül Bârî - İbn-i Hacer 13/19; Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/903; Şerh-üs Sünne - Begavî 15/89; El-Feth-ül Kebir 3/33; Kenz-ül Ummal 14/227-228; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 18/156

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in üç hadîsi:

Meâli: "Kıyamet kopmayacak tâ ki, yeryüzünde "Allah Allah!" denilmediği bir zamana kadar." Ve ikinci hadîs: "Kıyamet kopmayacak, ancak insanların şerhileri başında patlar."

ve

Meâli: "Kıyamet kopmaz, ancak insanların sapıklık ve dalâlet geçirdiği bir zamanda olacaktır."

ve

Meâli: "Kıyamet kopmayacak tâ ki, yeryüzünde "Allah Allah!" denilmediği bir zamana kadar." Ve ikinci hadîs: "Kıyamet kopmayacak, ancak insanların şerhileri başında patlar."

Üçüncü hadîs: "Kıyamet kopmaz, ancak insanların sapıklık ve dalâlet geçirdiği bir zamanda olacaktır."

sh:» (R.k.k: 475)

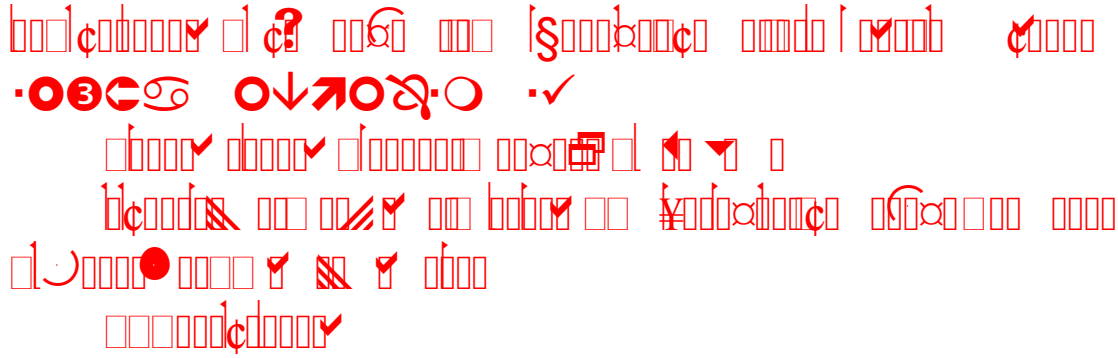
200- «Kıyametin kopacağı anında, onun dehşetini görmemek için, bir eser-i rahmet olarak ehl-i imanın ruhları bir parça evvel kabzedilir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 58; Şuâlar sh: 584

Me'hazler: Şerh-üs Sünne 15/90; Müsned-ül Firdevs 5/88; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 4582 (İmam-ı Busirî hadîsin sıhhatine hükmetmiş); Kenz-ül Ummal 15/229; Şuab-ül İman - Beyhakî 2/191; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/3037

Zabıt

şekli:

Meâli: "Kıyamet, mü'minlerin başında kopmaz. Cenab-ı Allah kıyametin kopacağına yakın bir zamanda bir rüzgâr gönderir. O rüzgârın dalgalanmasıyla, imanı olan hiçbir mü'min kalmayacak, ruhunu teslim edecektir. Allah onlara rahmet eylesin."

* * *

201- « » ve «Ervahî bakiye dahi, kıyametin hâdisatından derecelerine göre müteessir olacaklardır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 58, 59

Me'hazler: Şerh-ü Cevheret-üt Tevhid - Bacurî sh: 353-354; Tefsir-i İbn-i Kesir 3/346; Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 5/140; Şuab-ül İman - Beyhakî 2/197-199; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 8/123, uzun izah ve tahliller...

Zabıt şekli: Bu mes'ele ve mezkûr âyet ayrı ayrı vecihlerde tefsir edilmiş. Hazret-i Üstad'ın dediği gibi, kimisi: Âlem-i bekaya, Cennet'e ve ehline şümûlü yoktur... Kimisi de: Herşeye şâmildir demişlerdir. Meselâ İmam-ı Beyhakî, Şuab-ül İman eserinde: "Cennet ve ehli, kıyamet hengâmında helâkete maruz kalmayacaklardır. Hamele-i Arş olan sekiz melâikeyle, dört büyük melek olan Cebrail, Mikâil, İsrâfil, Azrail nefha-i ûlâda helâk olmayacaklardır. Fakat nefha-i sâniyede muvakkat bir zaman için öleceklerdir" diye hadîs ve rivayetlerle izah etmeye çalışmıştır.

İkinci mes'ele ise, Hz. Üstad'ın bir tefsiri veya ilmî bir izahıdır.

İsmail Hakkı Burusevî de

âyetiyle âyetini tefsir ederken; "Yerde ve göklerde ölü veya diri herşeyin kıyamet hâdisesinden nasibedan olacağını" yazmış.

* * *

sh:» (R.k.k: 476)

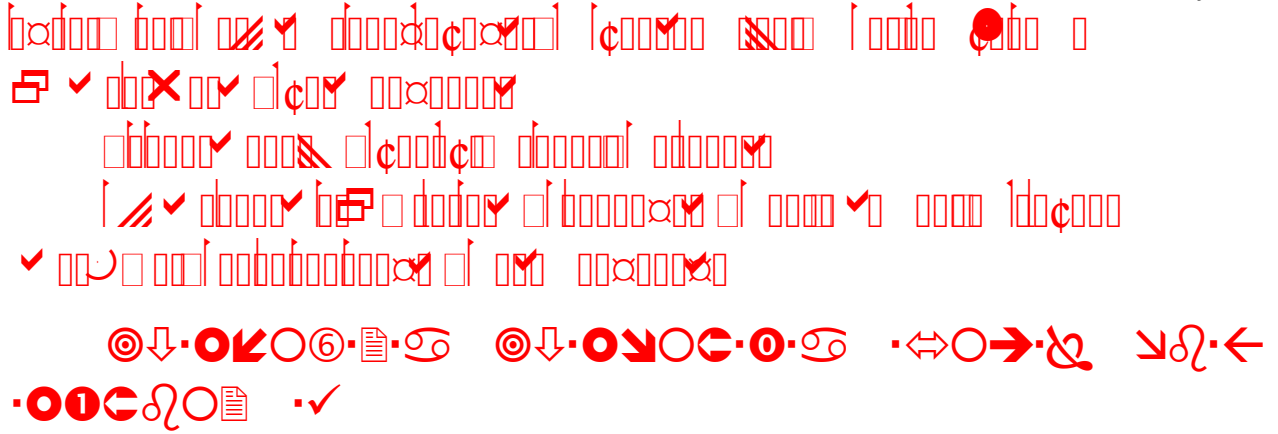
202- Mevcudat-ı ilmiyeye (yani ilimde mevcut şeylere) bir kısım ehl-i tahkik "a'yân-ı sâbite" diye tabir etmişlerdir.

Risalede yeri: Mektubat sh: 59 ve Nur'un sair yerleri...

Me'hazler: Külliyyat-ı Ebu-l Beka sh: 61; Tarifat-ı Seyyid Şerif sh: 107; Câmi-ül Usûl Şeyh Ahmed Ziyaeddin sh: 240

Zabıt

şekli:

Meâli: A'yan-ı sâbite: Allah'ın ilminde mümkinatın hakikatları, yani Esmâ-i İlahiye'nin hakikatlarının suretleridir. Bunların Hak Tealâ'dan ayrılıkları ancak zatlarıyla, yani mümkün olmayan Esmâ'dan teahhürleriyle mümkün olabilir. Yoksa ne zaman itibariyle, ne de mekân itibariyle... Çünkü Esmâ-i İlahiye ezeliye oldukları için bunların hakikatlarının suretleri de o ezeliyetin hükmünü alırlar.

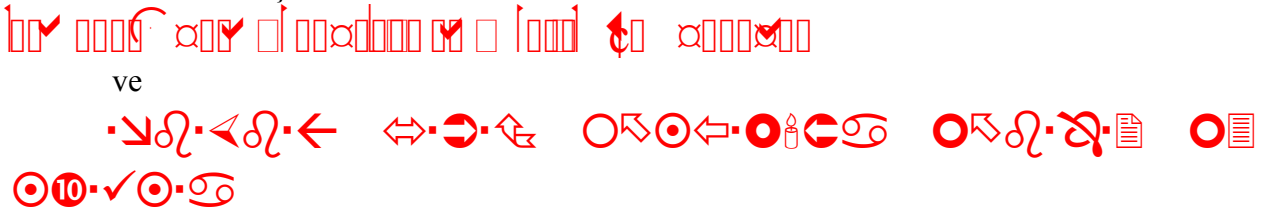
* * *

203-

Risalede yeri: Mektubat sh: 60, 85; Osmanlıca Lem'alar sh: 164, 166 ve aynı mevzu Yirmi Dördüncü Mektub'un içinde de mânası itibariyle geçmektedir.

Me'haz: (Not: Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir demiyor. Ehl-i tahkikin bir kaidesidir diyor.) Külliyyat-ı Ebu-l Beka sh: 148 ve ayrıca yine aynı eser sh: 50; Ta'rifat-ı Seyyid Şerif-i Cürcanî sh: 62; Metn-i Akaid-ün Nesefî sh: 130

Zabıt şekli:

ve

Meâlleri: "Eşyada asıl bekadır, yani onların baki olan Esmâ-i İlahiye'ye bakan taraflardır. Ve eşyanın sâbit hakikatları Esmâ-i İlahiye'dir." (Seyyid Şerif)

Keza İmam-ı Nefsanî de:

Yani: "Ehl-i tahkik: Eşyanın hakikatları sabittir" demiş, diye kaydetmiştir.

* * *

204- Gayr-i meşru' bir muhabbetin cezası veya neticesi, merhametsiz bir adavet olduğu...

Risalede yeri: Mektubat sh: 75 ve Nur'un sair risale ve mektupları...

sh:» (R.k.k: 477)

Me'haz: (Hz.Üstad'ın

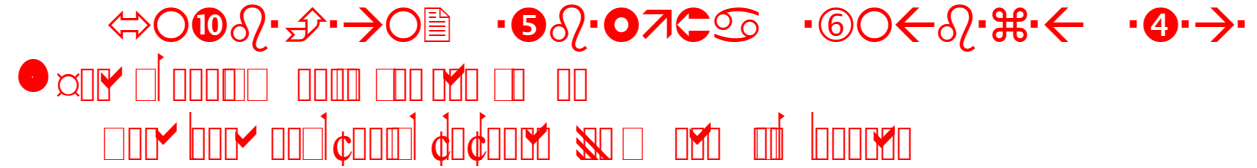
hadîsinin şerh ve tefsiri babında, Âsâr-ı Bediyye'de ve ayrıca müstakil Lemaat'ta buna yakın bir ifadesi de vardır.)

Üstad'ın yazdığı aynı metniyle bir hadîsin öz metni olarak bulunamadı. Ancak Ebu Davud'u Kitab-ül Birr/9'da:

Yani: "Sevdiğin adamı vakar, temkin ve ihtiyat içinde sev. Olabilir ki, bir gün o sevdiğin adam sana düşman olur da, senin nefret ettiğin bir kimse olabilir."

Keza Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 3/343 ve hadîs no: 1371'de:

hadîsi de, yani: "Allah'ın haram kıldığı yolda, insanların teveccühünü arayan kişiye, sonra onun hâmidleri aleyhine geçerler."

Keza

İmam-ı

Ali

(R.A.):

 "Bir insan, bir şeye aşırı muhabbet ettiği zaman, o muhabbet bazan onun gözünü kapatır ve kalbini hasta eder."

İşte hem hadîste, hem İmam-ı Ali'nin hikmetli sözünde yazılan beyanlara göre, Üstad'ın bu kat'î hükümlü sözü de, Kur'an ve ehadîs-i şerifenin işaretlerinden muktebestir. Zaten

 hakkında gelen hadîslerin

hepsinde; sevmek ve buğz etmek yalnız Allah için, Allah'ın rızası ve onun Dini ve Peygamber'i için olmalıdır. O ise, Kur'an ve Peygamber'in gösterdiği ölçüler dairesinde olur. Aksi halde, o muhabbet ve buğz aşırılıklarla gayr-ı meşru' hududuna yanaşır. Nihayetinde ceza ve neticesi ise, hem dünyada hem de âhirette zarar, keder ve hüsrân olur.

* * *

* * *

207- «Derece-i şühud, derece-i iman-ı bil-gaybdan çok aşağıdır.»
Risalede yeri: Mektubat sh: 83 (Onsekizinci Mektub) ve Nur'un sair risaleleleri...

Me'hazler: El-Metalib-ül Âliye 3/66-69, Anka-u Mağrib- Muhyiddin-i Arabî sh:

22

Zabıt şekli: İmam-ı Ali'nin meşhur ifadesi olan: "Perde-i gayb açılrsa, yakînim ziyadeleşmiyecek" hükmü bir derece bu mes'eleye baktığı gibi; Muhyiddin-i Arabî: "Bilhassa fesad-ı ümmet zamanında en makbul iman, iman-ı bil-gaybdır." sözüdür.. ve daha buna dair hadîslerde de tafsilat vardır.

* * *

sh:» (R.k.k: 479)

ONDOKUZUNCU MEKTUB MU'CİZAT-I AHMEDİYE RİSALESİ

* Nur Risaleleri içerisinde en çok hadîs-i şerif, rivayet ve haber ihtiva eden Ondokuzuncu Mektub'dur. Bu Risale baştan sona kadar hadîs, haber ve rivayetlere dayandırılarak yazılmıştır. Lâkin Müellif Hazretleri bu Risaleyi te'lif ederken, sair müellifleri gibi zengin bir kütüphane ortasında oturarak; o kitaptan, bu kitaptan istifade edip de yazmamıştır. Daha doğrusu kendisinin içerisinde bulunduğu şartlar buna imkân vermemekteydi. Zira dağların ortasında bulunan bir köyde iskâna mecbur edilmiş ve herşeyden tecrid edilmiş olarak sürgün hayatı yaşamaktaydı. Bulunduğu Barla Köyünde de belli bir kütüphane yoktu. Köyde evinde bir-iki kitabı bulunanlar da devrin cebbar ve zulümkâr kanun ve jandarmaları korkusuyla, bu kitapları saklamak için delikler arıyorlardı.

* Üstad Hazretleri Nur'un sair Risalelerinin te'lifi gibi, bu Risaleyi de- üç yüzden fazla hadîs, haber ve rivayeti naklettiği halde- ezbere söylüyor, kâtibleri de sür'atle kaydediyorlardı.

* Bu Risale kuvvetli tahminlerle 1930 yıllarında te'lif edilmiştir. Bediüzzaman'ın kendi ikrarıyla, 1914'de Birinci Cihan Harbi'ne iştirakinden beri, Kur'an'dan başka sair kitapların mütalâalarını terketmiştir. Demek ki, bu Risaleyi yazdığı zaman onaltı sene evvelî hadîs, tefsir ve sair kitapları bir gözden geçirmiş oluyordu. Bu eserini yazarken hiçbir kitaba müracaat etmeden ezbere söyleyip yazdığını, bir çok sâdik ve mü'min şâhidlerin ikrarlarıyla sâbittir. Bunlardan hâlen Barla'da yaşayanları da vardır.

İşte bütün bu menfî şartlara rağmen, bu Risale'de geçen hadîs ve rivayetlerin tamamınan yakın sened ve rivayetleri itibariyle de sahih, sabit ve sağlamdır. Hattâ içlerinde bir çok hadîsleri mütevatirdir. Bir kısmı da, manevî tevatür derecesindedirler. İçlerinde senedi zaif bir-iki tane rivayet varsa da -ki Bediüzzaman da onlara işaret koymuş- sair rivayet yolları ve diğer hadîs imamlarının müsbet görüşleriyle o zaifliğinden kuvvetlendiğini ispat etmiştir.

* Mu'cizat-ı Ahmediye (A.S.M.) ismini almış olan bu Risalede geçen hadîslerin me'hazlerini bulup kaydetmek için, en kolay yolu ihtiyar ederek, bu mevzuda yazılmış hazır eserlerden istifade edip, geçebilirdik. Bu eserlerden bazıları: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî, El-Hasais-ül Kübra - Suyutî, Uyûn-ul Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs, Sîret-ü İbn-i Hişam, Es-Sîret-ül Halebiye, Eş-Şifa - Kadı İyaz, Huccetullah Ale-l Âlemin - Yusuf Nebhanî gibi eserler... Adlarını yazdığım bu eserlerde, Bediüzzaman Hazretlerinin kaydetmiş olduğu hadîs ve rivayetlerin hepsi ve hattâ daha çok çeşitli nev' ve misalleri vardır.

Adları geçen eserlerden de istifade etmekle beraber, -me'hazlerimizi görüleceği üzere- asıl Ümmehat-ül Kütüb tabir edilen hadîslerin ana kaynak kitaplarından mümkün mertebe araştırmalar yaptık.

sh:» (R.k.k: 480)

* Bu Risalenin, bizden evvel hadîslerin (İrhasat, Kâhinler ve Kütüb-ü Sâbika'daki âyetler hâriç) Irak'ta Fellâh Abdurrahman isminde bir zât bir çeşit tahririni yapmıştır. Amma bu zât hadîslerin me'hazlerini verirken, bizim yaptığımız tarzda yapmamış. Herbir hadîs ve rivayet için birer-ikişer kaynak göstermek suretiyle yetinmiştir.

Biz bu zâtın (Allah ondan razı olsun) araştırmasından istifade etmekle beraber, onunla iktifa etmedik. Kendimizi ayrıca yoğun bir araştırma yaparak elde ettiğimiz me'hazleri, onunki ile karma yaparak dercettik. Görüleceği üzere biz bir-iki me'hazleri, onunki ile karma yaparak dercettik. Görüleceği üzere biz bir-iki me'hazle, -takib ettiğimiz metod gereğince- iktifa etmiyoruz. Bazan ona, onbeşe, hattâ bazan otuza yaklaşan me'hazler kaydetmişiz.

* Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesinde geçen hadîsleri, umumî hadîsler cetvelinin tertibine göre, yani Sözlere Mecmuası'nın başından itibaren sırayla dizilen rakama göre kaydettik. Ancak Ondokuzuncu Mektub Risalesi müstakil bir hadîsler Risalesi olduğu için, ondaki bütün hadîsler, hiçbirisi atlanmadan sıraya dizildi. Ondokuzuncu Mektub dışındaki Risalelerde ise, bir hadîsin tekrarı yapılmadı. Ondaki evvel aynı hadîs bir yerde geçmişse, bir daha tekrarlanmaz. Fakat Ondokuzuncu Mektub'da; evvelinde de sonrasında da aynı hadîs geçmiş ise de, hiçbirisi terkedilmeden tamamı yazıldı.

* Bu Risalenin hadîslerinin tamamı kaç tane olduğundan bulunabilmesi ve bilinebilmesi için; üst taraftan gelen cetvel sırası aynen devam etmekle beraber, bunun hadîslerini meselâ, 208/1 şeklinde başlayarak gideceğiz. Tâ ki, bu Risalenin hadîslerinin adedi biline...

* * *

208/1- «Kavl-i râcih odur ki; nakl-i hadîs-i bil-mâna caizdir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 88

Me'hazler: Şerh-üs Sünne - Begavî, Mukaddeme 5; Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 389; Mecma-uz Zevaid 1/148-154; El-Metalib-ül Âliye 3/122; Daremî 1/79; El-İlma' - Kadı İyaz sh: 12 ve 178; El-Feth-ül Kebir 3/311; Bostan-ül Arifîn - Ebu-l Leys Semerkandî sh: 6 (ve bir de bu kitabın "Hadîs İlmi Bölümü"nde, "hadîs-i bil-mâna" kısmında da bakılabilir.)

Zabit şekli:

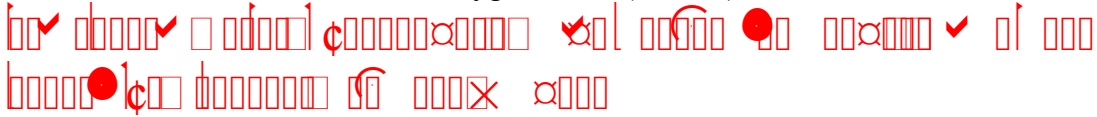

"Yani: Hadîsi naklederken, takdim ve te'hirir zararı yoktur. Onun mânasında isabet edip doğru aktardı iseniz tamamdır."

Mes'elenin aslı şöyledir: Resulullah (A.S.M.)'dan veya bir Sahabî diğer bir Sahabî'den veya bir Tabiîn, bir Sahabî'den Peygamber'in hadîslerini işittiklerinde, başta Sahabeler olmak üzere mutlak ekseriyeti yüzde seksen nisbe-

sh:» (R.k.k: 481)

tiyle onu hâfızalarında tutmuşlardı. Sonra yeri ve münasebeti geldikçe onu nakletmişlerdir. Yazıyla anında kaydedilen hadîsler, kaydedilmeyenlere nisbeten çok azdır. Fakat Sahabeler, hadîsleri naklederken, Peygamber'in (A.S.M.)

şiddetli ve tehditli ferman-ı Nebevî'yi hatırlayarak ellerinden geldiği kadar hadîsin aynı aynını, lafzıyla ve harfiyle nakletmeye çalışmışlardır. Amma bu durum Sahabelerin âlim olanlarına çoğu kere müyesser olduğu halde, âlim olmayanlarına her zaman müyesser olmamıştır. İşte, başta Sahabeler olmak üzere ekser muhaddisler Peygamber'in sözlerini naklettiklerinde onun sonunda cümlesini eklemiştir. Mânası: "Yahutta Resulullah (A.S.M.) nasıl dedi ise, öyle..."

Mes'elede azimet var, ruhsat var. Azimet tarafını tutan az bazı Sahabeler ve sonra bazı muhaddisler: Peygamber'in (A.S.M.): "Kim ki yatağına uzanır, bu duayı okursa..." hadîsi vârid olduktan sonra, Sahabelerden bir zât, Peygamber'e (A.S.M.) duayı söylerken, duadaki "Resul" yerine "Nebi" kelimesini söylemiş. Resul-i Ekrem (A.S.M.): "Hâyır! Nebi değil, Resul diyeceksin." demiş. İşte, bir kısım Sahabeler ve sonra bir kısım muhaddisler, Peygamber'in (A.S.M.) bu ve benzeri hadîs-i şeriflerine dayanarak: "Resulullah'ın hadîsini, aynı aynıyla lafzıyla ve harfiyle nakletmek lâzımdır. Bil-mâna caiz değildir" demişlerdir.

Beri tarafta, Sahabe ve Tabiîn ve muhaddislerin mutlak ekseriyeti ise, Resulullah'dan şeref-sudûr eden ve hâs olarak bu mes'elenin bakan diğer bazı hadîslerinde: "Benim sözümü kasd-ı mahsusla kırpmadan, kesmeden, bozmadan; mânasını alıp başka lafızlarla söyleyebilirsiniz. Takdim ve te'hirin zararını yoktur" mânasındaki hadîslere dayanarak: "Hadîs-i bil-mâna ile nakletmek caizdir" demişlerdir. Nitekim bazı me'hazleri de verildi.

* * *

209/2- «Ehl-i tahkikin yanında, Resul-i Ekrem (A.S.M.) bin kadar mu'cizat-ı bâhireyi göstermiştir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 90

Me'hazler: 46 no.lu bölümde me'hazleri verilmiş olduğundan tekrar edilmedi.

* * *

210/3- «Abdullah bin Selâm (R.A.), Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mübarek simasını görür görmez: "Bu simada yalan olamaz" deyip iman ettiği...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 90

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/207, 247, Tirmizî'den nakil; Mişkât-ül

sh:» (R.k.k: 482)

Masabih hadîs no: 5870 (Buharî'den nakil); El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/473 (İbn-i Sa'd, Tirmizî ve Hâkim'den nakil, hem Tirmizî hem de İmam-ı Hâkim sıhhatine hükmetmişler); Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 133; El-Beyan Vet-Tarif Fi-Esbabi Vürûdi-l Hadîs-i Şerif - İbn-i Hamza 1/249 (bu me'hazde Tirmizî, Müsned-i Ahmed ve İbn-i Mace'nin aynı hadîsi naklettiklerini yazmıştır). Ve hâkeza bir çok kaynaklar...

Zabıt şekli: El-Hasais'teki nakil: □

Türkçesi: "Abdullah bin Selâm (R.A.) demiş: "Resulullah (A.S.M.) Medine'ye ilk geldiği gün, insanlar O'na doğru sür'atle koşup gidiyorlardı. Ben de kalabalık içine katılarak O'nun yüzüne bakmak için gittim. Simasını görür görmez, kat'iyyen bildim ki; bu yüz bir yalancının yüzü değildir."

* * *

211/4- «Beşerde yüzbinler zât, nübüvvet dava edip, gelmiş geçmişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 91

Me'hazler: 25 no.lu bölümde kâfi derecede me'hazler verildiği için tekrar edilmedi.

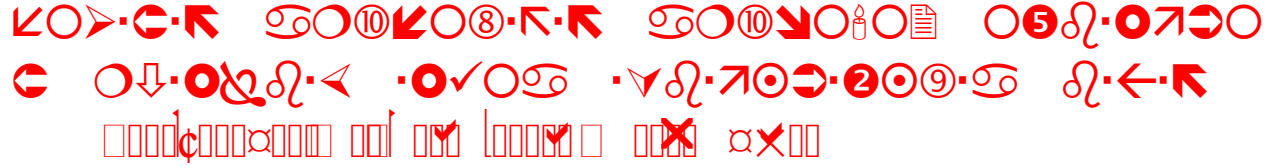
* * *

212/5- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) âleme teşrif ve küre-i arz ahalisi olan nev'-i beşere meb'us olarak geldiği...»

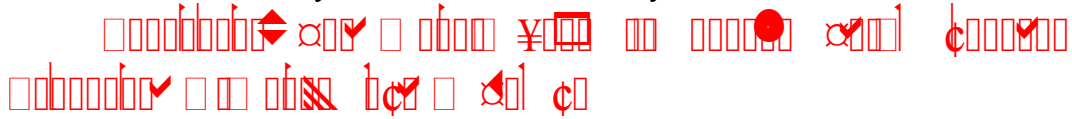
Risalede yeri: Mektubat sh: 91

Me'hazler: En büyük me'haz ve şâhid Kur'an-ı Kerim'dir ki, Sebe' Sûresi âyet:

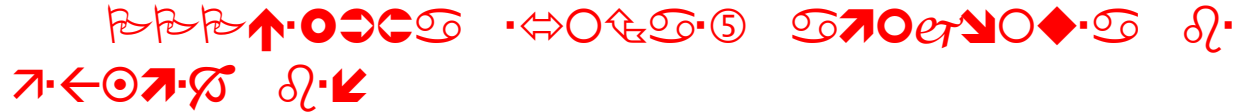
28'de

ve Cinn Sûresi âyet: 1-2 ve Ahkaf Sûresi âyet: 31'deki:

ve

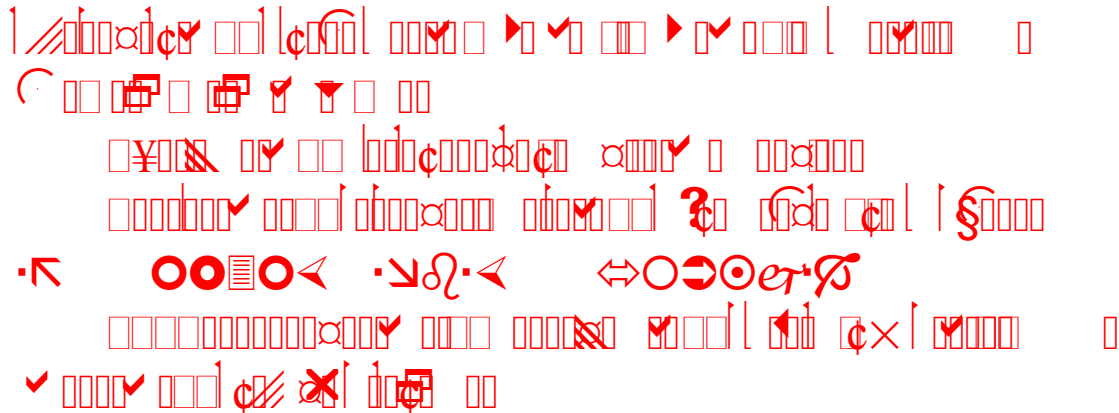
gibi fermanlarıyla onun ins ve cinne meb'us olduğunu ilan etmektedir. Hadîslerde de pek çok deliller vardır. Umum ins ve cinne Peygamber olarak gönderildiğini bildiren bir çok hadîs-i şeriflerle de sâbittir. Misal için bir kaç me'haz:

Şuab-ül İman - Beyhakî 4/104, 107; El-İkmal - İbn-i Mâkule 1/249-250; Sahih-i Buharî 1/113; Şerh-üs Sünne hadîs no: 19613; Sahih-i Müslim 1/370-371; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/472; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 1/212, 2/329, 6/291; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 11/432; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/212

sh:» (R.k.k: 483)

Zabit

şekli:

Meâli: "Cabir Bin Abdullah'tan (R.A.) sahih bir senedle gelmiş ki; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ferman etmiş: Bana beş şey verildi ki, benden evvelkilerine verilmemiştir. Eski peygamberlerden her birisi, has olarak sadece kendi kavmine gönderildi. Ben ise, bütün ins ü cinne meb'us olarak gönderildim."

Hadîsteki "Ahmer ve Esved" kelimelerinin mânaları, İmam-ı Mücahid ve diğer büyük hadîs şarihlerince "İns ve Cinn" olarak tefsir edilmiştir.

* * *

213/6- «Bir vakit huzur-u Nebevî'de derinci bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Bu gürültü... ilh."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 93

Me'hazler: 69 no.lu bölümde, kâfi miktarda me'hazler verildiği için tekrarlanmadı.

* * *

214/7- «Bir kıyye taamdan Peygamberimiz (A.S.M.) ikiyüz adamı doyurduğu...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 94

Me'hazler: İleriki sahafelerde, Bereket-i Taam mu'cizeleri içinde bilhassa 295/88 no.lu kısımda, bu hâdisenin me'hazleri verilmiş olduğundan tekrarlanmadı.

* * *

215/8- «Fenn-i hadîsin muhakkikleri, nekkadları o derece hadîs ile hususiyet peyda etmişler ki; Resul-i Ekrem'in tarz-ı ifadesine ve üslûb-u âlîsine ve suret-i ifadesine ünsiyet edip meleke kesbetmişler ki, yüz hadîs içinde bir mevzu'u görse; "Mevzu'dur" der... reddeder.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 94

Me'hazler: Bu mevzu, -bir hadîs mes'elesi olmadığı için- sadece bir-iki kitabın ismini veriyoruz: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/29; El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 63

Zabıt şekli: Rubay' bin Haysem demiş:

sh:» (R.k.k: 484)

بعضهم يروي عن النبي صلى الله عليه وسلم
أنه قال سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول
سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول
سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول

بعضهم يروي عن النبي صلى الله عليه وسلم
أنه قال سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول
سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول
سمعت رسول الله يقول سمعت رسول الله يقول

Yani: "Bazı hadîs-i şerifler var ki; üstünde gündüzün ziyası gibi ziya vardır, onunla hadîs olduğunu hemen tanırsın."

* * *

216/9- İbn-i Cevzî'nin acib ifratı ve bir çok sahih hadîsleri mevzu'lar içine almış olduğu...

Risalede yeri: Mektubat sh: 94

Me'hazler ve aynı hususu dile getiren hadîs imamları:

İbn-i Cevzî'nin çok ileri derecedeki şiddet ve ifratını bütün hadîs imamları beyan ediyorlar. Misal için, meşhur İbn-üs Salah, İmam-ı Sahavî, İbn-i Hacer-i Askalanî; İmam-ı Suyutî, İmam-ı Zebidî, hattâ İbn-i Teymiye'yi dahi gösterebiliriz. İmam-ı Suyutî "En-Nikât-ül Bedîât" eserinde, İbn-ül Cevzî'nin "Mevzudur" diye kaydettiği üçyüz kadar hadîsin tahlilini yapmış; bu hadîslerin bir çoğunun sahih, bir kısmının da hiç olmazsa hasen veya zaif senedli olduğunu ispat etmiş. Keza, Abdü-l Hayy Leknevî "El-Ecvibet-ül Fâsıla Li-l Es'ileti-l Aşereti-l Kâmile" eseri sh: 80, 120, 163 ve 170'de İbn-ül Cevzî'nin acib ifratlarını ispatlı şekilde göstermiş. Keza, Kitab-ür Ref' Ve-t Tekmil eseri sh: 50 ve 51 de aynı tahlilleri yapmıştır. Ve hazeza bir çok örnekler vermek mümkündür. Bu mes'ele, bu kitabın "Hadîs İlmi Bölümü"nde, "Mevzu' Hadîsler" kısmında da geçtiği için oraya havale ediyoruz.

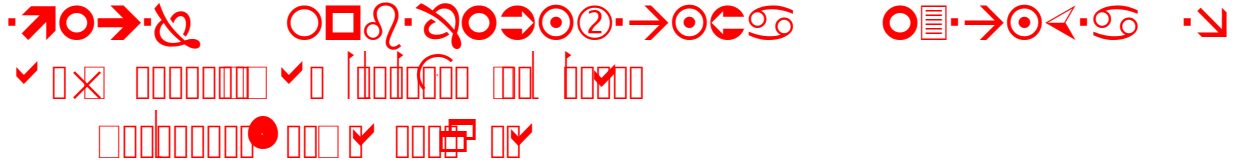
* * *

217/10- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) vazife-i Risaletle parlayan mahiyeti, şecere-i Tuba gibi ve Cennet'in tayr-ı hümayunu gibidir. Hem daima tekemmüldedir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 97 ve Yirmidördüncü Mektub'un Birinci Zeyli ve sair risalelerde bulunabilir.

Me'haz: El-Fetavi-l Hadîsiye - Heysemî sh: 9-14

Zabıt şekli:

Me'ali: "Bizim Peygamberimiz (A.S.M.) bütün mahlukatın en ekmelidir. Hem daima ve ebeden manen terakkî halindedir."

* * *

218/11- «Hazret-i Mehdî'ye dair muhtelif rivayetler var. Tafsilat ve tasvirat başka başkadır.»

Risalede yeri: Mektubat sh. 95

Me'hazler: Bu mes'elede, Mehdî'ye dair vürûd etmiş hadîslerin me'haz-

sh:» (R.k.k: 485)

lerini vermekten ziyade, gelen hadîslerin çokluğu ve ayrı ayrı tarzlarda rivayetleri ve ihtilâflı durumlarına bakılacaktır.

Evet, bu hususta vârid olmuş hadîs-i şerifler, Peygamber'den sonra bütün zamanlara baktığı ve Mehdî'ye bazı evsafı benzeyen bütün büyük müridleri murad ve maksadlarına işaret ettikleri ve her birisine hususî ve ayrı şekilde işaretler ettikleri için, çok çeşitli lafız ve mânalarda sudûr etmiştir. İşte bu husus gözönünde bulundurularak, bu mevzu'da yazılmış kitapların isimleri sus gözönünde bulundurularak, bu mevzu'da yazılmış kitapların isimleri

me'hazler olarak verilecektir: Kenz-ül Ummal 14/261-282 sahifelerinde, Mehdî hakkında yüz kadar hadîs-i şerif tesbit edilmiştir ki, ayrı ayrı rivayetler ve ayrı ayrı mânalardadır; keza El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa- Berzencî eserinde de bir o kadar hadîsler vardır. En-Nihaye Ev-il Melahim - İbn-i Kesir 1/24-31 sahifeleri arasında da yine Mehdî hakkında bir çok hadîsler kaydedilmiştir; Et-Tezkire - Kurtubî Kitabı yine bir o kadar hadîsleri cem'etmiştir; Cem'-ül Fevaid 2/773 ve sonraki sahifelerde yine birçok hadîs-i şerif zabtedilmiştir; El-İzâa - Muhammed Sıddık Hân sh: 113-114'de yine Mehdî hakkında aynı hadîsleri toplamıştır. Et-Tevhid - Şevkânî eserinde de onun müellifi şöyle demiş: "Mehdî'ye dair vürûd eden hadîslerin ellisi üzerinde durulmaya değer hadîsler vardır. Bunlar kısmen sahih, kısmen hasen ve kısmen zaif hadîslerdir. Şüphesiz bunların mecmuu mütevatirdir." Ve hâkeza El-Hâfız Ebu Nuaym'in "El-Ahbar-ul Mehdî" eseri gibi çok eserler...

* * *

219/12- «Âhîrzamanda gelen Mehdî gibi, herbir asır Âl-i Beyt'ten bir nevi Mehdî, belki Mehdîler bulmuş. Hattâ Âl-i Beyt'ten ma'dud olan Abbasiye hülefasından, büyük Mehdî'nin çok evsafına câmi' bir Mehdî bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 95

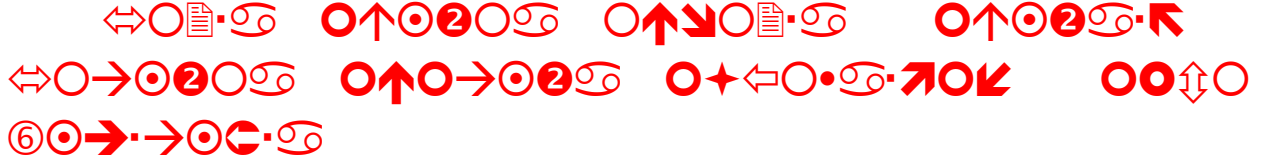
Me'hazler: Bu bahiste iki mes'ele vardır: Birinci mes'ele: Her asır Âl-i Beyt'ten bazı Mehdîleri bulduğu hakkında... İkinci mes'ele: Âl-i Beyt'ten sayılan Abbasî halifelerinden büyük Mehdî'nin çok evsafına câmi' bir Mehdî'yi bulması mes'elesidir.

Bu mes'elenin her iki tarafı da, bir hadîs-i şerifin metinleri değil, amma ayrı ayrı şekilde gelen bir çok hadîslerin Mehdî hakkındaki hükümlerini ve her zamanda, devrin durumuna göre Mehdîlerin bulunduğunu ve bulunacağını bildiren ve tasdik eden neticedir. Ülema-i İslâm her asırda bu hususdaki hadîselrin tatbikatını yapmak istemişler. Yani, âhîrzamanda gelecek olan Büyük Mehdî'nin gelmesini intizar etmişlerdir. Her asırda İslâmînde büyük bazı zâtlara Mehdî ünvanını verenler de bulunmuştur. Amma ittifak-ı ülema ile ve İbn-i Hacer'in de dediği gibi; âhîrzamanda gelecek Mehdî-i

sh:» (R.k.k: 486)

Muntazar'dan önce de Mehdîler olacaktır. Lâkin hiç birisi büyük olan âhîrzaman Mehdîsi değildir. Bu Mehdîler, büyük Mehdî'den evvel zuhurları olduğu gibi, ondan sonra da gelmeleri muhtemeldir demişlerdir. Bu hususta daha geniş izah için El-Fütühat-ül İslâmiye - Ahmed Zeynî Dahlan 2/290-306 sahifelerine ve İmam-ı Suyutî'nin El-Örf-ül Verdî Risalesine ve keza El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa eserine bakılabilir.

Bahisteki ikinci mes'ele: Âl-i Beyt'ten sayılan Abbasiye hülefasından Büyük Mehdî'nin çok evsafına câmi' bir Mehdî mes'elesine gelince: Abbasî halifelerinden üçüncüsü olan Muhammed bin Mansur bin Muhammed bin Ali bin Abdullah bin Abbas (H.127-169) kemâl-i adalet, mürüvvet, seha ve kerem ile meşhur olmasından dolayı, ona Mehdî ünvanı verilmiş. İsminin Muhammed, cedd-i a'lâsının ismi Abdullah olmasından ve

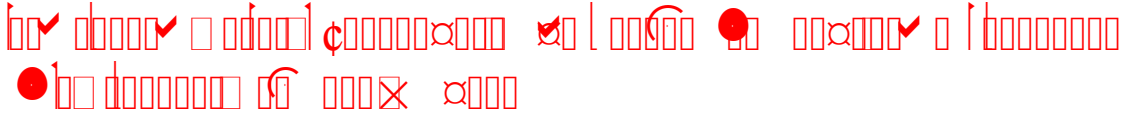

Hadîs-i Şerifine de tatbiki muvafık ve mümkün olduğundan, ülemaca Mehdîliği kabul edilmiş. Bu mevzu'da geniş izah isteyen, İmam-ı Suyutî'nin Tarih-ül Hülefa Eseri, sh: 271 ve 272 sahifelerine bakabilirler.

Amma Abbasîlerin Âl-i Bey'ten sayıldığı hakkındaki ülemanın hükümleri ise, El-Fetavi-l Hadîsiye - Heysemî eseri sh: 121'de geniş izahı mevcuddur. Bu mevzu'u umumiyetiyle içine alan bazı me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/685, Delecî ismindeki şârih: Mehdî-i Abbasî'nin Büyük Mehdî olduğunu iddia etmiş. Keza İ'sâf-ür Ragibîn sh: 152'de, Abbasî Hülefasından üçüncü halife Muhammed bin Mansur'un, Büyük Mehdî'nin çok evsafına cami' olduğunu kaydetmiştir.. ve hâkeza daha bir çok kaynak vermek mümkündür.

* * *

220/13-

Risalede yeri: Mektubat sh: 96 (Dördüncü Nükte)

Me'hazler: Bu hadîs-i şerif, sahihi ve en kuvvetli muzaaf mütevatir hadîslerdendir. (Bak: Nazm-ül Mütenasir - Suyutî sh:20-24) Bu hadîsin muzaaf mütevatir olduğuna hükmeden imamlardan başta İbn-üs Salah, Nevevî, Irakî, Celâleddin-i Suyutî, İbn-i Abdî-l Berr, İbn-i Cevzî ve saire...

İmam-ı Suyutî: "Bu hadîsin yüzden fazla rivayet tariklerini biliyorum" demiş. (Bak: El-Esraru-l Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 34-35)

Sair Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/38; Sahih-i Müslim 1/10; El-Feth-ül Kebir 3/234; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/6280, 10/10774, 17/288-904; Râmuz-ül Ehadîs sh: 441; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 867-971; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1918-1924

Zabıt şekli: (Bu hadîsin zabıt şekliyle meâlîni vermeye gerek yoktur.

sh:» (R.k.k: 487)

Çünkü gayet meşhurdur.)

* * *

221/14- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) Ezvac-ı Tahiratına ferman etmiş ki: "Keşke bilseydim, hanginiz o vak'ada bulunacak."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 96 (Dördüncü Nükte'nin Altıncı Esasının Haşiyesi)

Me'hazler: Cem-ül Fevaid 2/719; El-Metalib-ül Âliye 4/297; Mecma-uz Zevaid 4/23; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/405; Hayat-u Hayavan-il Kübra 1/282

Zabıt

şekli:

.□○▼·C ↑+↵⊗⊗⊗○C ↑↔C⊗ □⊗⊗⊗⊗ □⊗⊗⊗⊗ ♀
 ⊙☞ ⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗ ↵⊗⊗⊗ ↵⊗
 ♀♀♀⊗⊗⊗⊗ &↵⊗⊗⊗⊗ ○□·→·❖·○C⊗⊗ ·↓·⊗○
 ≡ ✓ □□□□ □□□□ □□□□ □ □□□□□□□□

Meâli: İbn-i Abbas'tan rivayet: Resulullah (A.S.M.) Hanımlarına ferman etmiş ki: "Keşke bilseydim hanginiz devenin üstünde olarak gazaya çıkacak." Bu hadîse İmam-ı Heysemî: "Onun ricali mutemed kişilerdir" demiş.

* * *

222/15- «Hazret-i Ali'ye ferman etmiş: "Senin ile Âişe beyninde bir hâdise olsa,

□ ✓ □□□□□□□□ □□ ✓ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 96 (Dördüncü Nükte'nin Altıncı Esasının Haşiyesi)

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/719; El-Esrar-ül Merfua' sh: 390 ve 434; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/410; Râmuz-ül Ehadîs sh: 303; Müsned-i Ahmed ve Taberanî'den nakil; Mecma-uz Zevaid 7/234 Heysemî demiş: "Bu hadîsin ricali mutemed kişilerdir"; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/995

Zabıt şekli: Mecma-uz Zevaid'deki hadîs:

♀↓♀♀♀♀♀♀ ·○↔○⊗·⊗⊗⊗⊗⊗ ·○▼○⊗⊗ ♀⊗⊗⊗⊗⊗
 □□□□✓□□□
 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□
 ⊙☞ ·○↔○↔·↵○C ·□⊗⊗⊗⊗
 □□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□ ✓ □□□□ □ ♀ □ □□□□□□
 ♀⊗↑·↵·↵·↵ ·□⊗⊗⊗⊗ ↔○□⊗⊗⊗⊗⊗⊗ ○⊗○▼·□
 □□□□□□□□ ✓ □□□□ □ ♀ □□□□□□ ♀□□ □□
 ○⊗○↵·C·↵ ○ ·✓ ·□⊗⊗⊗⊗ ○↑·○↔C⊗⊗ ·□⊗⊗⊗⊗·
 ⊙ ⊗·↵ ⊙↑○↵⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗ ⊗·↵·⊗⊗⊗⊗ ·□⊗⊗⊗⊗
 □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□ □□□□ □ ♀ □□□□□□ □□ □□□□□□
 □□□□ □×✓ □□□□

Meâli: Müsned-i Ahmed, Bezzar ve Taberanî'den nakil ile, Ebu Rafi'in rivayetiyle: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye demiş: "Seninle Âişe arasında bir hâdise çıkacak." Hazret-i Ali (R.A.): "Ben mi yâ Resulallah!" diye sormuş. "Evet sen" diye ferman etmiş. Hazret-i Ali: "Bütün arkadaşlarımın arasında ben mi yâ Resulallah?" Resulullah (A.S.M.): "Evet" demiş. Yine Hazret-i Ali:

sh:» (R.k.k: 488)

"Onların en şakisi ben miyim yâ Resulallah?" demiş. Resul-i Ekrem(A.S.M.) "Hâyır" demiş. "Amma şayet öyle bir hâdise olursa, sen O'nu me'menine yani selâmetli bir yere götür!.." demiş.

* * *

223/16-

Bunun me'hazleri, 100 no.lu bölümde verildiği için, başka izahat verilmedi.

* * *

224/17- «Bedir Gazası'nda Cebrail ile Mikâil, iki yaver muhafız gibi yanında bulunan Resul-i Ekrem (A.S.M.)»

Risalede yeri: Mektubat sh: 97

Bu rivayet ve hâdisenin me'hazleri ilerde "Resul-i Ekrem'in (A.S.M.)hıfz ve ismeti" bölümünde kaydedilmiş olduğundan burada tekrarlanmadı.

* * *

225/18- «Çarşı içinde bedevî bir arabla bir at mübayaasında Resulullah'ın münazaa ettiğini ve hâdiseye tek şahid olarak Peygamber tarafından Hazret-i Huzeyfe (R.A.) gösterildiği...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 97 (Dördüncü Nükteli İşaret'in Altıncı Esası)

Me'hazler: Ebu Davud hadîs no: 3607; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned-i

Ahmed 22/233-234; Mecma-uz Zevaid 9/320, Heysemî demiş:

Yani, "Onun ricali, sahih hadîs ricalidir"; El-İsabe Fi-Temyiz-is Sahabe hadîs no: 2260; Nil-ül Evtar 5/180; Müstedrek-ül Hâkim 2/17 (iki kanalla ve Zehebî de sıhhatini ikrar etmiş); Hayat-ı Ebu Hanife - Ebu Zehre sh:232; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/946

Zabıt şekli ve hâdisenin cereyan tarzı:

Hadîs ve hâdise sahih ve sabittir ve şöyle cereyan etmiştir: Peygamber (A.S.M.) çarşı içinde bir Arabî'den bir at satın almak üzere onunla fiatta anlaşılır. Resul-i Ekrem, Arabî'nin parasını evden getirmek üzere hızlı adımlarla yürümüş. Biraz yürüdükten sonra yavaşlamış. Bu arada bazı kimseler Arabî'nin yanına gelmişler, -Resulullah'ın o atı satın aldığından haberleri yok- ata fiatlar vermeye başlamışlar. Arabî niyeti bozmuş ve arkadan Resulullah'a bağırmiş: "Eğer atı alacak isen, gel fiat ver. Yoksa ben onu sattım" demiş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) A'rabîden bunları duyunca, geri dönmüş ve A'rabîye "Bu atı ben senden satın almadım mı?" demiş. A'rabî: "Yok vallahi ben sana atı satmadım" diye iftira etmiş. Resul-i Ekrem ise, "Evet, ben onu satın aldım" demiş. A'rabî: "Bir şahidin var mı?" demiş. O sırada sahabi-i celil Hazret-i Hu-

sh:» (R.k.k: 489)

zeyfe (R.A.): "Ya Resulallah, ben şâhidlik yaparım ki sen atı satın aldın" demiş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Huzeyfe'ye: "Neyle şâhidlik yapıyorsun?" diye sormuş. Huzeyfe: "Senin tasdikinle ya Resulallah!" demiş... ilh. Hadîsin râvisi Ammar bin Huzeyme'dir ki hâdiseyi, Peygamber'in asabından olan amucasından duymuştur.

* * *

226/19- «Refret'e binip Cebrail'i arkada bırakıp, Kab-ı Kavseyne koşup giden Zât-ı Nuranîsi...»

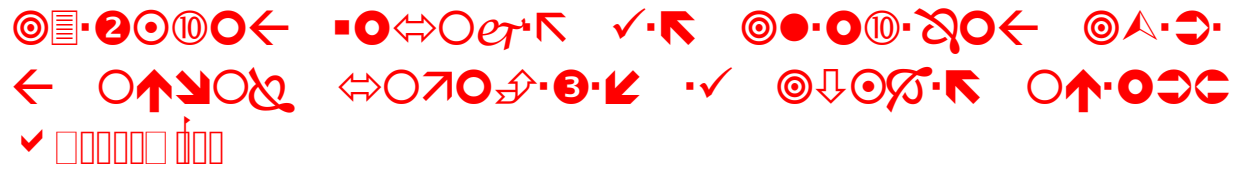
Bu hükmün başka bir ifade tarzı da, bu Risalenin Ondokuzuncu Nükteli İşareti'nin Beşinci Esasında şöyledir: «O'nun haberlerine değil cinn, değil ervah, değil melâike, belki Cibril'den başka Melâike-i Mukarrebîn dahi karışamıyor. Hattâ ekser evkatta O'nun arkadaşı olan Cebrail'i dahi geri bırakıyor.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 98 ve 193 (Dördüncü Nükte'nin Altıncı Esası ve Ondokuzuncu Nükte'nin Beşinci Esası)

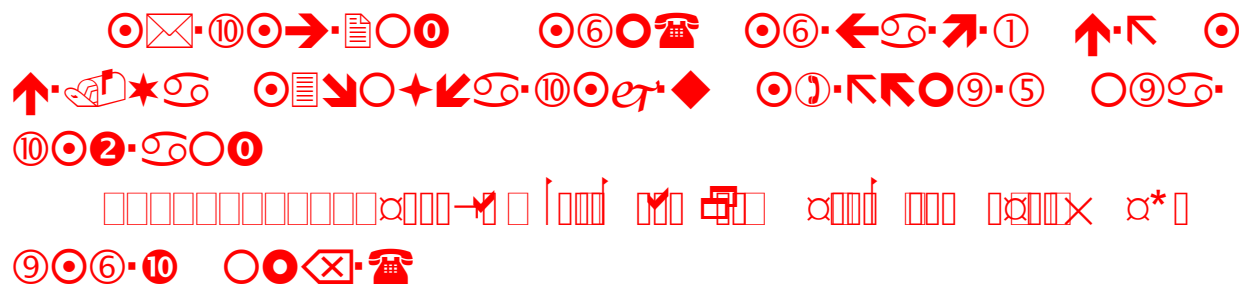
Me'hazler: Bunda iki mes'ele vardır. Biri: Cebrail'i geride bırakıp Kâb-ı Kavseyne koşması... Diğeri de: O'nun haberlerine bazan Hazret-i Cebrail dahi karışamadığı hususudur.

Birinci mes'ele hakkında gelen birçok sahih hadîslerde, Sidret-ül Münteha'da Cebrail (A.S.)'ın durup ileri gidememesi, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ise Refret'e binip ötelere gitmesi hâdisesini kaydetmişlerdir. İsteyenler Mi'rac hakkındaki hadîslere dair 134 no.lu bölüme bakabilirler.

İkinci mes'ele: Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/173; Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî 113 ve 253'de bir çok kaynaklardan nakledilmiş olan şu hadîs-i şerif:

'in gösterdiği mâna ile, Resulullah'ın hususî ve hâs bazı mazhariyet ve halleri olduğu kat'îdir. Evliya-i ümmet ise keşfen bir hakikatı hak ve doğru bulmuşlardır. Bu mes'ele geniş izahlar istiyor. Fakat buradaki durum kaldırmaz. Çünkü bu makam izah ve şerh makamı değildir. Mes'eleyi "Risale-i Kuşeyriyye" gibi ehl-i tahkikin kitaplarına havale ederiz. Bu mes'ele ile alâkadar, Mevlâna Halid'in (K.S.) Divanı'nda şu beytini kaydederek bitiriyoruz:

Meâlî: "O'nun manevî esrarını Cebrail dahi bilememektedir. Eğer O'nun sadece sadrının şakkedilmesi mes'elesini yüz kere anlatsak da, bu mes'ele yine de anlaşılmaz." (Divan-ı Mevlâna Hâlid ve Şerhi sh: 64)

* * *

227/20- «Minber üstünde cemaat-ı Sahabe içinde ferman etmiş ki:

sh:» (R.k.k: 490)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَسْمِعْ أَصْحَابَهُ
يُحَدِّثُهُمْ بِمَا يَسْمَعُ مِنْ رَبِّهِمْ

Risalede yeri: Mektubat sh: 98, Lem'alar sh: 37

Me'hazler: (Bu hadîs mütevatirdir. Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh:

125)

Türkçe Terceme Sahih-i Buharî 8/141; Arabça Sahih-i Buharî 3/243 ve 244, 4/249, 5/222, 7/74; Türkçe Terceme Ebu Davud Sünnet/12; Tirmizî Menakıb/30; Nesaî Cuma/27; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî 1/227-288 hadîs no: 3775; Müsned-i Ahmed 5/37, 44, 49, 51 ve 354; Müsned-i Tayalisî hadîs no: 874; Müstedrek-ül Hâkim 3/175 (Zehebî sıhhatini kabul etmiş); Şerh-üs Sünne - Begavî 14/136 ve 351; El-Feth-ür Kebir 1/285; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 6135, 3/256; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/474; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/474; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/698; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/442; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2/2588, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596 ve 2597; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 389; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/554; Feth-ül Bâri Şerh-i Buharî 6/235; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - Nesaî hadîs no: 251, 252, 255

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَسْمِعْ أَصْحَابَهُ
يُحَدِّثُهُمْ بِمَا يَسْمَعُ مِنْ رَبِّهِمْ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ فِي صَلَاتِهِ فَلْيَسْمِعْ أَصْحَابَهُ
يُحَدِّثُهُمْ بِمَا يَسْمَعُ مِنْ رَبِّهِمْ

Meâli: Ebu Said-i Basrî (yani meşhur Hasan-ı Basrî) diyor: Ben Ebu Bekre'den duydum ki, diyordu: "Ben Resulullah'ı minber üstünde Hasan bin Ali (Hazret-i Hasan R.A.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 98

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/258; Müstedrek-ül Hâkim 3/120 (bizzat Hazret-i Âişe'den nakil ve Zehebî de sıhhatini kabul etmiş); Cem'ül Fevaid 2/719; El-Musannef - San'anî 2/365 (bunu Elbâni bile sahih hadislerden saymış. Bak: Silsilet-ül Ehadîs-i Sahiha hadis no: 475); Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/687; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/410; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 15/260; El-Kâmil Fid-Duafa' -İbn-i Ady 4/1627

Zabıt şekli: İbn-i Hibban'ın hadîsi: (Arabçasını vermeden meâlini veriyoruz.) Hazret-i Âişe Cemel Vak'ası öncesinde geceleyin Benî-Âmir'in suları yanından geçerken, köpek seslerini duydu. Sordu, "Burası hangi sudur?" "Hav'eb suyudur" dediler. Bunu duyan Hazret-i Âişe (R.A.): "Ben hemen dönmeliyim, çünkü Resulullah'tan bizzat işittim, diyordu:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنِّي أَسْمِعُكَ سَمْعِي الَّذِي أَتَى مِنَ السَّمَاءِ أَنَّ السُّورَةَ مَكْتُوبَةٌ وَأَنَّ فِيهَا آيَاتٌ لِلذَّكَرِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي قُلُوبِ الْعَالَمِينَ﴾

Yani: "Keşke bilseydim, hanginize Hav'eb Sularının köpekleri havlayacak."

* * *

232/25- «Hazret-i Ali'ye (R.A.): "Senin sakalını senin başının kanıyla ıslattırarak bir adam"ı ihbar etmiştir. Hazret-i Ali o adamı tanımış. O da, Adurrahman bin Mülcem-ül Hâricî'dir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 98

Me'hazler: (Hazret-i Ali'nin (R.A.) kendi katili olan Abdurrahman bin Mülcem-ül Hâricî'yi daha önceden tanımış olması ve Kader-i İlahî'ye boyun eğip beklemesi hususu da, vereceğimiz aynı me'hazlerin içerisinde mevcuttur.)

sh:» (R.k.k: 493)

Müstedrek-ül Hâkim 3/113 ve 141, Zehebî sıhhatini ikrar etmiş; Sahih-u Cami-us Sagir Elbanî hadîs no: 2586; Mecma-uz Zevaid 9/138; Müsned-i Ahmed 1/102, 103, 148 ve 156, 4/262; Müsned-i Tayalisî hadîs no: 157; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 3/34-35; El-Feth-ül Kebir 1/473, Taberanî ve Hâkim'den nakil; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 173; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/685; Mu'cem-üt Taberanî, El-Kebir 1/173; Feth-ül Barî - İbn-i Hacer 1/210; El-Hasais-ül Kübra 2/240

Zabıt şekli: Müstedrek'in hadîsi: "Ebu Sinan Ed-Deulî der ki: "Ben Hazret-i Ali'nin bir hastalığında onu ziyaret ettim, dedim: "Ya Emir El-Mü'minîn! Bizi korkuttun." O dedi ki: "Fakat ben şimdi korkmuyorum, çünkü Resulullah'tan işittim ki dedi:

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنِّي أَسْمِعُكَ سَمْعِي الَّذِي أَتَى مِنَ السَّمَاءِ أَنَّ السُّورَةَ مَكْتُوبَةٌ وَأَنَّ فِيهَا آيَاتٌ لِلذَّكَرِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي قُلُوبِ الْعَالَمِينَ﴾

yahutta bıdaası gibi olacak... Bunlar insanların en hayırlı bir fırkasına karşı isyan edecekler." Ebu Said der ki: "Ben şehadet ederim, bizzat bu hadîsi Resulullah'tan işittim. Yine şâhidlik yaparım ki, Hazret-i Ali bunlarla harbederken ben de beraberdim. Sonra Peygamber'in işaret ettiği şahsın getirilmesini emrettiği, getirildi. Ben bizzat gözümle Peygamber'in vasfettiği şekilde aynen müşahede ettim."

* * *

234/27- «Ümm-ü Seleme'nin ve daha diğerlerin rivayet-i sahiha ile haber vermiş ki: Hazret-i Hüseyin (R.A.) Tıff, yani Kerbelâ'da katledilecektir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 99 (Beşinci Nükte)

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 1/85, 3/242 ve 256, 6/294; Cem'-ül Fevaid 2/533; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 6072; Mecma-uz Zevaid 9/187 ve 188, Heysemî ve Müsned-i Ahmed'in muhakkiki de bu hadîs için sahihtir demişler; Sahih-i Cami-üs Sagir hadîs no: 211; Fezail-üs Sahabe - İbn-i Hanbel hadîs no: 1991; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/499-450; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/702; Nur-ul Ebsar sh: 139; El-Feth-ül Kebir 1/55; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/468; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-ül Müsned-i Ahmed hadîs no: 1357; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/2827; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 184; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/553

Zabıt şekli: Müsned-i Ahmed'in birinci hadîsi, Hazret-i Ali'den rivayet: Ben bir gün Resulullah'ın (A.S.M.) huzuruna girdim. Baktım, gözleri yaşlı... Dedim: "Ya Resulallah! Sizi üzen ve kızdıran bir kimse mi oldu?" "Hâyır!" dedi. "Ammâ niçin gözleriniz yaşlı?" dedim. Dedi ki: "Şimdi Cebrail yanımdan kalktı, bana dedi ki: Hüseyin, Fırat kenarında katledilecektir."

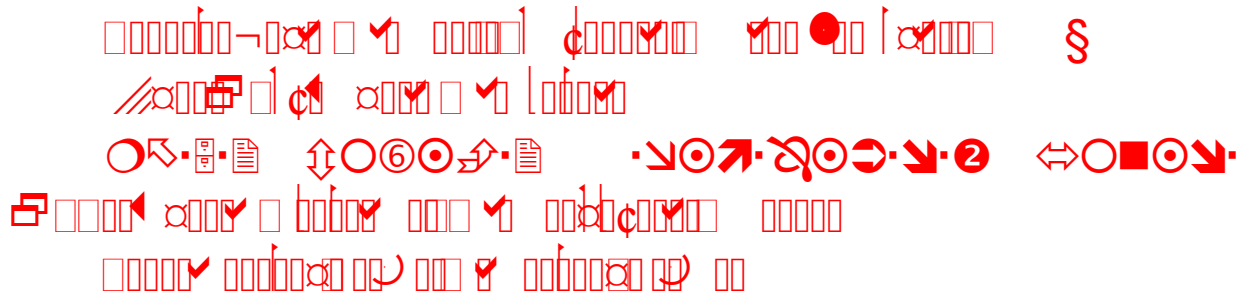
* * *

235/28- «Hem mükerreren ihbar etmiş ki: "Benim Âl-i Beytim benden sonra

yani, katle ve belâya ve nefye mâruz kalacaklardır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 99

Me'hazler: En-Nihaye Ev-il Melahim - İbn-i Kesir 1/28; Muhtasar-ı Sünen-i İbn-i Mace 2/368, hadîs no: 4088; Müstedrek-ül Hâkim 4/482; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/685; keza, El-Hafacî 3/181; Zehair-ül Ukba sh: 17; Râmuz-ül Ehadîs sh: 135; Kenz-ül Ummal 14/267; El-Hasais-ül Kübra 3/25; Müsned-üş Şaşı hadîs no: 351

Zabıt şekli: İbn-i Mace'nin hadîsi:

sh:» (R.k.k: 495)

Meâli: "Biz Ehl-i Beyt'e Allah-u Teâlâ âhireti dünyaya tercih ederek seçti. Benim Ehl-i Beytim, bendn sonra belâya, şiddete ve nefye mâruz kalacaklar."

* * *

236/29- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ali'nin hilâfetini arzu etmiş, fakat gaibden O'na bildirilmiş ki; murad-ı İlahî başkadır. O da arzusunu bırakıp murad-ı İlahî'ye tâbi' olmuş.»

Risaled yeri: Mektubat sh: 99

Me'hazler: Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 64; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/195;

Râmuz-ül Ehadîs sh: 293

Zabıt şekli:

□□□□□□□□□□ §□□□□□ □✓ □□ □✓ □□ □□ □□□□□□ □□□□ □□ □□□□
□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□

Meâli: "Ya Ali! Ben Allah'tan istedim ki, seni hilâfete tekaddüm ettirsin. Fakat Cenab-ı Allah bunu murad etmedi. En evvel Ebu Bekir olacak diye bildirdi."

* * *

237/30- «Hazret-i Ali'nin mümaşaatsız, pervasız, zâhidane, kahramanâne, müstağniyâne tavrı.. ve Hazret-i Ali'nin takib ettiği adalet-i hakikiye ve azîmet-i şer'iyye ile beraber, zâhidane, müstağniyane, muktesidâne mesleği...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 99

Me'haz: (Yani: Hazret-i Ali'nin fitratı ve mesleği, Üstad'ın tavsif ettiği şekilde olduğu hakkında bir nümune:) Hazret-i Talha ve Zübeyr'in (Radiyallahu Anhüma) Hazret-i Ali'ye hilâfet için biat ettikten sonra, Âlem-i İslâm'ın idare ve siyaseti noktasında düşünceleri birbirine muvafık gelmemiş. Bunun neticesi olarak: "Ali bizimle istişare etmiyor" demeleri üzerine, Hazret-i Ali (R.A.) şöyle cevap vermiş:

↔○☉ ✓.✎ ⊙↓.er⊙☉ ⊙↓.☉.☉⊙☉☉ ↔
□□□□□ □□ □□ □□ □□□□ □□
↔○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉→○☉☉↔
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
○◆.■⊙△.☉ ⊙↑.☉.☉ ☉↑○■⊙☉.⊙.■⊙☉.☉☉ ☉
↓☉☉☉☉☉☉☉☉☉☉ ☉☉↔er⊙☉☉☉ ☉.○☉.■⊙☉☉ ☉.←.✎

Me'hazler: Hadîs me'hazleriyle beraber 262 no.lu bölümde verildiği için tekrarlanmadı.

* * *

239/32- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye: "Ben Kur'an'ın tenzili için harbettim, sen de te'vili için harbedeceksin."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 99

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 2/352, Zehebî de hadîsi sahih görmüş; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/66 Nehrivan Hâdisesi...; Sahih-i Hibban 9/46; Müsned-i Ahmed 3/83; Müsned-ül Firdevs 1/46; Kenz-ül Ummal hadîs no: 32968; Cem'-ül Fevaid 1/844; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 173; Mecma-uz Zevaid 6/244, 9/133-134; Menakıb-ı Ali Beyt-ir Resul sh: 197; Tirmizî hadîs no: 3715, 5/635, El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 7/2666, Ebu Said-i Hudrî'den rivayet...

Zabıt şekli:

Handwritten text in red ink, consisting of several lines of cursive script. The text is highly stylized and appears to be a transcription of the hadith mentioned in the text above. The script is dense and difficult to read without specialized knowledge of the language and style.

Aynı bu mânada bir rivayette de, Rib'î bin Hiraş'dan gelen bir hadîste ise, hâdisenin Hudeybiye'de de vaki' olmuş olduğunu kaydeder.

Meâli: Ebi Said-i Hudrî'den rivayet: Demiş, biz oturmuş, Resulullah'ın gel-

sh:» (R.k.k: 497)

mesini bekliyorduk. Hanımlarından birisinin evinden çıkıp geldi. Biz de ayağa kalktık. Bu sırada ayakkabısından birisinin bağı ko-ptu. Hazret-i Ali onu tamir için geride kaldı. Resulullah (A.S.M.) yürüdü. Biz de beraber yürüdü-k. Sonra kalktı, Hazret-i Ali'ye bakıyordu. Biz de beraber kalktık. Sonra dedi ki: "Sizin içinizden birisi Kur'anın te'vili için harbedecektir. Nasılki ben onun tenzili için harbettim." Biz bunun kim olacağını bekleyip duruyorduk. İçimizde Ebu Bekir ve Ömer de vardı. Biz onlara doğru bakarken dedi ki: "Hâyır, bunlar değil, amma ayakkabıyı diken olacaktır." Ebu Said-i Hudrî der: "Biz Ali'ye geldik, onu kutladık. Ali ise sanki bu haberi evvelce duymuş gibi, fazla bir sürur izhar etmedi.

* * *

240/33- Aktab-ı Erbaa kimlerdir?

Risalede yeri: Mektubat sh: 100 (Beşinci Nükte)

Me'hazler: Nur-ul Ebsar sh: 255; El-Kalaid-ül Cevahir Fî Menakıb-ı Es- Seyyid Abdülkadir sh: 83

Zabıt şekli: Aktab-ı Erbaa, me'haz olarak verdiğimiz kitaplardı: 1- Seyyid Abdülkadir-i Geylanî, 2- Seyyid Ahmed Er-Rufaî, 3- Seyyid Ahmed El-Bedevî, 4-Seyyid İbrahim Ed-Desukî.

Bu zâtlar çok makbul ve muteber kitaplarda Aktab-ı Erbaa olarak kaydedildikleri gibi, beyn-el evliya da meşhurdurlar.

* * *

241/34- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, Ashabına haber vermiş ki: "Siz umum düşmanlarınıza galebe edeceksiniz, Hem Feth-i Mekke, hem Feth-i Hayber, hem Feth-i şam, hem Feth-i Irak, hem Feth-i İ-ran, hem Feth-i Beyt-ül Makdis'e muvaffak olacaksınız. Hem o zamanın en büyük devletleri olan İ-ran ve Rum Padişahlarının hazinelerini beyninizde taksim edeceksiniz."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 101

Me'hazler: (Not: Bu nakil ve rivayetlerde; Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ayrı ayrı zamanlardaki ve ayrı ayrı memleketlerin fetihleri hususunda irad etmiş olduğu bir kaç hadîs-i şerifin ihbarları vardır. Biz de o tarzda me'hazlerini beraber kaydedeceğiz.)

Sahih-i İbn-i Hibban 8/241-243; şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/46; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 3747; şerh-ü Buharî - Aliyy-ül Karî 1/678-679; Sahih-i Buharî 4/253; Sahih-i Müslim 4/2236-2237; El-Feth-ül Kebir 1/162 ve 452; Eş-şifa - Kadı İyaz 1/336; El-Hasais-ül Kübra 1/569, 2/400, 402 ve 403

sh:» (R.k.k: 498)

Zabıt şekli: İbn-i Hibban'ın bir hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ | حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَسْمَعْ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ |

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ | حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَسْمَعْ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ |

Meâlî: Câbir bin Semure'den rivayet: "Âl-i Kısra, yani Fars Padişahlarının ak sarayları ve hazineleri fethedilip müslümanlardan bir grub bunları fethedece ve hazinelerini alıp aralarında taksim edeceklerdir."

* * *

242/35- «Nakl-i Sahih-i kat'î ile çok defa ferman etmiş: □□□

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ | حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَسْمَعْ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ |

Ve "Ebu Bekir az kalacak, Ömer çok kalacak."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 101 (Beşinci Nükte)

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/75; Tirmizî hadîs no: 3662, 3805; İbn-i Mace hadîs no: 97; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/182; Mişkât-ül Masabih 3/232; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/101; Müsned-ül Firdevs 1/70; Müsned-i Ahmed 5/382; Sünen-ül Kübra - Beyhakî 5/212, 8/153; Mevarid-üz Zam'an hadîs no: 2193; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/83-85; Tarih-ül Bağdad - Hatib-i Bağdadî 4/337, 7/403 ve 12/20; Hilyet-ül Evliya - Ebu Nuaym 1/109; Telhis-ül Habir - İbn-i Hacer 4/190; Cami'-ül Beyani-l İlm - İbn-i Abdi-l Berr 2/182; El-Feth-ül Kebir 1/215 ve 460; Cem'-ül Fevaid 2/498; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/344; Râmuz-ül Ehadîs sh: 78 İmam-ı Hâkim, Şeyheyn ve İbn-i Ady'den nakil; Ed-Duafa' - Akilî 4/95; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/666 ve 797; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 6/350 hadîs no: 31942

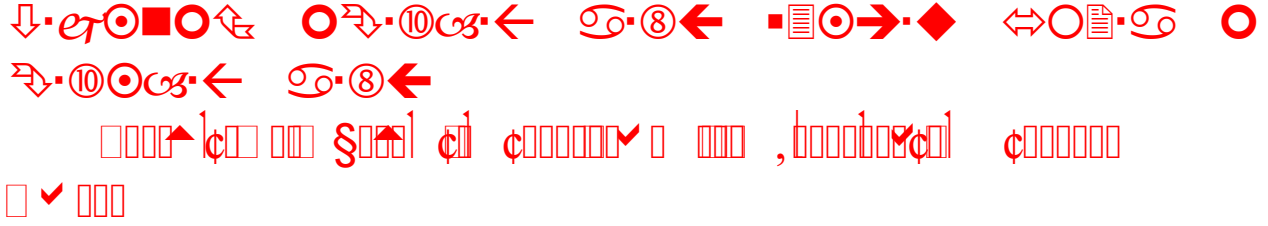
Zabıt şekli: (Not: Bu hadîste veya rivayette iki mes'ele ve iki husus vardır:

1- Ebubekir ve Ömer'e iktida etme tavsiyesi, 2- Ebubekir'in (R.A.) az, Ömer'in (R.A.) çok kalacağı hususlarıdır. Verilen me'hazlerin içerisinde iki mes'ele de bulunmaktadır. Burada sadece birinci mes'elenin bir hadîsini veriyoruz.)

Müstedrek'in hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ | حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَسْمَعْ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ |

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ | حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : مَنْ سَمِعَ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دُونَ ذَلِكَ لَمْ يَسْمَعْ رَسُولًا مِنْ رُسُلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ |

Ve demiş: "Ben kendi elimde Übeyy İbn-i Halef'i öldüreceğim."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 102

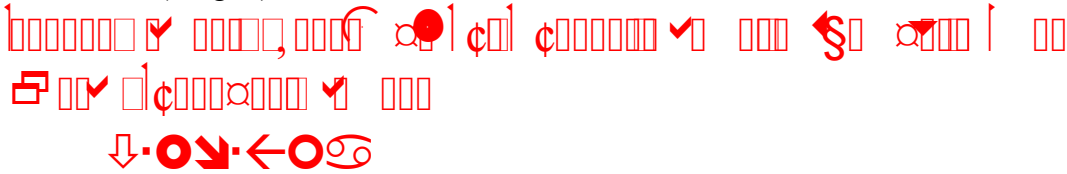
Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2203; Şerh-üs Sünne 13/385; Müstedrek-ül Hâkim 2/327; Cem'-ül Fevaid 1/87; Mişkât-ül Masabih 3/161 hadîs no: 5938 ve 5871; Müsned-i Ahmed 1/390; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/343; Zâd-ul Maad - İbn-ül Cevzî 3/174; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/207, Aliyy-ül Karî 1/698; Cem'-ül Fevaid 2/90; Uyûn-ul Eser - İbn-ü Seyyid-in Nâs sh: 243; El-Hasais-ül Kübra 1/491 ve 496; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/258; Keza Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/483

Zabıt şekli: (Not: Resul-i Ekrem (A.S.M.) hem Ümeyye bin Halef, hem de Übeyy bin Halef için -ayrı ayrı sahih rivayetlerle- beddua ettiğini ve onları öldüreceğini.. amma Ümeyye bin Halef için sadece öldüreceğini, Übeyy bin Halef için ise, bizzat kendi eliyle katledeceğini söylemiştir. Nitekim, Bedir Harbi'nde

sh:» (R.k.k: 500)

Ümeyye bin Halef, Peygamber'in Sahabeleri tarafından, bir rivayette Bilâl-i Habeşî tarafından öldürüldü. Uhud Harbi'nde de, Übeyy bin Halef, bizzat Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) eliyle ona atılan bir harbenini onun boynuna değmesiyle öldü.

Dikkat edilirse, Hz. Bediüzzaman ihbar-ı bil-gayb hâdiseleri bölümünde, Bedir Harbi'nden (bir gün) evvel,

diyor ve Ümeyye'nin Bedir Harbi'nde gebereceğini ihbar ediyor. Ertesi gün ihbar-ı Nebevî (A.S.M.) aynen tahakkuk ediyor. Fakat Üstad Hazretleri bu hadîsi kaydederken, onun altında da, ayrı bir rivayet olan Übeyy bin Halef hâdisesini rivayet eden hadîsi de kaydediyor. Amma Bedir Harbi'nde, Übeyy bin Halef'in de geberdiğini kaydetmiyor. Bunun için, ilk nazarda, sanki her ikisinin de Bedir Harbi'nde öldükleri anlaşılır gibi olur. Amma dikkatle bakılırsa, ihbar-ı bil-gayb bölümünün o kısmında, müşriklerin gebermeleri hâdisesi makam itibariyle birbiriyle münasebettar olduğundan öyle yazılmış. Bununla beraber bazı siyer kitapları Ümeyye yerine Übeyy diye yazanlar da olmuştur. Hattâ Buharî'nin 2/69 ve 138 ve keza 5/57 ve 94 hadîslerine de dikkat edilebilse, bir başka ihtimal ve imkân hususuna da bir işaret var gibidir. Lâkin umum sahih siyer ve hadîs kitapları ise, üstte kaydettiğimiz tarzda zaptetmişlerdir.)

•○↑○□ ○↓→③ⓉⓈⓇ ○↑•○↗○er○k ○⑥•⑥•⑥
□□□□□□□□ □□ ✓ □□□□□ □□□□ □□ ✓ □□□□□□
✓ □□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□ □
↓→③ⓉⓈⓇ ○↘↗○↘•↙
□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□ ✓ □□□□□□ □□□ □□
↗○↘•↙ •○↑○□

Risalede yeri: Mektubat sh: 102 (Beşinci Nükte); Lem'alar sh: 35, 37; Sikke-i Tasdik sh 136, 137; Şuâlar sh: 421 ve 431

Me'hazler: (Not: Bu bölümde iki ayrı ayrı hadîsler vardır.)

Sahih-i İbn-i Hibban 8/227, 9/48; Şerh-üs Sünne 14/74, 75; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5281 ve 2/699; Mecma-uz Zevaid 5/189; El-Feth-ül Kebir 2/106; Müsned-i Ahmed 4/72 ve 273, 5/44, 50, 220 ve 404; Ebu Davud Sünnet 8; Tirmizî Fiten 48; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 23/10; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/340; Müsned-i Tayalisî hadîs no: 438 ve 2592; Cem'ül Fevaid 1/833; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/13, 136, 367 " □

○↓→③ⓉⓈⓇ ○↑•○↗○er○k ○⑥•⑥•⑥ ○⑩○←•✓○⑥
✓ □□□□□□□□

"; El-Hasais-ül Kübra 2/421; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1237 ve 7/2704 ve 2711;
sh:» (R.k.k: 502)

Müstedrek-ül Hâkim 3/145; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/333, 339 ve 341; Müsned-ül Firdevs 1/35 ve 2/207; Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 1/140; Sahih-i Cami-üs Sagir hadîs no: 3336 ve hakeza hadîsin her iki rivayet tarafı da sahihin sahihidir.

Zabıt şekli: İbn-i Hibban'ın hadîsi (birinci şık için):

□ ▶ ✓ □□□□□□ □□□□ □□
□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□ □□□ □
/□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□
- □□□ □□□□□□□

Meâli: Hazret-i Sefine (R.A.) demiş ki, ben Resulullah'ın (A.S.M.) şöyle dediğini duyduğum: "Hilâfet benden sonra otuz sene olacak.. ondan sonra da, padişahlık şekline dönecektir...."

* * *

247/40- «Hem nakl-i sahih-i kat'î ile ferman etmiş:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي

□□□

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي

Risalede yeri: Mektubat sh: 103

Me'hazler: (Not: Bu rivayet şeklinde de iki kısım hadîsler vardır: 1-Hazret-i Osman'ın halife olacağına ihbarı, 2- Onun mazlumen Kur'an okurken katledileceği.)

Müstedrek-ül Hâkim 3/100 ile 103; Mişkât-ül Masabih 3/238, hadîs no: 6068; Cem'-ül Fevaid 1/844 iki ayrı ayrı hadîs ve 2/555; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 152; Nur-ul Ebsar sh: 84; Fezail-üs Sahabe 1/501 hadîs no: 817; Eş-Şifa' 1/338 ve 339; Mecma-uz Zevaid 5/188; El-Hasais-ül Kübra 2/437; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/668; Müsned-ül Firdevs 5/313, 315; Müsned-i Ahmed 6/75 ve 114; Tirmizî hadîs no: 2706; İbn-i Mace hadîs no: 112; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 5/5061; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 3/409

Zabıt şekli: Birinci kısım hadîslerden:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي

İkinci kısım hadîslerden:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا نَادِيَاقَاتِ الْوَعْدِ اقْبَلِي هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي
فَلَمَّا كَمُلَتْ سَائِرُ الْبَنِيَّةِ قَالَ لِيَا أَدَمُ اقْبَلْ هَذَا زِينَتَا لَئِيَّا تَرْضَىٰ عِبَادِي

Bu her iki hadîs rivayeti de Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsleridir.

Meâlleri: 1- "Ey Osman! Cenab-ı Hak sana bir gömlek giydirecek. Şayet münafıklar onu senden çıkarmasını isteseler de, sen çıkarma!"

2- "Ya Osman! sen Kur'an'dan Bakara Sûresi'nden okurken katledileceksin."

* * *

sh:» (R.k.k: 503)

248/41- «Hem nakl-i sahih-i kat'î ile; hacamat edip, kanını Abdullah bin Zübeyr teberrükten şerbet gibi içtiği zaman ferman etmiş:

Me'hazler: (Not: Bu bölümde de iki üç çeşit hadisler vardır. Emeviye Devletinin zuhuru... meliklerinin çoğu zâlim ve fâcir olacakları... Yezid ve Velid gibi fâcirlerin olacağı... Ve Muaviye'nin bu devletin başı olacağı... İşte bütün

sh:» (R.k.k: 504)

bunların me'hazleri beraber verilmiştir.)

Şerh-üs Sünne - Begavi 3/422; Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/978; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 11/148; Delâil-ün Nübüvve- Beyhakî 6/446, 485, 496 ve 505; El-Metalib-ül Âliye hadis no: 4085, 4528, 4529 ve 5031; Cem'-ül Fevaid 1/844; Mişkât-ül Masabih hadis no. 3715; Eş-Şifa 16338; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/683-684; keza Hafacî 1/179; Mecma-uz Zevaid 5/186; El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 390 ve 434; Müsned-ül Firdevs 5/394; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 195; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 19/850

Zabit

şekli:

Meâli: "Ey Muaviye! Şayet melikliğe geçersen, onu güzelleştir. Yani güzel tarzda yap!" Başka bir rivayette: "Ya Muaviye! Sana bir iş, bir valilik gelirse, Allah'a karşı takvayı elden bırakma!" gibi...

* * *

250/43- «Emeviye'den sonra: ■

deyip, Devlet-i Abbasiye'nin zuhurunu ve uzun müddet devam edeceğini haber vermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 103

Me'hazler: Eş-Şifa 1/338; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/684; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 16-18; Mecma-uz Zevaid 5/186; Kenz-ül Ummal 14/261-267 ve 271; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/513; En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/10 ve hakeza bütün siyer ve tarih kitapları...

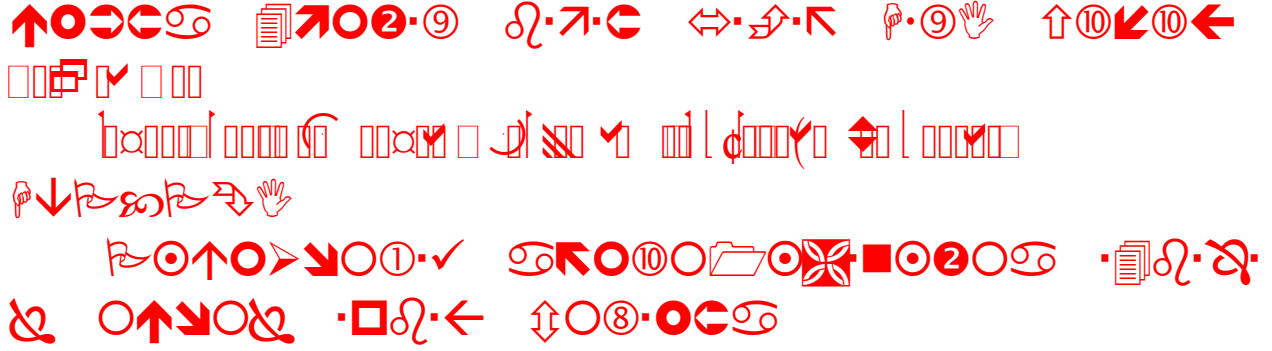
Zabit şekli: Şerh-üş Şifa'nın hadislerinden:

Zabıt

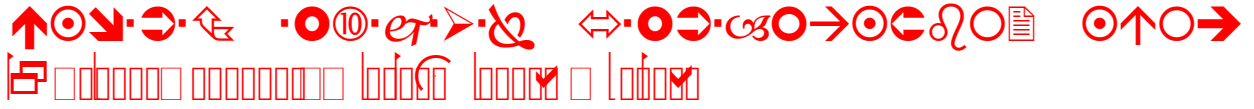
şekli:

Buharî'nin

hadîsi:

Aynı hadîsin başka bir tarikinde:

Meâli: Hazret-i Ebu Hüreyre (R.A.) demiş ki: "Habeş Meliki vefat ettiği günde, Resulullah bize haber verdi ve sonra da onun cenaze namazını kılmak üzere, bizleri musallâda saf tutturdu ve dört tekbir alarak cenaze namazını kıldırdı."

* * *

254/47- «Nakl-i sahih ile, Cihar-ı Yar-ı Güzîn ile beraber Uhud veya Hira Dağı'nın başında iken, dağ titredi, zelzelelendi. Dağa ferman etti ki:

Risalede yeri: Mektubat sh: 104

Me'hazler: Sahih-i Buharî 5/142; Sahih-i Müslim 4/1880; İbn-i Hibban 9/7, 28, 32, 69 ve 642 (bir kaç tarikle hem Uhud'da, hem de Hira'da hâdise vuku' bulunduğunu kaydederler); Müstedrek-ül Hâkim 3/450-451 (iki yolla nakledilmiş, İmam-ı Zehebî de sıhhatini kabul etmiş); Şerh-üs Sünne - Begavî 14/106, 107; El-Feth-ül Kebir 1/40 ve 183; Müsned-i Ahmed 1/187, 188 ve 189, 3/112 ve 147, 5/331, Cem'-ül Fevaid 2/476, 494 ve 512 (ondörd tarikle ayrı ayrı hadîsler);

sh:» (R.k.k: 507)

Mişkât-ül masabih 3/249, hadîs n: 6108 ve 1074; Nevadir-ül Usûl Hâkim-i Tirmizî sh: 64; Nesâî El-İhbas 4; Müsned-ül Humeydî 3/147; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 1/894; Tirmizî hadîs no: 3758; Ebu Davud 2/515; İbn-i Mace Mukaddeme 1/32; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs on: 1630; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/43; El-Mütehab - Abd bin Humeyd sh: 410; Müsned-üş Şaşı hadîs no: 193-214; Müsned Halife bin Hayyat sh: 14

Zabıt şekli: (Not: Verdiğimiz me'hazlerde Uhud, Hira ve ayrıca da Sebir Dağları geçmektedir. Bazan "Şehid" bazan da "Şehidân" lafzıylaadır.)

Buharî'nin hadîsi:

بُهَارِيٌّ رَوَى أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَيُّهَا الْيَهُودُ اسْكُنُوا هَذَا الْبَلَدَ فَإِنَّ فِيهِ نَبِيًّا وَرَسُولًا وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ

Meâli: "Ey Uhud (yahud ey Hira) sâkin ol! Zira senin üstünde bir peygamber, bir siddik ve iki şehid vardır."

* * *

255/48- «Nakl-i sahih-i kat'î ile Hazret-i Fâtıma'ya (R.A.) ferman etmiş ki:

رَسُولٌ وَنَبِيٌّ وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ يَا أَيُّهَا الْيَهُودُ اسْكُنُوا هَذَا الْبَلَدَ فَإِنَّ فِيهِ نَبِيًّا وَرَسُولًا وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ

Risalede yeri: Mektubat sh: 105 (Altıncı Nükte)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/248, 5/26; Sahih-i Müslim 4/1904 hadîs no: 2450; Müsned-i Ahmed 6/77, 240 ve 283; Tirmizî Menakıb; Tefsir-ül Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/255; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 7/164; Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 6/407; El-Feth-ül Kebir 1/386; Eş-Şifa 1/340; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/69

Zabıt

şekli:

Buharî'nin

hadîsi:

رَسُولٌ وَنَبِيٌّ وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ يَا أَيُّهَا الْيَهُودُ اسْكُنُوا هَذَا الْبَلَدَ فَإِنَّ فِيهِ نَبِيًّا وَرَسُولًا وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ

Meâli: Resul-ü Ekrem (A.S.M.), Hazret-i Fâtıma'ya; kendisinin çok hasta bulunduğunu bir zamanda onun ağladığını görünce demiş: "Sen, Ehl-i Beytimden en evvel bana iltihak edeceksin."

* * *

256/49- «Hem Ebu Zerr'e (R.A.) ferman etmiş:

رَسُولٌ وَنَبِيٌّ وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ يَا أَيُّهَا الْيَهُودُ اسْكُنُوا هَذَا الْبَلَدَ فَإِنَّ فِيهِ نَبِيًّا وَرَسُولًا وَبَيْنَهُمَا نَبِيٌّ وَرَسُولٌ

deyip, Medine'den nefyedilip, yalnız hayat geçirip, yalnız bir sahrada vefat edeceğini haber vermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 105

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/234; Müstedrek-ül Hâkim 3/345; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/343; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/700; El-Feth-ül Kebir 2/246; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 5/8-9; El-Metalib-ül Âliye 4/16, 19, 41; El-İsabe - İbn-i Hacer 4/64; Mecma-uz Zevaid 9/332; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî

sh:» (R.k.k: 508)

Tirmizî hadîs no: 1645; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 25/316 ve bir çok me'hazler için bak:
Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 134

sh:» (R.k.k: 509)

Zabıt şekli: (Not: Ümm-ü Haram Binti Milhan (Radiyallahu Anha) Resulullah'ın (A.S.M.) süt halalarından olduğu için, çok defalar serbestçe onun evine gider, yemeğini yer ve orada yatarlardı.)

Yine birgün Ümm-ü Haram'ın evine gitmiş, yaptığı yemeğini yemiş ve uzanmış. Uyandığında tebessüm eylemiş, süt halası olan Ümm-ü Haram bu tebessümün sebebini sormuş... Resulullah (A.S.M.) hadîste kaydedilmiş olan müjdeyi ona söylemiş. O da niyaz etmiş ki: "Dua et, ben de onlardan olayım... ilh." Peygamber (A.S.M.) orada yine tebessüm eylemiş, Ümm-ü Haram yine sebebini sormuş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman buyurmuş: "Az önceki durumu tekrar gördüm." Ümm-ü Haram yine niyaz etmiş... Resul-i Ekrem (A.S.M.) "Sen onların ilklerinden olacaksın" diye müjdelemiş.

Muaviye (R.A.) zamanında Kıbrıs Fethine kocasıyla beraber gitmek üzere gemiye binmiş gitmişler. Kıbrıs'a gemiden çıkarken, atına binmiş, atı şahlanmış ve yere düşmüş, şehid olmuştur.)

Sahih-i Müslim'in hadîsi şöyle:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu hadîs, Sahih-i Buharî'de de vardır.

Meâli: "Rü'yada bana ümmetimden bir kavim, bir taife gösterildi ki; denizin sırtına binmişler, sanki padişahların tahtlarına oturmuşcasına yollarına devam ediyorlardı."

* * *

258/51- «Hem nakl-i sahih-i kat'î ile ferman etmiş ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yani: Sakîf kabilesinden biri, dava-i nübüvvet edecek.. ve biri, hunhar zâlim zuhur edecek.. ve yüzbin adam öldüren Haccac-ı Zâlim...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 105

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/1786, 1972; Müstedrek-ül Hâkim 3/453, 4/254; El-Feth-ül Kebir 1/401, 2/275; Cem-ül Fevaid 2/275; Mişkât-ül Masabih 2/212, 215 ve hadîs no: 5985, 5994; Müsned-ül Humeydî 1/246; Câmi-ül Usûl - İbn-i Esir 10/99, hadîs no: 7567 (Haccac-ı Zâlim'in boş yere öldürdüğü müslümanların sayısı yüzyirmibin olduğu); El-Keşkûl - Bahaeddin El-Âmilî 2/400; El-Hasais-ül Kübra 2/471; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/689; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/478, 480 ve 485; En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/10; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 24/214-282 on tarikle...

* * *

263/56- «Hem ferman etmiş ki:
قوله في بيان ما في الخبر من كبره وانه قد اورد في كتابه
Kaderiye Taifesini ve çok fıkralara inkısam eden Râfizîleri haber vermiş.»

(Not: Hazret-i Üstad bu hadîs veya kısım için yine "Nakl-i sahih-i kat'î" ibareni kullanmamış. Senedi üzerindeki tartışmaları bildiği için, işaret koymuştur. Hem Kaderiye, hem de Râfiziye taifeleri hakkındaki bütün rivayet ve hadîsleri tek bir mes'ele halinde kaydetmiştir.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 106

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/85, Zehebî sıhhatine hükmetmiş; Ebu Davud Sunnet 5; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/305; Eş-Şerîa - Acürri sh: 190; El-Feth-ül Kebir 3/23; İbn-i Mace Mukaddeme, bab:10; Müsned-i Ahmed 2/86 ve 125, 5/406; Cem'-ül Fevaid 1/335; Mişkât-ül Masabih 3/305, hadîs no: 107; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/694; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/545; Müsned-ül Firdevs 3/237; Feyz-ül Kadir hadîs no: 6180; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1068, 6/2318, 7/2539

Zabit şekli: El-Feth-ül Kebir'in İbn-i Hanbel ve Ebu Davud'dan naklettiği hadîs:

قوله في بيان ما في الخبر من كبره وانه قد اورد في كتابه

قوله في بيان ما في الخبر من كبره وانه قد اورد في كتابه
قوله في بيان ما في الخبر من كبره وانه قد اورد في كتابه
قوله في بيان ما في الخبر من كبره وانه قد اورد في كتابه

□

Râfizîleri ihbar eden hadîslerin me'hazleri ise, 265. numaradadır.

sh:» (R.k.k: 513)

Meâli: Herbir ümmetin mecusîleri olduğu gibi, bu ümmetin mecusîleri ise, onlardır ki; "Kader yoktur" derler.

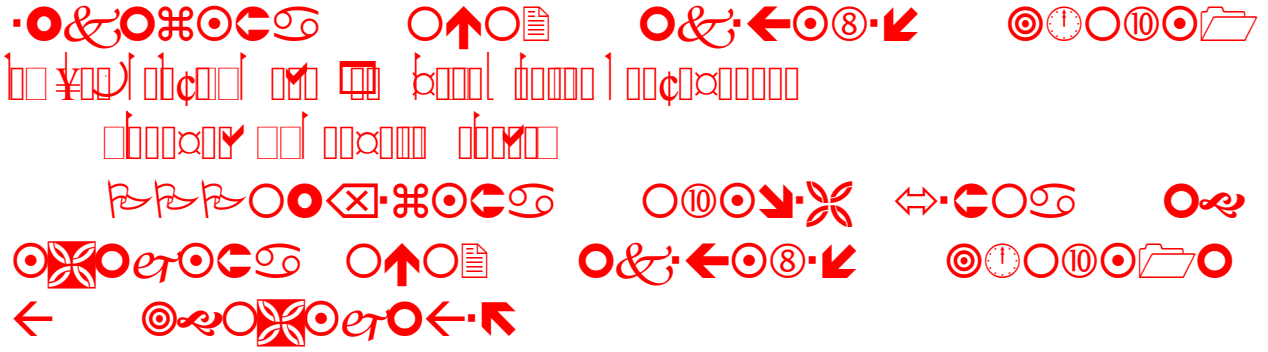
* * *

264/57- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, İmam-ı Ali'ye (R.A.) demiş: "Sende Hazret-i İsa gibi iki kısım insan helâkete gider. Birisi ifrat-ı muhabbet, diğeri ifrat-ı adavetten."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 106

Me'hazler: Zevaid-ül Müsned - Abdullah bin Ahmed bin Hanbel 1/160; Fezail-üs Sahabe - Ahmed bin Hanbel 2/565, hadîs no: 952; Mişkât-ül Masabih 3/246, hadîs no: 6903; Nur-ul Ebsar sh: 89; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 173; Müstedrek-ül Hâkim 3/123; El-Hasais-ül Kübra 3/118; Mecma-uz Zevaid 9/133; Zehair-ül Ukba sh: 92-93; Müsned-ül Firdevs 5/119; El-Mercuhîn - İbn-i Hibban 2/122; Nech-ül Belâga - İmam-ı Ali, Tahkik-i Subhî Salih sh:31

Zabıt şekli: Hadîs ve rivayet sahihin sahihi olduğu, İmam-ı Ali'nin bizzat şu ifadesiyle sâbittir:

Meâli: "Bende iki sınıf insanlar helâkete gidecektir. Bunlardan birisi: Müfritane muhabbet edenlerdir ki, o muhabbet haksızlığa doğru onu götürür. Bir sınıfı da: İfrat derecede bana karşı buğz ve adavet edenlerdir ki, o buğz, onları hadd-i meşru'dan aşırıp haksızlığa götürecektir."

* * *

265/58-

«

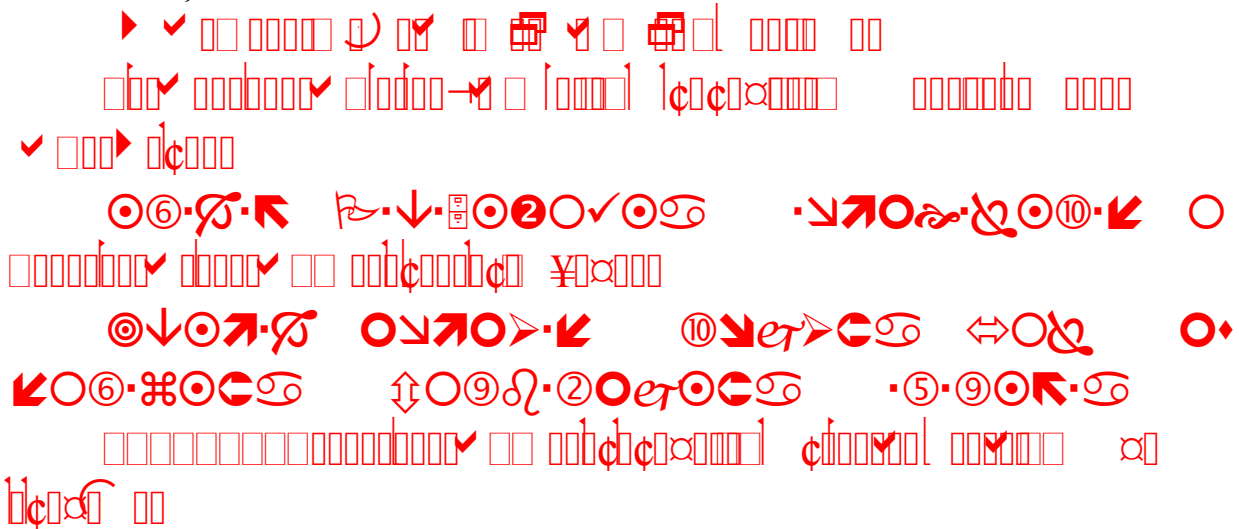

İfrat-ı muhabbet ile Râfizîler.. ve bir kısmı senin adavetinden çok ileri gidecekler; onlar da Havaric'dir ve Emevîlerin müfrit bir kısım tarafdarlarıdır ki; onlar "Nâsibe" denilir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 106

Me'hazler: Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 2/137; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 24/20-21; Mecma-uz Zevaid 10/22; El-Hasais-ül Kübra 3/19, Beyhakî'den nakil; Müsned-ül Firdevs 5/316; Kenz-ül Ummal hadîs no: 3636, İbn-i Neccar'dan nakil.

Zabıt şekli: Müsned-i Ahmed'deki hadîs:

Meâli: Hazret-i Ali (R.A.) demiş ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi:

Risalede yeri: Mektubat sh: 107

Me'hazler: (Not: Bu kısımda iki çeşit hadîs rivayetleri vardır: 1- Hayber Kal'asının Hz. Ali ile fethedileceği hakkında... 2- Hayber Kal'ası kapısını Hz. Ali onu kalkan gibi istimal etmesi ve fetihten sona onu yere bıraktığında; sekiz adam, başka rivayetlerde kırk adam onu yerden kaldıramadıkları.)

sh:» (R.k.k: 515)

Biz bu her iki kısım hadîslerin me'hazlarını müşterek olarak vereceğiz:

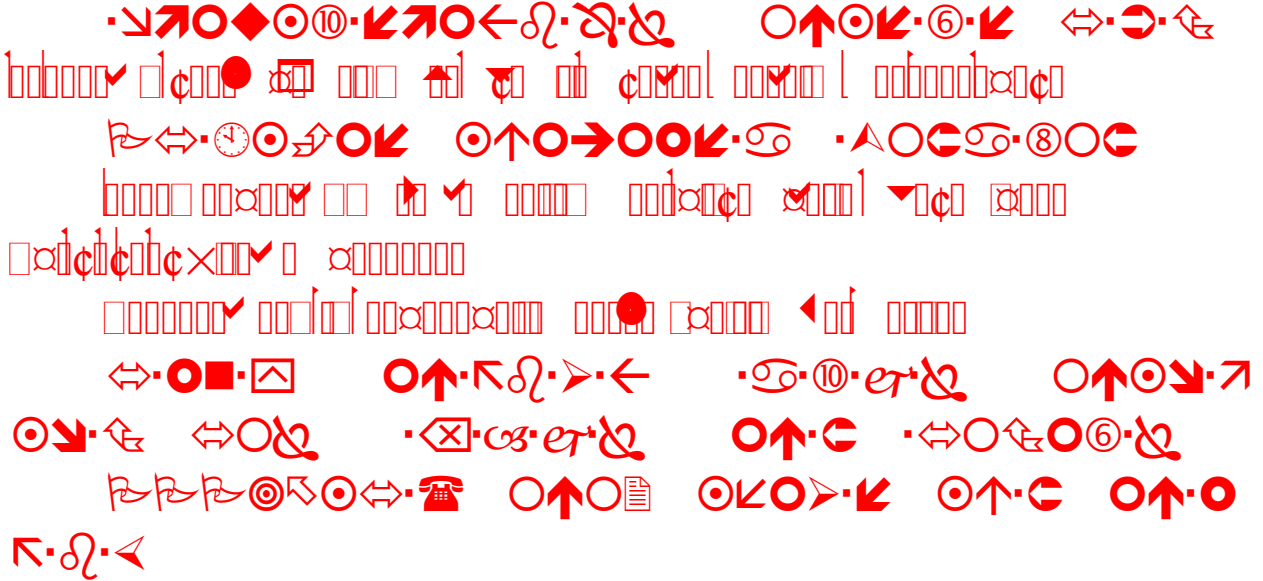
Birinci kısım hadîsler, sahihin sahihi olduğu halde, ikinci kısım hadîsler ise, hasen kısmından sayılmıştır.

Birinci kısım hadîsler: Sahih-i Buharî 4/57, 5/171; Sahih-i Müslim 3/1441, 4/1871 ve 1872; Sahih-i İbn-i Hibban 9/43-44, iki rivayet ve hadîsler; Müstedrek-ül Hâkim 3/109; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/111; Müsned-i Ahmed 4/52; Cem'-ül Fevaid 1/517; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/205

İkinci kısım hadîsler: El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/189-190; Uyûn-ul Eser - İbn-ü Seyyid-in Nâs 2/135; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/312, ayrı ayrı üç yolla; Sîret-ü İbn-i Hişşam 3/290; Tarih-ül Hülefa sh: 164; İ's'af-ı Ragibîn sh: 164; Ed-Dürr-ül Mensur sh: 188 ve geniş izah için Keşf-ül Hafâ 1/365 ve ayrıca bu kitabın 357. kısmına da bak...

Zabıt şekli: İki türlü zabıt şekli de olacaktır:

1- Sahih-i Buharî'nin hadîsi: Fetih'ten bir gün evvel, Sehl bin Sa'd'ın rivayetiyle:

Meâli: Sehl bin Sa'd, Resulullah'tan naklederek demiş ki: Resulullah dedi: "Ben yarın bayrağı öyle bir kişiye vereceğim ki, Cenab-ı Allah onun eliyle fethi verecektir. Bunun üzerine birçok kimseler bu şerefe nâil olmak için kalktılar, Resulullah acaba bayrağı kime verecek diye... Böylece o günü akşam oldu ve ertesi sabaha kadar hep buna intizar eylediler. Sabahleyin Resulullah dedi ki: "Ali nerededir?" Denildi ki: "Gözleri ağrıyor." Emretti: "Çağırın!" diye. Hazret-i Ali geldi, gözlerine tükürüğünü sürdü, hemen orada şifa buldu, hattâ öyle ki sanki hiç gözleri ağrıyormuş gibi oldu...

2- Resulullah'ın hizmetkârlarından Ebu Rafi' naklediyor ki: "Biz Ali ile birlikte Hayber Kal'asına yürüdük. Peygamber (A.S.M.) ona bayrağı vererek yollamıştı. Ali (R.A.) kal'aya yaklaştığında, kal'anın sâkinleri olan Yauhdiler ona hücum ettiler. O da onlarla harbetmeye başladı. Ali Yahudilerden bir kişiye bir darbe vurdu, o darbenin te'sirinden Ali'nin kalkanı elinden yere düştü. O da hemen kal'a kapısına yapışarak onu kopardı ve kalkan gibi kullanmaya başladı. Cenab-ı Hak kal'anın fethini müyesser edinceye kadar o kapı Ali'nin elinde kaldı. Sonra onu yere bıraktı... Ben içlerinde olmak üzere, sekiz kişi kapıya yapıştık, yerinden döndüremedik."

İkinci bir rivayette, yani Hazret-i Câbir'in rivayetinde: "Kırk kişi kapıyı ye-

sh:» (R.k.k: 516)

lerinden kaldıramamış." Yine başka bir rivayette: "Yetmiş kişi kaldıramamış" diye nakledilmiş.

(Not: Bu ikinci kısım rivayetlerin bazılarının senedlerinde za'fiyet varsa da, mühim değil. Çünkü hadîs usûlü kaidelerinden birisi budur ki: Bir çok zaifler yanyana gelseler kuvvetlenirler. Nitekim bu mes'eledede İmam-ı Suyutî ve Keşf-ül Hafâ sahibi Aclunî gibi çok muhaddisler, bu görüşü paylaşmışlardır.)

* * *

268/61- «Hem ferman etmiş ki:

©↑•⑥○△□◊◀ Ⓜ→○←◊▶ⓂⓂ•⑤ ○▽Ⓜ•■•✦▽○◊ •■
|●○○●◊○○○□○○● ◊□◊○○○ ◊○○○□◊◊○○○ ◊○○○○

Risalede yeri: Mektubat sh: 107

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/22214; Sahih-i İbn-i Hibban 8/259; Şerh-üs Sünne - Begavî 10/229, 15/38; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/218; Mecma-uz Zevaid 8/224; Müsned-ül Humeydî 4/749, hadîs no: 110; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/334; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/704; Râmuz-ül Ehadîs sh: 476 Buharî, Müslim, İbn-i Mende, Ebu Davud ve Nesaî'den nakil; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 1031; En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/36 ve hâkeza sahihin sahihi...

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

•✓ Ⓜ↓ⓂⓂⓂⓂⓂⓂⓂⓂ Ⓜ↑○◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊
↑⑩◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊
◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊
◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊ ◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊◊

□¥□□□□✓ ✓ □□□ ✓ □□□□✓ □□□□□ □□

Meâli: Ebu Hüreyre'den, Resulullah ferman etmiş ki: "Kıyamet kopmayacaktır, tâ ki müslümanlardan iki ordu, yahud iki büyük cemaat birbiriyle harbetmeyinceye kadar... O harb büyük bir olacak, halbuki her iki tarafın davası da bir olacaktır."

* * *

269/62- «Hem ferman etmiş ki:
□□□□□✓ □□ □□□ □□□□□□ □□□ □□□□ □□□□ ✓ □ ✓ □□□ □□□
•→ •○▼○

Hazret-i Ammar (R.A.) Sıffin'de şehid düştü. Hazret-i Ali (R.A.) onu; Muaviye'nin taraftarlarının bagî olduklarına hüccet gösterdi. Muaviye te'vil etti, Amr bin Âs: "Bagî yalnız onun katilleridir, umumumuz değildir" dedi.»

(Bu hadîs mütevatirdir. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 126)

Risalede yeri: Mektubat sh: 108

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/122; İbn-i Hibban 8/260, 9/105; Müstedrek-ül Hâkim 2/155, 3/191, 386 ve 397; Şerh-üs Sünnë - Begavî 14/154; El-Feth-ül Kebir 2/9 ve 35; Cem'-ül Fevaid 2/537, 538 ve 539; Mecma-uz Zevaid 4/304 ve 2/720; Kenz-ül Ummal 11/367; Tirmizî hadîs no: 800; Delâil-ün Nübüvve -

sh:» (R.k.k: 517)

Beyhakî 6/407; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/494; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/954, 23/852-884, 19/382 ve 9332 ve 4/3720, 4030

Zabit şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi: "Mescid-i Nebevî Medine'de yapılmaya başlandığında, Ebu Said der ki: "Bizler birer kerpiç taşıyorduk. Fakat Ammar ikişer taşıyordu. Resul-i Ekrem (A.S.M.) onu gördü, üzerindeki toprağı silkti ve dedi:

↔•○ ○↑○←↗○⇨○⑥•↘ ○↓•▼○◊○•⇨○ ○
↓•✦▼○◊○ ○↑○↔○■○⇨○ ○⑥○•○→•⇨ ○
↙•↘

□□□□□✓ □□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓ □□

Muaviye'nin te'vil etmesi rivayeti ise, Müstedrke-ül Hâkim'in üstteki yerlerinden okunabilir.

Meâli: Bunun meâli açık olduğu için, yani "Bagî bir grup, Ammar'ı katledecektir." anlaşıldığından ayrıca bir meâl yazılmadı.

* * *

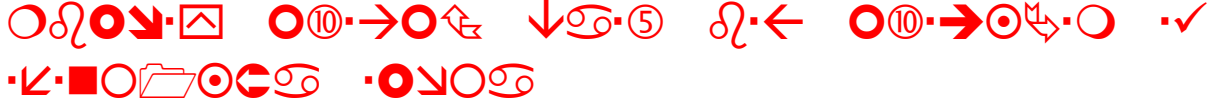
270/63-

«Hem

ferman

etmiş

ki:

Risalede yeri: Mektuba4 sh: 108

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/140; Sahih-i Müslim 4/2218 ve 2238; Mecma-uz Zevaid 8/72 ve 73; Müsned-ül Firdevs 5/101; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/210; Kenz-ül Ummal hadîs no: 13134; El-Hasais-ül Kübra 2/480-483, on iki çeşid rivayetlerle; Tarih-üs Hülefa - Suyutî sh: 117-119; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/668; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/386

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: Hazret-i Huzeyfe'den: "Biz Ömer'in yanında oturmuştuk. Hazret-i Ömer sordu, "Hanginiz fitneler hususunda Resulullah'ın sözlerini muhafaza ediyor?" Dedim: "Ben..." "Bu mes'elede sen cür'etlisin" dedi. Dedim: "Adamın ehil, mal, evlâd ve komşusunun fitnesinde; onun namaz, oruç, sadaka, emr-i bil-ma'ruf ve nehy-i ani-l münkeri karşı gelerek, onun keffareti olur." Dedi: "Benim istediğim bu değil, denizin dalgalandığı gibi dalgalanacak olan fitneleri anlatmanı istiyorum." Dedim: "Ya Emir-el Mü'minîn! O fitnelerden sana ait birşey yoktur. Çünkü seninle onun arasında kapalı bir kapı vardır." Hazret-i Ömer dedi: "Acaba o kapı kırılacak mı, yoksa bayağı açılacak mı?" Dedim: "Kırılacak..." Dedi: "Öyle ise, artık o daha hiç kapanmayacaktır."

Ve hadîsin sonunda Huzeyfe'ye sormuşlar: "Ömer (R.A.) o kapının kendisi olduğunu biliyor mu idi?.." Demiş: "Evet, bu gündüzün arkasında gece olacağı gibi kat'î biliyordu. Çünkü O'na ben dosdoğru ve içinde hiç eğrilik ve yanlışlık olmayan hadîsi anlatmıştım."

* * *

271/64- «Sehl bin Amr, daha imana gelmeden Sahabelere esir olmuş...

sh:» (R.k.k: 518)

Hazret-i Ömer (R.A.) Resul-i Ekrem'e demiş ki: "İzin ver, ben bunun dışlerini çekeceğim. Çünkü o, fesahatıyla küffar-ı Kureyşi harbimize teşvik ediyordu. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki:

»

Risalede yeri: Mektubat sh: 108

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/704; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/344; yine Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/218; El-İsabe - İbn-i Hacer 2/93-94 hadîs no: 2573; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/367; El-Hasais-ül Kübra 2/458-459 dört tane ayrı ayrı tarikle...

Zabıt şekli: Me'hazlerde aynen Hazret-i Üstad'ın ifade ettiği gibi kayıtlı olduğundan tekrarlanmıdı.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَشْرَفَ عَلَى قَوْمِهِ مَلَائِكَةُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ وَالْبِحَارِ وَالْأَنْبِيَاءِ
وَالرُّسُلِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْمَلَائِكَةِ

İkinci rivayette ise, onları Süraka'ya taktırdıktan sonra:

وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ

Yani: "Allah'a hamdolsun ki, Kisra bin Hürmüz'ün ellerindeki bilezikleri bugün Süraka bin Mâlik olan Benî-Medlec'in bedevî Arablarından birisine giydirdi." İkinci rivayetin hadisinde ise: "Allah'a şükrolsun bu ikisini (bilezikleri) Kisra İbn-i Hürmüz'ün ellerinden çıkardı ve şimdi onlar A'rabî olan Süraka'ya giydirdi."

* * *

274/67- «Hem ferman etmiş ki:
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ

Risalede yeri: Mektubat sh: 108

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/77 ve 104; Sahih-i Müslim 4/2236-2237 üç tarikle; Şerh-üs Süne 13/308-309; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5418; El-Musannef - San'anî 2/387; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 1/231; El-Feth-ül Kebir 1/162, Buharî ve Müslim'den nakil; El-Hasais-ül Kübra 2/412-414, altı yolla; Tuhfet-ül Ahvezî 6/462 ve 663; Eş-Şifa 1/337, Kenz-ül Ummal 11/368-370; Cem-ül Fevaid 2/466; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/271; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1850

Zabit şekli: Sahih-i Müslim'in bir hadîsi:
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ
وَالْمَلَائِكَةُ وَالْمَلَائِكَةُ

Meâli: Ebu Hüreyre'den rivayet: Resulullah ferman etmiş ki: "Artık Kisra öldü, ondan sonra Kisra gelmeyecektir..."

* * *

275/68- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) Kisra'nın elçisine demiş: "Şimdi Kisra'nın oğlu Şirveyh Perviz, Kisra'yı öldürdü." O elçi tahkik etmiş, aynı vakitte öyle olmuş, o da İslâm olmuş... Bazı ehadiste, o elçinin adı Firûz'dur.»

sh:» (R.k.k: 520)

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: Eş-Şifa 1/343; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/211 ve Aliyy-ül Karî 1/700; El-Hasais-ül Kübra 2/412; El-Feth-ül Kebir 1/164, Ebu Nuaym'in Delâil-ün Nübüvve'den nakil; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/348 ve 351; Hüccetullah Ale-l Âlemin - Nebhanî sh: 177; Kenz-ül Ummal 8/338, 11/369 ve 12/347; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/390; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/268, 272

Zabıt şekli: (Rivayeteki hâdis, bir kaç şekilde vürûd etmiştir. Şifa'nın şârihleri, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibi o elçinin ismi Firûz olduğunu yazmışlar. Fakat Beyhakî, İbn-i Kesir'in kaydettikleri şekil ise şöyledir:

"Kisra, Peygamber'in mektubunu yırttıktan sonra, Yemen'deki kendi vezir ve valisi Bazam adındaki adama bir mektub yazarak: "Şu Hicaz'da zuhur etmiş ve ben Peygamberim diyen adamın ahvalini anlamak ve neticede onu yakalayıp bana göndermek üzere iki kahramanını gönder." diye emretmiş. Yemen valisi Bazam ise, kendi kahramanı, aynı zamanda kâtip ve muhasibi Ebazüveyh ile Hırhıra isimindeki adamı Resulullah'a göndermiş. Medine'ye, Resulullah'a gelen bu iki şahsın sakalları traş edilmiş, bıyıkları uzun ve ağızlarına sarkmış olduğundan Peygamber'in nazar-ı istikrahını celbetti. Bunlar Resulullah'a söyleyeceklerini söylediler. Resul-i Ekrem (A.S.M.) onlara dedi: "Bugün gidin, yarın gelin. Size o zaman cevap vereyim."

O gece Peygamber'e semadan, yani Cibril-i Emîn vasıtasıyla emir geldi ki, "Kisra'nın oğlu Şirveyh bu gece babasını öldürdü." Sabah oluncu, Resul-i Ekrem (A.S.M.) o iki elçiyi yanına çağırılmış, onlar hâdiseyi anlatmış... ilh.

* * *

276/69- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, Hatıb bin Beltaa'nın, gizil Kureyş'e gönderdiği mektubu haber vermiş. Hazret-i Ali'yle Mikdad'ı göndermiş: "Filan mevkide bir şahısta şöyle bir mektub var, alınız, getiriniz." Gittiler, aynı yerde, aynı mektubu buldular getirdiler... Hatıb'ı celbetti: "Neden yaptın?" demiş. O da özür beyan etmiş, özrünü kabul etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/72, 5/184; Sahih-i Müslim hadîs no: 2494; Müstedrek-ül Hâkim 3/301; Cem-ül Fevaid 2/139; Müsned-i Ahmed 1/80; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/342; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/698; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/14

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: Râvi İmam-ı Ali'dir. Der ki: "Resulullah (A.S.M.) beni, Zübeyr'i ve Mikdad bin El- Esved'i çağırıldı ve emretti: "Filân yere gideceksiniz, bir meyve bahçesine rast geldiğinizde, bahçenin içinde devenin

sh:» (R.k.k: 521)

üzerinde bir hevdeç bulursunuz (kadınların içinde oturup seyahat etmelerine mahsus devenin sırtında yapılan bir çeşit hol.) İçinde oturmuş olan kadında bir mektub var, onu alın, getirin.

Gittik, aynen öyle bulduk ve getirdik. Resulullah Hatıb bin Beltaa'yı çağırdı. "Bu nedir ya Hatıb?.." dedi. O da mazeretini ve bunu ne için yaptığını samimiyetle beyan ederek ve "Ben bir küfür ve irtidad yolunda veya onlara yardım için bunu yapmadım." dedikten sonra, Resulullah (A.S.M.) özürünü kabul etti. Fakat bu arada Hazret-i Ömer ayaga kalkarak dedi ki: "İzin ver ya Resulullah, bu münafığın kellesini uçurayım." Peygamber (A.S.M.) dedi: "Ya Ömer! Biliyor musun, O Bedir Harbi'ne iştirak etmiş bir insandır. Sen Bedir Harbi'ne iştirak edenler için Cenab-ı Hakk'ın ne dediğini biliyor musun?" Ve Bedir Harbi'ne iştirak edenlere, Cenab-ı Allah hitaben: "Siz ne yaparsanız yapınız, ben sizi affetmişim" demiş, diyerek Hazret-i Ömer'i teskin etmiş.

* * *

277/70- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, Utbe bin Ebi Leheb hakkında ferman etmiş ki: □

Utbe'nin akıbet-i feciasını haber vermiş... Sonra Yemen tarafına giderken bir aslan gelip onu yemiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: (395 no.lu bölümde de aynı hâdisenin bir başka tarzı için bazı me'hazler verilmiştir. Oraya da müracaat.)

Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/343; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/699; keza Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/139; Kenz-ül Ummal hadîs no: 438- 439; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/366; Cem'-ül Fevaid 2/64; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/335

Zabit şekli: Bu mevzudaki rivayetler muhtelifdir. Bazı rivayetlerde Ebu Leheb'in oğlu Leheb hakkında Peygamber beddua etmiş, bazı rivayetlerde de, yine Ebi Leheb'in oğlu Uteybe hakkında beddua etmiş... Amma rivayetlerin ekserisinde Utbe bin Ebi Leheb hakkındadır ki, hâdisе şöyle olmuştur:

Sûre-i Tebbet nâzil olduktan sonra, Ebu Leheb, Peygamber'in iki damadı olan oğulları Utbe ve Uteybe'yi çağırmış ve onlara emretmiş ki: "Her ikiniz de onun kızlarını boşayacaksınız! Yoksa ben babanız olmayacağım." Anneleri de aynı şeyi istemiş... Sonra bu ikisi Peygamber'in kızlarını boşayıp göndermişler. Sonra da, bu Utbe denilen herif gelmiş, Resulullah'a karşı galiz sözler sarfetmiş. Bununla da kalmamış, Peygamber'in yakasına yapışmış ve gömleğini yırtmıştır. Resul-i Ekrem (A.S.M.) demiş: "Ben Allah'tan istiyorum ki ona bir itini musallat etsin."

Ve hadîs veya hadîsenin diğer tarafında ise, yine ihtilâf vardır. Kimisi, "Şam tarafına giderken, geceleyn bir arslan gelmiş, onun kellesini koparmış

sh:» (R.k.k: 522)

ve yemiş." demişler. Kimisi de, "Yemen tarafına giderken hâdisenin vuku' bulduğunu" kaydetmişlerdir. Amma Şam ile Mekke arasında ne büyük bir orman ve dağ vardır ki, orada arslan bulunsun... fakat Yemen tarafında ise dağlar da var, ormanlar da var, arslanlar da vardır.

* * *

278/71- «Nakl-i sahih-i kat'î ile Feth-i Mekke vaktinde Hazret-i Bilâl-i Habeşî Kâbe damına çıkıp ezan okumuş. Rüesa-i Kureyş'ten Ebu Süfyan, Hattab bin Üseyd ve Haris bin Hişşam oturup konuşmuşlar. Hattab dedi: "Pederim Üseyd bahtiyar idi ki, bu günü görmedi." Haris dedi ki: "Muhammed bu siyah kargadan başka adam bulamadı mı ki müezzini yapsın." Hazret-i Bilâl-i Habeşî'yi tezyif etti... Ebu Süfyan dedi: "Ben korkarım, bir şey demiyeceğim. Kimse olmasa da, şu Batha'nın taşları O'na haber verecek, o bilecek..." Hakikatten bir parça sonra, Resul-i Ekrem (A.S.M.) onlara rast geldi, harfiyyen konuştuklarını söyledi. O vakit Hattab ile Haris şehadet getirdiler, müslüman oldular.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/750; keza Hafacî 3/219-220; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 4366, hadîsin ilk kısmını almıştır. İkinci kısmı ise, Zâd-ül Maad Kitabı 3/409-410'da kayıtlıdır; Siret-ü İbn-i Hişşam 2/413; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/75

Zabıt şekli: Me'hazlerde aynen Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için, tekrar etmeye gerek görmedik.

* * *

279/72- «Nakl-i sahih-i kat'î ile Gavze-i Bedir'de Hazret-i Abbas (R.A.) Sahabelerin eline esir düştüğü vakitte; fidye-i necat istenmiş. O da demiş: "Param yok!" Hazret-i Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Zevcen Ümm-ü Fadıl yanında bu kadar parayı filân yere bırakmışsın." Hazret-i Abbas tasdik edip; "İkimizden başka kimsenin bilmediği bir sır idi." O vakit kemâl-i imanı kazanıp İslâm olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: Tabakat-ı İbn-i Sa'd 4/Birinci kısım sh: 9; Cem-ül Fevaid 2/100; Eş-Şifa 1/343; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/698; keza Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/206-207; Mecma-uz Zevaid 6/85; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/75

Zabıt şekli: Me'hazlerde aynen Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için, tekrar etmeye gerek görmedik.

* * *

279/72- «Nakl-i sahih-i kat'î ile Gavze-i Bedir'de Hazret-i Abbas (R.A.) Sahabelerin eline esir düştüğü vakitte; fidye-i necat istenmiş. O da demiş: "Param yok!" Hazret-i Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Zevcen Ümm-ü Fadıl yanında bu kadar parayı filân yere bırakmışsın." Hazret-i Abbas tasdik edip; "İkimizden başka kimsenin bilmediği bir sır idi." O vakit kemâl-i imanı kazanıp İslâm olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 109

Me'hazler: Tabakat-ı İbn-i Sa'd 4/Birinci kısım sh: 9; Cem'-ül Fevaid 2/100; Eş-Şifa 1/343; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/698; keza Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/206-207; Mecma-uz Zevaid 6/85; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/516; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/476; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 3310; Feth-ül Bârî - İbn-i Hacer 8/324; El-Hasais-ül Kübra 1/516

Zabıt şekli: Mecma-uz Zevaid'deki rivayet, aynen Hazret-i Üstad'ın kay-

sh:» (R.k.k: 523)

dettiği tarzda olup, rivayet İbn-i Abbas'dan gelmiştir. Ayrıca bir şey yazmaya gerek duymadık.

* * *

280/73- «Nakl-i sahih-i kat'î ile muzır bir sâhir olan Lebid-i Yahudî, Resul-i Ekrem'i (A.S.M.) rencide etmek için acib ve muzır bir sihir yapmış; bir tarağa saçları sarmış, üstünde sihir yapmış, bir kuyuya atmış, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye ve Sahabelere ferman etmiş: "Gidiniz filân kuyuda bu çeşid sihir âletlerini buluf getiriniz!." Gitmişler, aynen öyle bulup getirmişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 110

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/418; Sahih-i Müslim 4/1720, hadîs no: 2189; El-Feth-ül Kebir 3/396, İbn-i Hanbel ve Şeyheyn ve İbn-i Mace'den nakil; Cem'-ül Fevaid 2/237; Müsned-ül Humeydî 1/259; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/373; İbn-i Mace hadîs no: 3545; Müsned-i Ahmed 4/367, 6/57, 63 ve 97; Şerh-üş Şifa, Aliyy-ül Karî 1/706; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/247

Zabıt şekli: Uzun olan Sahih-i Müslim'in bir hadîsi: □□□□□□□□□□✓ □□ □□

↔○↗.📄 ○⑤↗○→.↙ ○↙○← ○①↑○⑤↗○→.↙ 📄
↓↘↗↘↗↘👉 ○↑.○→○→.📄.📄 ↗○②.⑨ .⑩.✂.②
↔.○.📄.📄 ○□.○.📄 ↗○↑.📄.✓.○.📄 ○↙○📄
□□□□□ □□□□ □□□□ 📄 📄 📄 📄 📄 📄
.↘○↔.○.📄 ○📄.↗○.📄 ○↑.○.📄 ○↑○
↘.○.📄 ○📄.○.📄.📄 ○↑.○.📄 ○📄↗○②.⑨ .↘
✓ □×
.↘.○.📄.📄 ○□.📄.⑦ ○.📄.📄 ↗.↘○↗.↙ ○□.📄.⑦
□□□□□✓ □×✓ □□□□ □□□□ □□□□□□✓ □ □□□

* * *

sh:» (R.k.k: 524)

281/74- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, Ebu Hüreyre ve Huzeyfe (R.A.) gibi mühim zâtlar bulunduğu bir hey'ette, Resul-i Ekrem ferman etmiş ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللَّهَ إِذْ أَنْتُمْ تُبَايِعُونَ
عَبْدَ اللَّهِ فَذَكْرًا

Ebu Hüreyre der: "O hey'etten, ben bir adamla ikimiz kaldık. Ben korktum... Sonra öteki adam, Yemame Harbi'nde Müseylime tarafından bulunup mürted olarak katledildi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 110

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2189, Cehennem'de kâfirlerin bir dişinin Uhud Dağı kadar olacağı hakkındaki hadîs-i şerif; Eş-Şifa 1/342; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/298; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/203; Mecma-uz Zevaid 9/289-290; Mişkât-ül Masabih 3/103, kâfirlerin dişlerinin Cehennem'de dağ kadar olacağı hakkında; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 4/4434 "

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللَّهَ إِذْ أَنْتُمْ تُبَايِعُونَ
عَبْدَ اللَّهِ فَذَكْرًا

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî'nin kitabındaki hadîs ve rivayet; Taberanî'den nakil; "Ebu Hüreyre ve Fırat bin Hassan-ül İclî ve İbn-i Ankavet El-Yemamî'den bazı adamlar Resulullah'ın yanında oturdukları bir sırada, ferman etmiş:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللَّهَ إِذْ أَنْتُمْ تُبَايِعُونَ
عَبْدَ اللَّهِ فَذَكْرًا

Birinizin dişi, Cehennem'de Uhud Dağı'ndan daha büyük olacaktır." Ve hâdisenin devamı, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibidir.

* * *

282/75- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, Umeyr ve Safvan müslüman olmadan evvel mühim bir mala mukabil Peygamber'in (A.S.M.) katline karar verip; Umery ise, Peygamber'in katlini niyet ederek Medine'ye gelmiş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) Umeyr'i görmüş, yanına çağırdı, dedi: "Safvan ile maceranız budur." Elini Umeyr'in göğsüne koydu. Umeyr "Evet!" dedi, müslüman oldu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 110

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/342 ve 443; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/698; Mecma-uz Zevaid 8/284-286; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 3/313; El-Hasais-ül Kübra 1/519

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî'nin Şerh-üş Şifa eserindeki hadîs: Umeyr bin Vehb bin Halef ile, Safvan bin Umeyye bin Halef, kendi aralarında bazı şartlar çerçevesinde Peygamber'in katli hususunda ittifak edip anlaştılar. Umeyr, mezkûr niyetle Medine'ye gelir.. ve Üstad'ın kaydettiği şekilde Resul-i Ekrem'le karşılaştılar. Resul-i Ekrem (A.S.M.) gizli kurduğu plânını kendisine açıkladıktan sonra, müslüman olur... Safvan ise, Huneyn Harbi'nden sonra İslâmiyeti kabul eder. Bu hadîsi Halimî, İbn-i İshak ve Beyhakî ve Taberanî'den nakletmiştir.

* * *

sh:» (R.k.k: 525)

283/76- «Nakl-i sahih ile Hazret-i Hâlid'i (R.A.) harb için Dûmet-ül Cendel reisi olan Ukeydir'e gönderdiği vakit, ferman etmiş ki:

□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Bakar-ı vahşî avında bulacağını, kavgasız esir edileceğini ihbar etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 111

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/519, Zehebî de hadîsin sahihliğini kabul etmiş; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 2/119 Birinci Kısım; Sîret-i İbn-i Hişşam 1/903; El-Vâkidî sh: 403; Eş-Şifa 1/344; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/704; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/30-31; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/66, 3/389, 5/250; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/526, El-İsabe - İbn-i Hacer 1/132; Sîret-ü İbn-i İshak 2/526

Zabıt şekli: Müstedrek'in hadîsi: ▪

⑥②④·②③⑤⑥ ②②③·④⑤⑥⑦⑧ ⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱ ⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕
⑤ ⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕
㉖㉗㉘㉙

Ebu Nuaym'in hadîsi ise:

□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

ifadesiyledir. Hâdise şöyle vuku' bulmuş:

Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Hâlid'i (R.A.) Tebük'ten Dûmet-ül Cendel'e gönderdi. Hazret-i Hâlid oraya vardığı zaman, vakit gece olmuştu. Ukeydir ismindeki kal'a reisi, kal'anın damında, gece mehtabında ve oradaki hususî köşkünde otururken; bakar-ı vahşî, yani yabancı öküzden birkaç tane gelmiş, kal'anın kapısını boynuzlarıyla vurarak tıkırdamışlar. Ukeydir'in karısı demiş: "Baksana, sen hiç böyle acib birşey gördün mi?" "Hâyır!" demiş. Sonra Ukeydir kal'adan inmiş, atına binmiş, beraberinde yakın akrabalarından birkaç kişi de atlarına binmiş ve çıkmışlar. Tam o sırada Hazret-i Hâlid onlara rastlamış. Ukeydir'in kardeşi öldürülmüş, kendisini de yakalayıp Peygamber'e getirmişler.

Dûmet-ül Cendel, şimdi de güzel bir beldedir. Medine'ye yaya on günlük mesafe olduğu gibi, aynı o kadar mesafe de Kûfe'den uzaktır. Ve aynı zamanda o kadar mesafe ile de Şam'dan uzaktır. Bugünkü durumuyla Irak'tan Medine'ye giderken "Arar"dan sonra 260 km. uzaklıktadır.

* * *

284/77- «Nakl-i sahih ile Kureyş, Benî-Hâşim aleyhinde yazdıkları ve Kâ'benin sakfına (tavanına) astıkları sahife hakkında ferman etmiş ki: "Kurtlar yazılarınızı yedi, yalnız sahifedeki Esmâ-i İlahiye'ye ilişmemişler." Sonra sahifeye bakmışlar aynen öyle olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 111

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/273 ve 274; El-Hasais-ül Kübra 1/374, 375 ve 377 bir kaç rivayet tarikiyla; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/311; Eş-Şifa 1/345; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/706; keza Hafacî 3/96-

sh:» (R.k.k: 526)

97; Sîret-ü İbn-i Hişşam 1/371; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1/139; Tarih-i Taberî 2/335; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 3/84; Es-Sîret-ül Halebiye 1/449; Ed-Dürer Fi-İhtisar-il Magazî sh: 53; Sübül-ül Hüda Ve-r Reşad 2/502

Zabıt şekli: İmam-ı Beyhakî, Delâil-ün Nübüvve eserinde hâdiseyi şöyle nakleder: "Kureyş müşrikleri, müslümanlar üzerinde eza ve cefalarını en kabih bir şekilde şiddetlendirdikleri bir zamanda; hattâ müslümanları toptan katletmek, hattâ Peygamber'i alenen öldürmek kasdıyla toplandılar. Bu durumu gören Ebu Talib, Benî-Abdülmuttalibi, yani Abdülmuttalib oğullarını topladı ve onlara emretti ki; Muhammed'i muhafaza ediniz ve Kureyş'in bu kötü niyetine karşı dikkat ediniz. Aabdülmuttalib oğullarından müslümanı-kâfiri Ebu Talib'in yanında toplanmışlardı. Kimisi millî hamiyetinden, kimisi de iman ve itikadından tesanüd ve birlik akdettiler.

Kureyş müşrikleri bu durumu öğrenince toplandılar ve şu kararı aldılar: Abdülmuttalib ve Hâşimoğullarının ne evlerine gidilecek, ne onlarla alış-veriş yapılacak ve ne de onlarla konuşulacak. Tâ ki Peygamber'i öldürmeleri için kendilerine teslim edilinceye kadar... Bu kararlarını da bir sahifeye (yani bir tahta parçası levhasına) yazarak, Kâ'benin tavanına astılar. Bu karara bütün Kureyş müşrikleri ahd ü peyman ile söz verdiler. Üç sene müddetle böylece Benî-Hâşim bir nevi muhasarada kaldı. Çok zorluklarla karşı karşıya kaldılar. Fakat Ebu Talib kararında azimli kaldı ve yılmadı. Gece-gündüz Peygamber'i muhafaza etmek için O'nu gözetlettirdi. Üç sene bu hal böylece devam etti. Üçüncü senenin sonunda; Kureyş'ten Benî-Hâşim'in bazı yeğenleri, yani kızlarından doğmuş çocukları -Benî-Abd-ü Menaf ve Benî-Kusay ve diğer bazıları- Benî-Hâşim'e karşı yapılan bu çok katı merhametsizliğe son vermek üzere, verdikleri ahidlerini bozmak üzere toplandılar.

Bu arada Resul-i Ekrem (A.S.M.) amucası Ebu Talib'e dedi ki: "Kurtlar onların sahifesindeki bütün yazıları kemirmişlerdir. Yalnız Allah'ın isimleri baki kalmış."

Bunu duyan Ebu Talib; "Parlak yıldızlara yemin ederim ki; O, yani Muhammed mutlaka doğru söyler, beni aldatmaz." diyerek, Benî-Abdülmuttalib'den bir kaç kişiyle Mescid-i Haram'a geldiler. Tam o sırada Mescid-i Haram Kureyş müşrikleriyle dolu bir halde imiş. Kureyş zannettiler ki; Ebu Talib, belânın ve zulmün ve muhasaranın şiddet ve zahmetinden teslim olarak bizim dediklerimizi yapmaya gelmiş... Ebu Talib konuşmaya başladı ve "Sizin aranızda bazı hâdiseler olmuş, biz onlardan sözetmek için buraya gelmedik. Benim sizinle konuşmaya gelmemizin sebebi şudur ki: Siz o sahifenizi alıp getirmezidir. Ola ki aramızda sulha vasıta olsun..." Kureyş hemen gidip sahifeyi getirdiler, dediler ki: "Artık dediklerimizi yapmak üzere inad ve ısrarınızdan dönmenin zamanı geldi değil mi? Bizim aramızda bir adam girdi ve bizi birbirimize düşman eyledi." ve saire...

Beyhakî 3/457; El-Hasais-ül kübra 1/565; Mu'cem-üt Taberanî, El-Kebir 7/6484-6485; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/734; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1008

Zabıt şekli: Sahih-i İbn-i Hibban'ın hadîsi, aynen Üstad'ın kaydettiği lafızlardadır ve şöyledir:

•○↓•K○●○●•✓• ○↑•○⇄○⇄○⇄•K ○○●•⇄•○⇄ ⇄○K⇄K
|○○○○○ ○○ ○ ✓ ○○○○ ○○✓ ○○✓ ○○○○ ○○○○ |○○○○

Meâli: "Bundan sonra Kureyş ve Hizbler artık bana hücum edemeyeceklerdir. Amma vallahi ben onlara din için hücum edeceğim."

* * *

291/84- «Nakl-i sahih ile, vefatından bir-iki ay evvel ferman etmiş ki:

○○○○○○○✓ ○○○○ ○○○○ ✓ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ |○○○○○✓ ○○○○
○ ○○○○ ○○○○

diye vefatını haber vermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 112

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/126; Sahih-i Müslim 4/1854; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/38; Et-Tac 3/306-307; Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkird hadîs no: 3661; Sahih-i İbn-i Hibban 8/200, 9/58

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

|○○○○○✓ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ✓ ○○○○ ○○○○ ○○○○ |○○○○○
○ ○○○○ ○○○○○○○○ ○○○○○○ |○○○○○
RZR○↑•○⇄○⇄○⇄ •●○⇄○⇄ ○•← •○●•■●○①●•
&

Meâli: "Cenab-ı Allah bir kulu dünya ile kendi yanındaki arasında muhayyer bıraktı. O kul, Allah'ın yanındakini seçti."

* * *

292/85- «Hem Zeyd bin Suhan hakkında ferman etmiş ki:

○○○○○○○◆○○○ ○○○○○○ ○ |○○○○○ ✓○○○○○ |○○○○○ ○○○○

Zeyd'den evvel bir uvzu şehid edileceğini haber vermiş... Sonra Nihavend Harbi'nde onun bir eli kesildi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 112 (Altıncı Nükte'nin son hadîsi)

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/343; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/702; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/204; Cem'-ül Fevaid 2/568; Mecma-uz Zevaid 9/398; El-Mettalib-ül Âliye 4/91, hadîs no: 4047; El-Hasais-ül Kübra 2/471 ve 494; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/416

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî'nin Şerh-üş Şifa eserinde, rivayeti Beyhakî ve

sh:» (R.k.k: 531)

İbn-i Ady'den iki tarzda getirmiştir. Birisi:

İkincisi: İmam-ı Ali'den şu şekilde gelmiştir:

Meâli (Yalnız ikinci rivayetin meâlini veriyoruz): "Kim istese ki; onun bazı âzalarının ondan evvel Cennet'e gideceği adama nazar etsin. İşte Zeyd bin Suhan'a nazar etsin."

(Not: Buraya kadar ihbar-ı bil-gayb hadîslerinin, Üstad'ın ifadesiyle seksen adet çeşidi sona ermiş oluyor. Seksenden biraz fazla var, bunlar risalenin başındaki Hadîs İlmi mevzularıyla alâkalı hadîslerdir. Bununla beraber ortalama seksen rakamı verilmiştir. Belki az eksik veya fazla da olabilir.)

* * *

YEDİNCİ NÜKTE - BEREKET-İ TAAM MU'CİZELERİ

Bereket-i Taam hadîsleri, mecmuu itibariyle mütevatir hadîslerdendir. (Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 136) Hem Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym eserinde; Bereket-i Taam rivayetleri mecmu'u ile onbeş tarik olduğunu kaydetmiştir. (Bak: 2/415-430)

293/86- «Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) Hazret-i Zeyneb ile tezevvücü velîmesinde Hz. Enes'in validesi Ümm-ü Süleym (R.A.) bir iki avuç hurmayı yağ ile kavurarak, bir kaba koyup Hazret-i Enes'le Peygamber'e gönderdi. Enes'e (R.A.) ferman etti ki: "Filân, filânı çağır! Hem kimse tesadüf etsen davet et!" Enes de (R.A.) kime rastgeldiyse çağırıldı. Üçyüz kadar Sahabe gelip, Suffa ve Hücre-i Saadeti doldurdular. Ferman etti:

Yani: "Onar onar halka olunuz!." Sonra mübarek elini o az taam üzerine koydu, dua etti: "Buyurun!." dedi. Bütün o üçyüz adam yediler, tok olup kalktılar. Enes'e ferman etmiş: "Kaldır!"

Enes demiş ki: "Bilmedim, taam kabını koyduğum vakit mi taam çoktu, yoksa kaldırdığım vakit mi çoktu, farkedemedim."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 113 (Yedinci Nükte)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/234 ve 235; Sahih-i Müslim hadîs no: 234; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/294; El-Hasais-ül Kübra 2/229; Cem'-ül Fevaid 2/253, 474 ve 481; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/465 ve daha geniş me'hazler için bak: Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 455

Zabıt şekli: Hâdise aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Yalnız bazı hadîsler yetmiş-seksen kişi diyor. Diğerleri ise, üçyüz kişidir diyor.

sh:» (R.k.k: 532)

294/87- «Ehl-i keşfin tasdikıyla yetmiş defa Resul-i Ekrem (A.S.M.) temessül edip, yakaza halinde O'nun sohbetiyle müşerref olan Celâleddin-i Suyutî gibi allâme ve muahkkikler...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 113 (Yedinci Nükte) ve Nur'un El-Hüccet-üz Zehra gibi sair Risalelerinde...

Me'haz: El-Feth-ül Kebir - Ş.Yusuf Nebhanî 1/7 Mukaddeme

Zabıt şekli: İmam-ı Suyutî'nin bir talebesi olan Şeyh Abdülkadir-i Şazeli demiş: "Ben İmam-ı Celâleddin-i Suyutî'ye sordum, "Efendim, siz kaç defa yakazaten Resulullah'la buluştunuz?"

İmam-ı Suyutî dedi: "Yetmişden fazla..."

Aynı me'hazde, Şeyh Abdulvahhab-ı Şa'ranî'nin El-Mizan-ül Kübra Mukaddemesi'nden naklen: Şeyh Abdulvahhab-ı Şa'ranî demiş: "Ben İmam-ı Celâleddin-i Suyutî'nin kalemiyle yazılmış bir kâğıdı onun talebelerinden Şeyh Abdülkadir-i Şazeli'nin yanında görmüştüm. O kâğıtta; bir zât, İmam-ı Suyutî'ye müracaat ederek, o sıra Mısır sultanı Kaytabay'ın yanında bir işinin halli için şefaatchi olmasını dilemiş. İmam-ı Suyutî ona yazmış ki: "Kardeşim, ben Resulullah ile şimdiye kadar yetmiş defa yakazaten görüştüğüm için, eğer sultanların yanlarına girmekle, Peygamber'in bana karşı hicablanması, yani görünmemesi korkusu olmasa idi, senin için saraya çıkar, sana şefaatchi olurum." demiş.

* * *

295/88- «Mihmandar-ı Nebevî, Ebu Eyyub-il Ensarî, hânesine teşrif-i Nebevî hengâmında, Ebu Eyyub der ki: "Resul-i Ekrem ve Ebubekir-is Sıddık'a kâfi gelecek iki kişilik yemek yaptım. O'na ferman etti ki:

□□□□ □□□□□□□□ □□ □□ □□□(□□ □□□□ □□□□ □□ □□□ □□□□

Otuz adam geldiler, yediler... Sonra ferman etti: □□□□□□□□ □□□□□□□□

Altmış daha davet ettim... Sonra ferman etti: □□□□□□□□ □□□□□□□□

Yetmiş daha davet ettim, geldiler yediler... Bütün gelenler o mu'cize karşısında İslâmiyete girerek biat ettiler. O iki kişilik taamdan yüzseksen adam yediler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 114

Me'hazler: El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/111; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/292; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/33; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/604; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/94; El-Hasais-ül Kübra 2/232; Mecma-uz Zevaid 8/303; keza Kenz-ül Ummal 12/426; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 4/4090

Zabıt şekli: Ebu Muhammed El-Hadramî tarikıyla Ebu Eyyub-il Ensarî'den: "Ben, Ebu Bekir (R.A.) ve Resulullah'a (A.S.M.) yetecek kadar bir ye-

sh:» (R.k.k: 533)

mek yaptırıp, önlerine koydum. Resulullah (A.S.M.) bana emretti: "Git bana Ensar'ın eşrafından otuz kişiyi davet et!" Resulullah'ın bu emri bana müşkil geldi. Kendi kendime dedim: "Bu yemeğe ilâve edecek bir şeyim yok." Resulullah, beni unuttu gibi biraz eğlendim kaldım. Bunun üzerine emrini tekrarladı ve "Git otuz kişiyi davet et!" dedi... İster istemez gittim, davet ettim. Geldiler. Gelenlere "Buyurun yeyin!" dedim. Başladılar yemeye ve doyuncaya kadar yediler. Sonra bütün gelenlerin hepsi O'nun Peygamberliğine şahadet üzere iman ettiler ve henüz evden çıkmadan önce O'na biat ettiler...

Ve hadîs'in sonunda: "Benim o taamımdan yüzseksen adam, hepsi de Ensar'dan yediler ve doydular" diye ifadesi vardır.

* * *

296/89- «Hazret-i Ömer İbn-il Hattab ve Ebu Hüreyre ve Seleme İbn-il Ekva' ve Ebu Amret El-Ensarî gibi, müteaddit tariklerle diyorlar ki: Bir gazvede ordu aç kaldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a müracaat ettiler. Ferman etti ki: "Heybelerinizde kalan bakıye-i erzakı toplayınız!" Herkez azar birer parça hurma getirdi. En çok getiren dört avuç getirebildi. Bir kilime koydular. Seleme der ki: "Mecmuunu ben tahmin etmiş, oturmuş bir keçi kadar ancak vardı." Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bereketle dua edip, ferman etti: "Herkes kabını getirsin!" Koşular, getirdiler. O ordu içinde hiçbir kap kalmadı, hepsini doldurdular. Hem fazla kaldı. Sahabelerden bir râvi demiş: "O bereketin gidişatından anladım; eğer ehl-i Arz gelseydi, onlara dahi kâfi gelecekti."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 114

Me'hazler: Sahih-i Buharî Bab-ı Cihad, hadîsin bir parçası; Sahih-i Müslim 1/56 hadîs no: 45 ve 1729; Müstedrek-ül Hâkim 2/618, İmam-ı Zehebî hadîsi sahih görmüş; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/293; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 6/120; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/321; Tuhfet-ül Eşraf 9/236

Zabıt şekli: (Not: Hazret-i Üstad'ın işaret ettiği gibi, hadîs ve rivayet bir kaç tarikle ve ayrı ayrı lafızlarla gelmiştir.)

Sahih-i Müslim'in hadîsi: Ebu Hüreyre veya Ebu Said'den nakil: "Tebük Gazası'nda ordu açlığa giriftar oldu. Resulullah'a geldiler, dediler: "Eğer izin verirseniz, biz binek hayvanlarımızı keserek, hem yeriz, hem de yağını alıp istifade ederiz." Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm: "Olur, yapabilirsiniz." dedi. O esnada Hazret-i Ömer (R.A.) geldi, dedi: "Yâ Resulallah! Eğer siz buna izin verseniz, hayvanlarımız azalacaktır... Herkesin yanında nesi kalmışsa, azıklarının bakiyelerini toplayıp, siz ona bereketle dua etseniz, belki Cenab-ı Hak bereketini içine kor da, askerler açlıktan kurtulur."

Bunun üzerine Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm: "Peki öyle olsun!" dedi.

sh:» (R.k.k: 534)

Ve bir kilim getirilmesini emretti. Kilim geldi, yere serildi. Sonra, "Herkes yanındaki azığından kalan kısmı ne varsa getirsin!" dedi.

Kimisi bir avuç kavrulmuş un, kimisi bir avuç hurma, kimisi de bir parça kuru ekmek getirip, kilimin üstüne yığdılar. Çok az birşeyler toplanabildi. Sonra Peygamber bereketle dua etti ve ferman etti: "Herkes kabını getirsin!" Herkes geldi, orduda hiçbir kap kalmadı hepsi doldu...

* * *

297/90- «Abdurrahman İbn-i Ebî Bekir-i Sıddîk der: Biz yüzotuz sahabe, bir seferde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ile beraberdik. Dört avuç mikdarı olan bir sa' ekmek için, hamur yapıldı. Bir keçi dahi kesildi, pişirildi; yalnız ciğer ve böbrekleri kebab yapıldı. Kasem ederim, o kebaptan yüzotuz sahabeden herbirisine bir parça kesti, verdi. Sonra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, pişmiş eti iki kâseye koydu. Biz umumumuz tok oluncaya kadar yedik; fazla kaldı. Ben fazlasını deveye yükledim.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 114

Me'hazler: Sahih-i Buharî 7/90; Feth-ül Bâri, Şerh-i Buharî 5/230; Sahih-i Müslim 3/1626-1627 hadîs no: 2057; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 4/174, 22/55; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/95; Cem'-ül Fevaid 2/480; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/418

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi: Aynen ve kelimesi kelimesine, Hz. Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için, başka birşey yazmaya gerek duyulmadı.

* * *

298/91- «Yevm-ül Hendek'te, Hazret-i Câbir-ül Ensarî kasem ile ilân ediyor: O günde, dört avuç olan bir sa' arpa ekmeğinden, bir senelik bir keçi oğlağından bin adam yediler ve öylece kaldı. Hazret-i Câbir der ki: "O gün yemek, hanemde pişirildi; bütün bin adam o sa'dan,

o oğlaktan yediler, gittiler. Daha tenceremiz dolu kaynıyor, daha hamurumuz ekmek yapılıyor. O hamura, o tencereye mübarek ağzının suyunu koyup, bereketle dua etmişti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 115

Me'hazler: Sahih-i Buharî 5/138-139; Sünen-i Daremî Mukaddeme sh: 26; Müstedrek-ül Hâkim 3/31; Müsned-i Ahmed 3/218; Cem'-ül Fevaid 2/478; Eş-Şifa - Aliyy-ül Karî 1/290; Sahih-i Müslim hadîs no: 3029; El-Hasais-ül Kübra 1/556; Kenz-ül Ummal 12/409 ve 424

Zabıt şekli: Buharî, hâdiseyi bir kaç şekilde Hazret-i Câbir'den nakletmektedir. Amma Buharî'nin 5/139'daki rivayeti, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Yalnız "Hendek günü biz üç gün hiçbir şey yememiştik... Ben Resulullah'ın simasında açlık eseri gördüm, eve gittim hanıma haber verdim... Beş

sh:» (R.k.k: 535)

on kişilik bir yemek hazırlamasını söyledim." gibi kısımlar hariç...

* * *

299/92- «Nakl-i sahih-i kat'î ile, hâdim-i Nebevî Hazret-i Enes'in amucası meşhur Ebu Talha der ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm; yetmiş seksen adamı, Enes'in kolduğu altında getirdiği az arpa ekmeğinden tok oluncaya kadar yedirdi. "O az ekmekleri parça parça ediniz!" emretti ve bereketle dua etti. Menzil dar olduğundan, onar onar gelip yediler, tok olarak gittiler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 115

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/234-235; Sünen-i Daremî sh: 27; Müsned-i Ahmed 3/218; Sahih-i Müslim hadîs no: 1612 ve 2040; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/59; Cem'-ül Fevaid 2/478-479; Eş-Şifa 1/291 ve 297; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/227-228; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/88; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/415; Müstedrek-ül Hâkim 3/31

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi şöyledir: "Enes bin Mâlik'den nakli: Ebu Talha (R.A.) hanımı olan Ümm-ü Süleym'e gelmiş, demiş ki: "Ben Resulullah'ın sesini açlıktan zaif duydum. Yanında bir şeyler yok mu?" O da: "Evet var" demiş ve bir kaç parça arpa ekmeğini çıkarmış bir bohçaya sarmış, Enes'in koltuğu altına sıkıştırarak Peygamber'e göndermiş. Enes der: "Ben ekmeği aldım, götürdüm. Resulullah'ı Mescid'de Sahabelerin içinde oturmuş buldum, yaklaştım... Resulullah (A.S.M.) bana dedi: "Ebu Talha mı seni gönderdi?" Evet, dedim. "Taam ile mi?.." dedi. "Evet!" dedim.

Bunun üzerine Resulullah yanında oturan sahabelere: "Haydin kalkınız!" dedi ve yürüdüler... Ben de beraberlerinde... Ebu Talha'ya geldim, haber verdim. Ebu Talha hanımına: "Ya Ümm-ü Süleym! Resulullah beraberindeki insanlarla geliyor. Onlara yedirecek, başka bir şeyimiz de yok." Ümm-ü Süleym dedi: "Merak etme! Onu Allah ve Resulü daha iyi bilirler." Sonra Ebu Talha Peygamber'i karşılamak üzere yürüdü, karşıladı ve hep beraber evine geldiler. Resulullah Aleyhissalâtu Vesselâm: "Getir bakalım yanındakini ya Ümm-ü Süleym!" dedi.

kalkar, on'u oturur, giderlerdi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a sorduk: "Bu bereket neredendir?" Ferman etti: "Niye taaccüb ediyorsunuz?" Ve eliyle göklere işaret ederek: "Buradandır buradan..." dedi.

* * *

302/95- «Ebu Hüreyre (R.A.) der: "Resul-i Ekrem (A.S.M.) bana emretti: "Mescid-i Şerif'in sofasını mesken ittihaz eden yüzden ziyade fukara-i muhacirîni davet et!" Ben dahi onları aradım, topladım. Umumumuza bir tabla taam konuldu. Biz istediğimiz kadar yedik, kalktık. O kâse konulduğu vakit nasıl idi, yine öyle dolu kaldı. Yalnız parmakların izi taamda görünüyordu.»

sh:» (R.k.k: 537)

Risalede yeri: Mektubat sh:116

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/293; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/606; El-Hasais-ül Kübra 2/235; Mecma-uz Zevaid 8/305-308; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/101; Kenz-ül Ummal 12/426

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa'daki rivayetten: "İbn-i Ebi Şeybe ve Taberanî-i Evsat'ın güzel bir senedle rivayet ettikleri" diye başladıktan sonra, çeşitli hadîs rivayetleriyle "Ehl-i Soffa"yı tarif eder. Rivayetin diğer kısmı aynı aynısına Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

303/96- «Nakl-i sahih-i kat'î ile Hazret-i İmam-ı Ali der: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, Benî-Abdülmuttalibi cem'etti. Onlar kırk adam idiler. Onlardan bazıları bir deve yavrusunu yerdî ve dört kıyye süt içerdi. Halbuki umum onlara, bir avuç kadar bir yemek yaptı; umum yeyip tok oldular. Yemek eskisi gibi kaldı. Sonra üç-dört adama ancak kâfi gelir ağaçtan bir kap içinde süt getirdi. Umumen içtiler, doydular. İçilmemiş gibi baki kaldı.»

Risalede: Mektubat sh: 116

Me'hazler: Eş-Şifa 1/293; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/607; keza El-Hafacî 3/36; Mecma-uz Zevaid 8/302-303; Fezail-üs Sahabe - İbn-i Kesir hadîs no: 1220; Müsned-i Ahmed 1/159; El-Hasais-ül Kübra 1/306 ve 309 bir kaç tarikile; Cem'-ül Fevaid 2/481, İmam-ı Heysemî: "Hadîsin senedinde bulunan râviler mutemed kişilerdir" demiş.

Zabıt şekli: El-Hasais-ül Kübra'da İmam-ı Suyutî, rivayetin dört tarikını kaydetmiş, her dört rivayet de İmam-ı Ali'dendir.

□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□

Âyeti nâzil olduğunda, Resul-i Ekrem (A.S.M.) en yakın akrabalarını topladı. Bunların içinde Ebu Leheb, Hamza gibi amucaları da vardı. Rivayetin diğer kısmı, aynen Üstad'ın kaydettiği gibidir. Ancak Ebu Leheb: "Yine bize sihir etti" deyip kalkmış, gitmiş" olan kısmı hariç. Bu dört rivayet, Ebu İshak, Beyhakî, İbn-i Sa'd ve Ebu Nuaym gibi Erbab-ı Siyer ve ehl-i hadîsin tahrir ettikleri rivayetlerdir. Şerh-üş Şifa eserinde Aliyy-ül Karî de, rivayetler için Beyhakî ve İmam-ı Ahmed'in güzel bir sened ile tahrir ettiği... diye kaydetmiştir.

* * *

304/97- «Nakl-i sahih ile, Hazret-i Ali ve Fatimet-üz Zehra velîmesinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Bilâl-i Habeşî'ye emretti: "Dört-beş avuç un ekmek yapılsın ve bir deve yavrusu kesilsin." Hazret-i Bilâl der: Ben taamı getirdim, mübarek elini üstüne vurdu; sonra taife taife sahabeler geldiler, yediler, gittiler. O yemekten baki kalan miktara yine bereketle dua etti, bütün Ez-

sh:» (R.k.k: 538)

vac-ı Tahirat'a herbirine birer kâse gönderildi. Emretti ki: "Hem yesinler, hem yanlarına gelenlere yedirdiler."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 116

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/297; Şerh-üş Şifa - Aliyy-üy Karî 1/613; El-Musanef - San'anî 5/48; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/160

Zabıt şekli: Şifa-i Şerif Müellifi Kadı İyaz ve Şerh-üş Şifa sahibi Aliyy-ül Karî, hadîsin senedini, Ebu Bekir bin Muhammed bin El-Hüseyn bin Abdullah El-Bağdadî El-Acürri'nin "Kitab-üş Şerîa" eserinden nakletmişler. Hiç kimse de itiraz edememiş. Öyle ise, sıhhatinde şüphe yoktur. Şifa-i Şerif ile Hazret-i Üstad'ın kaydettiği şekil aynen birbiri gibidirler.

* * *

305/98- «Hazret-i İmam-ı Cafer-i Sâdık, pederleri İmam-ı Muhammed-ül Bâkır'dan, o da pederi İmam-ı Zeynel'âbidîn'den, o dahi İmam-ı Ali'den naklederler ki: Fatimet-üz Zehra, yalnız ikisine kâfi gelecek bir yemek pişirdi. Sonra Ali'yi gönderdi; tâ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm gelsin, beraber yesinler. Teşrif etti ve emretti ki: O yemekten her bir evvacına birer kâse gönderildi. Sonra kendine, hem Ali'ye, hem Fâtıma ve evlâdlarına birer kâse ayrıldıktan sonra, Hazret-i Fâtıma der: "Tenceremizi kaldırdık, daha dolu olup taşıyordu. Meşiet-i İlahiye ile, hayli zaman o yemekten yedik."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 116

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/294; El-Hasais-ül Kübra 2/235; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/608

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa'da, Aliyy-ül Karî bu rivayeti İbn-i Sa'd ve Sîret-ül Halebiye'den naklederler. Yalnız rivayetin munkati' olduğunu ve fakat Es-Sîret-ül Halebiye sahibinin ise, "Rivayetin bu durumuyla bir çeşit mürsel hadîs sayılır" dediğini de kaydetmiş ve "Ne İmam-ı Muhammed Bâkır ve ne de İmam-ı Zeynel'âbidîn Hazret-i Ali'ye ulaşmamışlar" demiş. Rivayetin sair kısımları aynen Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

306/99- «Müteaddit tariklerle Hazret-i Ömer İbn-il Hattab'dan naklediyorlar ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ömer'e emretti: "Ahmesî Kabilesinden gelen dört yüz atlıya yolculuk için zâd ü zahîre ver!" Hazret-i Ömer dedi: "Ya Resulallah! Mevcud zahîre, birkaç sa'dır. Kumesi, oturmuş bir deve yavrusu kadardır." Ferman etti: "Git ver!" O da

gitti, yarım yük hurmadan, dörtyüz süvariye kifayet derecesinde zâd ü zahîre verdi. Ve dedi: Hiç noksan olmamış gibi eski halinde kaldı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 117

sh:» (R.k.k: 539)

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/294; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/609; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-ül Müsned 22/58; Mecma-uz Zevaid 8/304; Müsned-ül Humeydî hadîs no: 893; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/365; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1/291; Şerh-i Mevahib-ül Ledünniye - Kastalani 4/37; Müsned-i Almed 5/445

Zabıt şekli: İmam-ı Beyhakî rivayetinin dört tarikini zikretmiştir. Rivayetlerde "Müzeyne" veya "Ahmesî" kabilesi şeklinde geçmektedir. Ve aynen Hazret-i Üstad'ın yazdığı gibidir.

* * *

307/100- «Başta Buharî ve Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: hazret-i Câbir'in pederi vefat eder; borcu çok, ziyade medyun. Borç sahipleri de Yahudiler. Câbir, pederinin asıl malını guremaya verdi, kabul etmediler. Halbuki bağındaki meyveleri, kaç senede deynine kâfi gelmeyecek. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ferman etti: "Bağın meyvelerini koparınız, harman ediniz!" Öyle yaptılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm harman içinde gezdi, dua etti. Sonra Câbir harmandan pederinin bütün guremasının borçlarını verdikten sonra, yine bir sende bağdan gelen mahsulat kadar harmanda kaldı. Bir rivayette, bütün guremaya verdiği kadar kaldı. O hâdiseden borç sahipleri olan Yahudiler, çok taaccüb edip hayrette kaldılar.»

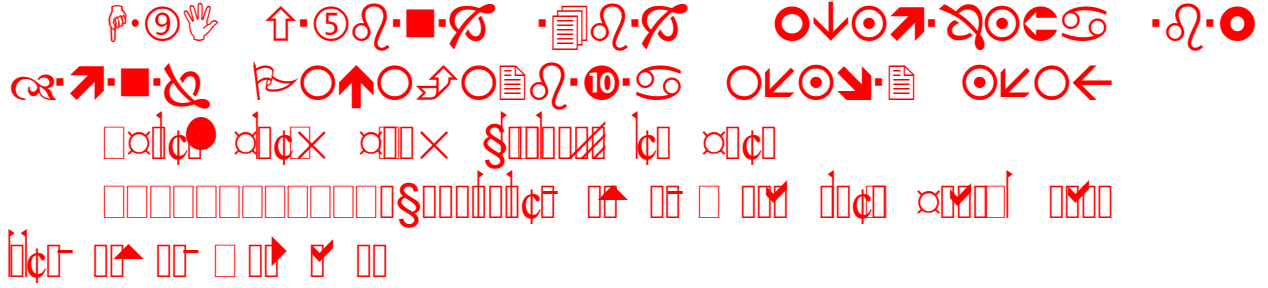
Risalede yeri: Mektubat sh: 117

Me'hazleri: Sahih-i Buharî 3/88, 154, 156, 210, 135 ve 246, 4/358; Sahih-i İbn-i Hibban 8/167; Ebu Davud kitab: 1, bab:17; Nesaî kitap: 30, 3 ve 4; İbn-i Mace kitap: 15, bab: 20; Daremî Mukaddeme bab: 6; Müsned-i Ahmed bin Hanbel 3/313, 365, 374, 395 ve 397; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/60; El-Hasais-ül Kübra 2/243 ve 244 bir kaç tarikle; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/295; Cem'-ül Fevaid 2/482; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/435 ve 436; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe hadîs no: 11756

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: Hazret-i Câbir (R.A.) der: "Borç sahipleri babamın bütün malını kendi alacakları karşılığında kabul etmeyince; Resulullah'dan yardım istedim ki, bu teklifi onlara kabul ettirsin. Peygamber (A.S.M.) borç sahiplerine teklifi söyledi. Fakta onlar yine kabul etmediler. Bunun üzerine Resul-i Ekrem (A.S.M.) bana emretti: "Git, hurmaları kopar ve sınıf sınıf harmanda diz, sonra beni çağır!"

Gittim öyle yaptım, Peygamber (A.S.M.) geldi, harmanın ortasında oturdu. (İbn-i Hibban'ın rivayetinde ise, Ebu Bekir ve Ömer'le (R.A.) beraber harmanın ortasında oturdular ve bereketle dua etti) ve "Şimdi borç sahiplerine, borçların ölç ölç ver!" dedi ve rivayetinin devamını aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibidir.

* * *

Meâli: Hazret-i Enes'den rivayet eden Hazret-i Katâde (R.A.) demiş ki: Peygamber'e (A.S.M.) Zevra'da iken, bir kab su getirildi. Mübarek ellerini o su kabının içine koydu. Su, mübarek parmakları arasından kaynamaya başladı... Bütün o insanlar abdest aldılar. Katâde der: Ben Enes'e sordum: "Siz kaç kişiydiniz?" Hazret-i Enes demiş ki: "Biz üçyüz kişi, yahud da ona yakın idik."

* * *

311/104- «Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Hazret-i Câbir İbn-i Abdullah-il Ensarî beyan ediyor: Biz bin beşyüz kişi, Gavze-i Hudeybiye'de susadık. Resul-i Ekrem Aleyhisselâtü Vesselâm kırba denilen deriden bir kap sudan abdest aldı, sonra elini içine çöktü. Gördüm ki, parmaklarından çeşme gibi su akıyor. Bin beşyüz kişi içip, kaplarını o kırbadan doldurdular. Sâlim İbn-i Ebi-l Ca'd, Câbir'den sormuş: "Kaç kişi idiniz?" Câbir demiş ki: "Yüzbin kişi de olsaydı, yine kâfi gelirdi. Fakat biz, onbeş yüz (yani bin beşyüz) idik.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 121

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/234, 5/156; Sahih-i İbn-i Hibban 8/110 ve 169, 9/168; Şerh-üs Sünne - Begavî 3/291; Cem'ül Fevaid 2/476; Sahih-i Müslim hadîs no: 1856; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/110 ve 115; Kenz-ül Ummal 12/367; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/405-513

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi, aynen ve tıpatıp Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için, başka birşey yazılmadı.

* * *

312/105- «Gavze-i Buvat'da -yine Buharî, Müslim başta- kütüb-ü sahiha beyan ediyorlar ki: Hazret-i Câbir dedi ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: □

"Abdest almak için nida et" dediler. "Su yok" denildi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dedi: "Bir parça su bulunuz." Gayet az su getirdik. Sonra o az su üstüne elini kapadı, birşeyler okudu; bilmedim ne idi. Sonra ferman etti:

Yani, kafilenin büyük teştini (tekne) getir bana. Getirildi; ben de Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın önüne koydum. O da elini içine koydu, parmaklarını açtı. Ben de o az suyu, mübarek eli üzerine döküyordum. Gördüm ki, mübarek parmaklarından kesretle su aktı; sonra teşt doldu. Suyu muhtaç olanları çağırdım; bütün geldiler, o sudan abdest alıp içtiler. Ben dedim: "Daha kimse kalmadı." Elini kaldırdı, o cefne (yani tekne) lebâleb dolu kaldı.»

sh:» (R.k.k: 543)

Risalede yeri: Mektubat sh: 121

Me'hazler: Sahih-i Buharî 7/148; Sahih-i Müslim 4/2307 ve 2309 hadîs no: 3014; Cem'-ül Fevaid 2/486; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/214; Sahih-i İbn-i Hibban 8/159; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/405-413; ve daha bir çok kaynaklar için bak: Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 455

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi, tıpatıp aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Yalnız "Gavze-i Buvat" ifadesi Müslim'in hadîsinde yoktur. Fakat onun şerhlerinde olması lâzımdır. Ayrıca hadîste Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Câbir'e: "Suyu elime dök ve Bismillâh de!" ifadeleri de mevcuttur.

* * *

313/106- «Başta İmam-ı Mâlik, Muvatta' kitab-ı mu'teberinde, Muaz İbn-i Cebel gibi meşahir-i sahabeden haber veriyor ki: Hazret-i Muaz İbn-i Cebel dedi ki: Gazve-i Tebuk'te bir çeşmeye rastgeldik, sicim kalınlığında güç ile akıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm emretti ki: "Bir parça o suyu toplayınız." Avuçlarında bir parça topladılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, onunla elini yüzünü yıkadı; suyu çeşmeye koyduk. Birden çeşmenin menfezi açılıp, kesretle aktı; bütün orduya kâfi geldi. Hattâ bir râvi olan İmam İbn-i İshak der ki: Gök gürültüsü gibi, toprak altında o çeşmenin suyu gürültü yaparak öyle aktı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, Hazret-i Muaz'a ferman etti ki:

✓ □□□□ ✓ □□ □□□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□
•◊◊◊• ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊ ◊◊◊◊
□ ✓ □□ ✓ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□ □□

Yani: Bu eser-i mu'cize olan mübarek su devam edip, buraları bağa çevirecek; ömrün varsa göreceksin. Ve öyle olmuştur.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 122

Me'hazler: Muvatta' - İmam-ı Mâlik Sefer/2; Sahih-i Müslim 4/1784 ve 1785, 7/60 hadîs no: 10; Müsned-i Ahmed 5/228 ve 237; Sahih-i Buharî 4/235; Cem'-ül Fevaid 2/477 Muvatta' Kitabından naklettiği uzun hadîs; Sahih-i İbn-i Hibban 8/167; Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 3637; Nesâî 1/60; El-Feth-ül Kebir 3/439 (Sahih-i Müslim ve Müsned-i Ahmed'den nakil); Kenz-ül Ummal 12/378; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/64, 5/238; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/405, 413 ve 522; Müsned-i Ahmed 5/238

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi, ilk bölümü itibariyle, yani Tebuk'e henüz gelmeden önceki şekli hâric olarak, geri kalanı aynen Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'deki bu hadîs, epeyce uzundur. İlk kısmını Hazret-i Üstad almamıştır. İkinci bölümdeki yerle dir. Sair kısımlar aynendir.

* * *

sh:» (R.k.k: 545)

316/109- «Başta Buharî ve Müslim olarak kütüb-ü sahiha, Hazret-i İmran İbn-i Husayn'dan haber veriyorlar ki: İmran der: Bir seferde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraber susuz kaldık. Bana ve Ali'ye ferman etti ki: "Filân mevkide bir kadın, iki kırba suyu hayvana yükletmiş gidiyor; alıp buraya getiriniz." Ben ve Ali beraber gittik, aynı yerde kadını, su yükü ile bulduk, getirdik. Sonra emretti: "Bir kaba bir parça su boşaltınız." Boşalttık. Bereketle dua etti. Sonra yine suyu, o hayvandaki kırabaya koyduk. Ferman etti ki: "Herkes gelsin, kabını doldursun." Bütün kafiye geldi, kablarnı doldurdular, içtiler. Sonra ferman etti: "Kadına birşeyle toplayınız." Kadının eteğini doldurdular.

İmran diyor ki: Ben tahayyül ediyorum ki, gittikçe iki kırba doluyor, daha ziyadeleşiyor. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o kadına ferman etti ki:

 »

(Arabça ibarenin mânası: "Ey kadın, artık git! Çünkü biz senin suyundan almadık. Amma Cenab-ı hak bize su verdi.")

Risalede yeri: Mektubat sh: 123

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/233; Sahih-i Müslim 1/475; Cem'-ül Fevaid 2/474; El-Musannef - San'anî 11/272; El-Hasais-ül Kübra 2/221, 222 ve 227; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/276, 6/130; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/293

Zabıt şekli: Müslim ve Buharî'nin hadîsinde: "Beni ve Ali'yi gönderdi, filân yerde bir kadın, iki kırba suyu hayvana yükletmiş" lafızları yok. Onun yerine, "Biz yürürken kadına rastgeldik" şeklindedir. Fakat Cem'-ül Fevaid ve sair me'hazlerde, Üstad'ın kaydettiği tarzda vardır. Hz.Üstad, rivayetleri birleştirerek kaydettiğini görüyoruz. Hem hadîs ve hâdise uzuncadır. Buradaki kısım onun yarısı kadardır.

* * *

317/110- «Başta meşhur İbn-i Hazm Sahihinde, râviler Hazret-i Ömer'den naklediyorlar ki: Gazve-i Tebük'te susuz kaldık. Hattâ bazıları devesini keser, susuzluktan içini sıkar, içerdi. Ebu Bekir-is Sıddîk, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a, dua etmek için rica etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm elini kaldırdı; daha elini indirmeden bulut toplandı; yağmur öyle geldi ki, kablarnımızı doldurduk. Sonra su çekildi, ordumuza mahsus olarak hududumuzu tecavüz etmedi.»

Resul-i Ekrem (A.S.M.) henüz ellerini indirmeden, semadan gökgürültüleriyle yağmur boşandı. Halk geldi: "Aman, yâ Resulallah, gark oluyoruz." dediler. Bunun üzerine Hazret-i Peygamber ellerini kaldırarak

dedi: "Birden bulutlar Medine'nin üstünden

sh:» (R.k.k: 547)

kayarak gittiler. Bu vaziyeti temaşa eden Resul-i Ekrem (A.S.M.) sevincinden öyle güldü ki; arka dişleri bile göründü... Sonra dedi: "Eğer Ebu Talib şimdi sağ olsaydı, bizi şiiriyle yâd eden sözlerine, asıl şimdi daha çok ferahlanırdı."

Bunun üzerine Hazret-i Ali (R.A.) ayağa kalkarak dedi: "Yâ Resulallah! Siz O'nun şiirini kasedtiniz" diyerek, Ebu Talib'in meşhur şiirini şöyle okudu:

Ebu Talib'in şiiri, her ne kadar bir başka yağmur hâdisesi için ise de, zımmen rivayetteki hâdiseyi de belgelemektedir.

Ve bu bölümde Hazret-i Üstad'ın kaydettiği rivayet, Eş-Şifa - Kadı İyaz Kitabında aynen mevcuttur.

* * *

319/112- «Başta İmam-ı Beyhakî ve Hâkim olarak, kütüb-ü sahiha, Hazret-i Ömer'den haber veriyorlar ki: Hazret-i Ömer, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan yağmur duasını niyaz etti. Çünkü ordu suya muhtaçtı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm elini kaldırdı, birden bulut toplandı, yağmur geldi. Ordunun ihtiyacı kadar su verdi, gitti. Âdeta yalnız orduya su vermek için me'mur idi. Geldi, ihtiyaca göre verdi gitti.

... İbn-i Cevzî gibi bir muhakkik der ki: Şu hâdisiye Gavze-i Meşhure-i Bedir'de vuku bulmuş.

âyet-i kerimesi, o hâdiseyi beyan edip, ifade eder.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 124

18, 20 ve 21; Eş-Şifa 1/299; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/616; keza, Hafacî 3/51; Kenz-ül Ummal 12/373; Mecma-uz Zevaid 9/5, 6, 7, 10; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/392

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi, Hazret-i Üstad'ın hülâsa edip yazdığı lafızları gibidir. Tekrarına gerek duymadım.

* * *

325/118- «İkinci bir rivayette, yine Hazret-i Câbir der ki: Bana emretti ki:

bbbbb✓ □|ç▶ dçbbbbb bbbbbb ç▶ |çbbbbb bbbbbb| lbbb✓bbb |bbbbb
bb x|ç| çbb✓ ✓ ▽□ ✓ bb
bbbbbbbbbbbbb ✓ bbçbbbbb xbbbbb bbbbx✓ ✓□ bb● ▽bb| bbb
● bb| ▽✓ bbçbbbbb|bbbbb|bbbbb

Yani: "O ağaçlara de: "Resulullah'ın hâceti için birleşiniz!" Ben öyle dedim, onlar da birleştiler. Sonra ben beklerken, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çıkageldi. Başıyla sağa sola işaret etti, o iki ağaç yerlerine gittiler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 126

Me'hazler: Bir önceki numaradakinin me'hazleri, bunun da me'hazleridir. Tekrarlamaya hacet yoktur.

Zabıt şekli: Şifa-i Şerif'in hadîsi aynen Hazret-i Üstad'ın hülâsa edip yazdığı tarzdadır. Yalnız, "Ben çıktım, geldim, Resulullah'a suyunu hazırladım, kendi kendime bir şeyler konuşurken; Resul-i Ekrem (A.S.M.) o ağaçların arkalarından çıktı. Biraz durup bekledi. Sonra başıyla sağa sola

sh:» (R.k.k: 552)

işaret etti" lafızları da vardır.

* * *

326/119- «Nakl-i sahih ile, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın cesur kumandanlarından ve hizmetkârlarından olan Üsame bin Zeyd der ki: Bir seferde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile beraberdik. Kaza-yı hâcet için hâlî, settareli bir yer bulunmuyordu. Ferman etti ki:

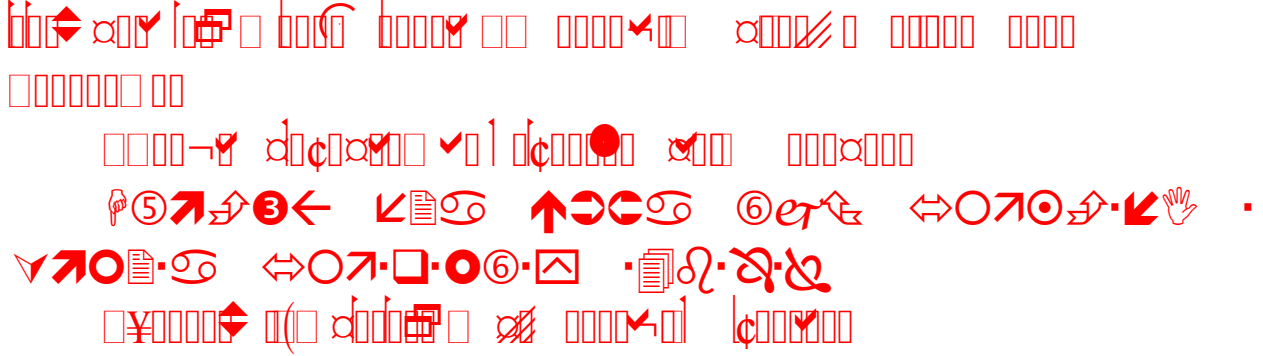
□§bbbbb|ç| ▽| ▽| xbbbbb § xbbbbb bbb bbbbbb ◀ x bb

(Yani: Ağaçlardan, taşlardan birşeyler görüyor musun?) Dedim: "Evet var." Emretti ve dedi:

○▽·○ ·○↳○<○@○←○⊙·↳ ○↑○↔○◎ ·□↑○○·
⑨ ·○▽○○ ·○↳○→·○ ◎|○○·↳ ◎×○○↔·◎○○○
□□□□
·▲○○⑦ ·|○○□○← ○↑·⑨⊙·❖○○◎↔○○ ◎|○○·↳
bbbbb✓ □|ç▶ dçbbbbb ▽ bbxbbbbb bbbbbb ✓|

Zabıt şekli:

1- Cinnîlerni geldiğini haber veren ağaç hakkındaki rivayet: Buharî'nin hadîsi:

2- Cinler, bir âyet ve bir mu'cize isteyen; Resul-i Ekrem'in bir ağacı çağırması hakkındaki rivayetler:

Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî, Tefsir sahibi ve Abdullah bin Abbas'ın bir şakirdi olan İmam-ı Mücahid, İbn-i Mes'ud'dan nakleder ki: ... diyerek, hem mezkûr rivayeti, hem de ona benzer başka bir rivayeti nakleder.

* * *

330/123- «Sahih-i Tirmizî nakl-i sahih ile Hazret-i İbn-i Abbas'tan haber veriyor ki: İbn-i Abbas dedi ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm bir a'rabîye ferman etti: |

"Ben, bu ağacın şu dalını çağırırsam, yanıma gelse, iman edecek misin?" "Evet" dedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm çağırdı. O urcun, ağacının başından kopup, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanına atladı, geldi. Sonra emretti, yine yerine gitti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 128

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 2/620, İmam-ı Zehebî sıhhatini tasdik

sh:» (R.k.k: 555)

etmiş; Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 3632 (İmam-ı Tirmizî □

demiş. Yani: "Şu hadîs hasen ve garib ve sahihtir"); Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/33; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/622; Müsned-i Ahmed Tahkik-i Ahmed Şâkir 3/293; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/15; Mevarid-üz Zam'an sh: 520; Cem'-ül Fevaid 2/472; Sünen-i Daremî Mukaddeme sh: 20; Mecma-uz Zevaid 9/10

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi: İbn-i Abbas'dan rivayet: Bir a'rabî Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) geldi, dedi: "Neyle bileyim ki, sen Resulullahsın?" Hadîsin diğer kısmı, aynı aynına Üstad'ın yazdığı tarzdadır.

* * *

331/124- Hazret-i Üstad'ın yazdığı hadîs ve rivayetlerin sırası dışında olarak, burada bizzat Hazret-i İmam-ı Ali'nin kaydetmiş olduğu bir rivayetini te'kid için yazıyoruz: Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali, Tahkik-i Subhî Salih sh: 301-302

Kureyş'ten toplu bir cemaat, Resulullah'a gelerek bir âyet istedikleri zaman, ben de Resulullah'ın yanında idim. Kureyşliler dediler ki: Ya Muhammed! Senin ne abâ ve ecdadından, ne de senin ailenden hiç birisini dava etmediği pek büyük bir şeyi dava ediyorsun. Bu durumda biz de senden öyle bir şey isteyeceğiz ki; eğer bize "Evet!" deyip o şeyi gösterebilirsen, o zaman diyeceğiz ki; sen Peygambersin. Eğer yapmazsan, iyice bileceğiz ki, sen sâhir ve yalancısın.

Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Nedir istediğiniz o şey?" Dediler: "Şu ağacı çağırır ve ağaç kök ve damarlarını çıkararak gelirse ve senin yanında durursa..."

Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Allah herşeye kadirdir. Eğer Cenab-ı Allah sizin dediklerinizi benim duamla yaparsa, siz o zaman hakikaten hakka şهادet edecek misiniz?" Onlar "Evet!.." dediler.

Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Allah'ın izniyle sizin istediğinizi size göstereceğim... Amma biliyorum ki; sizler hayra dönecek niyette değilsiniz... Hem sizin bazılarınız yakın bir gelecekte, çukurlara doldurulacaksınız. Bazılarınız da hizbleri, yani arab kabilelerini kışkırtacak ve aleyhime sevk edeceksiniz. Resul-i Ekrem (A.S.M.) bunları dedikten sonra, ağacı çağırdı, dedi: "Ey ağaç! Eğer Allah'a ve âhiret gününe iman ediyorsan.. ve benim de Allah'ın Peygamber'i olduğumu biliyor isen; kök ve damarlarıyla beraber yerinden sökül, yanıma gel ve dur!"

İmam-ı Ali diyor: " O'nu hak ile Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki; o ağaç, kök ve damarlarını yerden sökerek, şiddetli bir gürültü ile

sh:» (R.k.k: 556)

-kuşun kanat çırpışı gibi- geldi, Peygamber'in tam yanında durdu. En üst dalını Peygamber'in başı üstünde tuttu. Ben Resulullah'ın sağ tarafında duruyordum, ağacın bazı dalları benim omuzuma konuldu."

Kureyş müşrikleri manzarayı bu şekilde görünce; burunları yukarıda olarak, inad ve kibir içinde dediler ki: "Haydi şimdi ağaca emret de; yarısını yerinde bıraksın, öbür yarısını da senin yanında getirsin." Resul-i Ekrem (A.S.M.) ağaca onların istediği tarzda emretti; yine ağaç eskisinden daha şiddetli gürültüler çıkararak Peygamber'in emrini aynen yerine getirdi.

Bu defa Kureyş, küfür ve tuğyan içinde dediler ki: "Emret, şu senin yanındaki yarı ağaç, öbür yarının yanına gitsin?"

Resul-i Ekrem (A.S.M.) ağaca o tarzda emretti. O yarı ağaç gitti yerindeki öbür yarısıyla birleşti ve kaynaştı. İmam-ı Ali diyor: Ben bu manzarayı görünce bağırarak dedim: "Lâilahaillallah..." ve "En evvel sana ben iman ediyorum ya Resulallah!..."

Müşrikler ise, hepsi birden dediler: (Hâşâ) "Sâhir ve kezzab!..."

* * *

ONUNCU NÜKTELİ İŞARET CİZ'-UN NAHL VEYA HANİN-ÜL CİZ'İN ÇOK MÜTEVATİR OLAN MU'CİZESİNİN RİVAYETLERİ

332/125- «Mescid-i Şerifte hurma ağacından olan kuru direk, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm hutbe okurken ona dayanıyordu. Sonra minber-i şerif yapıldığı vakit, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm minbere çıkıp hutbeye başladı. Okurken, direk deve gibi enîn edip ağladı; bütün cemaat işitti. Tâ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yanına geldi, elini üstüne koydu. Onunla konuştu, teselli verdi; sonra durdu.»

(Ve bu acib hâdisenin, mütevatirin mütevatiri olarak bir çok Sahabe'den gelen tarikleri ve bütün hadîs kitaplarında mezkûr olan birçok rivayet şekilleri için bir kaç hadîs kitabının sahife numaralarını vererek geçeceğiz.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 129 ilâ 132

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/11, 3/80 (Câbir bin Abdullah'tan); Sahih-i Müslim hadîs no: 2374 (İbn-i Ömer, Câbir ve Enes bin Mâlik'ten); Eş-Şifa 1/303-304 (bir çok tariklerle.. ve Hasan-ı Basrî'nin hâdiseyi anlattığı zaman ağlaması); Nesaî 3/102; Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 3631; Câmi-ül Usûl - İbn-ül Esir hadîs no: 8899; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/49-50; Müsned-i Ahmed- Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 2234, 2237, 2400, 2401, 2430, 2431 ve 2432; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/66; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/12841; El-Evsat 1/595; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/399 ve

sh:» (R.k.k: 557)

404; Feth-ül Bâri 7/414 ve 415; Sünen-i Daremî hadîs no: 39; Cem'-ül Fevaid 2/472-473; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/306; Müsned-i Ahmed 5/330; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe hadîs no: 11797; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1136; Ez-Zühed - İbn-ül Mübarek 1/361-362; Kenz-ül Ummal 12/411-418 (bir çok tariklerle) ve hâkeza bütün hadîs kitaplarından me'hazler verilebilir.)

Zabıt şekli: Çok taraflı ve rivayet yolları hem pek çok, hem de ayrı ayrı lafızlarla olduğundan, bir tek rivayetın muayyen bir şeklini yazmaya gerek duymadık.

* * *

ONBİRİNCİ NÜKTELİ İŞARET CEMADAT, TAŞ VE DAĞLARLA ALÂKALI MU'CİZELER

333/126- «Allâme-i Mağrib Hazret-i Kadı-yı İyaz, Şifâ-i Şerifinde ulvî bir senedle ve Buharî sahihi gibi mühim imamlardan nakl-i sahih ile haber veriyorlar ki: Hâdim-i Nebevî Hazret-i İbn-i Mes'ud der ki: Biz, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanında taam yerken, taamın tesbihlerini işitiyorduk.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 132

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/306 (İbn-i Mes'ud, Enes ve Ebu Zer'den nakli); Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/627; Sahih-i Buharî 4/235 (Abdullah bin Mes'ud'dan nakil, aynı bu hadîste, parmaklarından suyun nebeamı da vardır); Tuhfet-ül Ahvezî hadîs no: 3712; Cem'-ül Fevaid 2/477; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/62; El-Hasais-ül Kübra 2/218; Kenz-ül Ummal 12/431; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/9988; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/431-432; Mecma-uz Zevaid 5/175; Feth-ül Barî 7/403; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2337

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi, Abdullah bin Mes'ud'dan rivayet:

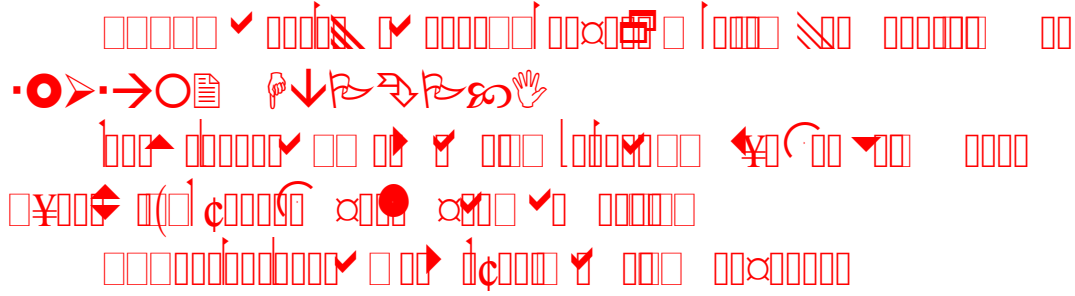
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
أما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
أما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين
بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي هدانا لهذا
أما كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

Yani: "Ben gözümle gördüm ki, Peygamber'in (A.S.M.) parmakları arasından su fişkırıyordu. Ve bizler, O'nun yediği taamın tesbihini işitiyorduk."

Ve keza, Ebu Zerr-i Giffarî'den ise: "Biz Resul-i Ekrem'in yanında taam yerken taamın tesbihlerini işitiyorduk." rivayeti...

* * *

334/127- «Nakl-i sahih ile, Enes ve Ebu Zerr'den kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Hazret-i Enes (hâdim-i Nebevî) demiş ki: "Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanında idik. Avucuna küçük taşları aldı; mübarek elinde tes-

Meâli: Hazret-i Üstad'ın Türkçesini yazdığı aynı meâldedir.

* * *

337/130- «Hazret-i Câbir, tarıkında der ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm taş ve ağaca rastgeldiği vakit, O'na secde ediyordular; yani inkıyad ediph, "Esselâmü aleyke yâ Resulallah" diyordular.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 133

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/307; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/628; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/71; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-i Cevzî 1/76

Zabıt şekli: Şifa-i Şerif'deki rivayetle, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği şekil aynı aynınadır.

* * *

338/131- «Câbir'in bir rivayetinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş:

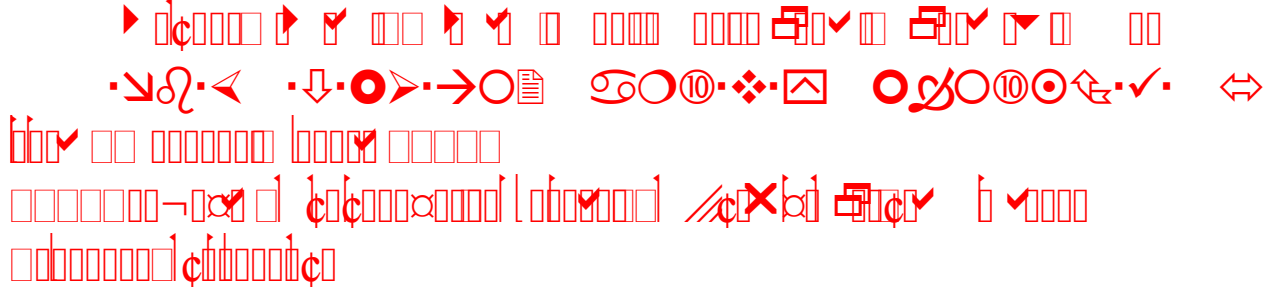

Bazıları demişler ki: O, Hacer-ül Esved'e işaretidir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 133

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/139; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/287; Mişkât-ül Masabih 3/152 hadîs no: 5835; Cem'-ül Fevaid 2/472; Sahih-i Müslim 4/782; Müsned-i Ahmed 5/89, 95 ve 105; Müsned-i Tayalisî hadîs no: 781; Sîret-ü İbn-i Hişşam sh: 151; Sünen-i Daremî 1/12; Mu'cem-üt Taberanî Es-Sagîr 1/62; Mu'cem El-Kebir 2/244 ve 257; Müsned-i Ahmed 5/89, 95 ve 103; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 2/89; Feyz-ül Kadir 3/19; Müsned-ül Firdevs 1/58; Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 3703; Es-Sîret-ül Halebiye 1/361; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/76; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/48, Kenz-ül Ummal 12/366; El-Feth-ül Kebir 1/457 (Müsned-i Ahmed ve Müslim ve Tirmizî'den nakil); Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2/1907, 1961, 2051 ve 2015; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/397; Tirmizî hadîs no: 3628; Müsned-i Tayalisî hadîs no: 2450; El-Hasais-ül Kübra 1/244; Sahih-i Müslim 7/58; El-Musannef-İbn-i Ebi Şeybe hadîs no: 11751; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1122

Zabıt şekli: İbn-i Hibban'ın hadîsi: □

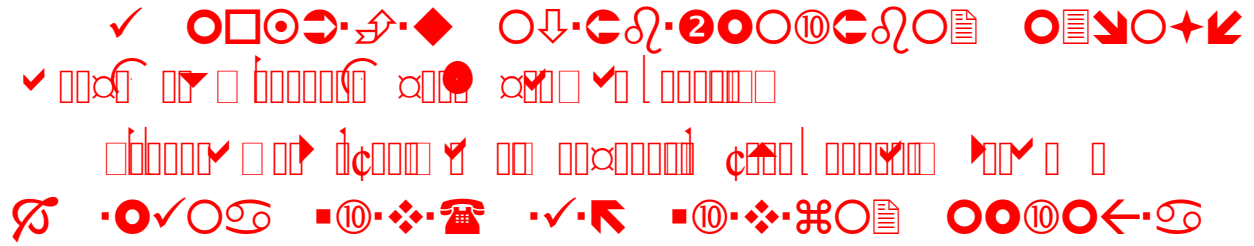

sh:» (R.k.k: 560)

Meâli: Câbir bin Semure demiş ki; Resulullah (A.S.M.) dedi ki: "Ben bir taş tanıyorum, o taş Mekke'dedir. Ben Peygamberlikle müşerref olduğum günlerde bana selâm veriyordu. Şu anda da yine o taşı tanıyorum."

* * *

339/132- Hazret-i Âişe'nin tarikinde demiş: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş:

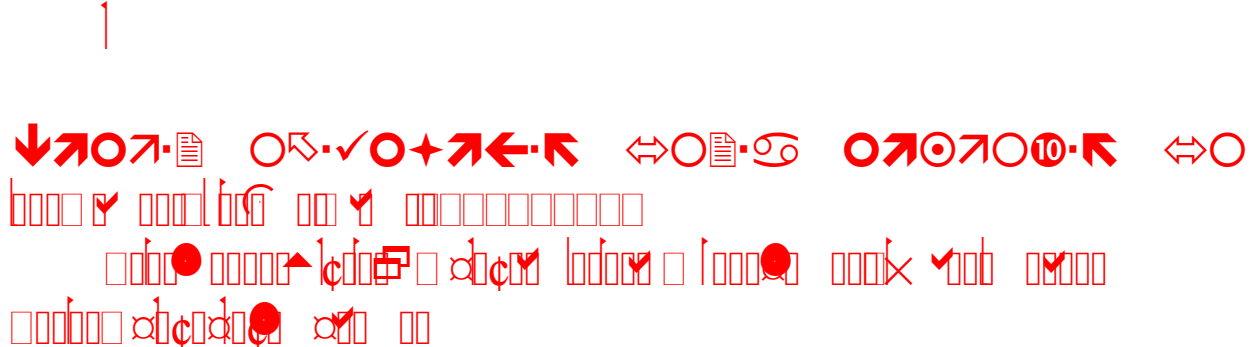
Risalede yeri: Mektubat sh: 133

Me'hazler: Daremî Mukaddeme bab:3, sh: 19; Tirmizî kitab: 46, bab: 3 ve 6; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/37; Nesim-ür Riyad Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/71; keza Aliyy-ül Karî 1/628; Mecma-uz Zevaid 9/252; Es-Sîret-ül Halebiye 1/362; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/76; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/135

Zabıt şekli: Şifa-i Şerif ve Şerhlerindeki hadîs metni aynendir.

* * *

340/133- «Nakl-i sahih ile Hazret-i Abbas'tan haber veriyorlar ki: Resul-i Ekrek Aleyhissalâtü Vesselâm, Abbas'ın ve dört oğlunu (Abdullah, Ubeydullah, Fazl, Kusem) beraber, mülâet denilen bir perde altına alarak, üzerlerini örttü. Dedi:

Cem'-ül Fevaid 2/100, 147 ve 148 (İmam-ı Ali'den); Uyûn-ül Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs 1/257; Mecma-uz Zevaid 6/84; Delâil-ün Nübüvve -Beyhakî 3/78-81, 5/137 ve 146; El-Hasais-ül Kübra 1/509; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/331-332; El-Mevabih-ül Ledünniye - Kastalanî 3/15

Zabıt şekli: Ayrı ayrı tariklerle gelmiş uzun tafsilâtlı rivayetlerdir. Hazret-i Üstad bunların hülâsaların kaydetmiş. Sadece bir tek zabıt şeklini vermeye gerek duymadık. Meraklılar isterlerse verilen me'hazlara bakabilirler.

Rivayetteki
un mânası: "Yüzler çirkinleşsin.. yani şevk ve neşatları kaçsın, bozulsun" gibi mânadır...
* * *

347/140- «Başta Buharî, Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Gazve-i Hayber'de bir Yahudi kadını, bir keçiyi biryan yapıp pişirmiş, gayet müessir bir zehir ile zehirlemiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a göndermiş. Sahabeler yemeye başladılar. Birden ferman etti:

Yani, pişirilen keçi bana der ki: "Ben zehirliyim" diye haber veriyor. Herkes elini çekti. Fakat o şiddetli zehirin

sh:» (R.k.k: 566)

te'sirinden, Bişr İbn-i Berra', aldığı bir tek lokmadan vefat etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, o Zeyneb (*) ismiddeki kadını çağırdı. Ferman etti: "Neden böyle yaptın?" O menhuse dedi: "Eğer Peygamber isen, sana zarar vermeyecek; eğer padişah isen, insanları senden kurtarmak için yaptım." Bazı rivayette onu öldürtmemiş, bazı tarikte öldürtmüş. Ehl-i tahkik demiş ki: Kendi öldürtmemiş; fakat Bişr'in veresesine verilmiş, onlar öldürmüşler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 136

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/121, 3/114 (Enes bin Mâlik ve Ebu Hüreyre'den); Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 4/159, 6/272, 6/497 ve 10/20 ve 451; Müstedrek-ül Hâkim 3/219, 4/109; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/23; Cem'-ül Fevaid 2/668 ve 472; Sünen-i Daremî Mukaddeme 1/35; Ebu Davud Mukaddeme/11; Müsned-i Ahmed 1/305 ve 451, 3/218; Eş-Şifa 1/316; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/644 (şerh ve izahlarıyla beraber); El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 21/122 ve 22/52, 66; Zâd-ül Maad - İbn-ül Cevzî 3/336; Mecma-uz Zevaid 10/295; Kenz-ül Ummal 12/390; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/256 ve 264; El-Mevabih-ül Ledünniye - İmam-ı Kastalanî 2/239; Es-Sîret-ül Halebiye 3/63; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/208; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2/1202 ve 1204; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/197-198

Zabıt şekli: Bir üstteki rivayet gibi çeşitli tarikleri olduğu gibi, bir tek tarz-ı rivayeti vermeye gerek duyulmadı. Yalnız rivayetlerde
tabiri vardır. Yani: "Keçinin kolu zehirlenmiş" diye. Hazret-i Üstad da alttaki bölümde öyle diyor. Ancak Türkçe ifadelerinde kâtiblerin bir sehvi olarak "Keçinin kavli" diye yazılmıştır.
* * *

348/141- «Bir rivayette o keçinin kolu haber verdiği vakit, bazı Sahabeler de işittiler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 136

Me'hazler: Üstteki me'hazların bazılarında bu rivayet dahi mevcut olmakla beraber, yine de bir-iki me'haz veriyoruzB

Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5931; Câmî-ül Usûl - İbn-i Esir hadîs no: 8888; Mecma-uz Zevaid 8/295/296

Zabıt şekli: Zabıt şekli de, üstteki me'hazlerde olsun, gerekse şu bölümün me'hazlerinde olsun aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

(*) Bu Zeyneb; Zeyneb Binti Hâris'tir ki, sahabî-i celil Abdullah bin Selâm'ın da kız kardeşidir. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 567)

349/142- «Hem bir rivayette vardır ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm haber verdikten sonra dedi: "Bismillâh deyiniz, ondan sonra yiyiniz. Zehir daha te'sir etmiyecektir." Şu rivayeti, çendan İbn-i Hacer-i Askalanî kabul etmemiş; fakat başkaları kabul etmişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 137

Me'hazler: Bu mes'elenin me'hazleri kısmen 347 ve 348 no.lu kısımlarda da geçtiği için, burada birkaçına işaret edeceğiz: Eş-Şifa 1/317-319; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/645; Müstedrek-ül Hâkim'den naklederek, rivayetin sahih olduğunu ve İbn-i Hacer'in görüşü doğru olmadığını beyan etmiş.

Zabıt şekli: Eş-Şifa - Kadı İyaz'ın eserindeki kayıt şekli, aynen Hazret-i Üstad'ın yazdığı tarzdadır.

* * *

350/143- «Hazret-i İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel, Ebû Said-il Hudrî'den tahrir ve tashih eder ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Katâde İbn-i Nu'man'a karanlıklı, yağmurlu bir gecede bir değnek verir ve ferman eder ki: "Sana lâmba gibi, onar arşın her tarafta ışık verecek. Evine gittiğin zaman, bir siyah şahıs gölge göreceksin. O, şeytandır. Onu hânenden çıkar, taret." Katâde değneği alır, gider. Yed-i beyza gibi ışık verir. Evine gider; o siyah şahsı görür, tarheder.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 137

Me'hazler: Eş-Şifa 1/323; Şerh-üş Şifa - Aliyy-üy Karî 1/671; Müsned-i Ahmed 3/65; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/66, 67; El-İsabe Fi Temyiz-is Sahabe - İbn-i Hacer hadîs no: 7076; Mecma-uz Zevaid 2/166-167, 9/318-319; Kenz-ül Ummal 11/381, 12/376; Cem'-ül Fevaid 2/563; Delâil-ün Nübüvve- Ebu Nuaym 2/562, buraya kadar yazılan me'hazler, Katâde İbn-i Nu'man'a verdiği değnek rivayetleridir.

Ayrıca Sahih-i Buhârî 2/215; El-Musannef - San'anî 11/280-281, bu son me'hazlerde ise, ayrı ayrı iki Sahabe'ye Resul-i Ekrem'in vermiş olduğu değneklerin aynı hâli gösterdiklerini kaydeder.

Zabıt şekli: El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned'in hadîsi: Ebu Said-i Hudrî'den tahricen: O gece karanlıklı, yağmurlu bir gece idi. Resul-i Ekrem (A.S.M.) yatsı namazı için mescide geliyordu. O sırada şimşek parıladı. Onnu ışığında Katâde'yi gördü.. ve "Nereye ya Katâde?" Katâde dedi: "Biliyorsun ya Resulallah, şu vakitte namaza gelenler az oluyor. İstedim ki, namazda bulunayım. Resul-i Ekrem (A.S.M.) Katâde'ye emretti, "Namazını kıldıktan sonra bir yere gitme, tâ ben gelinceye kadar..." Namaz bitti, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Katâde'ye bir ağaç dalını verdi.. ve hadîsin sair kısmı aynen Hazret-i Üstad'ın

sh:» (R.k.k: 568)

yazdığı gibidir.

* * *

351/144- «Bir menba-ı garaib olma Gavze-i Kübra-i Bedir... Gavze-i Bedir gibi bir menba-ı mu'cizat olan bir gavze...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 137 ve 139

Me'haz: El-Hasais-ül Kübra 521

Zabıt şekli: (Sadece bir nümune vermekle iktifa edildi.) İmam-ı Suyutî Hazretleri, Bedir Harbi'nde yetmiş tane mu'cizenin zuhur ettiğini tesbit ederek kaydetmiştir.

* * *

352/145- «Bir manba'-ı garaib olan Gavze-i Kübra-yı Bedir'de, Ukkâşe İbn-il Mihsan-ıl Esedî'nin müşriklerle döğüşürken kılıncı kırıldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ona kılıncına mukabil, kalınca bir değnek verdi. Dedi: "Bununla harbet." Birden değnek, biiznillâh uzun, beyaz bir kılınc oldu. Onunla harbetti. Hayatı mikdarınca, tâ Yemame Harbi'nde şehid oluncaya kadar boynunda taşıdı. Şu hâdise kat'îdir. Çünkü Ukkâşe bütün hayatında onunla iftihar etmiş ve o kılınc "El-Avn" (*) namıyla meşhur olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 137

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/222-223; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/156; keza Aliyy-ül Karî 1/671; Uyûn-ül Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs 1/262; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/97; Sîret-ü İbn-i Hişşal 1/637; Zâd-ül Maad - İbn-ül Cevzî 3/186; El-Ehadîs-ül Müşkile - El-Hâfiz Zeyn-ül Irakî hadîs no: 99; El-Hasais-ül Kübra 1/551

(Not: El-Hasais-ül Kübra'da İmam-ı Suyutî aynı harbde, Seleme İbn-ül Eslem bin Hureş'in de kılıncının kırıldığı ve aynı şekilde ona da Resul-i Ekrem'in bir değnek vererek, kılınca inkılâb ettiğini kaydetmiş.)

Zabıt şekli: Meâli: Ömer bin Osman El-Hacebî kendi babasından, o da halasından duymuş ki, demiş: Hazret-i Ukkâşe (R.A.) demiş: "Bedir Harbi'nde benim elimde kılınc kırıldı. Resulullah bana bir değnek verdi. O değnek hemen kılınca inkılâb etti..."

* * *

353/146- «İbn-i Abd-il Berr gibi bir allâme-i asır ve ehl-i tahkikin büyüklerinden nakl ve tashih ediyorlar ki: Gavze-i Uhud'da Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın halazâdesi olan Abdullah İbn-i Cahş harbederken kılıncı

(*) Seyf-ül Avn; yani, imdat ve yardım kılıncı demektir. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 569)

kırıldı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ona bir değnek verdi. O değnek, onun elinde bir kılıncı oldu. Onun ile harbetti. O eser-i mu'cize olan kılıncı, baki kaldı. Meşhur İbn-i Seyyid-in Nâs siyerinde haber veriyor ki: Bir zaman sonra, Abdullah o kılıncı Bugay-ı Türkî namında bir adama, ikiyüz liraya sattı.»

Risalede yerdi: Mektubat sh: 137

Me'hazler: Uyûn-ül Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs 2/20; El-Musanef - San'anî 11/279; Eş-Şifa 1/323; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/672; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/157; El-İsabe - İbn-i Hacer hadîs no: 4583; El-Hasais-ül Kübra 1/540; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/232, 4/97

Zabıt şekli: İbn-i Seyyid-in Nâs, El-Musanef ve Şerh-üş Şifa eserleri gibi, üstte sahife numaraları verilmiş olan me'haz eserlerlerde; Abdullah bin Cahş'ın Uhud gününde kılıncının kırıldığı ve O'na Resul-i Ekrem'in bir değnek verip, elinde bir kılıncı dönüştüğü hakkındaki rivayet sahih ve sağlamdır.. ve aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Ancak rivayetin diğer kısmında; kâtiplerin kat'î bir sehvi vardır. Çünkü Hazret-i Abdullah bin Cahş aynı harpte şehid düştü. O kılıncı ise, onun vereselerine kaldı.. ve onu Buga-i Türkî'ye 200 dinara satan kişi ise, onun torunlarından birisidir.

* * *

ONÜÇÜNCÜ İŞARET HASTALAR VE YARALILARLA ALÂKADAR MU'CİZELER

354/147- Allâme-i Mağrib Kadı İyaz, sahih ve sağlam bir senedle Hazret-i Sa'd İbn-i Ebî Vakkas'tan nakleder. Hazret-i Sa'd diyor:

«Gazve-i Uhud'da ben Resul-i Ekrem Eleyhissalâtu Vesselâm'ın yanında idim. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, o gün kavsi kırılıncaya kadar küffara oklar attı. Sonra bana okları veriyordu. "At!" diyordu. Nasl'sız, yani ok'un uçmasına yardım eden kanatları olmayan okları verirdi. Ve bana emrederdi: "At!" Ben de atardım. Kanatlı oklar gibi uçardı, küffarın cesedine yerleşirdi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 138

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/1876-1880; Sahih-i İbn-i Hibban 9/65, her iki me'hazde Hazret-i Ali'den nakletmişler; Şerh-üs Siyer-ül Kebir - İmam-ı Muhammed 1/112; Cem-ül Fevaid 2/108; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/97; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/464

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

Nübüvve - Beyhakî 2/650, 3/97 ve 251; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 4/1594; Delâil-ün Nübüvve 2/483; Sîret-ü İbn-i İshak 2/82; El-İsabe - İbn-i Hacer 3/217; Yine Mecma-uz Zevaid 8/298; Müstedrek-ül Hâkim 3/295

Zabıt şekli: Bütün me'hazler Hazret-i Üstad'ın yazdığı şekilde Uhud günü aynı vak'anın cereyan etmiş olduğunu kaydederler. Ömer bin Abdulaziz'in yanına gelen Katâde'nin torununun ismi ise, Asım bin Ömer bin Katâde'dir.

* * *

356/149- «Hem nakl-i sahih ile haber verilmiş ki: Meşhur Ebî Katâde'nin, Yevm-i Zîkarad denilen gazvede, bir ok mübarek yüzüne isabet etmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, mübarek eliyle meshetmiş. Ebî Katâde der ki: "Kat'iyen ve aslâ ne acısını ve ne de cerahatini görmedim.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 138

sh:» (R.k.k: 571)

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/322; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/113; ve keza, Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/653; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/193

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî Şerh-üş Şifa eserinde, Beyhakî'den naklederek der ki: "Bu rivayeti Ebu Said-i Hudrî Katâde'den rivayet etmiş: Resulullah (A.S.M.) Ebi Katâde'nin yüzüne isabet eden okun açtığı yarasına tükürüğünü sürmüştü. Ebu Katâde'nin ismi, Haris bin Rib'idir (Zîkared) Hayber ile Medine arasında bulunan bir suyun adıdır. Ve rivayet, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

357/150- «Başta Buharî ve Müslim, kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Gavze-i Hayber'de, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Aliyy-i Haydarî'yi bayraktar tayin ettiği halde, Ali'nin gözleri hastalıktan çok ağrıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm tiryak gibi tükürüğünü gözüne sürdüğü dakikada, şifa bularak hiçbir şey kalmadı. Sabahleyin Hayber Kal'asının pek ağır demir kapısını çekip, elinde kalkan gibi tutup, Kal'a-i Hayber'i fethetti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 139

Me'hazler: Bu bölümün bazı me'hazleri, 276 sıra no.lu verilmekle beraber, yine bazı me'hazler veriyoruz:

Müsned-i Ahmed 1/85, 2/145; Sahih-i Buharî 4/58, 65 ve 73, 5/23 (Selh bin Sa'd'dan rivayet); Müstedrek-ül Hâkim 3/38 (Câbir bin Abdullah'dan rivayet... ve Zehebî de sıhhatine karar vermiş); Eş-Şifa 1/323; Sahih-i Müslim Bi-Şerh-i Nevevî Hamiş-i Kastalanî 5/178, 12/185; Menakıb-ı Âl-i Beyt-ir Resul - Abdulmutî Kalacı sh: 71, 75 ve 166 (Âmir bin Sa'd'dan); Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/5730-5991 ve 7/6233-6507 (bir çok tariklerle aynı hâdisenin ayrı ayrı tarzları); Müsned-ül Bezzar hadîs no: 1071, 1072 ve 1120; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/494 ve 6/2367; Müsned-i Şaşî sh: 82 (kapıyı Hazret-i Ali'nin kalkan gibi kullanması hakkındaki rivayet)

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

lah'ım! Ben senden istiyor ve sana rahmet Peygamberi olan Muhammed'le teveccüh ediyorum ki; sen benim gözlerimi açasın... Ey Allah'ım! O'nu kendi dergâhında bana şefaathı kıl!.."

Risalede yeri: Mektubat sh: 139

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/526, Zehebî sıhhatini imzalamış; Cem'-ül Fevaid 1/310, 2/663; El-Feth-ül Kebir 1/238; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/166 aynı hâdisenin bir çok tarîkleri; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/322; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/653; Sünen-i Tirmizî 5/569 hadîs no: 3578

Zabıt şekli: Me'hazlerdeki rivayetlerin hemen hepsi Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için, başka birşey yazılmadı.

* * *

360/153- İmam-ı Celil İbn-i Vehb haber veriyor ki: «Gavze-i Bedir'in ondört şehidinden birisi olan Muavviz İbn-i Arfa', Ebu Cehil ile döğüşürken; Ebu Cehil-i Laîn, o kahramanın bir elini kesmiş. O da öteki eliyle elini tutup, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın yanına gelmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm onun elini yine yerine yapıştırdı, tükürüğünü ona sürdü; birden şifa buldu. Yine harbe gitti, şehid oluncaya kadar harbetti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 139

Me'hazler: Uyûn-ül Eser - İbn-i Seyyid-in Nâs 1/261; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/324; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/656

Zabıt şekli: Me'hazler, hâdisenin meşhur olan şeklini şöyle kaydetmişlerdir: Muavviz İbn-i Arfa Ebu Cehil ile döğüşürken, onun arkasından gelen Ebu Cehlin oğlu İkrime onun elini kestiğini kaydetmişler. En maruf hâdis ise, "Muaz bin Amr bin El-Cümûh'un elinin kesilmesidir" diyorlar.

* * *

361/154- «Yine İmam-ı Celil İbn-i Vehb haber veriyor ki: O gazvede (Bedir Harbi) Hubeyd İbn-i Yesaf'ın omuz başına bir kılınç vurulmuş ki, bir şakkı ayrılmış gibi dehşetli bir yara açılmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm onun kolunu omuzuna eliyle yapıştırmış, nefes etmiş; şifa bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 139

Me'hazler: Delâil-in Nübüvve - Beyhakî 6/178; El-İsabe - İbn-i Hacer 1/418; Eş-Şifa 1/324; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/656; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/164; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/289; keza Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/97; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/843

Zabıt şekli: Hudeyb bin Abdurrahman bin Hubeyb babasından duymuş ve demiş: "Ben müslüman olduktan sonra, Bedir gününde Peygamber'le beraber

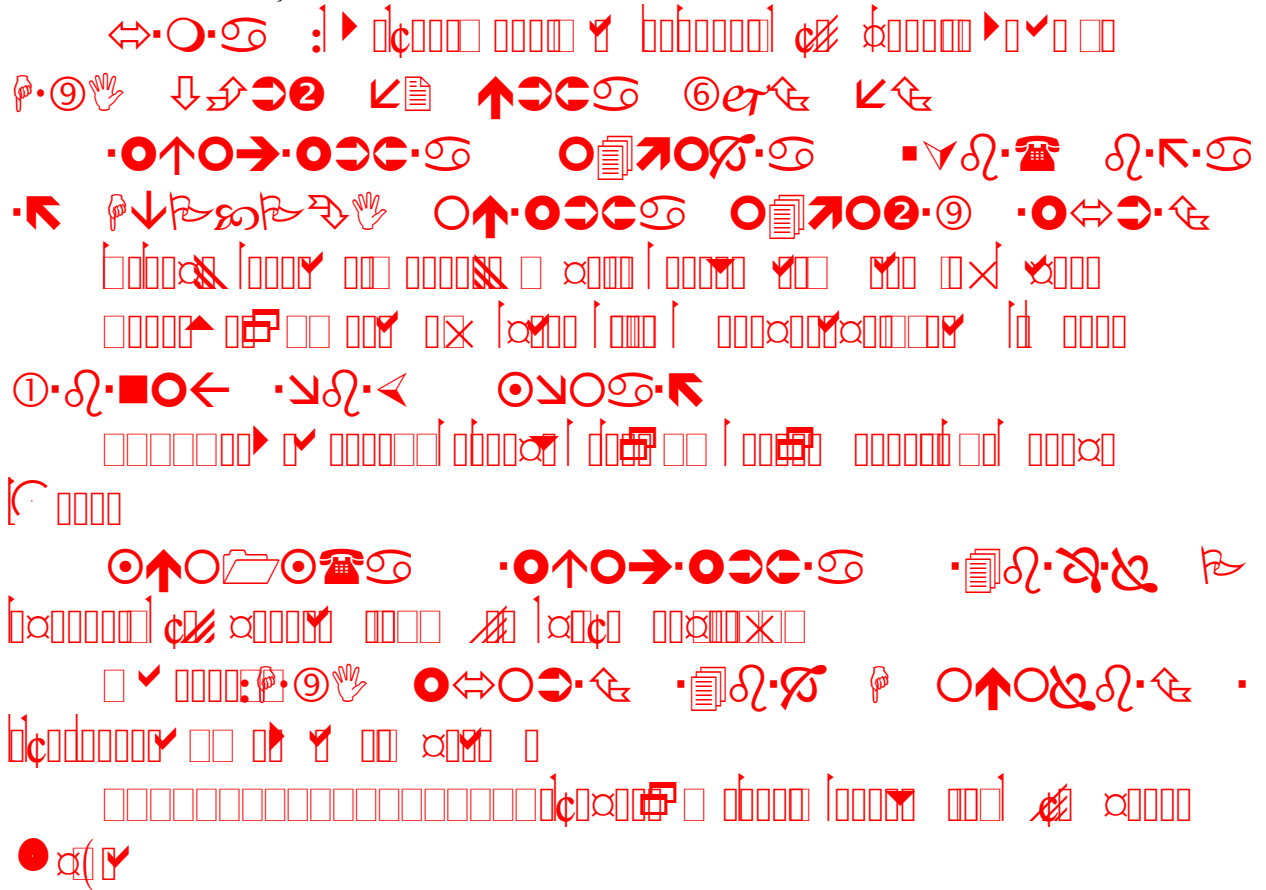
sh:» (R.k.k: 574)

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 9/47, bizzat Hazret-i Ali'den rivayet; Müsned-i Ahmed 1/83, 84, 107 ve 128; yine Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 1/128, 2/54 hadîs no: 637, 841 ve 1057 muhakkik, hadîs için: "Senedi sa-

sh:» (R.k.k: 575)

hihdir" demiş; Âl-i Beyt-ir Resul -Abdulmutî sh: 112; Zehair-ül Ukba sh: 95; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/179; Eş-Şifa 1/323; Fezail-üs Sahabe hadîs no: 1192; Tuhfet-ül Ahvezî hadîs no: 3635; yine Tirmizî - Tahkik-i Ahmed Şâkir hadîs no: 638; Câmi-ül Usûl - İbn-ül Esir hadîs no: 6513; Mişkât-ül Masabih 3/247; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/656; Kenz-ül Ummal 12/420 bir akç tariklerle; Amel-ül Yevm-i Vel-Leyle- İbn-üs Seniyy sh: 575 ve 556; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/451; El-Müntehab - El-Hâfız Abd bin Humeyd sh: 125

Zabıt şekli:

Meâli: Abdullah bin Sela'a demiş; Ben Ali'den duydum ki, diyordu: "Hz. Peygamber hastalığımı sormak için yanıma geldi. Ben ise kendi kendime inliyor ve diyordum; "Ey Allah'ım! Eğer ecelim yakınsa, bir an evvel ruhumu al da kurtulayım. Şâyet ecelim uzaksa, benden bu hastalığı al. Ve eğer benim için bir imtihan belâsı ise, bana sabır ver." Peygamber (A.S.M.) geldi ayağıyla bana vurdu ve dedi: "Ne diyordun söyle bakalım!" Ben de dediklerimi tekrarladım. Bunun üzerine dedi: "Allah'ım! Ona şifa ver!" Hazret-i Ali der: "Ondan sonra o hastalığı ve acıyı hiç görmedim."

* * *

364/157- «Şürehbil El-Cuhfi'nin meşhur kıssasıdır ki: Avucunda etten bir ur vardı ki, kılıncı ve atın dizginini tutamıyordu. Resul-i Ekrem Aleyhisselâtü Vesselâm avucundaki uru meshetti ve mübarek eliyle oğdu. O urdan hiçbir eser kalmadı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 141

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/182; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/324; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/657; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/289, Tarih-ül Buharî, Taberanî ve Beyhakî'den nakil...

Zabıt şekli: Hâdise Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile -me'hazlardaki tafsilat hâriç-aynı aynınadır.

* * *

ALTI ÇOCUK İLE ALÂKALI MU'CİZELER

365/158- «İbn-i Ebî Şeybe (muhakkik-i kâmil ve muhaddis-i meşhur) haber

sh:» (R.k.k: 576)

veriyor ki: Bir kadın bir çocuğu, Resul-i Ekrem Aleyhisselâtü Vesselâm'ın yanına getirdi. O çocukta bir belâ vardı, konuşmuyordu, aptal idi. Resul-i Ekrem Aleyhisselâtü Vesselâm bir su ile mazmaza etti, elini yıkadı. O suyu kadına verdi, çocuğa içirsin ferman etti. Çocuk o suyu içtikten sonra, hastalığından ve belâsından bir şey kalmadı. Öyle bir akıl ve kemâl sahibi oldu ki, ukala-yı nâsın fevkine çıktı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 141

Me'hazler: El-Hasais-ül Kübra 2/292 Ebu Nuaym'den nakil; Müstedrek-ül Hâkim 2/618; Eş-Şifa 1/34; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/654, 657; İbn-i Mace hadîs no: 3532; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/82; Kenz-ül Ummal 12/402

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî Şerh-üş Şifa eserinde İbn-i Ebi Şeybe'den bu rivayetin merfu' olarak geldiğini kaydetmiş. Sair me'hazlerde ise, aynı mânada, amma başka tarikle ve başka lafızlardır.

* * *

366/159- «Nakl-i sahih ile, Hazret-i İbn-i Abbas demiş ki: Resul-i Ekrem Aleyhisselâtü Vesselâm'a mecnun bir çocuk getirildi. Mübarek elini onnu göğsüne koydu; birden çocuk istifrağ etti. İçinden küçük hıyar kadar siyah bir şey çıktı, çocuk şifa bulup gitti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 141

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/182 ve 187; El-Hasais-ül Kübra 2/290; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 4/136 hadîs no: 2133 ve 2288; Müsned-i Ahmed 4/172 ve 173; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/324; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/656; Sünen-i Daremî 1/11-12 hadîs no: 19; Mişkât-ül Masabih 3/188 hadîs no: 5922 ve 5923; Mecma-uz Zevaid 9/415; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 12/12460; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/466

Zabıt şekli: Mişkât-ül Masabih'deki hadîsin meâli: Hazret-i İbn-i Abbas rivayet ediyor: Bir kadın Peygambere bir çocuk getirdi. Peygamber'e dedi: "Yâ Resulallah! Şu benim oğlumda delilik vardır, onu biz yemek yiyeceğimiz sırada yakalıyor. Böylece bizim huzurumuzu

* * *

369/162- «Celâleddin-i Suyutî ve asrın imamı tahrir ve tashih ile; Mübarek-ül Yemame ismiyle meşhur bir zâtı, daha yeni dünyaya geldiği vakit, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanına getirmişler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona mütveccih olmuş. Çocuk tekellüme başlamış,

□□□□□□✓ □□▶ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□(✓□□

(*) demiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm "Bârekâllah" demiş. Çocuk ondan sonra büyüünceye kadar daha konuşmamış. O

(*) Yani: Ben, senin Allah'ın Resülü olduğuna şehadet ederim. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 578)

çocuk, bu mu'cize-i Ahmediye'ye ve "Bârekâllah" dua-yı Nebevîsine mazhar olduğundan, "Mübarek-ül Yemame" ismiyle şöhret bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 142

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/59-65 bir kaç tarikle; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/159 (Müstedrek kitabı sahibi İmam-ı Hâkim demiş: Bu hadîsi mutemed ve mevsuk çok kimselerden işitmişiz.); Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/319; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/105; keza Aliyy-ül Karî 1/642, Kenz-ül Ummal 4/379 (bir kaç tarikle); yine Kenz-ül Ummal 12/380; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/241 (Burusevî Hazretleri, beşeriyet tarihinde bebek iken konuşan çocukların listesini kaydetmiş ve tahkikini yapmıştır.)

Zabıt şekli: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî ve El-Bidaye Ven-Nihaye ve bir de Aliyy-ül Karî Şerh-üş Şifa'da hadîsi bir kaç tarikle nakletmişlerdir. Hâdis, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Haccet-ül Veda'ında Mekke'de vâki' olduğunu kaydetmişler. İmam-ı Suyutî Hazretleri bu rivayetin acib hâdisesi hakkında ve o münasebetle şu gelen şiiri inşâd etmiştir:

□□□□□□□□□□

◀ □□□□□□✓ □□ □□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□

◎→→→◎◎◎ ⇄◎◎ .↑.◎◎→.◎

□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□

←◎.◎ .◎↑◎□ .◎↓◎◎⑩.◆ ⇄◎◎◎◎◎←.↖

□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ ✓ □□□□ □□□□ □□□□

↖ ⇄◎□.◎◎◎ ◎↓.←.✓◎◎◎◎ □.◎◎.← ◎↑◎

↘.◎.↖ ◎◎◎◎◎◎.↖

□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

✓ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□ □□□□□(□ □□□□

İmam-ı Suyutî Hazretleri, insanlık tarihinde Peygamberler dâhil Efendimizin zamamına kadar onbir tane bebeğin konuştuğunu, bunların sonuncusu şu "Mübarek-ül Yemame" olduğunu ifade etmiştir.

* * *

370/163- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm namaz kılariken, hırçın bir çocuk, namazını kat'edip geçtiğinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm (**) demiş. Ondan sonra çocuk daha yürümemiş öyle kalmış, hırçınlığının cezasını bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 142

Me'hazler: Şerh-üs Sünne - Begavî 11/274; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/243; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/328; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/137; yine Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/663; Mecma-uz Zevaid 3/137; Cem'-ül Fevaid 1/228; Kenz-ül Ummal 12/440

(**) Yani: Ey Allah'ım! Sen de onun yürüyüşünü kes. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 579)

Zabıt şekli: Bu hâdiseyle birlikte, aynı durumda başka bir rivayetin da me'hazlerini vermişiz. Birisi, Resulullah'ın namazını geçip kesen mezkûr çocuk; ikincisi de, Tebûk'te merkebiyle beraber Peygamber'in namazını kat'edip geçen adam.. ve ikisinin de kötürüm olarak kaldıklarını kaydetmişlerdir.

* * *

371/164- «Çocuk tabiatında hayasız bir kadın, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm yemek yerken lokma istemiş, vermiş. Demiş: "Yok, senin ağzındakini istiyorum." Onu da vermiş. O gayet hayasız kadın, o lokmayı yedikten sonra, en hayalî kadın ve Medine kadınlarının fevkinde bir haya sahibi oldu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 142

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/325; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/657; Mecma-uz Zevaid 8/312, başka tariklerle ve rivayetler getirmiş.

Zabıt şekli: Şifa-i Şerif Şârihi ve Şifa'nın kendisi, hadîsi aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibi nakletmişlerdir.

* * *

372/165- «Taus denilen Ebu Abdurrahman-il Yemanî, kat'iyen haber verir ve hükmeder ve demiş ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a ne kadar mecnun gelmişse, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm sinesine elini koymuş ise, kat'iyen şifa bulmuştur; şifa bulmayan kalmamış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 143

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/335; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/676

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile Şifa'nın kaydı, hemen hemen aynendir.

* * *

ONDÖRDÜNCÜ NÜKTELİ İŞARET RESUL-İ EKREM'İN (A.S.M.) DUALARIYLA ALÂKADAR MU'CİZELER

373/166- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yağmur duası, tevatür derecesinde ve çok defa tekrar ile, daima sür'atle kabul olması... hattâ bazı defa minber-i şerif üstünde, yağmur duası için elini kaldırıp, indirmeden yağmış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 143

Me'hazler: Bu kısmın me'hazlerinden bazıları, 320 numaralı kısımda da geçmiştir. Burada sadece yağmur duası hususunda, Ehadîs-i Şerife'yi bir araya toplamış olan bir-iki kitabın isimlerini ve bir-iki başka me'hazi vererek geçeceğiz:

sh:» (R.k.k: 580)

Eş-Şifa 1/327; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/139; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/448; Feth-ül Barî 3/64 ve 173; El-Musanef - İbn-i Ebi Şeybe 11/480; Müsned-i Ahmed 3/104 ve 261

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile me'hazlerdeki, hülâsa olarak birdirler.

* * *

374/167- «Nübüvvetten evvel, cedd-i Nebi Abdülmuttalib, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın küçüklük zamanında mübarek yüzüyle yağmur duasına giderdi. Onun yüzü hürmetine gelirdi ki; o hâdise, Abdülmuttalib'in bir şiiri ile iştihar bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh:143

Me'hazler: El-Hasais-ül Kübra 1/198, 200; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/75; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/15-20

Zabıt şekli: İbn-i Sa'd, İbn-i Ebi-d Dünya, Beyhakî, Taberanî, Ebu Nuaym ve İbn-i Asâkir'den nakil ile; Mahreme bin Nevfel, annesi Rukayka binti Sayfi'den rivayet ederek: Abdülmuttalib'in yağmur duasını ve Peygamber'i vesile ittihaz ederek dua yaptığını ve yağmurun hemen geldiğini ve saire uzunca nakletmiştir. Şiir ise, yani Rukayka'dan nakledilmiş olan şiirdir ki, Abdülmuttalib'in câriyesi Rukayka'nın söylediğini kaydetmişler. Şiir:

✓ □□□□□□□□ □ ✓ □□□□□□□□ ✓ □□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□ □□

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

Âhirki iki satır Resul-i Ekrem'i medhetmektedir.

Zabıt şekli: Az değişik lafızlarla beraber hülâseten Üstad'ın kaydettiği tarzıdır.

* * *

375/168- «Vefat-ı Nebevî'den sonra, Hazret-i Ömer, Hazret-i Abbas'ı vesile yapıp demiş: "Yâ Rab! Bu senin Habibinin amcasıdır. Onun yüzü hürmetine yağmur ver." Yağmur gelmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 143

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/34, 35 ve 5/25; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 2/494; Sahih-i İbn-i Hibban 4/228; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/147, bir çok

sh:» (R.k.k: 581)

rivayet yollarıyla; Cem'-ül Fevaid 1/291; İhya-u Ulûm-id Din 1/308; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 133; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/84; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/567 ve yine Feth-ül Barî 3/150 ve 8/79

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: Enes bin Mâlik'ten rivayet: Hazret-i Ömer (R.A.) ne zaman yağmursuzluk olursa, Hazret-i Abbas'ı vesile ittihaz ederek yağmur duasını ederdi ve der idi ki: "Allah'ım! Biz senin Peygamberin hayatta iken onunla sana yalvarır yağmur isterdik. Şimdi ise, senin Peygamberinin amucasıyla yalvarıyoruz, bize yine yağmur ver." Enes bin Mâlik demiş: "Her defasında yağmur gelirdi."

* * *

376/169- «Hem İmam-ı Buharî ve Müslim haber veriyorlar ki: Yağmur için dua talep edildi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm dua etti. Yağmur öyle geldi ki, mecbur oldular: "Aman dua et, kesilsin." Dua etti, birden kesildi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 143

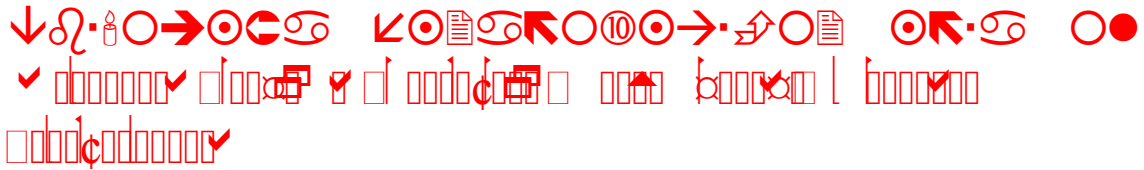
Me'hazler: 373 no.lu kısımda da bazı me'hazler verilmiştir. Burada yine de bir-iki me'haz veriyoruz:

El-Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 2/519; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/91-92; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/327

Zabıt şekli: Verilen me'hazlerle Hazret-i Üstad'ın kaydettiği rivayet, hülâsaten birdirler.

* * *

377/170- «Tevatüre yakın meşhurdur ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, sahabe ve imana gelenler daha kırka vâsıl olmadan ve gizli ibadet etmekte iken dua etti:

Bir-iki gün sonra, Hazret-i Ömer İbn-il Hattab imana geldi ve İslâmiyeti ilân ve i'zaz etmeye vesile oldu. "Faruk" ünvan-ı âlîsini aldı.»

(Bu hadîs meşhurdur. Bak: Ed-Dürer-ül Müntesire Fil-Ehadîs-il Müştehire - Suyutî sh: 18)

Risalede yeri: Mektubat sh: 144

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 9/17, iki tarikle; Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 2/654; Müstedrek-ül Hâkim 2/465, 3/83 ve 502, beş ayrı ayrı tarile; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/92; Cem'-ül Fevaid 2/504-508; El-Hasais-ül Kübra 1/332-333, bir kaç kanalla; Eş-Şif - Kadı İyaz 1/327; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî hadîs no: 3763; Câmi-ül Usûl - İbn-i Esir hadîs no: 7418; Müsned-i Ahmed 2/95; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/215; Mu'cem-üt Tabe-

sh:» (R.k.k: 582)

ranî El-Kebir 2/1428 ve 10/10314 ve 11657

Zabıt şekli: Câmi-ül Usûl'ün hadîsi, Tirmizî'den nakil: Abdullah bin Ömer'den rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Ey Allah'ım! İslâm dinini şu iki recülden hangisi sana sevgili ise, onunla aziz kıl. Onlar Ebu Cehil ile, Ömer İbn-ül Hattab'dır." Abdullah bin Ömer diyor: "Demek ki Allah'a en sevgili Ömer imiş ki, duası bu şekil tezahür etmiş."

* * *

378/171- «Başta Buharî ve Müslim haber veriyorlar ki: İbn-i Abbas'a şöyle dua etmiş:

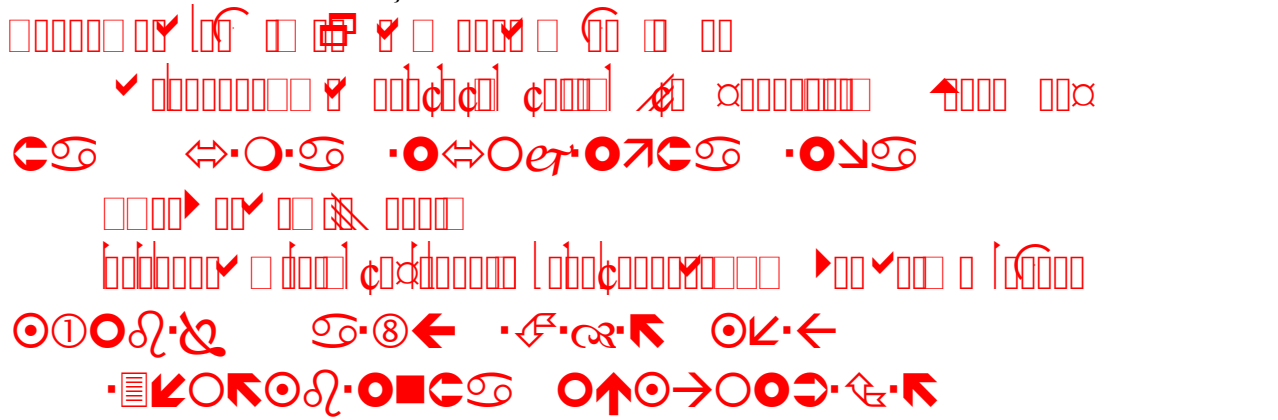

» (Yani: Ey Allah'ım! Onu; yani, Abdullah bin Abbas'ı dinde fakîh kıl ve ona te'vil ilmini öğret.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 144

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/48; Sahih-i İbn-i Hibban 9/98 (üç ayrı ayrı yolla); Müstedrek-ül Hâkim 3/534, 537 (İmam-ı Zehebî sıhhatini tasdik etmiş); Cem'-ül Fevaid 2/544; Zehair-il Ukba sh: 227; Müsned-i Ahmed 1/264, 314, 328 ve 335; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/292; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/192; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/327; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/130; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/661; El-Hasais-ül Kübra 3/77 (bir kaç kanal ile); İhya-u Ulûm-id Din 1/37; Câmi-ül Usûl - İbn-ül Esir 10/43; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/10587, 10588 ve 10614, 19/1066

Zabıt şekli: Câmi-ül Usûl'deki hadîs :

Meâli: İbn-i Abbas'tan rivayet: Peygamber (A.S.M.) helâya gitti, ben de hemen ona su hazırladım. Helâdan çıktığı zaman, "Bu suyu kim hazırladı?" demi. Ona benim hazırladığımı söylediler. Bunun üzerine şöyle dua etti: "Ey Allah'ım! Onu dinde fakîh kıl ve te'vil ilmini öğret."

* * *

379/172- «İbn-i Abbas, Tercüman-ül Kur'an ünvan-ı zîşanını ve Habr-ül Ümme, yani allâme-i ümmet rütbe-i âlisini kazanmış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 144

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/535; Müsned-ül Firdevs 4/251; El-İtkan Fi-Ulûm-il Kur'an - Suyutî 2/187; Eş-Şifa 1/327; Müsned-i Ahmed 1/388; Fezail-üs Sahabe - İmam-ı Ahmed hadîs no: 1871, Muhakkik rivayet için "Sahihdir" demiş; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/661

sh:» (R.k.k: 583)

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi: ... Muhammed bin Hanefiye rivayet etmiş demiş ki: "İbn-i Abbas bu ümmetin allâmesi idi..." Yine aynı şekilde, Hazret-i İbn-i Abbas'ın bir talebesi olan İmam-ı Mücahid demiş ki: "Ben İbn-i Abbas gibi âlim hiç kimseyi görmedim. O vefat ettiği zaman da bu ümmetin allâmesi ve söz sahibi âlimiydi."

* * *

380/173- «Hattâ çok genç iken, Hazret-i Ömer, onu (İbn-i Abbas'ı) ülema ve kudema-yı sahabe meclisine alıyordu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 144

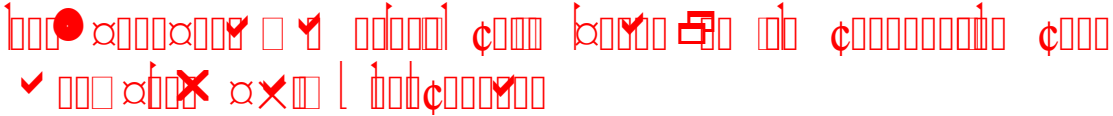
Me'hazler: Zehair-ül Ukba sh: 228; Ed-Dürr-ül Mensur -Tefsir-i Suyutî 6/407; Müsned-i Ahmed 1/338; Fezail-üs Sahabe- İmam-ı Ahmed hadîs no: 1871; Mu'cem-üt Taberanî 10/10616 ve 10617, İbn-i Abbas kendisi demiş: □

Zabıt şekli: İbn-i Abbas'tan rivayet, demiş ki: "Ömer (R.A.) beni, Bedir Harbi'ne iştirak etmiş büyük yaşlı Sahabelerle beraber meclise alıyordu. Bazıları Hazret-i Ömer'e sormuşlar. "Bu genci bizimle beraber ne için meclise alıyorsun? Bizim de onun gibi genç evlâdlarımız vardır?" Hazret-i Ömer demiş ki: "Siz onun gibi âlim misiniz?" Ve onları bir gün davet etmiş, İbn-i Abbas diyor: "Beni de davet etti ve mecliste onlara bir mes'ele sordu. Ben izah ettim. Hepsi hayrette kaldılar." Hazret-i Ömer o yaşlı sahabelere demiş ki: "İşte gördünüz, bunun için onu, sizinle birlikte meclise alıyorum."

* * *

381/174- «Başta İmam-ı Buharî, ehl-i kütüb-ü sahiha haber veriyorlar ki: Enes'in validesi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a niyat etmiş ki: "Senin hâdimin olan Enes'in evlâd ve malı hakkında bereket ile dua et." O da dua etmiş:

demiş. (Yani: Ey Allah'ım! Onun malını ve evlâdını çoğalt.. ve O'na verdiğin şeylerde bereket koy.) Hazret-i Enes âhir ömründe kalem ile ilân ediyor ki: "Ben kendi elimle yüz evlâdımı defnetmişim. Benim malım ve servetim itibariyle de, hiçbirisi benim gibi mes'ud yaşamamış. Benim malımın görüyorsunuz ki pek çoktur. Bunlar, bütün dua-yı Nebeviye'nin bereketindedir."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 144

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/53, 8/93 ve 100; Sahih-i Müslim 1/458, 4/1298 hadîs no: 2480 ve 2481; Sahih-i İbn-i Hibban 9/155, iki rivayet tarikiyle; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/188; Cem'-ül Fevaid 2/552; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî

sh:» (R.k.k: 584)

6/196; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/325; Müsned-i Ahmed 3/190, 6/430; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî 10/330; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/203; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 6199; El-Hasais-ül Kübra 3/78; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/710

Zabıt şekli: Sahih-i İbn-i Hibban'ın hadîsi, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile aynı aynınadır.

Risalede yeri: Mektubat sh: 145

Me'hazler: El-İsabe Fi-Temyiz-is Sahabe İbn-i Hacer hadîs no: 8639; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/168, Bezzar ve Beyhakî'den nakil; Müsned-i Haris 2/6; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/232; El-Hasais-ül Kübra 2/166, 3/72; Eş-Şifa 1/327; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/661; Mu'cem-üt Taberanî 4/4167; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/461; ve ayrıca Hazret-i Nabiga'nın mübarek yaşı yüzü geçtiğini ve dişlerinin sapasağlam kaldığını kaydeden me'haz kitaplar şunlardır: Semt-ül Leyali hadîs no: 247; El-Libab 1/230; El-Eganî 6/265; El-İsabe - İbn-i Hacer hadîs no: 8638

Zabıt şekli: Delâil-ün Nübüvve'de şöyle yazılı: Ya'lâ bin El-Eşdak demiş: Ben bizzat Nâbiga'dan dinledim, dedi ki: Ben şu şiirimi Resulullah'a okudum, O da onu beğendi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Peygamber

bana

dedi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Dedim ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

O da بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

dedi. Sonra bunu okudum:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
sh:» (R.k.k: 588)

Resul-i Ekrem (A.S.M.) bunun üzerine şöyle dedi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yani: "Doğru söyledin, Allah senin ağzını bozmasın."

* * *

388/181- «Nakl-i sahih ile İmam-ı Ali için dua etmiş ki:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yani: "Yâ Rab! Soğuk ve sıcakın zahmetini ona gösterme." İşte şu dua bereketiyle, İmam-ı Ali kışta yaz libasını giyerdi, yazda kış libasını giyerdi. Der idi ki: "O duanın bereketiyle hiçbir soğuk ve sıcakın zahmetini çekmiyorum."»

Hilyet-ül Evliya 1/381; El-İsabe - İbn-i Hacer hadîs no: 1190; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/201; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/162; Cem'-ül Fevaid 2/553

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi: □

↔○○○κ○○○ ○↑·○→○○○ ·□□↑○○·○ ○·κ ○□→○ ○·
○↑ ○↑⑩κ⑩← ↔□○○ ↓↖
○○○○○○○○○○ ·□□○·○ ○↓○·○○κ·○ ○○○○
↓○○·← ○○○κ○○⑥·□ ·▲○○↑○○ ○↖·→○○②·○
□□□□□□□□ □↑ ✓ □□□ | ○●○ ○○○○ □□ □□□□□ | □□□□
○↓·⑥○○·□ ○○○+↓○○·○ ○□↓○○③·κ ○·→·○
○●○ ○○○○○○○○ | ○○○○○○ □↑ ✓ □□ | ○○○○ | ○○○○○○
□□

Meâli: Ebu Hüreyre der ki: Ben Resulullah'a dedim ki: "Ben senden bir çok hadîs duyuyorum. Amma onları unutuyorum." Ferman etti ki: "Cübbeni ser!" Ben de serdim. Ebu Hüreyre der ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) eliyle gaibden birşey avuçlayıp alır gibi yaptı ve serdiğim cübbemin üstüne döktü. Bunu yaptıktan sonra, bana dedi ki: "Şimdi onu topla!" Ben de topladım. Ondan sonra hiçbir şey unutmadım.

* * *

BEDDUALARI

392/185- «Perviz denilen Fars padişahı, name-i Nebeviyeyi yırtmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a haber geldi. Şöyle beddua etti: **□○○○○○○○○□□□□□□□□**"Ya Rab! Nasıl mektubumu parladı, sen de onu ve onun mülkünü parça parça et." İşte şu bedduanın te'siriyledir ki; o Kısra Perviz'in oğlu Şirviye, (*) hançer ile onu parladı. Sa'd İbn-i Ebî Vakkas da, saltanatını parça parça etti. Sasaniye Devleti'nin hiçbir yerde şevketi kalmadı. Fakat Kayser ve sair melikler, name-i Nebeviyeye hürmet ettikleri için, mahvolmadılar.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 146
Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/25, 4/54 ve 6/10; El-Hasais-ül Kübra 2/132 ve

(*) Risalede "Şirviye" şeklinde yazılmışsa da, sehivdir. Onun ismi, "Şirvey"dir (A.B.)

sh:» (R.k.k: 591)

412; Eş-Şifa 1/328; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/663; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/159; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 4/387; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/348- 351; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 7/4

□□□□✓ □□□□□□□□□□✓ □□ □□□□□□□□ □ □□ □□□□□ □□ ✓ □□□□□
✓ □ ✓ □□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

Kısaca meâli: İbn-i Mes'ud der ki: "Peygamber (A.S.M.) Kureyş'i İslâm'a davet etti. Onlar hiç tınmadılar. Sonra Peygamber (A.S.M.) şöyle beddua etti: "Ey Allah'ım! Yusuf Aleyhisselâm'ın yedi senesi gibi, Kureyş'i yedi sene kıtlıkla cezalandır." Yağmursuzluk başladı, kahtlık baş gösterdi. Hattâ öyle bir hâl aldı ki ölmüş cenazeler ve derileri bile yiyecek kadar açlığa giriftar oldular... Bilâhare Kureyş'in bazı ileri gelenleri Peygamber'e geldiler, dediler ki: "Hani sen, akrabaya merhamet edin diyorsun. İşte senin milletin açlıktan bitiyor. Neden onlara yağmur için dua etmiyorsun?" Bunun üzerine Peygamber (A.S.M.) dua etti. Yağmur geldi ve kahtlık kalktı.

sh:» (R.k.k: 593)

* * *

395/188- «Utbe İbn-i Ebî Leheb hakkında şöyle beddua etti:

□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

Yani: "Yâ Rab! Ona bir itini musallat et."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 147

Me'hazler: 227 no.lu kısımda bu rivayetin bazı me'hazleriyle, zabıt şekli verilmiştir. Burada nümûne için sadece bir-iki me'haz vereceğiz.

El-Hasais-ül Kübra 1/366-367; Eş-Şifa 1/329; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/664; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/106

□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
✓ □□□□□ ✓

ifadesiyledir; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/454-455

Zabıt şekli: Mu'cem-üt Taberanî'nin rivayeti şöyledir: "Ben Allah'tan istiyorum ki; ona bir itini musallat etsin."

* * *

396/189- «Muhallim İbn-i Cüsame'dir ki, Âmir İbn-i Azbat'ı gadr ile katletmişti. Halbukî Âmir'i, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onu cihad ve harb için kumandan edip, bir bölük ile göndermişti. Muhallim de beraberdi. Bu gadrin haberi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a yettiği vakit hiddet etmiş.

□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

* * *

398/191- «Hazret-i Hâlid İbn-i Velid'e (Seyfullah'a) birkaç saçını verip, nusretine dua etmiş. Hazret-i Hâlid, o saçları külâhında hıfzetmiş. İşte o saç ve duanın bereketi hürmetine, hiçbir harbe girmemiş illâ muzaffer çıkmış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 148

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/289; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/249; Mecma-uz Zevaid 9/349; El-Metalib-ül Âliye 4/90 hadîs no: 4044, Busirî demiş: "Bu hadîsi Ebu Ya'lâ sahih bir senedle rivayet etmiştir"; Eş-Şifa 1/331; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/667; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 4/3804; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/444; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 8/102; El-Hasais-ül Kübra 1/70

Zabıt şekli: Abdulhamid bin Ca'fer'den rivayet: Hâlid bin Velid (R.A.) Yermûk Harbi'nde külâhını kaybetti. Emretti: "Onu arayıp bulunuz!" Aradılar, bu-

sh:» (R.k.k: 595)

lamadılar. Tekrar aradılar ve buldular, getirdiler... Bakmışlar ki, eski-meski bir külâh... Hazret-i Hâlid bin Velid demiş ki: "Bu külâhın mes'elesini size anlatayım: Resul-i Ekrem (A.S.M.) umre yapıp saçını tıraş ettiğinde, insanlar onun saçının etrafında toplanmaya başlarken, ben hepsinden önce mübarek saçının ön kısmından bir miktar ele geçirdim, onu şu külâhımda muhafaza ettim. Bu külâh benim yanımda olduğu müddetten beri, giydiğim bütün harblerde Cenab-ı Hak bana muzafferiyet ihsan eyledi."

* * *

399/192- «Selman-ı Farişî, evvelce Yahudîlerin abdi imiş. Onun seyyidleri, onu azad etmek için çok şeyler istediler. "Üçyüz hurma fidanını dikip meyve verdikten sonra, kırk okıyye altın vermekle azad edilirsin" dediler.

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a geldi, beyan-ı hâl etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm kendi eliyle, Medine civarında üçyüz fidanı dikti. Yalnız bir tanesini başkası dikti. O sene zarfında, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın diktiği bütün fidanlar meyve verdi. Yalnız bir tek başkası dikmişti, o tek meyve vermedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onu çıkardı, yeniden dikti. O da meyve verdi. Hem tavuk yumurtası kadar bir altını, ağzının tükürüğünü ona sürdü, dua etti, Selman'a verdi. Dedi: "Git Yahudîlere ver." Selman-ı Farişî gidip o altından kırk okıyyeyi onlara verdi; o tavuk yumurtası kadar olan altın, eskisi gibi baki kaldı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 148

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 2/16, İmam-ı Zehebî rivayeti kısmen kabul etmiş, bir kısmına da ilişmiş; Müsned-i Ahmed 5/441, 442 ve 6/112, 150 6e 209; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/332, İmam-ı Heysemî; "Onun ricali, sahih ricalidir" demiş; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 4/53, 57; Cem'-ül Fevaid 2/550 ve ayrıca 465 no.lu bölümdeki me'hazlere de bakılabilir.

Zabıt şekli: Hülâseten Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için başka bir şey yazmaya gerek duyulmadı.

* * *

400/193- «Ümm-ü Mâlik isminde bir sahabiye, "ukke" denilen küçük bir yağ tulumundan, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a yağ hediye ederdi. Bir def'a Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona dua edip ukkeyi vermiş; ferman etmiş ki: "Onu boşaltıp sıkmayınız." Ümm-ü Mâlik ukkeyi almış. Ne vakit evlâdları yağ isterlerse, bereket-i dua-yı Nebevî ile ukkede yağ bulurları. Hayli zaman devam etti. Sonra sıkıldı, bereket kesildi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 148

sh:» (R.k.k: 596)

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 3/242, 340 ve 347; Sahih-i Müslim hadîs no: 2280; El-Hasais-ül Kübra 2/246, 247 ve 248 (ayrı ayrı birkaç tarikle); Cem'-ül Fevaid 2/480; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/113 ve 123; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/332; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/149; keza Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 2/149; El-Feth-ül Kebir 3/48, İmam-ı Hâkim ve Sahih-i Müslim'den nakil; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/558-559; Mecma-uz Zevaid 8/309; El-Musanef - İbn-i Ebi Şeybe hadîs no: 11809

Zabıt şekli: Bütün rivayetlerde; Ukkede bereketin kesilmesiyle yağın bittiği zaman, Ümm-ü Mâlik (R.A.) Resul-i Ekrem'e gelmiş, durumu anlatmış. O da, ona ferman etmiş: "Eğer onu sıkmasaydın, hep öyle kalıp giderdi" demiş.

* * *

DUA VE TEMASIYLA SULARIN TATLILAŞMASI VE GÜZEL KOKU VERMESİYLE ALÂKADAR MU'CİZELER

401/194- «İmam-ı Beyhakî başta, ehl-i hadîs haber veriyorlar ki: Bi'r-i Kubâ denilen kuyunun suyu bazı kesiliyordu. Yani bitiyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm abdest suyunu içine koyup dua ettikten sonra, kesretle devam etti, daha hiç kesilmedi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/136; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/101; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/331; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/668

Zabıt şekli: Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve eserindeki rivayet: Yahya bin Said'den rivayet, demiş ki: Enes bin Mâlik (R.A.) Kubâ'da yanımıza geldi. Oradaki Kubâ kuyusunu sordu. Ona gösterdim. Dedi ki: "Evet, bu kuyu bir zamanlar, bir adamın merkebinin sulamak için bir-iki kova su çekilince suyu bitiyordu. Resul-i Ekrem buraya geldi..." ve rivayetin diğer kısmı aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

402/195- «Başta Ebu Nuaym Delâil-ün Nübüvvet'te, ehl-i hadîs haber veriyorlar ki: Enes'in evindeki kuyuya, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm tükürüğünü içine atıp dua etmiş, Medine-i Münevvere'de en tatlı su o olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/331, 2/332; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/668

Zabıt şekli: Molla Aliyy-ül Karî, Ebu Nuaym'in Delâil-ün Nübüvve eserinden naklederek, bunun da Şemail-i Şerif sahibinden bu mu'cizeyi dile getiren şu şiiri ile sıhhatini kaydetmektedir:

sh:» (R.k.k: 597)

□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
✓ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

Yani: "Eğer O'nun ağız suyu, acı sulu denizlere de bırakılsaydı, o denizin suları bile tatlısacaktı."

* * *

403/196- «İbn-i Mâce haber veriyor ku: Mâ-i Zemzem'den bir kova su, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a getirdiler. Bir parça ağzına aldı, kovaya boşalttı. Kova misk gibi râyiha verdi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: İbn-i Mace 1/216 hadîs no: 659; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/67; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/332; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/669; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/70, 119 ve 120

Zabıt şekli: İbn-i Mace'deki hadîsin râvisi olan Abdulcebbar bin Vâil babasından duymuş, der ki: "O su, o kadar râyiha verdi ki; kovanın harici dahi koku vermeye başladı, râyihalandı." Müsned-i Ahmed'in muhakkiki olan Saatî, hadîsin sahih olduğunu kaydetmiş.

* * *

404/197- «İmam-ı Ahmed İbn-i Hanbel haber veriyor ki: Bir kuyudan, bir kova su çıkardılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm içine ağzının suyunu akıtıp kuyuya boşalttıktan sonra, misk gibi râyiha vermeğe başladı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: El-Feth-ür Rabbanî, Şerh-ü Müsned-i Ahmed 22/67; İbn-i Mace 1/216 hadîs no: 659

Zabıt şekli: İmam-ı Ahmed bin Hanbel'in hadîsi aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Bu hadîsin râvisi de, Vâil bin Abdulcebbar'dır.

* * *

405/198- «Ricalullahtan ve İmam-ı Müslim ve ülema-i Mağrib'in mutemedi ve makbulü olan Hammad İbn-i Seleme haber veriyor ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm

deriden bir tuluğa su doldurup ağzına üflemiş, dua etmiş. Bağladı, bir kısım sahabeye verdi. "Ağzımı açmayınız! Yalnız abdest aldığınız vakit açınız." demiş. Gitmişler, abdest almak vaktinde ağzını açmışlar. Görüyorlar ki, hâlis bir süt, ağzında da kaymak yağ.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/334; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/160; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/673

sh:» (R.k.k: 598)

Zabıt şekli: Rivayet, İbn-i Sa'd'dan geliyor. Hammad bin Seleme mürsel olarak hadîsi Sâlim bin Ebi Ca'd'dan rivayet etmektedir. Rivayetin sair tarafı, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarsdadır.

* * *

RESUL-İ EKREM'İN MESH VE DUASIYLA KISIR VE SÜTSÜZ KEÇİLERİN SÜTLÜLEŞMELERİ İLE ALÂKADAR MU'CİZELER

406/199- «Ehl-i Siyerin bütün muteber kitapları haber veriyorlar ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekir-is Sıddık ile beraber hicret ederken, Âtiket Bent-il Huzaiyye denilen Ümm-ü Ma'bed hanesine gelmişler. Gayet zaif, sütsüz, kısır bir keçi orada vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ümm-ü Ma'bed'e ferman etti: "Bunda süt yok mudur?" Ümm-ü Ma'bed demiş ki: "Bunun vücudunda kan yoktur, nereden süt verecek?" Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm gidip o keçinin beline elini sürmüş, memesini de meshetmiş, dua etmiş. Sonra demiş: "Kap getiriniz, sağınız!" Sağdılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Ebu Bekir-is Sıddık ile içtikten sonra, o hane halkı da doyuncaya kadar içmişler. O keçi kuvvetlenmiş, öyle de mübarek kalmış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 149

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/9 (Hişşam bin Hubeyş bin Huveylid'den rivayet); Şerh-üs Sünne - Begavî 13/261; Cem-ül Fevaid 2/81; El-Hasais-ül Kübra 1/466; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/83; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/138; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/333; Mecma-uz Zevaid 6/58, 8/313 (Heysemî demiş: Bunu Bezzar rivayet etmiş, onun ricali de sahih hadîs ricalidir); El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 3/190; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1/230; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/669; Mu'cem-üt Taberanî 4/3605, 7/6508 ve 24/863; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/338; Er-Rahik-ul Mathum - Safiyy-ür Rahman sh: 200

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi: (Zehebî de sıhhatine karar vermiştir.) Hişşam bin Hubeyş bin Huveylid rivayet etmiş ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Ümm-ü Ma'bed'den -kocası evde bulunmadığı bir sırada- et veya hurma satın almak istemiş. Fakat hiçbir şey bulamamış... O sırada Resul-i Ekrem'in mübarek gözleri, çadırın bir köşesinde bir keçiye ilişmiş. Demiş: "Ya Ümm-ü Ma'bed bu keçi nedir?" O da demiş: "Za'fiyetten sürüsünden kalmış bir hayvandır." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm: "Onda hiç süt yok mu?" diye sormuş. Ümm-ü Ma'bed ise demiş "Yok!" Resul-i Ekrem (A.S.M.) demiş ki: "Öyle ise, bana izin verir misin ben gidip onu sağayım..." Ve hadîsin sair kısmı aynen Üstad'ın yazdığı tarzdadır.

* * *

407/200- «Şât-ı İbn-i Mes'ud'un meşhur kıssasıdır ki: İbn-i Mes'ud İslâm

sh:» (R.k.k: 599)

olmadan evvel, bazılarının çobanı idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Ebu Bekir-is Sıddık ile beraber, İbn-i Mes'ud'un keçileriyle bulunduğu yere gitmişler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, İbn-i Mes'ud'dan süt istemiş. O da demiş: "Keçiler benim değil, başkasının malıdır." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm demiş: "Kısır, sütsüz bir keçi bana getir." O da iki senidir teke görmemiş bir keçi getirdi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm eliyle onun memesini meshedip dua etmiş. Sonra sağmışlar, hâlis bir süt almışlar, içmişler. İbn-i Mes'ud bu mu'cizeyi gördükten sonra iman etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/149; El-Hasais-ül Kübra 1/303 ve 470; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 5/210 hadîs no: 3598 (kitabın muhakkiki hadîsin senedinin sahih olduğunu kaydetmiş); El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/102; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/52 ve 65; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/672; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/329

Zabıt şekli: Sahih-i İbn-i Hibban'ın hadîsi: İbn-i Mes'ud der: "Ben Ukbe İbn-i Ebi Mui't'in çobanı idim..." Sair kısımlar aynendir. Yalnız Resul-i Ekrem (A.S.M.) teke görmemiş o kısır keçiden süt aldıktan sonra, onun memesine: "Kesil, kesil!" demiş. Keçi yine eski hâline dönmüş.

* * *

408/201- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın murdiası yani süt annesi olan Halime-i Sa'diye'nin keçilerinin kısası meşhuresidir ki; o kabiledede bir derece kahtlık vardı. Hayvanat zaif ve sütsüz oluyordular ve tok oluncaya kadar yemiyorlardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm oraya, süt annesinin yanına gönderildiği zaman, onun bereketiyle, Halime-i Sa'diye'nin keçileri, akşam vakti başkalarının hilâfına olarak, hem tok ve memeleri dolu olarak geliyorlardı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Tabakat-ı İbn-i Sa'd K. 1/97; Sîret-ü İbn-i Hişşam 1/173 ile 175; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/111-113; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/273; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/57; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/366; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/750; Mecma-uz Zevaid 8/220-221; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/135; Eş-Şerîa - Acürrî sh: 436; Delâil-ün Nübüvve -Ebu Nuaym 1/156

Zabıt şekli: Rivayet, Osman bin Âs'dan gelmektedir. Bizzat kendisi Halime-i Sa'diye'den duyarak demiş ki: ...

Hazret-i Halime'nin Resul-i Ekrem (A.S.M.) ile olan uzun mâceraları hâriç olmak üzere, hülâsaten Hazret-i Üstad'ın kaydettiği kısım aynendir. İmam-ı

sh:» (R.k.k: 560)

Heysemî hadîsin râvileri için, "Mutemed kişilerdir" diye yazmıştır.

* * *

RESUL-İ EKREM'İN (A.S.M.) ELİNİN TEMAS ETTİĞİ, YA DA MESHETTİĞİ
BAZI ZÂTLARDA ZÂHİR OLAN MU'CİZELER

409/202- «Ömer İbn-i Sa'd'ın başına elini sürmüş, dua etmiş. Seksen yaşında o adam, o duanın bereketiyle öldüğü vakit başında beyaz yoktu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/134; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/673; El-Hasais-ül Kübra 2/327

Zabıt şekli: (Not: Bu hadîsteki hâdise gibi; Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve 6/210-217 ve El-Hasais-ül Kübra 2/326-331 sayfaları arasında bu neviden bir kaç hâdise veya hadîs, sahih rivayetlerle nakledilmektedir. Anlaşılan odur ki; Hazret-i Üstad bütün bu rivayetlerin gösterdiği hâdiseler içerisinde sadece bir-ikisini almış.)

Şerh-üş Şifa ve hem El-Ehadîs'in hadîslerinde; o zâtın hem Ubbade bin Sa'd, hem Umeyr bin Sa'd, hem de Ömer bin Sa'd olarak geçmektedir. Fakat hepsinden en meşhuru Umeyr bin Sa'd'dır demişler.. ve sair taraflar aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibidir.

* * *

410/203- «Kays İbn-i Zeyd'in başına elini koyup, meshedip dua etmiş. O duanın bereketiyle, yüz yaşına girdiği vakit, meshin te'siriyle, bütün başı beyaz, yalnız Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın elini koyduğu yer simsiyah olarak kalmış.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/334; Şerh-üş Şifa -Aliyy-ül Karî 1/674; El-Hasais-ül Kübra 2/326

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa bu rivayeti İbn-ül Kelbî'den nakleder.. ve aynen Üstad'ın kaydettiği tarzda cereyan etmiştir. Yalnız aynı bu hâdiseler gibi, Ebu Zeyd El-Ensarî ve keza Saib bin Yezid gibi zâtlar da aynı tarz mu'cizelere mazhar olduklarını, El-Hasais-ül Kübra ve Delâil-ün Nübüvve kitapları kaydetmişlerdir.

* * *

411/204- «Abdurrahman İbn-i Zeyd İbn-il Hattab, hem küçük, hem çirkin idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm eli ile başını meshedip dua etmiş. O duanın bereketiyle; kametçe en bâlâ kamet ve suretçe en güzel bir surete girmiş.»

sh:» (R.k.k: 601)

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/335; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/676-677

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî bu rivayetin senedini, "Zübeyr bin Bekkar kanalıyla İbrahim bin Muhammed bin Abdullaziz El-Zübeyrî'den, O da babasından nakletmiş" diye yazmaktadır. Sair taraflar aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

412/205- «Âiz İbn-i Amr'ın Gazve-i Huneyn'de yüzü yaralanmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, eliyle yüzündeki kanı silmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın elinin temas ettiği yer, parlak bir nuraniyet vermiş ki, muhaddisler

□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□

tabir etmişler. Yani, doru atın alnındaki beyaz gibi, temas yeri öyle parlıyordu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 150

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/487; Eş-Şifa 1/324; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî

1/674

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi şöyledir: Âiz bin Amr El-Müzenî dedi ki: "Ben Uhud Harbi'nde Resulullah'ın yanı başında harbederken, yüzüme bir ok değdi. Kanlar yüzümden ve sakalımın arasından göğsüme doğru akmaya başladı. Resulullah bunu böyle görünce, mübarek eliyle yüzümden tâ göğsüme kadar akmakta olan kanları sildi..." Ve rivayetin diğer tarafı kısmen aynen, kısmen de az değişik lafızlardır.

* * *

413/206- «Katâde İbn-i Selman'ın yüzünce elini sürmüş, dua etmiş. Katâde'nin yüzü ayna gibi parlamaya başlamış.»

Risalede yeri: Mektubat sh. 151

Me'hazler: Eş-Şifa 1/374; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/674; El-İsabe Fi-Temyiz-is Sahabe İbn-i Hacer 3/225; Mecma-uz Zevaid 5/319; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/217; El-Hasais-ül Kübra 2/329

Zabıt şekli: Me'hazlerde hadîs ve rivayetin zabtı aynen Üstad'ın yazdığı gibidir. Yalnız me'haz kitaplarda "Katâde bin Selman" değil, onun yerine "Katâde bin Milhan" vardır. Sehven kâtibler Risale'de "Milhan" yerine "Selman" diye yazmış olabilirler. Çünkü Sahabeler içinde, Katâde bin Selman diye bir Sahabî ismi yoktur.

* * *

sh:» (R.k.k: 602)

414/207- «Ümm-ül Mü'minîn Ümm-ü Seleme'nin kızı ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın üvey kızı Zeyneb'e, küçükken Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm onun yüzüne abdest suyu atıp taltif etmiş. O suyun temasından sonra, Zeyneb'in hüsn ü cemâli acib suret almış, bedi'ül-cemal olmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 151

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/334; Nesim-ür Riyad Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/163; keza Aliyy-ül Karî 1/675; Mecma-uz Zevaid 9/259

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa'da, Aliyy-ül Karî, bu hadîsi İbn-i Abdulberr'in "El-İstiab" kitabından nakleder. Zabıt şekli de aynen Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

ONBEŞİNCİ NÜKTELİ İŞARET HAYVANAT, ÖLÜLER, CİNLER VE MELEKLER İLE ALÂKADAR MU'CİZELER

415/208- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Ebu Bekir-is Sıddık ile, küffarın takibinden kurtulmak için tahassun ettikleri Gâr-ı Hira'nın kapısında, iki nöbetçi gibi iki güvercin gelip beklemeleri ve örümcek dahi perdedar gibi, hârîka bir tarzda, kalın bir ağ ile mağara kapısını örtmesidir. Hattâ rüesa-yı Kureyştin, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın eli ile Gavze-i Bedir'de öldürülen Übeyy İbn-i Halef mağaraya bakmış. Arkadaşları demişler: "Mağaraya girelim." O demiş: "Nasıl girelim? Burada bir ağ görüyorum ki, (Hazret-i) Muhammed tevellüd etmeden bu ağ yapılmış gibidir. Bu iki güvercin işte orada duruyor, adam olsa orada dururlar mı?"»

Risalede yeri: Mektubat sh: 152

Me'hazler: Eş-Şifa 1/313; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/368; Müsned-i Ahmed 1/248; El-Musannef - San'anî 5/389; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 3/179-181; Müsned-i Ebu Bekr-il Meruzî hadîs no: 73; Nasb-ur Râye Fi-Tahrîci Ehadîs-il Hidaye - Ez-Zeylâî 1/123; El-Hasais-ül Kübra 1/459 ve 460; Uyûn-ül Eser - İbn-ü Seyyid-in Nâs 1/182; Cem'-ül Fevaid 2/81; Mecma-uz Zevaid 6/52-53, 7/27; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 20/1082; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 1741; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/235, 236, 269 ve 270; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/213-214 ve 471; Ed-Duafa' - Akilî hadîs no: 364; Tarih İbn-i Asakir 2/240-241

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiğinin zâhirine göre içinde iki sehiv görünmektedir. Bu sehivlerden birisi: "Gâr-ı Sevr" yerine "Gâr-ı Hira" denilmesidir. Bu husus için 342 numaralı bölümde izahlar ve me'hazler verilmiştir,

sh:» (R.k.k: 603)

ki hâdis, ilk günü Gâr-ı Sevr'de değil, Gâr-ı Hira'da vaki' olduğu kuvvetli ihtimal dâhili olarak kaybedilmiş.

İkinci Sehiv: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın önceden haberini verdiği; Übeyy bin Halef'in onun eliyle öldürüleceği hâdisesidir ki, onun vukuu Gazve-i Bedir'de değil, Gavze-i Uhud'da olduğu hakkında bütün siyer kitapları müttefiktirler. Bedir Harbi'nde öldürülen Ümeyye bin Halef'tir. Hazret-i Üstad'ın buradaki ibaresinin zâhirinde onu Bedir Harbi'nde göstermesi, herhalde ve mutlaka ya kâtiblerin bir şehvidir veyahud da -eğer Hazret-i Üstad bilerek ve kat'î olarak yazmışsa- elbette onun bir bildiği vardır.. veyahud da bu mes'ele için 244 no.lu bölümde verilmiş izah gibi, bu mes'elede de Bediüzzaman'ın bir hususî kanaatı olabilir.

* * *

416/209- «Mübarek güvercin taifesi, Feth-i Mekke'de dahi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın başı üzerinde gölge yaptıklarını, İmam-ı Celil İbn-i Vehb naklediyor.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 152

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/313; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/637; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/434

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile aynendir. Yalnız İmam-ı Delecî'nin: "Bu güvercinler, Hicret hâdisesinde mağara kapısında yuva yapan güvercinlerin neslindedir." olan ibaresi de vardır.

* * *

417/210- «Nakl-i sahih ile Hazret-i Âişe-i Sıddıka haber veriyor ki: Güvercin gibi, Dâcin denilen bir kuş hanemizde vardı. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm hâzır olsa idi hiç debelenmezdi, sükûtle dururdu. Ne vakit Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm çıksa idi, o kuş başlardı harekete; giderdi gelirdi, hiç durmuyordu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 152

Me'hazler: Eş-Şifa 1/309; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/79; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/632; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/31; El-Hasais-ül Kübra 2/63 ve 272; Mecma-uz Zevaid 9/403, Heysemî demiş: "Ahmed'in ricali sahih ricalidir"; Müsned-i Ahmed 6/113 ve 150; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/380

Zabıt şekli: İmam-ı Mücahid Hazret-i Âişe'den (R.A.) nakleder.. ve rivayet aynendir. Ancak rivayette Dâcin ismi belli bir kuş ismi olarak değil, belki evcil olan kuş, tavuk ve saire hayvanların hepsine denilmektedir.

* * *

sh:» (R.k.k: 604)

418/211- «Beş-altı tarikle manevî bir tevatür hükmünü almış kurt hâdisesidir ki; bu kıssa-i acîbe çok tariklerle meşhur sahabelerden nakledilmiş. ...ki: Bir kurt, keçilerden birisini tutmuş; çoban, kurdun elinden kurtarmış. Zi'b demiş: "Allah'tan korkmadın, benim rızkımı elimden aldın." Çoban demiş: "Acaib, zi'b konuşur mu?" Zi'b ona demiş: "Acib senin hâlinedir ki, bu yerin arka tarafında bir zât var ki; sizi Cennet'e davet ediyor, peygamberdir, onu tanımıyorsunuz!" Bütün tarikler kurd'un konuşmasından müttelik olmakla beraber, kuvvetli bir tarik olan Ebu Hüreyre ihbarında diyor ki: Çoban kurda demiş: "Ben gideceğim; fakat kim benim keçilerime bakacak?" Zi'b demiş: "Ben bakacağım." Çoban ise, çobanlığı kurda devredip gelmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ı görmüş, iman etmiş, dönüp gitmiş. Zi'bi çoban bulmuş. Zâiyat yok. Bir keçi ona kesmiş, çünkü ona üstadlık etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 152

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/144; Delâil-ün Nübüvve -Ebu Nuaym 2/373; Müstedrek-ül Hâkim 4/467; Eş-Şifa - Kadı İyaz, İstanbul Tab'ı 1/263; El-Musanef - San'anî

11/383; Cem'-ül Fevaid 2/470; Mevarid-üz Zam'an sh: 519; hadîs no: 2109; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1. 2/86; Müsned-i Ahmed 3/83 ve 88; El-Hasais-ül Kübra 2/267; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/39 ve 41; Kenz-ül Ummal 12/41 ve 380; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/48 iki ayrı ayrı tarikle; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/633-634; Mecma-uz Zevaid 8/291-292; Tirmizî 4/476, hadîsin bir parçası; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/141

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibi; kurt hâdisesiyle alâkadar rivayetler ayrı ayrı şekillerle gelmiştir. Üstünde olduğumuz hâdisenin şekillerinin dahi çok tarikleri var olduğu şu verilen me'hazlerde görülmektedir. Kurtlarla alâkadar mu'cizelerin daha bir kaç türlü de vardır.

Bu hâdisede ismi geçen çobanın isim ve lâkabı "Uhban bin Evs"tir ki, Medine etrafından yaşamış bedevî arablardandır.. ve aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda cerayan etmiştir.

* * *

419/212- «Bir tarikle: Rüesa-yı Ebu Süfyan ile Safvan bir kurdu gördüler, bir ceylânı takip edip Harem-i Şerif'e girdi. Kurt dönmüş, sonra taaccüb etmişler. Kurt konuşmuş, Risalet-i Ahmediy'e haber vermiş. Ebu Süfyan, Safvan'a demiş ki: "Bu kıssayı kimseye söylemiyim, korkarım Mekke boşalıp onlara iltahak edecekler."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 153

Me'hazler: Eş-Şifa 1/331; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/79, 84; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/634; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 2/240 ve 22/48; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5927

sh:» (R.k.k: 605)

Zabıt şekli: Şifa ve onun şerhlerinde hâdiseyi İmam-ı Celil İbn-i Vehb'den naklederler. Ceylânı takip edip Harem-i Şerif'e giren kurdu gören Ebu Süfyan bin Harb ve Safvan bin Ümeyye'dir. Kurdu konuşmasını şöyle nakletmişler: Kurt demiş: "Sizin hâliniz daha acaibdir ki; Muhammed bin Abdullah Medine'de sizi Cennet'e çağırıyor; siz ise, Cehennem'e davet ediyorsunuz." Rivayetin diğer kısmı aynen Hazret-i Üstad'ın yazdığı gibidir.

* * *

420/213- «Beş-altı tarikle mühim sahabilardan nakledilen cemel hâdisesidir ki: ... Deve gelmiş, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a tahiyye-i ikram nev'inden secde edip konuşmuş. Ve birkaç tarikte haber veriliyor ki: O deve bir bağda kızmış, vahşi olmuş; yanına kimseyi sokmuyor, hücum ediyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm girdi; deve geldi, ikramen secde etti, yanında Aleyhissalâtu Vesselâm'a dedi: "Beni çok meşakkatli şeylerde çalıştırdılar, şimdi de beni kesmek istiyorlar. Onun için kızdım." Deve sahibine söyledi: "Böyle midir?" "Evet" dediler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 153

Me'hazler: (Bu hadîs rivayet tarikleri itibariyle mütevatirdir. Bak: Nazm-ul Mütenasir Fil Hadîs-il Mütevatir sh: 137)

Müstedrek-ül Hâkim 2/99, 100 ve 618, Zehebî sıhhatini ikrar etmiş; Cem'-ül Fevaid 2/428; Müsned-i Ahmed 3/158, 310 ve 4/170, 172, 173 ve 6/76; Sünen-i Daremî Mukaddeme, bab:3 hadîs no: 18 ve 28; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/50-51, birkaç hadîs ve rivayet şekli; İbn-i Mace 1/121 hadîs no: 335; Ebu Davud, Taharet 1/1; Mecma-uz Zevaid 9/4, 7, 8 İmam-ı Heysemî demiş: "Hadîsin râvileri mutemed kişilerdir"; Eş-Şifa 1/312; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/636; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 4/173 hadîs no: 1745; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/87; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/380, 381 ve 387 hadîs no: 327 ve 329; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/135; Sahih-i Müslim 1/268 hadîs no: 79; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 11/473

Zabıt şekli: Üstad Bediüzzaman Hazretleri bir çok tariklerle ve ayrı ayrı şekil, tarz ve yerlerde vuku' bulmuş olan deve hâdiselerini, bir tek mes'ele halinde ve ondan da sadece bir nümûne vererek kaydetmiştir. Yoksa, deve hâdisesi bir kaç defa ayrı ayrı zamanlarda vuku' bulduğu, hadîs ve siyer kitaplarını tetebbu' eden kimselerce mâlumdur. Burada Hz. Üstad'ın kaydettiği şekildeki hâdiseye aynendir.

* * *

421/214- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Abdâ ismindeki devesi,

sh:» (R.k.k: 606)

vefat-ı Nebevîden sonra kederinden ne yedi, ne içti, tâ öldü. Hem o deve, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile mühim bir kıssayı konuştuğunu, Ebu İshak-ı İsferanî gibi bazı mühim imamlar haber vermişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 153

Me'hazler: Nûr-ul Ebsar - Şeblencî sh: 56; Eş-Şifa 1/313; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/637

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa'da, Aliyy-ül Karî, Abdâ'nın, Resul-i Ekrem'le konuştuğu sözler hakkında şunları yazmış: "O deve Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) hâl ve durumunu anlattığı gibi, Risalet ve Peygamberliğini de ikrar etmiştir."

* * *

422/215- «Nakl-i sahih ile; Câbir İbn-i Abdullah'ın bir seferde devesi çok yorulmuştu, daha yürüyemiyordu. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o deveye ufak bir dürtmek için dürttü. O deve, o iltifat-ı Ahmedî'den o kadar bir çeviklik, bir sevinçlik peyda etti ki; daha sür'atinden dizgini zaptedilmiyor, yolda yetişilmiyordu. Hazret-i Câbir haber veriyor.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 153

Me'hazler: Eş-Şifa 1/331; Şerh-üş Şifa, Nesim-ür Riyad - Hafacî 1/145; keza Aliyy-ül Karî 1/667; Sahih-i Buharî 7/6; El-Hasais-ül Kübra 1/563 ve 2/259-260; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 22/52; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/151, 155 birkaç rivayet şekliyle; Kenz-ul Ummal 12/369; Sahih-i Müslim 3/1222; Feth-ül Barî 1/122

* * *

424/217- «Nakl-i sahih ile; bir def'a Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm seferde namaz kılacak vaktinde atına dedi: "Dur!" O da durdu. Namaz bitinceye kadar hiçbir azasını kımlıdatmadı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 154

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/315; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/95; keza Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/641

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî Şerh-üş Şifa'da hâdiseyi şöyle kaydetmiş: Resul-i Ekrem atına: "Dur, Allah sana mübareklik versin, tâ namazımızdan fâriğ oluncaya kadar deprenme!..." Bu rivayetin bazı me'hazleri için, "El-Ümm kitabındandır" denilmiş. Diğer bazıları, "Eski Irak Kadısı meşhur Vâkîdî'den gelmiştir" demişler.

* * *

425/218- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın hizmetkârı Sefine, Yemen Valisi Muaz İbn-i Cebel'in yanına gitmek için, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'dan emir alıp gitmiş. Yolda bir arslan rast gelmiş. O Sefine, ona demiş: "Ben, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın hizmetkârıyım." Arslan ses verip ayrılmış. İlişmemiş. Diğer bir tarikte haber

sh:» (R.k.k: 608)

veriyorlar ki: Sefine döndüğü vakit yolu kaybetmiş, bir arslana rast gelmiş; arslan ona ilişmemekle beraber, yolu da göstermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 154

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 3/606; Mişkât-ül Masabih 3/199 hadîs no: 5949; Eş-Şifa 1/314; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/639; Hilyet-ül Evliya 1/368-369; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/147; El-Musannef - San'anî 11/281 hadîs no: 20544; Mecma-uz Zevaid 9/366-367; El-Metalib-ül Âliye 4/125 hadîs no: 4027; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/276 ve 3/23; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/45-47; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/585; Eş-Şemail - İbn-i Kesir sh: 32

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi: "Sefine (R.A.) kendisi nakletmiş: "Biz bir gemiye binip gidiyorduk. Gemimiz parçalandı. Ben bir tahta parçası üstünde kaldım. O tahta parçası, beni arslanları çok olan bir ormanlık yere çıkardı. Bir arslan beni yemek için bana doğru geliyordu. Tam yaklaşınca ben ona dedim: "Ya Ebel Haris (Arslanın bir künyesi), ben Resulullah'ın hizmetkârıyım..." Arslan başını sallayarak, bana yaklaştı. Eliyle omuzumdan tutup beni yaklaştı. Eliyle omuzumdan tutup beni o ormanlıktan çıkardı, yol üzerine getirdi. Orada ses vererek ayrıldı. Ben anladım ki, beni yolculuyor." İmam-ı Zehebî de bu hadîsin sahihliğini ikrar etmiş.

* * *

426/219- «Hazret-i Ömer'den haber veriyorlar ki demiş: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanına bir bedevî geldi. Arabça "dabb" denilen bir susmar, yani keler elinde idi. Dedi: "Eğer bu hayvan sana şahadet etse, ben sana iman getiririm; yoksa iman

getirmem." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, o hayvandan sordu; o susmar fasîh bir dille, risaletine şehadet etti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 154

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/36; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/65 ve 276; Cem'-ül Fevaid 2/471; Kenz-ül Ummal 12/335 ve 358, birçok tariklerle; Eş-Şifa 1/309; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/632; Mecma-uz Zevaid 8/293-294; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/149-150; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/79; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/377 hadîs no: 320

Zabıt şekli: İmam-ı Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve eserindeki rivayette şöyle yazılı: Hazret-i Ömer (R.A.) demiş: ... diyerek uzun rivayet, iki buçuk sayfa kadar... Hazret-i Üstad bu uzun olan hâdisenin rivayet tarzının sadece hülâsasını kaydetmiş. Rivayet bir çok kanaldan gelmiş sahih bir rivayettir.

* * *

sh:» (R.k.k: 609)

427/220- «Ümm-ül Mü'minîn Ümm-ü Seleme haber veriyor ki: Bir ceylân, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ile konuşmuş ve risaletine şehadet etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 154

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz, Tab'-ı İstanbul 1/266, Tab'-ı Beyrut 1/314; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/639; El-Hasais-ül Kübra 2/267; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/34; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/91; Mecma-uz Zevaid 8/295; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/148; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/375-376 hadîs no: 320 iki ayrı ayrı rivayet tarzıyla...

Zabıt şekli: Hâdise birkaç tarikle gelmektedir... Ebu Said, Enes bin Mâlik ve Ümm-ü Seleme'den ayrı ayrı yollarla gelmiştir. Hülâsası şöyledir:

Resul-i Ekrem (A.S.M.) Medine'nin etrafında bir arabînin çadırı yanından geçerken; bir ceylânın ayakları sınıksız bağlanmış ve çadırın direğine rabtedilmiş gördü. Ceylân, Resul-i Ekrem'i görünce konuşmaya başladı. Dedi: "Yâ Resulallah! Şu arabî beni avladı. Benim çölde iki küçük yavrucuğum vardır. Bu adam, ne beni kesiyor ki kurtulayım. Ne de bırakıyor ki, yavrucuklarıma gidip emzireyim. Benim damarlarımda sütler mahpus kaldı."

Resul-i Ekrem (A.S.M.) ceylâna müteveccih olup sordu: "Eğer seni salıverirsem, gider bir daha döner misin?"

Ceylân: "Evet, yâ Resulallah dönerim, va'dediyorum. Çünkü eğer dönmezsem, Allah beni tâzib edecektir."

Resul-i Ekrem (A.S.M.) ceylânın ayaklarını çözererek serbest bıraktı. Bir râvi olan Zeyd bin Erkam diyor ki: "Allah'a yemin ederim; o ceylân, sahrada sür'atli koşup giderken, "Lailâheillallah" diyordu. Çok sürmeden bir baktık ki ceylân, kehliye kehliye geri geldi. Resul-i Ekrem (A.S.M.) onu tekrar bağladı ve arabîye verdi. Sonra arabîye dedi: "Bu ceylânı bana parayla satmaz mısınız?"

Arabî dedi: "O senindir yâ Resulallah" Resul-i Ekrem de (A.S.M.) tekrar ceylânın ayaklarını çözdü ve serbest bıraktı...

* * *

CENAZE, CİN VE MELÂİKELRELE ALÂKADAR MU'CİZELER

428/221- «Ülema-i zâhir ve bâtının, Tabiîn zamanında en büyük reisi ve İmam-ı Ali'nin mühim ve sâdik bir şakirdi olan Hasan-ı Basrî haber veriyor ki: Bir adam, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanına gelerek ağlayıp sızladı. Dedi: "Benim küçük bir kızım vardı, şu yakın derecede öldü, oraya attım." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona acıdı. Ona acıdı. Ona dedi: "Gel oraya gideceğiz." Gittiler. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o ölmüş kızı çağırđı:

sh:» (R.k.k: 610)

"Ya filâne!" dedi. Birden o ölmüş kız, "Leybeyk ve sa'deyk" dedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: "Tekrar peder ve validenin yanına gelmeyi arzu eder misin?" O dedi: "Yok, ben onlardan daha hayırlısını buldum."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 155

Me'hazler: El-Hasais-ül Kübra 2/280; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/320; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/648; keza Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/106; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 412

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın kaydettiğı gibi, rivayet Hasan-ı Basrî'dendir. Fakat senedi zikredilmiş değildir. Aliyy-ül Karî, aynı hâdiseye benzer bir başka hâdiseyi, Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve kitabından şöyle nakleder: Resul-i Ekrem (A.S.M.) bir adamı imana davet etti. O adam dedi ki: "Benim ölmüş kızımı diriltmezsen, sana iman etmem." Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Onun kabrini bana göster!" Dedi. Kabirdeki kız: "Lebbeyk ve sa'deyk!" dedi. Resul-i Ekrem, ona: "Dünyaya yeniden dönmeyi ister misin?" dedi. Kız dedi: "Yok, vallahî yâ Resulallah, ben anamdan ve babamdan daha hayırlı olan Allah'ımı buldum. Ahireti ise, bu dünyadan daha çok hayırlı gördüm."

* * *

429/222- «İmam-ı Beyhakî ve İmam-ı İbn-i Adiyy gibi bazı mühim imamlar, Hazret-i Enes İbn-i Mâlik'ten haber veriyorlar ki: Enes demiş: Bir ihtiyare kadının birtek oğlu vardı, birden vefat etti. O sâliha kadın çok müteessir oldu, dedi: "Yâ Rab! Senin rızan için, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın biatı ve hizmeti için hicret edip buraya geldim. Benim hayatımda istirahatımı te'min edecek tek evlâdcığımı, o Resulün hürmetine bağışla." Enes der: O ölmüş adam kalktı, bizimle yemek yedi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 155

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/50; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/320; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/649; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 6/154

Zabıt şekli: Rivayet aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiğı gibidir. Yalnız Beyhakî'nin birinci tarikinde, ölen gencin annesinin çok yaşlı ve gözleri a'ma idi diye yazılıdır.

* * *

433/226- «Başta Buharî ve İmam-ı Müslim, eimme-i hadîs müttefikân haber veriyorlar ki: Bir def'a melek yani Hazret-i Cebrail, beyaz libaslı bir insan suretinde gelmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Sahabeler içinde otururken, yanına gitmiş, demiş:

Yani: "İman, İslâm, ihsan nedir? Tarif et." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm tarif etmiş. Oradaki cemaat-ı sahabe hem ders almış, hem de o zâtı iyi görmüşler. O zât misafir gibi görünürken, üstünde alâmet-i sefer eseri hiç yoktu. Kalktı, birden kayboldu. O vakit Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ferman etmiş ki: "Size ders vermek için Cebrail böyle yaptı."»

Risalede yeri: Mektubat sh. 156

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/19-20, 5/103; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/341; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/735; Eş-Şerîa - Acürrî sh: 106

(Not: Bu hadîs bütün me'haz kitaplarda mevcut olup müttefekun aleyhtir. Onun için daha fazla me'haz vermeyi zaid gördüm.)

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi; Ebu Hüreyre'den rivayetendir ve hadîs hayli uzuncadır. Hazret-i Üstad sadece onun hülâsasını almış ve zabıt şekli aşağı yukarı aynendir.

* * *

sh:» (R.k.k: 613)

434/227- «Haber-i sahih ile ve haber-i kat'î ile ve manevî tevatür derecesinde, eimme-i hadîs haber veriyorlar ki:"Hazret-i Cebrail'i çok def'a, hüsn-ü cemâl sahibi olan Dihye suretinde, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın yanında sahabeler görüyorlardı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 156

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/250; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/361; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/735; Cem-ül Fevaid 2/440; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 2/351 (bir çok sahabe-i kiramdan ayrı ayrı lafızlarla rivayet); Fezail-üs Sahabe - İmam-ı Ahmed hadîs no: 1817, 1853, 1918; Müsned-i Ahmed 1/212, 2/107, 3/334, 6/94, 141 ve 146; El-İsabe - İbn-i Hacer 1/598; Mecma-uz Zevaid 9/276, 277; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 7/52, 87 (bir çok sahabelerden rivayet); İhya-u Ulûm-id Din - Gazalî 1/114, meşhur Hâfız Zeyneddin-i Irakî bir çok sahih kaynaklara dayandırarak, Hazret-i Cebrail'i gören Sahabelerin isimlerini kaydetmiştir.

Zabıt şekli: Bu hadîs ve rivayet ayrı ayrı tarîk ve tarzlarda geldiği için, mücerred bir rivayet me'hazini vermeye gerek duymadık.

* * *

435/228- «Nakl-i sahih-i kat'i ile, Aşere-i Mübeşşere'den, İran fâtihi Sa'd İbn-i Ebî Vakkas haber veriyor ki: "Gazve-i Uhud'da, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın iki tarafında, iki beyaz libaslı, ona nöbetdar gibi muhafız suretinde gördük. İki de anlaşıldı ki, meleklerdir. Ve Hazret-i Cebrail ile Mikâil olduğunu anladık."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 157

Me'hazler: Tabakat-ı İbn-i Sa'd 3/6, k.1; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/311, İbn-i Sa'd ve Beyhakî, Ammar bin Ammar'dan mürsel olarak nakletmişlerdir; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/362; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/82; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/736; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 9/214

Zabıt şekli: Bütün me'hazlerde, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için başka birşey yazmaya lüzum görülmedi.

* * *

CİNLERLE ALÂKADAR MU'CİZELER

438/231- «En kat'î, en sahih haber ile eimme-i hadîs bize diyorlar ki: İbn-i Mes'ud "Batn-ı Nahl'de ecinnîlerin ihtidası gecesinde, ecinnîleri gördüm ve Sudan kabilesinden Zutt denilen uzun boylu taifeye benzettim, onlara benziyorlardı."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 157

Me'hazler: (Bu bölümün bir kısım me'hazleri, sıra no: 329'da verilmekle beraber, burada yine de bazılarını verelim.)

sh:» (R.k.k: 615)

El-Hasais-ül Kübra- Suyutî 1/343, 2/361; Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 6/165 hadîs no: 4353; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/362; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/736; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/316

Zabıt şekli: El-Hasais-ül Kübra'da, İmam-ı Beyhakî'den nakledilen rivayet şöyledir: "İbn-i Mes'ud (R.A.) bir gün yolda giderken, Sudan'ın Zutt kabilesinden bir cemaat görmüş, demiş ki: "Bunlar kimdir?" Demişler: "Bunlar Zutt kabilesindedir." Bunun üzerine Hazret-i İbn-i Mes'ud demiş ki: "Cinlerin ihtidası gecesinde, aynen bunlara benzer cinleri gördüm, birbirlerini ta'kiben koşuyorlardı."

* * *

439/232- «Meşhurdur ve hadîs imamları tahrir ve kabul ettikleri Hazret-i Hâlid İbn-i Velid vak'asıdır ki: Uzza denilen sanemi tahrip ettikleri vakit, siyah bir kadın şeklinde, o sanem içinde bir cinniye çıktı. Hazret-i Hâlid, bir kılıç ile o cinniyeyi iki parça etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, o hâdise için ferman etmiş ki: "Uzza sanemi içinde ona ibadet ediliyordu, daha ona ibadet edilmez."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 157

Me'hazler: El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/316; Mecma-uz Zevaid 6/176; Eş-Şifa 1/362; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/287; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/738; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 2/535; Sîret-ü İbn-i İshak 2/436

Zabıt şekli: Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve eserindeki rivayet şöyledir: Ebu-t Tufeyl'den rivayet: Feth-i Mekke'de, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hâlid bin Velid'i bir bahçeye

gönderdi. Uzza sanemi o bahçemin içindeydi. Hâlid bin Velid, Uzza'nın içerisinde bulunduğu evin yanındaki ağaçları kesti. O evi de yıktı ve Resulullah'a döndü.

Resul-i Ekrem (A.S.M.) sordu: "Ne yaptın?" O da ne yaptığını söyledi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm: "Birşey yapmamışsın, tekrar dön!" dedi. Hazret-i Hâlid (R.A.) tekrar döndü, gördü ki: Çıplak bir kadın, oturup saçlarını sarkıtmış, başına da topraklar saçıyor. Hazret-i Hâlid yaklaştı ve bir kılınçla onu ikiye böldü. Sonra Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) döndü, vâkıayı haber verdi. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti: "Tamam, işte Uzza o idi."

* * *

440/233- «Hazret-i Ömer'den meşhur bir haberdir ki, demiş: "Biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanında iken, ihtiyar şeklinde, elinde bir asâ, "Hâme" isminde bir cinnî geldi, iman etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesse-

sh:» (R.k.k: 616)

lâm ona kısa sûrelerden birkaç sûreyi ders verdi. Dersini aldı, gitti.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 157

Me'hazler: Eş-Şifa 1/362; Nesim-ür Riyad Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/287; keza Aliyy-ül Karî 1/737; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/416-418; El-Hasais-ül Kübra 2/350; Kenz-ül Ummal 3/166; El-Fetavi-l Hadîsiye - İbn-i Hacer-i Heysemî, sh: 166; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 183-184; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 1/98

Zabıt şekli: (Not: Hazret-i Üstad da bu hadîs için haber-i meşhur diye işaret ettiği gibi, bazı müfrit muhaddisler, onun senedine ilişerek cerh etmek istemişler. Lâkin bunlara mukabil diğer mühim bazı imamlar ise, kabul etmiş ve sıhhatine hükmetmişlerdir. Misal için, İmam-ı Suyutî'nin El-Lealil-Masnuâ eseri 1/174 ve üstte sahife numarası verilmiş Molla Aliyy-ül Karî ve Hafacî'nin şerh ve tahrirlerindeki tahkikatlarına bakılabilir.)

Me'hazlerde, bu hadîs veya rivayet hayli uzundur. O cinnî Hâme'nin Resul-i Ekremle (A.S.M.) uzun konuşmalarını kaydetmişlerdir. Hazret-i Üstad hâdisenin hülâsasının hülâsasını almış.

* * *

RESUL-İ EKREM'İN HIFZ VE İSMETİYLE ALÂKADAR MU'ÇİZELER

441/234- «Ehl-i siyer ve hadîs, müttefikan haber veriyorlar ki: Kureyş kabilesi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ı öldürtmek için, kat'î ittifak ettiler. Hattâ insan sûretine girmiş bir şeytanın tedbiriyle, Kureyş içine fitne düşmemek için, her kabileden lâakal bir adam içinde bulunup, ikiyüze yakın, Ebu Cehil ve Ebu Leheb'in taht-ı hükmünde olarak, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın hane-i saadetini bastılar. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanında Hazret-i Ali vardı. Ona dedi: "Sen bu gece benim yatağında yat." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm beklemiş, tâ Kureyş gelmiş, bütün hanenin etrafını tutmuşlar. O vakit çıktı, bir parça toprak başlarına attı. Hiç birisi O'nu görmedi, içlerinden çıktı gitti. ilh...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 158

Me'hazler: Müsned-i Ahmed - Tahkik-i Ahmed Şâkir 4/269 hadîs no: 2762 (kitabın muhakkiki, hadîsin senedi için sahihtir demiş); El-Hasais-ül Kübra- Suyutî 1/319, 458 ve

461; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/465; Mecma-uz Zevaid 2/228; Eş-Şifa 1/349; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/713; Cem'-ül Fevaid 2/482-484; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/202-204; Er-Rahik - Safiyy-ür Rahman sh: 189 (insan sûretine girmiş bir şeytanın, Mekke'de Dâr-ün Nedve denilen yerde o tedbiri Kureyş'e söylediğini yazmaktadır.) Keza Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/339 ve 431'de şeytanın yaşlı bir insan şeklinde gelerek,

sh:» (R.k.k: 617)

"Ben Necid'liyim" deyip, Kureyş'e Dâr-ün Nedve'de o tedbiri teklif ettiğini kaydetmiştir.

Zabıt şekli: Hadîs veya hâdisesinde Resul-i Ekrem'in Hazret-i Ali'ye; "Sen bu gece yatağında yat" demesi ve sonra Kureyş'in ortasından vurup çıkması bütün sahih rivayetlerde aynı tarzdadır. Ancak Resul-i Ekrem'in Gâr-ı Hira'da saklanması ve güvercin ve örümceğin O'nu muhafaza için mâlum tavrı alması noktası ise, hadîslerin zabıtlarında, Gâr-ı Hira yerine Gâr-ı Sevr diye geçmektedir. Bununla beraber Hazret-i Üstad'ın bu mes'elede Gâr-ı Hira diye yazmasının bazı hikmetleri ve me'haz kitaplarda ipuçları için, 342 ve 415 no.lu kısımlardaki bazı me'hazlere bakılabilir.

* * *

442/235- Bu numaradaki mes'ele, az üstte bahsi ve tahkiki yapılmış Gâr-ı Sevr ve Gâr-ı Hira hususları mes'elesidir ki; Hazret-i Üstad, Resul-i Ekrem'in Kureyş'in öldürmek için hane-i saadetini bastıklarında, içlerinden çıkıp gitmesi ve Gâr-ı Hira'da beklemesi ve örümcek ve güvercinlerin mâlum durumları hakkındadır.

Risalede yeri: Mektubat sh: 158

Me'hazler: Bu kısmın me'hazleri bu kitabın iki-üç yerinde tekrarlanmış. Meselâ üstteki numarada bunun bahsi yapılmış ve izahat verilmiştir. Bununla beraber yeniden bir hatırlatma kabilinden bazı me'hazlerin isimlerini veriyoruz:

Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/349; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/236; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/713; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/471

Zabıt şekli: Az üstte bu mes'eleye dair izahat verildiğinden ayrı bir şey yazmaya gerek duyulmadı.

* * *

443/236- «Vâkıat-ı kat'iyedendir ki, mağaradan çıkıp Medine tarafına gittikleri vakit, Kureyş rüesası mühim bir mal mukabilinde, Süraka isminde gayet cesur bir adamı gönderdiler; tâ takip edip, onları öldürmeye çalışsın. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm, Ebu Bekir-is Sıddîk ile beraber gârdan çıkıp giderken gördüler ki, Süraka geliyor. Ebu Bekir-i Sıddîk telâş etti. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm mağarada dediği gibi:

□□□ ✓ □□□□□□□ □□□□□□ ✓ □ □□□□ ✓ □ □□□□□□□ □□ dedi. Süraka'ya bir baktı, Süraka'nın atının ayakları yere saplandı kaldı. Tekrar kurtuldu, yine takip etti. Tekrar atının ayaklarının saplandığı yerden duman gibi birşey çıkıyordu. O vakit anladı ki: Ne onun elinden ve ne de kimsenin elinden gelmez ki, ona ilişsin. "El-Aman!" dedi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm aman verdi. Fakat dedi: "Git öyle yap ki, başkası gelmesin!"»

sh:» (R.k.k: 618)

Risalede yeri: Mektubat sh: 158

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/246, bizzat Hazret-i Ebu Bekir'den rivayet, 5/77 ve 79; Sahih-i İbn-i Hibban 8/65, 9/11, yine aynı kanaldan; Şerh-üs Sünne -Begavî 13/368, Berra' bin Âiz'den nakil; Cem'-ül Fevaid 2/76-78, birkaç kanal dönmesi ve mâcerayı bir şiir ile Ebu Cehl'e söylemesi; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/350; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/714; Sahih-i Müslim 4/2310 hadîs no: 2009; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/483; Hayat-üs Sahabe 1/341

□□ ✓ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□ □ □□□□□□□ □□

şeklinde □ ✓ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□ □ □ □□□□□ □□

lafzıyla olduğu kayıtlıdır.

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi, Ebu Bekir-is Sıddık (R.A.) ve bizzat Süraka'dan rivayet edilmektedir. Aşağı yukarı Hazret-i Üstad'ın hülâsaten yazdığı gibidir. El-Hasais-ül Kübra'da; İbn-i Ebi Sa'da, Beyhakî ve Ebu Nuaym'in Hazret-i Enes'ten rivayet ettikleri bir hadîsde, Süraka geri Mekke'ye döndüğünde, Ebu Cehl'e mâcera ve hâdiseyi şu şiirle dile getirmiştir:

↑○⑤⑥→→○◆ ○⑩○←✓○ ○⑥○←○☎
|//|çx □□□□ □□□□□□ □□□□□ □ □ □
□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □ □□□□
○←→→○ □→○←○⑩○er○ □□ □□□□→○⑨ ○⑥○
•○→→○← •○→○□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□
→○→○→
□□□□□□□ □□□□ □ □

Kısaca Türkçesi: "Ey Ebu-l Hakem (Ebu Cehil)! Vallahi eğer sen benim atımın ayakları yere nasıl saplandığını görmüş olsaydın; şeksiz olarak bilecektin ki, Muhammed bürhan ile, mu'cize ile Peygamberdir, anlayacaktın. Elbette iş böyle olunca da, sen söyle, O'na kim karşı gelebilir.?"

* * *

444/237- «Sahih bir sûrette haber veriyorlar: Bir çoban, onları gördükten sonra Kureyş'e haber vermek için Mekke'ye gitmiş. Mekke'ye dâhil olduğu vakit, ne için geldiğini unutmuş. Ne kadar çalışmış ise, hatırına getirememiş. Mecbur olmuş dönmüş. Sonra anlamış ki, ona unutturulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 159

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/351; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/715 ve keza Şifa'nın sair şerhleri...

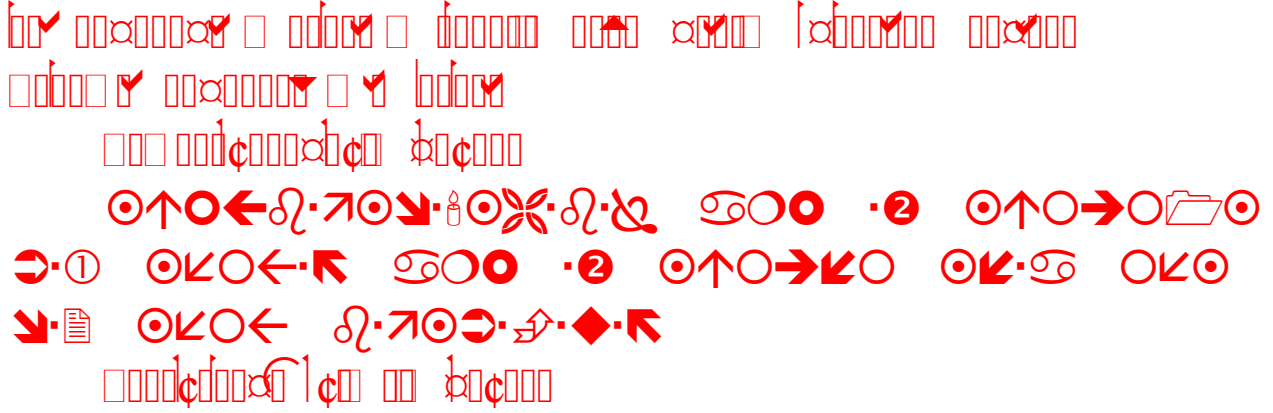
Zabıt şekli: Molla Aliyy-ül Karî, Bedir Harbi'nde cereyan etmiş olan hâdiseyi naklederken, onun râvisi ve nâklinin ismini zikretmeden kaydetmiştir.

sh:» (R.k.k: 620)

Hazret-i Üstad da öyle yapmıştır.

* * *

447/240- «Manevî tevatüre yakın bir şöhetle ve ekser ehl-i tefsirin

âyetinin sebab-i nüzûlü ve ehl-i tefsir allâmeleri ve ehl-i hadîs imamları haber veriyorlar ki: Ebu Cehil yemin etmiş ki: "Ben secdede Muhammed'i görsem, bu taşla onu vuracağım." Büyük bir taş alıp gitmiş. Secdede gördüğü vakit kaldırıp vurmakta iken, elleri yukarıda kalmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm namazı bitirdikten sonra kalkmış; Ebu Cehil'in eli çözülmüş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 159

Me'hazler: Sahih-i Müslim hadîs no: 2797; Feth-ul Barî, Şerh-i Buharî İbn-i Hacer 8/724; Müsned-i Ahmed 1/248, 2/37; Tefsir-i Kurtubî 15/9; Delâil-ün Nübüvve- Beyhakî 2/190-197; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 3/42; El-Hasais-ül Kübra 1/315; Eş-Şifa 1/351; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/241; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/715; Mecma-uz Zevaid 8/227; Sîret-ü İbn-i Hişşam 1/318; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/206

Zabıt şekli: Rivayet ve hâdis bir kaç tarik ve şekilde gelmiştir. Bu rivayetlerden birisi, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Diğer bazı rivayetlerde ise: Ebu Cehil bir gün evvel, Kureyş'e ahd vermiş, yemin etmiş ki: "Ben yarın Muhammed'i secdede görsem, bu taşla onu vuracağım" diyerek, ertesi sabah Kureyş Harem'de toplanmış. Ebu Cehil de büyük bir taş alarak gitmiş. Harem'de oturmuş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) her zamanki âdetleri üzere, Rûkn-ü Yemanî ile Hacer-ül Esved arasına namaza durmuş. Kureyş de manzarayı seyretmek için hep buraya bakmaya başlamışlar. Resul-i Ekrem (A.S.M.) secdeye gittiğinde; Ebu Cehil taşı almış, Peygamber'e doğru yürümüş. Tam yaklaşmış, birden geri gerisine, benzi değişmiş şekilde, korku içinde ve elleri de o taşın üstünde kurumuş olarak geri dönmüş. Elindeki taşı yere atmış. Kureyşliler başına toplanmışlar.. ve: "Ey Hakem'in babası ne oldu sana?" demişler. Ebu Cehil; "Hiç sormayın size va'dettiğim şekilde o işi yapmak üzere, onun yanına vardığımda, birden onun tam yanında ömrümde hiç görmediğim bir deve lökü (boğası) bana hücumu geçti ve beni yemek istedi. Ben de işte kaçtım geldim."

* * *

448/241- «Hem yine Ebu Cehil kabilesinden -bir tarikte- Velid İbn-i Mugire, yine Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ı vurmak için, büyük bir taşı alıp

sh:» (R.k.k: 621)

secdede iken vurmaya gitmiş; gözü kapanmış. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ı Mescid-i Haram'da görmedi, geldi. Onu gönderenleri de görmüyordu, yalnız seslerini işitiyordu. Tâ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm namazdan çıktı, ihtiyaç kalmadığından onun gözü de açıldı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 160

Me'hazler: El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/319-320; Eş-Şifa 1/351; Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/247; keza Aliyy-ül Karî 1/716; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/197; Tefsir-i Kurtubî 15/9; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/208

Zabıt şekli: Beyhakî'nin Delâil-ün Nübüvve eserindeki rivayet şöyledir: "Benî-Mahzum kabilesinden Ebu Cehil, Velid bin Mugire ve diğer bazıları, Peygamber'i öldürmek için niyetlendiler. Mescid-i Haram'da Peygamber'in namaz kıldığını görünce, O'nu öldürmek için Velid bin Mugire'yi gönderdiler. O da Peygamber'e doğru yürüdü, tâ Peygamber'in namaz kıldığı yere kadar geldi, Resul-i Ekrem (A.S.M.) namazda okuduğu kıraatini duyuyordu. Fakat onu göremiyordu."

Rivayetin sair kısmı aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olmakla beraber, az bazı fazlalıklar da vardır.

* * *

449/242- «Nakl-i sahih ile Ebu Bekir-i Sıddık'tan haber veriyorlar ki: Sûre-i "Tebbet Yedâ Ebî Leheb" nâzil olduktan sonra, Ebu Leheb'in karısı Ümm-ü Cemil denilen "Hammâlet-el Hatab" bir taş alıp, Mescid-i Haram'a gelmiş. Ebu Bekir ile Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm orada oturuyorlarmış. Gözü Ebu Bekir-i Sıddık'ı görüyor, soruyor: "Ya Ebâ Bekir! Senin arkadaşın nerede? Ben işitmişim ki, beni hicvetmiş. Ben görsem, bu taşı ağzına vuracağım." Yanında iken Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm'ı görmemiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 160

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 8/152; Mevarid-üz Zam'an sh: 416; Müstedrek -ül Hâkim 2/361; Müsned-i Humeydî 1/323; Eş-Şifa 1/711; El-Hasais-ül Kübra 2/318; Cem'-ül Fevaid 2/286; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/195; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/194

Zabıt şekli: Hâdise ve rivayet bir kaç tarikle gelmektedir. Aşağı yukarı hülâsası olarak Üstad'ın kaydettiği gibidir. Ebu Leheb'in karısı olan Ümm-ü Cemil'in asıl ismi ise, Avra' binti Harb'dir ve Ebu Süfyan'ın kız kardeşidir.

* * *

450/243- «Haber-i sahih ile haber veriliyor ki: Âmir İbn-i Tufeyl ve Erbed İbn-i Kays, ikisi ittifak ederek; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın yanına

sh:» (R.k.k: 622)

gitmişler. Âmir demiş: "Ben onu meşgul edeceğim, sen onu vuracaksın!" Sonra bakıyor ki, birşey yapamıyor. Gittikten sonra arkadaşına dedi: "Neden vurmadın?" Dedi: "Nasıl vuracağım, ne kadar niyet ettim, bakıyorum ki, ikimizin ortasına sen geçiyorsun. Seni nasıl vuracağım?"»

Risalede yeri: Mektubat sh: 160

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/353; Nesim-ür Riyad - Hafacî 3/249; keza Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/719; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/107; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/207; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 5/318

Zabıt şekli: Aliyy-ül Karî, hâdiseyi Beyhakî ve İbn-i İshak'tan nakleder.. ve aynen Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Hem Cem'-ül Fevaid 2/449 eserinde aynı hâdiseye benzer bir başka hâdiseyi de; Amr ve Vehb adlarında iki şahsın aynı tarzda teşebbüs ettiklerini ve yine akîm kaldığını kaydetmektedir.

* * *

451/244- «Nakl-i sahih ile haber veriliyor ki: Gazve-i Uhud'da veya Huneyn'de Şeybe İbn-i Osman-el Hacebî -ki, Hazret-i Hamza, onun hem amucasını, hem pederini öldürmüştü- intikamını almak için gizli geldi. Tâ Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın arkasından yalın kılıncı kaldırdı. Birden kılıncı elinden düştü. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona baktı, elini göğsüne koydu. Şeybe der ki: "O dakikada dünyada ondan daha sevgili bir adama bana olmazdı." İmana geldi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti: "Haydi git, harbet!" Şeybe dedi: "Ben gittim, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm önünde harbettim. Eğer o vakit pederim de rastgelseydi, vuracaktım."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 161

Me'hazler: Mecma-uz Zevaid 6/183-184; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/353; Nesim-ür Riyad Şerh-üş Şifa - Hafacî 3/248; ve keza Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/718; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/195; El-İsabe - İbn-i Hacer 2/157

Zabıt şekli: Hâdisenin Huneyn'de vuku' bulunduğunu Aliyy-ül Karî kaydetmiştir. Çünkü Şeybe Feth-i Mekke günü müslüman olmuştur. Ancak ihtimal vardır ki; Feth-i Mekke gününde İslâmı kabul etmiş. Amma sahih olmamış olabilir. Eğer hâdisiye O'nun İslâm'a girmesinden önce olmuşsa, o zaman Uhud Harbi'nde cereyan etmiş olmasına ihtimal verilebilir.

* * *

452/245- «Feth-i Mekke gününde Fedale namında birisi, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın yanına vurmaya niyetiyle geldi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ona bakıp tebessüm etti, "Nefsinle ne konuşun?" dedi ve Fedale için taleb-i mağfiret etti. Fedale imana geldi ve dedi ki: "O vakit ondan

sh:» (R.k.k: 623)

daha ziyade dünyada sevgilim olmazdı."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 161

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/354; Nesim-ür Riyad, Şerh-üş Şifa -Hafacî 3/248; ve keza Aliyy-ül Karî 1/718

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa'da Aliyy-ül Karî, rivayeti İbn-i İshak ve İbn-i Seyyid-in Nâs'dan nakletmektedir. Bu hadîs bizzat adı geçen Fedale'den rivayet edilmektedir. Onun isim ve künyesi "Fedale bin Ümeyr El-Leysî" yahud "Fedale bin El-Mülevvih El-Leysî"dir.

* * *

453/246- «Nakl-i sahih ile, Yahudiler su'-i kasd niyetiyle, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın oturduğu yere üstünden büyük bir taş atmak ânında, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm o dakikada hıfz-ı İlahî ile kalkmış; o su'-i kasd da akîm kalmış.»

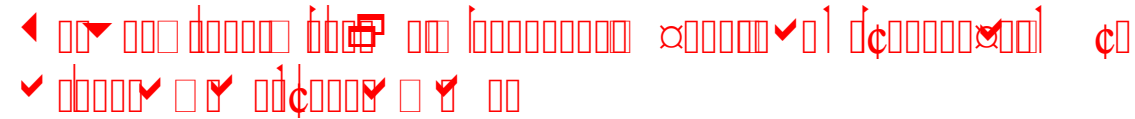
Risalede yeri: Mektubat sh. 161

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/104; El-Hasais-ül Kübra 1/525-526, birkaç tarik ve rivayetler var; Eş-Şifa-Kadı İyaz 1/352; Nesim-ür Riyad-Hafacî 3/243; Şerh-üş Şifa-Aliyy-ül Karî 1/716; Delâil-ün Nübüvve-Ebu Nuaym 2/489-490, iki ayrı ayrı tarik ile; keza Sîret-ü İbn-i İshak 2/190; Feth-ul Barî 8/323; Esbab-ı Nüzûl-Suyutî sh: 94

Zabıt şekli: Cem'-ül Fevaid'deki bir hadîs şöyledir: El-Hâfız Rezin El-Abderî'den nakledilmiştir ki; Resul-i Ekrem (A.S.M.) Medine'deki Benî-Nadir yahudi kabilesine gitmiş, Âmir bin Tufeylin istediği kan bedelini onlardan almaya çalışsın. Resul-i Ekrem'le beraber birkaç Sahabî de varmış. Oraya gittiğinde, sırtını bir evin duvarına dayayarak, yahudilerle konuşmaya başlamış. Onlar: "Pekiyi!" demişler. Bu arada yahudilerden birisi, arka taraftan, damın üstüne çıkmış, tam Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) üstüne büyük bir taş atmak üzere iken, Cebrail (A.S.) Resul-i Ekrem'e o su-i kasdı haber vermiş, o da hemen kalkmış. Dolayısıyla su-i kasd da akîm kalmış.

* * *

454/247- «Başta İmam-ı Buharî ve İmam-ı Müslim ve eimme-i hadîs, Hazret-i Âişe'den naklediyorlar ki: âyeti nâzil olduktan sonra, arasıra Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ı muhafaza eden zâtlara ferman etti:

Yani: "Nöbetdarlığa lüzum yok, benim Rabbim beni hıfzediyor."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 161

sh:» (R.k.k: 624)

Me'hazler: Tirmizî 5/351 hadîs no: 3406; Müstedrek-ül Hâkim 2/313, İmam-ı Zehebî sıhhatini ikrar etmiş; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/184 bir kaç rivayet şekliyle; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/709; Cem'-ül Fevaid 2/201; El-Metalib-ül Âliye 4/178

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem'in hıfz ve ismeti hakkında gelen hadîs ve rivayetler çoktur. Buharî ve Müslim'de başka tarz bazı rivayet şekilleri mevcuttur. Amma şuradaki rivayetin aynısı, Buharî ve Müslim'de değil, fakat isimleri verilmiş olan sair me'hazlerde aynendir ve sahih hadîslerdendir.

* * *

ONALTINCI NÜKTELİ İŞARET İRHASAT NEVİLERİYLE ALÂKADAR OLAN MU'CİZELER

Bu Onaltıncı Nükte ile âlakadar bir mukaddeme:

Kütüb-ü Sâbika olan eski Peygamberlerin mukaddes kitaplarında, Peygamberimize dair beşaretili âyetlerin; gerekse kâhin ve cinnî hâtiflerin; ve gerekse de ehl-i kitap olan Yahudî ve Hristiyan âimlerinin; Peygamberimizin risaletini kabul ve itirafları ve bir çoğunun İslâmiyeti kabul edip hidayete ermeleri hâdiseleri hakkında pek çok haberler ve rivayetler mevcuttur. Zaten Kur'an-ı Hakîm dahi bir çok âyetleriyle bu hususa küllî bir sûrette hükmeylemiştir. Biz şimdi o bahse girmeyeceğiz. İrhasat nevini dâhil olan mezkûr tevatür derecesindedirler. Tarih ve siyer kitaplarını mütalâa edenler, bunun böyle olduğunu bilebilirler. Ancak bu hâdiselerden bazılarının ferdî olarak vak'alarına dair rivayetlerinin bir kısmı hakkında, bazı muhaddislerce zaiftir denilmiş. Bu da muhaddislerin, en kuvvetli mes'eleler hakkında vârid olmuş hadîslerde bile, hadîs ilmi icabı icra etmiş oldukları gayet normal bir tahkik kaziyesidir. Hem seneden zaif de olsa, bu gibi mes'ele ve makamlarda geçerli olduğuna cumhur-u muhaddisînin ittifaklı görüşleri vardır.

Hazret-i Üstad Bediüzzaman, mu'cizat-ı Ahmediyeyi münhasıran beyan eden bu risalede kaydetmiş olduğu haber ve hâdisenin ekserisi; benzeri bir çok rivayet ve hadîslerin içerisinde seçilmiş ve en sahih ve doğru haber olarak kabul edilmiş bazı misallerdir. Yani buradaki rivayet ve haberler, mezkûr hususlara dair rivayet edilmiş haberlerden ancak az bazılarıdır.

Şimdi mezkûr rivayet ve haberleri kaydeden sahih ve makbul kitaplardan bazılarının isim, cild ve sahife numaralarını bir liste şeklinde vermek istiyoruz. Belki bazı meraklıların daha geniş araştırmalarına bir kolaylık olur:

1- Mezkûr rivayet ve haberlerin bazıları Kütüb-ü Sitte'den dahi kaydedilmiştir. Bunlardan bilhassa Sünen-i Tirmizî kitabında...

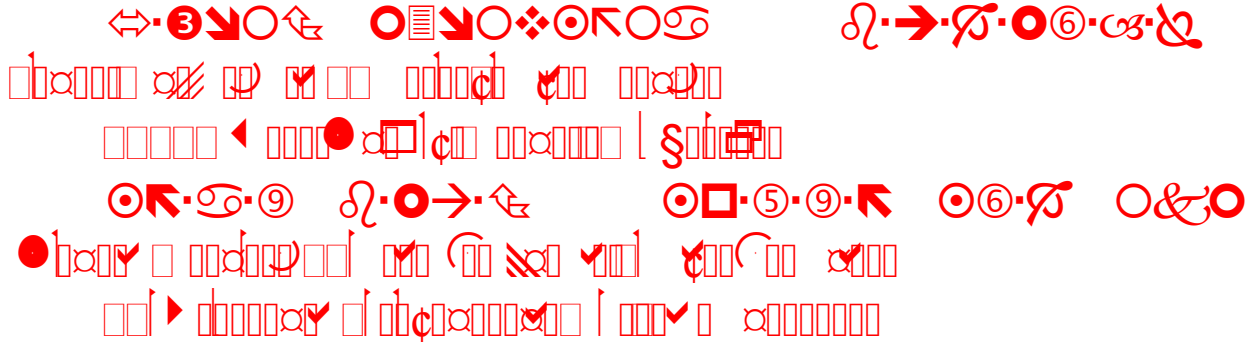
sh:» (R.k.k: 625)

- 2- Sünen-i Daremî Mukaddeme sh: 3-16...
- 3- Müsned-i Ahmed kitabının bir çok yerinde bulunmaktadır.
- 4- El-Musannef - San'anî 11/276
- 5- Mevarid-üz Zam'an Âlâ Zevaid-i İbn-i Hibban sh: 512-516
- 6- Müstedrek-ül Hâkim 2/597-609
- 7- El-Mevahib-ül Ledünniye - Kastalanî 1/101, 200
- 8- Mecma-uz Zevaid 8/214-252
- 9- El-Metalib-ül Âliye 4/3-32
- 10- Kenz-ül Ummal 12/353-413
- 11- El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 20/175-242
- 12- Cem'-ül Fevaid 2/52-75

Siyer ve tarih kitaplarından bazılarının isimleri ise şöyledir:

Tarih-i Taberî 2/277-393; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/220-333; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/3-311; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/23-274; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/354-369; Uyûn-ül Eser - İbn-ü Seyyid-in Nâs 1/21-89; İnsan-ül Uyûn - Sîret-ü Halebiye 1/184; Sîret-ü İbn-i Hişşam 1/155-251; Tabakat-ül Kübra - İbn-i Sa'd 1/150-194; Hayat-üs Sahabe 1/376; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Şeyh Yusuf Nebhanî sh: 24; El-Kâmil Fit-Tarih- İbn-ül Esir 2/33-98; Âlâm-ı Nübüvve - Ebu-l Hasen El-Maverdî sh: 86-210; El-Müsamerat - Muhyiddin-i Arabî kitabın tamamı.. ve hâkeza isimleri verilen kitaplar gibi daha birçok tefsirler ve siyer kitapları mevcuttur. Ayrıca sırf bu mevzuda yazılmış müstakil eserler de vardır.

Bütün o mezkûr kitapların bu husustaki rivayet ve haberlerini toplayarak güzel bir şiirle dile getiren, Allâme Ebu Muhammed Eş-Şakratisî'nin "El-Lâmiye" kasidesindeki beyti:

Üstte isim, cild ve sahife numaraları verilen kitaplar, Ondokuzuncu Mektub'daki irhasatın bütün haber ve rivayetleri için dahi ayrıca me'haz olarak verilecektir.

* * *

455/248- «Gayr-ı müslim olarak başta meşhur Rum Meliklerinden Hirakl itiraf etmiş, demiş ki: Evet İsa Aleyhisselâm, Muhammede Aleyhissalâtü Vesselâm'dan haber veriyor.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 163

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/455; Uyûn-ül Eser- İbn-i Seyyid-in Nâs 2/26,

sh:» (R.k.k: 626)

uzun şerh ve izahlar; Tirmizî 2/167; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/745; ve bir çok me'hazler için bak Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 412

Zabit şekli: Bazı rivayetlerde Hirakl ve İbn-i Natur'un ikisi de aynı şeyi söylediklerini kaydetmişlerdir. Bu rivayetlerin içinde en bârizi; İbn-i Abbas'ın (R.A.) Ebu Süfyan İbn-i Harb'dan naklettiği uzun rivayettir. Şöyledir: "Ben müslüman olmadan önce bir ara ticaret işleri için Şam'a gitmiştim. Orada iken, Resulullah'ın elçisi Dıhye'nin Peygamber'in mektubunu, evvelâ Busra valisine, o da onu Şam kralı Hirakl'e getirip verdiği sırada; Hirakl beni çağırdı..." ve rivayetin sair kısımları Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

456/249- Rum Meliki Mukavkis namında Mısır hâkimi gayr-ı müslim kaldığı halde ikrar etmiş ki: Evet kitaplarımızda onun evsafı vardır, ondan bahsediyorlar.

Risalede yeri: Mektubat sh: 163

Me'hazler: El-Hasais-ül Kübra 2/139; Eş-Şifa 1/384; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/744-745; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 4/80, 81 ve 272; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/362; El-Megazî - Vakidî sh: 403-404; Es-Sîret-üş Şamiye 4/463; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-i Cevzî 1/88; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 136; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/85

Zabıt şekli: Beyhakî ve Suyutî'nin tahrir ve tashihleriyle, Hâtıb bin Beltaa'dan rivayet şöyledir: "Resul-i Ekrem (A.S.M.) beni İskenderiye kralı Mukavkıs'a gönderdi. Ben Peygamber'in mektubunu alıp ona götürdüm. Mukavkıs beni kendi hususî evinde misafir etti. Onun yanında bir müddet kaldım. Sonra, kendi patriklerini topladığı bir günde beni de çağırdı ve bana dedi ki: "Şimdi sana bir söz söyleyeceğim, beni anlamamı istiyorum."

Dedim: "Nedir söyle!"

Dedi: "Seni gönderen o kimseden haber ver, o Peygamber midir?"

Dedim: "Evet, o Resulullah'tır."

Dedi: "Peki madem Peygamberdir, neden kendi kavmiyle başedemedi, tâ onu kendi beldesinden çıkarıp başka yere gönderdiler."

Ben de dedim: "Sen İsa'nın Peygamber olduğunu kabul edip iman ediyor musun? Neden onun kavmi ona karşı isyan edip onu asmak istediler de; o, onların helâki için beddua etmedi, tâ Cenab-ı Allah onu göklere çıkardı." Bunun üzerine Mukavkıs dedi ki: "Sen büyük bir hakîmin yanından gelen bir hakîmsin..."

sh:» (R.k.k: 627)

Diğer bir rivayette Mukavkıs, Peygamber'in mektubunu okuduktan ve elçisini dinledikten sonra demiş ki: "Evet, o bütün insanlara irsal edilmiş bir Peygamber'dir. İsa bin Meryem de bunu böyle haber vermiş ve ona tâbi' olmayı emretmiştir."

* * *

457/250- «Ülema-i Yehud'un en meşhurlarından İbn-i Suriya ve İbn-i Ahtab ve onun kardeşi Kâ'b Bin Esed ve Zübeyr Bin Bâtıya gibi meşhur ulema ve reisler, gayr-ı müslim kaldıkları halde ikrar etmişler ki: Evet kitaplarımızda onun evsafı vardır, ondan bahsediyorlar.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 163

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1-366; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/744-745; El-Bidaye Ven-Nihaye 4/80-81 ve 272; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/361-362; El-Megazî - Vakidî sh: 403-404; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/88; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/79 ve 2/492

Zabıt şekli: Mezkûr yahudî âlimlerinin herbirinin ayrı ayrı mâcera ve hikâyeleri olduğu için, tafsilatiyle o hikâye ve mâceralarını buraya kaydetmeye gerek görülmedi. Verilen me'hazlerin sahife numaralarına havele edildi.

* * *

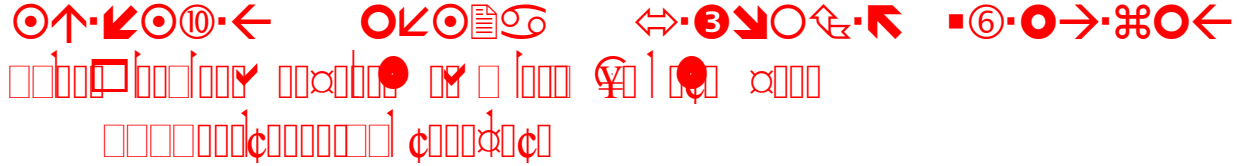
458/251- «Hem Yehûdun meşhur ülemasından ve Nasara'nın meşhur kışislerinden, kütüb-ü sâbıkada evsaf-ı Muhammediyeyi (A.S.M.) gördükten sonra inadı terkedip imana gelenler, evsafını Tevrat ve İncil'de göstermişler ve sair Yahudi ve Nasranî

ülemasını onunla ilzam etmişler. Ezcümle, meşhur Abdullah İbn-i Selâm ve Vehb İbn-i Münebbih ve Ebî Yâsir ve Şâmul ki bu zât, Melik-i Yemen Tübbâ' zamanında idi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 163

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/367, 2/526 ve 6/240-249; Kenz-ül Ummal 11/401, 12/390-408; Eş-Şifa 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739-743; Tirmizî 2/206; Cem'-ül Fevaid 2/453; Mecma-uz Zevaid 8/240

Zabıt şekli: Bu bölümde de bir kaç zâtın hayat ve mes'eleleri bir arada yazıldığı için uzunca tafsilat vermenin imkânı olmamaktadır. Verdiğimiz me'hazlere havale ederek, yalnız Abdullah bin Selâm'dan rivayet edilen bir tek sözü buraya kaydediyoruz:

Meâli: "Tevrat'ta Muhammed'in evsafı yazılıdır. İsa (A.S.) onun yanında defnedilecek."

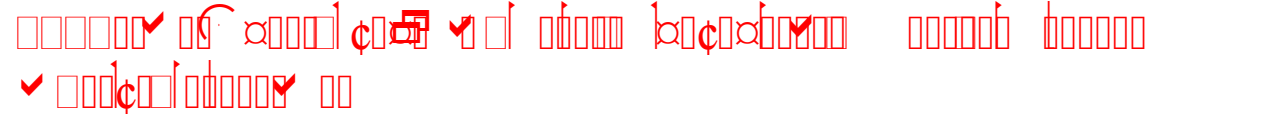
* * *

sh:» (R.k.k: 628)

459/252- «Sa'ye'nin iki oğlu olan Esid ve Sa'lebe ki; İbn-i Heyban denilen bir ârif-i billâh bi'setten evvel Benî-Nadîr Kabilesine misafir olmuş,

demiş. (Yani: Bir peygamberin zuhur etmesi pek yakındır. Şurası da onnu hicret yeridir.) Orada vefat etmiş. Sonra o kabile Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ile harbettikleri zaman Esid ve Sa'lebe meydana çıktılar, o kabileye bağıldılar:

Yani: İbn-i Heyban'ın haber verdiği zât budur; onunla harbetmeyiniz"»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/80-81, 4/31; Şerh-üş Şifa -Aliyy-ül Karî 1/744 ve 745; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 137; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/82

Zabıt şekli: Bu rivayet ve mes'eledde iki hâdisce vardır. Birisi: İbn-i Heyban'ın Şam'dan gelip, Medine'deki yahudîlerden Benî-Nadîr kabilesine misafir olması... İkincisi:

Sa'yenin iki oğlunun; Peygambere karşı isyan eden Benî-Nadîr kabilesine İbn-i Heyban'ın sözlerini hatırlamalarıdır. Bu her iki mes'elenin de rivayet şekilleri, verdiğimiz me'hazlerde tafsilatıyla bulunmaktadır.

* * *

460/253- «Ülema-i Yehûddan İbn-i Bünyamin ve Muhayrik ve Kâ'b-ul Ahbar gibi çok ülema-i Yehûd, evsaf-ı Nebeviyeyi kitaplarında gördüklerinden imana gelmişler, sair imana gelmeyenleri de ilzam etmişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Eş-Şifa 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739; Sıfat-üs Safve -Ebu-l Ferec İbn-i Cevzî 1/87; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 87, 88 ve 135; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 3/161-163; Delâil-ün Nübüvve -Ebu Nuaym 1/78-79

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem'in hayatında müslüman olmuş ülema-i Yehûddan Muhayrik'in çok güzel olan halleri anlatılmıştır. Ve keza Abdullah bin Sûriya'nın, Hz. Peygamber'in risaletini itiraf etmesi hâdisesi... Fakat Huyey bin Ahtab ve Ebu Yâsir ise, evsaf-ı Nebeviye'yi kat'î bildikleri halde, inadlarından iman etmemiş olmaları ve saire...

* * *

461/254- «Bahsi geçen meşhur Bahîra-i Rahib ki; Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm Şam tarafına amucasıyla gittiği vakit oniki yaşında idi. Bahîra-i Rahib, onun hatırı için Kureyşîleri davet etmiş. Baktı ki, kafileye gölge eden bir parça bulut, daha kafile yerinde gölge ediyor. "Demek aradığım adam orada kalmış!" Sonra adam göndermiş, onu da getirmiş. Ebu Talib'e demiş: Sen dön

sh:» (R.k.k: 629)

Mekke'ye git! Yahudiler hasûddurlar; bunun evsafı Tevrat'ta mezkûrdur, hiyanet ederler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Bahîra-i Rahib'le ilgili me'hazlerin bir çoğu 345 nolu bölümde verildiği için, burada sadece nümûne için bir-ikisini veriyoruz: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakîk 2/24, 5/382; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/364; Hüccetullah Ale-l Âlemîn Nebhanî sh: 158

Zabıt şekli: Bunun zabıt şekli de 345 nolu bölümde güzelce verilmiş olduğundan havale edilerek burada kısa kesildi.

* * *

463/256- «Dağatır isminde meşhur bir Nasranî âlimi; evsafını görmüş, iman etmiş; Rumlar içinde îlân etmiş, şehid edilmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: (Bu bölümü. me'hazleri 458 no.lu kısımda geçtiği için, ayrıca bir şey yazılmadı.)

Zabıt şekli: Dıhyet-ul Kelbî, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mektubunu Hirakl'e vermek üzere Bahreyn'e götürdüğü zaman, Dağatır ismindeki zât müslüman olmuş, Rumlar onu şehid etmişlerdir. İmam-ı Zehebî onun ismini "Terid-u Esmā-is Sahabe" kitabında Tabîî olarak kaydetmiştir.

* * *

464/257- «Nasranî rüesasından Hâris İbn-i Ebî Şümer-il Gassanî ve Şam'ın büyük dinî reisleri ve melikleri, yani Sahib-i İlya (*) ve Hirakl ve İbn-i Natur ve Cârud gibi meşhur zâtlar, kitaplarında evsafını görmüşler ve iman etmişler. Yalnız Hirakl, dünya saltanatı için imanını izhar etmemiş.»

(*) "İlya", Mekke ile Şam arasında, eskiden Busra diye bilinen bir yere yakın olan bir yere yakın olan bir belde idi. Oranın meliki İbn-i Natur idi, ki Dıhyet-ül Kelbî Peygamber'in mektubunu Hirakl'e vermek üzere ona götürüp vermiş idi. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 630)

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/7; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/744; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 121 (Cârud İbn-ül Ulâ'nın mühim haberleri); ve keza Hüccetullah sh: 150-151; El-Mevabih-ül Ledünniye 6/198; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/2108; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1094; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/101-102

Zabıt şekli: Burada da bir kaç zâtın hikâye ve hâdiseleri beraberce kaydedilmiş olmasından, hepsinin ayrı ayrı tafsilâtla hikâyelerini kaydetmek mümkün olmamaktadır. Sadece Cârud bin El-Ulâ'nın bir-iki şiir ve hallerini yazacağız:

İmam-ı Beyhakî İbn-i Abbas'tan şöyle rivayet etmiş ki: "Cârud İbn-ül Ulâ Medine'ye gelerek müslüman oldu ve Resul-i Ekrem'e hitaben şöyle dedi:

﴿أَشْكُرُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
الَّذِي بَدَّلَ لِي دِينِي
وَمَدَّنِي بِإِسْلَامِكَ
وَأَقْرَبَ لِي الْجَنَّةَ
وَأَمَّا مَنْ كَفَرَ بِكَ
فَمَا لَهُمْ بِكَ إِلَّا
بُغْضٌ وَأَعْدَاءٌ﴾

Yani: "Seni Hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki: Ben senin evsafını İncil'de bulduğum gibi, İbn-ül Betül de, yani Hazret-i İsa (A.S.) da seni müjdelemiştir."

Cârud İbn-ül Ulâ'nın şu gelecek manidar şiiri ise, onun kemâl-i imanına delâlet eder:

﴿أَشْكُرُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
الَّذِي بَدَّلَ لِي دِينِي
وَمَدَّنِي بِإِسْلَامِكَ
وَأَقْرَبَ لِي الْجَنَّةَ
وَأَمَّا مَنْ كَفَرَ بِكَ
فَمَا لَهُمْ بِكَ إِلَّا
بُغْضٌ وَأَعْدَاءٌ﴾

© 2009
Bu şiirin meâlini tam verseydik, uzun olacaktı. Mânasının hülâsası şudur ki: "Ben Allah'ın Hak olduğuna şehadet getiriyorum. O benim için kalb sebatı ihsan etti ki, onunla iman ve hareket kazandım. Ayrıca Resulullah'ın Peygamberliğine iman ettiğim bilinsin ki, ben Hanif dini olan İslâmiyeti, yeryüzünde bulunduğum müddetçe yaşayacağım, yaşatacağım... ilh."

Bu şiirin meâlini tam verseydik, uzun olacaktı. Mânasının hülâsası şudur ki: "Ben Allah'ın Hak olduğuna şehadet getiriyorum. O benim için kalb sebatı ihsan etti ki, onunla iman ve hareket kazandım. Ayrıca Resulullah'ın Peygamberliğine iman ettiğim bilinsin ki, ben Hanif dini olan İslâmiyeti, yeryüzünde bulunduğum müddetçe yaşayacağım, yaşatacağım... ilh."

465/258- «Hem bunlar gibi Selman-ül Farişî, o da evvel nasranî idi. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'in evsafını gördükten sonra, onu arıyordu.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Feth-ül Barî Şerh-i Buharî - İbn-i Hacer 7/277; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/82-10; El-Bidaye Ven-Nihaye 2/310-316; Müsned-i Ahmed 5/437; Sîret-i İbn-i Hişşam 1/233; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym hadîs no:

sh:» (R.k.k: 631)

213; Tarih-ül İslâm - Zehebî 2/51; Müstedrek-ül Hâkim 3/604; Eş-Şifa 1/364; Şerh-üş Şifa 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/670; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 144; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/258-264

Zabıt şekli: Hazret-i Selman-ı Pâk'in (R.A.) hayat hikâyesi gayet meşhur ve hattâ tevatür derecesinde sahih olduğundan ve herkes onu duymuş olmasından, başka birşey yazmaya gerek duymadık.

466/259- «Temim namında mühim bir âlim, hem meşhur Habeş Reisi Necaşî, hem Habeş nasarası, hem Necran papazları; bütün müttefikan haber veriyorlar ki: Biz, evsaf-ı Nebeviyeyi kitaplarımızda gördük, onun için imana geldik.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 164

Me'hazler: Eş-Şifa 1/364; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/744-746; Risale-i Hamidiye - Hüseyin-i Cisrî, Türkçe Terceme 1/240; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 163

Zabıt şekli: Habeş Meliki Necaşî ve Habeş nasarasının bahsi ve me'hazleri, 462 no.lu bölümde geçmiştir. Amma Necran papazlarının kıssa ve hikâyelerini ise, kaydedilen me'haz kitaplara havale edere, yalnız Temim-üd Darî'nin müslüman oluşu ve Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) "Bir adada bağlı bulunan mesih-i deccal hakkında mâcerasını anlatan zât o olduğu yazılıdır. Onun o hadîsi de, Sahih-i Müslim 4/2262 sahifesindeki hadîstir ki, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Temim'den naklen o hâdiseyi beyan buyurmuşlardır. Sair uzun kıssaları ve Peygamberimizle olan konuşmalarını uzunca kaydetmek mümkün olamadığından kısa kestik.

* * *

KÜTÜB-Ü SÂBIKADAKİ ÂYETLERDEN NÜMÛNELİK BİRKAÇI

Kütüb-ü sâbıkada Hazret-i Resul-i Ekrem olan Hazret-i Muhammed (A.S.M.) hakkında müjde veren ve işaret eden âyetlerden tesbit edilmiş olanları hayli çoktur. Bunların bazı me'haz kitapları 138 no.lu kısımda fihriste halinde verilmiştir, oraya da müracaat edilebilir. Hazret-i Üstad Bediüzzaman, hayli kesretli olan bu âyetlerin içerisinden nümûne için sadece otuz tane âyeti seçmiştir. Bu seçilen âyetlerin bir çoğu da, asr-ı saadette, henüz çok tahrifata mâruz kalmamış olan Kütüb-ü Sâbıkadan tesbit edilmiş âyetlerdir. Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) zuhurundan sonra, o kitaplar artık durmadan tahrif üstüne tahriflere mâruz kalmışlardır. Bu davanın şâhidi ise, son asrımızda Hindli Şeyh Rahmetullah "İzhar-ül Hak" isimli eserinde bu mes'eledede yaptığı tahkikat ile gösterdiği deliller bunun ispatıdır. Lâkin yine de ve buna rağmen, son

sh:» (R.k.k: 632)

asırda Hüseyin-i Cisrî Risale-i Hamidiye'sinde Peygamberimize işaret eden yüzondört âyeti tesbit edebilmiştir.

Bediüzzaman Hazretleri nümûne kabilinden kaydetmiş olduğu gelecek otuz kadar âyetlerin me'hazlerini, şimdi bu zamanda o Kütüb-ü Mukaddese'de arayıp aynısıyla bulmak elbette ki mümkün değildir. Çünkü bu gün o kitaplar allak-bullak olmuş bir durumdadır. Bununla beraber bu âyetlerden Üstad Hazretleri bazılarını, eskiden Türkçeye tercüme edilmiş olan İncil ve sair kitaplardan, bab ve âyet numarasını vererek kaydetmiş. Evliya Çelebî'nin Seyahatname kitabından da bir âyeti zikretmiş. Bu durumda; biz sadece Hazret-i Üstad tarafından, gerek Arabça olarak kaydedilmiş, gerekse Türkçeye tercüme edilmiş âyetlerin asıllarını hadîs ve siyer kitaplarından me'hazlerini vermeye çalışacağız. Bu âyetlerin tek-tük bazı me'hazlerini Hüseyin-i Cisrî'den de göstereceğiz.

Eski Kitap Âyetleri

467/260- «Zebur'da şöyle bir âyet var:

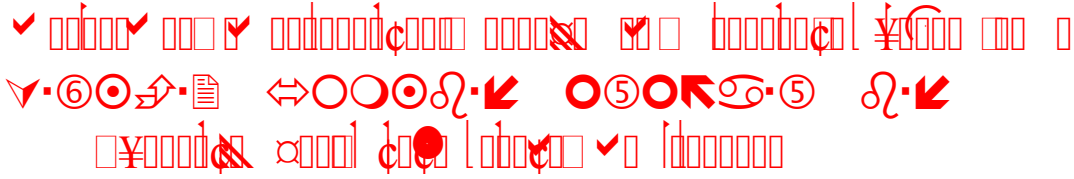
Risalede yeri: Mektubat sh: 166

Me'hazler: Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 112-113; El-Mevabih-ül Ledünniye - Kastalanî 6/189

Zabıt şekli: Aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Bu isimler, eski kitapların ayrı ayrı âyetlerinde bulunmaktadır.

* * *

474/267- «Zebur'un âyeti:

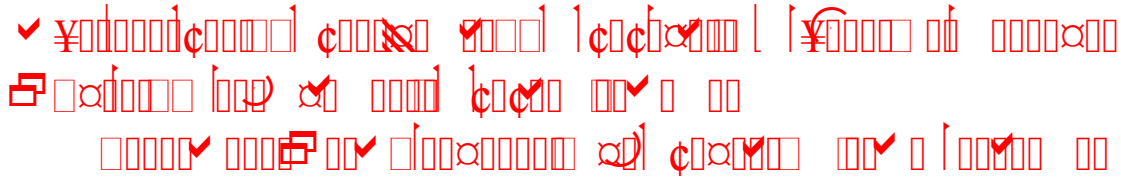

Risalede yeri: Mektubat sh: 166

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/353; Hayat-üs Sahabe 1/18; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/326; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739 ve 746; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 122

Zabıt

şekli:

Meâli: "Ya Davud! Senden sonra bir Peygamber gelecek. O'nun ismi Ahmed ve Muhammed ve Sâdik olacak. Ben O'na ebediyyen hiç kızmayacağım."

* * *

475/268- «Abdullah İbn-i Amr İbn-il Âs ve meşhur ülema-i Yehud'dan en evvel İslâm'a gelen Abdullah İbn-i Selâm ve meşhur Kâ'b-ül Ahbar denilen Benî-İsrail'in allâmelerinden; o zamanda daha çok tahrifata uğramıyan Tevrat'ta aynen şu gelecek âyeti ilan ederek göstermişler. Âyetin bir parçası şudur ki: Hazret-i Musa ile hitabdan sonra, gelecek peygambere hitaben şöyle diyor:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

sh:» (R.k.k: 636)

Risalede yeri: Mektubat sh: 166

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/346; Sünen-i Daremî 1/14-15; Hayat-üs Sahabe 1/17; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/326; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 105 ve 135; Eş-Şerfa - Acürri sh: 444 ve 452

Zabıt şekli: Ufak tefek bazı lafızlar hâriç, âyetin sair kısmı aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Yalnız onun devamında:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

cümlesi vardır.

Meâli: Hem Üstad'ın kaydettiği Arabça kısmının ve hem de zabıt şeklindeki devamının meâlidir:

"Ey Peygamber-i Zîşan! Biz muhakkak ki, seni hem şâhid hem müjdeleyici, hem de korkutucu olarak.. ve hem de ümmîler cemaatına bir mesned olarak gönderdik. Sen benim abdimsin. Ben seni mütevekkil ismiyle isimlendirdim. Öyle bir mütevekkil ki, ne çok katı kalbli, ne de sokaklarda kibirli kibirli yürüyenlerden yaptım.. ve ne de o Peygamber kötülüğe karşı kötülükle mukabele etmez. Belki daima afveder ve bağışlar. Cenab-ı Allah O'nun ruhunu almaz, tâ ki eğriliğe girmiş olan din yolunu doğrultuncaya kadar.. hem tâ ki, herkes "Lâilahe İllallah" deyinceye kadar... Hem O Peygamber'le kör gözleri açacak, sağır kulakları işitir hale getirecek ve gaflet içinde ölmüş olan kalbleri diriltecektir."

* * *

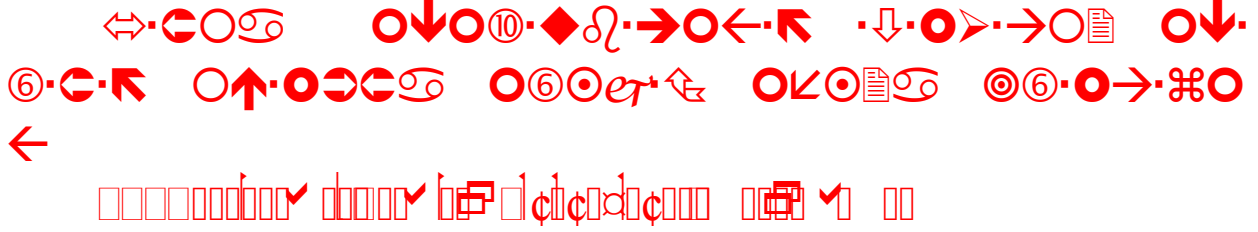
476/269- «Tevrat'ın bir âyeti daha:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 167

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/346-351; Sünen-i Daremî 1/14-15; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 116; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/72

Zabıt şekli: Sîret-ül Halebiye'deki rivayet:

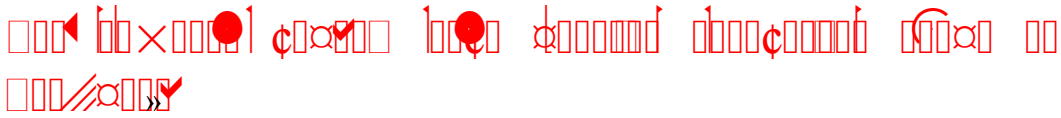
ifadesiyledir. Hem bu âyet, gelecek olan 478 numaradaki âyetin son bir parçası tarzındadır.

Meâli: "Abdullah'ın oğlu Muhammed Allah'ın Resulüdür. Mekke'de doğacak, muhaceret yeri Taybe, yahud Tabe (Medine) olacak. O'nun mülkü, yani hâkimiyeti Şam bölgesini kaplayacak.. ve onun ümmetini hamd edici kimseler olacaklar..."

* * *

sh:» (R.k.k: 637)

477/270- «Tevrat'ın diğer bir âyeti daha:

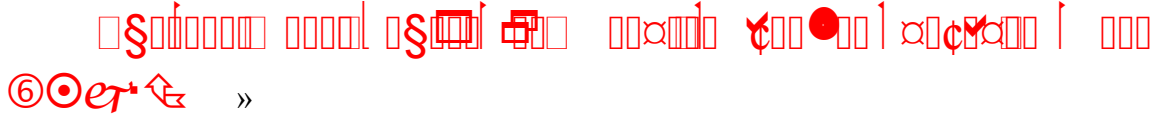
Risalede yeri: Mektubat sh: 167

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/346; El-Mevabih-ül Ledünniye - Kastalanî 6/192

Zabıt şekli: Bu âyet geçmiş 475 numaralı bölümdeki âyetin içinde de geçtiği gibi, onun me'haz ve meâli de orada verilmiştir.

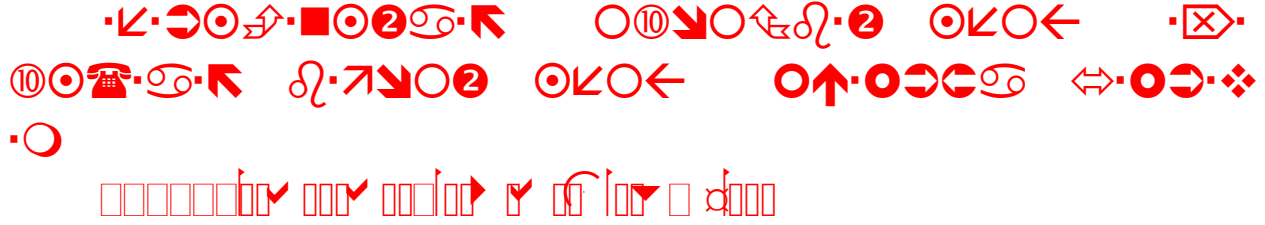
* * *

478/271- «Tevrat'ın diğer bir âyeti daha:

Risalede yeri: Mektubat sh: 167

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 105 ve 119

Meâli: Hz. Üstad'ın verdiği Türkçe metin, âyetin aynı zamanda meâlidir.

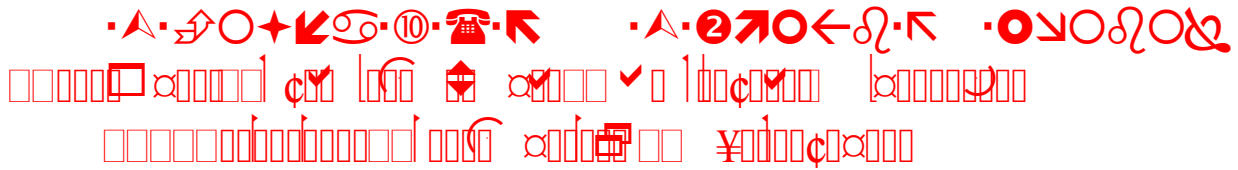
* * *

481/274- «Tevrat'ta Fâran Dağları'ndan zuhur eden peygamberin sahabeleri hakkında şu âyet var: "Kudsîlerin bayrakları beraberindedir ve onun sağındadır."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 168

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/348; Hüccetullah Ale-l Âlemîn-Nebhanî sh: 113

Zabıt şekli: Hüccetullah kitabında şöyle bir âyet var:

Meâli: "Ey hüküm sahibi, kılıncını kuşan! Çünkü senin dinin ve şeriatın, senin elin, yahutta sağındaki muavinlerinin heybetiyle bağlıdır."

* * *

482/275- «Eş'îya Peygamberin kitabında, Kırkikinci Babında şu âyet vardır: "Hak Sübhanehu âhir zamanda, kendinin istifagerde ve bergüzidesi kulunu ba's edecek ve ona Ruh-ul Emin Hazret-i Cibril'i yollayıp, Din-i İlahîsını ona talim ettirecek. Ve o dahi, Ruh-ül Emin'in talimi veçhile nâsa talim eyliyecek ve beyn-en nâs hak ile hükmedecektir. O bir nurdur, halkı zulûmattan çıkaracaktır. Rabbin bana kabl-el vuku' bildirdiği şeyi, ben de size bildiriyorum."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 168

Me'hazler: Türkçe Kitab-ı Mukaddes İşaya bab: 42 âyet: 1-4, 7 ve 9 sh: 704; Osmanlıca İncil sh: 848-849

* * *

483/276- «Mişail namiyle müsemma Mihail Peygamberin kitabının Dördüncü Babında şu âyet var: "Âhîrzamanda bir ümmet-i merhume kaim olup, orada Hakk'a ibadet etmek üzere, mübarek dağı ihtiyar ederler. Ve her iklimden orada birçok halk toplanıp, Rabb-ı Vâhid'e ibadet ederler. Ona şirk etmezler."»

sh:» (R.k.k: 639)

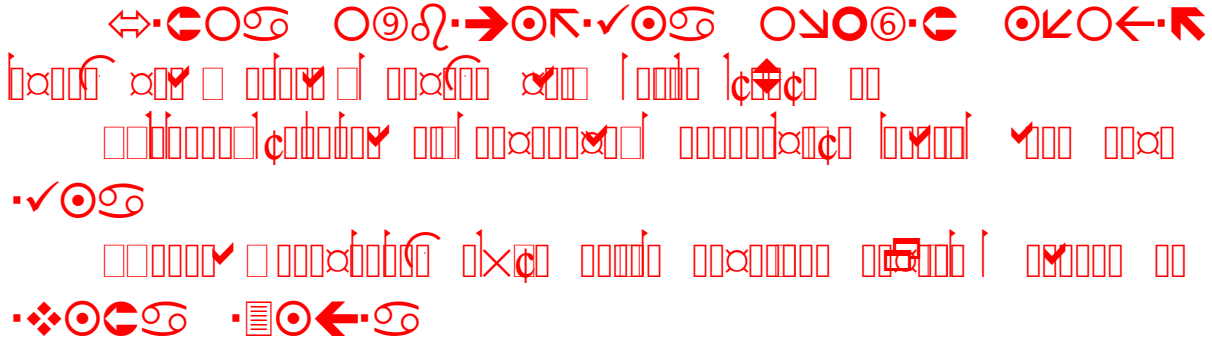
Risalede yeri: Mektubat sh: 168
Me'hazler: Türkçe Kitab-ı Mukaddes Mika Bab: 4, Âyet: 1-2 sh: 877; Osmanlıca
İncil sh: 1089-1090

* * *

484/277- «Zebur'da Yetmişikinci Babında şu âyet var: "Bahirden bahire mâlik ve nehirlerden, Arz'ın makta' ve mütehasına kadar mâlik ola.. ve kendisine Yemen ve Cezayir Mülûkü hediyeler götüreler.. ve padişahlar ona secde ve inkıyad edeler.. ve her vakit ona salât ve her gün kendisine bereketle dua oluna.. ve envarı Medine'den münevvir ola.. ve zikri ebed-ül âbâd devam ede.. onun ismi, şemsin vücudundan evvel mevcuddur. Onun adı, güneş durdukça münteşir ola..."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 168
Me'hazler: Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 91/104; Türkçe terceme edilmiş Risale-i Hamidiye 1/410; Türkçe Kitab-ı Mukaddes Mezmurlar bab: 72 sh: 581-582

Zabıt şekli: Hazret-i Davud'un Zebur'undan alınan âyetin Arabçası şöyledir:

Meâli: Türkçe metninde aynen onun tercümesini Hazret-i Üstad kaydetmiştir.

* * *

485/278- «Türkçe Yuhanna İncili'nin Ondördüncü Bab ve otuzuncu âyeti şudur: "Artık sizinle çok söyleşmem, zira bu âlemin reisi geliyor. Ve bende, onun nesnesi aslâ yoktur!"»

Risalede yeri: Mektubat sh: 169
Me'hazler: Türkçe Terceme Risale-i Hamidiye 1/355

Zabıt şekli: "Ebu-l Âlem" ve "Reis-üs Selâm" ibareleri ile aynı mânada zikredilmiştir.

* * *

486/279- «İncil-i Yuhanna, Onaltıncı Bab ve yedinci âyeti şudur: "Amma ben, size hakkı söylüyorum. Benim gittiğim, size faidelidir. Zira ben gitmeyince, tesellici size gelmez."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 169

Me'hazler: Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 95, 96 ve 97'de: Hazret-i İsa'dan müjdelenmiş olan ve semavat ve arzın melekûtunun geleceğinin haberi verilmiş ve o vaktin yaklaşmış olduğunu söyleyen âyetler vardır. Nebhanî, kitabında bu âyetin tefsirinde şöyle yazmış: "Semavat ve arzın melekûtundan murad ise, maddî ve manevî bir saltanatın gelmesinin müjdesidir." denilmiş.

* * *

489/282- «İncil-i Yuhanna, Onikinci Bab ve onüçüncü âyet: "Amma o Hak ruhu geldiği zaman, sizi bilcümle hakikata irşad edecektir. Zira kendisinden söylemiyor. Bilcümle işittiğini söyleyerek, gelecek nesnelere size haber verecek."»

sh:» (R.k.k: 641)

Risalede yeri: Mektubat sh. 169

Me'hazler:Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/743; Es-Sîret-ül Halebiye 1/346

Zabıt şekli: 488 no.lu bölümde bir uzun âyetin devamının bir parçası olarak kaydedilmiş ve me'haz ve meâli de verilmiştir.

* * *

490/283- «Kütüb-ü Enbiya'da, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın Muhammed, Ahmed, Muhtar manasında Süryanî ve İbranî isimleri var. İşte Hazret-i Şuayb'ın suhufunda isim, Muhammed manasında "Müşeffat" tır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/353; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 112; El-Mevahi-ül Ledünniye 6/189

Zabıt şekli: "El-Müşeffah" veya "El-Müşeffak" olarak iki isim dahi aynı mânada geçmektedir.

* * *

491/284- «Tevrat'ta yine Muhammed mânasında "Münhamenna", hem Nebiyy-ül Haram manasında "Himyata" »

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/346 ve 354; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 112-113

Zabıt şekli: "Münhamenna" aynen geçmektedir. Ancak ikinci isim olan "Himyata" tarzında değil, belki "Hammetaya" yahut "Hameyyata" veyahud da "Hubeyta" olarak geçmektedir.

* * *

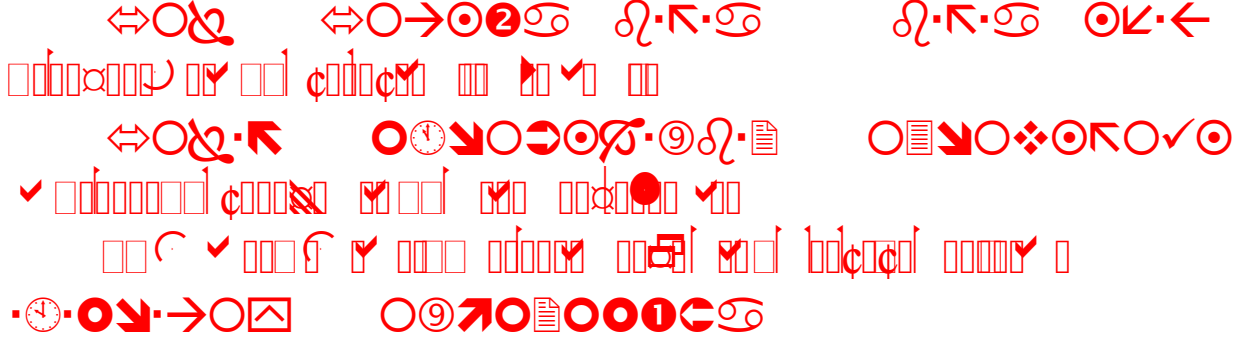
492/285- «Zebur'da, El-Muhtar ismiyle müsemmadır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/353; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 113; Hadarat-ül İslâmiye Dergisi bir ve ikinci sayılarında, "Semavî kitaplarda Hz. Muhammed" ünvanlı seri makaleler ve eserinde aynen geçmektedir.

Zabıt şekli: Rivayet Hazret-i Ömer'den gelmektedir. Demiş:

Meâli: Hazret-i Ömer diyor: Resul-i Ekrem bana sordu: "Ey Ömer, sen biliyor musun ben kimim?" Ve devam etti: "Fahr olmasın, ben öyle bir kimseyim ki, ismim Tevrat'ta Ahyed, İncil'de Baraklit, Zebur'da Himeyyata ve İbrahim'in suhufunda Tabtab'dır..."

* * *

sh:» (R.k.k: 643)

497/290- «İncil'de, esma-i Nebevî'den "Sahih-ül Kadîbi Ve-l Herave»

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/346, 347; Şerh-üş Şifa- Aliyy-ül Karî 1/739; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 114

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem'in o mânadaki ünvanı birkaç çeşit lafızlarla gelmiştir. Meselâ "Sahim-üt Taç, Sahib-ün Na'leyn, Sahib-ül Herave, Sahib-ün Medrea, Sahib-ül Kadîb" gibi lafızlarla...

* * *

498/291- «Yine İncil'de "Sahib-ür Tac"dır. »

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/739; Hücetullah Ale-l Âlemîn sh: 113-114

Zabıt şekli: Aynen kaydedildiği tarzda geçmektedir.

* * *

499/292- «Hem İncil'de El-Baraklit veyahut El-Faraklit ki İncil tefsirlerinde, "Hak ve bâtılı birbirinden tefrik eden hakperest" mânası verilmiş ki, sonra gelecek insanları hakka sevkedecek zâtın ismidir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 170

Me'hazler: Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 112

... Sonra gizli Abdülmuttalib'i çağırmiş, "O çocuğun cediti de sensin" diye kerametkârane, bi'setten evvel haber vermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 173

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/9; Es-Sîret-ül Halebiye 1/187; El-Bidaye Ven-Nihaye 2/328; Eş-Şifa 1/143; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/740; Müstedrek-ül Hâkim 2/388; Hücetullah Ale-l Âlemîn sh: 143-145; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/95-96

ve □

... için, bak aynı eser 1/98

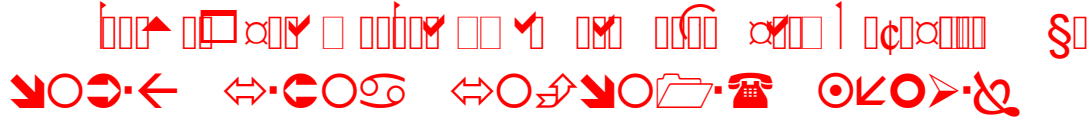
Zabıt şekli: Seyf bin Zîyezen, Peygamberimizin doğumundan iki yıl evvel; Habeşlilerin Yemen'e tasallutlarını bertaraf edip, onları kovup muzaffer olduğunda, onu tebrik için Arablardan ayrı ayrı temsilci grublar ona gitmişler, zafer ve nusretini tebrik etmişlerdir. Bu arada Kureyşliler namına da temsilci bir cemaat gitmiş. Bunların içinde Abdülmuttalib, Ümeyye bin Abd-i Şems, Abdullah bin Ced'ân, Huveylid bin Esad bin Abdüluzza ve Vehb bin Abd-i Menaf bin Zühre ve Kureyş'ten bu zâtlar gibi daha bazıları beraber Yemen'in San'a şehrine gitmişler. Seyf bin Zîyezen'in Gamedan isimli sarayına gitmişler ve uzun izahlar... En sonunda Abdülmuttalib ile hususî şekilde görüşerek mezkûr sözleri söylemiştir. Bütün me'hazler bu hadîseyi kaydetmektedirler.

* * *

506/299- «Varaka İbn-i Nevfel (Hatice-i Kübra'nın ammizâdelerinden) bidayet-i vahiyde Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm telâş etmiş. Hatice-i Kübra o hâdiseyi, meşhur Varaka İbn-i Nevfel'e hikâye etmiş. Varaka demiş: "Onu bana gönder." Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Varaka'nın yanına gitmiş, mebde-i vahiydeki vaziyeti hikâye etmiş. Varaka demiş:

sh:» (R.k.k: 647)

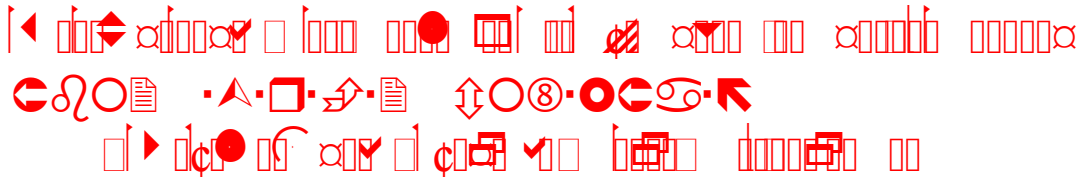
Yani: "Telâş etme, o hâlet vahiydir. Sana müjde! İntizar edilen Nebi sensin! İsa, seninle müjde vermiş.»

Abdurrahman bin Avf der ki: "Bu beytleri aldım ve hemen Mekke'ye döndüm. Mekke'de en evvel Ebu Bekir'le karşılaştım, haberi Ebu Bekir'e anlattım. Ebu Bekir (R.A.) bana: "Hemen Peygamber'e git!" dedi. Ben Hatice'nin evine vardım. Resul-i Ekrem (A.S.M.) beni görünce, tebessüm eyledi ve buyurdu ki: "Ben şimdi karşımda temiz ve güzel bir yüz, bir sîma görüyorum, arkasında bir hayrın, bir beşaretin bulunduğunu umuyorum. Söyle nedir?" Dedim: "Size bir emanet var." "Bir mektub mu?" "Evet!" dedim ve müslüman oldum ve hikâyeyi kendisine anlattım. Bunun üzerine dedi ki: "Evet, Hımyerli kardeş mü'mindir, beni tasdik ediyor."

* * *

508/301- «Nasara ülema-yı benâmından İbn-ül Ulâ, bi'setten ve Peygamberi görmeden evvel haber vermiş. Sonra gelmiş. Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm'ı görmüş, demiş:

Risalede yeri: Mektubat sh: 174

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/744; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 121 ve 208

Zabıt şekli: Bu zâtın İslâmiyeti ile alâkadar bazı me'hazler, 464 no.lu bölümde verilmiş. Orada sözlerin meâli de kaydedilmiştir. Ayrıca Cârud İbn-ül Ulâ'dan mühim bir şiir de kaydedilmiştir. Asıl ismi, Cârud bin El-Ulâ'dır. Rivayet, aşağı yukarı Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

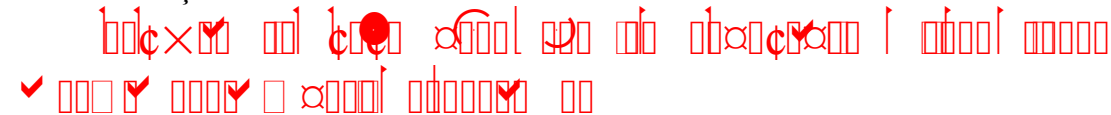
509/302- «Bahsi geçen Habeş padişahı Necaşî demiş:

Risalede yeri: Mektubat sh: 174

Me'hazler: Cem-ül Fevaid 2/66; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/285; Eş-Şifa -Kadı İyaz 1/364; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 115
sh:» (R.k.k: 649)

Zabıt şekli:

Meâli: "Ben eğer şu saltanatta olmasaydım, O'na tabi' olup, hizmetkârı olurum. Hem de öyle bir hizmetkâr ki, O'nun ayakkabılarını taşır ve ellerine su dökerdim."

* * *

KÂHİNLERLE ALÂKADAR MU'CİZELER

510/303- «Şikk isminde meşhur bir kâhindir ki; bir gözü, bir eli, bir ayağı varmış. Âdeta yarım insan... İşte o kâhin, manevî tevatür derecesinde kat'î bir sûrette tarihlere geçmiş ki; Risale-i Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâm'ı haber verip, mükerreren söylemiştir.»

Risalede yeri: Mektubat sh. 174

Me'hazler: Eş-Şifa 1/365; Şerh-üş Şifa -Aliyy-ül Karî 1/747; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/123 ve 125; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî 168-172 ve diğer bazı me'hazler için 138 no.lu kısma da bakılabilir.

Zabıt şekli: Yemen Meliki Rubey'a bin Nasr'ın gördüğü rü'yadan dehşet alması üzerine, rü'yasını Şikk ve Satîh'a ayrı ayrı olarak tâbir ettirmek üzere onlara haber göndermiş. Evvelâ Satîh gelmiş. Satîh'ın asıl ismi, Rubey' bin Rubey'a bin Me'sud bin Mazen bin Ziib bin Ady bin Mazen bin Gassan'dır. Satîh'a rü'yasını anlatmış. O da tâbir etmiş. Ve hülâsa olarak: Âhırzaman Peygamberinin yakında zuhur edeceğini ona söylemiş. Sonra Şikk'ı getirmişler. O da aşağı yukarı rü'ya için aynı tâbiri söylemiş... ilh. Uzun sözler ve hikâyeler...

* * *

511/304- «Meşhur Şam kâhini Satîh'dir ki; kemiksiz, âdeta azâsız bir vücut, yüzü göğsü içinde bir acûbe-i hilkat ve çok da yaşamış bir kâhindir. Gaibden verdiği doğru haberler, o zaman insanlarda şöhret bulmuş. Hattâ Kisra (yani Fars padişahı) gördüğü acib rü'yası ve velâdet-i Ahmediye (A.S.M.) zamanında sarayın ondört şerefesinin düşmesinin sırrını Satîh'den sormak için, Muzyan denilen âlim bir elçisini göndermiş. Satîh demiş: "Ondört zât sizlerde hâkimiyet edecek, sonra saltanatınız mahvolacak. Hem birisi gelecek, bir din izhar edecek. İşte o sizin din ve devletinizi kaldıracak!" meâlinde Kisra'ya haber göndermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 174

Me'hazler: El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/355-269; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/126-129; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/365; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/747; Hüccetullah Ale-l Âlemîn sh: 168, 173 ve 175; El-Hasais-ül Kübra -

sh:» (R.k.k: 650)

Suyutî 1/128-130; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/125

Zabıt şekli: Beyhakî'nin ve Ebu Nuaym'in Delâil-ün Nübüvve eserlerinde: Kisra, kendi sarayının eyvanın inşikakından dehşet alıp, mânasını sormak isterken; Muzyan da, üstte bahsi geçmiş olan dehşetli rü'yayı gördüğünü Kisra'ya söylemiş... Ve daha sonra bu Muzyan denilen Kisra'nın elçisi Şam'a, Satîh'a gelerek, her iki mes'eleyi tâbir ettirmiş. Hikâyesi hayli uzundur. Hülâsa olarak Hazret-i Üstad onun özünü almıştır.

* * *

sh:» (R.k.k: 652)

(Yani: Hak geldi, Nur saçtı... Bâtıl ise, mahvoldu, kökü kazıldı.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 175

Me'hazler: Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/748; El-Hasais-ül Kübra 1/252-271

Zabıt şekli: Aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu için başka birşey yazmadık.

* * *

SANEMLER VE ONLARA KESİLEN KURBANLARDAN DUYULAN SESLER

516/309- «Mâzen Kabilesinin sanemi bağırıp demiş:

□▶ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□□□□□□
□□□□ □□□□ □□□□□□□□

(Yani: Şu gelen Mürsel Peygamber, O'na indirilmiş hak kitap ile gelmiştir.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 175

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/255; Es-Sîret-ül Halebiye 1/325; El-Bidaye Ven-Nihaye 2/337; Mecma-uz Zevaid 8/247; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/747; El-Hasais-ül Kübra 1/252-271; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/115; El-İstiab - İbn-ü Abdi-l Berr 3/446

Zabıt şekli: İmam-ı Beyhakî ve Suyutî'nin zabıtlarına göre; Umman'daki Mâzin-üt Taî, kendi kabilesine reis iken, putlara hizmet eder, ibadet ederdi. Kendisinin özel bir putu vardı. İsmi "Naciz" idi. Şerh-üş Şifa'da ise, ismi "Bacir" imiş. Mâzin kenidisi diyor: "Birgün puta bir kurban kesildi, ben sanemden şu sesi duydum:

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Meâli: Hülâsası şudur: "Ey Mâzin! Anla, bak câhil kalma! Şu gelen Peygamber Hak ile gelmiştir. Ona iman et ki, doğrulasın..."

* * *

517/310- «Abbas İbn-i Mirdas'ın sebab-i İslâmiyeti olan meşhur vakıa şudur ki: Dumar namında bir sanemi varmış; o sanem, bir gün böyle bir ses vermiş:

(Ey kurban kesenler! Mühim bir iş var, bir insan fasih bir dil ile "Lâilâhe İllallah" söylüyor!)

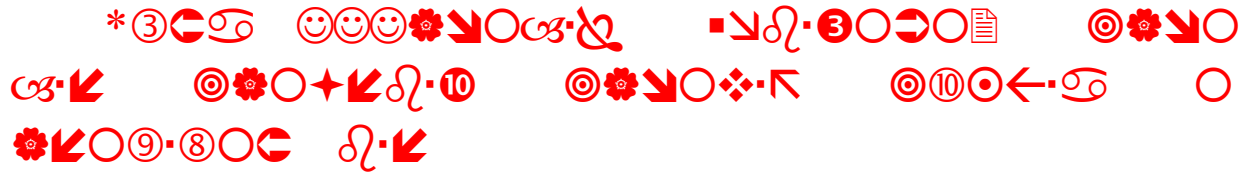
Risalede yeri: Mektubat sh: 176

Me'hazler: Sahih-i Buharî 5/61; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 7/177; Kenz-ül Ummal 12/363; El-Hasais-ül Kübra 1/252; Es-Sîret-ül Halebiye 1/327; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/332-333, iki rivayet tarikiyle; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/749; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 198

Zabıt şekli: Me'hazlerdeki zabıtlarda, Hazret-i Ömer'in (R.A.) sanemden duyduğu ses, bir kaç tarzda gelmiştir. Bazı rivayetlerde:

dır. Diğer bazılarında da:

dır.. ve hâkeza birkaç tarz ve sûrette gelmiştir.

* * *

sh:» (R.k.k: 654)

ESKİ TAŞLARDA VE KABİR TAŞLARINDA GÖRÜLMÜŞ BAZI ACİB YAZILAR

519/312- «Bazı taşlar üstünde ve kabirlerde ve kabirlerin mezar taşlarında hatt-ı kadîm ile

gibi ibareler bulunmuş; onunla bir kısım insanlar imana gelmişler.»

(Arabçasının meâli: "Muhammed, Muhlis ve Emin'dir.")

Risalede yeri: Mektubat sh: 176

Me'hazler: Tirmizî kitab: 46, bab: 2; Müsned-i Ahmed 4/215; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 4/215; El-Fetavî-l Hadîsiye - Heysemî sh: 95; Es-Sîret-ül Halebiye 1/354 birçok rivayet yollarıyla; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/467; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/749; El-Hasais-ül Kübra 1/90

Zabıt şekli: Bu mes'eleye dair, me'haz kitaplarda uzun uzun misaller ve hâdiselerle nakiller yapılmıştır. Taşlarda, ağaçlarda ve hattâ otların ve ağaçların yapraklarında Peygamber'in Risaletini bildiren yazılara dair bir çok hâdiseler kaydedilmiştir. Uzun kıssalar ve rivayetler olduğu için burada birşey yazmaya lüzum görülmedi.

* * *

- Aliyy-ül Karî 1/750; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/52; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/80-92; El-Hasais-ül Kübra 1/114-119-131; Muhtasar Sîret-ür Resul Abdullah El-Necdî sh: 13; Er-Rahik-ul Mahtûm - Safiyy-ür Rahman 1/62; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1/63; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/208-209; Cem'-ül Fevaid 1/54-57; El-Feth-ül Kebir 1/57, 455 ve 2/123'de

hadîsi, yani "Annem beni doğurduğu anda görmüştür ki; kendisinden bir nur çıkıp dünyaya yayılmış, o nur kendisine "Busra" kasırlarını aydınlatmıştır."

Keza Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1/102; Müsned-i Ahmed 4/127 ve 128; Müstedrek-ül Hâkim 2/600, İmam-ı Zehebî sıhhatını ikrar etmiş; Uyûn-ul Eser 1/27

Zabıt şekli: Hem Şifa-i Şerif, hem de onun şerhinde, aynen Hazret-i Üstad'ın hülâsasını kaydettiği tarzda izahıyla kaydedilmiştir.

* * *

522/315- «O gece Kâ'be'deki sanemlerin çoğu başı aşağı düşmüştü.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: 140 no.lu kısımda da bazı me'hazler verilmiş olduğu halde, burada yine birkaç me'haz kaydediyoruz:

El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/119-131, 2/272; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/19; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 197; İs'af-ür Ragıbîn, Nur-ul Ebsar kenarı sh: 24

Zabıt şekli: Me'hazlerde; Kâ'be'deki sanemlerin çoğu öyle olduğu gibi, sair yerlerdeki sanemlerin de yüz üstü düşmeleri hâdiseleri çok olmuş. Kâ'be'deki sanemlerin yüz üstü düşme hâdisesinin en kuvvetli tariki, Esmâ Binti Ebî Bekir'den rivayeten gelen ve Varaka bin Nevfel ve Zeyd bin Amr'dan nakledilen rivayettir ki; Bi'setten önce Habeş Meliki Necaşî'nin yanına gittiklerinde, Zeyd bin Amr hâdiseyi Necaşî'ye anlatmıştır.

* * *

sh:» (R.k.k: 656)

523/316- «Meşhur Kisra'nın eyvanı (yani saray-ı meşhuresi) o gece sallanıp inşikak etmesi ve ondört şerefesinin düşmesidir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: 141 no.lu kısımda da bazı me'hazler verilmiş olduğu halde, burada yine bir-iki me'haz kaydediyoruz:

Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/126; El-Hasais-ül Kübra 1/128, 2/272; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/750; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 174; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/139

Zabıt şekli: Delâil-i Ebu Nuaym, El-Hasais ve Şifa gibi mühim me'hazler, aynen Hazret-i Üstad'ın yazdığı tarzda hâdiseyi kaydetmişlerdir. Yalnız "Kisra, o garib hâdiseyi

kimseye söylememeye çalışmışsa da yapamamış, sabahleyin vezirlerini çağırarak onlara anlatmıştır." olan fazlalık ve rivayetteki sair uzun kısımlar hâriç kalmak şartıyla aynendir.

* * *

524/317- «Sava'nın takdis edilen küçük denizinin o gecede yere batması...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/366; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/751; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 174; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/128; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/127; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/139, 140

Zabıt şekli: Şifa-i Şerifte "Save" yerine her ne kadar "Taberiye Gölü" diye yazılmışsa da; şârihler, meşhur olanı Fars memleketinde bulunan "Save Gölü"dür demişlerdir.

* * *

525/318- «İstahr-Âbad'da bin senedir daima iş'al edilen, yanan ve sönmeyen, Mecusilerin mabud ittihaz ettikleri ateşin, velâdet gecesinde sönmesi...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: Uyûn-ül Eser 1/28; Eş-Şifa 1/367; El-Hasais-ül Kübra 1/128 (aynı zamanda, o gece sanemlerin yüz üstü düşmeleri hâdisesi); Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî El-Medhal sh: 18 ve 1/126'da bu ateşin bir seneden beri sönmekten yandığı halde o gecede sönmeyi; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/751; Hücetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 174; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/139-140

Zabıt şekli: Delâil-ün Nübüvve gibi bazı me'hazler, Kisra kendi Eyvanının inşikak hâdisesini, sabahleyin vezirlerini toplayarak onlara anlatmada iken,

sh:» (R.k.k: 657)

Save Gölü'nün yere battığı ve İstahr-Âbad'daki ateşin söndüğü haberi de gelmiştir. Molla Aliyy-ül Karî der ki: "Sanki yere batan Save Gölü'nün suyu, Mecusilerin o ateşi üstüne dökülmüş gibi aynı gecede o ateş sönmüştür."

* * *

526/319- «Vak'a-i Fil'dir ki; Kâ'be'yi tahrib etmek için, Ebrehe namında Habeş Meliki gelip, Fil-i Mahmudî namında cesim bir fili öne sürüp gelmiş. Mekke'ye yakın olduğu vakit fil yürümemiş. Çare bulamamış, dönmüşler. Ebabel kuşları onları mağlub etmiş ve perişan etmiş, kaçmışlar. Bu kıssa-i acîbe, tarih kitaplarında tafsilen meşhurdur. İşte şu hâdis, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın delâil-i nübüvvetindedir. Çünkü velâdete pek yakın bir zamanda, kiblesi ve mevlidi ve sevgili vatani olan Kâ'be-i Mükerrreme, gaybî ve hârika bir sûrette Ebrehe'nin tahribinden kurtulmuştur.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: (Not: Fil hâdisesi, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibi, Kur'an'da sarihtir. Hem aynı sene içinde Resul-i Ekrem (A.S.M.) dünyaya gelmiş... Sûre-i Elemtere'de hâdis, anahatlarıyla beyan edilmiştir. Fil hâdisesi, Resul-i Ekrem'in dünyaya geldiği sene içinde vuku'

bulmasıyla; Kur'an o vak'ayı Hz. Peygamber'in mucizelerinden sayar gibi, |

uslûbuyla ifade-i beyan etmiştir. Umum tefsirler ve siyer kitapları hâdisenin uzun tafsilatını kaydetmişler. Onun için bu hâdisе hakkında me'haz vermeye gerek yok gibidir. Yalnız şu kadar var ki; Ebrehe, Habeş Meliki değil, belki Melik'in başkumandanıdır. Yaptığı bu işi, Habeş Meliki olan Necaşî'den habersiz yapmış olduğu hakkında rivayetler vardır. Bak: Tefsir-i İbn-i Kesir 4/480; Tefsir-i Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 6/394)

RESUL-İ EKREM'İN KÜÇÜKLÜĞÜNDE GÖRÜLMÜŞ HÂRIKA HÂL VE MU'CİZEVÎ İŞLER

527/320- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm küçüklüğünde Halime-i Sa'diye'nin yanında iken, Halime ve Halime'nin zevcinin şehadetleriyle; güneşten rahatsız olmamak için, çok def'a üstünde bir bulut parçasının ona gölge ettiğini görmüşler ve halka söylemişler ve o vakıa sıhhatle şöhret bulmuş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: 408 no.lu kısımda da bunun bazı me'hazleri verilmiş olmakla beraber, burada nümûnelik bir-iki me'haz daha verelim:

Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/368; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/753

Zabıt şekli: Aşağı yukarı Hazret-i Üstad'ın kaydettiği ile aynendir. Hem

sh:» (R.k.k: 658)

Halime-i Sa'diye ve zevcinin ve oğullarının Resul-i Ekrem'den (A.S.M.) gördükleri Şakk-ı Sadır (göğsünün yarılp yıkanması ve saire) gibi daha birçok rivayetler de nakletmişlerdir. Bunlar, 408 no.lu bölümdeki me'hazlerde ve burada isimleri kaydettiğimiz iki-üç me'hazde de görülebilir.

* * *

528/321- «Şam tarafına oniki yaşında iken gittiği vakit, Bahîra-i Rahib'in şehadetiyle, bir parça bulut, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın başına gölge ettiğini görmüş ve göstermiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: Tirmizî kitap: 4, bab:3; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1.K.-83, 101; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/753; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevz3i 1/67; Es-Sîret-ül Halebiye 1/193-195; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/168-172; Er-Rahik-ul Mathum Safiy-ür Rahman sh: 68; Sîret-ü İbn-i Hişşam 1/180-181 ve ayrıca da bu kitabın "Hadîsler Cedveli"nin 354 nolu kısmındaki me'hazler...

Zabit şekli: Bahira-i Rahib'in Resul-i Ekrem'le (A.S.M.) mâcerası hayli uzun ve rivayet yolları da çoktur. Hazret-i Üstad bunların hülâsasını kaydetmiş. Me'hazlerdekiyle aynen muvafakattadır.

* * *

529/322- «Yine bi'setten evvel Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bir def'a Hatice-i Kübra'nın Meysere ismindeki hizmetkârıyla ticaretten geldiği zaman, Hatice-i Kübra, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın başında iki meleğin bulut tarzında gölge ettiklerini görmüş. Kendi hizmetkârı olan Meysere'ye demiş. Meysere dahi Hatice-i Kübra'ya demiş: "Bütün seferimizde ben öyle görüyodum."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 177

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/65; Eş-Şifa 1/368; Şerh-üş Şifa- Aliyy-ül Karî 1/753; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/72; Es-Sîret-ül Halebiye 1/226

Zabit şekli: Şerh-üş Şifa'da, aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Yalnız Hazret-i Hatice'nin gördüğü gibi bulutu, onun yanındaki câriyelerin de müşahede ettiklerini kaydetmiştir.

* * *

530/323- «Nakl-i sahih ile sâbittir ki: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, bi'setten evvel bir ağacın altında oturdu; o yer kuru idi, birden yeşillendi. Ağacın dalları, onun başı üzerine eğilip kıvrılarak gölge yapmıştır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

sh:» (R.k.k: 659)

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/368; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/753, iki rivayet tarikiyle; Es-Sîret-ül Halebiye 1/195; Tirmizî kitap: 45, bab: 97, kuru bir ağaca âsasıyla dokunmasıyla, aynı anda ağacın yeşillendiğini...

Zabit şekli: Tirmizî'nin me'hazler içinde kaydedilmiş rivayet şeklinden başka, sair me'hazler aynen Üstad'ın yazdığı gibi kaydedilmişlerdir.

* * *

531/324- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ufak iken, Ebu Talib'in evinde kalıyordu. Ebu Talib, çoluk ve çocuğu ile onunla beraber yerlerse, karınları doyardı. Ne vakit o zât yemekte bulunmazsa, tok olmuyorlardı. Şu hâdise hem meşhurdur, hem kat'îdir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Es-Sîret-ül Halebiye 1/189; Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/367; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/751; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/166

Zabit şekli: Şerh-üş Şifa ve diğer me'hazlerde bu rivayet için uzun tahliller yürütülmüş.. ve rivayetin hülâsasını aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

* * *

532/325- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın küçüklüğünde ona bakan ve hizmet eden Ümm-ü Eymen demiş: "Hiçbir vakit Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm açlık ve susuzluktan şikâyet etmedi, ne küçüklüğünde ve ne de büyüklüğünde."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/125; Es-Sîret-ül Halebiye 1/189; Eş-Şifa -Kadı İyaz 1/368; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/752; El-Hasais-ül Kübra 1/111; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/167

Zabit şekli: Ümm-ü Eymen Radyallahü Anha, aslen Habeşî bir câriye olup, Peygamber'in babası onu âzad etmiş... Sonra bi'setin ilk senelerinde Resulullah'a iman edip müslüman olmuş mübarek bir sahabiye ve Resul-i Ekrem'in -bir rivayete göre- hem mürebbiyesi,

hem de süt annesidir. Ümm-ü Eymen'in oğlu, "Eymen bin Ubeyd-ül Habeşî"dir. Ubeyd-ül Habeşî vefat ettikten sonra, Ümm-ü Eymen Zeyd bin Hârise ile evlenmiştir. Vefat günü ihtilâflıdır. Hadîs ve rivayeti İbn-i Sa'd ve Ebu Nuaym tahrir ve nakletmişlerdir.

* * *

533/326- «Murdiası olan Halime-i Sa'diye'nin malında ve keçilerinin sütünde, kabilesinin hilâfına olarak çok bereketli ve ziyade olmasıdır. Bu vakıa hem meşhurdur, hem kat'îdir.»

sh:» (R.k.k: 660)

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Bu rivayetin me'hazleri kısmen 408 no.lu kısımda da verilmiştir. Hem buradaki rivayet, bir tekrar olduğu halde, fakat, Ondokuzuncu Mektub'un bütün hadîs ve rivayetlerini tekrar da olsa, tek-tek kaydettiğimiz için, tekrar denilmez. Bununla beraber, nümûne için yine bir-iki me'haz verelim:

Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/57; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/750

Zabıt şekli: 408 numarada yazıldığı şekliyle aynendir. Ayrı bir şey yazmaya lüzum görülmedi.

* * *

534/327- «Hem sinek onu tâciz etmezdi, onun cesed-i mübarekine ve libasına konmazdı. Nasılki evlâdından olan Seyyid Abdülkadir-i Geylanî (K.S.) dahi, ceddinden o hâli irsiyet almıştı; sinek ona da konmazdı.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/368; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/753; Et-Tabakat-ül Kübra Şa'ranî 1/109

Zabıt şekli: Bu bölümde iki mes'ele vardır:

Birincisi: Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) cesed-i mübarekine sineklerin konmadığı...

İkincisi: Aynı hâli, onun evlâdından Seyyid Abdülkadir-i Geylanî'nin de kesbettiğini...

Birinci mes'elenin zabtı: Şifa-i Şerif ve şerhinde mevcuttur.

İkinci mes'ele ise, Tabakat-ı Kübra'dadır. Bunlar, elbette ki yalnız nümûnelik me'hazlerdir. Meselâ Şerh-üş Şifa'da Aliyy-ül Karî, rivayeti Kutb-ül Halebî'den, o da Mısır'da bulunan hadîs meşayihinden nakletmiş...

Gavs-ı Geylanî'nin cesedine sineklerin konmadığı hakkındaki rivayetler bir çok kitaplarda yazılıdır. Meselâ Kalaid-ül Cevahir, Câmî-ü Keramet-il Evliya ve burada sahife numarasını verdiğimiz Et-Tabakat-ül Kübra ve Nefahat-ül Üns - Mevlâna Câmî gibi eserler...

Şeyh Abdülkadir-i Geylanî'den sorulmuş: "Ya Şeyh, görüyoruz ki, sinekler senin libasına konmuyorlar, bu nasıl oluyor?"

O da demiş: "Sineğin benim yanımda ne işi var? Benim yanımda ne dünya pekmezi, ne de âhiret balı kalmıştır. Sinek niye gelsin?.."

sh:» (R.k.k: 661)

Bu mu'cize-i Nebeviye'nin bir devam ve tezahürü olan kudsî hâl, Hazret-i Geylanî'den sonra, asrımızda bir zatta da kısmen görüldü. O zat ise, Bediüzzaman Said-i Nursî Hazretleridir. İnebolu'da teksir edilmiş Zülfıkar Kitabı'nda bu acib husus kayıtlı olduğu gibi, bizzat bu fakir gözümle müşahede ettim ki; Hazret-i Üstad'ın mübarek yüzüne ve ellerine sinekler

konmuyordu. Konmak için yaklaştığı halde, birden uzaklaşıyordu. Amma elbisesi üstüne konuyorlardı.

* * *

535/328- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm dünyaya geldikten sonra, bahusus velâdet gecesinde, yıldızların düşmesinin çoğalmasındır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/347-348; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/85; Es-Sîret-ül Halebiye 1/337

Zabıt şekli: Bu mes'ele ve rivayet bir çok tariklerle gelmiştir. Biz sadece Es-Sîret-ül Halebiye'de, Allâme Ali bin Burhaneddin El-Halebî'nin bu mes'eleyi tahlili neticesinde kaydettiği rivayeti yazıyoruz. Demiş ki: "Yıldızların sukutu, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bi'setinde, yani vahiy gelmeye başladığında kesretle vaki' olduğu meşhurdur. Fakat Maverdî'nin ve diğerlerinin kavli ise, Mevlid-i Resulullah'ta da vaki' olduğudur."

* * *

536/329- «Bi'setten evvel kâhinlik çoktu. Kur'an nâzil olduktan sonra onlara hâtime çekti. Hattâ çok kâhinler imana geldiler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 178

Me'hazler: Bu bölümdeki hükmün me'hazleri, daha doğrusu sâdik şâhidleri yüzlercedir. Nasîki 510 no.lu bölümden 513 numaraya kadar, kâhinliklerle ilgili ve aynı zamanda bu mes'eyle de alâkadar rivayetler, me'hazleriyle kaydedilmiştir. Başka me'haz vermeye de ihtiyaç yoktur. Amma yine de nümûnelik için bir-iki kitabın ismini veriyoruz:

Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 168-171; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 12/12430 ve 12431; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/234; Delâil-ün Nübüvve - Ebu Nuaym 1/225-226

Zabıt şekli: Bunun zabıt şekli ve birçok me'hazleri, 510 ve 513 numaralar arasındaki kısımlarda verildiği için, tekrarına lüzum görülmedi.

* * *

537/330- «Şecaat kahramanı Hazret-i Ali, mükerreren diyordu: "Harbin dehşetlendiği vakit, biz Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın arkasına

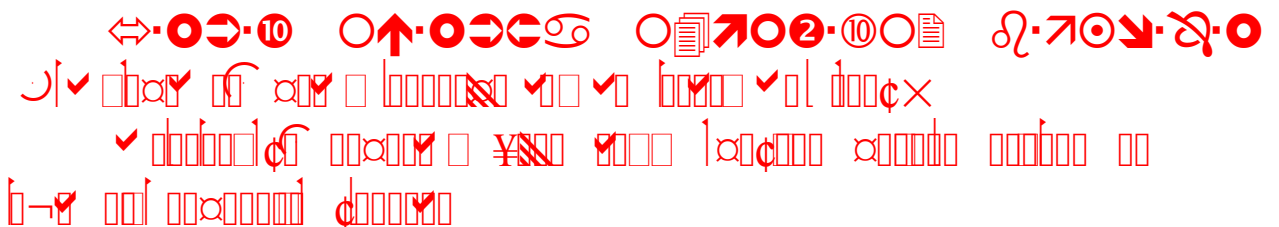
sh.» (R.k.k: 662)

iltica edip tahassun ediyorduk."»

Risalede yeri: Mektubat sh: 179

Me'hazler: Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5891; Kenz-ül Ummal 12/347 ve 419; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/33; Cem'-ül Fevaid 2/148; Nehc-ül Belâğa - Tahki-i Subhî Salih sh: 520, bizzat İmam-ı Ali'den rivayet...

Zabıt şekli: Verilen me'hazlerin ekserisinde, rivayet ve söz yalnız İmam-ı Ali'den gelmiyor. Diğer bazı Sahabeler de aynı şeyi söylemiş ve ikrar etmişlerdir. İmam-ı Ali'nin sözünü, bizzat onun bir eseri olan Nehc-ül Belâğa'da yazıldığı şekliyle alıyoruz:

* * *

540/333- Mi'rac sabahında «hem Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm Kureyş'e demiş ki: "Yolda giderken sizin bir kafilenizi gördüm, kafileniz yarın filân vakitte gelecek. Sonra o vakit, kafileye muntazır kaldılar. Kafile bir saat tehhür etmiş. Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın ihbarı doğru çıkmak için, ehl-i tahkikin tasdikiyle, Güneş bir saat tevakkuf etmiş.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 180

Me'hazler: Bu rivayetin bazı me'hazleri ve tahkikatı, 57 no.lu kısımda; Hazret-i Ali'nin kucağında yatmış olan Resul-i Ekrem'in uyandırılmaması için, güneşin battıktan sonra Peygamber'in dua ve mu'cizesiyle yeniden geri çıkması hâdisesi hakkında verilen me'hazlerin bir kısmı, buradaki bu hâdiseyle de alâkadarlardır. İsteyen oraya da bakabilir. Burada nümüne için bir-iki me'haz:

Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/404; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/704; Hüccetullah Ale-l Âlemîn sh: 350

Zabıt şekli: Şerh-üş Şifa Müellifi Aliyy-ül Karî rivayeti aynen Hazret-i Üstad gibi kaydetmiş. Yalnız Resul-i Ekrem (A.S.M.) Kureyş'e: "Kafilenin önünde evrak (yani gümüş rengi) bir devenin olduğunu ve filân gün, güneş batmadan önce kafilenin geleceğini... ilh." ziyadeliği vardır.

* * *

541/334- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın en büyük ve ebedî ve yüzer delâil-i nübüvveti câmi' ve kırk vecihle i'cazı isbat edilmiş bir mu'cizesi dahi, Kur'an-ı Hakîm'dir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 181

sh:» (R.k.k: 664)

Me'hazler: Bu mes'elenin me'hazleri yüzlerce kitaplardır. Meselâ Kadı İyaz Şifa-i Şerif'inde, İmam-ı Beyhakî Delâil-ün Nübüvve'sinde ve Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî Sıfat-üs Safve eserinde ve bunlar gibi yüzlerce allâme ve büyük muhaddisler ve muhakkik âlimler; Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) en büyük bir mu'cizesi olarak, Mu'ciz-ül Beyan olan Kur'an-ı Hakîm'i göstermişler. Çok delil ve hüccetlerde bu davayı ispat etmişlerdir.

Amma en parlak ve en keskin ve en ulvî bir tarz-ı beyanla Kur'an'ın i'caz vecihlerini beyan ve ispat eden Bediüzzaman Said-i Nursî'dir, diyebiliriz. Onun Yirmibeşinci Söz'ü ve Arabî İşarat-ül İ'caz tefsiri ve sair Nur Risaleleri bu davanın delilleridir, görülebilir.

Adlarını me'haz olarak verdiğimiz zâtların kitaplarının bir kısmının cild ve sahife numaraları şöyledir:

Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/369-374; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/5-20; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 1/91 ve hâkeza Abdülkadir-i Cürcanî'nin Delâil-ül İ'caz eseri gibi yüzlerce eserler...

* * *

542/336- «Kâhinler ve sair gaibden haber verenler gibi, onun haberlerine değil cin, değil ervah, değil melâike, belki Cibril'den başka Melâike-i Mukarrebîn dahi karışmıyor. Hattâ ekser evkatta onun arkadaşı olan Hazret-i Cebrail'i dahi bazı geri bırakıyor.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 193

Me'hazler: Bu hükmün, yani bazı vakitlerde Cibril-i Emin dahi vahiy işine karışmadığı hükmünün bazı me'hazleri, 226 no.lu bölümde verilmiştir. Burada sadece nümüne için Ca'fer-i Sâdık'ın şu sözünü, yani tefsirini nakletmekle iktifa edeceğiz: Ca'fer Sâdık (R.A.)

âyetinin tefsirinde demiş ki: "Cenab-ı Hak, vasıtasız olarak Resulullah'a Mi'rac'ta vahyetmiştir." İmam-ı Vasitî de aynı bu kanaati izhar etmiştir. Bunun me'hazi: Eş-Şifa 1/202'dedir.

* * *

sh:» (R.k.k: 665)

İşte Ondokuzuncu Mektub Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesi'nin yekûn rivayet, haber ve hadîsleri 336 adet olarak burada sona erdi. Bunların içinde tahminen 20 kararı mükerrer olan hadîs ve rivayetlerdir. Geri kalan 316 tanesi de mu'cize delilleri olan hadîs, rivayet ve haberleri ihtiva ettiği anlaşılmaktadır. Böylece Hazret-i Üstad'ın bu risalenin başında kaydettiği; "Bu risalede üçyüzden fazla mu'cizat zikredilmiştir" olan sözü tasdik edilmiş oldu.

* * *

544- «Eğer perde-i gayb açılrsa yakînîm ziyadeleşmeyecek.» (Hazret-i Ali R.A.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 220 ve Âyet-ül Kübra gibi risalelerde dahi...

Me'hazler: Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî 1/119; El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî, Tahkik-i Muhammed Sabbağ sh: 193; El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Geylanî sh: 183; İs'âf-ür Ragıbîn sh: 178; Şerh-u Fıkh-ul Ekber - Aliyy-ül Karî sh: 204; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/74 ve 4/337

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın Türkçesini yazdığı İmam-ı Ali'nin Arabça olan sözü aynen şöyledir:

□□ ✓ □□□□□□□□ □□ □□□□□□ ✓ □□ □□ □□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□

Ve meâli aynen Üstad'ın kaydettiği gibidir.

* * *

545- «Yerde iken Arş-ı A'zam'ı ve İsrafil'in azamet-i heykelini temaşa eden Gavs-ı A'zam Şeyh Abdülkadir-i Geylanî...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 220 ve Âyet-ül Kübra gibi Nur'un sair yerleri...

Me'haz: Mecmuat-ül Ahzab- Şeyh Ahmed Gümüşhanevî 2/561

Zabıt şekli: Geylanî Hazretleri

↔○○●⑩●○↻□ □○↻○↻□ ↔○○○ ○⑩●○>○□○●○
✓ □□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ ile başlayan kasidesinin onikinci beytinde şöyle diyor:

□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
✓ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□□□ □□ □□ □□ □□□□ □□ □□□□ □□□□
□□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□ □□ □□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Kısaca meâli: "Ben İsrafil'i, Levh-i Mahfuz'u ve Rıza Makamlarını gözümle gördüm. Bunun yanında sahib-i celâl ve hakikî azametın sahibi olan Cenab-ı Allah'ın Nurlarını

müşahede eyledim. Hem Semavatın üstlerinde ne ki varsa, hepsini müşahede ettim, keza Arş ve Kürsî ve saire hepsi benim daire-i nazarımdadır."

* * *

sh:» (R.k.k: 666)

546- «Amca ve hala, peder hükmündedir; teyze ve dayı ana hükmündedir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 259

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/45, 61, 182 ve 251, Buharî ve Müslim'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 2/105; Tirmizî asıl metin hadîs no: 1904; Ebu Davud Talak bab: 35; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 891; Künûz-ül Hakaik - Abdurrauf El-Menavî 1/128

Zabıt şekli: (Not: Bu hüküm bütün hadîs kitaplarında aynı mâna fakat az değişik lafızlarla mevcuttur:)

□¥□□□□✓ □□ □□□□✓ □□×□□ □ □□□□✓ □□✓ □□□□ ✓ □□ □□□□

↶ ○↓.↵○④○②.❖④C.☉

veya

℞℞℞℞○●.✓④☉ ○↓.C○①④⑦.→○□ ○↓.○→.↶④C

✓ □□□□□□×□ □ □□□□□□□□□ □□✓ □□×□□

Meâli: Şâyet kız yetim kalırsa teyzesinin yanında kalması, çünkü teyze annedir.

İkinci rivayette: Teyze, anne makamındadır. Amme, yani hala baba makamındadır.

* * *

547- Vâlîde hayatını evlâdına feda eder. «Hayatını, senin hayatına feda edenin zeval-i hayatını arzu etmek, ne kadar çirkin bir zulüm ve bir vicdansızlık olduğunu anla!..»

Risalede yeri: Mektubat sh: 260 (Yirmibirinci Mektub) ve Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Kitab-ül Kebair Zehebî sh: 44

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) zamanında bir genç vardı. İsmi Alkame idi. Çok ibadet ederdi. Öleceği zaman dili kelime-i şehadeti söylemiyordu. Resul-i Ekrem (A.S.M.) sordu: "Bunun anne ve babasından sağ olanı var mıdır?" Dediler: "Bir ihtiyar annesi var." Resul-i Ekrem (A.S.M.) annesini çağırdı, sordu. Oğlundan râzı değildi ve râzı olamıyordu. Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Ben şimdi senin oğlunu ateşle yakacağım, razı olur musun?" Ve arkasından Bilâl'e emretti: "Bolca odun topla, hazırla!" Gencin annesi sordu: "Ne yapacaksın ya Resulallah?" Dedi: "Ben oğlunu burada yakacağım." Annesi bunu duyunca acıma hissi galeyana geldi ve "Kalbim tahammül edemez, ya Resulallah!" dedi. Bunun üzerine Peygamber (A.S.M.) dedi: "Öyle ise, yâ Alkame'nin annesi! Sen biliyor musun, Allah'ın azabı, şurada yakacağımız ateşten daha çok şiddetlidir. Eğer sen hakkını helâl etmez ve râzı olmazsan, âhirette aynen o ateşin içine girecektir." dedi. Bunun üzerine gencin annesi hakkını helâl etti ve oğlundan razı olduğunu ilân etti. Bu hâdiseden hemen sonra, Alkame'nin dili açıldı ve kelime-i şehadet getire getire ruhunu teslim etti.

* * *

sh:» (R.k.k: 667)

548-

℞✓ □□□ □□□□✓ □□□ □□□□ □□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□×□□

☉ ○④⑦○②③○④☉ .✓④⑦.C

Risalede yeri: Mektubat sh: 261

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 68; Keşf-ül Hafâ- Aclûnî 1/33; Müsned-ül Firdevs 2/116; Ed-Dolabî 2/138; Kenz-ül Ummal hadîs no: 45430; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/2347; El-Feth-ül Kebir 1/231 (Müsned-i Ahmed ve Tirmizî'den nakil); Cem-ül Fevaid 2/417; Kitab-ül Kebair - Zehebî sh: 42; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2/222; yine El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2347

Zabıt şekli: Bu hadîs ayrı ayrı lafızlarda, fakat mânada bir olarak gelmiştir. Birkaç tarz metinleri vardır. İmam-ı Zehebî, aynen Üstad'ın kaydettiği metinle olan hadîsi almış. (Yani: "Cennet, annelerin ayakları altındadır.")

* * *

552- «Üç günden fazla mü'min mü'mine küsüp kat-ı mükâleme edemez.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 263 (Yirmiikinci Mektub) ve daha Nur'un sair yerlerinde de bulunabilir...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/65; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/253 ve 271; Cem-ül Fevaid 2/395-396; Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir - Suyutî sh: 143; El-Feth-ül Kebir 3/313, 358

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi: □

Meâli: "Bir müslümana, üç günden fazla kardeşini tehcir etmesi, yani uzak kalıp konuşmaması helâl olmaz."

* * *

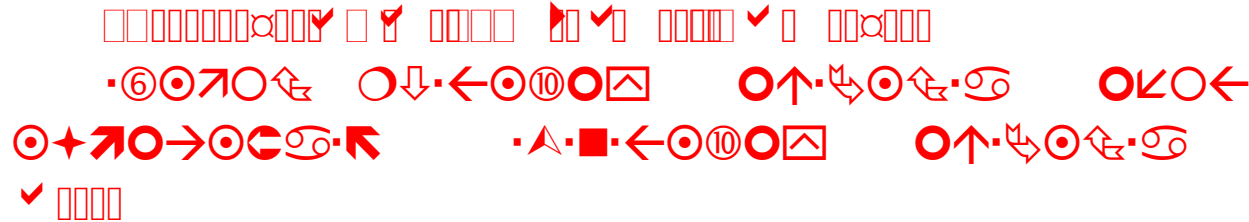
553- «Kâ'be hürmetinde olan iman ve Cebel-i Uhud azametinde olan İslâmiyet...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 263 (Yirmiikinci Mektub) ve daha sair risalelerde varsa...

Me'hazler: Cem-ül Fevaid 2/397; Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 15; Sahih-i Tirmizî 2/34; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 7/568; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 11/37 hadîs no: 10966; Mecma-uz Zevaid 3/292; İbn-i Mace 2/1297 hadîs no: 3932; Tefsir-i Ruh-ül Beyan - Burusevî 1/227

Zabıt

şekli:

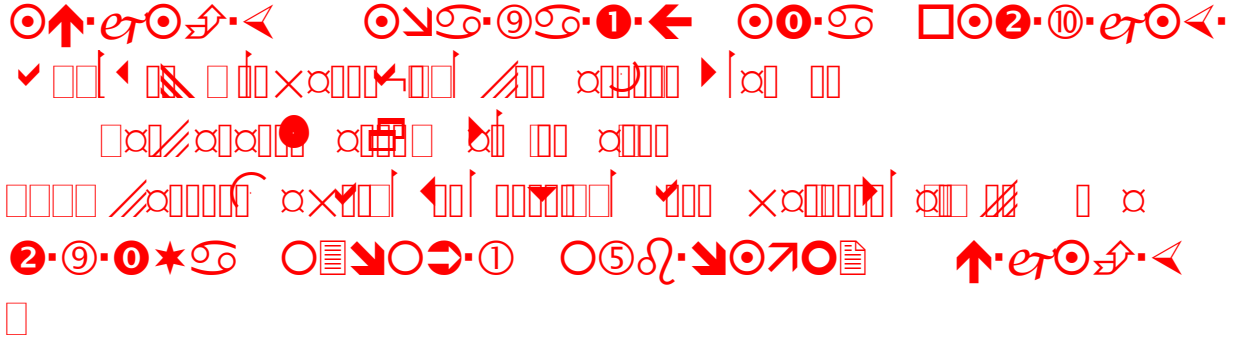
sh.» (R.k.k: 669)

Meâli: Nâfi' isminde bir zâtan rivayet: Bir gün Abdullah bin Ömer (R.A) Kâ'be'ye nazar etti, böyle dedi: "Mâşâllah Cenab-ı Hak seni ne kadar büyük etmiş ve sana olan hürmet ve ne kadar büyüktür. Lâkin mü'minin hürmeti, Allah'ın yanında seninkinden daha büyüktür."

Tefsir-i Ruh-ul Beyan'daki, hem

hadîs-i kudîsinin hem de bu numaradaki mânânın bir latif meâli Farsça olarak nazımlaştırılmış tarzını kaydediyoruz:

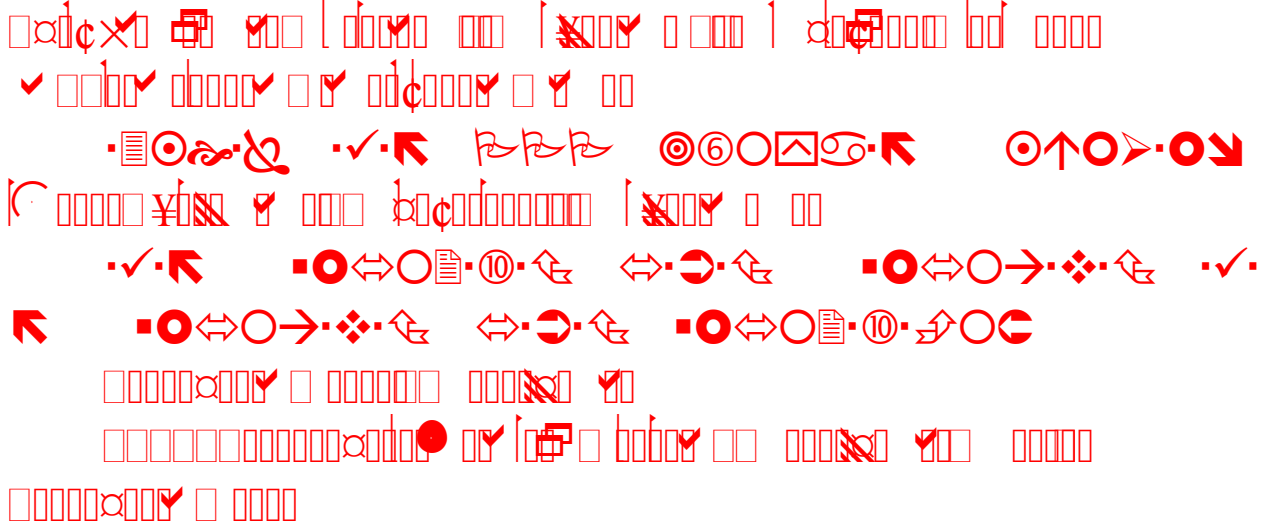
554- «Hâlıkınız bir, Ma'budunuz bir, Râzıkınız bir, hem Peygamberiniz bir, Kitabınız bir, Kıbleniz bir... ilh.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 264

Me'hazler: Kenz-ül Ummal 3/93, iki hadîs-i şeriftir. Bunlar İmam-ı Beyhakî'nin Şuab-ül İman eseriyle, İbn-i Neccar'dan nakledilmiştir.

Zabıt

şekli:

Meâli: "Ey insanlar! Sizin Rabbiniz bir babanız Âdem bir, dininiz bir ve Peygamberiniz bir.. öyle ise bir arabın, acem üstünde fazileti olmadığı gibi, acemin de arab üstünde üstünlüğü yoktur. Hem kırmızı tenlinin, siyah tenli üstünde bir üstünlüğü olmadığı gibi, siyahın da kızılderilinin üstünde bir üstünlüğü bulunmamaktadır. Ancak üstünlük ve fazilet, takva iledir."

555- «Dostun dostu dosttur.» Sair bası Risalelerde ise: "Düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır. Düşmanın düşmanı düşman kaldıkça dosttur.»

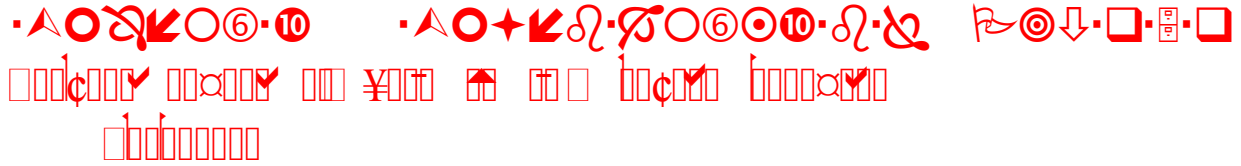
Risalede yeri: Mektubat sh: 264 ve Nur'un sair Risalelerinde varsa...

Me'hazler: (Bu söz bir hadîs olarak değil, İmam-ı Ali'nin (R.A.) hikmetli sözlerinden birisine müşabih olarak bulundu.)

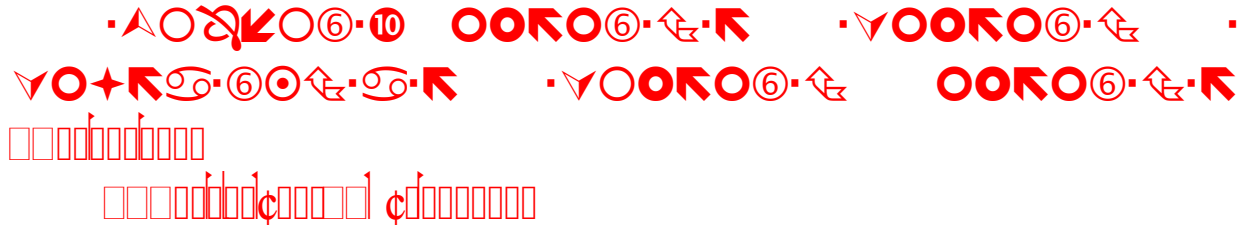
Nehc-ül Belâga sh: 527

Zabıt

şekli:

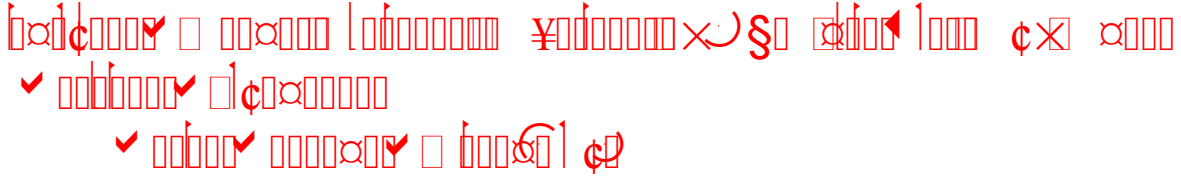
sh:» (R.k.k: 670)

Türkçe meâli: "Dostların da, düşmanların da üç sınıfıdır. Dostların ise: Dostun ve dostunun dostu ve düşmanın düşmanı... Düşmanların ise: Düşmanın ve dostunun düşmanı ve düşmanın dostu olanlardır."

* * *

556-

Risalede yeri: Mektubat sh: 265

Me'hazler: (Bu bir hadîs değil, fakat ayn-ı hakikat bir şiir olarak dillerde gezmektedir.)

Edeb-üd Dünya Ved-Din sh: 10; şiir, Abdullah bin Ca'fer bin Ebi Talib'in (yani Hazret-i Ali'nin kardeşi oğlu Abdullah'ın) uzun bir şiirinden bir parça olduğunu kaydetmektedir.

Meâli: "Rıza gözü, ayıp ve kusurları görmez. Amma kem gözler ise hep kusur ve ayıpları arar, araştırrır."

* * *

557- «Eğer hasmını mağlûb etmek istersen, fenalığına karşı iyilikle mukabele et!.. En selâmetli ve en çabuk hasmını mağlûb edecek afv ve safh ile ve ulüvv-ü cenablıkla mukabele etsen, zulümden ve zarardan kurtulursun.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 265, 266 ve daha Nur'un sair risalelerinde varsa.

Me'hazler: (Nur'un bu hikmet-feşan hükmü ve âyet ve hadîslerden mürekkeb şu ifadeleri, bir hadîs-i şerifin öz metni olarak bulunamadı ise de, lâkin İmam-ı Ali'nin (R.A.) bir sözünün meâli olarak bulundu.)

Edeb-üd Dünya Ved-Din sh: 111

Zabıt şekli: |

□□□□□□□□ □□□□□□□□ ✓ □ □□□□(□□□□ □□□□ □ □ □□□
▼ ✓ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □ □□□□□□ □ □□□□

(İmam-ı Ali)

Meâli: "Düşmanına karşı gâlib ve güçlü duruma geldiğin zaman, o güç ve gâlibiyetin bir şükrü olarak onu affet!"

* * *

558-

□ /□□□□□□□ □ □□□□ □□□□□ □□□□□ □ □□□□ □ □□□□ □ □□□□
✓ □□□□
□□□ □ □□□ □□□□ □□□ □□□□ □□□□ □ □□□ □ □□□□ □ □□□ □
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □

«Yani: İki cihanın rahat ve selâmetini iki harf tefsir eder, kazandırır. Dostlarına karşı mürüvetkârane muâşeret.. ve düşmanlarına karşı sulhkârâne muamele etmektir.»

sh:» (R.k.k: 671)

Risalede yeri: Mektubat sh: 267 ve daha Nur'un sair Risalelerinde aynı mânalar varsa...

Me'hazler: (Hazret-i Üstad bu mânayı Hâfız Şirazî'nin Divanından Farişî bir beyt olarak almış ve Türkçe mânasını da kaydetmiştir. Ancak ben, Şirazî'nin Divanından değil, Edeb-üd Dünya ve-d Din kitabında ve Tefsir-i Ruh-ul Beyan'da aynı mânaya yakın hadîs metinleri ve hükümler bulunduğu için, onları kaydediyorum.)

Edeb-üd Dünya ve-d Din sh: 143; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/172; Amel-ül Yevmi ve-l Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 158; Keşf-ül Hafâ- Aclunî 1/223

Bu gelecek hadîs-i şerifle mürüvet mes'elesini şöyle tarif etmiştir:

○↑○→○□○⑧○>↓ ○↑○↻○ ○↑○→○□○⑥○↻○
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □ □ □□□ □ □□□
□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□ □ □□□ □□□□ □□□ □□□ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □ □□□ □
/□□□□□□□□ □□□ □□□□□ □ □□□□□ □ □□□□□□□□

Yani: "İnsanlarla muamelesinde onlara zulmetmez, konuştuğunda yalan söylemez, va'dlerde bulunduğu hulfetmez olan bir insan; mürüvvetini tekmil etmiş, adaletini ispatlamış ve uhuvvetini perçinleştirmiş olur."

Keşf-ül Hafâ kitabı ve Ruh-ul Beyan tefsirinde ise, hem Farisî bir beyt mevcuddur, hem şu hadîs-i şerif vardır:

↔○⊖•⑩•←•☉ Ⓜ•→•↖ ○⑤Ⓜ•○↗☉☉ ○↑☉•⑨☉•⑥○
→○☉ ↔○⊖•⑩•←•☉ •↑•○↗☉☉ •○↘○☉
□□□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓ □□□□□✓

Yani: "Cenab-ı Allah bana farzların ikamesi için emreylediği gibi, insanlarla müdara içinde muamele etmeni de emretti."

Musalâha mes'elesi ise: Başta Buharî Kitab-üs Sulh bölümünde sulhun ehemmiyetini ve en hayırlı iş olduğunu yazdığı gibi, bütün hadîs kitaplarında da bulunmaktadır.

* * *

559- □¥□□□□~~□~~ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 268; ve daha Nur'un sair yerlerinde de varsa...

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1656, El-Hâfız Nasr-ül Makdisî'nin "El-Hüccet" eserinden, Beyhakî'nin "Risalet-ül Eş'ariye"sinden ve keza Halimî ve Kadı Hüseyin, İmam-ül Haremeyn'den nakil ile; Ukûd-ül Cevahir-il Münife- Zebidî sh: 10; Nevadir-ül Usûl -Hâkim-i Tirmizî sh: 121; El-Mizan-ül Kübra - Şa'ranî 1/7, 40; Teysir-ül Vüsûl 1/8, İmam-ı Mâlik'ten nakil; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh:8; İhya-u Ulûm-id Din - Gazalî 1/27; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn -

sh:» (R.k.k: 672)

Zebidî 1/323-324, Allâme Zebidî Hazretleri, hadîsi uzun uzadıya tahlil etmiş, bir çok muhaddislerin müsbet-menfî görüşlerini kaydetmiş ve nihayetinde Hattabî'nin "Garib-ül Hadîs" eserinde bu hadîsi istitraden kaydederek şöyle dediğini yazmış: "Bu hadîse iki şahıs itiraz etmiştir. Bunlardan birisi: İbadî mezhebinden.. birisi de: Mülhid bir kişidir. Bu adamların isimleri ise, birincisi; İshak-ül Musilî, ikincisi; Amr bin Bahr-ül Cahiz'dir." diye kaydettikten sonra; "Hattabî Hazretlerinin yanında bu hadîsin bir aslı, yani bir senedi bulunduğunu anlıyorum." demiştir.

Zabıt şekli: (Hadîs bir kaç lafızla gelmiştir. Hem bir çok hadîsler gibi, bu hadîsin üzerinde de bazı tartışmalar olmuştur. Amma onun sıhhati, yani mânasının doğruluğu bir çok hadîs imamlarınca kabul ve teslim edilmiştir.)

□¥□□□□~~□~~ □□□□□ □□□□□ ✓ □□□□□ ✓ □□□□□ □□□□□ □□□□□

lafzıyla da vardır.

Meâli: "Beni ümmetimin ihtilâfı, (yahut Ashabımın ihtilâfı) rahmettir."

* * *

560- «Bir vakit, İmam-ı Ali Radiyallahü Anh, bir kâfiri yere atmış. Kılıncını çekip keseceği zaman, o kâfir ona tükürmüş. O kâfiri bırakmış, kesmemiş. O kâfir, ona demiş ki: "Neden beni kesmedin?" Dedi: "Seni Allah için kesecektim. Fakat bana tükürdün, hiddete geldim. Nefsimin hissesi karıştığı için ihlâsım zedelendi. Onun için seni kesmedim." O kâfir ona

dedi: "Beni çabuk kesmen için seni hiddete getirmektir. Madem dininiz bu derece sâfi ve hâlistir; o din hakıdır" dedi.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 268 ve daha Nur'un Müdafaalar gibi yerlerinde de bulunabilir.

Me'hazler: Menakıb-ı Cihâr-ı Yâr-ı Güzîn - Şeyh Şemseddin-i Sivasî (yeni yazıyla olan nüshası) sh: 321

(Not: Bu kitapta, gerçi sahih olmayan bazı mes'eleler de bulunabiliyor. Amma ekser mes'eleleri, hadîslere ve doğru rivayetlere dayanan sabit ve sahih şeylerdir. Bu noktadan kitapta bir kaç tane gayr-i sahih mes'ele bulunsa da, onu toptan reddedip atanların mesleğinde değiliz.)

* * *

561- «Ehadîs-i şerifede gelmiş ki: "Âhir zamanın Süfyan ve Deccal gibi nifak ve zendeka başına geçecek eşhas-ı müdhişe-i muzırraları, İslâmın ve beşerin hırs ve şikâkindan istifade ederek az bir kuvvetle nev'-i beşeri hürcümerc eder ve koca Âlem-i İslâmı esaret altına alır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 270 ve Nur'un sair yerlerinde varsa...
Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/529, 530, iki kanalla; Müsned-i Firdevs

sh:» (R.k.k: 673)

5/510; Cem'-ül Fevaid 1/595 ve 5/454; Ed-Dürr-ül Mensur - Tefsir-i Suyutî 2/242; Müsned-i Ahmed 3/367; El-Musannef - San'anî 11/394; Sahih-i İbn-i Hibban 8/286; Mecma-uz Zevaid 8/349

Zabit	şekli:	Müstedrek-ül	Hâkim'in	hadîsi:
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□

Müsned-ül Firdevs'teki bir hadîs:

□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□
□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□	□□□□□

sh:» (R.k.k: 675)

men'edebilirim. Ben ancak bir hazinedarım, emir olduğum şekilde, malı yerine koyarım."

* * *

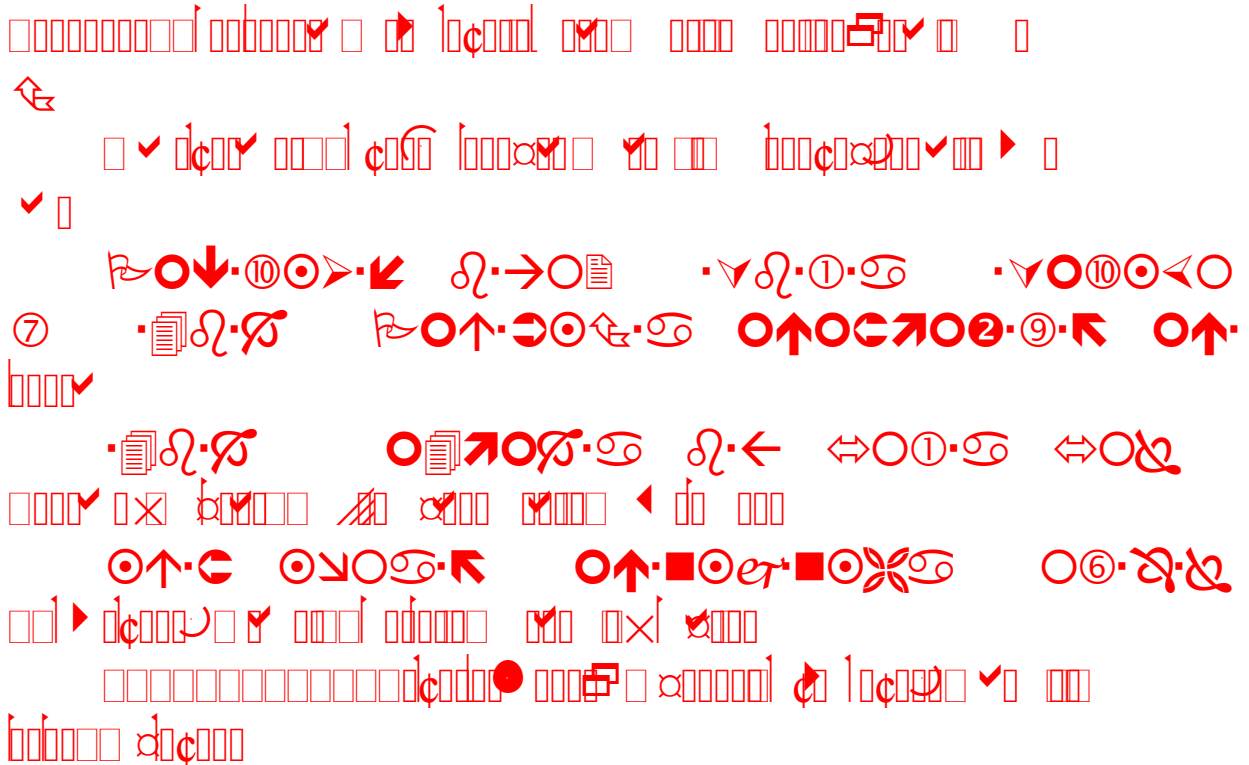
566- «Gıybet odur ki: Gıybet edilen adam hâzır olsaydı, kerahet edip darılacaktı. Eğer doğru dese zaten gıybettir. Eğer yalan dese, hem gıybet hem iftiradır. İki katlı çirkin bir günahdır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 276; daha sair Risalelerde de varsa...

Me'hazler: (568 numaralı sırada, umumî gıybet hakkında vürûd eden hadîs me'hazlerine de bakılabilir. Burada nümûne için sadece bir-iki kaynak veriyoruz:)

El-Ezkâr - Nevevî sh: 299; El-Feth-ül Kebir 2/262

Zabıt şekli: El-Feth-ül Kebir eseri, Sahih-i Müslim Ebu Davud, Tirmizî ve Nesaî'den naklettiği şu hadîs-i şeriftir:

Meâli: Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet edilmiş ki, demiş: "Resulullah (A.S.M.) dedi ki: "Gıybet nedir biliyor musunuz?" Sahabeler dediler: "Allah ve Reslü daha iyisini bilir." Bunun üzerine ferman etti ki: "Sen kardeşinin arkasından konuştuğun bir şeyi, eğer o hâzır olsaydı ikrah edecekti, işte gıybet..." Bunun üzerine denildi: "O halde biz kardeşimizdeki mevcut bir hasletini konuşsak nasıl olur?" Resul-i Ekrem (A.S.M.) dedi: "Zaten eğer ondaki bir şeyi dersen, o zaman onu gıybet etmiş olursun.. ve gıybet de budur. Şâyet onun arkasında konuştuğun şey, eğer onda yoksa, o zaman ona büthan etmiş olursun."

* * *

567- «Eğer gıybet etti veyahut isteyerek dinledi; o vakit

بَدَأَ بِمَنْ عَدَاكَ مِنْ بَشَرَةٍ مَدْعُودِ بِهَا قَاتِلُهَا بِهَا وَإِنَّمَا كَذِبُكَ إِذَا اتَّخَذْتَ الظُّلْمَ إِسْمًا

✓ demeli. Sonra gıybet edilen adama ne vakit rastgelse, "Beni helâl et" demeli.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 277 ve daha Nur'un başka yerlerinde varsa...

Me'hazler: El-Ezkâr - Nevevî sh: 308-309; El-Feth-ül Kebir 1/84 ve 89; Fetevâ ve Mesâil-i İbn-üs Salâh 1/190; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1098

Zabıt şekli: Hem zabtı hem de meâli, aşağı yukarı Üstadinkiyle aynı şeyler

sh:» (R.k.k: 676)

olduğu için ayrı bir şey kaydedilmedi.

* * *

568- «Ateş nasıl odunu yer, bitirir. Gıybet dahi, a'mal-i sâlihayı yer bitirir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 277

Me'hazler: (Not: Hased ve ucb hakkında bu hadîs-i şerif sahih olarak bir kaç şekilde vürûd etmiştir. Ancak Münebbihat-ı İbn-i Hacer'deki: "Gıybet a'mal-i sâlihayı mahveder." hadîsinden başka bir me'haz bulunamadı. Sair me'hazler ise şöyledir.)

Sahih-i Müslim 4/2001; Cem-ül Fevaid 2/386; Müsned-ül Firdevs 2/159; İbn-i Mace hadîs no: 4210; Tarih-i Bağdad - Hatib-i Bağdadî 2/227; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensûr - Suyutî 6/419; El-Feth-ül Kebir 1/30, İbn-i Hanbel Müslim, Ebu Davud ve Tirmizî'den nakil; Kenz-ül Ummal 3/461, 9/584-596; Edeb-üd Dünya Ved-Din sh: 29; Münebbihat-ı İbn-i Hacer sh: 15

Zabıt şekli: Münebbihat-ı İbn-i Hacer'den başka olan me'hazlerdeki zabıt şekli şöyledir:

بَدَأَ بِمَنْ عَدَاكَ مِنْ بَشَرَةٍ مَدْعُودِ بِهَا قَاتِلُهَا بِهَا وَإِنَّمَا كَذِبُكَ إِذَا اتَّخَذْتَ الظُّلْمَ إِسْمًا

Münebbihat'ta ise hadîs olarak: ▪

بَدَأَ بِمَنْ عَدَاكَ مِنْ بَشَرَةٍ مَدْعُودِ بِهَا قَاتِلُهَا بِهَا وَإِنَّمَا كَذِبُكَ إِذَا اتَّخَذْتَ الظُّلْمَ إِسْمًا

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

Meâlleri: 1- "Hased, yahut ucub hasenatı yer. Nasıl ki ateş odunu yediği gibi..."

2- "Benî-Âdem'in cisminde dört cevher vardır ki, bunlar dört şey ile mahvolur, giderilirler. Cevherler şunlardır: Akıl, din, haya ve salih ameller... İşte gazab ve hiddet, akli izale eder. Hased dini götürür. Tama' hayayı giderir. Gıybet ise, salih amelleri siler götürür."

* * *

569 -«Gıybet mahsus bir kaç maddede caiz olabilir.» (Ve dört madde sayılmış.)
Dördüncü Madde'de: «Birisi de, o gıybet edilen adam fâsik-ı mütecahirdir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 277

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 2/101; El-Ezkâr - Nevevî sh: 303-304, altı tane hususî maddede gıybetin cevazı vardır diye kaydedilmiş ve İmam-ı Nevevî, bu mes'elede Buharî ve Müslim'den bir kaç hadîs-i şerif nakletmiştir; Sahih-i Müslim 4/2001; Sahih-i İbn-i Hibban 8/505

sh:» (R.k.k: 677)

Zabıt şekli:

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

Meâli: "Üç kişi vardır ki, onlar lânetlenirler. Bunlardan birisi: Zâlim olan bir hükümdar veya emîr.. birisi de: Fıskını ilân eden fâsik.. ve birisi de öyle bir mübtedi'dir ki sünneti hedmeden, yıkan bid'alar icad eder."

* * *

570- ﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

Risalede yeri: Mektubat sh: 278

Me'hazler: Sahih-i Buharî 5/43-137; Sahih-i Müslim 5/478 hadîs no: 126, 2/120; Müsned-i Ahmed 3/118; Tirmizî Menakib 55; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 43; Ez-Zühd - İmam-ı Ahmed bin Hanbel sh: 37; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/5875 ve 5949

Zabıt

şekli:

Buharî'nin

hadîsi:

﴿ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ بِاَنَّكَ اَنْتَ الْغَفُوْرُ الْكَرِيْمُ ﴾

Meâli: "Ey Allah'ım! Yaşamak ve hayat, ancak âhiretin yaşayışıdır."

* * *

571- «Cenab-ı Hak bir kulunu severse, dünyayı ona küstürür, çirkin gösterir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 278 ve daha sair Risalelerde aynı mânalar varsa...

Meâli: Ebi Emame'den rivayet: Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a denildi: "Yâ Resulallah hangi dua makbuldür?" Ferman etti ki: "Gecenin son kısmının ortasında ve beş vakit namazların arkasında yapılan dualar..."

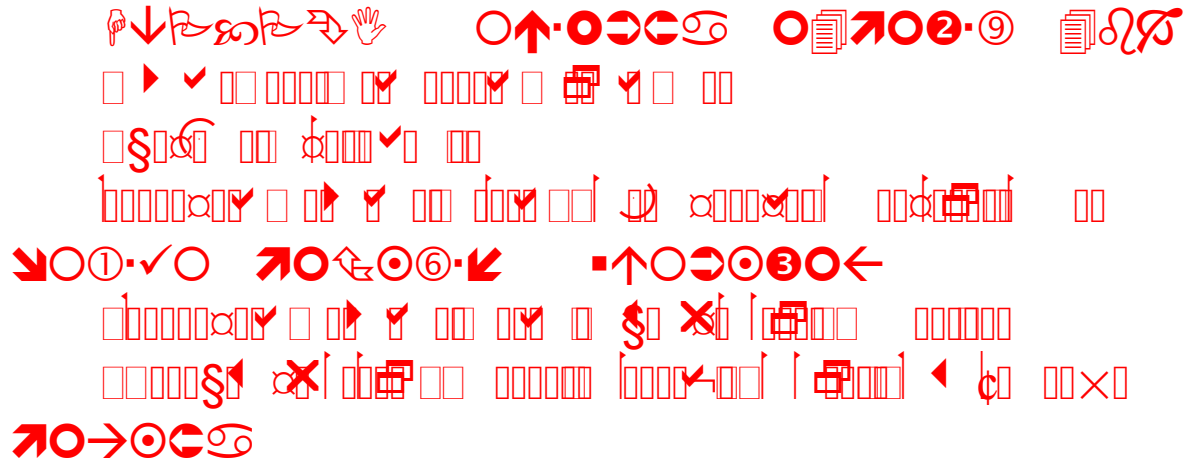
* * *

573- «Hem bi-zahr-il gayb (yani gıyaben) ona dua etmek..» (yani, duanın kabulünün şartlarından olarak.)

Risalede yeri: Mektubat sh: 279

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2094; Sahih-i İbn-i Hibban 2/167; Şerh-üs Süne - Begavî 5/198; Cem'-ül Fevaid 2/617; El-Feth-ül Kebir 2/91, 113 ve 115; Kenz-ül Ummal 1/98, bir çok hadîsler; El-Cami' Li-Şuab-il İman - Beyhakî 3/331

Zabıt şekli:

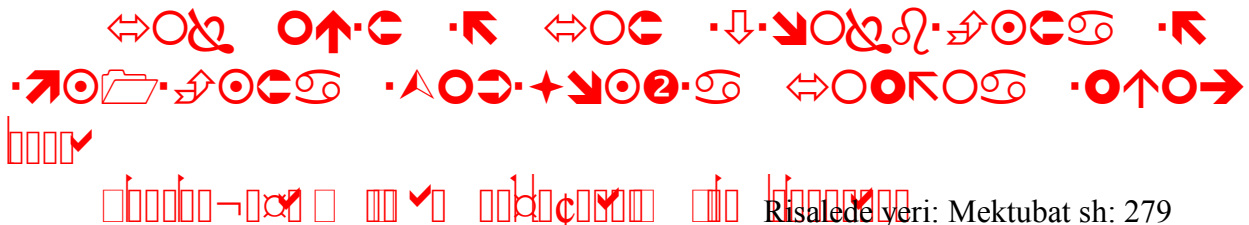

Meâli: Ebi-d Derda'dan nakledilen Sahih-i Müslim'in hadîsinin meâli kısaca şöyledir: Ebu Derda (R.A.) demiş ki, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti: "Hiç bir müslüman kul yoktur ki, kardeşinin gıyabında ona dua ettiği zaman, illâ melek ona iade ederek demesin ki: "Bir misli de sana olsun." Yahud da o duaya müekkel melek der ki: "Amin! Bir misli de senin olsun."

* * *

574- «Hadîste ve Kur'an'da gelen me'sur dualarla dua etmek, meselâ:

sh:» (R.k.k: 679)

Risalede yeri: Mektubat sh: 279

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/517; Cem'-ül Fevaid 2/638; El-Feth-ül Kebir 1/207, 237, Müsned-i Ahmed, Hennad, Tirmizî ve İbn-i Mace'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 3/303; Sahih-i İbn-i Hibban 2/157

Zabıt şekli: Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi:

□ ▶ □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□ □□□□ □□ □□
•↙↘○□•↻ ○•✿•✿•✿•✿•↙ ↙↘○□ ○□○•→○□•
▶○□□□ □□•✓○+↗← ○↘•⑥•↙ ○↑•○□□□□□
↻↻↻↔○③○→○□

Meâlî: Abdullah bin Ömer'den rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) şu kelimeleri sabah ve akşam hiç bırakmazdı:

↔○□□ □□□□ □•↙↘○□□□□□•↗○□□□□□ □•↗○□□□□□•↗○□□
✓ □□□□□□□□□□ □ □□□□□ □ □□□□□□□□□□
↔○□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □•○↑○→•○□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□
□•○↑•⑥•↙ ○□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
✓ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□•▲○□•→•↘•↗•↗□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□

İmam-ı Zehebî de bu hadîsin sıhhatini, İmam-ı Hâkim ile birlikte ikrar etmiştir.
* * *

575- Kur'an'da me'sur dualardan olan

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ ✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□□

Risalede yeri: Mektubat sh: 279
Me'hazler: (Yani, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın Kur'an'ın bir âyeti olan bu duayı okuduğu ve başkasını teşvik ettiği hakkındaki hadîsler:)
Sahih-i İbn-i Hibban 2/146; Müstedrek-ül Hâkim 1/455, 2/277; Şerh-üs Sünne - Begavî 5/181; Cem'ül Fevaid 2/659; El-Feth-ül Kebir 3/303 ve 366; Sahih-i Müslim 4/2070-2071; Sahih-i Buharî 8/103

Risalede yeri: Mektubat sh: 281

Me'hazler: El-Fetavi-l Hadîsiye - İbn-i Hacer-il Heysemî sh: 11; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/413; ayrıca "Hadîsler Cetveli" 606 numaralı bölüme de bakılabilir.

Zabıt şekli: (Not: Bu mes'ele ülema arasında -fakat tahminî kanaatlarla-ihtilâflı olmakla birlikte; İmam-ı Suyutî, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ebeveyninin, Dîn-i Hanif-i İbrahim üzere olduklarını bir çok tarihî rivayet ve delillerle isbat etmiştir. Buna göre ve ayrıca

ayeti bu hususa bir derece işaret eder denilebilir diye yazılmıştır.)

Buna göre, Hazret-i Üstad'ın o hükmü elbette ki en sahih ve ittifaklı tarafının muhkem görüşleridir. Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) anne ve babasının ve ayrıca da Hazret-i İsmail dini üzere ibadet eden Arabistan'da bir çok adamların ve Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ecdadından bir çok kimselerin aynı hakikat üzere olduklarının kesin tarihî delilleri meydanda olmasıyla; O, bunların yolundan giderek hususî şekilde İbrahim ve İsmail (Aleyhimeselâmların) dinleri üzerine ibadet etmiş olduğu hakikati kendiliğinden meydana çıkar.

* * *

578-

sh:» (R.k.k: 681)

Risalede yeri: Mektubat sh: 282; Lem'alar sh: 253

Me'hazler: Mecma-uz Zevaid 10/270; El-Feth-ül Kebir 2/101, San'anî, Taberanî ve Beyhakî'nin Sünen-ül Kübra eserlerinden nakil; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 2708; Cem'-ül Fevaid 2/704 (Taberanî'nin Mu'cem-ül Evsat ve Müsned-ül Bezzar'dan nakil); Müsned-ül Firdevs 2/176; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zehibî 2/420; Edeb-üd Dünya Ve-d Din sh: 27 İhya-u Ulûm-id Din 1/143; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/202; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/253 ve 2/721

Zabıt şekli: Hadîs, aynı mâna, fakat ayrı ayrı lafızlarla gelmiştir. Meselâ: Edeb-üd Dünya Ve-d Din'de:

Meâlî "Sizin hayırlı gençleriniz onlardır ki, sizin ihtiyaçlarınıza benzemeye çalışanlardır."

* * *

579-

بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
✓

Risalede yeri: Mektubat sh: 285; Osmanlıca Lem'alar sh: 16

Me'hazler: Bu hüküm bir hadîs-i şerif'in öz metni olarak bulunamadı. Amma her halde

بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح

gibi âyetlerden iktibasen alınmış doğru ve hak bir sözdür. Zaten Hazret-i Üstad da, hadîstir demiyor.

Meâli: Risale-i Nur'da mânası vardır.

* * *

580-

بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح
بصحة ما ذكره من أن هذا الحكم ليس له أصل في الحديث الصحيح

Risalede yeri: Mektubat sh: 288; Tercüme Mesnevî (Abdülmeccid) sh: 124, 247; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 248 ve 289

Me'hazler: Arabça olan bu beyt, İskenderiyeli meşhur Atâullah'ın Hikem'inden veya Muallim Cudi'den olsa gerektir. Hazret-i Üstad, kimin beyti olduğunu yazmadığı ve bu iki zâtın Divanları bende mevcut olmadığı için me'haz veremedim. Lâkin Amasyalı Meccizâde Ahmed Emrî'nin uzun bir şiirinin bir beyti şöyledir:

"İbretle nigâh eyle bütün nakş-i cihana, bunlar nazar-ı ehl-i basirette resail."
(Hususî arşivimiz no: 89)

* * *

581- «Dua bir sır-ı azîm-i ubudiyettir, belki ubudiyetin ruhu hükmündedir.»

sh:» (R.k.k: 682)

Risalede yeri: Mektubat sh: 299 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/491, Zehebî de sıhhatini ikrar etmiş; Cem'-ül Fevaid 2/615; Müsned-ül Firdevs 2/224; Tirmizî hadîs no: 3371; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10679; Feyz-ül Kadir Menavî hadîs no: 4256; Kenz-ül Ummal hadîs no: 3314; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 5/129; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 1231; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî 9/311; Bülûğ-ul Meram - İbn-i Hacer sh: 283

Zabıt şekli: Tirmizî'nin hadîsi: |

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

« demişler.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 335 ve 452

Me'hazler: Şerh-i Cevheret-üt Tevhid - İmam İbrahim-i Bacurî sh: 337; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/121

Zabıt şekli: Bu söz, Arabîsi aynendir. Farsçası ise, Mektubat'tan alınan ikinci fırkası lafzıyla geçmektedir. Arabî ibareli sözün sahibi ise; akide kitabı olan Şerh-i Cevheret-üt Tevhid'le ehl-i tasavvufun reisi olan Cüneyd-i Bağdadî'nin bir sözü olarak nakledilmiştir ki; bütün ehl-i tahkik ve ehl-i marifet aynı görüşü paylaşmışlardır.

sh:» (R.k.k: 686)

Meâli: 1- Bütün yollar, (Allah'a giden yollar) kapalıdır, ancak Hazret-i Muhammed'in (A.S.M.) nuranî caddesinden gayri..."

2- "Ey Sa'dî! Peygamber'in izinden giden yoldan başkası muhaldir ki hakkita varsın."

* * *

591-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Risalede yeri: Mektubat sh: 334; Şuâlar sh: 9

Me'hazler: Şerh-üs Sünne - Begavî 7/157; Cem'-ül Fevaid 2/444; El-Feth-ül Kebir 2/96; İhya-u Ulûm-id Din 1/253; Muvatta'-ı İmam-ı Mâlik, Mess-ül Kur'an/3 ve Hacc/446, 1/422 ve 423

Zabıt

şekli:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Meâli: Talha bin Ubeydullah bin Küreyz'den rivayet, demiştir ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) şöyle ferman etti: "Duanın en efdali, arefe gününde yapılan duadır. Ve benim söylediklerimin ve benden evvelki Peygamberlerin söylediklerinin efdali:

۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾

* * *

592- «Sûre-i İhlas'ı, Arefe gününde yüzer defa tekrar edip okuyordum.» «Bir mübarek Arefe gününde müstahsen bir âdet-i İslâmiye'ye binaen Sûre-i İhlâsı yüzer defa tekrar ederek okuyup, onun bereketiyle...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 340 ve 343; Şuâlar sh: 299

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 3/227, El-Hiyarî'nin "El-Fevaid" eserinde, Hazret-i Huzeyfe'den nakil ile; Feyz-ül Kadir - Menavî 6/203 hadîs no: 8953

Zabıt

şekli:

۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾

ve

۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾

Ebu-ş Şeyh, İbn-i Ömer'den rivayet...

Meâlleri: 1- "Kim ki bin kere "Kulhüvallah Sûresi"ni okursa, kendi nefsinin Allah'tan satın almış olur."

2- "Kim ki Arefe gününde bin kere "Kulhüvallah" okursa, Allahu Teâlâ ona istediğini verecektir."

* * *

sh:» (R.k.k: 687)

593-

۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾
۞ ﴿قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝ اللهُ صَمٌّ ۝ اللهُ سَمِيْعٌ ۝لَمْ يَلِدْ ۝لَمْ يُولَدْ ۝هُوَ اللهُ أَحَدٌ ۝﴾

Risalede yeri: Mektubat sh: 346; Şuâlar sh: 9

Me'hazler: Mesnevî-i Şerif - Mevlâna Celâleddin-i Rumî 1/75

Zabıt şekli: Aynendir.

Meâli: "O hayalât ki, Evliyanın tuzağıdır. Yani mübtelâ oldukları bir hâldir. İşte o hayalât, Allah'ın manevî bostanlarından ay yüzlülerine (yani Peygamberler ve Evliyaların) nuraniyetlerinin akisleridir."

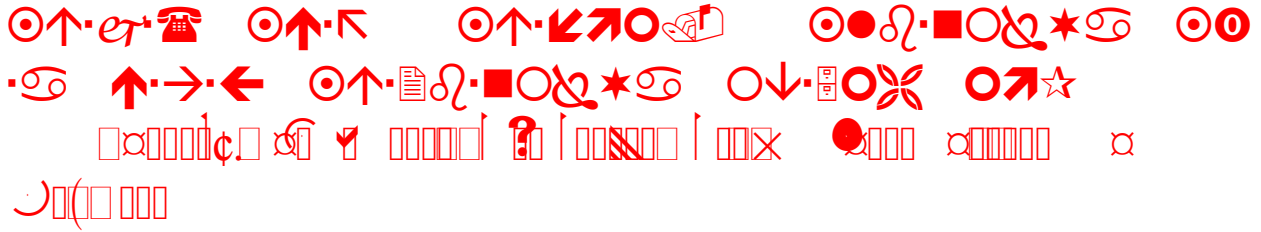
* * *

594-

Risalede yeri: Mektubat sh: 346-347 ve Âsâr-ı Bediîye gibi sair Risalelerde de...
Me'hazler: Nefahat-ül Üns - Mevlâna Câmî sh: 438; Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî'nin bir çok yerlerinde...

Zabıt şekli: Mevlâna Yakub-u Çarhî'nin hayat hikâyesi bölümünde bu beyt kaydedilmiştir. Ancak "Şems" kelimesi yerine "Afîtab" kullanılmış ki, aynı mânadadır. Tamamı şöyledir:

Meâli: "Ben güneşin kölesi olduğum için her zaman onu söylüyorum. Bundan dolayı ben ne geceyim ne de geceye tapan birisiyim ki uykudaki rü'yaları söyleyeyim."

* * *

595- «Kur'an ile tefe'üle ve rü'yaya itimada ehl-i hakikat tarafdar değillerdir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 347 (Yirmisekizinci Mektub Birinci Mes'ele)

Me'hazler: Berîkat-ün Mahmudiye Fi-Şerh-i Tarikat-in Muhammediye - Hâdimî

2/309

Zabıt şekli: Aynen Üstad'ın yazdığı gibidir.

* * *

596- «O cüz'î hâdise-i nevmiye münasebetiyle "mevtin küçük bir kardeşi olan nevm"e ait...»

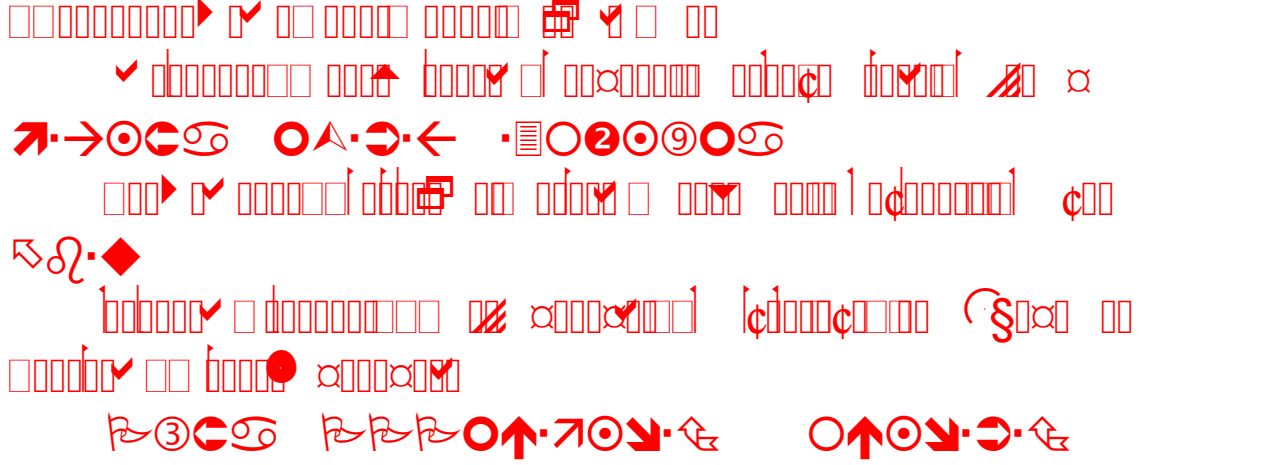
Risalede yeri: Mektubat sh: 347, 8 ve daha Nur'un sair yerlerinde de vardır.

sh:» (R.k.k: 688)

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/79; Cem'-ül Fevaid 2/773; Müsned-ül Firdevs 4/309; Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 9325 (Menavî der: "Hadîs, Taberanî-i Evsat'ta ve İmam-ı Bezzar'ın Müsned'inde de rivayet edilmiştir." Heysemî ise: "Onun ricali, sahih

2/435; El-Musanef - San'anî 11/274; ve daha bir çok kaynak me'hazler için bak: Miftah-u
Künûz-is Sünne sh: 486

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

Meâlî: Ebu Hüreyre (R.A.)'dan rivayet, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki:
"Melek-ül Mevt (yani Azrail A.S.) Musa Aleyhisselâm'a ruhunu kabzetmek için gönderilmiş.
Hazret-i Musa'ya geldiği zaman, O'na tokat vurmuş,

sh:» (R.k.k: 690)

bir gözü çıkmış... Azrail Aleyhisselâm Rabbisine dönmüş demiş ki: "Beni öyle bir kula
gönderdin ki, ölümü istemiyor." Cenab-ı Hak tekrar onun gözünü ona iade etmiş..."

* * *

601- «Kabz-ı ervaha müekkel olan Azrail Aleyhisselâm'ın avaneleri.. ve sulehann
ervahını kabzedenden başkadır, ehl-i şekavetin ervahını kabzedenden yine başkadır.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 352 ve daha sair Risalelerde varsa...

Me'hazler: Nesaî, Cenaiz 9; İbn-i Mace, Cihad/10; Tefsir-i İbn-i Kesir 4/407-408
"Ven-Naziat Sûresi"; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 6/130 (aynı sûre)

Zabıt şekli: "Kabz-ı ruhta mü'minlerin ruhlarını rahmet melâikeleri, kâfirlerinkini
ise, azab melâikeleri kabzederler" diye mezkûr sûrenin tefsirinde bir çok hadîslerle ispat
etmişlerdir.

* * *

602-

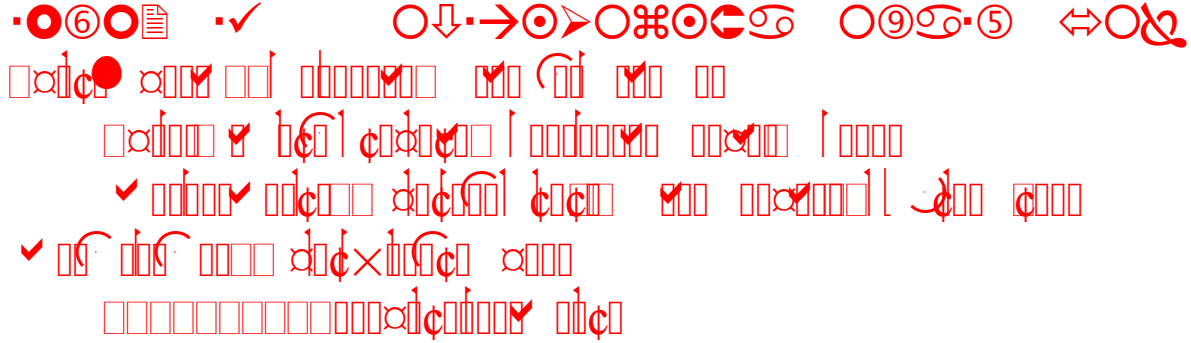
(Geylanî)

Risalede yeri: Mektubat sh: 355; Tarihçe-i Hayat sh: 136; Barla Lâhikası sh: 149
Me'hazler: El-Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 245

Zabıt şekli: (Not: Geylanî Hazretlerinin El-Feth-ür Rabbanî ile Fütûh-ul Gayb eserleri bazı eski baskılarda biri kitabın kenarında, biri de iç kısmında beraberce tab'edilmiş olduğundan; Üstad Hazretleri, Geylanî'nin bu sözü için "Fütûh-ul Gayb eserindedir" demiştir. Halbuki mezkûr cümle, Fütûh-ul Gayb eserinde değil, El-Feth-ür Rabbanî'dedir. Çünkü Hazret-i Üstad'ın bahsini ettiği Hazret-i Şeyh'in "Gulâm" ismindeki talebesine yaptığı hitablar, El-Feth-ür Rabbanî'dedir.)

Zabıt

şekli:

(Not: Cem' sigasıyla hitab edilen bu cümleden başka mezkûr eserde bulamadım.)

Meâli: "Ey Allah'ın kulları! Siz bir hikmet ve imtihan dünyasındasınız. Size mutlaka bir vasıt lâzımdır. Rabbinizden ve Ma'budunuzdan bir tabib isteyiniz ki sizin kalblerinizdeki hastalıkları tedavi etsin."

* * *

sh:» (R.k.k: 691)

603- «Tehvid-i kıble et!..» (İmam-ı Rabbanî)

(Not: Hazret-i Üstad bu hâdiseyi, yani İmam-ı Rabbanî'nin bir tavsiyesini Risale-i Nur'un bir kaç yerinde ehemmiyetle zikreder. Hülâsası şöyledir ki:)

«Sonra İmam-ı Rabbanî'nin Mektubat kitabını gördüm, elime aldım. Hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acâibdendir ki, bütün Mektubat'ında yalnız iki yerde "Bediüzzaman" lafzı var. O iki mektub bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektubların başında "Mirza Bediüzzaman'a Mektub" diye yazılı olarak gördüm... Yalnız İmam, o mektublarında tavsiye ettiği gibi, çok mektublarında musırrâne şunu tavsiye ediyor: "Tevhîd-i kıble et." Yani: Birini üstad tut, arkasından git, başkasıyla meşgul olma...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 355; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 43; Tercüme Mesnevî - Abdülmecid sh: 7; Tercüme Mesnevî- Abdülkadir sh: 12

Me'hazler: Aslı Farisî, tab'-ı Pakistan-Karaçî, Mektubat cild:1, cüz:2; sh: 61, 62, 74 ve 75. Mektublar...

Zabıt şekli: Mektublardan birincisinin başında: "

" diye yazılı...

İkinci Mektub'un başında:

④⑤⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕㉖㉗㉘㉙㉚㉛㉜㉝㉞㉟㊀㊁㊂㊃㊄㊅㊆㊇㊈㊉㊐㊑㊒㊓㊔㊕㊖㊗㊘㊙㊚㊛㊜㊝㊞㊟㊠㊡㊢㊣㊤㊥㊦㊧㊨㊩㊰㊱㊲㊳㊴㊵㊶㊷㊸㊹㊺㊻㊼㊽㊾㊿

Bu ikinci mektubun sonuna doğru bir yerde şöyle yazılı:

⓪ⓁⓂⓎⓏⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓘⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ⓪⓫⓬⓭⓮⓯⓰⓱⓲⓳⓴⓵⓶⓷⓸⓹⓺⓻⓼⓽⓾⓿

Yani: "Seyyid-ül Kevneyn'in mütabaatına bir şart lâzımdır; o da tevhid-i teveccüh-ü kiblelidir. Yani, bir tek üstadın arkasından gitmektir."

* * *

604-

⓪ⓁⓂⓎⓏⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓘⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ⓪⓫⓬⓭⓮⓯⓰⓱⓲⓳⓴⓵⓶⓷⓸⓹⓺⓻⓼⓽⓾⓿

Risalede yeri: Mektubat sh: 362 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: İbn-i Mace Mukaddeme sh: 81; Edeb-üd Dünya Ve-d Din sh: 73; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2091

Zabıt şekli:

⓪ⓁⓂⓎⓏⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓘⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ⓪⓫⓬⓭⓮⓯⓰⓱⓲⓳⓴⓵⓶⓷⓸⓹⓺⓻⓼⓽⓾⓿

Meâli: Hadîs-i Şerif'te sert uslûb kullanılmıştır. Şöyle demiş: "İlmi ehli olmayana vaz'etmek, cevahirleri hınzırın boynuna takmak gibidir." Görüldüğü üzere Hazret-i Üstad, hadîsten iktibas alarak en yumuşak bir dereceye in-

sh:» (R.k.k: 692)

dirmiş. "İneğin boynuna incileri takmak gibidir." Ve bu söze de darb-ı mesel demiştir.

* * *

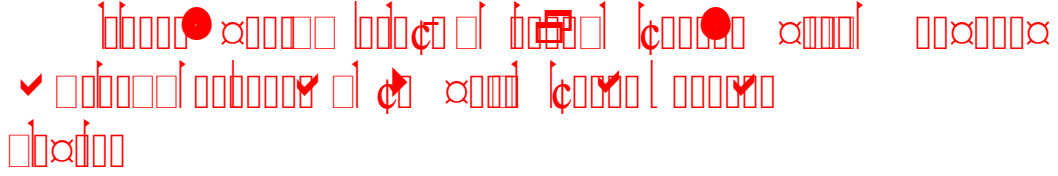
605-

⓪ⓁⓂⓎⓏⓐⓑⓓⓔⓕⓖⓗⓘⓙⓚⓛⓜⓝⓞⓟⓠⓡⓢⓣⓤⓥⓦⓧⓨⓩ⓪⓫⓬⓭⓮⓯⓰⓱⓲⓳⓴⓵⓶⓷⓸⓹⓺⓻⓼⓽⓾⓿

Risalede yeri: Osmanlıca Mektubat sh: 585

Me'hazler: Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/49-50; Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 110; El-Keşkûl - M.Bahaeddin El-Âmilî 2/30; El-Fevaid-ül Mecmua - Şevkânî sh: 61

Zabıt şekli: Keşf-ül Hafâ sahibi bu hadîsi

lafzıyla Taberanî-i Evsat'ın Hazret-i Câbir (R.A.) tarikıyla.. ve ayrıca Deylemî'den de senedsiz olarak nakledilmiştir. Hattâ Hâfız Aclunî, bu hadîsin bir âyetle de, yani mânasıyla münasebattar olduğunu söyleyerek, hadîsin hak ve sahih olduğunun ispatına çalışmıştır. O halde hadîs, mânası ve hakikatıyla sahih hadîslere dendir. Sair me'hazlerde de, bu hadîsi te'yid eden başka lafızlı hadîsler zikredilmiştir. Mütelharrî ve meraklı kimseler arayıp bulabilirler.

Meâli: Zâlim Allah'ın kılıncıdır, yahut Allah'ın adaletidir. Onunla intikam aldırır, sonra da ondan da intikamını alır.

* * *

606- «Sual: Zaman-ı fetrette Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ecdadı, bir din ile mütedeyyin mi idiler?

Elcevab: Hazret-i İbrahim (A.S.)'ın bilâhare gaflet ve manevî zülûmat perdeleri altında kalan ve hususî bazı insanlarda cereyan eden bakiye-i dini ile mütedeyyin olduğuna rivayet vardır... Ve ehl-i fetret, ehl-i necattır.»

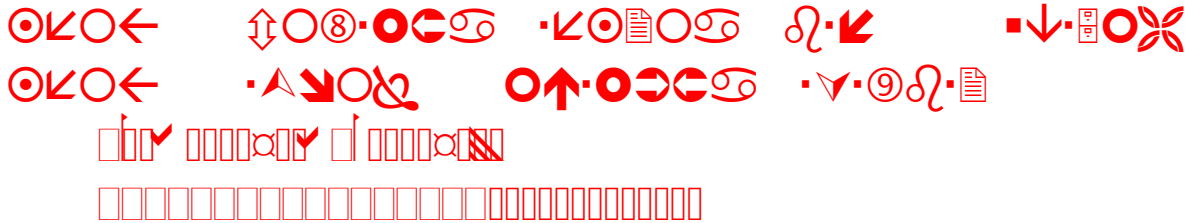
Risalede yeri: Mektubat sh: 385 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: (Bu mes'elenin bazı me'hazleri, 504 ve 577 numaralı kısımlarda da verilmiştir. Oralara bakılabilir.)

El-Fetavi-l Hadîsiye - İbn-i Hacer-il Heysemî sh: 11; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned-i Ahmed 24/181; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/402'den başlayarak, tâ 444'e kadarki kısımda "Mesalik-ül Hünefa' Fi-Validey-il Mustafa" eserinde; hem fetret mes'elesini, hem de Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) anne ve babasının iman ve necatları hakkında pek çok rivayetler getirmiştir; Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 199, 205 ve 221; Taberanî-i Evsat, Ebu Nuaym ve İbn-i Asakir'den nakil; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/741; Cem'-ül Fevaid 2/593; El-Feth-ül Kebir 2/256; Nazm-ül Mütenasir Fil Hadîs-il Mütevatir - Suyutî sh: 128

sh:» (R.k.k: 693)

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mükerreme olan annesi Amine (R. Anha) vefat edeceği zaman; Sima'a Binti Ebi Ruhem, kendi annesinden şöyle duymuş ki: O zaman, Resul-i Ekrem (A.S.M.) henüz beş yaşında idi. Annesinin başı ucunda oturuyordu. Annesi onun mübarek yüzüne pürhasret ve iştiyakla baktı ve bu şiiri söyledi:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على
المرسلین
وآلهم وسلم
الطیبین الطاهرین
اللواتین الطاهرین
الطاهرین
اللواتین الطاهرین
اللواتین الطاهرین
اللواتین الطاهرین

Kısaca meâli: "Allah seni mübarek etsin ey çocuğum. Ey öyle birisinin oğlu ki; ...
Senin baban İbrahim'in doğru ve hanif olan dini, seni mutlaka putlara tapmaktan men'edeceği gibi, sen puta tapan milleti de dost edinmiyeceksin."
Bu mes'elenin ikinci bir hususu ki, 504 numaralı kısımda Peygamber'in ecdadından Kâ'b bin Lüeyy'in duası ve Hazret-i İsmail'in Harem-i Şerif'ten bir Peygamber'in gelmesi hakkındaki duasını yâd ederek, o da aynı şekilde bir Peygamber istemesi ve bunlara benzer daha sair rivayetler gösteriyorlar ki; Ecdad-ı Nebi'nin kısm-ı ekserisi Hazret-i İbrahim'in (A.S.) dini üzere idiler. Keza Peygamber'in ecdadından olmayan Zeyd bin Amr bin Nüfeyl'in, Hazret-i İbrahim'in dini üzere olduğu hadîs kitaplarında meşhurdur. Nümüne için Şerh-üş Şifa -Aliyy-ül Karî 1/741'e bakılabilir. Ve aynı hâdis için, Sahih-i Buharî'nin Menakıb kitabında yazılı olduğunu Aliyy-ül Karî kaydetmiştir.

* * *

6/7- «Resul-i Ekrem'in ecdadından olmayan Hâlid bin Sinan ve Hanzele namında iki Nebi gelmiştir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 386

Me'hazler: Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 11/11793; Hâlid bin Sinan hakkında; Kamus-ul A'lam Şemseddin Sâmi 3/1992; Hanzele bin Safvan hakkında; keza Kamus-ul A'lam 3/2050 Hâlid bin Sinan hakkında ve Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/374'de Hâlid bin Sinan-il Anesî hakkında.

Zabit şekli: Hanzele bin Safvan; İslâmın zuhurundan evvel, Kavm-i Semud'un bakiyesi zannolunan Ashab-ur Ress'e Peygamber olarak gönderilmiş olduğu rivayet olunmuştur.

Hâlid bin Sinan ise: Lâkabı şöyledir: Hâlid bin Sinan bin Abes bin Bugays. Bu zât, muvahhid bir zât olup, Resul-i Ekrem (A.S.M.) onun hakkında

sh:» (R.k.k: 694)

هٰذَا رَجُلٌ مِّنْكُمْ وَهُوَ نَبِيٌّ مِّنْكُمْ
بِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ
Yani "O, bir Peygamberdir. Fakat onun kavmi onu zayi etti."

Hâlid bin Sinan, Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) ulaşamamış. Fakat onun kızı gelip müslüman olmuş ve Resulullah'tan "Kulhüvallah Sûresi"ni işitince: "Babam da bunu okurdu." demiş.

Keza Ruh-ul Beyan Tefsirinde Hâlid bin Sinan-il Anesî'nini "Adn" memleketinden olduğu ve onun kızı Resulullah'a (A.S.M.) iman etmek için geldiğinde, Peygamber ona:

هٰذَا رَجُلٌ مِّنْكُمْ وَهُوَ نَبِيٌّ مِّنْكُمْ
بِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ
بِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ
بِئْسَ مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ
Bismillah
Yani: "Hoşgeldin ey bir Peygamberin kızı, ki onnu kavmi onu zayi' etti."
Bismillah

* * *

608- «Ecdad-ı Nebi'den Kâ'b bin Lüeyy'in meşhur ve sarîh ve tansis tarzındaki bu şiiri ki:
 ✓ □□□□□□✓ □□□ □ □□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
 □□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□
 ✓ □□□□□□□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh: 386 ve 173

Me'hazler: Bu mes'ele hakkında 504 ve 606 numaralı bölümlerde geniş me'hazler, zabıt şekli ve meâlleri verilmiştir. Burada nümüne için yalnız bir tek me'haz vererek geçeceğiz: Eş-Şifa - Kadı İyaz 1/364

* * *

609- «Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın amucası Ebu Talib'in imanı hakkında esahh olan nedir?

Elcevab: Ebu Talib Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) Riasletini değil, şahsını ve zâtını gayet ciddî severdi. Onun o gayet ciddî, o şahsî şefkati ve muhabbeti elbette zayia gitmeyecektir...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 387

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 2/187 ve 188; Cem'-ül Fevaid 2/569

Zabıt şekli: Bütün siyer kitaplarında bu mes'ele gayet meşhurdur. Hem yine bütün mezkûr kitaplarda, Ebu Talib'in Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) karşı, tâ vefatına kadar şefkat ve himayeti ve elinden geldiği kadar Kureyş müşriklerinin şerrinden muhafazaya çalışması ve himaye etmesi sarîh, sahih ve zâhirdir. Elbette bunlar boşa gitmeyecektir. Bu noktada Hazret-i Üstad'ın dediği gibi, bazı kimseler imanına kail değilse de, zâhir hesabıyladır...

* * *

610- «Kur'an, bitmez ve tükenmez bir hazinedir. Her asır nusus ve muhke-

sh:» (R.k.k: 695)

matını teslim ve kabul ile beraber, tetimmat tabilinden hakaik-ı hafiyesinden dahi hissesini alır... ilh.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 388 ve Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/448; Kenz-ül Ummal 1/289; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali, Tahkik-i Subhî Salih sh: 315 ve 530; Tefsir-i Ruh-ul Beyan-Burusevî 8/95

Zabıt

şekli:

☉↑☉◀◉☉↗☉☉ ◉◀ ◉⑩•er•①◀ ☉↑☉>◉☉er☉
 □□✓ □□□□✓ □□ □□□ □□✓ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
 □□□□□□□□□□ □□✓ □□□ □□□□ □□
 □□□□□□□□□□ □□ □□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□

Meâli: "Kur'an'da, sizden evvelkilerin haberleri ve sizden sonra geleceklerin hâdiseleri ve sizin aranızda adaletle yürüteceğiniz hükümler içinde mevcuttur. Kur'an öyle bir denizdir ki dibine ulaşılmaz."

İmam-ı Busirî Kaside-i Bürde'sinde üstteki mâna ve hakikatları fevkalâde şirin bir tarzda dile getirdiğinden, burada teberrüken ondan bir-iki satır dercediyoruz:

□ §□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □ □
→•C
✓•K ○○⑥○↗•○ ○•→•Q ○↑•↘○Q○C○E•K
□□□□□□ □ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□ □
✓•K ○•→○E○+K○Q•❖•E ↔•Q○K○O○

(Kasidet-ül Bürde sayfa: 18-19)

* * *

611-

■⑥○←Q•Q ○○↑•E ○K○← ○⑥○→•K○C○E ○⑤
✓ □□□□□ □ □□□ □□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□ □ □□□□ □ □□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□
↑•E ↔•C•E•K •⑨•⑥•⑩
□□□□□ □□□□□□□□□□ □ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□
✓ □ □□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□

Risalede yeri: Mektubat sh:392 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: (Not: Bu söz bir hadîs-i şerif değil, lâkin Kur'an'da taallûk eden nahviyyûn ülemasının hakikatlı hüküm ve sözlerindedir.)

El-Keşkûl - M.Bahaeddin El-Âmilî 2/379

Zabıt şekli: Hazret-i Ca'fer-i Sâdık (R.A.) kat'î hükmetmiş, demiş ki: "Bütün hamdlerin enva'ı "Elhamdülillah" kelimesinde dâhil ve mevcuttur."

* * *

612-

↑○←○⑥○↗•○Q □•E□ ○Q○←•○Q○C○E □•E□
✓ □□□□

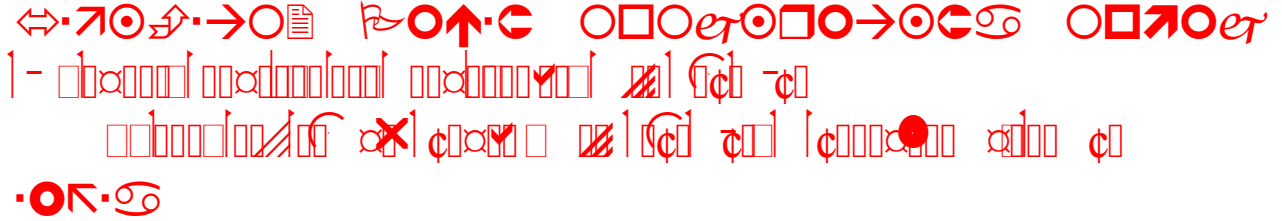
Risalede yeri: Mektubat sh: 394

Me'hazler: (Not: Bu söz, bu ifadesiyle bir hadîsin metni olarak

sh:» (R.k.k: 696)

bulunamadı. Amma herhalde hakikatlı bir kaide ve bir ilm-i kelâm ıstılahlarındandır.)

Meselâ: Ta'rifat - Seyyid Şerif-i Cürcanî eseri kenar kısmında, Mütemmimat sh: 162'de

diye uzunca izahlar vermiş. O izahta: "Bir şeyin sübût bulması, onun lüzumlu vasıflarıyla sübût bulabilir. Meselâ bir mahiyet varsa, onun hâricî vücudunun varlığı da sâbittir" diye kaydedilmiş.

Keza yine Ta'rifat kitabında:
✓

ifadesiyle geçer. Yani: "Bir şey sübût bulduğu zaman, onun hakikatıyla beraber sübût bulabilir."

Zabıt şekli: Az üstte hem me'hazlerdeki zabıt şekillerini, hem de meâlini verdiğimiz için, başka bir şey yazmaya gerek duyulmadı.
* * *

613-

Risalede yeri: Mektubat sh: 396; Lem'alar sh: 53

Me'hazler: Bu hadîs-i şerif mütevatir gibi meşhur ve müttefekun aleyh hadîslerdendir. Meselâ: Sahih-i Müslim 3/28 hadîs no: 43 ve 687; Müsned-i Ahmed 3/310, 337 ve 371; Nesaî 3/188; İbn-i Mace hadîs no: 45; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 3/213; 314; Ebu Davud kitab:89, bab: 5; El-Feth-ül Kebir 1/224, Müsned-i Ebu Ya'lâ, Hâkim ve Beyhakî'den nakil; Kenz-ül Ummal 1/414

Zabıt

şekli:

Meâli: "Bütün bid'atler dalâlettir.. ve her bir dalâlet, ateşe götürür."

* * *

614- «Mesail-i Şeriatten bir kısmına "taabbüdü" denilir... Bir kısmına da "ma'kul-ül mâna" tabir edilir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 397

Me'haz: El-Fetavi-l Hadîsiye - İbn-i Hacer-il Heysemî sh: 34

Zabıt şekli: Bu mes'ele bir hadîs-i şerif metni değil, usûl ülemasının tesbit ettikleri bir husustur ve aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği şekildedir.

* * *

615- «Ramazan-ı Şerifte her bir harfin (Kur'an harfinin) on değil bin.. ve Ramazan-ı Şerif'in cum'alarında daha ziyadedir.»

sh:» (R.k.k: 697)

Risalede yeri: Mektubat sh: 401, 402 ve daha Nur'un Lâhika mektupları gibi yerlerinde varsa...

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 3/130; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 2/349 (Hazret-i Câbir'den merfu' hadîs olarak); Feyz-ül Kadir 4/430 hadîs no: 5854; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 1/188; Şuab-ül İman - Beyhakî 7/190, 197

Zabıt

şekli:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰی اٰلِهِ الطَّيِّبِیْنَ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
وَاغْنِنَا بِرَحْمَتِكَ
عَنِ الْفَقْرِ وَالْجُبْنِ
وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

Meâli ve diğer izahlar: Ramazanın cum'aları sair cum'alar üstündeki fazileti, Ramazan ayının sair aylarının üstündeki fazileti gibidir.

Ramazan orucunun her bir günü bin gün, her bir tesbihi bin tesbih kadar sevablıdır.

Süfyan

bin

Uyeyne

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ
اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰی اٰلِهِ الطَّيِّبِیْنَ
وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
وَاغْنِنَا بِرَحْمَتِكَ
عَنِ الْفَقْرِ وَالْجُبْنِ
وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

(Zümer Sûresi, âyet: 10) âyeti tefsirinde demiş ki: "Orucun sevabı, hesabsız ve nihayetsizdir."

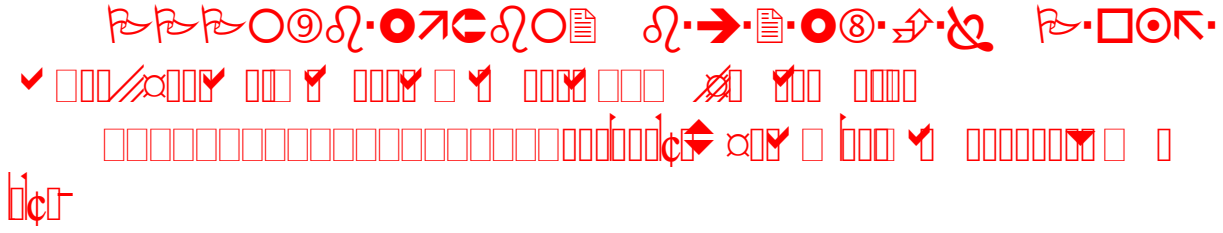
* * *

616- «Dünyevî hâcâtını muvakkaten bırakmakla uhrevî bir adam ve tecessüden tezahür etmiş bir ruh vaziyetine girerek; savmı ile Samediyete bir nevi âyinedarlık etmektir.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 402

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - El-Hâfız Menzerî 2/107; Şerh-ü Şir'at-ül İslâm sh: 192

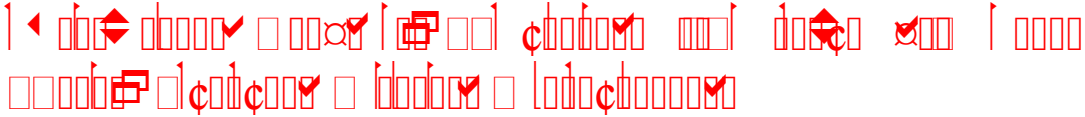
Zabıt şekli: Bu mes'ele muayyen bir hadîsin metni değil, fakat bir çok hadîslerin mânalarından alınmış hakikatlı bir hükümdür.. ve aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzıdır.

Meâli: (Haberin aslı uzundur. Ve bu haber Dürret-ül Vâizîn kitabında bulunduğu için, bazıları bu kitabın hadîsleri için zayıf veya mevzu'dur demişlerdir. Amma herhalde bu görüş ve kanaat, ondaki hadîslerin bazıları içindir. Yoksa baştan sona kadar istisnasız olarak bütün haberleri mevzu'dur diye bir şey mevzu'-u bahis olamaz ve olmaması da lâzımdır. Bu şekil bir iddia, bence müteassıbane bir cehâlettir. Hem böyle küll halinde cesurâne hüküm basanlar, meselâ şu, şu mevzulara dair hadîslerin tamamı mevzu'dur şeklinde hüküm basanlar, her zaman büyük hata etmişlerdir. Bunlar velev ki büyük hadîs imamları da olmuş olsalar dahi... Nitekim İmam-ı Ahmed bin Hanbel gibi büyük bir hadîs imamı ilk zamanlarında bazı mevzu'lara dair küll halinde hüküm verip kanaat izhar etmişse de, bilâhare o kanaatından vazgeçmiş ve tashih etmiştir.)

Hadîsin meâli şöyledir: Cenab-ı Hak akli yarattığı zaman ona: "Bana dön!" diye emretmiş. O da dönmüş. Sonra ona: "Geri dön!" demiş, o da dönmüş... Sonra Cenab-ı Hak nefsi halketmiş. Ona demiş ki: "Bana dön!" Fakat nefis cevap vermemiş. Sonra ona demiş ki: "Sen kimsin, ben kimim?" Nefis demiş: "Ben benim, sen sensin!" Cenab-ı Hak ona türlü azablar vermiş... Sonra açlığa terketmiş, nefis yola gelmiş...

Mes'elemizdeki hadîsin hükmünü te'yid ve takviye eden bir çok hadîs-i şerifler vardır. Meselâ, El-Ezkâr - Nevevî sh: 88.. ve Mişkât-ül Masabih hadîs no: 2469'da sahih bir hadîs olarak:

Meâli: "Ey Allah'ım! En çok sarsan ve bağırttıran açlıktan sana sığınırım"
sh:» (R.k.k: 699)
diye Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın dualarındandır.

Hem nefsi ıslah etmek ve inkıyada getirmek için açlığın en büyük ve müessir bir sâik olduğunu bildiren bir çok hadîs-i şerif vardır. Marifetname ve İhya-i Ulûm-id Din gibi eserlerde bu hususta çok hadîs-i şerif kaydetmişlerdir. Hattâ Marifetname sahibi İbrahim Hakkı: "Cu', İsm-i A'zamdır" diye hükmederek açlık vaziyeti, insanın nefsinin itaat ve inkıyada getirmesinin azîm te'siratına bir ünvan olarak zikretmiş.

* * *

619- «Eğer teveccüh-ü rahmet varsa yeter. İnsanların teveccühü, o teveccüh-ü rahmetin in'ikası ve gölgesi olmak cihetiyle makbuldür.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 413; ve Risale-i Nur'da bu mânadaki ifadeler varsa...
Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/251; Sahih-i Müslim hadîs no: 2034

Zabıt şekli ve meâli: "İnsanlar bir mü'mini, iyi amellerinden dolayı sevmesi; âhirette onun büyük mükâfatlarının dünyada muaccel bir nümûnesidir."

* * *

620-

↑○○→○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○

Risalede yeri: Mektubat sh: 414; Tarihçe-i Hayat sh: 146

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir Suyutî 1/36, 51; Cem'-ül Fevaïd 2/227 ve 703; Mecma-uz Zevaid 10/268, Heysemî demiş: "Bunun isnadı hasendir"; Tefsir-i İbn-i Kesir 2/555; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 6; Müsned-ül Firdevs 1/83; Emaliy-üş Şecere 1/250; Hilyet-ül Evliya 4/71; Tarih-i Bağdad - Hatib-i Bağdadî 7/242; El-Feth-ür Rabbanî - Geylanî sh: 10 ve 204; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 8/6497; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 4/129 ve 130; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady; 4/1523; Tarih-i İbn-i Maîn 2/536; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/481

Zabıt şekli: Me'hazlerde bu hadîs-i şerif çeşitli lafızlarda gelmişse de mânaca birdirler. Hazret-i Üstad'ın kaydettiği aynı lafızla geldiği gibi,

○○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○

↙↘ gibi ifadelerle de gelmiştir.

Meâli: "Mü'minin ferasetinden korkunuz. Çünkü o, Allah'ın nuruyla nazar etmektedir." Veyahut: "Mü'minin duasından çekininiz. Çünkü o, Allah'ın nuruyla görüyor ve Allah'ın tevfiğiyle konuşuyor."

* * *

sh:» (R.k.k: 700)

621- «Ülema-is su' hakkında bir tehdid-i azîm var.. Ey sâdık ahmak ıtlakına mâsadak ülema-is sû'...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 396, 425 ve daha Nur'un bir çok yerlerinde ülema-is sû' hakkında vârid ifadeleri...

Me'hazler: İhya-u Ulûm-id Din 3/388; Müsned-ül Firdevs 4/398; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/158; Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 9654; İthaf-üs Sâde 10/345 ve daha geniş me'hazler için, Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 352

Zabıt şekli: Üç ayrı ayrı, fakat mânaca bir hadîsler vardır. Bunları kaydediyoruz:

1-

↑○○→○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○

☉↑○→○·☉·☉·❖○○ ○↑○→○→○☉ ☉·☉·☉·☉·☉ ·☉·☉·☉·☉·☉ ·✓
□□×□□□□□□□ □□□□□□□ ✓ □□□ □□ □□□□□□ □□□□

2- □□□□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□

3-

□□□□□□□□□□ □□□ ✓ □□ □□□□ □□ □□□□□□□□ □□ □□ □□□□□ □□
□□□□□ □□□□ □ □□□□□□

↔·☉·☉·☉·☉·☉ ↔○☉ ○☉·☉·☉·☉·☉ ○☉☉☉·☉
□ ✓ □□□×□ □□ □□□□ □□□□ □□□□

Meâlleri:

1- "Ülema-is sû'dan ümmetimin başına gelekten veyl olsun. Çünkü o gibi ülema, bu ilmi ticaret meta'ı olarak ele alır. Onunla zamanlarının ümerasından bir kazanç, bir menfaat elde etmeye vasıta ederler. Allah onların bu kötü ticaretlerinde kâr vermesin."

2- "İnsanların en şerlisi, ülema-is sû'dur."

3- "Ülema-is sû' kıyamet günü ateşe atıldığında onun barsakları dışarı fırlayacak.. ve ateş içinde dönmeye başlayacak. Aynen eşeğin değirmen veya medar etrafında döndüğü gibi dönecek..."

* * *

622- «İmam-ı Azam sair imamlara muhalif olarak demiş ki: "İhtiyaç olsa, diyar-ı bâidede, Arabî hiç bilmeyenlere ihtiyaç derecesine göre; Fatiha yerine, Farisî tercümesi cevazı var.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 434

Me'hazler: Hayat-ı Ebu Hanife - Ebu Zehre sh: 241; El-Fetavi-l Hadîsiye - İbn-i Hacer-il Heysemî sh: 129; Keşf-ül Esrar 1/25; Şerh-ül Menar - İbn-i Abdülmelik sh: 9-10

Zabıt şekli: Bu mes'elede İmam-ı Azam'ın fetvası, sair mezheb imamlarının, hattâ kendi mezhebindeki İmameyn'in reylerine muhalif olduğu ve fakat bilâhare İmam-ı Azam Hazretleri o fetvasından rücu' ettiğini ve bu duru-

sh:» (R.k.k: 701)

muyla bu fetva itibardan sâkit olduğunu uzunca delil ve me'hazleriyle yazmak isterdik. Lâkin koskoca İmam-ı Azam Hazretlerinin müçtehidâne fetvasına karşı çıkmış şekilde anlaşılacağından vazgeçtim. Me'hazlerin isim ve sahife numaralarını verdiğim yerlere havale ederek kısa kesiyorum.

* * *

623- «Bu rivayette lisan-ı cennetten sayılan Farisî lisanıyla tercümeyle mahsustur.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 434

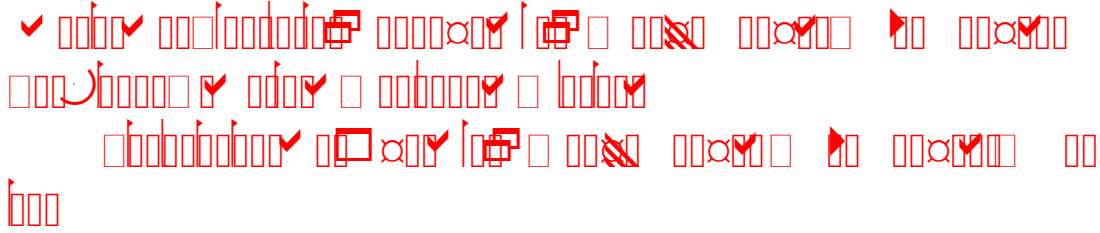
Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 3/300; El-Esrar-ül Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 277 ve 314; Tenzih-üş Şeriat 1/136; Şuab-ül İman'dan ve Halimî'den nakil; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/559 ve 5/1670; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 6/307

Zabıt şekli: Üç ayrı ayrı rivayet ve hadîs vardır:

1-

2-

3-

Meâlleri:

1- "Ehl-i cennetin lisanı, Arabî ve bir de deriy olan Farisî'dir."

2- "Cenab-ı Allah hiddet ve celâl içinde olduğu zaman vahyi Arapça inzâl buyurur.

Eğer cemâl ve rıza içinde ise, vahyi Farsça gönderir."

3- "Arş-ı Rahman'ı yüklenen melâikeler Farisî lisanıyla konuşurlar..."

* * *

624- «Sair on iki Eimme-i Müçtehidîn...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 434; Risale-i Nur'un Müdafaalar gibi sair yerlerindeki dahi...

Me'haz: El-Mizan-ül Kübra - Abdülvehhab-ı Şar'anî 1/50

Zabıt şekli: İmam-ı Şa'ranî bu hususta geniş izahlar ve hattâ haritalı şemalar kitabında dercetmiş. Bu on iki mezheb mes'elesini şöyle izah eder:

Mezhebler, ilk önce Sahabe devrinden Tabiîn devrinin son asrına kadar on dokuz tane idi. Sonra onaltıya düştü.. ve daha sonra da on iki oldu. Daha sonraları ise, bütün İslâm âlemi mutlak ekseriyetle dört hak mezhebe karar kıldı. Meşhur onaltı mezhebin imamlarının isimleri şöyledir:

sh:» (R.k.k: 702)

1- Hazret-i Âişe (R.Anha), 2- Abdullah bin Ömer (R.A.), 3- Abdullah bin Mes'ud, (bunlar sahabî zatlardır.)

Tabiîn'den olanlar: 4- İmam-ı Ata, 5- İmam-ı Mücahid, 6- Fakîh Ebu-l Leys Semerkandî, 7- Davud-i Zahirî , 8- İmam-ı Ebu Hanifi, 9-İmam-ı Mâlik, 10- İmam-ı Şafîî, 11- İmam-ı Zahirî, 12- Süfyan-ı Sevrî, 13- Süfyan bin Uyeyne, 14-Muhammed bin Cerir, 15-Ömer bin Abdülaziz, 16- İmam-ı A'meş, 17- İmam-ı Şa'bî, 18- İmam-ı İshak bin Rahaveyh, 19- İmam-ı Abdurrahman El-Evazî.

Bunların içinden üç sahabî, imamların sırasından çıkarıldığında, geri kalan onaltısı içtihad ve fıkıhça meşhur mezheb imamlarıdır. Ama bu onaltı imamın görüşlerinin mutlak ekseriyeti, en sona kalan ve karar kılan dört hak mezhebin reyleri içine girmiş bulunduğunu ve Ehl-i Sünnet Vel-Cemaat dışındaki bir çok bâtil mezheplerin buna dâhil olmadığını unutmamalıyız.

* * *

625-

İsmâ'îlîyye'nin şerhinde geçen "Kavs" kelimesi, "Ramiyye" kelimesinin aynı mânâda kullanılmasıdır. Risalede yeri: Mektubat sh: 436 ve Nur'un sair yerlerinde aynı mânâ varsa.

Me'hazler: Türkçe Tercüme Sahih-i Buharî hadîs no: 1642; yine Sahih-i Buharî Fezail-ül Kur'an/36, Tevhid/23, Menakıb/25; Ebu Davud Sünnet/28, Zekât/79, Tahrim/36; İbn-i Mace Mukaddeme sh. 12; Müsned-i Ahmed 1/92, 147, 151, 156, 256, 404 ve 3/23, 68, 72; Eş-Şerîa - Acürrî sh: 23

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

↓.○↘○←.○⑩↻ ↻.↳○← ○↑○→.○③↻ ↻.⊗○⑩○
→.↳ ↻.→.↳ ○↳↳○⑥↻ ↻.↳○← ↻.↘↗○↻○⑩○→
↳

Meâli: "Dinden öyle bir çıkıyorlar ki, okun yayından çıkıp fırlaması gibi çıkıyorlar."

Hazret-i Üstad hadîsteki "Ramiyye" yerine "Kavs" kelimesini aynı mânâda kullanılmıştır.

* * *

626- İsmâ'îlîyye'nin şerhinde geçen "Kavs" kelimesi, "Ramiyye" kelimesinin aynı mânâda kullanılmasıdır.

Risalede yeri: Mektubat sh: 436; Emirdağ-II sh: 163, 173; Tarihçe sh: 63 ve 619

Me'hazler: Mişkât-ül Masabih hadîs no: 3925; Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/29; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/195; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 95, İbn-i Mace'den nakil; El-Feth-ül Kebir 2/168, üç ayrı ayrı hadîs ve Taberanî-i Evsat'tan nakil; Müsned-ül Firdevs 2/324, iki ayrı

sh:» (R.k.k: 703)

kanalla, iki değişik lafızlı, fakat aynı mânada hadîsler; Tarih-i Bağdad - Hatib-i Bağdadî 10/187; Kenz-ül Ummal hadîs no: 17518, İmam-ı Hâkim'in tarihinden ve Beyhakî'nin Şuab-ül İman kitabından ve bunları rivayet edene Sehl bin Sa'd ve Enes bin Mâlik olarak...

Zabıt şekli: Mânaca bir, lâkin az değişik lafızlarla bir kaç tarzda kaydedilmiştir.

Meselâ,

Mişkât'ta

↑○→○←○⑤○① ○⑩○☞○③○☞ ☞○☞ ○↓○↗○☞
○☞☞ ○⑥○②○☞;

Şerh-üs

Siyer'de

☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞

; sair me'hazler ise, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği lafızlarla zabtedilmiştir.

Meâli: "Bir milletin efendisi ona hizmet edendir." Yahut da: "Milletin efendisi seferde iken onlara hizmet edendir" gibi mânalarla...

627-

⑤○☞○⑦○☞○☞ ○☞↑○→○☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞
☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞

Risalede yeri: Mektubat sh: 436; Hanımlar Rehberi sh: 27; Âsâr-ı Bediîye sh: 438 ve 470; Arapça Saykal-ül İslâm sh: 183 ve 227

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/98, 3/252 (Darekutnî'nin El-Efrad eserinden ve Ziyaeddin El-Makdisî'nin El-Muhtare eserinden nakil); Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/7

Zabıt şekli: Hadîs her iki lafızıyla da vardır. Yani

⑤○☞○⑦○☞○☞ ○☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ○☞☞☞☞☞☞☞☞☞
ve ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞ ☞☞☞☞☞☞☞☞☞

lafızlarıyla...

Meâli: "İnsanların en hayırlısı, onlara menfaat dokundurandır." Yahut, "Onlara en çok menfaat dokundurandır."

628- «Hem Türk unsurunda ebedî kabil-i iltiyam olmamak sûretinde bir inşikak çıkacak.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 439

Me'hazler: En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/46; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5636; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî - Şa'ranî sh: 118

Zabıt şekli: Bu mânadaki hadîsler umumî ve küllî oldukları halde, Hz. Üstad şu âhîrzamanda Hilâfet-i İslâmiye'nin bir bâkiyesi olan Türk unsuruna hâs bir mevkide tatbik etmiş ve edebilir de...

Hadîsin

metni

şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ أُمَّتِي سَتَكُونُ كَالْجِبَالِ
تَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ
وَإِنَّ فِيهَا جَبَلَيْنِ أَحَدُهُمَا نَافِقٌ وَالْآخَرُ نَافِقَةٌ

sh:» (R.k.k: 704)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ أُمَّتِي سَتَكُونُ كَالْجِبَالِ
تَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ وَتَتَفَتَّتُ
وَإِنَّ فِيهَا جَبَلَيْنِ أَحَدُهُمَا نَافِقٌ وَالْآخَرُ نَافِقَةٌ

Meâli: "Ümmetimin içinde, yahut ümmetim iki fırka olacak, insanlar iki gruba ayrılacaklar. Birinci grup nifaksız hakiki ehl-i iman grubu.. ikincisi de, imansız nifak ehli grubu..."

* * *

629- «Âhîrzamanda Hazret-i Mehdî geleceğine ve fesada girmiş âlemi ıslah edeceğine müteaddit rivayât-ı sahiha var.»

Risalede yeri: Mektubat sh: 439; Şuâlar sh: 590

Me'hazler: (Not: Hazret-i Mehdî ve Süfyanî Deccal hakkında geniş me'hazler bu kitabın 200, 218, 219 no.lu bölümlerinde verilmiştir, bakılabilir. Ayrıca isteyenler Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 484'e de müracaat edebilirler.)

* * *

630- «Hazret-i Mehdî'nin hâs ordusu Seyyidler cemaati olacağı...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 441 ve daha Nur'un Lâhika mektupları gibi yerlerinde bulunan aynı mânalar...

Me'hazler: El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa - Berzencî sh: 98

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın bu görüşü, yekûn hadîs-i şeriflerin mecmuundan çıkarılmış hakikatlı bir hükümdür. Berzencî de aynı şeyi yazmıştır.

* * *

631- «"Kevser" kelimesi; kudsî, câmi', küllî, nuranî bir kelime olduğundan, mâna-i lügavîsi olan "hayr-ı kesîr"...»

Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 159 ve İslâm hattı Zülfikar Mecmuaları...

Me'hazler: Bir çok sahih hadîsler, "Kevser" kelimesi hakkında aynı şeyi söylemektedirler. Bunlardan tek bir nümûne verip geçeceğiz: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/562, üç ayrı ayrı tarik ile...

Zabıt şekli:

göstermişlerdir. Bu mushaflardan birisi Tefsir-i Celâleyn'in kenarında dercedilen ve Mısır baskısı bir mushaf, misal olarak gösterilebilir.

* * *

635- «"Âdem Aleyhisselâm'dan kıyamete kadar dünyanın ömrü yedibin senedir" diye olma meşhur rivayet...»

Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 264; Barla Lâhikası sh: 325
Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 2/222; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10715; Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 4278; Kenz-ül Ummal 3/161 hadîs no: 38333; Tarih-i İbn-i Kesir 7/495; El-Lealil Masnûa - Suyutî 2/236; El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa - Berzencî sh: 188; Tarih-i Taberî 1/52; Tefsir-i Ruh-ul Beyan -Burusevî 9/262

sh:» (R.k.k: 707)

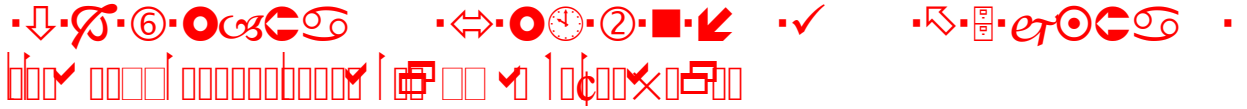
Zabıt şekli: (Her ne kadar bu hadîs veya rivayet, çeşitli rivayetlerle gelmiş ve ona bazı itirazlar ve ilişmeler vaki' olmuşsa da, fakat cumhurun yanında kabul görmüş ve hürmetle zabtedilerek kaydedilmiştir.)

Meâl ve zabıt itibariyle, aynen hülâsa olarak Hazret-i Üstad'ın kaydettiği gibidir.. Ve bu rivayet, bir çok ayrı ayrı tarîk ve ayrı ayrı lafızlarla gelmiştir.

* * *

636- «Bazan belâ nâzil olur, karşısına sadaka çıkar, geri çevirir.»

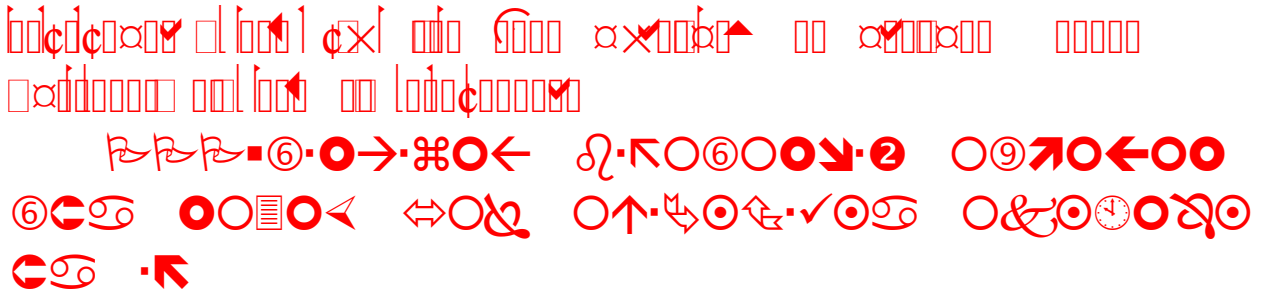
Risalede yeri: Elyazma Rumuzat-ı Semaniye'nin içindeki "Sırr-ı İnha A'tayna" sh: 11; Lem'alar sh: 103; Osmanlıca Kastamonu Lâhikası sh: 23
Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - El-Hâfiz Menzerî 2/19; El-Feth-ül Kebir 2/200 ve 201; ve daha geniş me'hazler için Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 262
Zabıt şekli: İmam-ı Beyhakî, Taberanî ve Rezin El-Abderî'den nakledilmiş olan;

Meâli: "Sadaka ile ecele karşı koyunuz, çünkü belâ sadakayı basıp geçemez."

* * *

637-

Risalede yeri: El-Yevakit Vel-Cevahir - Abdülvehhab-ı Şa'ranî 2/73; Mecmuat-ül Ahzab 2/469

Zabıt şekli: El-Yevakit kitabında:

۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

; Mecmuat-ül Ahzab'da, Resul-i Ekrem'e (A.S.M.) hitaben: "Ya Gavs-uz Zaman, Ya Sahib-ül Vakt!" ifadeleri kullanılmış. İmam-ı Şa'ranî ise, Resul-i Ekrem'in vasfı hakkındaki Arapça ibaresinin metni: "Tek kutubdur o bütün dehirlerde..." dir.

Meâli (yani Hazret-i Üstad'ın Arapça ibaresinin meâli): "Allah'ım! Bütün asırlarda Gavs-ı Ekber ve bütün dehirlerde Kutb-u A'zam olan Efendimiz Muhammed'e salât ü selâm et!.."

(Mektubat Kitabı'nın yekûn hadîsleri olan 469 hadîs burada sona erdi.)

* * *

sh:» (R.k.k: 708)

LEM'ALAR'IN ZÂİD OLAN HADİSLERİ

638- «

۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Her zaman, hususan mağrib ve işa' ortasında otuz üçer def'a okunması çok faziletli bulunan mezkûr kelimat-ı mübareke...»

Risalede yeri: Lem'alar sh. 5 ve Lâhika mektublarında aynı mânalar varsa...

Me'hazler: (Not: Âyet ve hadîslerle mervî ve sâbit olan bu duaları, akşam ve yatsı namazları arasında beraberce ve otuz üçer def'a okunması hakkında değil, amma tek-tek herbirisinin faziletleri hakkında vârid olmuş hadîs-i şerifleri ayrı ayrı olarak kaydetmeye çalışacağız:)

Şimdi bu numarada evvelâ "Lâ Havle Velâ Kuvvete..." hakkındaki bazı hadîslerin nümûnelerini; geri kalanların me'hazlerini de Birinci, İkinci ve Üçüncü Lem'aların seyri içinde vermeye çalışacağız:

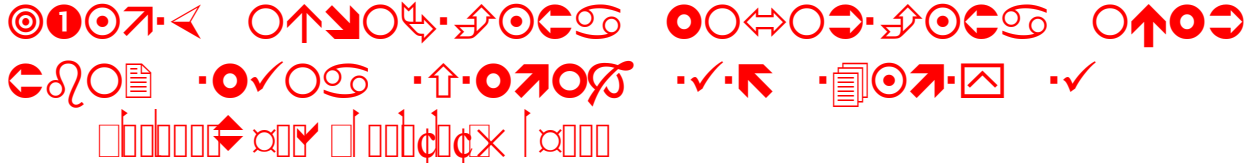
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞
۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞ ۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞۞

Risalede yeri: Lem'alar sh: 5

Me'hazler: Türkçe Tercüme Sahih-i Buharî 1/639 hadîs no: 1608; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/796; Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 13; Mecma-uz Zevaid 1/97-99 ve daha bu me'hazler gibi bir çok sahih hadîs kitapları...

Zabıt

şekli:

Meâlî: "Lâ Havle Velâ Kuvvete... ilh. Cennet'in hazinelerinden bir hazinedir."

* * *

639- «Hazret-i Yunus Aleyhisselâm'ın kıssa-i meşhuresinin hülâsası: Denize atılmış, büyük bir balık onu yutmuş. Deniz fırtınalı...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 5

Me'hazler: Hazret-i Yunus Aleyhisselâm'ın mâcerası, yani denize atılmış olması ve bir büyük balığın onu yutması ve saire... En başta Kur'an-ı Kerim'de sarîh bir surette mezkûrdur. Hadîslerde ise, daha biraz tafsilat vardır. Tefsir sahipleri bu hâdiseyi bir çok rivayet ve hadîslerle de şerh ve tefsir etmişler. Büyük İslâm tarihlerinde ise, daha geniş tafsilat vardır. Biz burada sadece

sh:» (R.k.k: 709)

nümûne için bir tefsirin sahife numarasını vererek geçeceğiz:

Tefsir-i İbn-i Kesir 3/167

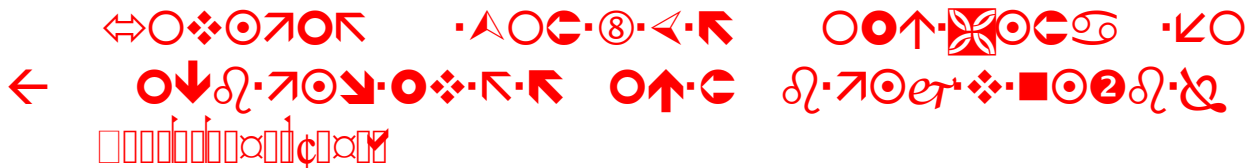
* * *

640- «Hazret-i Yunus İbn-i Metta, Alâ Nebiyyina ve Aleyhissalâtü Vesselâm'ın münâcâtı, en azîm bir münâcâtı ve en mühim bir vesile-i icabe-i duadır.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 5

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/505, 2/382-383; Cem'-ül Fevaid 2/234 ve 657; Müsned-ül Firdevs 2/213; Feyz-ül Kadir hadîs no: 4203; Müsned-i Ahmed 1/170; Tuhfet-ül Ahvezî Şerh-i Tirmizî hadîs no: 353; Kenz-ül Ummal 1/452, 2/118, 119, 120 ve 121; El-Ezkâr - Nevevî sh: 112; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - Nesaî sh: 415-416; Şuab-ül İman - Beyhakî 2/498; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 1163; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2089

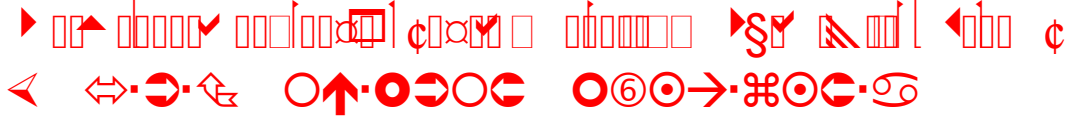
Zabıt şekli: Yunus Aleyhisselâm'ın münâcâtı, duaların kabulü için en te'sirli bir vasıta olduğuna başta Kur'an işaret ediyör:

(Enbiya Sûresi, âyet: 189)

* * *

645-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 10, 18, 211; Şuâlar sh: 294; Kastamonu Lâhikası sh: 257; Emirdağ-II sh: 199; Tarihçe-i Hayat sh. 424

Me'hazler: Amel-ül Yevm-i Vel-Leyle - Nesaî hadîs no: 213; El-Feth-ül

sh:» (R.k.k: 712)

Kebir 1/118; Kenz-ül Ummal 1/72 ve 181; Bülûğ-ul Meram - İbn-i Hacer sh: 286; El-Ezkâr - Nevevî sh: 87 ve 200; Cem-ül Fevaid 2/676; El-Feth-ül Kebir 2/342 ve 356; Mişkâk-ül Masabih hadîs no: 4744; Amel-ül Yevm-i Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 255; Şuab-ül İman - Beyhakî 8/331; Tirmizî 5/578 hadîs no: 3599; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 10/281; İbn-i Mace 1/92 hadîs no: 251 ve 2/1260 hadîs no: 3830; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2335

Not:

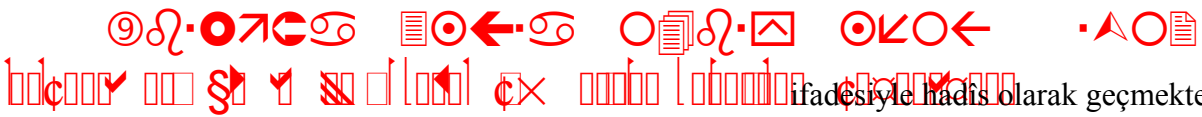
Risale-i

Nur'da

lafızıyla çok geçmektedir.

(Yani küfür ve dalâletten gayri) eki ise, sadece Nur'ların bir-iki yerinde bulunmaktadır.

Zabıt şekli:

ifadesiyle hadîs olarak geçmektedir.

Meâli: "Her hâl ve durumda Allah'a hamd olsun. Cehennem ehlinin hâl ve durumlarından da Allah'a sığınıyorum."

* * *

646- «Dinî olmayan musibetler, hakikat noktasında musibet değildirler; bir kısmı ihbar-ı Rahmanî'dir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 11 ve Hastalar Risalesi gibi sair yerler...

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/123; Tenzih-üş Şeria 2/361; El-Fevaid-ül Mecmua - Şevkânî sh: 262; Cem-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10184 ve ayrıca 648 no.lu kısımdaki me'hazlere de bak.

Zabıt

şekli:

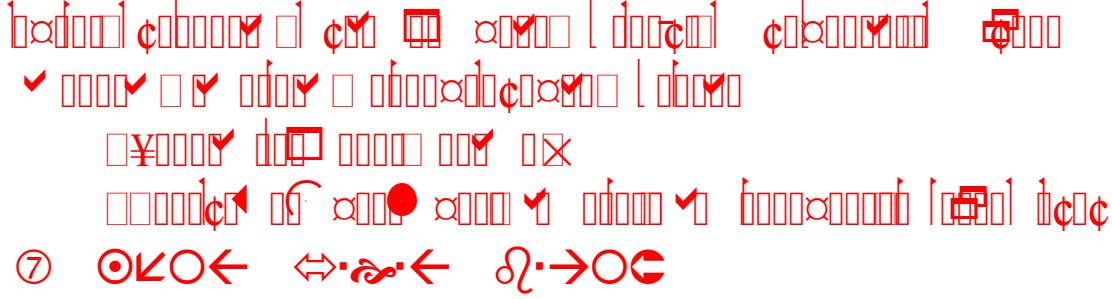
Meâli: "Hastalıklar Allah (C.C.) tarafından mü'minlere birer hediye ve ihtardırırlar."

* * *

Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/1002; Feyz-ül Kadir - Menavî 2/385; hadîs no: 2102; El-Feth-ül Kebir 1/364; Râmuz-ül Ehadîs sh: 107

Zabıt

şekli:

Feyz-ül Kadir Müellifi Allâme Abdurrauf-u Menavî bu hadîs hakkında: "Sahihtir ve başka bir rivayet şekli de vardır." demiştir. Hem onun şerhinde, hastalanmış bir Sahabî'nin hikâyesini de nakletmektedir.

Meâli: "Bir mü'min bir hastalığa giriftar olur, sonra Cenab-ı Hak onu, o hastalıktan kurtarıp afiyet verirse, onun keffareti geçmiş bütün günahlarının afvedilmesidir. Hem de gelecek için ona bir ders ve mev'izedir..."

* * *

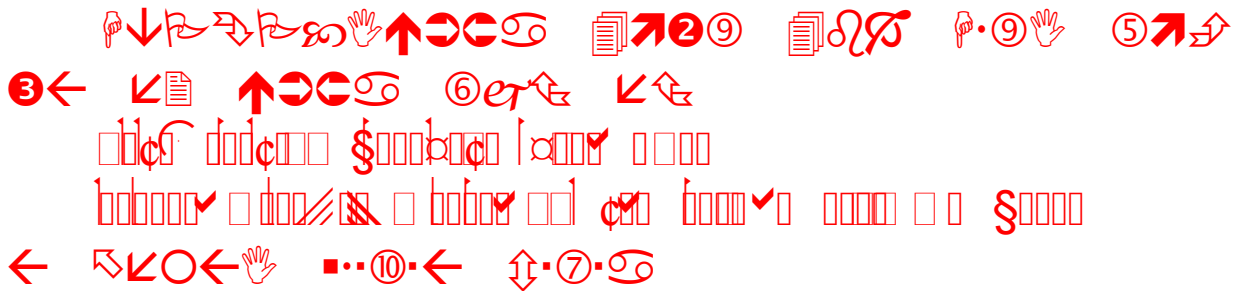
649- «Ermiş bir ağacı silkmekle meyveleri nasıl düşüyor, sıtmanın titremesinden günahlar öyle dökülüyor.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 12 ve 209

sh:» (R.k.k: 714)

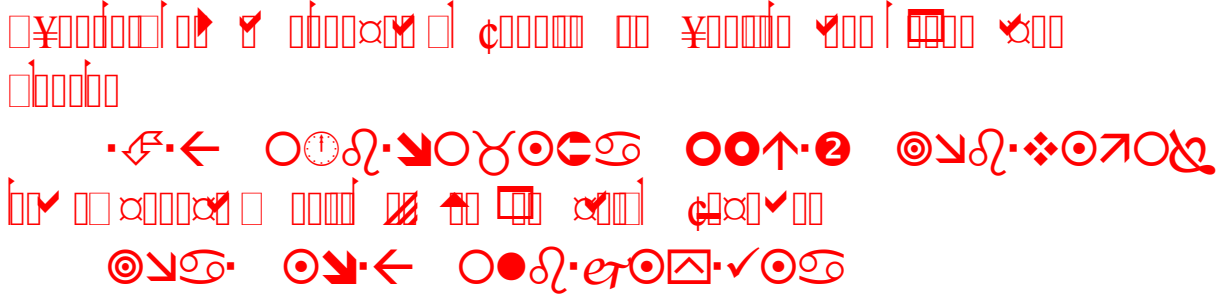
Me'hazler: Sahih-i Buharî 7/153; Cem-ül Fevaid 1/321 (Şeyheyn'den nakil); El-Feth-ül Kebir 2/81 ve 3/255 Taberanî ve Makdisî'den nakil; Müsned-ül Firdevs 5/311; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/47; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/95; Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 9195; Mecma-uz Zevaid 2/293, Müsned-i Ahmed ve Taberanî'den nakil; Ez-Zevaid Ale-l Müsned - Abdullah bin Ahmed bin Hanbel 4/70; Et-Tergib Vet-Terhib - Hâfız Menzerî 4/293

Zabıt şekli: (Not: Ayrı ayrı lafız ve tariklerle gelen bu husustaki bir çok hadîslerden yalnız Buharî'nin hadîsini alıyoruz.)

* * *

652-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 16-17

Me'hazler: Bu iki mânidar söz ve şiirin metinleri hadîslerde bulunamadı. Yani bu tarz metinleriyle hadîs olmadıkları gibi, kimlerin sözü olduğu da araştırılıp öğrenilmedi. Ancak birinci söz, bir lügaz tarzında bazı nahiv kitaplarında yazılı olduğu ve eski şark medreselerinde talebelerin zihinlerinin çalışmasına medar ve □¥□□□□□ ile □¥□□□□□ harekesiz aynı şekilde yazıldığı için, talebeler arasında istimal edildiğini şarklı eski hocalar anlatmaktadırlar.

* * *

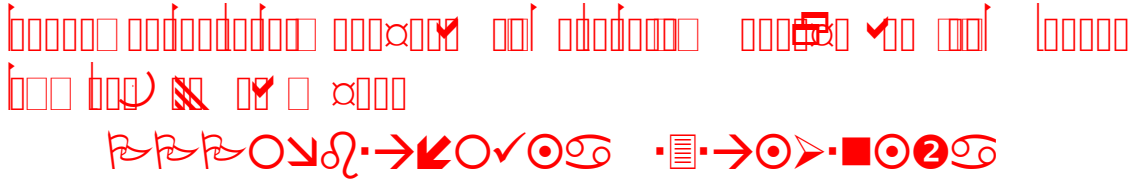
653- «Allah için işleyiniz, Allah için görüşünüz, Allah için çalışınız. "Lillâh, Livechillâh, Lieclillâh" rızası dairesinde hareket ediniz.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 17 ve Nur'un daha sair yerleri...

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 1/18 Ebu Davud, Ziya-ül Makdisî, Beyhakî, Tirmizî ve Müsned-i Ahmed'den nakil; Ebu Davud Sünnet 15; Tirmizî Kıyamet 60; Müsned-i Ahmed 3/438 ve 440; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 20/412; El-Kâmil Fid-Duafa' 2/111, 6/2315

Zabıt

şekli:

Veya

Meâli: "Kim ki Allah için sever, Allah için buğzeder, Allah için verir ve Al-

sh:» (R.k.k: 716)

lah için alırsa işte o, imanını tekmil etmiş olur."

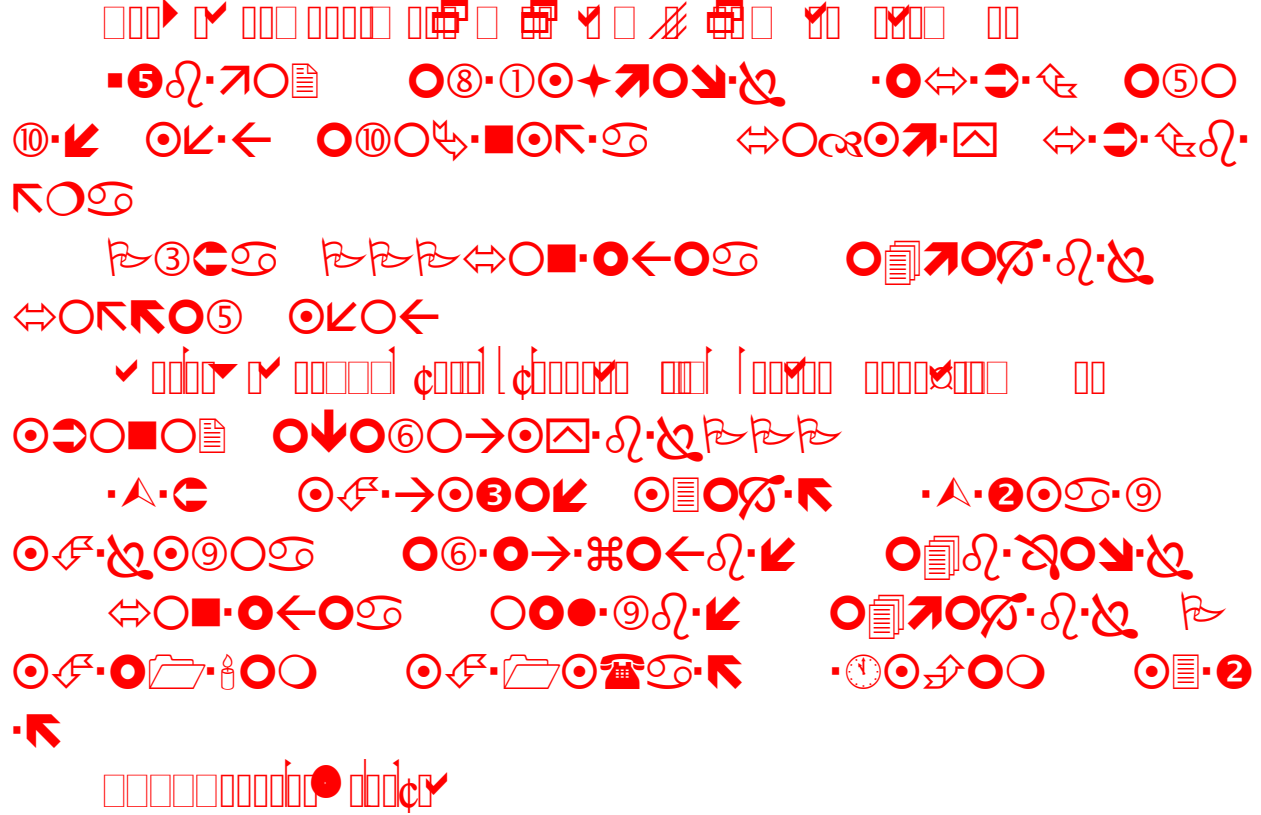
* * *

654- «Evet, rivayet-i sahiha ile mahşerin dehşetinden herkes, hattâ Enbiya dahi "nefsî, nefsi" dedikleri zaman, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm: "ümmetî, ümmetî" diye re'fet ve şefkatini göstereceği gibi...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 19; Saykal-ül İslâm sh: 183 ve Âsâr-ı Bediyye gibi yerler...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/201 ve 202, 9/58 ve 180; Şerh-üs Sünne - Begavî 15/165; Cem-ül Fevaid 2/756, 757, 758; Şuab-ül İman - Beyhakî 2/127; Sahih-i Müslim 1/182-183; Kitab-ül İman - İbn-i Mende 3/820-822; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 7/48, 49 ve 50

Zabıt şekli: (Buharî'nin hadisleri)

Meâli: Esmâ Binti Ebu Bekir'den rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: Ben havzımın başında bana gelecek ümmetimi bekliyeceğim. O esnada arkamdan bazı insanlar yakalanıp götürülürken, ben bağırip diyeceğim: "Bunlar benim ümmetimdir..."

Buharî'nin ikinci hadîsi: Ben kıyamet gününde Cenab-ı Allah'ın bana vereceği büyük ihsanlarına karşı hamd içinde secdeye kapanacağım. Secdede iken, bana nidâ edilecek ki: "Ya Muhammed, başını kaldır! Ne dilersen dile, yerine getirilecektir. İstedğin şey dahi verilecek.. ve istediğin kadar şefaât edip kurtarabileceksin. Ben, o zaman derim ki: "Ya Rabbî! Ümmetim, Ümmetim!..."

* * *

655- «Yeni dünyaya geldiği zaman, ehl-i keşfin tasdikiyle, validesi onun münâcâtından "Ümmetî!..Ümmetî!.." işitmiş.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 19 ve 224

Me'hazler: Feth-ül Barî Şerh-i Buharî'den naklen; El-Hasais-ül Kübra 1/134; Hüccetullah Ale-l Âlemîn sh: 228 ve 252; El-Mevabih-ül Ledünniye - Zürkânî 5/182

Zabıt şekli: Verilen şu me'hazlerde, annesinden doğar doğmaz ilk kelâmı:

sh:» (R.k.k: 717)

□ ✓ □□□□× □×□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □ □ □□□□□□× □□□
□□□□□□ □□□□□□

yahut da:

□□□□□□□□ □□□□ □□ □ □ □ □

El-Mevahib-ül Ledünniye'nin rivayeti: Annesi Resul-i Ekrem'in doğduğu anda söylediklerini şu şiir ile dile getirmiştir:

○□○→■○er○← ○↑○○□□○⑩○□○ □○⇄○□○□○①
·↖ ·✓·①·↖ ○⑦○□ □○⑥○◆○□○② ·↘○·↖·↖ □□·
□○·□

Yani: Annesi dedi ki: "O doğar doğmaz, Rabbisine hâdi' ve mübtehil olarak, yani yalvarış ve yakarış içerisinde secde etti. Sonra başını göğe kaldırdı, beha' âlemine baktı, durdu..."

Amma Hazret-i Üstad'ın kaydettiği "Ehl-i Keşfin tasdikiyle..." olan hüküm ise; başta Süleyman Çelebi Hazretleri olarak Mevlid yazanların hepsi de: "Ol tıfl iken der idi: Vâ Ümmetî! Vâ Ümmetî! Sen kocaldın terkedersin Sünneti" diyerek annesinden nakletmişlerdir. Süleyman Çelebi Mevlidi'nin bir yerinde aynen böyle yazmaktadır:

"Deprenir dudakları söylerdi kelâm, anlayamazdım ne derdi ol hümam.

Kulağım ağzına vurdum dinledim, söylediği sözü ol dem anladım.

Der ki: Ey Mevlâm, yüzüm tuttum sana, yâ İlahî Ümmetim vergil bana."

(Süleyman Çelebi Mevlidi sh: 12)

* * *

656- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Hasan'ı (R.A.) kemâl-i şefkatinden kucağına alarak başını öpmesiyle...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 20

Me'hazler: Zehair-ül Ukba sh: 24, 25 ve 126; Menakıb-ı Âl-i Beyt-ir Resul sh: 28 bir çok sahih kaynaklardan; Tirmizî, Menakıb:5, bab:31 ve 5/661; Müsned-i Ahmed 5/47

Zabıt şekli: Verilen me'hazler Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın, hem Hazret-i Hasan'a (R.A.), hem de Hazret-i Hüseyin'e (R.A.) karşı olan ziyade şefkat ve sevgisini birlikte kaydetmişlerdir. Fakat Zehair-ül Ukba'da Ebu Hüreyre'den nakledilen bir rivayette, Hazret-i Hasan'ın mübarek ağzından öptüğünü yazmış.

* * *

657- «Hem Hazret-i Hüseyin'e karşı gösterdikleri fevkalâde ehemmiyet...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 20

Me'hazler: İbn-i Mace Mukaddeme hadîs no: 144; Mecma-uz Zevaid 1/51; Zehair-ül Ukba sh: 24; Menakıb-ı Âl-i Beyt-ir Resûl sh: 219

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın belirttiği gibi, Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm'ın bir çok vakıa ve rivayetlerle Hazret-i Hüseyin'e karşı fevkalâde bir

sh:» (R.k.k: 718)

tarzda şefkat ve sevgisi görülmüş. Mücerred bir-iki misal vermekle durum tavazzuh etmeyeceği için, me'hazlere havale edildi.

* * *

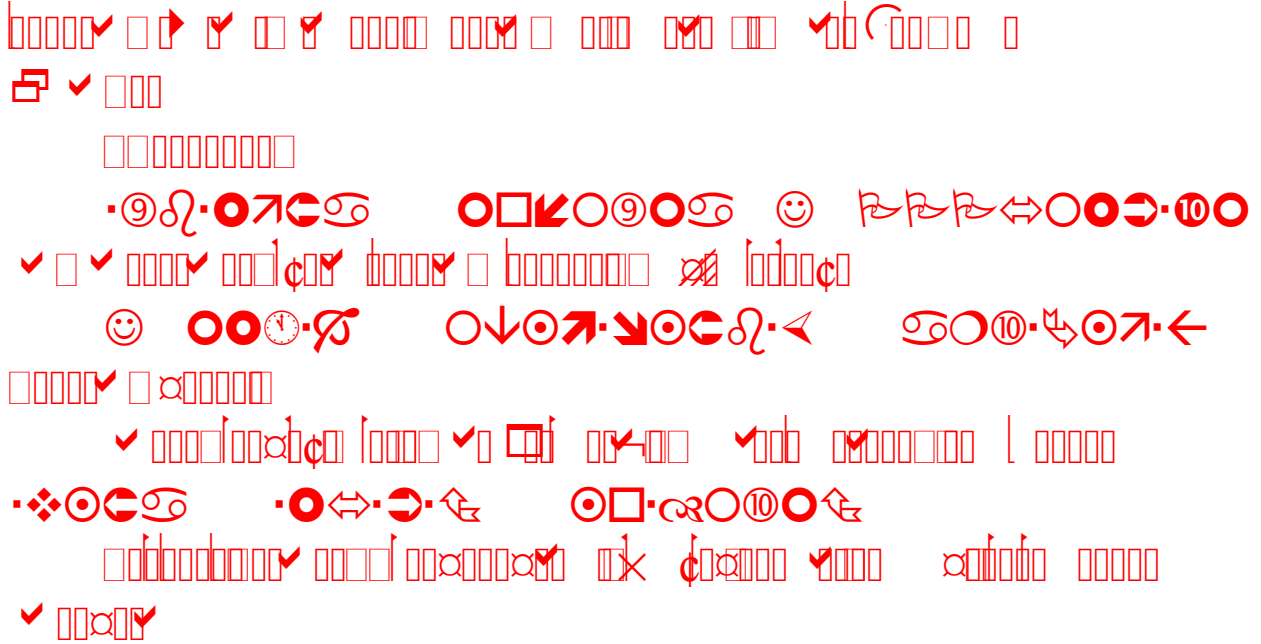
658- «Zât-ı Ahmediye'nin (A.S.M.) gayb-âşına kalbiyle, dünyada Asr-ı Saadetten ebed tarafında olan meydan-ı haşri temaşa eden...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 20 ve daha bu mânada Nur'un sair yerlerinde ifadeler varsa...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/118, 142 ve 190, 2/240; Cem'-ül Fevaid 2/747; Kenz-ül Ummal 12/372

Zabıt

şekli:

Ve daha bunlara benzer sahih hadîsler Buharî'den ve diğer sahih kitaplarda çoktur. Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Buharî'nin şu hadîslerinde ve sair sahih olan hadîs-i şeriflerde; Cenneti, Cehennemi bu dünyada iken gören, âhiretteki havzunu müşahade ederek tavsif eden bir Zât-ı Muazzam (A.S.M.), elbette haşir meydanını ve diğer mes'eleleri bit-tarik-il evlâ görecek ve görmüştür. Âmennâ...

Meâli: "Bu gün ben namaz kılariken Cehennem bana gösterildi."

İkinci hadîsin meâli: "Cehennem bana gösterildi. Bugün gördüğüm gibi bir şeyi hiç görmemiştim... ilh."

Üçüncü hadîsin meâli: "Demin şu bahçenin bir yerinde, içinde bana Cennet ve Cehennem görüldü. Onlar gibi hayır ve şerrin neticelerini gösteren hiç bir şey ömrümde görmemiştim."

* * *

659- « âyetinin bir kavle göre mânası: Resul-i Ekrem (A.S.M.) vazife-i risaletin icrasına mukabil ücret istemez. Yalnız Âl-i Beytine meveddeti ister.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 21 ve Emirdağ-I sh: 204

Me'hazler: Bütün tefsirler aşağı yukarı Üstad'ın dediklerini söylüyorlar. Bu hususta me'haz göstermeye gerek yoktur. Sadece bir kitabın ismini ve sahife numarasını verip geçiyoruz: Cem'-ül Fevaid 2-260

sh:» (R.k.k: 719)

Zabıt şekli: Aynendir.

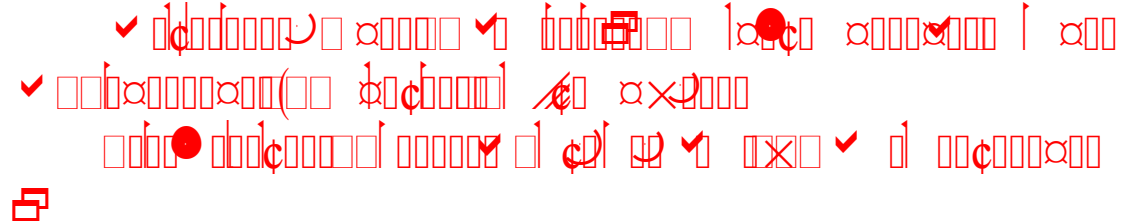
* * *

660- «Size iki şey bırakıyorum. Onlara temessük etseniz, necat bulursunuz. Biri Kitabullah, biri Âl-i Beytim...»

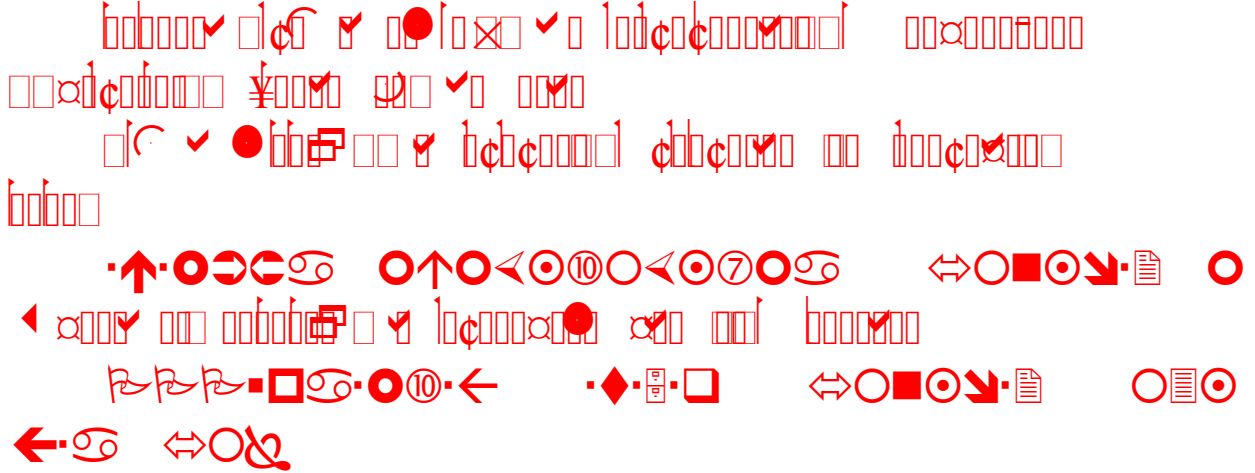
Risalede yeri: Lem'alar sh: 21

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/1874; Müstedrek-ül Hâkim 3/147, 148; El-Feth-ül Kebir 1/252 İbn-i Hanbel, Abd bin Humeyd ve Müslim'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 2/27, 28 ve 88; Tirmizî 4/662 hadîs no: 3786 ve 3788; Menakıb-ı Âl-i Beyt-ir Resul sh: 52; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/2678-2679; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 864; El-Müntehab - Abd bin Humeyd sh: 233; Müsned-i Ahmed 3/14, 17, 26 ve 59; Tirmizî 5/663; El-Kâmil Fid-Duafa' 6/2087, 4/1387

Zabıt şekli:

Sahih-i Müslim'in uzun hadîsinden bir parça:

Meâlleri: "Sizin içinizde iki şey bırakıyorum. Eğer onlara yapışırsanız daha dalâlete girmezsiniz. Bunlar Allah'ın kitabıyla benim sünnetimdir."

İkinci hadîsin meâli: "Ben gidiyorum. Sizin içinizde iki grub şey bırakıyorum. Bunlardan birincisi; Allah'ın kitabıdır ki, onda hidayet ve nur vardır. Onu alınız ve ona yapışınız. İkincisi ise, Ehl-i Beytimdir..."

* * *

661- «Âl-i Beyt'ten vazife-i risaletçe muradı Sünnet-i Seniyyesidir. Sünnet-i Seniyye'ye ittibat terkeden, hakiki Âl-i Beyt'ten olmadığı gibi, Âl-i Beyt'e hakiki dost da olamaz.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 21

Me'hazler: (Not: Bir önceki numarada, "Size iki şey bıraktım. Benden sonra, eğer onlara temessük etseniz dalâlete gitmezsiniz. Birisi Kitabullah, birisi de benim sünnetimdir" diye geçen hadîs, buradaki bu mes'eleye de bakmakla beraber, yine bazı me'hazler veriyoruz.)

Sahih-i Müslim hadîs no: 1873 (Ehl-i Beyt kimler olduğu ve Ehl-i Beyt'e dâ-

sh:» (R.k.k: 720)

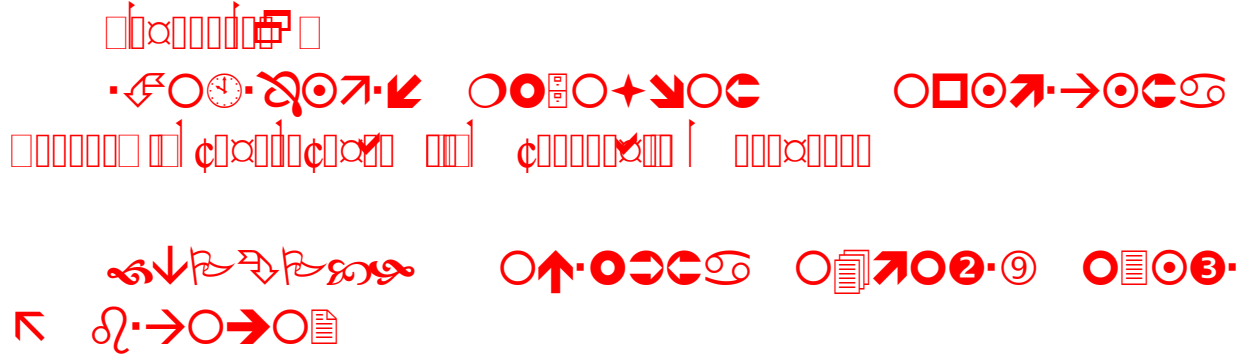
hil olan sair insan sınıfları); El-Feth-ül Kebar 1/12 (Taberanî-i Evsat'tan nakil); Hayat-ı Ebu Hanife Ebu Zehre sh: 15; İs'af-ür Ragibîn sh: 137 (Edeb-ül Müfred - Buharî Kitabından nakil); Müntehabat Min Kelâm-i Emir-il Mü'minîn - İmam-ı Ali sh: 12; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 7/2506; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/209

Zabit şekli: Muhammed'in Âl'i bütün müttakî olanlardır."

Ve keza: Yanî Bütün müttakiler ve günahlardan kendini muhafaza edenler benim âlimdir.

"Kıyamet gününde benim en yakın dostlarım müttakî olan kimselerdir... " Ve nihayet bu mes'eledede Hazret-i İmam-ı Ali'nin şu hükmü en berrak bir hüccettir:

Meâlleri:

1- "Cenab-ı Allah her bir Peygamberin zürriyetini onun sulbünden kılmış. Fakat benim zürriyetimi ise, Ali'nin sulbünden yapmış."

2- Sıffîn Harbi'nde İmam-ı Ali (R.A.) Hazret-i Hasan'ın harbe hazırlanış içerisinde olduğunu gördüğü zaman demiş: "Bu çocuğu alıkoyun. Ben bu ikisinin (yani Hasan ve Hüseyin'in) hayatlarına çok dikkat etmek mecburiyetindeyim. Tâ ki, ölümleri ile Resulullah'ın (A.S.M.) nesli inkıta' bulmasın."

İşte İmam-ı Ali'nin bu söz ve davranışı, hadîsin sıhhati için en büyük şâhid ve senedir.

* * *

664-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 23 ve daha Nur'un Onsekizinci Lem'a gibi yerlerinde de bulunabilmektedir.

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 9/42 (bir kaç tarik ve ayrı ayrı lafızlarla); Müstedrek-ül Hâkim 3/100, 134 ve 372, 2/130 (yine bir çok tariklerle); Cem'-ül Fevaid 2/210; El-Feth-ül Kebir 3/230 (iki çeşit lafızlı mânalarla ve İbn-i Hanbel ve İbn-i Mace gibi me'hazlerden naklederek); Müsned-i Ahmed 1/84, 118, 119, 152, 330 ve 4/281, 368, 372 ve 5/347, 350, 358, 361, 366, 370 ve 491; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/274 (bu hadîsin otuzdan fazla rivayet tarikleriyle gelmiş olduğunu söylediğini kaydetmiş); Mecma-uz Zevaid 9/106-107; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 5/3514, 4052 ve 4053 ve 6/4968-5128 (bir çok rivayet tarikleriyle); keza 12/16653 ve 19/646; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 958; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1115 ve 1987; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 3/271; Tirmizî 5/633; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady2/772, 3/948, 1107 ve 4/1321 ve 5/1691 ve 6/2102, 2378; Müsned-üş Şa'sî hadîs no: 248 sh: 16

Zabıt şekli: İfade ve lafızlarda bazı değişiklikler olmakla beraber, bütün

sh:» (R.k.k: 722)

Me'hazler: Hilyet-ül Evliya - Ebu Nuaym 4/4; Sıfat-üs Safve - Ebu-l Ferec İbn-ül Cevzî 2/93; Nur-ul Ebsar sh: 154; Mir'at-ül Cınan - İmam-ı Ya'faî 1/190; Eş-Şifa -Kadı İyaz 1/335; Şerh-üş Şifa - Aliyy-ül Karî 1/676; Ez-Zühd - İmam-ı Ahmed bin Hanbel sh: 449; Feyz-ül Kadir - Menavî 4/248

Zabıt şekli: Bütün me'hazlerde aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Başka bir şey yazmaya gerek duymadım. Yalnız Feyz-ül Kadir'de, tâbi-i meşhur Said İbn-ül Müseyyib dahi elli sene yatsı abdesti ile sabah namazını eda ettiğini kaydetmiştir.

* * *

669- «İncil'de, âhircamanda gelecek Peygamber'in (A.S.M.) vasfında

·▲○◎·◀ ○↑○■·○←○◎·↶ ■⑥↙○⑥·☒ ○↙○←
◎&↘○↻·☿ ○↑·↗·← gibi âyetler var.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 32

Me'hazler: 479/271 numaralı sırada, bunun bazı me'hazleri verilmiş

sh:» (R.k.k: 724)

olduğundan, burada sadece bir me'haz yazıyoruz: Hüccetullah Ale-l Âlemîn - Nebhanî sh: 99 ve 114

* * *

670- «İsa (A.S.) İncil'in bir yerinde der: "Ben gidiyorum, tâ âlemin reisi (A.S.M.) gelsin."»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 32

Me'hazler: 485/276 no.lu sırada me'hazleri, zabıt şekli verilmiş olduğundan tekrar edilmedi.

* * *

671- « □□□□□□□□✓ □□□□□□□□ kelimesi ile Ashab-ı Suffa, Bedir, Rıdvan gibi mümtaz zevata işaret ettiğini...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 34 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Şerh-ü Cevheret-üt Tevhid - İmam-ı Bacürri sh: 331-332; Riyaz-us Salihîn hadîs no: 1826, Buharî'den naklen...

Zabıt şekli: Ashab-ı Suffa, Bedir ve Bey'at-ur Rıdvan Sahabe tabakaları, Peygamber (A.S.M.)'dan sonra insanların en efdalleri oldukları ve hattâ bu zâtlardan bazıları bir çok melâikelerden de üstün olduğu, ehl-i sünnetin akidesindedir diye Şerh-ü Cevheret-üt Tevhid deliller ve uzun izahlarla beyan etmiştir.

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ

Yani: "Benim şu ayağım, bütün evliyanın ensesindedir."

* * *

674- «Evliyayı inkâr eden Vehhabîlerin müfrit kısmı dahi, Hazret-i Şeyh Abdülkadir-i Geylanî'yi inkâr edemiyorlar.»

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 97; Sikke-i Tasdik sh. 150

Me'hazler: Et-Te vessül Vel-Vesile - İbn-i Teymiye sh: 24; Fetavî - İbn-i Teymiye 11/307; El-Fetavi-l Hadîsiyye - İbn-i Hacer-il Heysemî sh: 83-84

Zabıt şekli: Kaydedilen me'hazlerde İbn-i Teymiye'nin Abdülkadir-i Geylanî (K.S.) hakkında sitayişkâr sözleri bulunduğu ve hattâ onu kendi iddialarına delil olarak gösterdiği gibi; İbn-i Hacer-il Mekkî ise, İbn-i Teymiye'nin değil yalnız evliyayı inkâr, sahabelere de dil uzattığını.. ve saire ve saire... yazmaktadır. Her ne ise...

* * *

675- اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ

(Bu hadîs mütevatirdir. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 119)

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 116; Şuâlar sh: 692; Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 16 ve 158

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire- Suyutî sh: 97, Müsned-ül Bezzar'dan nakil; Müsned-ül Firdevs 2/352; Cem'-ül Vesail - Tirmizî 1/92-93, 5/48 hadîs

sh:» (R.k.k: 726)

no: 3297; Müstedrek-ül Hâkim 2/343, 360 ve 476 Z.S.; Mecma-uz Zevaid 7/37, İmam-ı Heysemî: "Onun ricali sahih hadîs ricalidir." demiş; El-Metalib-ül Âliye 3/342; Tirmizî hadîs no: 3297; Kenz-ül Ummal 1/573 hadîs no: 2588; El-Feth-ül Kebir 2/179-180, Şerh-üs Sünne - Begavî 14/372 ve 374; Cem'-ül Fevaid 2/222; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/10096, 17/790; Şuab-ül İman- Beyhakî 3/65, 67; El-Musanef - İbn-i Ebi Şeybe 10/553 ve 554; Müsned-i Ebu Ya'lâ 1/102 hadîs no: 107 ve 108

Zabıt

şekli:

اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ

yahud:

اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ

Meâli: "Hûd Sûresi, Vakı'a ve El-Mürselât (yahud da Hûd Sûresi ve arkadaşları) beni ihtiyarlattılar."

* * *

676-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ
* * * * *
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ

(Bu hadîs de mütevatirdir. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 93)

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 123; Sikke-i Tasdik sh: 54, 164 ve 197;

Kastamonu Lâhikası sh: 27

Me'hazler: Sahih-i Buharî 9/125 ve 162; Sahih-i Müslim 1/137 ve 2/1522, 1524 ve

1525; El-Feth-ül Kebir 1/336 ve 3/321 ve 362 (Müsned-i Ahmed, Müslim, Ebu Davud ve Tirmizî'den nakil); Müstedrek-ül Hâkim 4/449 ve 450 (ayrı ayrı iki tarikile); Daremî kitab: 16, bab: 38; Müsned-i Ahmed 2/321, 340, 379 ve 3/345, 384, 436 ve 4/93, 97, 99, 101, 104, 224, 248, 252, 278, 279, 369, 429 ve 5/34, 35, 92, 94, 99, 103, 105, 106, 108, 269, 278, 279; Müsned-i Ebu Davud Et-Tayalisi hadîs no: 38, 689, 757 ve 1076

Zabıt şekli: Verilen me'hazlerde, Hazret-i Üstad'ın kaydettiği aynı lafızlarla geldiği

gibi; اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ ve sonunda

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ

ve اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ

gibi mânaca bir, fakat lafızca değişik ibarelerde gelmiştir.

Meâli: "Benim ümmetimin içinde bir taife devam edecek, tâ kıyamete kadar, (yahut Allah'ın emri gelinceye kadar) hak üzerinde gâlib şekilde olacaktır."

* * *

677-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ
اَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ رَسُوْلًا مِّنْ قَبْلِكُمْ يَسْتَبْشِرُ الْكَافِرِيْنَ
بِالْكَفْرِ وَيَسْتَبْشِرُ الْمُنٰفِقِيْنَ بِالْمُنٰفِقَةِ
* * * * *
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَمَّا بَعْدُ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ عِندَ الذِّكْرِ

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 129; Şuâlar sh: 669; Barla Lâhikası sh: 163;

Tarihçe-i Hayat sh: 329; Sikke-i Tasdik sh: 14

sh:» (R.k.k: 727)

Me'hazler: Avn-ül Ma'bud Şerh-ü Ebu Davud 11/385 ve 386; Müstedrek-ül Hâkim 4/522 Z.S.; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 27 (Ebu Davud'dan nakil); Müsned-ül Firdevs 1/148; El-Feth-ül Kebir 1/353 (Ebu Davud, Hâkim ve Beyhakî'nin El-Ma'rifet eserinden nakil); Mişkât-ül Masabih 1/82 ve 247; El-Kâmil Fid-Duafa'- İbn-i Ady 1/123

Zabıt şekli ve ek bir izah: Hem lafız, hem de mânaca hadîsler aynen Risale-i Nur'da kaydedildiği tarzdadır. Yalnız burada, gelmiş geçmiş müceddidler hakkında; yani, "Her yüz senede bir gelen.. ve gelmiş olan müceddidler kimlerdir? Ne zaman gelmişlerdir?" diye büyük muhaddis ve muhakkik âlimlerin bu husustaki görüşlerini muhtasaran nakletmek yerinde

Me'hazler: Bu dua, Peygamberimiz'den mervî olan hadîslerdeki me'sur bir dua olarak aynı metniyle bulunamadı. Yani ben bulamadım. Ancak bu dua, hem Kur'an hem de hadîslerden iktibas edilmiş mübarek bir duaya benzediği âşikârdır. Nasıl ki, Münebbihat-ı İbn-i Hacer sh: 26'da:

tarzında hadîsten bir parça ibare vardır.

* * *

679- Risalede yeri: Lem'alar sh: 47; Emirdağ-I sh: 76

Me'hazler: Hazret-i Üstad, bu söz için Onuncu Lem'a'da (Hadîstir veya rivayette vardır demeden) " dostların hataları..." diye kaydetmiş. Emirdağ-I Lâhikasında ise bu söz için "kaide" demiştir.

Aynı lafız ve metniyle hadîslerde bulunmadığı gibi, Hazret-i Üstad da ona hadîstir değil, kaidedir demiş. Lâkin kaide ise, onun mânası âyet ve hadîslerden alınır.

İşte bu mânayı ifade eden bir âyet ile bir kaç hadîsin metin ve me'hazlerini vermek istiyoruz:

Âyet:

sh:» (R.k.k: 730)
Hadîsler: Et-Tac 5/21'de:

Ebu Davud'dan sened-i sahih ile nakil...
Yine Et-Tac aynı sahifede:

Sahih-i Müslim'den nakil...
Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 3/185'de:

gibi hadîsler....

İmam-ı Ali'nin sözleri: Nehc-ül Belâga - Tahkik-i Subhî Salih sh: 511'de:

Emsal-i Hazret-i Ali sh: 19'da

ve daha bunlar gibi bir çok hadîs ve eserler vardır.

Meâlleri:

1- Âyet meâli: "Onun gibi senin Rabbin, şehir ve karyeleri zulüm ve tuğyana tam girdiklerinde, onları yakaladığı zaman, tama olarak yakalar. Rabbinin muahezesi elîm ve şediddir."

2- Hadîsler: "Hiç bir günah yoktur ki; Cenab-ı Allah'ın âhirette onun karşılığını sakladığı gibi, dünyada da sahibini musibet ve ukûbete dâçar etmesin. Bunlar umumî isyan ve tuğyan ve bir de sila-i rahmi kesmek bir günahlardır."

İkinci hadîsin meâli: "Cenab-ı Allah, muhakkak ki bu dünyada insanları azaba ve zulme ma'ruz bırakanları azaba dâçar eder."

Üçüncü hadîsin meâli: "Cenab-ı Allah zâlime biraz mühlet verir, fakat yakaladığı zaman ise, onu hiç depretmeyecek şekilde yakalar."

Hazret-i Ali'nin sözlerinin meâlleri: "Mazlumun âhirette ondan hakkını alacağı gün, bu dünyada zâlimin mazluma çektiği işkence gününden çok şiddetlidir."

İkinci sözünün meâli: "Zâlimin ömrünün gölgesi, bu dünyada kısadır."

* * *

680-

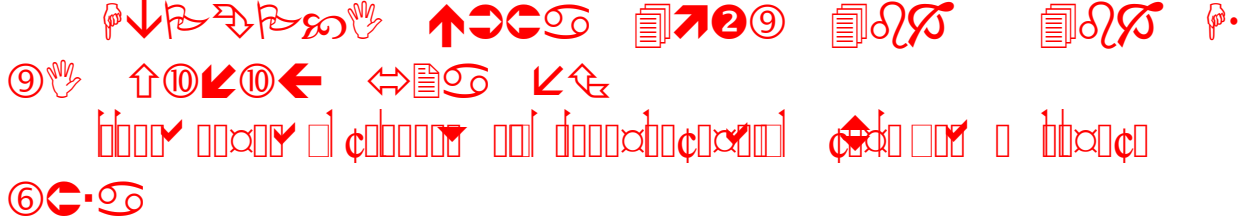
Risalede yeri: Lem'alar sh: 48; Âsâr-ı Bediyye sh: 155 ve daha Nur'un Lâhika mektupları ve Müdafaaları gibi yerler...

sh:» (R.k.k: 731)

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2274; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/211 ve 212 (iki tane ayrı ayrı hadîs); Müstedrek-ül Hâkim 3/604 ve 4/315; Şerh-üs Sünne- Begavî 14/296, 297; Tirmizî kitab:34, bab: 16; Tuhfet-ül Ahvezî 6/815; İbn-i Mace kitab:37, bab:3; Müsned-i Ahmed 2/197, 323, 389 ve 485; Cem'-ül Fevaid 2/383; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 83 (bir çok kaynaklardan nakil); Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 4275; Mecma-uz Zevaid 1/288 ve 289; El-

Feth-ül Kebir 2/116 (iki tane hadîs); Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5158; Mevarid-üz Zam'an sh: 616; Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 37; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 6/6087; El-Müntehab -Abd bin Humeyd sh: 307; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/889

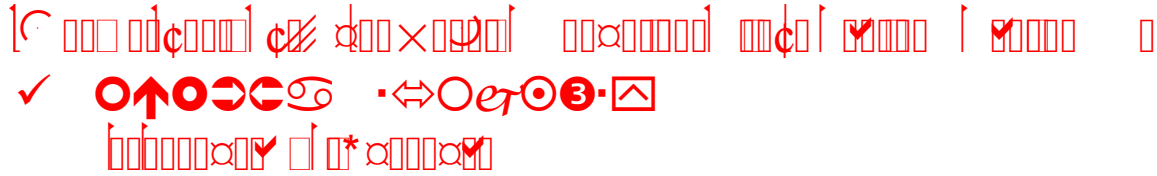
Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

Meâli: Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet. Demiş ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti: "Bu dünya mü'minin hapishanesi, kâfirin ise cennetidir."

* * *

681-

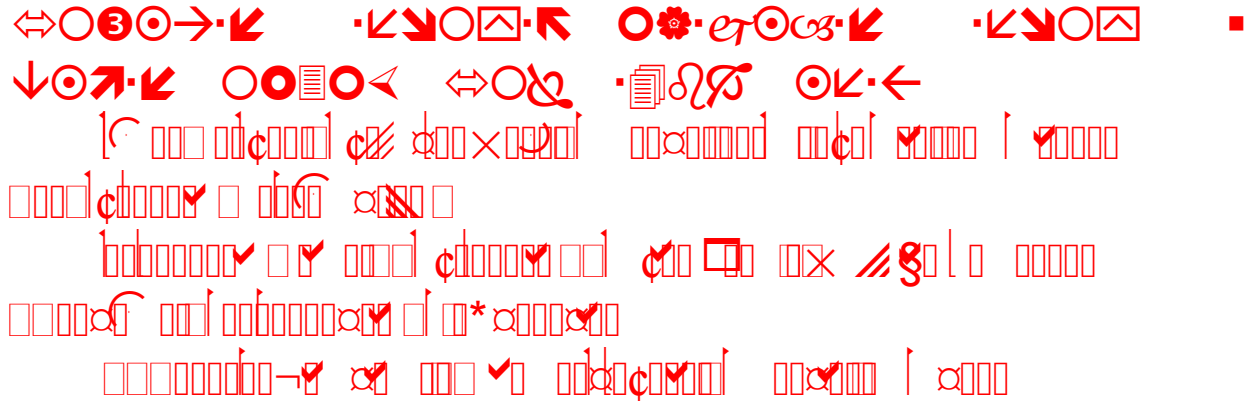

Risalede yeri: Lem'alar sh: 49 (Onbirinci Lem'a)

Me'hazler: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 3/297, İbn-üs Seniyy ve Ebu Davud'dan naklen bir çok hadîsler; El-Me'surat - Hasan-ül Benna sh: 20 aynı kanallardan nakil...

Zabıt

şekli:

Meâli: "Her kim sabah ve akşam her gün yedişer defa

dese, ehemmiyet verdiği mühim olan dünya ve âhiret işlerini Allah ona kolaylaştırır."

2- "Allah'tan edebe ulaşmak için tevkif isteyelim. Çünkü edebi olmayan kişi, Rabbinin lütfundan mahrum oldu."

* * *

685-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 58 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: (Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir dememiş. Hadîs kitaplarında da aynı metin ve aynı lafızıyla bulunamadı. Fakat aynı mânada bir kaç hadîs-i şerif vardır.)

Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 67 (Beyhakî'nin Şuab-ül İman eserinden nakil); Müsned-ül Firdevs 2/111; Hilyet-ül Evliya 4/121

Zabıt şekli:

Aynı mânada, fakat lafız değişikliği ile dir.

Meâli: "Kalblerin yaratılış fitratında, ona iyilik edenlere karşı muhabbet duymak vardır."

* * *

686- «Rivayât-ı sahiha ile Hazret-i Âişe-i Sıddıka (R.A.) gibi sahabe-i güzün, Hazret-i Peygamber'i (A.S.M.) tarif ettikleri zaman: diye tarif ediyorlardı.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 60; Âsâr-ı Bediyye sh: 52 ve 71

Me'hazler: Sahih-i Müslim hadîs no: 139; Sahih-i İbn-i Hibban 1/345 ve 4/112; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/237; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/234; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1.K- 2/89; Cem-ül Fevaid 1/309; Avn-ul Ma'bud, Şerh-i Ebu Davud Tatavvu' bab:26; Müsned-i Ahmed 6/54, 91, 163 ve 216

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

Meâli: "Resulullah'ın ahlâkı kat'iyyen Kur'an idi..."

* * *

sh:» (R.k.k: 734)

687- «Kırk gün ekmek yemeyen Seyyid Ahmed-i Bedevî'nin hârikulâde hâlleri, imkân-ı örfî dairesindedir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 64 (Onikinci Lem'a)

âyettir. Namazda okunması vâcibdir." demiş. Her iki tarafın da hüccet ve delilleri olan hadîs ve rivayetler vardır ve kuvvetlidir. Cenab-ı Hak her iki taraftan da razı olsun.

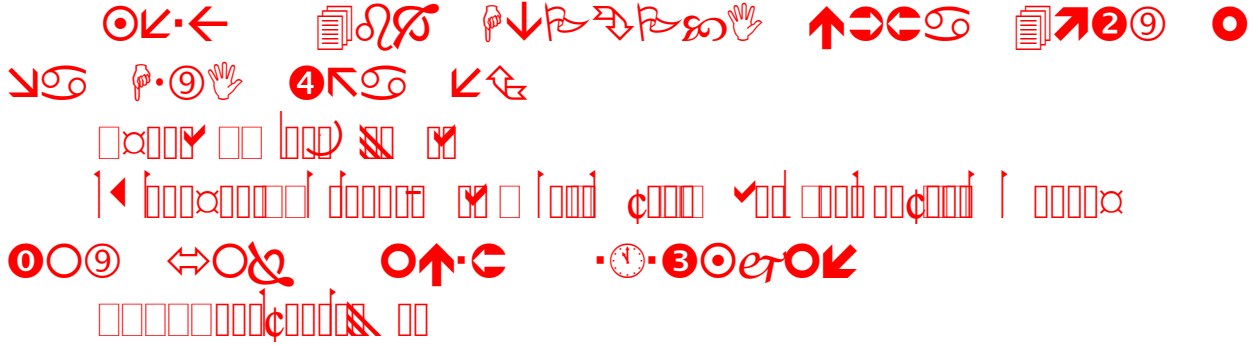
* * *

695- «O hâdise, ecel-i muallâk gibi, levh-i ezelinin bir nevi defteri hükmünde olan Levh-i Mahv-İspat'ta mukadder olarak yazılmıştır.» Ve ecel-i mübrem, ecel-i kaza ve ecel-i müsemma gibi mes'eleler...

Risalede yeri: Lem'alar sh: 104; Barla Lâhikası sh: 349; Sırr-ı İnnâ A'tayna son kısmı...

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Hâfız Menzerî 3/336

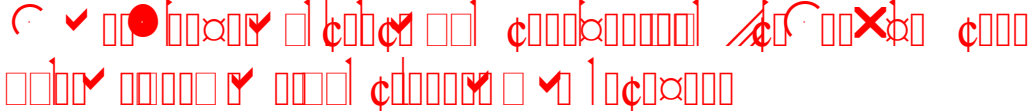
Zabıt şekli ve izahı:

Buharî ve Müslim'den nakil...

Meâli: "Kim ki, rızkının genişlenmesini ve ömrünün uzamasının istiyorsa, sıla-i rahmini yapsın."

Eserin şârihi bu hadîsin mânasını uzunca tahlil ve izah etmiş. (Ra'd Sûresi, âyet: 39)

ile Levh-i Mahv ve İspat'a kat'î delil getirerek; Allah'ın ilm-i ezeli'sinin ünvanı olan Levh-i Mahfuz-u A'zam veya Levh-i Ezeli'de yazılı olan mukadderat hiç bir zaman silinmediğini ve buna "Ecel-i Mübrem" veyahut "Kaza-i Mübrem" denildiğini kaydetmiş. Fakat Allah'ın emriyle yazılıp bozulan şeyler ise: Levh-i Mahv ve İspat denilen bir şeyde olduğunu ve hadîsin mânasına en uygunu da bu ikinci Levh olduğunu yazmıştır.

* * *

696- «Hadîsçe sabittir ki: Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) lihye-i saadetinden düşen saçlarının taneleri mahduttur.... Lihye-i saadet, yalnız lihye-i şerifin saçlarından ibaret değil, belki re's-i mübarekinin, tıraş oldukça; hiçbir şeyini kaybetmeyen Sahabeler, o nurlu ve mübarek ve daimî yaşayacak saçları muhafaza etmişler. Onlar binlerdir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 106 (Onaltıncı Lem'anın Hâtimesi)

Me'hazler: Sahih-i Buharî kitab:4, bab: 33; Sahih-i Müslim hadîs no: 324, 326 ve 756; Ebu Davud kitab: 11, bab:78; Tabakat-ı İbn-i Sa'd 1.k. 1/135; Müsned-i Ahmed 3/111, 133, 137, 146, 208, 210, 239, 256, 287 ve 4/42, 329, 330, Sî-

sh:» (R.k.k: 739)

ret-ü İbn-i Hişşam sh: 744, Cem'-ül Fevaid 2/442

Zabıt şekli: Bütün me'hazlerde, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mübarek sakalından ve başının saçlarından hiç bir telinin zayı' olmadan muhafaza edildiği hakkında bir çok sahih rivayetler nakletmişlerdir. Bu rivayetlerin mecmuu iki ana grupta toplanmaktadır. Birisi: Mübarek sakalının telleri.. İkincisi de: Başının saçları hakkındadır. Bütün bu hadîsleri kaydetmek uzun olacak. Nümûne için sadece bir-iki hadîs tarzını naklediyoruz:

1- Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) Mina'da traş olduğu zaman, sahabeler etrafına toplanmış ve bir tek saçını elde etmek için kuyruklar oluşturmuş oldukları... Hz. Peygamber ise, saçından traş edilen tellerini bizzat kendisi sahabelerine dağıttığı...

2- Sahabeler, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) gerek sakal ve gerekse saç tellerine karşı gayet acib ihtiramı, kitaplarda ehemmiyetle yazılmıştır. Meselâ, Hazret-i Ebu Ubeyde İbn-ül Cerrah (R.A.) demiş: "Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bir tek saçının yanımda bulunması, benim için dünya ve mâfihadan daha sevgilidir."

* * *

697- «Zülyezen gibi "zû" kelimesiyle başlayan isimleri bulunduğundan, bu "Zülkarneyn" , İskender-i Rumî değildir. Belki Yemen padişahlarından birisidir ki; Hazret-i İbrahim'in (A.S.) zamanında bulunmuş ve Hazret-i Hızır'dan ders almış.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 108

Me'hazler: (Not: Bütün Tefsirler,

(Kehf Sûresi, âyet: 83) tefsirinde: Büyük İskender, yahut birinci İskender diye meşhur olan zâtın Yemenli olup, Hazret-i İbrahim (A.S.) Kâ'be'yi bina ederken, gelip ona ziyaret ettiğini ve İskender'in veziri de Hızır Aleyhisselâm olduğunu yazmışlardır. Tefsirlerde bu mes'ele böylece meşhurdur. Bir çok me'haz vermeye gerek yoktur. Sadece bir me'haz verip geçeceğiz:

Tefsir-i İbn-i Kesir 3/89

* * *

698- « âyetinde, yalnız zükûret ve unûset keyfiyetine değil, belki o çocuğun acib istidad-ı hususîsi ve istikbalde kesbedeceği vaziyetine medar olan mukadderat-ı hayatiyesinin mebadileri, hattâ simasındaki gayet acib olan sikke-i Samediyet muraddır ki; çocuğun o tarzda bilinmesi, ilm-i Allâm-ül Guyub'a mahsustur.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 111 ve daha Nur'un Lâhika mektupları gibi yerlerinde varsa...

sh:» (R.k.k: 740)

Me'hazler: Sahih-i Müslim hadîs no: 2036, ceninin manevî sîması hakkında; El-Feth-ül Kebir 1/287; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/278; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali (R.A.) sh: 186

Zabit şekli: Kütüb-ü Sitte'nin hepsinde mevcut olan ve müttefekun aleyh bulunan şu hadîs-i şerif:

✓ انا لله وانا اليه راجعون
• ﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
انا لله وانا اليه راجعون
انا لله وانا اليه راجعون ؟
انا لله وانا اليه راجعون
انا لله وانا اليه راجعون
انا لله وانا اليه راجعون

İmam-1

Ali

(R.A.)

ise:

انا لله وانا اليه راجعون

âyetini tefsir sadedinde şöyle demiş:

﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾
• ﴿١﴾
انا لله وانا اليه راجعون
﴿١﴾ ﴿٢﴾ ﴿٣﴾ ﴿٤﴾ ﴿٥﴾ ﴿٦﴾ ﴿٧﴾ ﴿٨﴾ ﴿٩﴾ ﴿١٠﴾

Meâlleri:

1- Hadîs meâli: "Cenab-ı Allah sizden birisinin hilkatı hususunda şöyle irade eder ki: Annesinin karnında evvelâ kırk gün nutfe halinde bulunur. Sonra o nutfe mudga, yani kan pıhtısı haline gelir. Sonra da Cenab-ı Allah, "dört kelime ile o çocuğun durumunu kaydetsin" diye ona bir melek gönderir, o meleğe emrolunur ki: Onun amelini ve rızkını ve ecelini ve şakî veya said olduğunu yaz!"

2- İmam-1 Ali'nin sözünün meâli: "Cenab-ı Allah, anne karnında bulunan ceninin erkeklik ve dişiliğini, güzellik veya çirkinliğini, cömertlik veya bahillliğini ve said veya şakîliğini önceden bilmektedir."

* * *

699- «Ey gafil Said! Bil ki: Şu âlemin fenâsından sonra sana refakat etmeyen.. ve bilhassa berzah seferinde arkadaşlık etmeyen.. ve hususan kabir kapısına kadar seni teşyi' etmeyen...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 113 ve daha Nur'un Mesnevî gibi yerlerinde de vardır.

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/224; Riyaz-üs Salihîn sh: 214
Zabıt şekli ve meâli: "Ölüyü kabrine kadar üç şey teşyi' eder, kabre kadar beraber
gi0064erler. Onun ameli orada onun yanında kalır, ehil ve malı ise, geri döner gelirler."
* * *

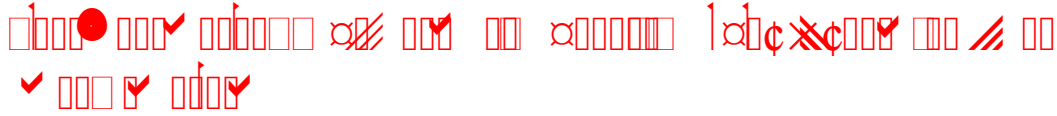
sh:» (R.k.k: 741)

700- Ey nefis! Sen «yalnız kıyametin kopacağından dehşet alıyorsun. Güya
kıyametin kopmasına kadar yaşayacaksın gibi, yalnız ondan korkuyorsun. Aklını başına al.
...Senin dünyanın direği ve ayinesi ve merkezi, senin ömrün ve hayatındır. ...Her dakika senin
başına yıkılacak ve senin kıyametin kopacak bir vaziyettedir...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 114 ve daha sair Nur'un Risalelerinde varsa...
Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/284; İthaf-üs Sâdet - Zebidî 9/11, 10/380; Kenz-ül
Ummal hadîs no: 42748, Suyutî ve Zebidî her ikisi de hadîsin İbn-i Lal'ın "Mekârim-ül Ahlâk"
kitabından geldiğini kaydetmişlerdir. Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/165 ve 3/293

Zabıt

şekli:

Veyahut

Meâli: "Sizden biriniz öldüğü zaman, işte onun kıyameti de o zaman kopmuştur."

* * *

701- «Eğer maksad mübarek sîmanıza bakmak için aynaya baksan, sevimli
-Re'feti- görürsün.

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 259; Barla Lâhikası sh: 348

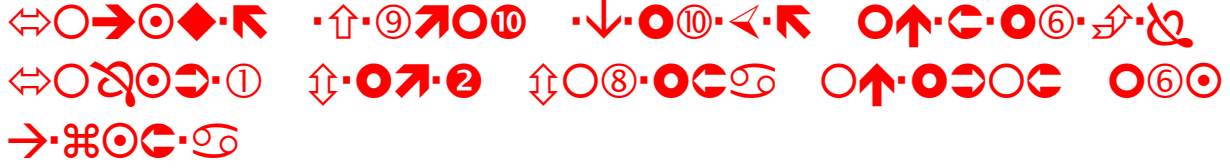
Me'hazler: (Not: Âyineye bakıldığı zaman, mezkûr dua okunur işareti var gibidir.
Lâkin sarihan, bunu böyle okumak sünnettir veya hadîste vardır denilmemiş. Bu münasebetle
âyineye bakıldığı zaman, okunması hadîsçe müstehab olan duaların bir-iki me'hazlerini
veriyoruz:)

El-Ezkâr - Nevevî sh: 270; Râmuz-ül Ehadîs sh: 542

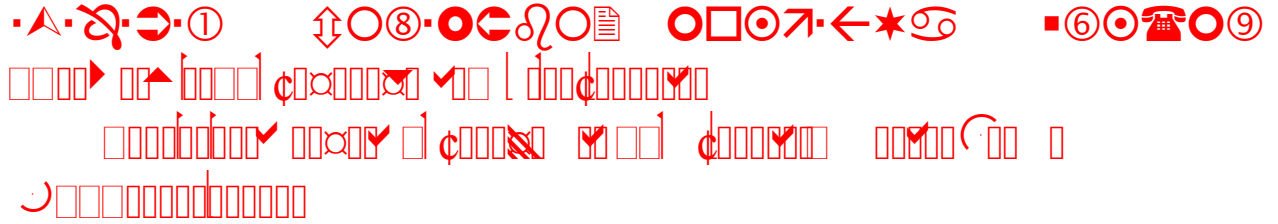
Zabıt şekli: Âyineye bakıldığı zaman □

Yahut

Bir de, yeni hilâl görüldüğü zaman şu dua okunur diye, meşhur İbn-üs Seniyy Hazret-i Enes'den (R.A.) nakletmiş:

* * *

sh:» (R.k.k: 742)

702- Ramazan hilâli, iki şâhidin ispatıyla; onu görmeyen bütün insanların nefyleri, karşılarında sukut eder.

Risalede yeri: Lem'alar sh: 121 ve daha Nur'un Âyet-ül Kübra gibi sair Risaleleri...

Me'hazler: (Not: Bu mes'ele sahih hadîslerde çokça geçtiği gibi, fıkıh ve usûl-i Şeriat kaidelerinden bir mühim kaide olarak da, Şeriat kitaplarında da geçmektedir. Bu durumda Şeriat'ın usûl kitaplarından bir-iki me'haz vererek geçeceğiz.)

703- İlm-i Usûlde: «Mürtedin hakk-ı hayatı yoktur. Kâfir eğer zimmî olsa veya müsalaha etse hakk-ı hayatı var.»

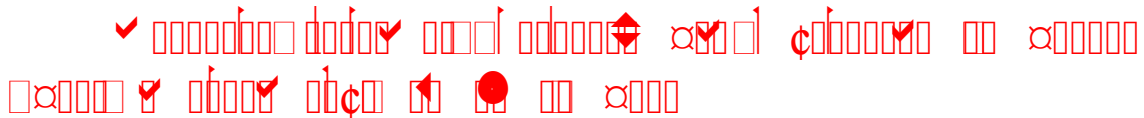
Risalede yeri: Lem'alar sh: 122 ve daha Nur'un sair yerleri.

Me'hazler: Şeriatın iki hükmü yanyana yazıldığı için, bir tek mes'ele gibi görülüyorsa da, iki hüküm ve iki mes'eledir. Şeriatın bu iki kesin kaideli hükmü hakkında bir çok sahih hadîsler mevcut olduğu gibi, Şeriat kitaplarında dahi tafsilatıyla yazılıdır. Bunun için fazla me'haz vermeye gerek duymadık. Nümüne için sadece bir me'hazden her iki mes'ele hakkında sahife numaraları verip geçeceğiz:

Bülûğ-ul Meram - İbnü-l Hacer sh: 222-223 mürtedin katli hakkında; aynı eser sh: 242-243 cizye veren veya müsalaha eden veya dâhilî zimmî kâfir olanların durumu hakkında...

Zabıt şekli:

Buharî'den nakil.. ve:

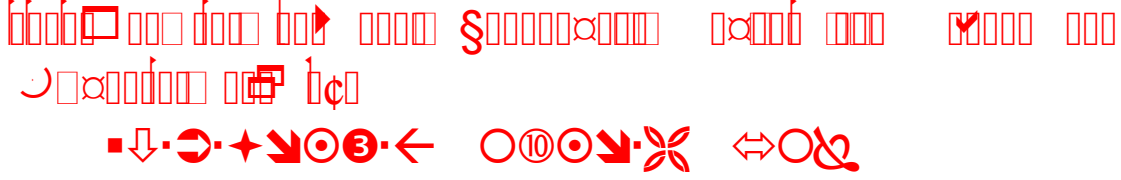
Risalede yeri: Lem'alar sh: 132; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 172

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad zâhir metinde bu söz için hadîstir dememiş. Fakat vereceğimiz me'hazlerde mânâ itibariyle aynı şeyi söyleyen bazı hadîs-i şerifler mevcut olduğu gibi, İmam-ı Ali'nin de aynı mânaya yakın bir sözü de vardır.)

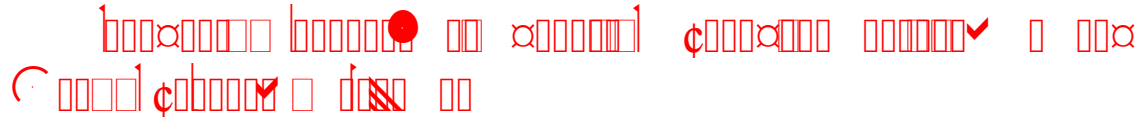
Keşf-ül Hafâ 2/46; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 3/555; İ's'af-ür Ragibîn sh: 178

Zabıt şekli:

Hadîs:

İmam-ı Ali'nin (R.A.) sözü:

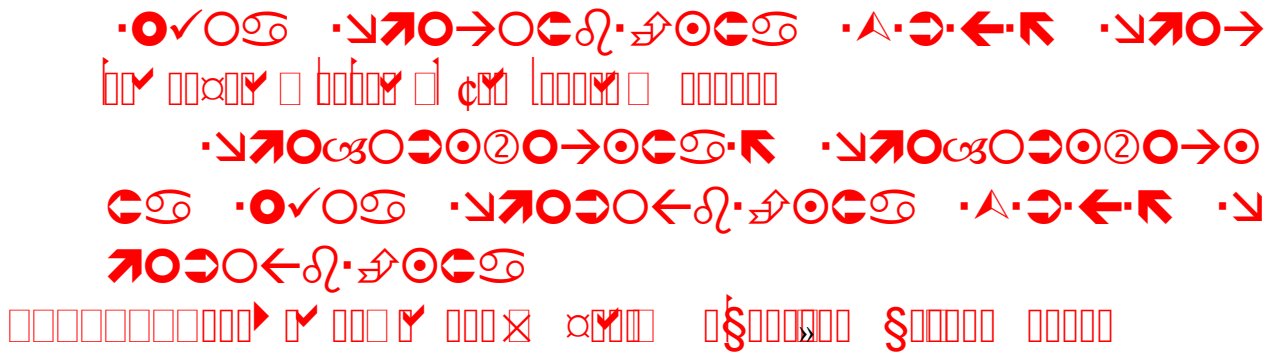
Meâlleri:

Hadîs: "Hiç bir noksanı olmadığı halde, Allah için tevazu edenlere ve zâhirde dilencilik yapmadan nefsinin zelil görenlere ne mutlu..."

İmam-ı Ali'nin sözü: "Allah öyle kula rahmet eylesin ki; kendi kadrini yani ölçü ve haddini bilir ve hududunu tecavüz etmez."

* * *

709- «Hadîste vardır ki:

Risalede yeri: Lem'alar sh: 132 ve 148; Tercüme Mesnevî (Abdülmeceid) sh: 172

sh:» (R.k.k: 745)

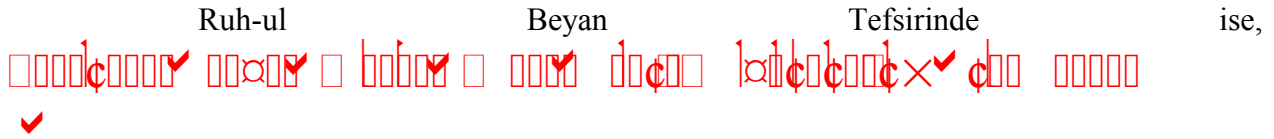
Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad, Onyedinci Lem'a'da "Hadîste vardır ki" ifadesini kullanmış. Bu ifadeden sezilen şudur: Yani, mânâsı ile hadîste vardır. Fakat Yirminci İhlâs Lem'asında ise, doğrudan doğruya hadîs-i şerif diye kaydetmiştir.)

Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/312; Tenbih-ül Gafilîn İmam Ebu-l Leys-i Semerkandî sh: 161; El-Fevaid-ül Mecmua- Şevkânî sh: 258; İhya-u Ulûm-id Din - Gazalî 4/362; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/124

Zabıt şekli: Kaydedilen me'haz kitaplarda mânaca bir, fakat ayrı ayrı lafızlarla gelmiştir. İmam-ı Gazalî bu hadîs için:"Gönül ehline, iman basireti ve Kur'an nurlarıyla inkişaf eden şudur ki: Gerçek saadete ermenin yolu yalnız ilim ve ibadetleridir. Bu da ancak ve ancak hakiki ihlâs

iledir."diyerek lafızıyla

kaydetmiştir. Fakat İmam-ı Gazalî buna hadîstir dememiş. Lâkin El-Hâfız Aclunî ve onaltı mezhebden birinin imamı olan Ebu-l Leys-i Semerkandî hadîs diye kaydetmişlerdir.

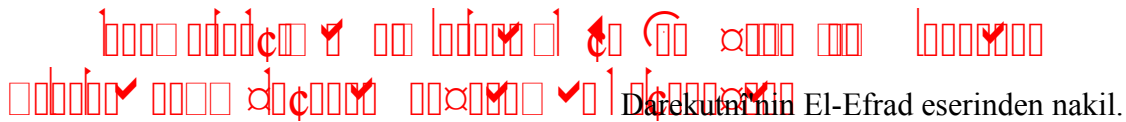
Ruh-ul Beyan Tefsirinde ise,

ile başlar. Kalan kısımlarını ise aynen naklede ve "hadîstir" der.

Saganî gibi bazı müteşeddidler İbn-i Teymiye'ye dayanarak, Arapça olan terkibine yaptıkları itirazlarına karşı, Hâfız Aclunî cevap vermiş ve İmam-ı Suyutî'nin Nüket-ün Ale-ş Şafiye eserinden gramer kaidelerini naklederek, onun Arabî ibaresi cihetinde de bir be's olmadığını kaydetmiş. Böylece hadîsin mâna ve medlûlü itibariyle sahih hadîsler sınıfından sayılabileceği; ancak mebnası, yani senedi itibariyle haber-i meşhur tarzında muhafaza edilip gelmiştir. Bu durumda hadîse itiraz edenler, senedi itibariyle, yahut da Arapça terkihi cihetiyle itiraz etmişler. Amma gösterdiği mânaya hiç bir şey diyememişlerdir.

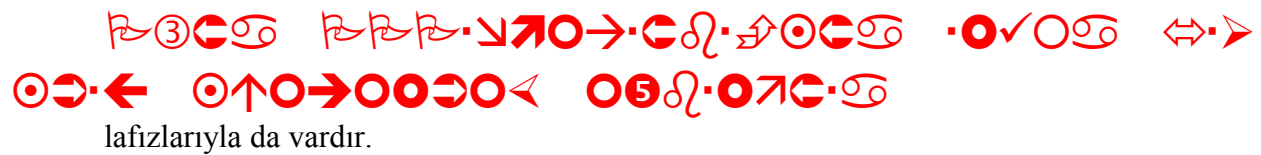
Hem bu hadîsin çok yakın mânasını ifade eden, şu gelen sahih hadîs-i şeriflerdir: "Sebeb-i necat yalnız ihlâstır." Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/160 ve El-Feth-ül Kebir 1/58

Bu meâldeki hadîslerin Arapçası:

Darekutanî'nin El-Efrad eserinden nakil.

Zabıt şekli (Yani, asıl bahis mevzuu olan hadîsin zabıt şekli:) Hem Hz. Üstad'ın kaydettiği ibare ile, hem de

ve

lafızlarıyla da vardır.

Meâli: Risale-i Nur'da mânası bir derece verildiği için başka bir şey yazılmadı.

* * *

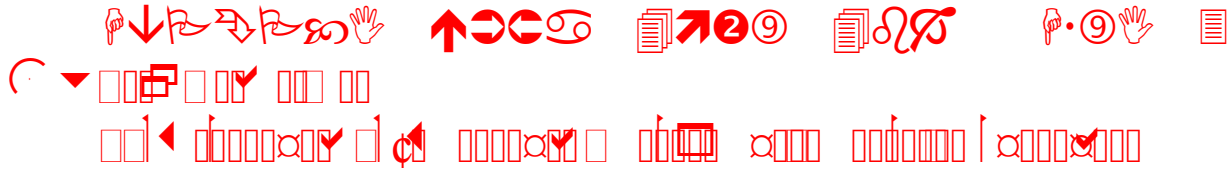
sh:» (R.k.k: 746)

710- «Medar-ı necat ve halâs yalnız ihlâstır. İhlâsı kazanmak çok mühimdir. Bir zerre ihlâslı amel, batmanlarla hâlis olmayana müreccaktır...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 133 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/158; Hilyet-ül Evliya 5/189; Müstedrek-ül Hâkim 4/340 ve 5/271; Müsned-ül Firdevs 3/210; Feyz-ül Kadir hadîs no: 6098; Câmî-ül Kebir - Ebu Davud 1/603; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/273; El-Efrad - Darekutnî 1/51; El-Feth-ül Kebir 1/58; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5200; Münebbihat-i İbn-i Hacer sh: 12-14; Kenz-ül Ummal 6/23, 27; Mu'cem-üt Taberanî Evsat 2/1116; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/350

Zabıt şekli: Kaydedilen me'hazlerde lafızca ayrı ayrı hadîsler vardı. Lâkin hepsinin mânası Hazret-i Üstad'ın meâlen kaydettiği mânalar etrafındadır. Bir-iki örneği şöyledir:

Başka bir hadîs:

Dişer bir hadîs:

Meâlleri:

- 1- "Dinini hâlis yap, sana az amel kâfi gelecektir."
- 2- "Cenab-ı Allah, kalbini iman ile hâlis kılanları felâha erdirecektir."
- 3- "Cenab-ı Allah kendisi için hâlis olmayan amelleri kabul etmeyecektir."

* * *

711-

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 317; Şuâlar sh: 589; Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 115 ve 134

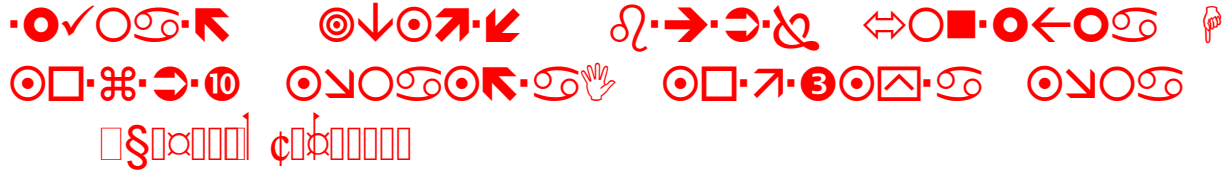
Me'hazler: (Bu hususta iki çeşit hadîsler vardır. Bir kısmı, mânalarıyla ve yakın lafızlarıyladır. Bir kısmı da, hem mânasıyla hem lafzıyla...)

En Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/13; Muhtasar Sünen-i Ebu Davud 6/192 hadîs no: 184; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 22/573 ve 576; El-Yevakit Ve-l Cevahir - Şa'ranî 2/42 ve 127

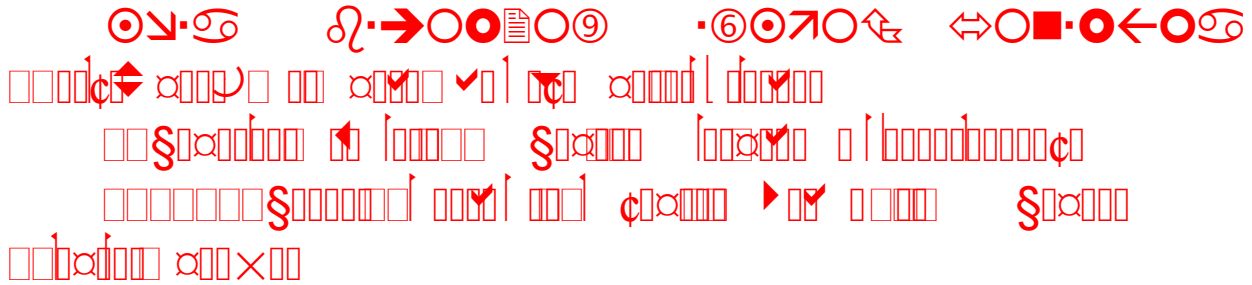
Zabıt

şekli:

1-

2-

sh:» (R.k.k: 747)

Meâlleri: "Ümmetim eğer güzel ve iyi hâl ve amel gösterir giderse; yahut eğer sulh ve selâmet içinde giderse, ona bir gün vardır."

İkinci hadîsin meâli: "Benim Rabbimden ümidim odur ki, ümmetimi yarım gün devam ettirsin." Sa'd ismindeki muhaddise sorulmuş: "O yarım gün ne kadardır?" O da demiş: "Beşyüz senedir."

* * *

712- «Bir zaman Hazret-i Gavs-ı A'zam Şeyh-i Geylanî'nin terbiyesinde nazdar ve ihtiyare bir hanımın bir tek evlâdı bulunuyormuş. O muhterem ihtiyare gitmiş, oğlunun hücreesine bakıyor ki; oğlu bir parça kuru ve siyah ekmeği yiyor... ilh.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 141

Me'hazler: Nûr-ul Ebsar sh: 258; Mir'at-ül Cinan - İmam-ı Ya'faî 3/354

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad'ın naklettiğinin aynısıdır. Yalnız yemek kabından (Hz.Gavs'ın "Kum Biiznillâh" sözünden sonra) tavuk fırlayıp hayat bulduğu gibi, ayrıca o tavuğun kendisiyle konuştuğunu da kaydetmişlerdir.

* * *

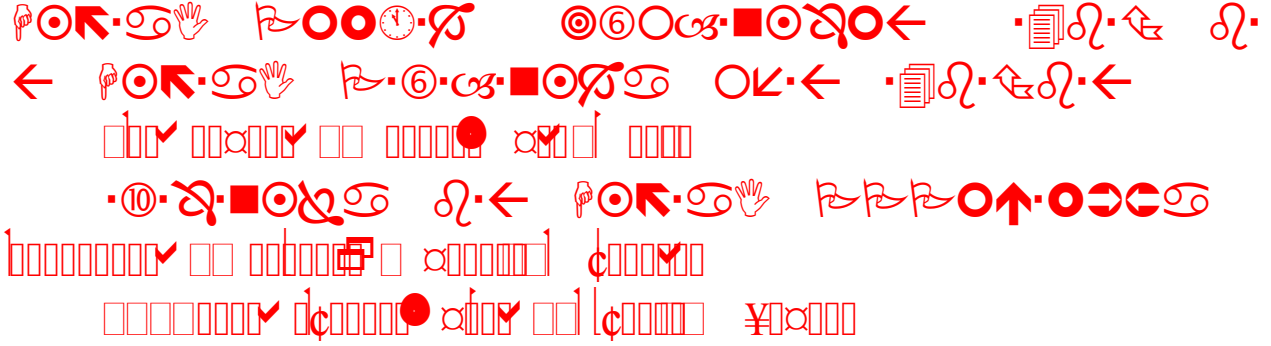
713-

Risalede yeri: Lem'alar sh: 141

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 1/447; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/191; Cem-ül Fevaid 1/309, 2/689; Müsned-ül Firdevs 1/387; Nehc-ül Belâga- İmam-ı Ali sh: 494; Kenz-ül Ummal 3/36 ve 6/49, 56, 57; Müntehab Min Kelâm-i Emir-il Mü'minîn Ali sh: 105; Garib-ül Hadîs - İmam-ı Birgevî sh: 31; İhya-u Ulûm-id Din 3/241; El-Feth-ül Kebir 3/96 bir kaç kaynaktan nakil; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/10118 ve 12/13623 ve 13624; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/1301

Zabıt

şekli:

Meâli: Risale-i Nur'un ilgili yerinde gayet güzel şekilde meâli verilmiştir.

714- Rızık ikidir. Biri hakiki, biri de mecazî...

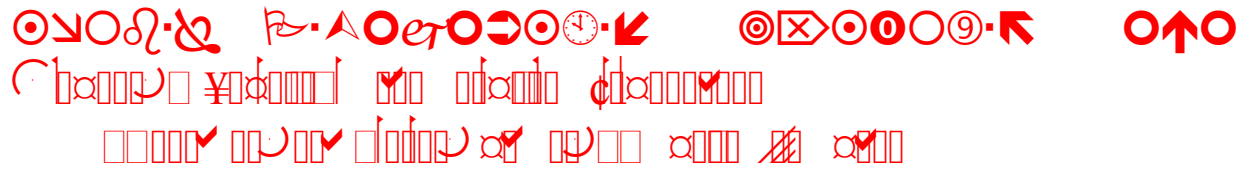
Risalede yeri: Lem'alar sh: 142; ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'haz: Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 404

sh:» (R.k.k: 748)

Zabıt

şekli:

Meâli: "Rızık ikidir. Biri sen onu talep eder, ararsın. Bir çeşidi de o seni arar talep eder. Bu ikinci rızıkta sen ona gitmesen de, o sana gelir."

715-

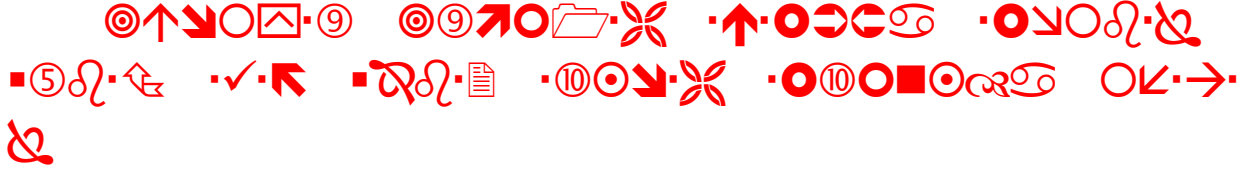
Risalede yeri: Lem'alar sh: 142 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: (Şeriatın çok mühim bir kaidesi olan bu hüküm, âyet ve hadîslerden alınmış olup, muayyen bir tek hadîsin ifadesinde ve aynı metniyle bulunamadı. 108 no.lu bölümde bazı me'hazleri verilmiştir.)

Âyetler: (En'am Suresi âyet: 119)

(Nahl Suresi, âyet: 115)

Hadîs me'hazleri: Sahih-i Buharî 7/128; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 9/554-555

Âyetlerin meâlleri: Size bütün ahkâm-ı İlahiye tafsilat ile bildirildiği gibi, haram olan şeyler de bildirilmiştir. Ancak haramdan zaruret ve ızdırar durumuna düştüğünüz zaman, hayatınızı kurtaracak kadar bir şey yiyebilirsiniz. Kim ki, su'-i ihtiyarı olmadan mecburiyet ve ızdırara düşerse ve hayatını kurtarmak için haramdan bir şeyler yerse, Allah hem Gafûr hem de Rahîm'dir.

* * *

716- «İktisad sebab-i izzet ve kemâl olduğuna delâlet eden bir vakıa: Bir zaman, dünyaca sehavetle meşhur Hatem-i Taî mühim bir ziyafet veriyor. Misafirlerine gayet fazla hediyeler verdiği vakit, çölde gezmeye çıkıyor. Bakar ki; bir ihtiyar, fakir adam, bir yük dikenli çalı ve gevenleri beline yüklemiş, cesedine batıyor, kanatıyor. Hatem ona dedi: "Hatem-i Taî hediyelerle beraber mühim bir ziyafet veriyor..» ve hikâyenin âhirine kadar...

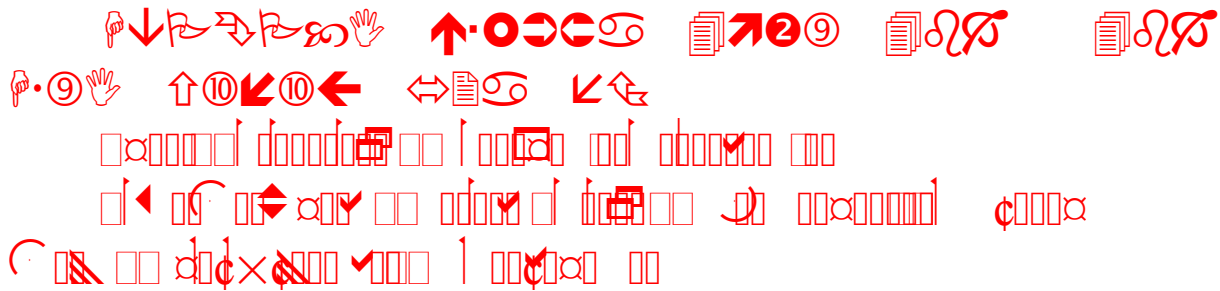
Risalede yeri: Lem'alar sh: 142

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/548; Ez-Zühd - El-Veki' 1/372 hadîs no: 141; Müsned-i Ahmed 1/167; İbn-i Mace 1/588 hadîs no: 1836; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 2500; Müsned-ül Bezzar hadîs no: 982; Şuab-ül İman- Beyhakî 3/42 ve Sahih-i Buharî 3/9

Zabıt şekli: (Hatem-i Taî'nin vermiş olduğu ziyafet hikâyesi ve onun konuştuğu sözleri, aslı Farsça olan Gülistan kitabı sh: 77'de ve Türkçe tercüme Gülistan - Sadî-i Şirazî sh: 139'da yazılı olmakla beraber, onun aynı mânasını

sh:» (R.k.k: 749)

iffade eden hadîs me'hazlerini de vereceğiz.)

Meâli: "Benim nefsim kabza-i kudretinde olan Zât'a yemin ederim ki; sizden biriniz, ipini omuzuna alıp dağa çıkar, odun toplar ve sırtına alıp getirir satarsa ve onun parasıyla geçimini sağlarsa, insanlara el açmaktan çok çok hayırlıdır."
* * *

717- «Ahlâk-ı âliye-i Peygamberiyeden olan ve belki kâinattaki nizam-ı hikmet-i İlahiyenin medarlarından olan iktisad...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 144 ve daha aynı mâna çerçevesinde Nur'un sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Şerh-üs Sünne - Begavî 13/177; Müsned-ül Firdevs 2/346; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10942 Tirmizî'den nakil; Feyz-ül Kadir - Menavî hadîs no: 4825; Tirmizî 6/150 hadîs no: 2010; İhya-u Ulûm-id Din 3/230; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5059; Kenz-ül Ummal hadîs no: 1073 ve 6376; El-Feth-ül Kebir 1/374 ve 2/172 Müsned-i Ahmed ve Ebu Davud'dan nakil; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1021; El-Müntehab - El-Hâfız Abd bin Humeyd hadîs no: 460

Zabıt şekli:

Meâli: "Güzel ahlâk ve güzel sükût ve iktisad, Nübüvvetin yirmi beş cüz'ünden bir cüz'üdür."
* * *

718- «Abadile-i Seb'a-i Meşhure...» (Sahabeler içerisinde yedi tane meşhur Abdullah'lar...)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 144

Me'hazler: Berîkat-ün Mahmudiyye Fi-Şerh-i Tarikat-in Muhammediye – Hâdimî 1/133-134

Zabıt Şekli: Yani yedi meşhur Abdullah'ların isimleri:

1-Abdullah bin Mes'ud, 2-Abdullah bin Abbas, 3-Abdullah bin Ömer, 4-

sh:» (R.k.k: 750)

Ve bu mevzu'da meşhur İranlı Bezercemher'in ülema ve ümera hakkındaki sözleri, Edeb-üd Dünya Ve-d Din (Türkçe tercemesi) sh: 38

Meâlleri:

Hadîs meâli: "Rızık, aptlallık ve becerisizliğe müekkel edilmiştir. Mahrumiyet ise, akla müekkeldir."

İmam-ı Ali'nin sözü: "Neden akıllılar fakirdirler?" sualine karşı, İmam-ı Ali şöyle cevap vermiş: "Çünkü adamın akli, onun rızıkı hususunda hesaplı şeklide verilmesine sebebdir."

* * *

721-

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

Risalede yeri: Lem'alar sh: 146

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/586; İhya-u Ulûm-id Din 3/242; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 508

Zabıt

şekli:

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→
→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

İhya

Kitabındaki

hadîs:

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→
İfâz Irakî, bu hadîsi bir çok kaynaklardan te'kid etmiştir.

Et-Tergib

Vet-Terhib'in

hadîsi:

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

hadîsiyle

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

beraberindedir.

hadîsi de

İmam-ı Ali'nin bu husustaki sözleri: →→

Yine

İmam-ı

Ali'nin

Emsal

Kitabı

sh:

11'de:

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

Meâlleri: "Kanaat eden aziz olmuştur. Tama' ve hırs gösteren zelil olmuştur."

İmam-ı Ali'nin sözünün meâli: "Kişinin zilleti, tama'ındadır." Ve "Tama'cı kimseler zilletin zincirine takılmıştır."

* * *

722-

«İbn-i

Sina,

yalnız

tıp

noktasında

→→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→ →→→→→

âyetini şöyle tefsir etmiş, demiş:

sh:» (R.k.k: 752)

↔○⊗ ○□○↑·⊗○⊗○ ⊙⊗⊗⊗⊗·⊗ ⊙○⊗
→·◆ ○⊗⊗⊗·□⊗⊗·⊗○⊗⊗ ○↔⊗ ○⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗⊗ ○
//⊗⊗⊗⊗⊗

□□□□□□□□□□↑ □□⊗⊗⊗ □ □□⊗⊗

Risalede yeri: Lem'alar sh: 147

Me'hazler: İbn-i Sina'nın tıp noktasındaki mezkûr beytinde me'hazini aramak değil, fakat Kur'an müfessirleri olan bazı Tabiîn ve Selef-i Salihînin İbn-i Sina'dan çok evvel aynı kanaatta oldukları tesbit edildi. İşte bunların me'hazleri verilecektir.

Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 144 Vehb bin Münebbih'ten rivayet; Tefsir-i İbn-i Kesir 2/183; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/155

Zabıt şekli: Evvelâ bir hadîs-i şerif:

✓ □⊗□□□□□□□□□□ □□⊗□□□□□□□ □⊗ □□□□ □⊗□□□□□□□□ □□
□□⊗⊗⊗ □□□□□ □⊗□□□□⊗
□□□□ □⊗□□⊗ □□□ □⊗□□□□□ □⊗ □⊗ □×

Yani. "Perhiz ilâçtır. Mide ise, hastalıkların hânesidir. Öyle her beden hazmedebileceği kadar midesine yemek gönderin."

İbn-i Sina'nın mezkûr beytinin esasını Vehb bin Münebbih şöyle dile getirmiştir: "Bütün doktorlar, tıbbın başı himye olduğunda ittifak etmişler.. ve bütün hekimler dahi, hikmetin başı, az konuşmak olduğunda icma' etmişlerdir."

Tefsir-i İbn-i Kesir'de: Selef-i Salihîn'den bazıları demişler: "Cenab-ı Hak tıbbın tamamını bir âyetin yarısında toplamıştır. O âyet ise şudur:

✓ □⊗□□□□□⊗□□ □□□□ ✓ □⊗□ □□⊗(□" □□✓□ □⊗□□×

Tefsir-i Ruh-ul Beyan'da ise: Harun Reşid'in hristiyan olan bir hâzık doktoru, bir gün meşhur İslâm tarihçisi ve muhaddisi Ali ibn-il Hüseyin-ibn-il Vakidî'ye dedi ki: "Sizin kitabınız olan Kur'anda tıbb ilmine dair bir şey yoktur. Halbuki dünyada iki ilim vardır; biri dinler ilmi, diğeri de bedenler ilmi yani tıbb ilmidir."

Ali ibn-il Hüseyin-ibn-il Vakidî ona cevaben dedi ki: "Nasıl yoktur? Cenab-ı Allah (C.C.) tıbbın tamamını bir âyetin yarısında cem' etmiştir."

Doktor dedi: "O hangisidir?" O dedi: "

✓ □⊗□□□□□⊗□□ □□□□ ✓ □⊗□ □□⊗(□" □□✓□ □⊗□□×

" âyetidir. Doktor sustu.

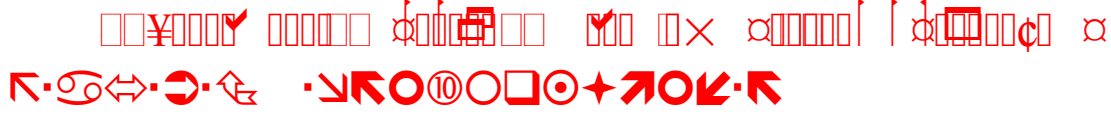
* * *

723- «Sahabelerin sena-i Kur'aniye'ye mazhar olan "îsar" hasletini kendine rehber etmek...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 150 ve daha Nur'un sair yerlerinde aynı mânâ varsa...

sh:» (R.k.k: 753)

Me'hazler: (Bütün Tefsirler

(Haşir Sûresi, âyet:9) tefsirinde Sahabelerin akıllara durgunluk verecek derecede bir çok acib îsar hasletlerinden misaller verilmiş. Sadece bir-iki nümûnesi kaydedilecek.)

Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/178'de; Hazret-i Ömer (R.A.) dört yüz dinarı bir keseye koydu ve bir hizmetçiye vererek: "Bunu al, götür Ebu Ubeyde bin Cerrah'a ver!" dedi. Ve "Orada bir saat kadar bekle, o parayı ne yaptığını gör. Sonra gel bana bildir!"

Hizmetçi o parayı aldı, götürüp Ebu Ubeyde'ye (R.A.) verdi ve dedi: "Bunu size Emir-ül Mü'minîn Ömer (R.A.) gönderdi. Bazı ihtiyaçlarına sarfetsin." Ebu Ubeyde parayı aldı ve Hazret-i Ömer'e hayır dualarında bulundu. Sonra câriyesini çağırdı ve: "Şu yedi dinarı filân kimseye, beşini filâna götür ver!" dedi. Böylece o dinarların tamamını bitirinceye kadar o şekil gönderip dağıttı.

Hizmetkâr Hazret-i Ömer'e döndü, gördüklerini haber verdi. Bu sırada hizmetçi baktı ki Hazret-i Ömer (R.A.) aynı o kadar dinarları hazırlamış, bekliyor. Hizmetkâra dedi: "Bunları da Muaz bin Cebel'e götür ve orada da bir saat kadar bekle, bak Muaz o parayı ne yapacak?"

Hizmetkâr aynı şekilde Muaz bin Cebel'e de götürdü, teslim etti.. ve yine bir saat kadar bekledi. Baktı ki; Hazret-i Muaz dahi câriyesini çağırdı ve aynen Ebu Ubeyde gibi; "Filâna şu kadar, filâna şu kadar götür ver!" dedi. Muaz bin Cebel gelen parayı bu şekilde dağıtmakta iken, hanımı çıkageldi, ona dedi: "Biz de vallâhi muhtacız ve fakiriz, biraz da bize bırak!" Fakat baktı ki, kesede dört yüz dinardan sadece iki dinar kalmış. Onları da aldı hanımına verdi.

Hizmetçi döndü, Hazret-i Ömer'e hikâyeyi anlattı. Hazret-i Ömer bunları duyunca çok sevindi ve dedi: "Evet bunlar birbirlerinin hakiki kardeşleri olduklarını ispat ettiler." Ve Allah'a şükretti.

* * *

724- Sahabelerin adedi:

(Sahabelerin adedi Risale-i Nur'un mes'eleleri içinde olmadığı halde, belki bazı kimseler bu makamda onların ne kadar olduğunu merak edebilirler diye, biz de burada bir-iki me'haz vererek adetlerini yazmak istedik.)

İhya-u Ulûm-id Din 1/287; Cem'-ül Fevaid 2/387

Sahabelerin adedi hususunda: "Yirmibindir" diye bazı me'hazler kaydetmişlerse de, herhalde bu adet, Sahabelerin sadece erkek kısmı ve her zaman bizzat Peygamberle beraber

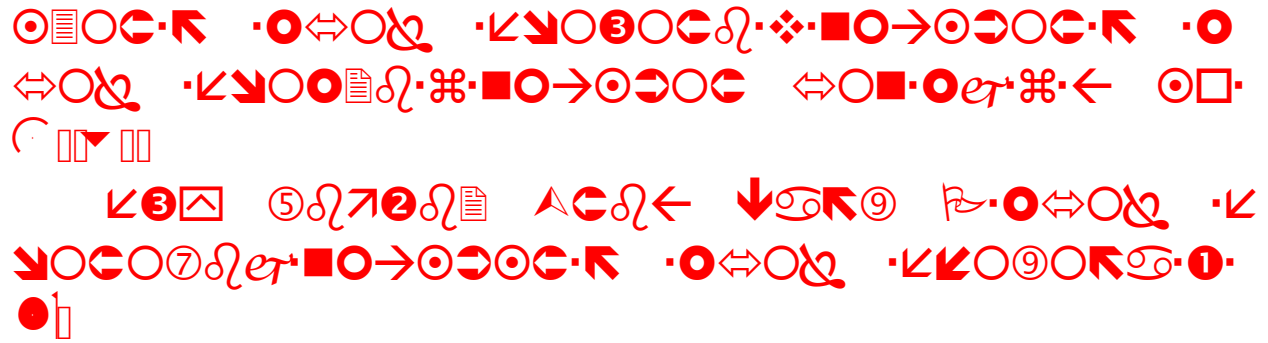
ettiklerinden ben ölmüyorum" diyerek, ölümü gülerek karşılar. "Ve o ruhlar vasıtasıyla sevab cihetinde yaşıyorum, yalnız günah cihetinde ölüyorum" der, rahatla yatar.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 161 ve Nur'un bir çok Risale ve Lâhika Mektuplarında bu mâna en mühim bir esas olarak geçmektedir.

Me'hazler: (Hazret-i Üstad'ın bu keşfi, daha doğrusu Nur'un mesleği itibariyle bu mânaya mazhariyeti çok azîmdir, mesbuk değildir. Bu mâna belki bir tek hadîsin muayyen metin ve lafzıyla bulunmayabilir. Amma bir çok sahih hadislerin ve Kur'an'ın gibi fermanlarının müşterek mânalarının bir neticesi gibidir.)

Riyaz-üs Salihîn sh: 386-388; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 3/364; İhya-u Ulûm-id Din 2/186

Zabıt şekli: Bir tek hadîs metnini nümûne olarak veriyoruz:

Meâli: Muaz bin Cebel (R.A.) demiş: "Ben işittim ki Resulullah (A.S.M.) diyordu: "Allah-u Teâlâ ferman buyurmuş: "Benim muhabbetim, birbirlerini benim için sevenlere ve benim için karşı karşıya oturanlara ve benim için birbirlerine karşı tevazu gösterenlere vâcib olmuştur."

* * *

730-

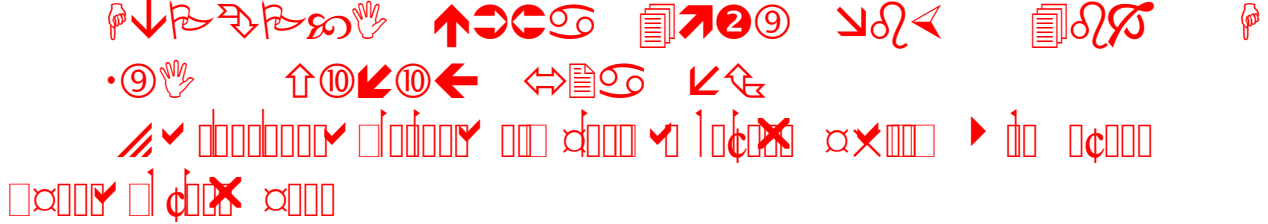
Risalede yeri: Lem'alar sh: 163

sh:» (R.k.k: 757)

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 4/282-283; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/37; Şerh-üs Sünne - Begavî 5/262; Cem'-ül Fevaid 1/371 ve 2/694; Müsned-ül Firdevs 1/73; Tirmizî hadîs no: 2307; Nesaî Cenaiz 3; İbn-i Mace hadîs no: 4258; Müstedrek-ül Hâkim 4/321; El-Feth-ül

Kebir 1/225 ve 247 bir çok sahih kaynaklardan nakil; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 1607 ve 5352; El-Ezkâr - Nevevî sh: 122; Mevarid-üz Zam'an sh: 634; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 1/695; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 5/1864; El-Câmi' Li-Şuab-il İman - Beyhakî 3/109

Zabıt şekli:

Meâli: İbn-i Hibban'ın Sahihi'nden: Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet, demiş ki: Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm'ın en çok tekrar ederek söylediği sözü: "Lezzetleri acılaştırmanın zikrini çok ediniz!" idi.

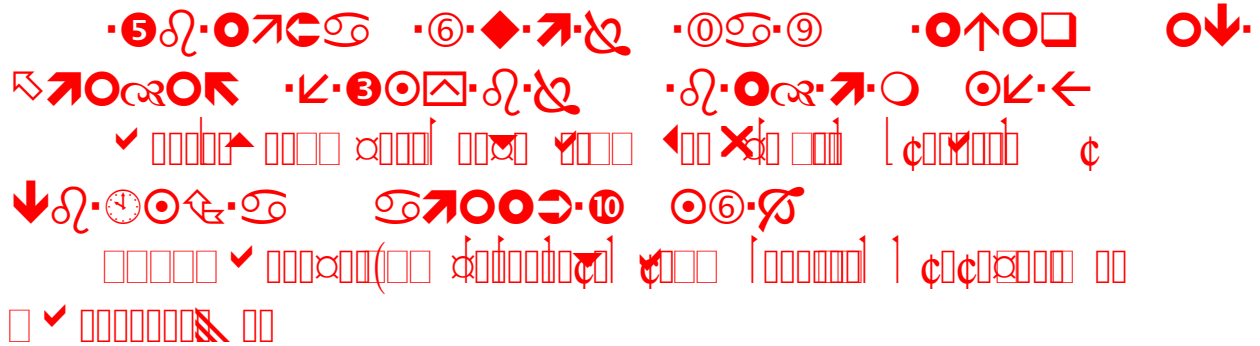
* * *

731- «Acaba uhrevî ve nuranî ve tecezzî ve inkısama muhtaç olmayarak.. ve fazl-ı İlahî ile her birisinin ayinesine umum nur in'ikas etmek ve herbiri umumun kazandığı misli-i sevaba mâlik olmak...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 165 ve daha bu mânaya dair Risale-i Nur'da olabilen yerler.

Me'hazler: Levakıh-ul Envar-il Kudsiye - Şa'ranî sh: 72

Zabıt şekli: (Bu hüküm, hadîslerin bir veya ikisinin hususî öz metni olmayabilir. Fakat âyet ve hadîslerden büyük muhakkik üstadların hüküm ve neticeye vardıkları kat'î kanaatlarıdır. Bediüzzaman ise, bu kanaat ve hükmü daha çok netleştirerek bâriz ifadelerle beyan bulunmuştur.)

Ebu Davud, Nesâî ve Hâkim'den nakil...

Meâli: "Kim ki, güzelce abdestini alır, sonra gider insanları namaz kılar görürse, yani o niyetle gidip namaz kılmayı isterse, Cenab-ı Hak, bütün orada hâzır olan kimselerin sevabları kadar hiç noksan olmada sevab verir."

* * *

732-

ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ

(Bu hadîs mütevatirdir. Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 96)

sh:» (R.k.k: 758)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 167; Emirdağ-I sh: 190

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 141; Müsned-ül Firdevs 5/519; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/427; El-Feth-ül Kebir 3/301 Hatib-i Bağdadî'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 3/347 ve 441 bir çok kaynaktan nakil; İhya-u Ulûm-id Din 1/6; Râmuz-ül Ehadîs sh: 59

Zabıt şekli: Bazı me'hazlerde:

ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
lafzıyladır. Bazılarında ise aynendir.

Meâli: Risale-i Nur'un ilgili yerlerinde meâli verildiği için bir şey yazılmadı.

* * *

733- «Nev'-i insanın tenevvüünün en mühim mayesi ve zenbereği, müsabaka ile hakikî imanlı fazilettir...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 171; ve daha Nur'un Müdafaaları ve Onaltıncı Mektub gibi Risalelerinde...

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/343, 5/304; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 7712; El-Leâil Masnua - Suyutî 1/188; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/293 Ebu Said'den merfu' olarak nakil...

Zabıt şekli:

ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ
ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓⲛⲓⲛⲓ

Meâli: "Ey Ebu Bekir! Ehl-i faziletin faziletini ancak fazilet sahibi olanlar bilir."

hadîsinin on vecihle çeşitli mânalarını kaydettikten sonra şöyle demiş: "Meselâ sen kendi nefsinin sıfatlarını, Rabbinin sıfatlarına zıd gördüğün zaman, işte o zaman Rabbinini tanımış olursun. Yani kim ki nefsinin fâniliğini bildi, Rabbisinin bekasını bilmiştir... ilh."

Hazret-i Üstad bu hadîsin mânalarını Pencereleler Risalesi'nde daha çok acib

sh:» (R.k.k: 761)

örneklerle izah etmiştir, bakılabilir.

* * *

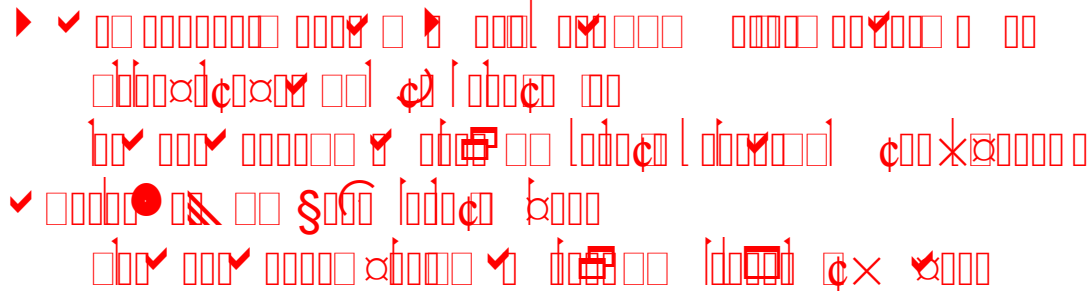
740- «Hastalık sabun gibi günahların kirlerini yıklar, temizler. Hastalıklar keffaret-üz zünûb olduğu hadîs-i sahihle sabittir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 209 ve keza aynı mevzu İkinci Lem'ada da bulunmaktadır.

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/1991, 1992 ve 1993 üç tane ayrı ayrı hadîsler; Sahih-i İbn-i Hibban 4/256; Müstedrek-ül Hâkim 1/348, Z.S.; Et-Tergib Vet-Terhib 4/280

Zabıt

şekli:

Meâli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Âişe'nin rivayetiyle ferman buyurmuştur ki; "Bir mü'mine herhangi bir musibet, hattâ bir diken dahi isabet ederse; mutlaka onun hatalarından bazılarının afvına sebep olur. Yahut da hiç olmazsa günahlarından bazılarını keffaret olur." (Sahih-i Müslim)

* * *

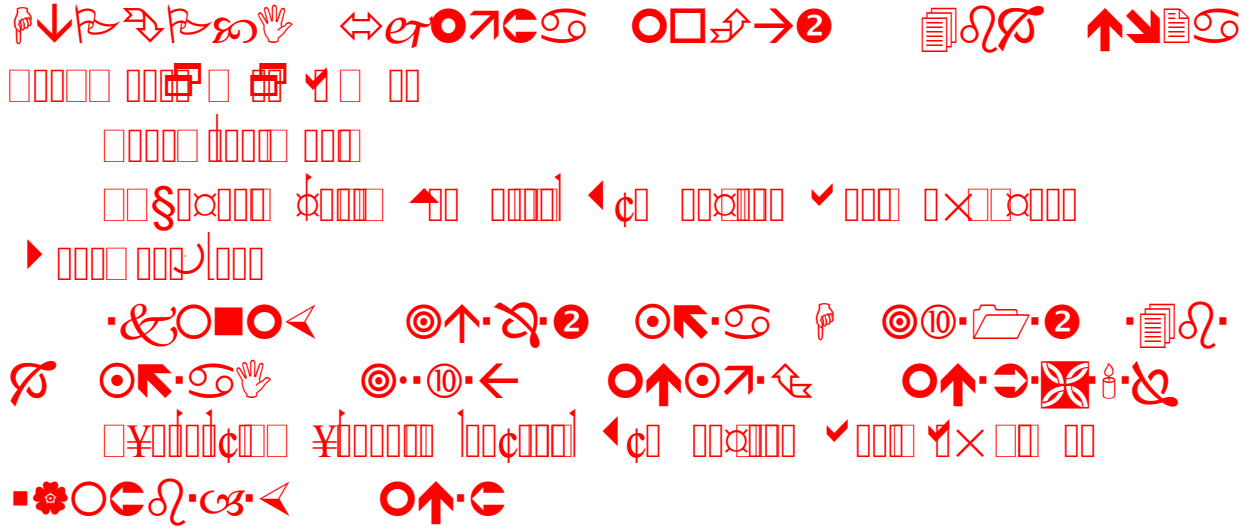
741- «Hadîsçe sabittir ki; müttakî bir mü'min, hastalık sebebiyle yapamadığı daimî virдинin sevabını, hastalık zamamında yine kazanır.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 211

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib 4/289-290 bir kaç hadîs çeşidi; Şerh-üs Sünne - Begavî 5/239; Müsned-ül Firdevs 4/11; Mecma-uz Zevaid 2/304; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 2424; El-Feth-ül Kebir 1/155-156 Buharî ve Müsned-i Ahmed'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 3/66; Sahih-i Buharî 6/95; Ebu Davud hadîs no: 3091

Zabıt

şekli:

Meâli: Sahabeden Ebi Bürde babasından duyarak demiş ki: Ben, Peygamber Aleyhissalâtu Vesselâm'dan bir çok kereler duydum ki diyordu: "Bir mü'min sıhhte olduğu zamanlarda hayırlı bir ameli işlerken, onu bir hastalık, yahud da bir sefer veya herhangi bir musibet onu meşgul eder, o hayırlı işi yapamazsa da, yine aynen sıhhatli zamanında yapmakta olduğu hayırlı amelin sevablarını alacaktır."

* * *

sh:» (R.k.k: 762)

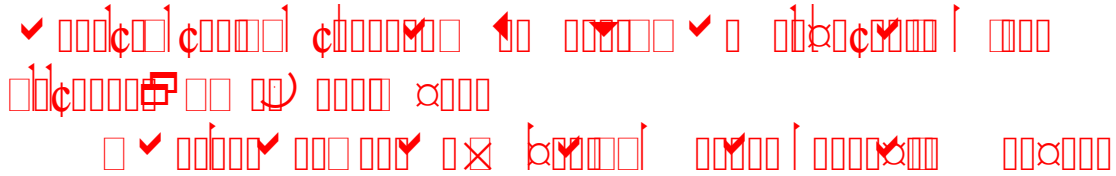
742- «Bir mü'min gözüne perde çekilse ve gözü kapalı kabre girse, derecesine göre ehl-i kuburdan çok ziyade o âlem-i nuru temaşa edebilir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 213

Me'hazler: Sahih-i Buharî 7/151; El-Feth-ül Kebir 1/327 ve 2/121, 281 ve 284, 3/80, 191 ve 431; Kenz-ül Ummal 3/276 ve 280; Keşf-ül Estar An-Zevaid-il Bezzar - İbn-i Hacer 1/366; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/27; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/12-42; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/446 ve 7/2532

Zabıt

şekli:

Meâli: "Dünyada bir mü'minin gözü giderse, Cenab-ı Hak kıyamet gününde ona hususî bir nur verecektir. Eğer o kimse salih mü'minlerden ise..."

* * *

sh:» (R.k.k: 763)

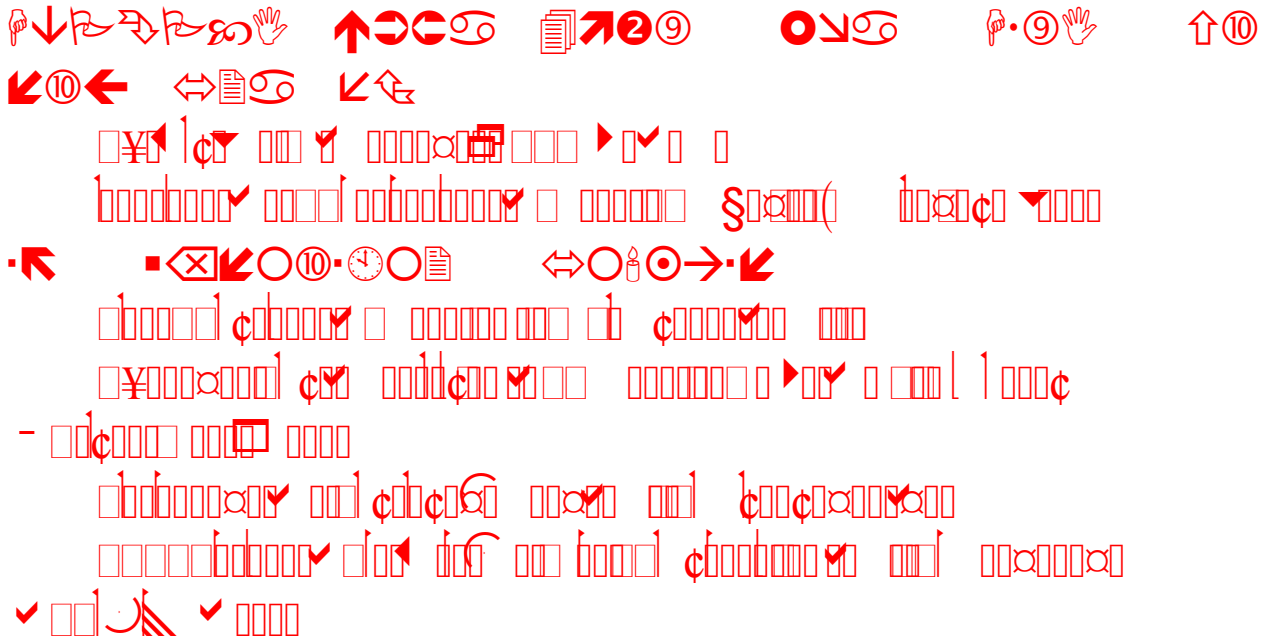
744- «Hastalıkların bir kısmı var ki, eğer ölümle neticelense, manevî şehid hükmünde şahadet gibi bir velâyet derecesine sebebiyet verir. Ezcümle: Çocuk doğurmaktan gelen hastalıklar (bu hastalığın manevî şahadeti kazandırması lohusa zamanı olan kırk güne kadardır) ve karın sancısıyla, gark ve hark ve taun ile vefat edenler şehid-i manevî olduğu...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 214

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/167; Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 381; Sahih-i Müslim 4/1521; Cem'-ül Fevaid 1/372 ve 2/15 ve 597; El-Feth-ül Kebir 1/396 ve 2/89, 93

Zabıt

şekli:

Ayrıca çocuk doğurmanın kırk günlük lohusa zamanı hakkındaki hadîsler Cem'-ül Fevaid'in üstteki me'hazi olduğu gibi, bir de aynı me'hazde şu hadîs-i şerif vardır:

Me'ali: Ebu Hüreyre'den rivayet, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Bir kişi tek başına yolda yürürken, yolun üstünde bir dikenli dal görür, onu alır öbür tarafa atarsa, Allah ona teşekkür eder ve onun günahlarını afveder... Ve şehidler beş sınıftır: Taundan vefat edenler, karın sancısı, suda gark olan, yıkılan bir evin ve duvarın altında kalan ve bir de Allah için cihad edenler..."

745- «Hastaların keyfini sormak, fakat hastayı sıkmamak şartıyla ziyaret etmek sünnet-i seniyyedir. Keffaret-üz zünûb olur.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 214

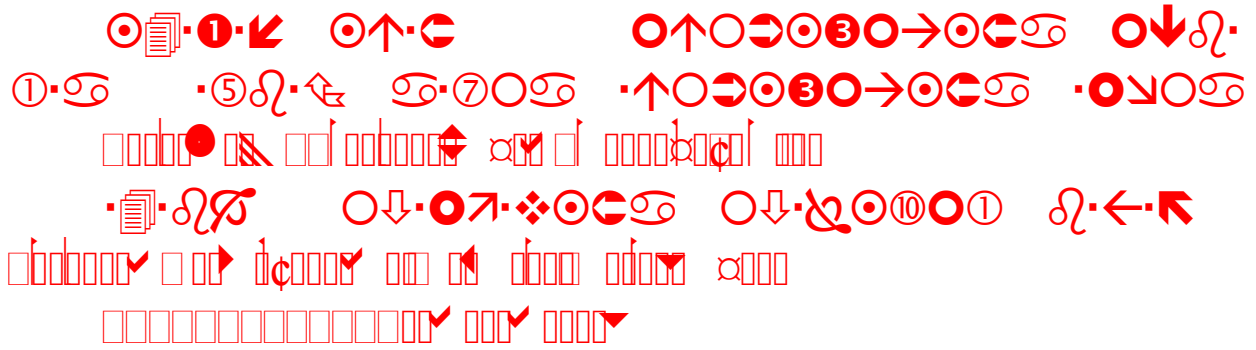
Me'hazler: (Bu babda iki mes'ele vardır. Birisi: Hastayı ziyaret etmenin büyük sevab ve mükâfatı hakkındaki hadîsler. İkincisi de: Hastayı sıkmamak, yani hastanın yanında uzun uzadıya oturmamak hakkında...)

Birinci kısmın me'hazleri: Bu hususta en sahih hadîsleri bir araya cem' etmiş olan Riyaz-uz Salihîn sh: 368, 369 ve 370

İkinci kısmın me'hazleri ise: El-Feth-ül Kebir 1/212; Feyz-ül Kadir 2/45; Cem'-ül Fevaid 1/332

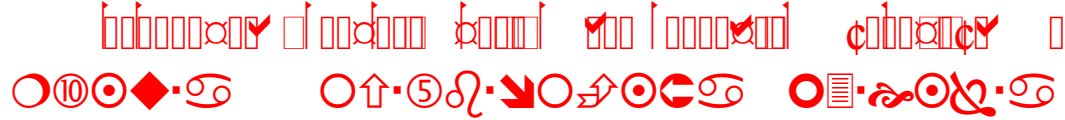
sh:» (R.k.k: 764)

Zabıt şekilleri: 1-

Meâli: "Bir müslüman bir müslüman kardeşini hastalığı zamanında ziyaret ederse, o kişi o ziyareti müddetince cennet bahçeleri içinde oturmuş gibidir." (Sahih-i Müslim'den)

2-

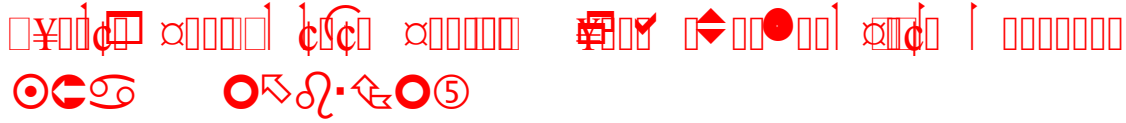
746- «Hadîste vardır ki: "Hastanın duasını alınız. Onların duası makbuldür."»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 214 ve daha Nur'un Lâhikaları gibi yerleri...

Me'hazler: Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 257; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/771; Müsned-ül Firdevs 1/280; El-Feth-ül Kebir 1/108 İbn-i Mace'den nakil; yine El-Feth-ül Kebir 2/245; Cem'-ül Fevaid 1/333; Keşf-ül Gumme - Şa'ranî 2/308; Levakih-ul Envar - Şa'ranî sh: 587 ve 590

Zabıt

şekli:

Meâli: "Hastanın duası müstecabdır. Onun günahları da mağfiret edilmiştir."

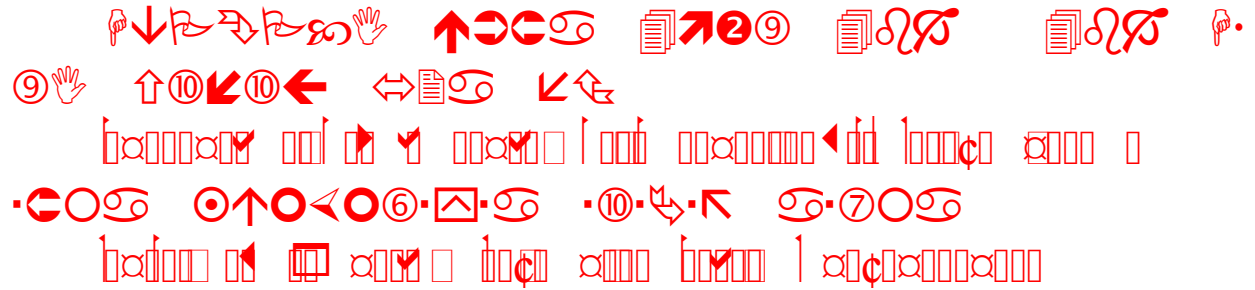
* * *

747- Musibette kendinden daha ziyade musibetliye.. ve ni'mette kendinden daha noksanıyetliye bakmak kaide-i Kur'aniye ve imaniye ve Nuriye olduğu...

Risalede yeri: Lem'alar sh: 215; Şuâlar sh: 314

Me'hazler: Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 2037; Sahih-i Müslim 4/2275 iki rivayet tarzı; Sahih-i İbn-i Hibban 2/47 ve 68; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/292; Müsned-ül Firdevs 1/107; Tirmizî hadîs no: 2513; İbn-i Mace hadîs no: 4142; İhya-u Ulûm-id Din 2/235; Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 25; Şuab-ül İman - Beyhakî 8/464; Müsned-i Ahmed 2/243; Müsned-i Humeydî 2/459 hadîs no: 1066; Ez-Zühd - Hennad 2/417, 418; Müsned-i Ebu Ya'lâ 11/135 hadîs no: 6261

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

Meâli: Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman

sh:» (R.k.k: 765)

etmiş: "Biriniz kendisinden malda, ahlâkta ve fazilette üstün olana baktığı zaman, bir de kendisinden aynı şeylerde aşağıda olanlara baksın."

* * *

748- «Ey kimsesiz, garib, bîçare hasta! Hastalığınla beraber kimsesizlik ve gurbet, sana karşı en katı kalbleri rikkate getirirse ve nazar-ı şefkati celbederse... Elbette senin bu gurbetteki kimsesizlik hastalığın, herşeye bedel O'nun nazar-ı Rahmetini sana celbeder...»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 219 ve mahpuslara hitaben yazılmış bazı mektuplar...

Me'hazler: El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/184; Müsned-ül Firdevs 4/33; Züher-ül Firdevs 4/30; Kenz-ül Ummal hadîs no: 6727

752- «Rivayet-i hadîste vardır ki: "Her sabah bir melâike çağırıyor:

□□□□ ✓ □□□□□□□□ ✓ □□□□ ✓ □□□ □□ □□□□□□ □□□□

Risalede yeri: Lem'alar sh: 248

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/87 ve 88; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 135 bir çok rivayet tarikleriyle; Müsned-ül Firdevs 4/51; Feyz-ül Kadir hadîs no: 8053; Tehzib-i Tarih-i İbn-i Asakir 4/360; Amel-ül Yevmi Vel-

sh:» (R.k.k: 767)

Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 59; Mecma-uz Zevaid 1/94; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 4320; El-Feth-ül Kebir 3/114 Beyhakî'den nakil; Müntehabat Min Kelâm-i Emir-il Mü'minîn Ali-i İbn-i Ebi Talib sh: 105; El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Geylanî sh: 58; Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 1/58; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 493; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/140 hadîs no: 2041

Zabıt şekli: Bu hadîs-i şerif mâna bir, fakat ayrı ayrı lafızlarla gelmiştir. Meselâ

Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek'te:
□□□□ ✓ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□ □□□□□□ □□□□□□□□

lafzıyla, diğer me'hazlerin bazısında aynen Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır.

Meâli: "Sizler ölüm için doğurursunuz, harap olmak için tâmir edersiniz."

* * *

753- «Hadîs-i şerifte vardır ki: "Altmış yetmiş yaşlarında ihtiyar bir mü'min, dergâh-ı İlahiye'ye elini kaldırıp dua ederken, rahmet-i İlahiye onun elini boş döndürmeye hicab ediyor.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 253

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim: 1/497, 535 ve 2/428; Mecma-uz Zevaid 10/149; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/244

Zabıt şekli: Bazı hadîs-i şeriflerde: "Bir mü'min ellerini kaldırıp dua ettiği zaman..." lafzıyla geldiği gibi, öbür me'hazlerde; "İhtiyar bir mü'min ellerini kaldırdığı zaman..." lafzıyladır.

* * *

754-

□□□□□□ ✓ □□□ □□□ ✓ □□ □□ □□ ✓ □□□□ □□□□□□

Risalede yeri: Lem'alar sh: 266; Şuâlar sh: 294, 324, 502, 508, 520; Emirdağ-I sh: 215

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir dememiş. Bizdeki me'hazlerde de yanı metniyle bir hadîs olarak bulunamadı. Ancak

* * *

757- «Mazi zannedilen zaman ise, istikbâle inkılâb etmiş ve hakikî istikbâl odur ve oraya gideceğiz.»

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 570
Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/86
Zabıt

şekli:

Meâli: "Dünya, göç edip geri gerisine gidiyor. Âhiret ise, istikbâlden sh:» (R.k.k: 769)
karşıdan gelmektedir."

* * *

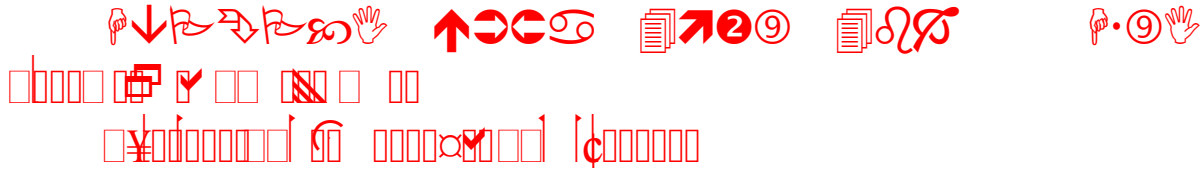
758- «93 Harbi ise, asr-ı bedeviyete yakın olmakla beraber, mıntıka-i harre ehli olan mızraklı ve oklu Araplar o dehşetli harbde, memâlik-i bâridede, kışta çarpıştıkları halde, Devlet-i İslâmiye'nin mağlubiyetiyle neticelenmesi ve o harpte Arabın acınacak vaziyetlerini Seyyid-ül Arab olan İmam-ı Ali (R.A.) görmüş gibi ifade ediyor...»

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 649-650

Me'hazler: (İmam-ı Ali için Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) "Seyyid-ül Arab" dediğinin me'hazleri olarak):

Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 94 Hilyet-ül Evliya'dan nakil; İs'af-ür Ragibîn sh: 169 Beyhakî ve Hâkim'den iki kanalla nakil; Mecma-uz Zevaid 9/136; Müstedrek-ül Hâkim 3/124; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/2749, El-Evsat 2/1491

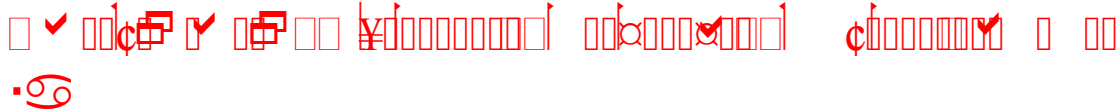
Zabıt şekli:

Meâli: Hazret-i Hasan (R.A.)'dan rivayet: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş: "Arab'ın Seyyidi Ali'dir."

* * *

759-

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 315, 650 ve 652; Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 28 ve 134; Konferans Risalesi sh: 99

Me'hazler. El-Fetavi-l Hadîsiyye - Heysemî sh: 123; El-Havî Lil-Fetavî 2/197; Müstedrek-ül Hâkim 1/126 ve 127, 3/126; Hilyet-ül Evliya 1/64; Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh:

hakkında; Keşf-ül Hafâ 2/352 hadîsi bir kaç lafızla gelmiştir; Müşkil-ül Âsâr 1/370 arı ve karıncaların öldürülmesini men' eden hadîs-i şerifler...

Zabıt şekli ve meâli: Bir Peygamber bir ağacın altında oturmuş, bir karınca onu sokmuş. O da karıncaların yuvası üstünde ateş yakarak, onları imha etmek istemiş. Bunun üzerine o Peygamber'e Allah tarafından bildirilmiş ki... ilh. Hayat-ül Hayavan kitabında bu Peygamber'in Musa (A.S.) olduğunu kaydetmiştir.

* * *

sh:» (R.k.k: 771)

761-

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 655 ve daha Nur'un başka yerlerinde varsa...

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/1997; Cem'-ül Fevaid 2/748; El-Feth-ül Kebir 3/8 ve 113; En-Nihaye - İbn-i Kesir 2/118; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 24/148 ve 149; Mirkat-ül Mefatîh Şerh-i Mişkât - Aliyy-ül Karî 4/72; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 1/286 aynen Üstad'ın kaydettiği lafızla; Müsned-i Ahmed 2/235 ve 323; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 5/2004

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

Bu hadîsteki kelimesiyle kelimesi aynı mânalarda olduğunu Aliyy-ül Karî kaydetmiş. Ayrıca Hazret-i Üstad'ın kaydettiği lafızla da hadîs aynen bulunmaktadır.

Meâli: "Kıyamet günü bütün hak sahiplerinin hakkı verilecektir. Hattâ boynuzsuz keçinin, boynuzludan hakkı da alınacaktır."

* * *

762-

(Mânası: Başkasının kapısını kötü niyetle çalan adamın, aynı şekilde onun kapısı da çalınacaktır.)

Risalede yeri: Osmanlıca Lem'alar sh: 685

Me'hazler: (Bu söz aynı bu metinle hadîslerde bulunamadı. Amma ifade ve mânasıyla bir kaç hadîs-i şerif'in hülâsasıdır. Meselâ:

Şerh-üs Sünne - Begavî 13/140; Cem'-ül Fevaid 2/398 ve 700 aynı hadîs; El-Feth-ül Kebir 3/195

Zabıt şekilleri:

Meâlleri: "Kim ki bir mü'min kardeşinin işlemiş olduğu bir kötülük ve bir günahından ötürü onu ayıplar, teşhir ederse; o da ölmeden aynı o günahı işleyecek ve teşhir edilecektir."

İkinci hadîsin meâli: "Zina eden, zinaya ma'ruz kalır. Yani namusu itibariyle..."

sh:» (R.k.k: 772)

763- Uyku üç nevidir: Gaylûle, feylûle ve kaylûle...

Risalede yeri: Lem'alar sh: 270

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - İmam-ı Tahavî 2/13

Zabıt şekli: İmam-ı Tahavî, Hazret-i Üstad'ın yazdığı gibi uykunun üç çeşidini ayrı ayrı hadîslerle izah etmiştir. Oraya müracaat edilebilir.

764- «Fecirden sonra tâ vakt-i kerahet bitinceye kadar olan uyku, rızkın noksanıyetine ve bereketsizliğine hadîşçe sebebiyet verdiği için, hilâf-ı sünnettir.»

Risalede yeri: Lem'alar sh: 270

Me'hazler: Levakih-ul Envar - Şa'ranî sh: 295; İmam-ı Ahmed ve Beyhakî'den nakil...

Zabıt şekli:

Ve keza:

•⑨•⑥•⑧•⑨ ⑩⑪⑫⑬ ⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕㉖㉗㉘㉙㉚㉛㉜㉝㉞㉟ ㊱㊲㊳㊴㊵㊶㊷㊸㊹㊺ ㊻㊼㊽㊾㊿ ㏀㏁㏂㏃㏄㏅㏆㏇㏈㏉㏊㏋㏌㏍㏎㏏㏐㏑㏒㏓㏔㏕㏖㏗㏘㏙㏚㏛㏜㏝㏞㏟㏠㏡㏢㏣㏤㏥㏦㏧㏨㏩㏪㏫㏬㏭㏮㏯㏰㏱㏲㏳㏴㏵㏶㏷㏸㏹㏺㏻㏼㏽㏾㏿

Meâlleri: (Her iki hadîsin beraberce meâlleridir.) "Sana bir şey, bir şerr isabet ederse, deme ki: "Ben böyle yapsaydım, şöyle olacaktı." Belki de: "Bunu

sh:» (R.k.k: 774)

Allah takdir etti ve O'nun meşietinin iktizası ile böyle oldu ve böyle de olacaktı."

* * *

768-

①②③④⑤⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕㉖㉗㉘㉙㉚㉛㉜㉝㉞㉟ ㊱㊲㊳㊴㊵㊶㊷㊸㊹㊺ ㊻㊼㊽㊾㊿ ㏀㏁㏂㏃㏄㏅㏆㏇㏈㏉㏊㏋㏌㏍㏎㏏㏐㏑㏒㏓㏔㏕㏖㏗㏘㏙㏚㏛㏜㏝㏞㏟㏠㏡㏢㏣㏤㏥㏦㏧㏨㏩㏪㏫㏬㏭㏮㏯㏰㏱㏲㏳㏴㏵㏶㏷㏸㏹㏺㏻㏼㏽㏾㏿

Risalede yeri: Lem'alar sh: 273; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 135; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 116

Me'hazler: (Bu söz, bu lafzıyla bir hadîs-i şerif'in metni olarak bulunamadı. Hazret-i Üstad da hadîstir dememiş. Lâkin Evliya arasında çok müstamel meşhur bir sözdür.)

İmam-ı Rabbanî Mektubat'ında bu sözü çokça kullanmış. İsmail Hakkı Burusevî de Ruh-ul Beyan Tefsiri 3/65, En'am Sûresi âyet: 91'in tefsirinde bu sözü kullanmıştır.

Meâli: Allah'ın künh-ü zâtını hakkıyla fethetmenin mahlûkat için mümkün olmadığını beyan sadedinde: "Topraktan mahlûk olan insan, Rabb-ül Erbab, yani bütün kâinatın Rabbi ve Hâlikı olan zâtın künh-ü mahiyetini nereden anlayacak."

* * *

769-

①②③④⑤⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕㉖㉗㉘㉙㉚㉛㉜㉝㉞㉟ ㊱㊲㊳㊴㊵㊶㊷㊸㊹㊺ ㊻㊼㊽㊾㊿ ㏀㏁㏂㏃㏄㏅㏆㏇㏈㏉㏊㏋㏌㏍㏎㏏㏐㏑㏒㏓㏔㏕㏖㏗㏘㏙㏚㏛㏜㏝㏞㏟㏠㏡㏢㏣㏤㏥㏦㏧㏨㏩㏪㏫㏬㏭㏮㏯㏰㏱㏲㏳㏴㏵㏶㏷㏸㏹㏺㏻㏼㏽㏾㏿

Risalede yeri: Lem'alar sh: 275

Me'hazler: Ez-Zühd - Beyhakî 1/143; Feyz-ül Kadir 2/31 bir hadîsin şerhi kısmında getirilmiş; Edeb-üd Dünya Ve-d Din sh: 102; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/143; İhya-u Ulûm-id Din 3/4; Şerh-ü Hikem-il Atâiyye sh: 46; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 8/193

Zabıt şekli: Edeb-üd Din Ve-d Dünya eserindeki hadîs:

•▲①②③④⑤⑥⑦⑧⑨⑩⑪⑫⑬⑭⑮⑯⑰⑱⑲⑳㉑㉒㉓㉔㉕㉖㉗㉘㉙㉚㉛㉜㉝㉞㉟ ㊱㊲㊳㊴㊵㊶㊷㊸㊹㊺ ㊻㊼㊽㊾㊿ ㏀㏁㏂㏃㏄㏅㏆㏇㏈㏉㏊㏋㏌㏍㏎㏏㏐㏑㏒㏓㏔㏕㏖㏗㏘㏙㏚㏛㏜㏝㏞㏟㏠㏡㏢㏣㏤㏥㏦㏧㏨㏩㏪㏫㏬㏭㏮㏯㏰㏱㏲㏳㏴㏵㏶㏷㏸㏹㏺㏻㏼㏽㏾㏿

Eser sahibi bir şiir ile de hadîsin doğruluğunu kaydetmiştir. Sair me'hazlerde aynen Üstad'ın kaydettiği lafız ve tarzıdır.

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بعث الله رسوله
 محمداً صلى الله عليه
 وآله وسلم
 ليخبرنا بآياته
 العظام
 التي لا يعلمها
 إلا هو
 والذين آمنوا
 به
 فليؤمنوا
 به
 ولينصروا
 الله
 والرسول
 صلى الله عليه
 وآله وسلم
 إن الله
 خلقنا
 من طين
 فقال
 يا آدم
 اسكن
 مع زوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين
 فقال
 يا ابن
 آدم
 اسكن
 أنت
 وزوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين
 فقال
 يا ابن
 آدم
 اسكن
 أنت
 وزوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين

Meâli: Bir defa güneş, Resulullah (A.S.M.) zamanında husufa girdi. Resul-i Ekrem (A.S.M.) husuf namazını kıldı. Sahabeleri sordular: "Ya Resulallah! Bizler gördük ki siz bu makamınızda bir şey elinizle aldınız, sonra da onu çiğnediğinizi gördük?" Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Bana Cennet gösterildi. Ben de ondan bir salkımı elime alıp ağzıma koydum. Eğer ben onu koparıp size de verseydim, dünya durdukça ondan yiyecektiniz, yine de bitmiyecekti."

772-

الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين
 أما بعد
 فقد بعث الله رسوله
 محمداً صلى الله عليه
 وآله وسلم
 ليخبرنا بآياته
 العظام
 التي لا يعلمها
 إلا هو
 والذين آمنوا
 به
 فليؤمنوا
 به
 ولينصروا
 الله
 والرسول
 صلى الله عليه
 وآله وسلم
 إن الله
 خلقنا
 من طين
 فقال
 يا آدم
 اسكن
 مع زوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين
 فقال
 يا ابن
 آدم
 اسكن
 أنت
 وزوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين
 فقال
 يا ابن
 آدم
 اسكن
 أنت
 وزوجك
 الجنة
 وما تشاء
 منها
 فلا تأكل
 من هذه
 الشجرة
 الاكلى
 منها
 فتكون
 من الخاسرين

sh:» (R.k.k: 776)

Risalede yeri: Lem'alar sh: 284; Şuâlar sh: 166; Kastamonu Lâhikası sh: 228 ve 231; Emirdağ-I sh: 89 ve 94; Tarihçe-i Hayat sh: 460; Sikke-i Tasdik sh: 181
 Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/332; Ez-Zühd - Ebu Nuaym hadîs no: 968, Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 2/111; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebihî 10/161; Mecma-uz Zevaid 1/78; İhya-u Ulûm-id Din 4/423; El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Geylanî sh: 12; El-Fetavi-l Hadîsiyye - Heysemî sh: 55; Müsned-ül Firdevs 2/70; El-Feth-ül Kebir 2/271; Keşf-ül Hafâ 1/310; Künûz-ül Hakaik - Menavî 1/40; Şerh-ü Hikem-il Atâiyye sh: 25
 Zabıt şekli: Bu hadîs, ayrı ayrı ibare, fakat aşığı yukarı mânaca aynı olarak gelmiştir. Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzda olduğu gibi;

noktasındaki mazhariyet şekillerini yazması, hususî bir keşiftir. Zira isimleri yapılan zâtlardan gelen başka rivayetler de vardır. Meselâ: İmam-ı A'zam'ın bir görüşüne göre, İsm-i A'zam, Lafza-i Celâl'dir ve hakeza...

(Lem'aların zâid olan hadîsleri, 137 adet olarak burada sona erdi.)

* * *

ŞUÂLAR'IN ZÂİD HADİSLERİ

775- «Resul-i Ekrem (A.S.M.) yemin ettiği vakit en çok istimal ve tekrar ile her zaman ferman ettiği şu kasemidir.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 6

Me'hazler: Hazret-i Üstad'ın yazdığı gibi, hakikaten Resul-i Ekrem (A.S.M.) bu yemini çok tekrarlamıştır. Aynı ayrı me'hazler vermeye gerek yoktur. Sadece Sahih-i Buharî'de bu yemin kırk def'a tekrarlanmıştır. Hâfız Muhammed Şerif-i Tokadî'nin "Miftah-us Sahiheyin" isimli eseri sh: 170-171 arasına bakılabilir. Sahih-i Müslim'de ise, bu yemin otuz def'a tekrarlanmıştır. Me'haz için aynı eser 2/46-47 sayfalarına bakılabilir.

* * *

776- «Hazret-i İmam Ali'nin (R.A.)

ilh. münâcâtı...»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 41

Me'hazler: Mecmuat-ül Ahzab 3/134, başlık itibariyle aynendir. Fakat sonraki bölümlerde bazı değişik lafızları vardır.

Zabıt şekli: Aynendir.

Meâli: "Ey Allah'ım! Semavatta hiç bir deveran ve hareket ve yerlerde hiç bir tahavvülât, hareket ve gizlilik yoktur ki, senin Vücub-u Vücutuna ve Vahdetine şehadet ve işaret etmesin!"

* * *

777- «Hayvanların ruhları baki kalacağını ve Hüdhüd-ü Süleymanî (A.S.)

sh:» (R.k.k: 778)

ve Nemli.. ve Naka-i Salih (A.S.) ve Kelb-i Ashab-ı Kefh gibi bazı efrad-ı mahsusa hem ruhu, hem cesediyle baki âleme gideceği ve her bir nev'in arasına istimâl için bir tek cesedi bulunacağı rivayet-i sahihadan anlaşılmağa beraber...»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 55; El-Mesneviy-ül Arabî sh: 412; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 538

Me'hazler: Bu mes'elede üç tane husus vardır. Biri: Hayvanların ruhlarının baki kalması... İkincisi: Bazı mahsus ferdlerin ruh ve cesedleriyle beraber baki kalıp, Cennet'e girecekleri... Üçüncüsü de: Her bir nev'-i hayvanın -o nev' adına- bir tek cesedleri baki âlemde bulunacağıdır.

1- Hayvanların ruhları baki kalıp mahşer gününde haklarını alacaklarına dair hadîs-i şerifler pek çoktur. 761 numaradaki me'hazler bu mes'elenin de me'hazleridir. Hususî şekilde bunu ifade eden me'hazlerden Müsned-i Firdevs 5/476'ya bakılabilir.

2- Hayvanlardan bazı hususî ferdlerin ruh ve cesedleriyle birlikte baki kalıp cennete gideceklerine dair me'hazlerden birisi Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/95 ve 226'da; Büyük Müfessir Mukatil'in "Mişkât-ül Envar" eserinden naklen: "Hayvanlardan on tanesi, mü'min insanlarla beraber ve hepsi de koç suretine girerek Cennet'e gireceklerdir. Bunlar: Naka-i Salih (A.S.), İcl-i İbrahim (A.S.), Kebş-i İsmail (A.S.), Bakara-i Musa (A.S.), Hut-u Yunus (A.S.), Himar-ı Üzeyr (A.S.), Neml-i Süleyman (A.S.), Hüdhd-ü Belkıs, Kelb-i Ashab-ı Kefh ve bir de Naka-i Resulullah'tır (A.S.M.), diye kaydetmiştir.

Tefsir-i Kurtubî 1/372'de: Hazret-i Enes (A.S.) Ashab-ı Kehf ve onlara kelblerinin refakati sebebiyle beraberlerinde Cennet'e girecek olan köpekleri hakkında demiş ki: "Bu mes'ele, bütün mü'minlere de teşmil edilebilir ki, bizim her ne kadar kusur ve noksanlarımız varsa da; biz Resulullah (A.S.M.) ve Ashabıyla beraber bulduk, onları sevdik. Ümidimiz odur ki; bir hayvan olan Ashab-ı Kehf'in kelbi, iyi insanları sevdiği için, onun adı Kur'an'da Ashab-ı Kefh'in isimleri ile beraber zikredildi. Bizim de inşaallah Resulullah ve Ashabına karşı olan muhabbetimiz de boşa gitmeyecektir."

3- Hayvanattan her bir nev'in bir tek cesedi bulunacağı hakkındaki mes'ele ise, aynı metniyle hadîslerde bulunamadı. Yani biz bulamadık. Şâyet bu mes'ele hiç bir hadîs-i şerifte ne mânası, ne de medlûlüyle bulunmasa bile, Bediüzzaman'ın hususî bir keşfidir denilebilir. Çünkü o demiş: "Hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rububiyet öyle iktiza ederler." Öyle ise, Kur'an'ın ve hadîslerin umumî müşterek mânalarından ve bir de kâinattaki hikmet-i İlahiyeden ve rahmet ve rububiyetinin cereyan tarzından bu mânayı fehmetmiştir denilebilir.

* * *

sh:» (R.k.k: 779)

778-

ve teşehhüdün mübarek kelimatı Mi'rac gecesinde, Cenab-ı Hak ile Resulü'nün bir mükâlemeleri olduğu...

Risalede yeri: Şuâlar sh: 92, 641 ve 642; Nur Âleminin Bir Anahtarı kitabının bir çok yerlerinde...

Me'hazler: İmam-ı A'zam'ın aldığı, İbn-i Mes'ud (R.A.) rivayetinden başka, hemen hemen sair bütün rivayetlerde kelimeleri Hazret-i Üstad'ın kaydettiği tarzdadır. Bu husustaki me'hazler şöyledir:

El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 4/8-11 ve 24; Cem'-ül Fevaid 1/216 Sahih-i Müslim ve Ashab-ı Sünen'den nakil; Sahih-i Müslim 1/302; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 910; İmam-ı Şafiî (R.A.)

âyetinin işaretine binaen

tarzıyla vürûd etmiş hadîslerin daha kuvvetli olduğuna hükmetmiştir; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 11/10997, 11960, 11406 ve hâkeza bütün me'hazler...

Et-Tahiyyat'ın Mi'rac gecesinde Resul-i Ekrem (A.S.M.) ile Cenab-ı Hak arasında konuşulduğuna dair bir kısım me'hazler ise şöyledir: Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/121 ve 7/477 İsmail Hakkı Hazretleri bunu İmam-ı Şa'ranî'den naklen kaydetmiştir.

Nasılki bu hâdisenin bir benzeri de, Hazret-i İbrahim'in (A.S.) İsmail'in (A.S.) zebhetme teşebbüsü hâdisesinde,

 âyetinin tefsirinde bazı müfessirler; meselâ, Tefsir-i Hazın kenarındaki Medarik-üt Tenzil - Nesevî 4/23; Tefsir-i Ruh-ul Beyan 7/477'de; "İbrahim (A.S.) birden gördü ki; Cebrail (A.S.) elindeki bir koç ile yanında hâzırdır ve ona dedi: "Bu koç, oğlun İsmail'in fidyesidir. Onun yerine bunu kes!" Bunu gören ve duyan Hazret-i İbrahim sürûr ve ferahından bağırarak dedi i. İsmail (A.S.) da

• dedi. Cebrail (A.S.) ise

 dedi. Ve bundan dolayı bu mübarek kelâm, sünnet olarak bakî kaldı." Aynı bu mânaya yakın bir ifade dahi, Şeyh Ebu-l Kasım-ı Kuşeyrî'den nakledilmiştir.

* * *

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَوَسِّلْ وَسَلِّمْ

deniliyor ... ilh.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 95

sh:» (R.k.k: 780)

Me'hazler: Ezandan sonra sünnet olarak müslümanlarca okunan bu dua, hadîslerde tevatür derecesine yakın meşhurdur. Lâkin aynı duanın kametten sonra okunması hakkında, sadece bir iki hadîs-i şerif vardır. Bunların en meşhuru, İmam-ı Şafîî'den rivayet edilen mürsel bir hadîstir. İmam-ı Şafîî ve mezhebinde, kuvvetli ahkâm-ı Şeriat hususunda mürsel hadîslerin bir çoğu ile amel edilmez. Lâkin fezail-i a'mâl mes'elelerinde gayet titizlikle amel edildiğine delil; hem İmam-ı Şafîî'nin, hem de bütün Şafîî'lerin kametten sonra mezkûr duayı okumalarıdır.

Ezandan sonra mezkûr duanın okunmasının kuvvetli sünnet olduğuna, sadece bu hususları cem'etmiş bir-iki kitabın sayfa numarasını veriyoruz:

Et-Tergib Vet-Terhib - El-Hâfız Menzerî 1/185, 187 ve 188 bir çok sahih kaynaklardan pek çok hadîsler...

Kametten sonra okunması hakkında: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/189 (İbn-i Hibban'ın Sahihî'nden nakil); El-Ezkâr - Nevevî sh: 41 (İmam-ı Şafîî'nin "El-Ümm" eserinden mürsel olarak nakil); El-Feth-ül Kebir 1/192 (İmam-ı Beyhakî'nin "El-Ma'rifet" eserinden ve mezkûr "El-Ümm" kaynağından nakil)

* * *

780-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَوَسِّلْ وَسَلِّمْ

Risalede yeri: Şuâlar sh: 95, 627; Barla Lâhikası sh: 375; Kastamonu Lâhikası sh: 7; Sikke-i Tasdik sh: 187

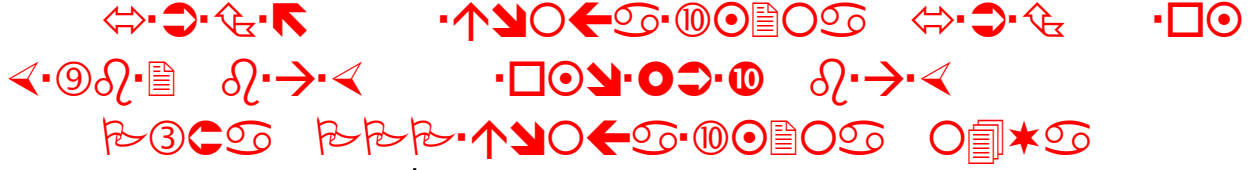
Me'hazler: (Senedi bulunmayıp, fakat onun senedi hususunda muhaddislerce müsbet veya menfî bir şey denilmemiş; mânasına ise, hiç bir muhaddisin mevzu'luk ittihamıyla ilişmeye cesaret edemediği hadîs veya haber-i meşhur...)

Türkçe tercüme Buharî 1/107 haber-i meşhur diye geçmektedir; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 113 Suyutî Hazretleri "Senedini bulamadım" demiş; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/64; Fevaid-ül Mecmua - Şevkânî sh: 286; Mukaddemet-ü İbn-i Haldûn sh: 325; Câmi'-ül Mesanid-i Ebu Hanife - Harzemî 1/3; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/248 ve 249, 3/255

Zabıt şekli: Keşf-ül Hafâ Müellifi Hâfız Aclunî, bu hadîs için şöyle demiş: "Hadîsi, merfu' hadîs olarak kabul eden âlimlerden bazıları şunlardır: Fahreddin-i Razî, Muvaffik-ud Din bin Kudame, El-Esnevî, El-Barezî, İmam-ı Ya'faî, Sa'd-ı Taftazanî, Fethüddin-i Şehid, Ebu Bekir-i Musulî ve Celâleddin-i Suyutî (İmam-ı Suyutî El-Hasais-ül Kübra eserinde: "Bu hadîsi te'yid eden başka şâhidler de vardır" demiş.. Ve "Ben bunu Hüsn-üt Tenbih eserimde zikretmişim" demektedir.)

sh:» (R.k.k: 781)

Bütün müslümanların emr-i Peygamberî (A.S.M.) ile namazlarında okudukları salavatta

de: "Enbiya olan âl-i İbrahim'e (A.S.) salât ve bereket indirdiğin gibi, evliya olan âl-i Muhammed'e (A.S.M.) de öyle indir." denilmektedir. Bu ise, üstteki hadîsin ifade ettiği büyük mâna ve mazhariyeti bir derece göstermekte ve hadîsin sıhhatini imzalamaktadır.

* * *

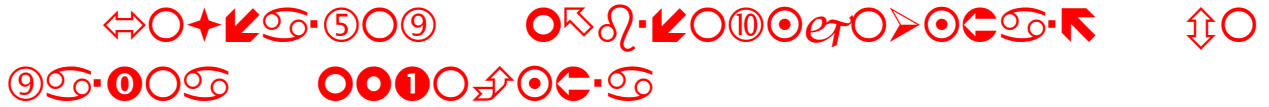
781-

Risalede yeri: Şuâlar sh: 104; Osmanlıca Kastamonu Lâhikası sh: 6

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 1/272 ve 7/473 üç çeşit rivayetli hadîsler; Müstedrek-ül Hâkim 1/61; Müsned-ül Humeydî hadîs no: 1149; Sahih-i Buharî kitab: 65, Sûre:55; Daremî kitab:20, bab:101; Müsned-i Ahmed 2/376, 414, 427 ve 442, 4/416; Müsned-i Tayalisi hadîs no: 2387; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 3/562 ve 563; İhya-u Ulûm-id Din 1/45, 3/336 ve 4/202; Cem'-ül Fevaid 2/398; El-Feth-ül Kebir 1/360 ve 2/55 ve 285; Kenz-ül Ummal 3/534 aynı meâlde bir kaç hadîs; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 5/2000 ve 2001; Şerh-ü Hikem-il Atâiyye sh: 100; Sahih-i Müslim hadîs no: 2620; Ebu Davud hadîs no: 490; İbn-i Mace hadîs no: 4174 ve 4175

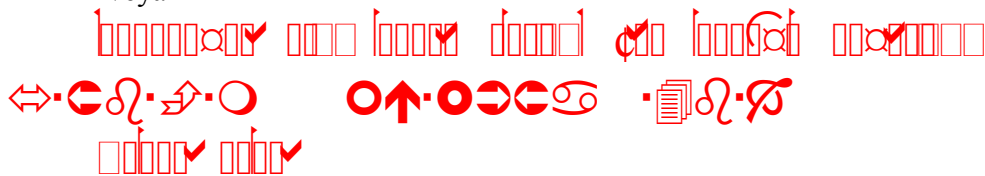
Zabit şekli: Bir kaç ayrı lafız, fakat aynı mânada gelmiştir. Meselâ:

yahut:

veya

ifadeleriyle...

Risaledede yer: Şuâlar sh: 233

Me'hazler: Sahih-i İbn-i Hibban 2/102 hadîs no: 2332; Müstedrek-ül Hâkim 1/512; Cem'-ül Fevaid 1/231; İhya-u Ulûm-id Din 1/299; El-Feth-ül Kebir 1/181; Mecma-uz Zevaid 1/87 ve 93; Bülûğ-ul Meram sh: 282; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/768

Zabıt

şekli:

Meâli: "Bakiyat-ı salihat olan

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

Meâli: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

785- «Umumun lisanında gezen bu gelen darb-ı mesel ders verip der: "Kimin için Allah var, ona her şey var.. ve kimin için yoksa, her şey ona yoktur, hiçtir"»

sh:» (R.k.k: 783)

Risaledede yer: Şuâlar sh: 254

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad Mesnevî-i Arabî'de bu sözün Arapça metnindeki ibaresini şöyle kaydeder:

Yani: Kim ki Allah için ise ve Allah yolunda ise, Allah onunladır ve onun içindir. Yine Mesnevî'de:

İçerik: "Bakiyat-ı salihat olan"

Yani: Kim ki kendini Allah'a verse, Allah yolunda hareket etse, her şey onun olur. Eğer Allah için olmasa ve başka yolda yürüse, her şey onun aleyhinde olur.)

Bu sözler için Hazret-i Üstad hadîstir dememiş. Birisi için darb-ı mesel diye kaydetmiş. Amma âyette

Meâli: "Kim Allah'a hakkıyla tevekkül ederse, Allah ona herşeye bedel kâfidir." Ve bu mânâyı ifade eden daha bir çok âyet ve hadîsler vardır. Onun için me'haz vermeye gerek duymadık.

* * *

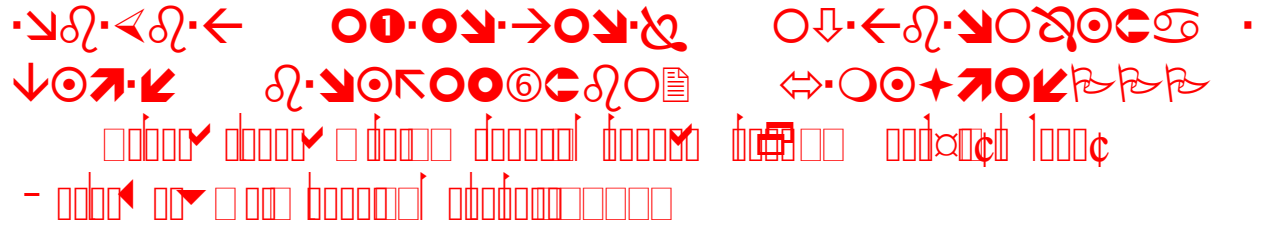
786- «Cennet bütün vücut âlemlerinin mahsulâtını taşıyor ve dünyanın yetiştirdiği tohumları bâkiyane sünbüllendiriyor....

Cehennem dahi, hadsiz dehşetli adem ve hiçlik âlemlerinin çok elîm neticelerini göstermek için, o adem mahsulâtlarını kavuruyor.. ve o dehşetli Cehennem fabrikası sair vazifeleri içinde, âlem-i vücut kâinatını, âlem-i adem pisliklerinden temizlettiriyor.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 259 ve daha Nur'larda aynı mânaya dair hükümler varsa...
Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/192

Zabıt

şekli:

Meâli: "Kıyamet gününde dünya getirilir, içinde Allah için olan işler ayrıldıktan sonra, diğer kısımları Cehennem'e atılır."

* * *

787- (Münker ve Nekir) «Hem, meleklerle iman meyvesinden bir cüz'ü ve Münker ve Nekir'e ait bir nümûnesi... Sarf ve Nahiv ilmîni okuyan bir medrese talebesinin vefat edip, kabirde Münker ve Nekir'in "Men Rabbüke?" "Senin Rabbin kimdir?" diye suallerine karşı...»

(Bu hadîs, yani Münker ve Nekir melekleri hakkındaki hadîs, mütevatirdir. Bak Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 82)

Risalede yeri: Şuâlar sh: 259 ve 329

sh:» (R.k.k: 784)

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/123; Sahih-i Müslim 4/2201; İbn-i Hibban 5/47 ve 48; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/477; Şerh-üs Sünné - Begavî 5/416; Cem'-ül Fevaid 1/367 ve 370; İhya-u Ulûm-id Din 1/92; Müsned-ül Firdevs 5/509; Züher-ül Firdevs 4/395; Ebu Davud Sünnét:24; Müsned-i Ahmed 3/126, 234 ve 4/287, 294 ve 6/63, 139 ve 140; El-Feth-ül Kebir

1/60, 140 ve 311; Et-Tergib Vet-Terhib 4/360; Eş-Şerîa - Acürri sh: 260 ve 371; Müsned-i Halife bin Hayyat sh: 14; Şuab-ül İman - Beyhakî 2/321

Zabıt şekli: (Bu me'hazler, mutlak Münker ve Nekir ve kabirdeki sualleri hakkındadır. Yoksa bir ehl-i keşfin müşahedesiyle tesbit olunan talebenin meleklere karşı münazarası değildir.)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِکَلِمَاتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
وَسُوْرَتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِکَلِمَاتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
وَسُوْرَتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِکَلِمَاتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
وَسُوْرَتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْـَٔلُکَ بِکَلِمَاتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ
وَسُوْرَتِکَ الَّتِیْ اَنْزَلْتَهَا عَلٰی رَسُوْلِکَ

Meâli: "Bir kul, kabrine konulduğu ve arkadaşları onu orada bırakıp geri döndükleri zaman, kabre konulan ölü, arkadaşlarının ayakkabılarının seslerini bile işitmektedir. İşte vaktaki, onun arkadaşları onu kabirde bırakıp evlerine dönerler, ona iki melek gelir. Onu alıp oturturlar ve ona derler: "Sen dünyada iken, neye ibadet ediyordun?" Eğer Allah'ın hidayetine mazhar bir kul ise, der ki: "Ben Allah'a ibadet ediyordum" ... Ve diğer sorular ve cevapları...

* * *

788- «Bir duada: "Ya Rabbi! Cebrail, Mikâil, İsrâfil, Azrail hürmetlerine ve şefaatlerine beni cin ve insanın şerlerinden muhafaza eyle!" meâlinde duayı dediğim zaman...»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 257

Me'hazler: (Not: Bu dua, hadîslerde gayet meşhurdur. Ancak hadîs metinlerinde, yani zabtedilmiş meşhur kitaplardaki hadîslerde Azrail ismi yerine Muhammed (A.S.M.) lafzı vardır. Amma şu mezkûr duada Hazret-i Üstad, Azrail'in ismini de ne için okuduğunu bir derece hikmetini beyan etmiştir.)

Sahih-i Müslim 1/534; Müstedrek-ül Hâkim 3/622; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 1212; Müsned-ül Firdevs 1/488; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/520

Zabıt şekli: Azrail hâriç, sair kısımları aynendir. "Karıncı Duası" adıyla meşhur ve bazı En'amlarda matbu' duada, "Azrail" ismi de aynen geçmektedir.

* * *

789- Kiramen Kâtibîn veyahut Hafaza Melekleri insanın omuzunda durup,

hadîslerini kaydetmiş.

sh:» (R.k.k: 786)

Buharî'nin bir hadîsinin bir parçası da
veya
hadîslerini de kaydetmiştir.

Meâlleri: "İşlerin en hayırlısı zorlu olanıdır." "İbadetlerin en faziletlisi, zahmetli olanıdır." "Ücret, senin zahmetine göre verilecektir."

* * *

792-

Risalede yeri: Şuâlar sh: 323

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/215; Müsned-i Firdevs 3/77-78 aynı mânada yedi tane hadîs-i şerif; Feyz-ül Kadir hadîs no: 5748; El-Feth-ül Kebir 2/253; El-Kâmil Fid-Duafa' 6/2403

Zabıt şekli: Feyz-ül Kadir gibi mu'teber me'hazlerde şu hadîs:

Müstedrek-ül Hâkim'de ise şu hadîs vardır:
Yahut:

Meâlleri: "Göz değme hâdisesi haktr. Hattâ deveyi kazana, adamı kabre kor."
"Nazar haktr, hattâ öyle ki; kişiyi kabre koyabilir."

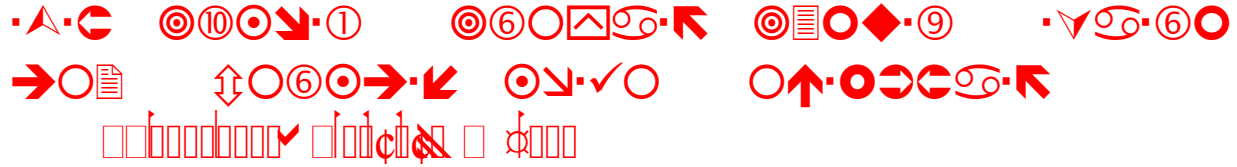
* * *

793- «Bir tek adan seninle hidayete gelse, sahra dolusu kırmızı koyun keçilerden daha hayırlıdır.»

Risalede yeri: Şuâlar sh 336; Emirdağ-I sh: 104 ve 149

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/57; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/484; El-Feth-ül Kebir 1/282 Buharî, Müslim ve Müsned-i Ahmed'den nakil; İhya-u Ulûm-id Din 1/9

Zabit şekli ve izah: Bu hadîs Resulullah'tan iki def'a sâdır olduğunu , Hâfız Zeyneddin-i Irakî İhya-u Ulûm'un Şerhinde kaydetmiş. Birinci def'ası: Hazret-i İmam-ı Ali'ye Hayber Fethi gününde. İkinci defa da: Muaz bin Cebel'e, onu Yemen'e vali olarak gönderdiği zaman söylemiştir. Zabtı şöyledir:

Başka

bir

tarikte:

ifadesiyledir.

Bazı hadîs şârihleri şümlesini "Kırmızı Develer" şeklinde kay-
sh:» (R.k.k: 787)

detmişler. Arap Edebiyatında ekseriya kelimesi deve olarak mânalandırılır. Fakat lügatta ise kelimesi, En'amın müfredidir ki, deve de olur, koyun da olur, keçi de olur. Bediüzzaman Hazretleri bunu kırmızı koyun diye mânalandırmıştır.

Meâli: Risale-i Nur'un ilgili yerlerinde mânası vardır.

* * *

794- «Hadîs-i sahihte vardır ki: "Bir adam kemâl-i imanı kazandığına, avam-ı nâsın akıllarının tavrı hâricindeki yüksek hâllerini mecnunluk, divanelik saymaları, onun kemâl-i imanına ve tam i'tikadına delâlet eder" diye ferman ediyor.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 345; Osmanlıca Kastamonu sh: 398 ve daha bu mânada Müdafaalar gibi yerlerde de bulunabilir.

Me'hazler: (Not: Bu mes'elede iki çeşit hadîs-i şerifler veya rivayet şekilleri vardır. Resul-i Ekrem (A.S.M.) zâtı için.. ve bir de umum hakkındaki hadîsler...)

1- Resul-i Ekrem (A.S.M.) hakkında; Kur'an-ı Kerim'in bir kaç yerinde, Kureyş müşriklerinin Resul-i Ekrem hakkında: "Mecnundur" sözlerini ihbar eder. Meselâ: Hicr Sûresi, âyet: 6; Şu'ara Sûresi, âyet:27; Sâffat Sûresi, âyet:36; Duhan Sûresi, âyet:14 ve 39; Kamer Sûresi, âyet: 30; Zariyat Sûresi, âyet:52; Tûr Sûresi, âyet:29; Kalem Sûresi, âyet:2 ve 51; Tekvir Sûresi, âyet:22...

796- «Aynı şahıs bir su içecek, onun eli delinecek ve bu hâdisıyla Süfyan olduğu bilinecek...»

Beşinci Şuâ'da: Âhirzaman'ın eşhas-ı mühimmesinden olan Süfyan'ın eli delinecek...» lafzıyla gelmiştir.

Risalede yeri: Şuâlar sh: 359 ve 583

Me'hazler: Bu rivayet veya hadîs-i şerif, şimdilik bizde mevcut hadîs kitaplarında bulunamadı. Bir çok âlimlere sorduk, aldığım cevap; "Evet, biz bu hadîsi ya görmüş veya duymuşuzdur. Lâkin nerede ve kimden duyduk hatırlamıyoruz." şeklindedir. Bununla beraber bu mevzuda yazılmış bir çok kitap dünyada mevcuttur. Fakat onları biz elde edemedik. O kitaplardan bazıları meselâ: Ebu Nuaym'in "El-Ahbar-ul Mehdî" kitabı gibi, Afrika'da bir zaman neşredilmiş büyük ve câmi bir kitap olan "Kitab-üs Sünen-il Vâride" kitabı gibi eserler... Araştırmamız devam edecektir. İnşâallah ileride bu hadîsin de me'hazlerini bulacağız.

Bütün ehadîs-i şerifeyi ihata etmek, en büyük Hücet ve Hâfız İmamların da dâhil olduğu, hiç bir kimseye müyesser olamamış... Ve hiç bir hadîs Hâfızı; "Ben bütün hadîsleri gördüm ve biliyorum" dememiş ve diyemez de.

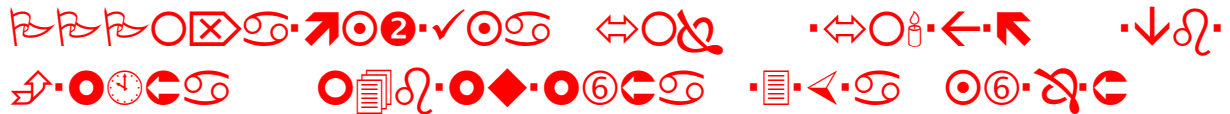
Üstad Bediüzzaman Hazretleri o hadîsi çekinmeden kitaplarında kaydetmiştir. Eski eserlerinde de mevcuttur. Hattâ 1909'larda Japon Başkumandanı İstanbul'a geldiği zaman, bu hadîsi ve daha bunun gibi bir çok mes'eleleri Meşihat-ı İslâmiye Dairesi'nden mânasını sormuştur. Demek ki, o hadîs vardır ve mevcuttur. Hazret-i Üstad o zamanlar bu hadîsin te'vilini Başkumandana söyleyip göndermiştir. Hem Hazret-i Üstad'ın yazmış olduğu bu hadîs ve onun te'vili, zaman ve mekân itibariyle hârika bir tarzda mutabık

sh:» (R.k.k: 789)

çıkmıştır. Bu durumda bu hadîs için: "Yoktur" diye iddia eden adam elbette dünyadaki bütün hadîsleri ve hadîs kitaplarını görüp, okuyup ibraz etmesi mecburiyetindedir. Bunları ibraz ettikten sonra, diyebilir ki: "Böyle bir hadîs yoktur." Yoksa bütün hadîs kitaplarını ve umum hadîsleri teftiş nazarından geçiremeden bir iddiada bulunursa, cehaletli asabiyetini ortaya koymuş olur.

Şimdi aynı hadîsi değil, fakat bir derece ona mânaca benzeyen bir hadîsin bir-iki me'hazini veriyorum:

El-Feth-ül Kebir 3/16'da İmam-ı Ahmed'in Müsned'inden naklettiği şu hadîs:

Meâli: "Deccal sokaklarda yürüye yürüye yemek yiyecektir. Öyle yapan ve yapanlar Deccal'ı veya Deccal'ın zamanını bildirmiş olurlar."

hadislerin manevî

yahut

hadislerin manevî

sh:» (R.k.k: 791)

ifadelerinden mezkûr mâna anlaşılmaktadır. Yani: "Benim Allah tarafından gönderilmem güzel ahlâkları tamamlamak içindir..." Hem

(Âl-i İmran Sûresi, âyet: 31) âyeti Kur'an'ın lisanında; yani fermanında

"Bana tabi" olunuz" ile, Resulullah'a her hususta ittibai emreder.

Hem

(Ahzab Sûresi, âyet: 21; keza Mümtahine Sûresi, âyet: 4 ve 6 tefsirlerinde), Tefsir-i İbn-i Kesir 3/406'da: "Resulullah'ın güzel ahlâkları ile tahalluka emrettiğini kaydeder. Ve keza

(Kalem Sûresi, âyet:4)de aynı mes'eleyi gösterir. İşte bu durum ve manevî emirler

müvacehesinde

hüküm ve neticesi kendiliğinden ortaya çıkar.

Meâli: "Resulullah'ın ahlâklarıyla ahlâklanınız!.."

* * *

801- Risalede yeri: Şuâlar sh: 420 ve daha Müdafaaalar gibi Nur'un sair yerlerinde de

bulunabilir.

Me'hazler: (Not: Bediüzzaman Hazretleri, Denizli ve Afyon Mahkemelerinde ehl-i vukufların raporlarına karşı ve ayrıca savcılarının o rapora dayanarak hazırladıkları iddianamelerindeki aynı mevzuya cevab verirken: Bu hadîsin, bazı ülema-i Hanefiyece ileri sürüldüğünü ve böylece hadîsin sahih ve merfu' olmayıp, ya çok zaif ya da mevzu' olduğunu remzen ifade etmek istemiştir. Zaten hadîs kitaplarında da, hadîsin çok zaif senedli olduğuna ve mânası itibariyle diğer sahih hadîsler karşısında zıddiyet içerisinde olduğuna işaret edilmiştir.

Nümûne için El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa sh: 112'ye bakılabilir. Ayrıca hadîsi kaydeden bazı kitapların me'hazlerini de kaydediyoruz.)

Tarih-ül Hülefa - Suyutî sh: 234; Keşf-ül Hafâ 2/370; Cem'-ül Fevaid 2/586; El-Feth-ül Kebir 3/363

Zabıt

şekli:

□□□□□□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□

Meâli: "Mehdî ise, ancak İbn-i Meryem olan İsa Aleyhisselâm'dır..."

* * *

802- «Rivayât-ı sahiha ile, Leyle-i Kadr'i Ramazanın nısf-ı âhirinde, hususan aşr-ı âhirinde arayınız ferman etmesiyle...»

sh:» (R.k.k: 792)

Risalede yeri: Şuâlar sh: 509 ve daha Nur'un sair mektuplar gibi yerleri...

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/60; Sahih-i Müslim 2/823; Sahih-i İbn-i Hibban 5/273 ve 276; Şerh-üs Sünne - Begavî 6/380; Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 948-949 ve 950; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1306

Zabıt

şekli:

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
✓ □□□□□□□□□□

Yahut:

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
○→•○ ○→•○ ○→•○ ○→•○ ○→•○ ifadeleriyledir.

Meâli: "Kadir gecesini Ramazanın son haftası içinde arayınız."

İkinci hadîste: "Kadir gecesini Ramazan'ın son on günleri içinde taharri ediniz."

* * *

Beşinci Şuâ'nın geçmiş Nur Risalelerinden zâid olan hadîsleri

Beşinci Şuâ Risalesi, ihtiva ettiği hadîs ve rivayetler itibariyle Risale-i Nur'un Ondokuzuncu Mektub'undan sonra, en çok hadîsler içinde bulunan bir risaledir. Onun bazı hadîsleri Risale-i Nur'un sair yerlerinde de geçtiği ve Nur'un Sözlere sırasından bu yana yazılıp me'hazleri verildiği için, burada tekrarlanmamıştır.

Hem Beşinci Şuâ'nın "Birinci Mes'ele, İkinci Mes'ele, Üçüncü Mes'ele" diye kaydedilmiş mes'eleleri, birer hadîs veya birer rivayet olarak değil, belki aynı cinsten vârit olmuş bütün hadîslerin birer hülâsaları olarak o hakikatlı mes'elelerde birer başlık ve birer ünvan tarzındadırlar.

Meselâ: Onun bir mes'elesi olan: "Âhîrzamanda bir kısım şahıslar, ulûhiyyet dava edecekler ve raiyyetini kendine secde ettirecekler." diye yazılmış. İşte bu ünvan ve bu başlık, Deccal'ın veya Deccalların ulûhiyyet dava edecekleri hakkında gelen umum hadîs-i şeriflerin tamamına bakar. Ve hâkeza, Beşinci Şuâ'nın bütün mes'eleler böyledir. Bu durumda, Beşinci Şuâ'nın herhangi bir mes'elesi, yalnız bir tek hadîs-i şerife tatbik edilmesi doğru değil ve doğru olamaz. Biz, Beşinci Şuâ'da geçen ve "Mes'eleler" başlığı altında kaydedilmiş hadîs-i şeriflerin me'hazlerin araştırırken; bu babda yazılmış toplu ve geniş muhtevalı eserlerden de büyük ölçüde istifade ettik. Meselâ: Kitab-ün Nihaye - İbn-i Kesir, El-Örf-ül Verdi Fi-Ahbar-il Mehdî - Suyutî, Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî - Şa'ranî, El-İşâa Fi-Eşrat-is Sâa - Seyyid Muhammed Berzencî gibi eserler...

* * *

803- «Çok maslahatlar için umûr-u gaybiye gizli kaldığından, herkes her dakikada hem ecelini, hem bekasını düşündüğü için; hem dünyaya, hem âhire-

sh:» (R.k.k: 793)

tine çalışabildiği gibi, her asırda dahi hem kıyamet kopacağını, hem dünyanın devamını düşünebildiği için; hem dünyanın fâniliğinde hayat-ı bakiyeye, hem hiç ölmeyecek gibi imaret-i dünyaya çalışabilir.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 580 ve daha bu mâna sair risalelerde varsa...

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/190 ve 202; El-Hütab-ul Minberiye sh: 113 (İbn-ül Esir'in "Garib-ül Hadîs" kitabından nakil); Emsal-i Hazret-i Ali sh: 38 ve 42; Feyz-ül Kadir - Menavî 1/532 hadîs no: 1086 ve 2/12 hadîs no: 1201

Zabıt

şekli:

✓ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰
۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰۰۰

Meâli: "Dünyanızı islah ve i'mar ediniz, öyle ki, âdeta ebedî yaşayacaksınız gibi.. ve âhiretiniz için öyle çalışınız ki, sanki yarın ölecekmişsiniz gibi...»

* * *

804- «Meşhur olmuş ki: "İslâm Deccalı öldüğü vakit, ona hizmet eden şeytan, İstanbul'da, Dikilataş'ta bütün dünyaya bağırarak ve herkes o sesi işitecek ki, o öldü."»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 581

Me'hazler: Not: Bu sözün "Meşhur olmuş ki" başlığıyla ve tarz-ı ifadesiyle, bir hadîs veya rivayet olmadığını göstermekle beraber, bazı büyük ehl-i keşif evliyanın aynı ayına mânası çıkmış gayet doğru ve sahih hadîslerin kaynağından istihraç edilmiş bir söz olduğunu göstermektedir. Ancak bu sözün kime ait olduğunu, hangi kitapta yazılı bulunduğu dair henüz

Meâli: "Deccal çıktığı zaman kendinin Allah olduğunu iddia eder. Kim ki ona iman edip tabi' olur ve onu tasdik ederse, artık onun geçmiş hiç bir salih ameli ona menfaat vermiyecektir.. ve her kim onu tekzib edip yalanlarsa, onun geçmiş günahlarının hiçbirisinden muaheze edilmeyecektir... Hem Deccal bütün yeryüzünü istilâ edeck; ancak Mekke, Medine ve Beyt-ül Makdis bundan hâriçtir. Hem o, mü'minleri Beyt-ül Makdis'te muhasara altına alacaktır..."

* * *

808- «Rivayette var ki: Fitne-i âhîrzaman o kadar dehşetlidir ki kimse nefesine hâkim olmaz.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 584

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/315 ve 2/185 ve 3/9; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî sh: 148-152; Müsned-ül Firdevs 1/266; İ'saf-ür Ragibîn, Nur-ul Ebsar kenarında sh: 145 Müstedrek-ül Hâkim'den nakil; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/217; En-Nihaye - İbn-i Kesir 1/32-48

Zabıt şekli: Bu hususta çeşitli lafızlarda hadîsler vardır. Meselâ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّمَا اتَّخَذْتُم مَّا دُوْنَکُمْ مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا

İmran bin Hasin'den nakil...

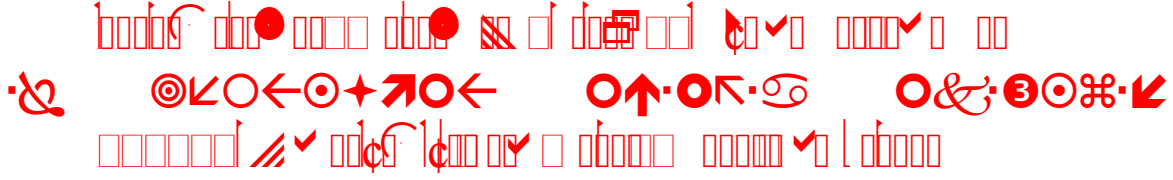
Başka bir hadîs:

اِنَّمَا اتَّخَذْتُم مَّا دُوْنَکُمْ مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا
مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا مِّنْ دُوْنِکُمْ اَوْتَارًا وَّکُمْ اَعْمٰیقًا

Meâli: "Deccal'ın çıktığını işittiğinizde ondan firar edip kaçınız. Çünkü bir adam ona gelir, onu reddetmek üzere niyetlenip yanına gelir, fakat ona tabi' olup kalır. Çünkü Deccal'la beraber kalbleri vesveselendiren çok şeyler vardır."

İkinci hadîsin meâli: "Benim ümmetime âhîrzamanda onların sultanlarından büyük bir belâ ârız olur. Öyle bir belâ ki, daha hiç onun gibi işitilmemiştir. Hattâ öyle ki, âdetâ kişi ondan kurtulmanın hiç bir çaresini bulamayacaktır."

* * *

El-Örf-ül Verdî Fi-Ahbar-il Mehdî Risalesi'ndeki bir hadîs de şöyledir:

Ayrıca bu mes'eleda daha geniş me'hazler için bu kitabın Hadîs Cetvelinin 196 no.lu bölümüne de bakılabilir.

Meâlleri: "Deccal'ın çıktığını duyduğunuzda, mümkün merteye ona yaklaşmayın. Çünkü, adam onu mü'min zannederek yanına gider, beraberinde biraz kalır, sonra ondaki şüphelerle ona tabi' olup tuzağına düşer."

İkinci hadîsin meâli: "Süfyânî Deccal çıkmadığı müddetçe, Mehdî de gelmiyecektir."

* * *

812- «Rivayetlerde vukuat-ı Süfyaniye ve hâdisat-ı istikbaliye Şam'ın etrafında ve Arabistan'da tasvir edilmiş.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 585

Me'hazler: Deccal, Süfyânî, Mehdî ve Hazret-i İsa'nın gelmesi hakkında gelen bütün hadîsler: Hicaz, Irak, Şam, Kudüs, Kûfe, Halep, Antakya ve bazı rivayetlerde İstanbul gibi yerler beraber zikredilmiştir. Bunun için ayrı bir me'haz delil göstermeye gerek duymadık.

* * *

813- «Rivayetlerde, eşhas-ı âhîrzamanın fevkalâde iktidarlarından bahsedilmiş.»

sh:» (R.k.k: 798)

Risalede yeri: Şuâlar sh: 585

Me'hazler: Hazret-i Üstad bu mes'eleyi, âhîrzamandaki Deccal gibi şahısların vaziyetlerini bildiren umum hadîslerden almış olduğu bir husustur. Lâkin Deccal ile ilgili bütün hadîs-i şerif veya rivayetler bu mes'eleyi aynen öyle gösterirler. Meselâ hadîslerde yazıldığı gibi; onun ölülere zâhirde dirilteceği, dehşetli bir merkebi ve o merkebin çok acib sür'atli yürüyüşü.. ve hâkeza Deccal'ı tavsif eden bütün hadîsler bu mânâyı böyle göstermişler. Bu hususta dahi muayyen me'hazler vermeye gerek duymadım.

* * *

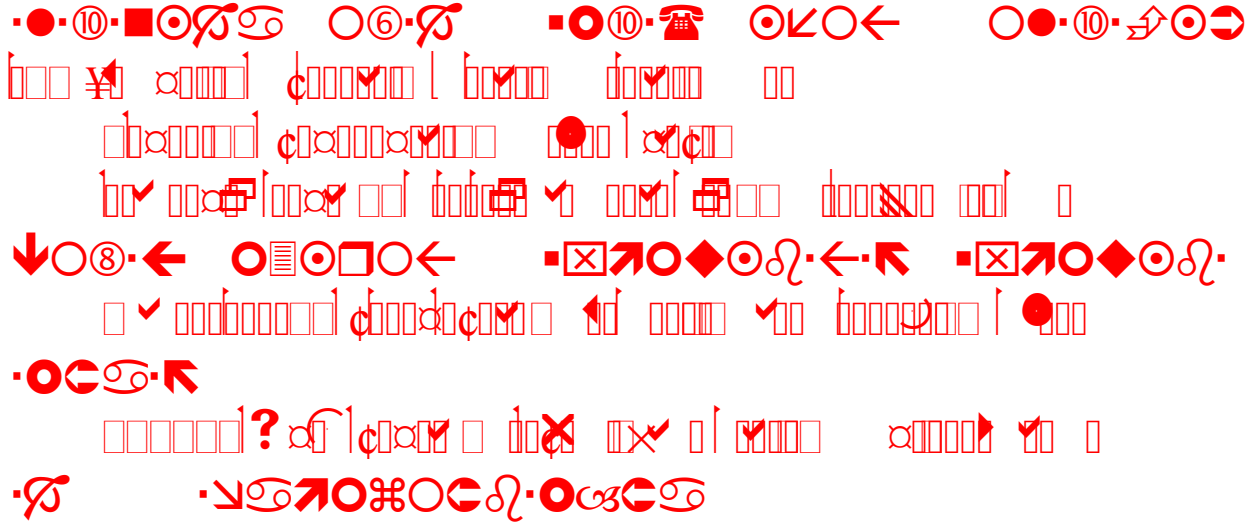
zikredilmiş... İkincisi de: Enbiya Sûresi âyet: 96'da; âhirzamanda Ye'cüc ve Me'cüc'ün seddi delerek, dünyaya yayılacaklarını bildirmektedir.

sh:» (R.k.k: 800)

Hadîslerde olan me'hazler: Sahih-i Müslim Kitab-ül Fiten bab: İktirab-ül Fiten hadîs no: 2; Cem'-ül Fevaid 2/738; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî sh: 149; Kenz-ül Ummal 14/338, 343; ve bir çok hadîsler ve geniş me'hazler için bak: Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 538

Zabıt

şekli:

Meâli: "Lâilâheillallah! Araplara yaklaşmakta olan büyük bir şerden veyl olsun. O günü Ye'cüc ve Me'cüc'ün seddi açılacaktır." Ve Resul-i Ekrem şehadet parmağıyla orta parmağını halka ederek; "Böyle açılacaktır." diye ferman etmiştir. Sahabeler sormuşlar: "İçimizde sâlih kullar bulunduğu halde, yine helâk olacak mıyız?" Ferman etmiş: "Evet, habislik ve günahlar çoğalınca olacaktır." (Şerheyn, Tirmizî ve İbn-i Mace'den nakil...)

* * *

818- «Rivayette var ki: İsa Aleyhisselâm, Deccal'ı öldürdüğü münasebetiyle, Deccal'ın fevkalâde büyük ve minareden daha yüksek bir azamet-i heykelde.. ve Hazret-i İsa (A.S.) ona nisbeten çok küçük bulunduğunu gösterir.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 588; Kastamonu L. sh: 80

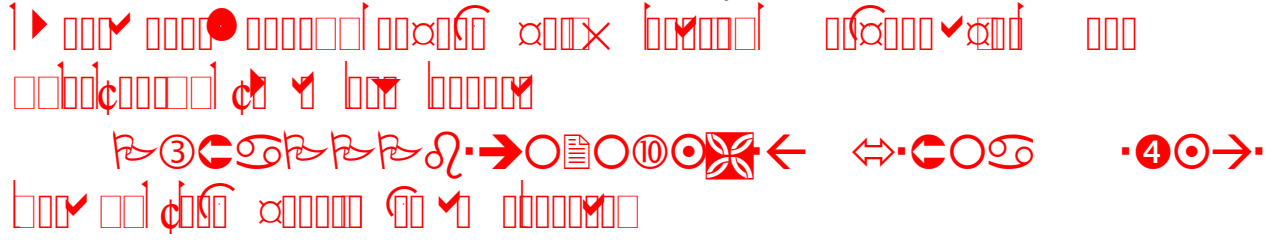
Me'hazler: (Not: Kastamonu Lâhikasında, Hazret-i Üstad bu rivayetin başka bir vechini kaydetmiş ve "Hazret-i İsa (A.S.) on arşın yukarı atlayıp, harbesini ancak onun ayak topuğuna ulaştıracak..." kısmını da yazmış. Hazret-i Üstad'ın bu rivayeti bu tarzda nakletmesi, herhalde onu bir mes'ele halinde ve yekûn rivayetlerini netice ve hülâsaları olarak kaydetmek istemiştir. Yoksa, bu şekil bir hüküm, muayyen bir hadîste bulunamadı.)

Bazı me'hazler:Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 10662; Ed-Dürr-ül Mensur 5/355; Feyz-ül Kadir hadîs no: 4249; Mecma-uz Zevaid 8/344; El Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/588

Zabıt

şekli:

1-

2- "Hazret-i İsa (A.S.) harbesini Deccal'ın sendüvetine yani ayak topuğuna vuracak" diye kaydedilmiş. Ancak "On arşın yukarı atlar" ifadesi bulunamadı.

3- İmam-ı Suyutî, Hazret-i Musa'nın (A.S.) Avc bin Unk ile harb ettiği zaman, on arşın yukarı atlıyarak asâsını ancak onun ayak topuğuna ulaştırabilmiştir diye nakletmiş. Fakat bu âhirki rivayet, Hazret-i İsa ve Dec-

sh:» (R.k.k: 801)

cal olarak değil, Hazret-i Musa ve Avc arasındaki muharebe hâdisesini bildirmektedir.

Meâli: (Arapça hadîsin meâli) "Deccal, denize girecek, fakat yalnız dizine kadar suya batacak. Başı yine bulutların arasında olacak... ilh."

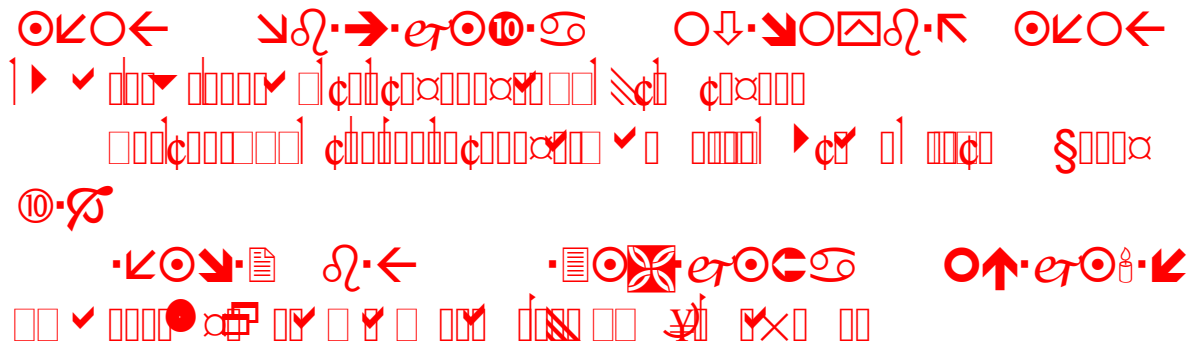
* * *

819- «Rivayette var ki: Deccal çıktığı gün, bütün dünya işitir ve kırk günde dünyayı gezer ve harikulâde bir eşeği vardır.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 589

Me'hazler: Kitab-ün Nihaye - İbn-i Kesir 2/80-82; Kenz-ül Ummal 14/330; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî sh: 146, 147 ve 148; El-İşâa sh: 127; El-Musanef - İbn-i Ebi Şeybe 7/495-500 hadîs no: 37498 ve ayrıca da Hâdisler Cetvelinin 198. bölümüne bakılabilir.

Zabıt şekli: Ebu Davud-u Tayalisi'nin Müsnedi'nin sahih olarak nakledilmiş bir hadîs-i şerifin bir parçası şöyledir:

✓
✓

Ve hadîsin sonunda:

İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş ki: "Deccal çıktığı zaman, ardı ardına üç sayha ile bağırarak ki; bu sayhaları mağrib ve maşrik ahalisi işitecek."

Başka bir rivayette:

İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş ki: "Deccal çıktığı zaman, ardı ardına üç sayha ile bağırarak ki; bu sayhaları mağrib ve maşrik ahalisi işitecek."

①·② ③·④·⑤·⑥·⑦ ⇔⑧⑨

İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş ki: "Deccal çıktığı zaman, ardı ardına üç sayha ile bağırarak ki; bu sayhaları mağrib ve maşrik ahalisi işitecek."

℞③℞④ ℞℞℞⑤⑥·⑦⑧⑨ ·⑩⑪←℞ ⑫↑⑬➤

İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş ki: "Deccal çıktığı zaman, ardı ardına üç sayha ile bağırarak ki; bu sayhaları mağrib ve maşrik ahalisi işitecek."

Ve yine başka bir rivayette İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş ki: "Deccal'ın merkebin kulağının gölgesinde yetmiş bin kişi gölgelenebilecektir."

Meâlleri:

1- "Mel'un Deccal, İsfahan şehrinin "Yahudiye" isminde bir nahiyesinden çıkacaktır. Bir kısır eşeğe binecek, o himar şeklen katıra benzer, o himarın iki kulakları arası kırk arşındır."

2- "Deccal çıktığı zaman, ardı ardına üç sayha ile bağırarak ki; bu sayhaları mağrib ve maşrik ahalisi işitecek."

3- "Deccal öyle bir zamanda çıkacak ki, dinin tam zayıfladığı ve din ilminin geri gerisine dönüp gittiği bir zamanda olacak. Deccal bütün yeryüzünü kırk gecede gezecek... Onun bir eşeği vardır, iki kulağının arası kırk arşın kadardır.

sh:» (R.k.k: 802)

İnsanlara diyecek: "Rabbiniz benim!" Halbuki o ise, kör ve âverdir..."

* * *

Meâlleri: "Cenab-ı Allah (C.C.) elbette ki a'ver değildir. Lâkin kat'iyyen biliniz ki, Mesih olan Deccal'ın sağ gözü a'verdir. Âdeta onun gözü, üzüm tanesi gibi içi görünür."

İkinci hadîsin meâli: "Deccal sol gözünden a'verdir. Saçı gür olup beraberinde cennet ve cehennemi vardır."

* * *

825- «Bir zaman, Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ömer Radıyallahu Anh'a yahudi çocukları içinde birisini gösterdi. "İşte sûreti!" dedi. Hazret-i Ömer (R.A.), "Öyle ise ben bunu öldüreceğim" dedi. Ferman etti: "Eğer bu Süfyan ve İslâm Deccalı olsa, sen öldüremezsin; eğer o olmazsa onun sûretiyle öldürülmez."»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 595

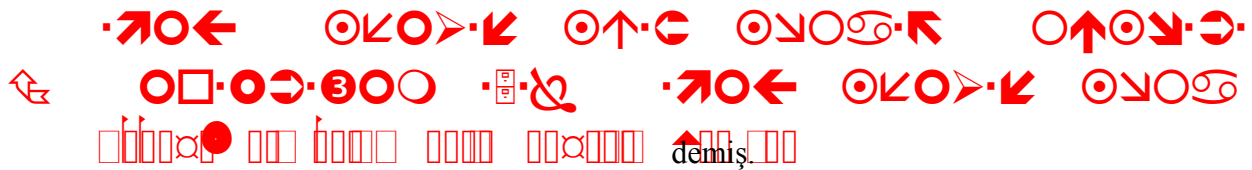
Me'hazler: (Bu mes'ele Hz.Üstad tarafından, hadîslerde İbn-üs Sayyad denilen bir yahudî çocuğu ile alâkadar olarak gelen hadîslerin mecmuunun

sh:» (R.k.k: 805)

neticesi olarak kaydedilmiştir.)

Sahih-i Buharî 2/117-118 ve 3/86 ve 8/50; Sahih-i Müslim 2/373-374 ve 4/2240 ve 2243; En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/66-67; El-Feth-ül Kebir 1/269 Buharî, Müslim ve Tirmizî'den nakil; El-Metalib-ül Âliye 4/354; Kenz-ül Ummal 4/331; El-Musannef - San'anî 11/389-390 bir kaç hadîs ve rivayet; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1183; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 7/499

Zabıt şekli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hazret-i Ömer (R.A.) İbn-üs Sayyad denilen yahudî çocuğunu öldürmek istemesine karşılık:

Yani: "Eğer bu o ise, sen ona galib gelerek öldüremezsin. Şâyet o değilse, onun katlinde bir fayda yoktur." ifadesiyle geldiği gibi; mânaca aynen, değişik lafızlarla da ayrı ayrı hadîsler çokça vürûd etmiştir.

* * *

826- «İslâm deccalı, "Sûre-i Ve-t Tîni Ve-z Zeytûni" mânasını merak edip soruyor, diye çoklar nakletmişler.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 596

Me'hazler: Bu mes'elede görüldüğü gibi; Hazret-i Üstad hem hâl zamanını, hem de geçmiş zamanı içine alan bir ifade ile ve fakat vaki' olmuş ve mânası aynen çıkmış bir hâdiseden bahsetmektedir. Şu halde, bu ifadenin mânasının hadîslerde olması mevzu-u bahis değildir. Daha evvelden de belki Muhyiddin-i Arabî gibi bazı ehl-i keşif haber vermiş olabilirler. Fakat hadîs olmadığı için üzerinde fazla durmadım...

* * *

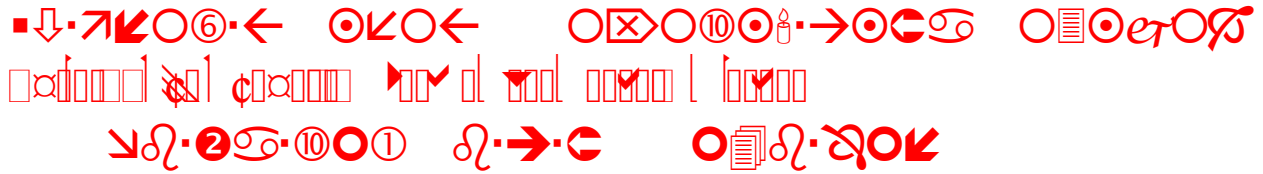
827- «Bir rivayette: "İslâm Deccal'ı Horasan taraflarından zuhur edecek" denilmiş.»

Risalede yeri: Şuâlar sh: 596

Me'hazler: Şerh-üs Sünne - Begavî 7/329; En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/91; El-Feth-ül Kebir 1/299 (Müsned-i Ahmed ve İbn-i Mace'den nakil); keza El-Feth-ül Kebir 2/144 (Tirmizî ve Hâkim'den nakil); Kenz-ül Ummal 11/261 ve 301; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 7/500

Zabıt

şekli:

Aynı hadîslerde, Mehdî'nin de Horasan tarafından zuhur edeceğini yazmışlardır.

sh:» (R.k.k: 806)

Meâli: "Muhakkak, Deccal şark tarafından, Horasan denilen bir şehirden çıkacaktır."

(Beşinci Şuâ'nın 25 tane zâid olan hadîsleri son buldu.)

* * *

828-«Madem hadîsçe namaz, mü'minin mi'racıdır ve mi'rac-ı ekberine cilvesine mazhardır...»

Risalede yeri: (Not: Namaz mü'minin mi'racı olduğu, Risale-i Nur'un birkaç yerinde ifade edilmiştir. Ancak Şuâlar'da Elhüccetüzzehra Risalesi'nde "Madem hadîsçe... ilh." ibaresi bulunduğundan sadece oranın sahife numarasını veriyoruz.) Şuâlar sh: 643

Me'hazler: (Not: Me'hazlerde "Namaz, mü'minin mi'racıdır" ibaresiyle değil, "Namazda musalli olan kimse Rabbiyle münâcât edip konuşur" ve "Cenab-ı Allah'ın Azze ve Celle namaz kılan kula teveccühü ve ikbali devam eder, tâ ki abd namazdan çıkıncaya kadar.. veyahut sağına soluna iltifat edinceye kadar." gibi iki türlü sahih ve müttfefekun aleyh hadîs-i şerifler vardır.)

Buharî 1/113 Kitab-üs Salât bab: 39; Müslim kitab:5 hadîs:54; Müsned-i Ahmed 2/34, 36, 67 ve 129 ve hâkeza birçok yerlerinde; Müsned-i İbn-il Ca'd 2/679 hadîs no: 1633, 1635; keza Sahih-i Müslim kitab:4 hadîs no: 108 ve 121; Ebu Davud kitab: 2 bab:160; Nesâî

ARABÎ İŞARAT-ÜL İ'CAZ VE TERCÜMESİ'NİN ZÂİD HADİSLERİ

830-

↔○↗○↘○◎○⑩○◎⚡️·↘○◎ ·⊗◎②◎◎◎ ○□◎↗·②·②·
↘ ℓ○◎↘○↗◎②·← ◎◎①◎↗·↗ ○□◎↗◎↗

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 18; Tercüme İşarat-ül İ'caz (Abdülmecid) sh: 17; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 553

Me'hazler: (Not: Arabî İşarat-ül İ'caz'da, Muhyiddin-i Arabî'den nakledilen bu hadîsin mânası: "Mahlûkatı yarattım, tâ ki bir âyine olsun. Onda ben cemalimi müşahede edeyim." şeklinde yazıldır.)

Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 125; El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 273; Keş-ül Hafâ - Aclunî 2/133; El-Fetva El-Halilî 1/72; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/422

Bazı Evliya divanlarından: Mesnevî-i Mevlâna Celâleddin 5/104; Divan-ı Mevlâna Câmi sh: 37; Divan-ı Niyazi-i Mısrî sh: 2; Divan-ı Şeyh Ahmed-i Cezerî 1/190

sh:» (R.k.k: 809)

Bu hadîs-i kudsiye bazı kimseler ilişmişlerse de, □□□□□ □ □□□ □ □□
yani: "Bir senedi yoktur" şeklinde ilişmişlerdir. Buna karşılık, Molla Aliyy-ül Karî gibi büyük muhaddisler:

"Senedi olmasa da, mânası sahihtir... Ve |

↘↗○◎⊗②◎⚡️·↘○◎ ·○✓○◎ ·④◎↗○✓○◎·↗
□□□□□↗ □□□ □ □□□□□ âyetinden müstefaddır. Zira İbn-i Abbas (R.A.)
□□□□□ kelimesini □□□□□ ile tefsir etmiştir. Yani: "Bana ibadet etsinler" kelimesinin hedef ve mânası: "Beni tanışınlar" şeklindedir." demişler.

Hem,

✓ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□
·○↗◎◎ ·↘ℓ·↗·↗
□□□□□ □□□□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□ □□□
sahih olan hadîs-i şerifini inkâr edemiyen, bunu da inkâr edemez. Çünkü mânaca aynı şeyi ifade ediyorlar. Bu ikinci hadîsin meâlî: "Cenab-ı Hakk'ın mahlûkatı halletmezden evvel ve hiç bir şey yokken Cenab-ı Allah var idi ki, mahlûkattan hiç bir nesne yoktu. Cenab-ı Allah Nur'dan bir hicab arkasında, altında hava ve üstünde hava olan bir durumda idi."

İşte bu hadîs, Cenab-ı Hakk'ın ilk kenz-i hafî olan vaziyeti; mevzumuz olan hadîs ise, kenz-i hafî durumundan halk ve icad ve sun' yoluyla izhar-ı kemal ve cemal eylemeye doğru gelen tecellisini ifade etmektedir.

Âhirki hadîsin me'hazleri şöyledir: Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5725; Cem'-ül Fevaid 2/606; Tirmizî Tefsir-i Sûre 11 ve 2/138; İbn-i Mace Mukaddeme 13 hadîs no: 182; Müsned-i Ahmed 4/11, 12, İmam-ı Tirmizî bu hadîs için yani: "Senedi güzeldir" demiş.

* * *

831-

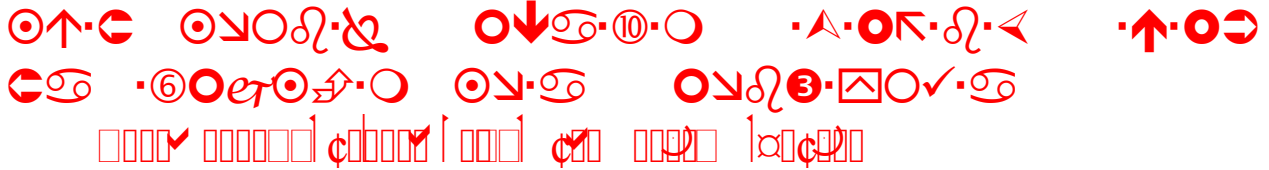

Risalede yeri Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 21; Tercümesi sh: 21
(Bu hadîs-i şerif mütevatir hadîslere aittir.)

Me'hazler: Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/63; Menhat-ül Ma'bud - Tayalisi 1/24; El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Geylanî sh: 89; Cem'-ül Fevaid 1/11 Sahih-i Müslim Ashab-ı Sünen'den nakil; El-Feth-ül Kebir 1/505 bir çok sahih kaynaklardan nakil; Kenz-ül Ummal 3/21 Müslim, Ebu Davud ve Tirmizî'den nakil, keza aynı hadîs başka bir rivayet kanalıyla Müsned-i Ahmed, Şeyheyn ve İbn-i Mace'den nakil; Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 47; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 20/374

Zabıt

şekli:

sh:» (R.k.k: 810)

Meâli: "İhsan odur ki; sen Allah'a, O'nu görür gibi ibadet etmendir. Çünkü sen O'nu görmezsen dahi, O seni görmektedir."

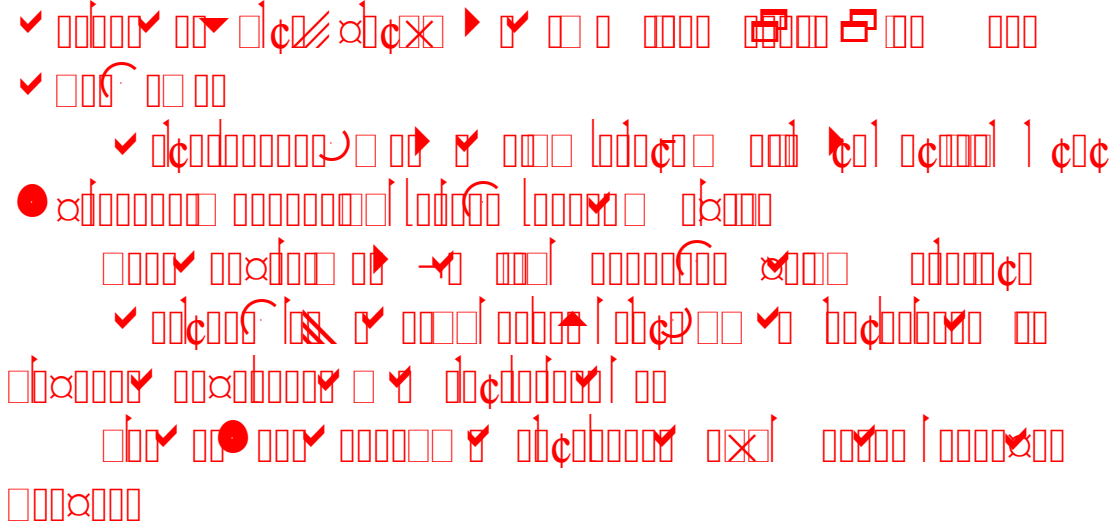
* * *

832- Bakara ve Âl-i İmran Sûrelerine hadîs'te "Zehraveyn" denildiği...
Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 30

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/553 ve 554 ve 2/287; Şerh-üs Sünne- Begavî 4/453; Cem'-ül Fevaid 2/160; El-Feth-ül Kebir 1/218 Sahih-i Müslim ve İbn-i Hanbel'den nakil; Et-Tizkâr Fi-Efdal-il Ezkâr - Kurtubî sh: 167; Kenz-ül Ummal 1/570; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 11/11844; El-Kâmil Fid-Duafa' 6/1874

Zabıt

şekli:

Meâli: Abdullah bin Büreyde demiş: "Ben bir gün Peygamber'in (A.S.M.) yanında oturmuşken, işittim ki diyordu: "Bakara ve Âl-i İmran Sûrelerini öğreniniz. Çünkü bu ikisi, Zehraveyn'dirler. Yani çok sevabdar, feyizdar ve parlaktırlar. Hem bu ikisi onları okuyan sahiblerine kıyamet gününde iki bulut şeklinde gölge yapacaklardır."

* * *

833-

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 45; Tercüme İşarat-ül İ'caz sh: 45; Âsâr-ı Bediîye sh: 92

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 92 Taberanî'den nakil; Râmuz-ül Ehadîs sh: 211 Taberanî ve Beyhakî'den nakil; Levakıh-ul Envar - Şa'ranî sh: 127; El-Feth-ül Kebir 2/145; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/516; Şuab-ül İman- Beyhakî 6/484; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 4/1417; Mecma-uz Zevaid 3/62; El-Makasıd-ül Hasene - Sahavî sh: 233

Zabıt şekli: Et-Tergib Vet-Terhib'deki hadîs:

Taberanî-i Kebir ve Evsat'tan nakil...

Meâli: Ebu-d Derda' (R.A.) Resul-i Ekrem'den (A.S.M.) rivayet etmiş ki, demiş: "Zekât, İslâm'ın köprüsüdür."

* * *

sh:» (R.k.k: 811)

Verdiğimiz me'hazlerden Şerh-ü Hikem-il Atâiyye ve Tarikat-ün Muhammediye eserlerinde, "İmam-ı Ali'nin sözüdür." demeden aynen nakletmişler.

Muhyiddin-i Arabî ise: "Mevcud kâinat, şahs-ı Âdem gibidir" demiş. Yine İmam-ı Rabbanî de, Mektubat'ında insan ve kâinat için: "Âlem-i Asgar ve Âlem-i Ekber" diye çok yerlerde bazı mes'eleleri izah etmiştir.

Meâli: (Yani kaydettiğimiz ve İmam-ı Ali'nin sözüdür diye olan Arapça metnin meâlidir:) "Ey İnsan! Sen kendini küçük bir cirim mi sanırsın? Halbuki sende en büyük âlem yerleştirilmiştir."

* * *

sh.» (R.k.k: 812)

836-

□□□□/□□□□(□ ✓ □□□ □□ □□□ □□ □□□ □□□ □□□
✓ □□□✓

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 84

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/215; Cem'ül Fevaid 1/364 Buharî ve Ebu Davud'dan nakil; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 35; El-Feth-ül Kebir 1/10 ve 421 ve 2/314; Râmuz-ül Ehadîs sh: 3 ve 236 Mişkât-ül Masabih 2/72 hadîs no: 628; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2103

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

□□□ ✓ □□□ ✓ □□ □□□ □□ □□□ □□ □□□ □□□ □□ □□
□□□ □□ □□□ □□ □□□ □□□ □□□ □□ □□□ □□□
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□
□□□□/□□□□(□ ✓ □□ □□ □□□ □□ □□□ □□□ □□□
✓ □□□✓ □□ □□□□ □□ □□□□

Meâli: Ebu Mes'ud bin Ukbe (R.A.) demiş: Peygamber (A.S.M.) ferman etti ki: İnsanların Nübüvvet sözlerinden idrak ettikleri şu: "Eğer hayâ etmezsen, istediğini yap!" sözüdür.

* * *

837- □□□□ □□□□ □□□□ ✓ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Risalede yeri: Arabî İşarat-ül İ'caz sh: 168; Âsâr-ı Bediyye sh: 25 ve 274

Me'hazler: Bu söz, hadîs kitaplarında bir hadîsin öz metni olarak bulunamadı. Lâkin mantıkî ve kelâmî bir tâbir veya kaidedir. Bunun geniş izahları, Külliyyat-ı Ebu-l Beka sh: 296'dadır.

Meâli: "Yanyana gelmiş ve birleşmiş ve cemaatın veya cem'iyetin kazandığı hüküm ve kuvvet, tek tek o cemaatın ferdlerinin her birisinde bulunmamaktadır."

Me'hazler: (Not: Bunda iki mes'ele vardır. Birincisi: Vaktin evvelinde kılınan namazın efdaliyeti.. İkincisi: Hayalen Kâ'be'yi göz önüne almanın mendub olması...)

Birinci husus için me'hazler: Sahih-i Buharî 1/140; Sahih-i Müslim 1/90; Müstedrek-ül Hâkim 1/188-189; Feyz-ül Kadir hadis no: 9684; Et-Tergib Vet-Terhib 1/256; El-Efrad - Darekutnî 1/849

Zabıt

şekli:

Meâli: "Vaktin evvelindeki kılınan namaz, Allah'ın rızalıdır."

İkinci husus için me'haz: El-Gunye - Abdülkadir-i Geylanî 1/98

Zabıt şekli: Aynen Hazret-i Üstad'ın dediği gibi; "Namazdan evvel kıbleye karşı dururken, hayalen Kâ'be'yi gözü önüne getirmek mendubdur" diye kaydetmiştir.

* * *

841- «Haşirde köprü bir değil, belki onda çok azîm ve pek büyük inkılablar mündemiç olduğundan, elbette onun köprüsü dahi en acib ve çok garib, eğribüğü olacaktır.»

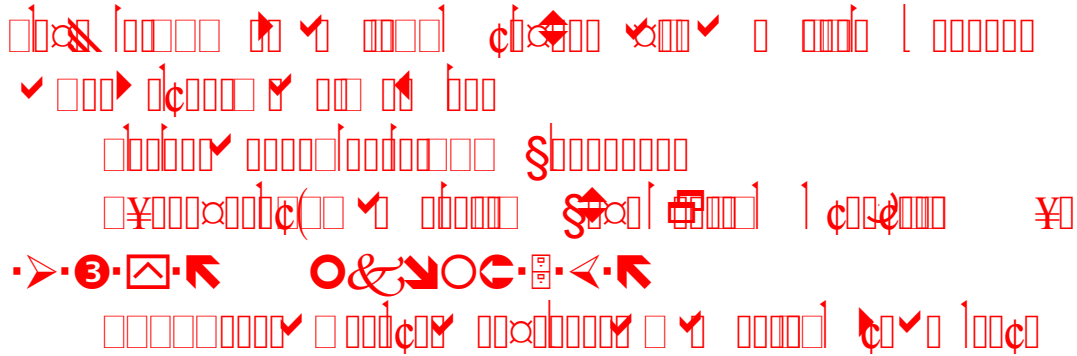
sh:» (R.k.k: 814)

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab-ı Irak sh: 367; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 469

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/750-751 (Sahih-i Müslim ve Ashab-ı Sünen'den nakil); Şuab-ül İmam - Beyhakî 2/265

Zabıt

şekli:

Meâli: Resulullah (A.S.M.) kıyamet günündeki köprüden bahsederken, Sahabeleri sormuşlar: "Yâ Resulallah, o nasıl bir köprüdür?" Ferman buyurmuş: "Ayakların kaydığı tehlikeli bir uçurumdur. O köprüde halkalar, çengeller ve bunlarda dikencikler vardır ki; Necid civarında o dikenin benzeri bulunur ki, ona "Sa'dan" denilir."

* * *

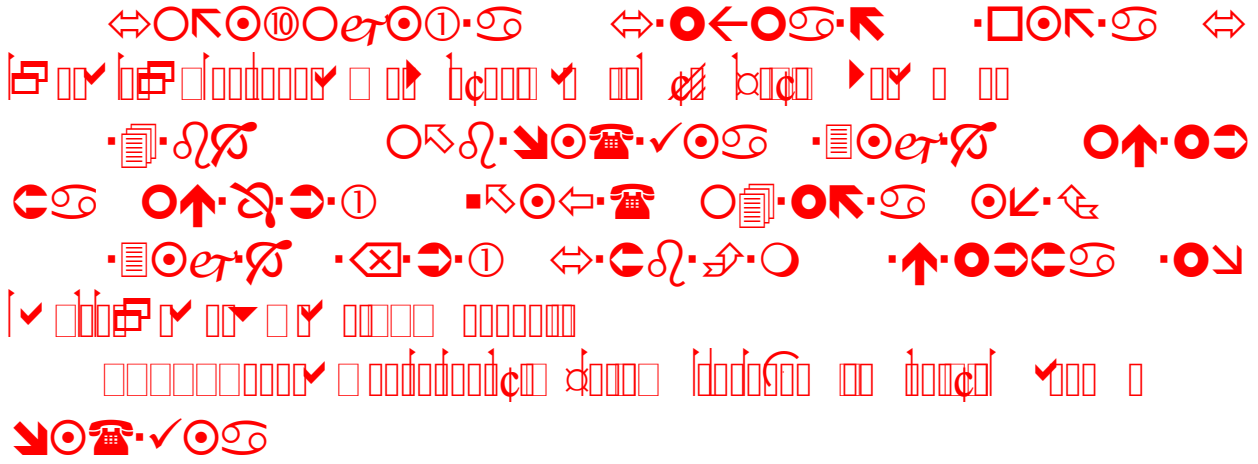
842-

(Bu hadîs, mânası itibariyle ve ona benzer hadîslerle mutabakat içinde olmasıyla; mütevatirdir denilebilir.)

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab'-ü Şam sh: 166; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 244

Me'hazler: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 111; kitabın müellifi, bu hadîsi mütevatir hadîsler içine almış ve bu hususta te'kid edici deliller getirmiştir; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 10/100; Es-Sîret-ül Halebiye 1/240; Nefahat-ül Üns - Mevlâna Camî sh: 3; El-Yevakit Vel-Cevahir - Şa'ranî 2/18; El-Esrar-ül Merfûa - Aliyy-ül Karî sh: 404; Hücetullah Alel Âlemîn - Nebhanî sh: 266; El-Hutab-ül Minberiyeh sh: 113 (sahih eserlerden nakil); Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/265 hadîs no: 827; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/255 ve 370

Zabıt şekli: Keşf-ül Hafâ bu hadîsi, Abdürrezzak-ı San'anî'nin, Câbir bin Abdullah'ın senediyle şu lafızla rivayet ettiğini kaydetmiş:

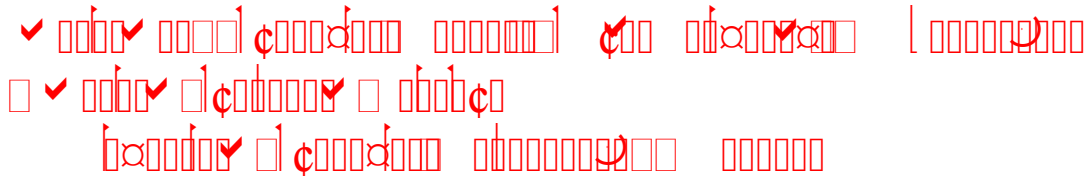

Meâli: Câbir bin Abdullah (R.A.) demiş ki: Ben Resulullah'a dedim ki: "Anam babam sana feda olsun. Bana Cenab-ı Hakk'ın herşeyden evvel neyi yarattığını haber ver!." Ferman etti: "Ey Câbir! Cenab-ı Allah her şeyden evvel senin Peygamberinin nurunu kendi nurundan halketti..."

* * *

sh:» (R.k.k: 815)

843-

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab'-ı Şam sh: 196; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 296

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İkinci bir hadîs:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
sh:» (R.k.k: 816)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Meâlleri: Resulullah ferman buyurmuştur ki: "Bana vahiy olundu ki: İçinde Allah'ın ismini zikretmediğin bir saatin, senin lehinde değil, aleyhindedir."

İkinci hadîsin meâli: "Cennet ehli, dünyada iken, Allah'ın zikri yapılmadan geçen saatlerine yandıkları gibi, hiç bir şeye yanmıyacaklardır."

* * *

845- «Cesed ihtiyarlanır, fakat, ene gençleşir.» Yahut: «Nefs-i emmarenin a'saba devredilen vazifesi âhir-i ömre kadar devam eder.» ill... gibi mes'eleler...

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab'-ı Irak sh: 315; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 391 ve Mektubat sh: 329 Yirmialtınca Mektub'un Dördüncü Mebhası; Şuâlar sh: 332; Kastamonu L. sh: 233; Emirdağ L.I sh: 199

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/111; Ez-Zühd- İbn-ül Mübarek 1/87; Şerh-üs Sünne Begavî 14/283; Cem'-ül Fevaid 2/491; El-Feth-ül Kebir 2/185 ve 302; Sahih-i Müslim 2/724; Müsned-ül Firdevs 5/519; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 7/6884

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

↔○7·C·Ω·2 ○∇○∫·K Ω·→○∫ ↔○∫○→·K
↔○■·○C∫ ○↑·→○◆○⑨·K Ω·→○∫ ○∩○∩○∩
C □□□

□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
✓ □□□□ □□ §□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□ □□
□□□ □□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□
sh:» (R.k.k: 818)
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□ □□ □□□□□
✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Kısaca meâli: Kim ki benim bir velî kuluma düşmanlık ederse, ben onunla harb ilân ederim. Benim bir kulum, benim ona farz kıldığım şeyler kadar hiçbir şeyle bana yakınlık kesbetmez. Bununla beraber, kulum farzlarını yaptıktan sonra, nafilelerle de bana yakınlığı devam eder. Tâ ki, ben onu sevdiğim bir makama gelinceye kadar... O makama geldikten sonra da, artık ben onun işiten kulağı, gören gözü, hareket eden ve işleyen eli ve hâkeza... olmuş olurum. Öylesi bir kulum benden bir şey istediği zaman, behemehal ona veririm. Şâyet benden istiaze ederse onu kurtarırım... ilh.

* * *

849-

□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
○∫·○ ·A·C ·K·→○←·∫ ○∇○∫
□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□

(Hadîs-i Şerif'ten alınmış iktibas ifadesiyledir.)

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî Irak tab'ı sh: 353; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 447

Me'hazler: Sahih-i Buharî

□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□
·↓○7·K ○↑○←○⑩○∫○K·∫
○∇7○7○←○+7○K ✓ ○↑○←·K ·↓·→
○∫·∫ ↔○∫

(Meryem Sûresi, âyet: 39) tefsirinde; Sahih-i Müslim hadîs no: 2849

Zabıt şekli: Buharî ve Müslim'in müşterek hadîsi:

⑤⊙·70← ↑⊙⑤⊙·70↘↻ ·*·⊙⊙←·⊙ ⊙⊙er
·← ⊙↓·+↘⊙↘·→·← ⊙□⊙↗·→⊙⊙⊙⊙ ⊙↔⊙⊙⊙+↗⊙
↙

□□□□□□□✓ □□□□□□□□□□↕ □□✓ □ □↑ □□✓□ □✓ □□ □□

Hülâsalı meâli: Kıyamet günü ölüm denilen şey, bir koç şeklinde ortaya getirilir. Cennet ile cehennem arasında bir yerde herkese gösterilir ve orada boğazlanır. Sonra cennet ve cehennem ehillerine nidâ edilir ki: "Artık ölüm yok. Sizler ey cennet ehli cennette, cehennem ehli cehennemde ebedî olarak kalacaksınız."

* * *

850-

⊙⊙⊙◆⊙·② ·↗⊙←·↖ ⊙↑⊙⊙⊙·⑨ ⊙↙⊙← ⊙⊙⊙er+↗
⊙⊙⊙ ⊙↘↗⊙>·↙ ⊙·← ⊙⊙·⑩⊙⊙·⊙

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî Irak tab'ı sh: 340; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 545

Me'hazler: Sahih-i Müslim 1/350; Sahih-i İbn-i Hibban 3/195; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/456; Şerh-üs Sünne - Begavî 3/151; Cem'-ül Fevaid 2/617; El-Feth-ül Kebir 1/219; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 884; Kenz-ül Ummal 1/100; Garib-ül Hadîs, Birgevî sh: 13; El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Gey-

sh:» (R.k.k: 819)

lanî sh: 12; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 10/10014; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/690 ve 4/2381

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

↑↗⊙⊙⊙ ⊙↗↗⊙⊙ ⊙↘⊙ ⊙·⑨⊙ ⊙↑⊙↙⊙←↔⊙⊙⊙
↙↗

□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
✓ □□ ▶ ✓ □□ □□□□□□
□□□□✓ □□□□□□✓ □□ ✓ □□□□× □□□ □□ □ □□□ □□□□

Meâli: Ebu Hüreyre'den (R.A.) rivayet, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Kul'un Rabbisine en yakın olduğu vakti, onun secdedeki ânıdır. Öyle ise secdeye çok dua ediniz."

* * *

851-

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî Irak tab'ı sh: 68; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 35

Me'hazler: El-Ezkâr - İmam-ı Nevevî sh: 37; Şafî İlmihali - Halil Gönenç sh: 74

Zabıt şekli: Bu söz daha çok sabah ezanı

kelimeleri okunduğu zaman dinleyici müslümanlarca söylenmesi müstehab olan bir hadîsin emridir. İmam-ı Nevevî'nin zabtında: cümlesi bulunmamakta, yalnız kelimeleri vardır. Lâkin Halil Gönenç Hoca'nın kitabında

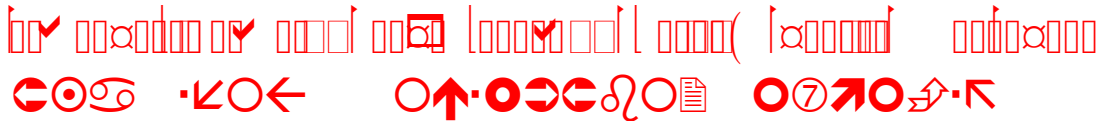
 lafızıyla da geçmektedir.

Hazret-i Üstad Bediüzzaman ise, Tevhid-i İlahî'nin hakikatını kâinatta en gür, en haşmetli ve en güzel sada ile ilân eden Müezzin-i A'zam olan Muhammed-i Arabî'yi (A.S.M.) tasdik ve tebrik makamında

 sözünü söylemiş, söyler ve söylemesi de onun hakkıdır. Çünkü Sahabe asrından günümüze kadar, Bediüzzaman gibi tevhid ve iman ve akide üzerinde hasr-ı vakt eden ve onu dekaikıyla ispat ve ilân eden ve bihakkın bu işte muvaffak olmuş olan ikinci bir muhakkik allâme gösterilemez.

* * *

852-

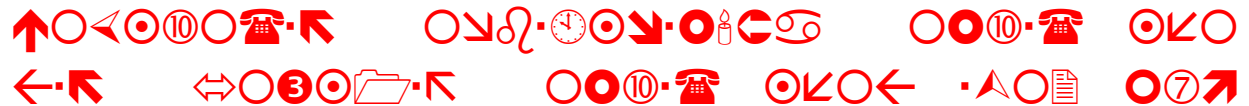
Risalede yeri: Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 71

Me'hazler: En-Nasihât-ü Fil-Ed'iyet-is Sahihati- Hâfız Makdisî sh: 86-87 İmam-ı Ahmed ve Tirmizî'den nakil; Muhtasar Şuab-ül İman - Beyhakî sh: 46

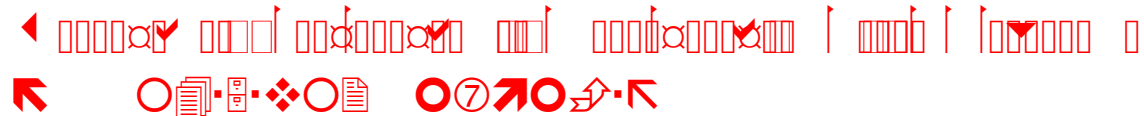
sh:» (R.k.k: 820)

Zabıt

şekli:

 lafziyal olduğu gibi,

* * *

857-

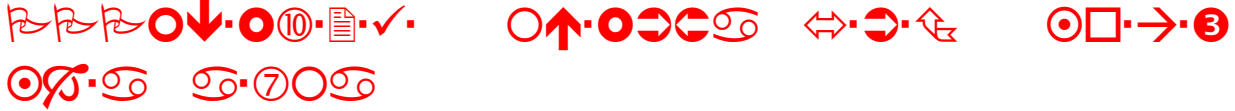
Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab'-ı Irak sh: 363; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 464

Me'hazler: Mütemmimat Câmi-ül Usûl - Gümüşhanevî sh: 147

Zabıt şekli: Bu duanın aslı verdiğim me'hazde yazılı olmakla beraber, hadîslerde de bulunup bulunmadığı hususunda bir araştırma yapmadım. Lâkin Nakş-i Bendî Tarikatında hâssaten Tarikat-ı Hâlidîyye kolunda; yüzer yüzer Lafza-i Celâl kalben çekilirken, her yüz Lafza-i Celâl hitamında bu dua okunur. Fakat Hazret-i Üstad Bediüzzaman ise, Sekizinci Söz'ün temsilî hikâyesi içindeki: "Ey bu yerlerin Hâkimi! Senin bahtına düştüm, sana dehalet ediyorum ve sana hizmetkârım ve senin rızanı istiyorum ve seni arıyorum..." olan derin, geniş, engin ve maksud hakikatın Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm'ın suhufundan olduğunu kaydetmek sûretiyle; bu duanın aslı ve hakikatı o yüksek hakikata baktığına işaret etmiştir. Hattâ Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 464'de, bu duanın mezkûr hakikat ile doğrudan doğruya alâkası olduğuna işaret edilmiştir.

* * *

858-

Risalede yeri: El-Mesneviy-ül Arabî tab'-ı Irak sh. 415; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 542

Me'hazler: Sahih-i Buharî, Türkçe Tercümesi hadîs no: 1752; Sahih-i Müslim 3/1302; 4/2024 ve 2191 Asıl Sahih-i Buharî 3/243; Şerh-üs Sünne - Begavî 10/166; Cem'-ül Fevaid 1/730 Şeyheyn, Ebu Davud ve Nesafî'den nakil; keza Cem'-ül Fevaid 2/683; El-Feth-ül Kebir 1/421; 2/130 beş ayrı ayrı sahih kaynaklardan nakil; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5231; Kenz-ül Ummal 3/153

sh:» (R.k.k: 823)

ve 158; Sahih-i İbn-i Hibban 8/143; Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/100; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 1/768 ve El-Evsat 1/865

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

ve

↔•☉•☿ •↑•♁•♃•♅ •♁•♃ •○•♁•♃•♅ •
☿•♁•♃•♅•♁ •♁•♃•♅•♁ •♁•♃•♅•♁ •♁•♃•♅•♁ •
□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□

ifadeleriyle gelmiştir.

Meâlleri:

Birinci hadîsin meâli: "Allah'ın kullarından öyleleri var ki, eğer Allah'a dese ki filân işi yap! Allah onu yapar."

İkinci hadîsin meâli: "Saçı başı karışmış, yalın ayak, kapılardan kovulmuş bazı insanlar vardır ki, Allah'tan neyi dileseler, Allah onu behemehal verir."

* * *

ÂSÂR-I BEDİİYE'NİN ZÂİD HADİSLERİ

859-

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
✓ □□□□□□ ✓ □□□□□□ □□
□ ✓ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 19; El-Mesneviy-ül Arabî Şam baskısı (Nokta Risalesi) sh: 362; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 630

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 64; Müsned-ül Firdevs 2/56; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn 6/576 ve 10/161-162; Kenz-ül Ummal 3/106 hadîs no: 5705-5708, El-Feth-ül Kebir 2/35 ve 246; Cevahir-ül Kur'an - İmam-ı Gazalî sh: 24; Mecma-uz Zevaid 1/81; Garib-ül Hadîs-Birgevî sh: 26; Beşyüz Hadîs - Ömer Nasuhî Bilmen sh:100; Şuab-ül İman-Beyhakî 1/358; El-Kâmil Fid-Duafa' -İbn-i Ady 7/2556

Zabıt şekli: Bu hadîs bir kaç çeşit lafızlarla gelmiş. Meselâ:

□□□□□□ □□□□□□ ✓ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□ ✓ □□□□□□ □□
□□□□□□ □□□□□□ ✓ □□□□□□ □□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
☉•①↔○☿ ☿•♁•♃•♅•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •
♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •
•♁ •♁•♃•♅•♁•♁ •♁•♃•♅•♁•♁

veyahut

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

gibi laflarla...

...

Zabit şekli: "Allah'ın masnuatında ve ni'metlerinde tefekkür ediniz! Fakat O'nun zâtında tefekkür etmeyiniz. Çünkü sizler O'nu takdir edemezsiniz."

* * *

860-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 18, 22 ve 605; ve keza, El-Mesneviy-ül Arabî'deki "Nokta Risalesi" ...

sh:» (R.k.k: 824)

Me'hazler: Bu hüküm, bir hadîs-i şerîfın aynı metni olarak bulunamadı. Lâkin, "Eser müessiri gösterir" ve "şeyi gösteren ve bildiren ve ta'rif eden onun eseridir." İlm-i Kelâm'ın veya tasavvufun kaideleri gibi sözlerle de benzetmektedir.

İmam-ı Şa'ranî Levakıh-ul Envar eseri sh: 352'de

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

tarzında bir ifadesi olduğu gibi, Mevlâna Camî'nin Nefahat-ül Üns eseri sh: 538'de, yine buna yakın ifadeleri vardır.

Meâli: "Kâinatta te'sir ve icraat sahibi yalnız Allah vardır. Başka hiç bir şeyin hakikî te'siri yoktur."

* * *

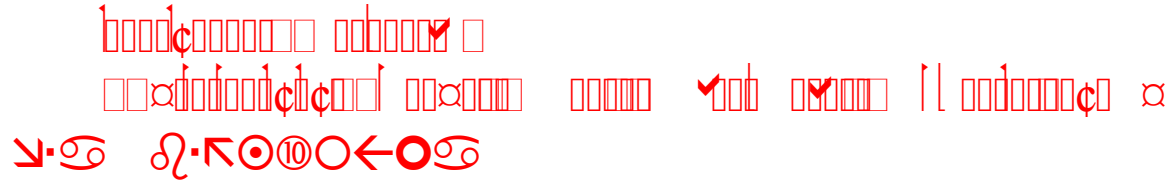
861-

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 69, 287

Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/48; Cem'-ül Fevaid 1/43, 44; İhya-u Ulûm-id Din 1/36 ve 99; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 12; Müsned-ül Firdevs 1/398 ve 5/16 ve 359; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/177 ve 333

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi:

Diğer me'hazlerde

Meâli: "İnsanların anlayacağı ve tanıştığı şeylerle onlarla konuşun. Yoksa ister misiniz ki, Allah ve Resulünün sözlerin tezkib etsinler."

İkinci hadîsin meâli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Biz insanların akıllılarının alacağı şekilde konuşmakla emir olunduk."

* * *

862- «Şakk-ı Kamer hâdisesinde i'timada şâyan olmayan bir te'vil-i zaiiften başka, zâhirden tahvil edilmediği...»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 72

Me'haz ve izah: Şakk-ı Kamer hâdisesini ilân eden Kur'an-ı Kerim'in

âyetini tefsir eden bazı müfessirlerin; Kur'an onu

sh:» (R.k.k: 825)

Meâlî: "Beni rü'yada gören, aynen görmüş gibidir." Ve "Beni rü'yada gören, hak olarak beni görmüştür veya görecektir."

* * *

866- «İmamın tereşşuhatına da hâize olan başka evsafa mâlik olduğundan; "O zât kâfirdir" denilmez. İllâ ki; o sıfat, küfürden neş'et ettiğini yakînen biline...» Ve Münazarat'ta ...

âyeti bahsindeki küfür mes'elesinin izahı...

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediye sh: 128; Münazarat sh: 75

Me'hazler: Sahih-i Müslim 3/1470; Müstedrek-ül Hâkim 2/313, İmam-ı Zehebî sahihliğini ikrar etmiş.

Zabıt

şekli:

Meâlî ve İzahı: Sahih-i Müslim'in hadîsi: Meşhur sahabî Ubbabe bin Samit demiş: "Biz Resulullah'a yaptığımız biatta imanın hiçbir durumunda

sh:» (R.k.k: 827)

münazaa etmemeye söz verdik. Ancak, eğer apacık bir küfür görünürse, o açıklıkta da delilli ve ispatlı hâller bulunsa o başka mes'eledir."

Müstedrek-ül Hâkim'in hadîsi: Tavus-u Yemenî Hazret-i İbn-i Abbas'dan naklen demiş ki:

âyetinin mânası için: "Bu küfür; dinden ve imandan çıkan bir küfür değil, başka bir küfürdür."

* * *

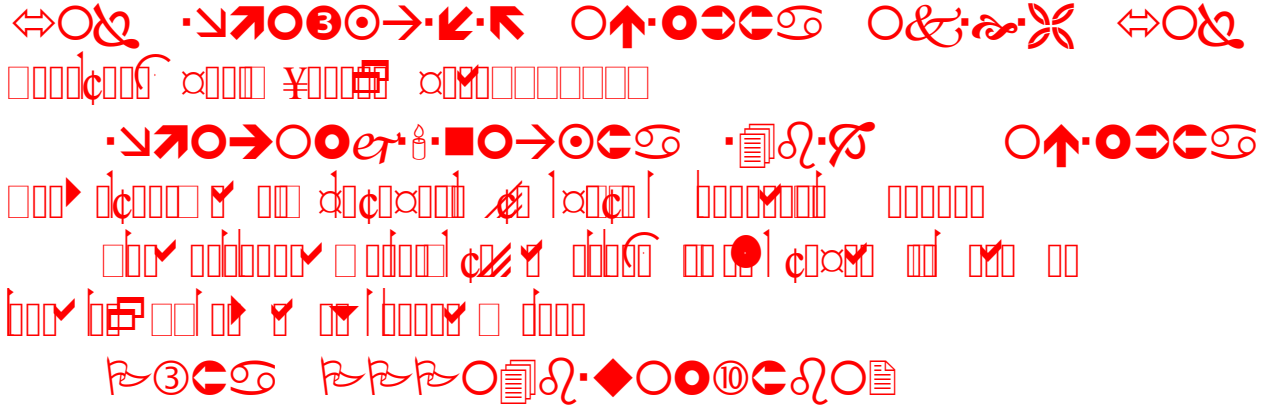
867- «Hevesat-ı nefsanîye ile erkeklerin karşılaşması, karıların hayâsızlıkla erkekleşmesine sebebedir.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediye sh: 149; keza aynı mevzu Lemaat eserinde de mevcuttur.

Me'hazler: Ez-Zevacir - İmam-ı Sübkî 2/229; Kitab-ül Kebir - İmam-ı Zebehî sh: 134; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 10/332; Ebu Davud 4/61; Tirmizî 5/105; İbn-i Mace 1/614; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 2/232; Mu'cem-üt Taberanî El-Evsat 2/1458

Zabıt

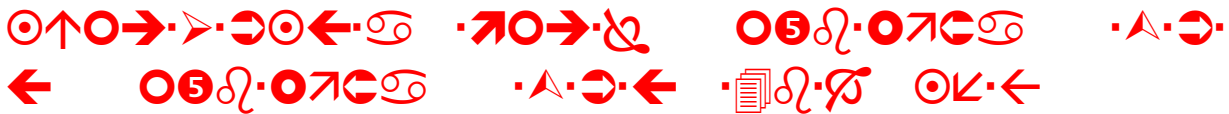
şekli:

Meâli: Sahabî celil Hazret-i İbn-i Abbas rivayet ediyor: Resulullah ferman etmiş ki: "Dört sınıf veya dört çeşit ahlâk sahibleri, Allah'ın gazabı içinde sabahlar ve onun kahrı içinde akşamlarlar." Ben sordum: "Onlar kimlerdir yâ Resulallah?" Ferman etti ki: "Kadınlara benzemeye çalışan erkekler ve erkeklere kendini benzeten kadınlar..." (Ve hadîsteki diğer üç maddeler...)

* * *

868-

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 150

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2237; Sahih-i İbn-i Hibban 8/506; Şerh-üs Sünne - Begavî 13/144; Cem'-ül Fevaid 2/700; El-Feth-ül Kebir 1/121 ve 137 İbn-i Hanbel ve Daremî'den nakil; Kenz-ül Ummal 3/559; Müsned Ebu Davud-u Tayalisî 1/36

Zabıt şekli: Sahih-i Müslim'in hadîsi:

Meâli: Bir adam dese ki: "İnsanlar helâk oldu, insanlar battı." İşte asıl insanları helâk eden onlardır."

* * *

sh:» (R.k.k: 828)

869- «Takarrur etmiş usûldendir; akıl ve nakil taâruz ettikleri vakitte, akıl asıl i'tibar ve nakil te'vil olunur. Fakat o akıl, akıl olsa gerektir.»

Daha sonraları İmam-ı Fahreddin-i Razî ve İmam-ı Gazalî gibi pek çok muhakkik zâtlar, aynı yolda kanaat izhar etmişlerdir.

* * *

872- «Seyyid olan değilim, olmayan seyyidim, dese, haram ve günah olduğu...»
Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 195; Muhakemat sh: 52

Me'hazler: Bu hususta vârid olmuş topluca hadîsleri bir arada görmek isteyenler, İbn-i Hacer-il Heysemî El-Mekki'nin Es-Savaik-ul Muhrika eseri sh: 240; ve Şa'ranî'nin Levahik-ul Envar eseri sh: 756-757 aralarına bakabilirler. Bu iki eser gibi, Nur-ul Ebsar ve Zehair-ül Ukba misillü eserlerde de aynı şeyler yazılıdır. Seyyid olduğu halde ecdadını inkâr ederek: "Ben seyyid değilim!" demekten başka da, herhangi birisi, nereden olursa olsun ecdadını inkâr etmesi kebahir günahlardandır. Bu husus ayrıca Kitab-ül Kebair - Zehebî ve Ez-Zevacir - İmam-ı Sübkî gibi eserlerde mevcûd olup büyük kebahirler içinde kayıtlıdır.

* * *

873- «Kıble ve Kâ'be öyle bir amûd-u nuranîdir ki; semavatı arşa kadar, zemini ferşe kadar takmış.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 199; Muhakemat sh: 57 (ve ayrıca "Küreviyet-i Arz" mes'elesinin izahında, aynı mevzu izah edilmiş) Şuâlar sh: 507

Me'hazler: Kâ'be-i Mükerrerme ve Kible hakkında bir çok sahih hadîsler vârid olmuştur ki; göklerde Beyt-ül Ma'mur isminde ve Arş-ı A'zam'ın alt hizasında yapılmış bir mescid vardır. Her gün yetmiş bin melâike onu tavaf eder. Yerdeki Kâ'be ve Mescid-ül Haram dahi, gökteki o beytin tam hizasında olarak yerdedir.

Bu mevzudaki hadîsler, Tûr Sûresi âyet: 4

﴿لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا مِنْ حَيْثُ يُدْعَىٰ عَلَيْهِمْ فِي الدُّعَاءِ وَلَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لِقَاءَ رُسُلِهِمْ لَئِنْ دَعَوْا إِلَىٰهَا يَلْقَآهُمُ الْعَذَابُ الَّذِي يَدْعُونَ إِلَيْهَا إِنَّهُمْ عَنْهَا مُنْجَبُونَ﴾

tefsirinde bir çok hadîsler getirilmiştir. Meselâ: Tefsir-i İbn-i Kesir 4/210-211; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 6/117-118 sayfalarına bakılabilir.

* * *

874- «Her akşam güneş Arş'a gider, secde eder, izin alıyor, sonra geliyor.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 201; Muhakemat sh: 60

Me'hazler: Sahih-i Buharî 3/131 ve 9/153, 155; Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 1321; Sahih-i Müslim 1/137-139; Sahih-i İbn-i Hibban 8/9; Şerh-üs Sünne - Begavî 15/94; El-Feth-ül Kebir 1/30 ve 3/375 İbn-i Hanbel ve Kütüb-ü Sitte'den nakil; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 1/109; Cem-ül Fevaid 2/256

Me'hazler (Sadece Resul-i Ekrem'in mizahlarının hak olduğuna dair hadîs me'hazleri):

Müsned-ül Firdevs 1/56; Feyz-ül Kadir 3/13; El-Feth-ül Kebir 1/458 Taberanî'den nakil; Kenz-ül Ummal 3/648 ve 650; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 12/13443 ve El-Evsat 1/999

sh:» (R.k.k: 831)

Zabıt

şekli:

Meâli: "Ben de mutlaka mizah yaparım. Yani şaka ederim. Fakat yalnız hak olan şeyi söylerim."

* * *

877- Kaf Dağı ve mes'elesi... «Ben Kaf'ın vücuduna cezmederim. Keyfiyetin ise havale ederim.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 203; Muhakemat sh: 63; Saykal-ül İslâm sh: 39

Me'hazler: (Not: Kaf Dağı hakkındaki rivayetlerin bazıları içinde İsrailiyata benzeyen ifadelerin varlığı mâlumdur.)

Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - Suyutî 5/101, 102

Zabıt şekli: İmam-ı Suyutî Hazretleri, Kaf Dağı hakkında vürûd etmiş bazı rivayetleri tefsirinde cem' etmiştir. İçlerinde akla en uygunu, Abdürrezzak-ı San'anî'nin İmam-ı Mücahid'den naklettiği şu rivayettir: "Kaf, dünyayı ihata etmiş bir dağdır."

Hazret-i Üstad da, Kaf Dağı mes'elesinde ve ayrıca da dünyanın balık ve öküz üzerinde olduğu hakkındaki, uzun uzun şerh ve rivayetlerin içindeki bazı rivayetleri İsrailiyatın hurafelerini andıran bazı sözleri şeklinde olarak kabul etmiştir. Kaf Dağı mes'elesi hakkında gelen rivayetlerden, âhirki rivayet olan "Kaf Dağı dünyayı ihata etmiş." olanını kabul etmiş ve onu izah etmiştir.

Tefsir-i Hâzın ve Tefsir-i Keşşaf gibi kitaplarda Kaf Dağı hakkında daha geniş izah ve rivayetleri getirmişlerdir.

Bazı ehl-i keşfin Kaf Dağı hakkında sırf keşfe dayanan sözleri de vardır. Lâkin Hazret-i Üstad, o gibi ehl-i keşfin sırr keşfe dayanarak dava ettikleri gibi bir Kaf Dağı'nın dünyamızda bulunmasının mümkün olmadığını; olsa olsa, âlem-i misalde olanlara görünen şeyler olabileceğini, Onsekizinci Mektub'da gayet parlak bir tarzda izah etmiştir.

* * *

878-

(Bu hadîs mütevatirdir. Bak: Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 143)

880- «Yevm-i kıyamette derekât ve a'za-yu sâiresiyle birleşecek, dev-i acib-i Cehennem ehl-i isyana hücum edecektir.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 210; Muhakemat sh: 71

Me'hazler: Sahih-i Müslim 4/2184; Cem'-ül Fevaid 2/764; El-Feth-ül Kebir 3/407 Sahih-i Müslim'den nakil; ve daha bu hadîsin geniş me'hazleri için, Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 135'e dikkat et.

Zabıt şekli:

□□□□✓ □□□§□□ ✓ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□✓ □ □□□□ | §□□
✦↓✦←⊙↑✦↓ ✦↑⊙↑✦→✦❖⊙□ □↔⊙⊙⊙✦↑✦⊙↓
sh:» (R.k.k: 833)

Meâli: "Kıyamet günü Cehennem getirilip mahşerdeki insanlara gösterilecektir. Onun yetmiş bin halkası olup her bir halkada yetmiş bin halat bulunacak. Her bir halatı yetmiş bin melâike tutmuş olacak."

* * *

881- «Hem de Cehennem'in bir kısmı zemheridir. Zemherir ise, bürûdetiyle yandırır... Demek, umum meratibi ihtiva eden ateşin bir kısmı da zemherirdir.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 211; Muhakemat sh: 71

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/764; Müsned-ül Firdevs 2/368; Tarih-ül Kebir - Buharî 4/75; Sünen-i Daremî 2/340; El-Feth-ül Kebir 1/186 (Kütüb-ü Sitte'nin her altı kitabından ve bir de Muvatta'dan nakil); El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe 7/51

Zabıt

şekli:

•□•←•⊙ ○○○•⊙ ○↓ ✦⊙•⊙•⊙•⊙•⊙ ✦→○○□
•⊙ ↔•⊙⊙⊙ ○⊙•⊙•⊙•⊙•⊙ ○□•→•■•⊙⊙⊙
□□□□✓ □□□□□□ □□□□□□
✦⊙⊙⊙⊙•⊙•⊙•⊙•⊙•⊙ ↔⊙⊙ •4•□•✦•✦ ○✦•⊙•■○
□□✓ □□□□ §□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □
□□□□□□□□ □□□✓ □□□□□□□□□□ □□□□
□□□□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□ □□□□✓ □□□□ □□□□□□□
✓ □□□□□□□□□□ □□□□

Meâli: "Cehennem Rabbisine şikâyetinde bulundu, dedi ki: "Yâ Rab! Benim bir kısmım diğerlerini yemektedir." Cenab-ı Allah ona iki nefes almasına izin verdi. Bir nefesi kışta ve bir nefesi de yazda... İşte yazın en şiddetli sıcak zamanı Cehennem'in nefesinden olduğu gibi, kışın da şiddetli, zemherir soğugundandır.

* * *

882- □□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

(Molla Halil-i Siirdî)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 220; Muhakemat sh: 83;

Ar. Saykal-ül İslâm sh: 53

Me'haz: Neh-ül Enam - Molla Halil-i Siirdî sh: 4

Zabıt

şekli:

□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
✓ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□

Meâli: Unsurlar dört tanedir. Bu unsurlardan birisinden melâikeler halk olunmuştur. Melâikeler dahi ins ve cinn gibi bu unsurlardan birisi olan Nur unsurundan mahlûkturlar.

* * *

883- «Söylenene bak, söyliyene bakma!..»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 245; Muhakemat sh: 111 ve daha Nur'un

sh:» (R.k.k: 884)

Mesnevî-i Nuriye gibi sair yerlerinde varsa...

Me'hazler: Keşf-ül Hafâ 2/361; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 181 Tarih-i Sem'anî'den nakil; İ's'af-ür Ragibîn sh: 178; Kenz-ül Ummal 16/197

Zabıt şekli: İmam-ı Ali'nin sözü olarak: □

□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□
□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□□

Meâli: "Kim söylüyor diye bakma, neyi söylüyor, ona bak!."

* * *

884- «Kitab-ı âlemin evrakıdır eb'ad-ı nâma'dud... ilh.» (Hoca Tahsin)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 264 ve Mektubat sh: 288; Muhakemat sh: 134

Me'haz: Kamus-ul A'lâm - Ş.Sami 3/1628

Zabıt şekli: Hoca Tahsin, aslen Arnavut olup, Çamlık hattasının filat köylerinden birinde doğmuş. Fünûn-u cedidiye de Paris'te tahsil etmiş. Daha sonra Paris Sefaret İmamlığını yapmış. Sonra İstanbul'da Dâr-ül Fünûn Müdürlüğüne tâyin edilmiştir. Mücerred yaşamış olan bu zât, aynı zamanda iyi bir şâirdir. Yazdığı şiirleri bir araya getirerek tab' edilmiş değildir. Üstteki kit'a, onun şiirlerinden birisinin bir parçasıdır. Rumî 1291'de vefat etmiş, kabri Erenköy'dedir.

* * *

889- ﴿شَرِيَّةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ﴾

(Dinsiz bir dünyada hayır yoktur.)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 387; Hutbe-i Şamiye sh: 93

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir demediği gibi, me'hazlerde de aynı bu metin ile bir hadîs-i şerif bulunamadı. Ancak biraz sonra vereceğimiz bazı hadîslerin mânalarından iktibas edilmiş bir söz olduğu anlaşılıyor.)

Sahih-i Buharî 5/137, Kitab-us Salât 48, Cihad 34; Müsned-i Ahmed 3/37; Künûz-ül Hakaik, Câmi-üs Sagir'in kenarı 2/165

Zabıt şekli: (Yani, mânalarıyla bu sözü te'kid eden ve ona kaynak olan bazı hadîs-i şerifler:)

Buharî'nin hadîsi: Hendek günü, büyük gayretlerle çalışan sahabelerinin ziyade yorgunluklarını müşahede eden Resul-i Ekrem (A.S.M.)

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَمُ بِمَا فِي قُلُوبِكُمْ﴾

✓

yahut

﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَمُ بِمَا فِي قُلُوبِكُمْ﴾

ve diğer bazı hadîslerde ise; dünyanın ancak din ile, âhirete bakan amellerle hayırlı olabileceğini ifade ederler.

Meâlleri: "Maişet ve yaşamak ancak âhiretin maişetidir." Yahud da, "Hayır, ancak âhirete bakan hayırlıdır."

* * *

890- «Şeriat dairesinde ulü-l emre itaat farzdır.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 396; Hutbe-i Şamiye sh: 105 ve Tarihçe-i Hayat'ta sh: 666, şapka için Hazret-i Üstad rahatsız edildiği zaman 1952'de yazmış olduğu mektub

Me'hazler: Bu mes'ele evvelâ Kur'an'ın

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ﴾

↖

(Nisa Sûresi, âyet: 59) Âyet-i Kerimesi kat'î ve zâhir şekilde ona baktığı gibi, hadîslerde de izahlar ve bu âyetin tefsiri mahiyetinde ifadeler vardır. Ezcümle:

Sahih-i Müslim 2/1449; Cem'-ül Fevaid 1/448 ve 845; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 3696; El-Musannef - San'anî 11/335; Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 13/121 ve 122; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 18/324-551 (bir çok tariklerle aynı

sh:» (R.k.k: 837)

hadîsin ayrı ayrı lafızları ve kelimeleriyle)

Zabıt şekli:

yahut

 ifadeleriyle.

Meâlleri: "Allah'ın masiyetini netice verecek itaat olamaz. Bir mahlûka itaat yolunda, Hâlık'ın masiyeti irtikâb edilmez."

* * *

891-

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 405 Münazarat kısmı baş tarafı; Saykal-ül İslâm sh: 124

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 2/216 ve 3/5; Cem'-ül Fevaid 1/114 ve 798 ve 2/604; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/68 hadîs no: 1764 Aclunî uzun tahlillerde, bu rivayeti bir kaç Sahabî'den geldiğini kaydetmiş.

Zabıt şekli: Ebu Musa'dan (R.A.) rivayet: "Medine'de Ensar ile Muhacirler arasında; guslüm bir mes'elesi hakkında ihtilâf vaki' oldu. Ben onlara dedim: "Size şimdi ben gidip şifa verici bir cevap getireceğim." Ve kalktım, Hazret-i Âişe'ye (R.A.) gittim. İzin istedim, kendisine mes'eleyi sordum... Dedi: Yani "Bilene rastgeldin" diyerek, mes'eleyi Resulullah'tan nasıl duymuşsa veya görmüşse, bana nakletti.

* * *

892-

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh. 409 Münazarat kısmı.

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/6, 100 ve 3/157, 158 ve 197; Sahih-i Müslim 3/1459; Sahih-i İbn-i Hibban 2/11; Şerh-üs Sünne - Begavî 10/61; Cem'-ül Fevaid 1/829; El-Feth-ül Kebir 2/330, 331; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 5/4506 ve El-Evsat 2/1556; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/264 ve 265, 307 ve 2/495

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

□□□□✓ □▶ □□□▶ ✓ □ □□□□ □□□ □□□ □□□□ □
℞℞℞○↑○■·○↓○↶·◎ ○↶·↶ ◎□□↗○+↘○◎③·←
◎↑○>○○↻○<·↶ ■↻↻·◎ ◎↑○>○○↻○< ℞↓℞↻
℞↻↻

Meâli: "Her biriniz çobansız ve raiyyetinizden mes'ulsünüz..."

* * *

893- □↗□□□×□↻↻ □□□↻↻ □□□□ ✓↻↻ □□□□

sh:» (R.k.k: 838)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediye sh: 413 Münazarat kısmı.

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad bu söz için zâhiren hadîstir dememişse de, ehemmiyetli bir makamda kaydetmiştir.) Keşf-ül Hafâ 2/311

Zabıt şekli: □↗□□□×□↻↻ □□□□ □□□□□ ✓↻↻ □□□□

ifadesiyle... İmam-ı Sahavî demiş: "Hadîs olarak bunun bir senedine rastlamadım." Lâkin Hâfız Aclunî bunu uzunca tahkika tabi' tutmuş ve Taberanî-i Evsat'ta Ebu Emame'den mervî olan:

·○↓○↶·℞ ○◎·□·○↻↻↻○□ □↑○→·↻ ↻↗○↶◎
⑤↻·↶ ·↓·○→○+↶·✓◎↻ ↻↗○○↻↻◎③·○ ·+✓
□¥□□↑ □□ ↗↻↻↻↻ ↗↻↻↻↻↑ □□

hadîsi ile mânasının doğru olduğuna meyletmiş. Hadîsin mânası şöyledir: "İmamlarınıza ve reislerinize hakaretli söz söylemeyiniz. Bilâkis onlara salâh ile dua ediniz. Çünkü onların salâhı, sizin salâhınızdır."

Hem □↗↻↻↻↻↻↻ □□□□□↻↻ □□↻↻↻↻↻↻ ✓↻↻ □□□×
"Siz nasıl iseniz, ona göre başınıza adamlar gelir." ifadesi, mevzuumuzun başka bir tarafı ifade etmektedir.

* * *

894- «Salâhaddin-i Eyyubî'nin miskin bir hristiyanla muhakeme olması...»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediye sh: 432; Münazarat sh: 25

Me'hazler: İslâm meşhurlarından Salâhaddin-i Eyyubî (Bedir Yayınevi, 1964) Namık Kemal sh: 49

Zabıt şekli: Bir ermenî, Salâhaddin-i Eyyubî'ye karşı İslâm mahkemesinde dava açmış.. ve Salâhaddin mahkemeye çağrılmıştı. Mahkemede hasmıyla beraber ayakta durmuş ve Sultan Salâhaddin davayı kazanmıştı. Ancak Salâhaddin, hasmının onu mahkemeye çağırmasından dolayı, ona minnettar olmuş ve ona ikramlarda bulunmuştur. Bu ise, onun fevkalâde samimiyetini göstermiş. Bu hususta kendisi o Ermeni'ye demiştir ki: "Benim Allah'ın emirlerine karşı baş eğmeme sebep olduğun için sana medyunum." diyerek ona ihsanlar ve hediyelerde bulunmuştur.

* * *

895- □□□□✓ □□□□✓ □□□□□□□□ ✓ □□□✓ □ □□□

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 435; Münazarat sh: 28; Saykal-ül İslâm sh: 177
Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 151; Müsned-i Firdevs 3/515; Feyz-ül Kadir hadîs no: 8921; El-Feth-ül Kebir 3/144 ve 224; Fevaid-ül Mecmua - Şevkânî sh: 213; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2177

sh:» (R.k.k: 839)

Zabıt şekli: Hatib-i Bağdadî'nin İbn-i Mes'ud (R.A.)'dan rivayeti şöyledir:

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

veya

□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

Meâlleri: "Kim ki, bir zimmîye eziyet ederse, ben onun hasmı olurum. Ve ben kimin hasmı olursam kıyamet gününde onu hesaba çekerim."

İkinci hadîsin meâli: "Kim ki bir zimmîye bir tokat vurursa, kıyamet gününde, ateşten kamçılarla onun haddi ondan alınır."

* * *

896- □□□□□□□□ ✓ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
(İki def'a tekrarlanmış.)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediîye sh: 438; Münazarat sh: 32

1- "Helâli talep etmek, her müslümanın üzerine vâcibdir."

2- "Ancak bir adam helâl mal kazanır, o maldan yedirir ve giydirir ise, bunun gerisinde kalan, ona yalnız Allah'ın hakkı olan zekât kalmış olur."

sh:» (R.k.k: 840)

3- Resulullah'a sorulmuş: "Amellerin en iyisi hangisidir?" Ferman etmiş: "Kişinin kendi eliyle kazancıdır ve bir de şer'î olan her bir alışverişidir."

4- "Doğru, dürüst ve emîn olan tâcir, Peygamberler ve şehidlerle beraberdir."

5- "Allah (C.C.) çalışan ve kazanan mü'minleri sever."

* * *

897- «Peygamber'in Arap müşriklerinden muâhid ve halifleri vardı, beraber kavgaya giderlerdi.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 437; Münazarat sh: 30

Me'hazler: Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/236-242

Zabıt şekli: İmam-ı Tahavî bu mes'eleyi genişçe tahlil ettiği için, başka me'haz vermeye gerek duymadık. Tahavî Hazretleri, bir çok sahih kaynaklardan rivayetler geliştirerek, şöyle hükme bağlamış ki: Şimdi de kâfirlerden yardım istenebileceğini ve eğer bir müşrik kendiliğinden gelip müslümanlara yardım etmek istese reddedilemeyeceğini, kabulünde bir beis olmadığını; amma müslümanlar, kendileri gidip, müşrik kâfirlerden yardım istiyemeyeceklerini kaydetmiştir. Lâkin ehl-i kitaptan ise, yardım da istenebileceğini, dostluk da kurulabileceğini kaydetmiştir.

* * *

898- «Faraza bazılarının altında büyük bir fenalıkları varsa da, hücum edilmemek gerektir. Zira çok fenalık var ki, iyilik perdesi altında kaldıkça ve perde yırtılmadıkça, ondan tegafül edildikçe, mahdut ve mahsur kaldığı gibi; sahibi de perde-i hicab ve haya altında ıslahına çalışır. Lâkin vaktaki perde yırtılsa, haya atılır, hücum gösterilse, fenalık fena tevessü' eder.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 441; Münazarat sh: 36; Emirdağ L.I sh: 108 ve daha Nur'un sair yerlerinde bu mâna etrafında bulunabilen hükümler...

Me'hazler: Kenz-ül Ummal 3/71 ve 79 Taberanî-i Evsat'tan nakil; Beşyüz Hadîs - Ömer Nasuhî Bilmen sh: 41 hadîs no: 60; El-Feth-ül Kebir 1/106; Feyz-ül Kadir 1/336 hadîs no: 581

900-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَارْحَمْهُم اِنَّكَ اَرْحَمُ الرَّحِیْمِیْنَ

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 459; Münazarat sh: 69

Me'hazler: Türkçe Tercüme Buharî hadîs no: 13; Müsned-i Ebu Davud-u Tayalisi 1/24; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/479; Sahih-i Müslim 1/67; Sahih-i İbn-i Hibban 1/209; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/236; Tirmizî kitab: 38, bab: 10; Nesaî kitap: 47, bab:2, 4; Müsned-i Ahmed 3/172, 174, 192, 200, 202, 207, 208, 213, 226, 227, 228 ve 230; El-Feth-ül Kebir 3/351; Tayalisi hadîs no: 2131

Zabıt şekli: Buharî, Müslim ve sair Kütüb-ü Sitte'nin hepsinde zabtı aynendir. Rivayetler, en çoğu Hazret-i Enes bin Mâlik'tendir.

Meâli: Sizin biriniz hakikî mü'min olmaz. Tâ ki, kendi nefsi için sevip arzu ettiği şeyi, mü'min kardeşi için de sevip istemedikçe."

* * *

sh:» (R.k.k: 842)

901-

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَارْحَمْهُم اِنَّكَ اَرْحَمُ الرَّحِیْمِیْنَ

(İki def'a tekrarlanmış.)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 460; Münazarat sh: 71; Saykal-ül İslâm sh: 239; Hutbe-i Şamiye sh: 44; Tercüme Mesnevî (Abdülkadir) sh: 356; Tarihçe-i Hayat sh: 95

Me'hazler: Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/196

Zabıt şekli: Hâfız Aclunî: "Bu söz, usûl-i Şeriat kaidelerinden

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَارْحَمْهُم اِنَّكَ اَرْحَمُ الرَّحِیْمِیْنَ

âyetiyle

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَسَلَّمَ وَارْحَمْهُم اِنَّكَ اَرْحَمُ الرَّحِیْمِیْنَ

hadîsinin mânalarından muktebestir." demiş.

Âyetin Meâli: Elinizden geldiği kadar Allah'a karşı takvada bulununuz.

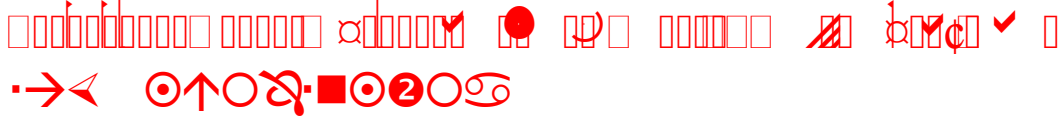
Hadîsin Meâli: "Senin elinden geldikçe, Allah'a karşı ittika'da bulun."

* * *

902- Ehven-üş şerreyn.. yahut, ehven-üş şerr hakikatı...

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 462; Münazarat sh: 75; Emirdağ Lâhikası-II sh:

904-

(İkinci cümle'nin mânası: "Efendine efendilik taslama!..")

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 470; Münazarat sh: 88

Me'hazler: Bu iki cümleden birincisi, bir âyet-i kerimedir. Hûd Sûresi, âyet: 122 ve Şûra Sûresi âyet: 15

İkinci cümlesi ise, sahih hadîslerden muktebestir. Meselâ: Sahih-i Buharî 8/72; Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 2/589

Zabıt şekli:

Meâli: "Efendinize, büyü'nüze hürmet ediniz ve kıyam ediniz. Onun aksi ise, haddi tecavüz edip, efendisine efendilik taslamaktır."

* * *

905- «Sevad-ı a'zama tâbi' olmalı.»

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 548

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/151; Müsned-ül Firdevs 1/411 ve 5/258; El-Feth-ül Kebir 1/375; ve daha bir çok sahih me'hazler verilmesi mümkündür...

Zabıt

şekli:

Meâli: "Allah'ın eli, (yani muvaffakiyeti) yardım ve nusreti, cemaatle beraberdir. Öyle ise sevad-ı a'zama, yani büyük cemaat kitlesine tâbi' olunuz ve katılınız!.."

* * *

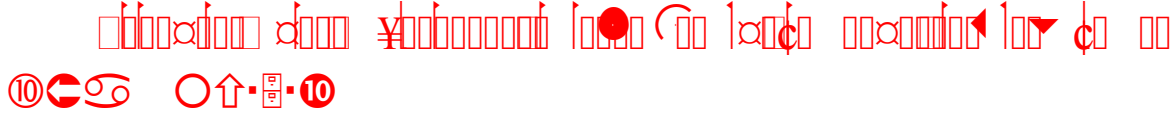
906- «İnsan her an havaya, hergün gıdaya, her hafta ziyaya, her ay nisaya, her sene devaya muhtaç ve hem fakirdir.»

sh:» (R.k.k: 884)

Risalede yeri: Âsâr-ı Bediyye sh: 596 ve Lemaat eserindeki aynı mevzu' ...

Me'hazler: (Not: Bu mes'elenin sadece bir maddesi olan "her ay nisaya muhtaçtır" hükmü için me'hazler verilecek. Sair maddeler açık ve bedihî olduğu için me'haz vermeye gerek duyulmadı.)

Müsned-ül Firdevs 5/521; Züher-ül Firdevs 4/399 merfu' senediyle; Kenz-ül Ummal hadîs no: 4867; Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/1012

Meâlleri: "Güzel olan sükût ve iktisad, Nübüvvetin yirmibeş cüz'ünden bir cüz'dür."

Edeb-üd Dünya Ve-d Din Risalesi, israf ve tebziri ana kaideleriyle şöyle ta'rif etmiş: "Bil ki! İsrâf ve tebzir mânaca bazen birbirinden ayrılırlar. İsrâf odur ki; hukukun ölçülerine karşı câhil bulunmaktadır. Tebzir ise; hukukun mevkilerine karşı câhilliktir. Elbetteki ikisi de mezmumdur."

İkinci bir hadîsin meâli: "Ey Mü'minler! Allah'ın zikri içinde olmayan sözleri çok yapmayınız. Çünkü fazla söz, kalbe kasavet verir."

Üçüncü hadîsin meâli: "Kişinin müslümanlığının güzelliği az konuşmasındadır."

Dördüncü hadîsin meâli: "Adamın namazının uzunluğu ve kısaca va'z ve hutbe söylemesi, onun fıkıh ilminin derinliğini gösterir."

İşte bu hadîslere göre, nasıl ki malda, amelde ve sözde sadaka oluyorsa; elbette israf dahi malda, hareket ve fiilde ve bir de kelâmda olacaktır.

* * *

sh:» (R.k.k: 846)

TARİHÇE-İ HAYAT'IN ZÂİD HADİSLERİ

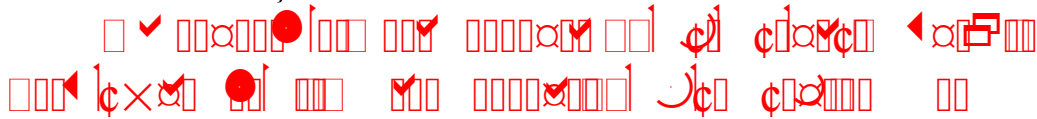
910- Yemek için yaşamak değil, yaşamak için yemek...

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat Önsöz, Ali Ulvî'nin yazısı sh: 14

Me'hazler: (Ali Ulvî Efendi her ne kadar bu sözü bir Fransız şâirine mal etmişse de, sözün aslı İmam-ı Ali'nindir.)

Müntehabad Min Kelâmi Emir-il Mü'minîn Ali (R.A.) sh: 102

Zabıt şekli:

Meâli: "Yemek için yaşamayı değil, hayat bulmak için yaşamayı, yani gıda alarak hayatta kalmayı talep et!.."

* * *

911-

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat sh: 34

(Not: Tarihçe-i Hayatlarda bu sahih hadîs-i şerifi, ilk evvelâ Hazret-i Üstad'ın yeğeni merhum Abdurrahman: "İmam-ı Gazalî'nin İhya-u Ulûm'unda, tasavvuf nokta-i nazarında... kaidesine ittibaen... ilh." diye yazdı. Sair Tarihçeler de aynen öyle kaydettiler. Halbuki bu hadîs-i şerif, başta Buharî olmak üzere, Kütüb-ü Sitte'de ve sair sahih olan hadîs kitaplarında mütevatir gibi bulunmakla; sadece tasavvufî bir kaide değil, aynı zamanda İslâm'ın muhkem düsturlarındandır.)

Me'hazler: Sahih-i Buharî Buyu', bab:3; Sünen-i Daremî Mukaddeme kitab:22, bab:2; Müsned-i Ahmed 3/152; Şerh-üs Süne - Begavî 8/17; Cem'-ül Fevaid 2/374; İhya-u Ulûm-id Din 1/12; Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 84; Müsned-ül Firdevs 2/217-218; El-Feth-ül Kebir 2/83 ve 111 Taberanî'den nakil; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 2773; Müstedrek-ül Hâkim 2/3 ve 4/99; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 2/11; Levakih-ul Envar - Şa'ranî sh: 303 ve 495; Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 62; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/2708 ve 2711; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/406

Zabıt şekli: Buharî'nin hadîsi:

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

sh:» (R.k.k: 847)

بِشْرٍ مِّنَ الْمَرْءِ يَأْتِيهِمْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ
 أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى
 مِّنْ رَبِّهِمْ أَوْ فِي سَبْعِينَ نَجْوَى مِّنْ رَبِّهِمْ

Meâli: "Helâl ve haram birbirinden açık olarak ayrılmıştır ve bellidir. Ancak bazan aralarında birbirine benziyen işler bulunabilir. Kim ki, kendisine şüpheli gelen şeyi terkederse, belli günahları terketmiş sayılır. Ve kim ki, kendisine şüpheli görünen şeyleri yapmaya cür'et ederse, onun, belli ve açık olan ve Allah'ın yasakladığı bölgeye girmesi an mes'elesi olur. Her kim Allah'ın yasakladığı hudut etrafında otlarsa, onun o hududun demiştir ki: "Ben takvadan daha kolay hiç bir şey görmedim. Çünkü hadîs-i şerif diyor ki: "Şüphelendiğin şeyden kaç, tâ şüphesiz ve açık şeyi buluncaya kadar..."

* * *

912- «Bediüzzaman, rivayetlerde gelen eşhas-ı âhîrzamanana ait haberlerin mühim bir kısmını ve Hürriyet'ten evvel İstanbul'da te'vilini söylediği hadîslerin ihbar ettiği âhîrzamanın dehşetli şahıslarının Âlem-i İslâm ve insaniyette zuhur ettiğini görür. Ve yine gelen rivayetlerden; onlara karşı çıkacak ve mukabele edecek olan Hizb-ül Kur'an hakkında: "O zamana yetiştiğiniz zaman, siyaset cânibiyle onlara galabe edilmez. Ancak manevî kılınc hükmünde i'caz-ı Kur'an'ın nurlarıyla mukabele edilebilir." tavsiyesine mûraatla... ilh.»

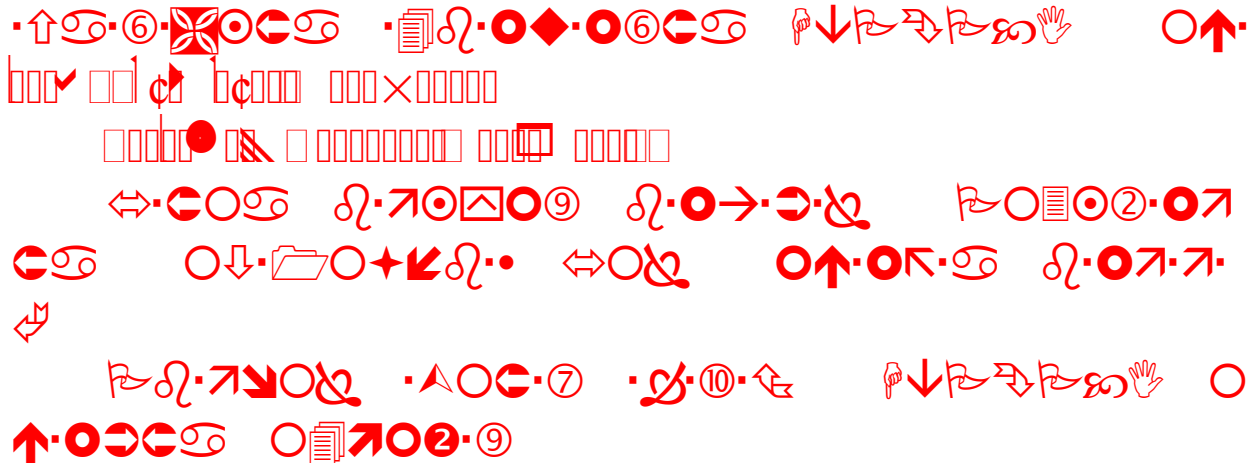
Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat sh: 147

(Not: Hazret-i Üstad'a atfedilen ve "Rivayetlerde gelen" ifadesiyle, hadîslere dayandırılan bu hüküm, kesin şekilde Hazret-i Üstad'dan mervî olup olmadığını bilmiyoruz. Tarihçe'yi hazırlayan Nur Talebelerinin bu mevzu'daki ifadelerinde, Hazret-i Üstad'dan duyduklarını da yazmış değillerdir. Belki de bu talebeler, Hazret-i Üstad'ın bu mes'eledeki umumî ahval ve hareketlerinden bunu böyle anlamış olabilirler ve bu tarz bir ifade ile umumî ve mutlak olarak kaydetmişlerdir. Çünkü, âhîrzaman eşhası hakkında gelen hadîs-i şeriflerde: "Siyaset cânibiyle onlara galebe edilmez, ancak manevî kılınc hükmünde i'caz-ı Kur'an'ın nurlarıyla mukabele edilebilir." ifadeleri sarihan ve zâhîren bulunmamaktadır. Bununla beraber bu mes'ele, bazı hadîslerin sıyak ve sibak ve müstetbeat-üt terakib gibi mânalarından bir te'vil yoluyla çıkarılması mümkündür.)

Me'hazler: İbn-i Mace 2/1356 hadîs no: 4075; En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/85, 86

Zabıt

şekli:

915-

↔○○○⑨ ○○○○⑨ ○○○○⑨ ○○○○⑨ ○○○○⑨ ○○○○⑨ ○○○○⑨
○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat sh: 300 ve 691; Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 55, 164 ve 178.. ve daha sair risalelerde varsa...

Me'hazler: (Not: Bu cümleler Kur'an'ın âyetlerinde ayrı ayrı şekilde bulunduğu halde, Hadîs-i Şeriflerde aynı bu metin ve lafızlarla bulunamadı.)

Evvelâ: Kur'an-ı Kerim ○○○○○○○○ ○○○○○○○○ ○○○○○○○○ ○○○○○○○○ ○○○○○○○○
eserleriyle, mü'minleri her zaman hamd ve şükre sevkeder. Bu numaradaki mes'ele veya Arapça cümleler, Kur'an'ın iki ayrı ayrı âyetleridir. Baştaki "Elhamdülillâh" kelâmı ise, zaten Kur'an'ın bir çok yerinde mevcuttur. "Elhamdülillâh"ın Kur'an'da bulunduğu bazı Sûreler: Meselâ, En'am Sûresi âyet:45, A'raf Sûresi âyet: 43... ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○
ise Neml Sûresi âyet: 40'tadır.

* * *

916- «Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber...»

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat (Kastamonu Hayatı Bölümü) sh: 303; Kastamonu Lâhikası sh: 148

Me'hazler: (Bu hüküm bir hadîsin öz metni olarak değil, bir kaide-i şariat olarak mevcuttur.)

sh:» (R.k.k: 850)

Hukuk-u İslâmiye ve Istılahat-ı Fıkhiyye - Ömer Nasuhî Bilmen 1/625

Zabıt

şekli:

○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○
→○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○

Meâli: "Def-i mefasid, celb-i menafi'den evlâdır." Ve bunun ispat ve delilleri, aynı me'hazde genişçe olarak hadîs ve âyetlerden yapılmaktadır.

* * *

917- ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○ ○○○○○○

(Nur Talebelerinin ifadelerinde)

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat sh: 331

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/171; Keşf-ül Hafâ 1/452 (Beyhakî'nin El-Medhal eseriyle, Müsned-ül Bezzar'dan merfûan nakil. İmam-ı Bezzar bu hadîs için, "Senedi sahihtir" demiş.) ... Hem ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○ ○○○○
bölümü olan 698 no.da bu mevzu ile ilgili bazı hadîslerin me'hazleri verilmiş. Müracaat olunabilir.

Zabıt

şekli:

Meâli: "Said odur ki, annesinin karnında iken Said ola..."

* * *

918- Şapka, yahudî ve hristiyan papazlarının kıyafeti olduğu...

Risale-i Nur'da geçtiği ifadeyle: «Bana denilse ki: "Sen yahudî ve hristiyan papazlarına benziyeceksin, onlar gibi başına şapka giyeceksin.. bütün İslâm ülemasının icmaina muhalefet edeceksin. Yoksa ceza vereceğiz."»

Risalede yeri: Tarihçe-i Hayat sh: 666 ve (1953'te verildiği Samsun Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildiği müdafaanamesinde ve aynı tarihlerde Samsun'da münteşir Büyük Cihad Gazetesi'nde de neşredildi.)

Me'hazler: Şuab-ül İman - Beyhakî 3/339; El-Musannef- İbn-i Ebi Şeybe 5/313; Müsned-i Ahmed 2/50 ve 92; Mecma-uz Zevaid 6/49; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 1/88; Sahih-i Buharî ta'likan 3/230; Feyz-ül Kadir 3/203

Zabıt

şekli:

Hadîsin

son

kısmı

olarak

Meâli: "Kendini herhangi bir kavmin kıyafetine koyan ve ona benzemeye çalışan kişi, o kavimdendir."

* * *

sh:» (R.k.k: 851)

BARLA LÂHİKASI ZÂİD HADİSLERİ

919-

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 153

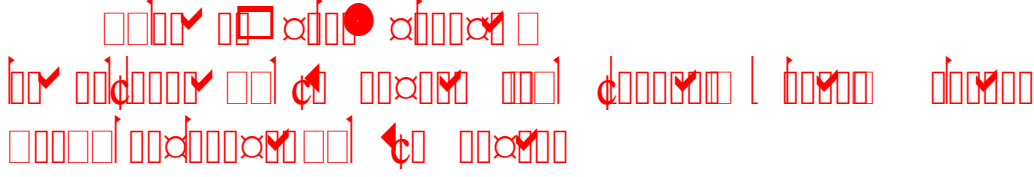
Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/270; Kenz-ül Ummal hadîs no: 5873; Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur 2/225; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn 9/211 ve 448; Feyz-ül Kadir hadîs no: 4361 Hâkim-i Tirmizî ve İbn-i Lâl'dan nakil, İmam-ı Suyutî de sıhhatine hükmetmiş. Nevadir-ül Usûl - Hâkim-i Tirmizî sh: 226

Zabıt şekli: Aynendir.

Meâli: "Hikmetin başı Allah korkusudur."

* * *

Zabıt şekli:

Ve

Meâli: İlimlerin en efdali "Lâilâheillallah"dır. (Yani, tevhid hakikatının marifetidir.) Duaların en efdali de, istiğfardır...

Ve ikinci hadîsin meâli: "Amellerin en efdali, Allah'a imandır."

* * *

922- «Zât-ı Ahmediye'nin (A.S.M.) zuhuru zamanında yıldızların çokça düşmesi ve şahabların kayması hâdisesi...»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 287 ve keza Mektubat sh: 178

Me'hazler: (Bu haber ve hâdisе hakkındaki rivayet me'hazleri 535 numaralı bölümde de geçtiği halde, burada yine bazı me'hazler veriyoruz:)

Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 3/94 ve 111; Kenz-ül Ummal 12/400; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 2/307; El-Hasais-ül Kübra - Suyutî 1/274 ve bu makamda bir çok me'hazler görmek için Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 119

Zabıt şekli: Hülâsa olarak aynen Üstad'ın kaydettiği gibidir ki, hem velâdetinin gecesinde, hem de vahyin ilk nüzûlü zamanlarında göklerde şahapların kayması hâdisesi çok garib şekilde görülmüştür.

* * *

923- «Nur'un Ahmedî (A.S.M.) cebhe-i Âdem'den (A.S.) tâ Zât-ı Mübarekine müteselsilen tezahür edip, neşr-i nur ederek intikal ede ede, tâ zuhur-u etemle kendinden cilveger olmuştur.»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 324; El yazma Rumazat-ı Semaniye Hâfız Ali sh: 265; İlk Teksir Mektubat (İki cildlik) İkinci Cild, Fihrist kısmı.

Me'hazler: (Not: Bu mes'ele, Lelâke hadîsi münasebetiyle 17 no.lu kısımda me'hazleri verilmiştir. Oraya da bakılabilir. Burada yine bazı me'hazler, nümûne için veriyoruz.)

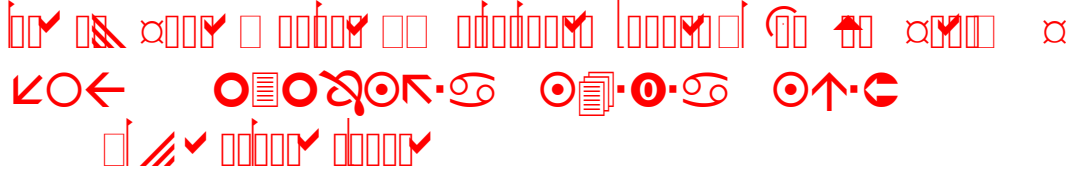
El-Metalib-ül Âliye 4/177; Kenz-ül Ummal 12/427; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/413; ve daha bazı tefsirlerde İbn-i Abbas'tan rivayet edilen

sh:» (R.k.k: 853)

âyetindeki mânasının bir vechesi bu hakikatı dahi işareten ifade ettiğini yazmışlardır.

Zabıt

şekli:

Meâli: "Tâhir ve mutahher sulblerden pâk ve temiz rahimlere intikalim devam etti!.."

* * *

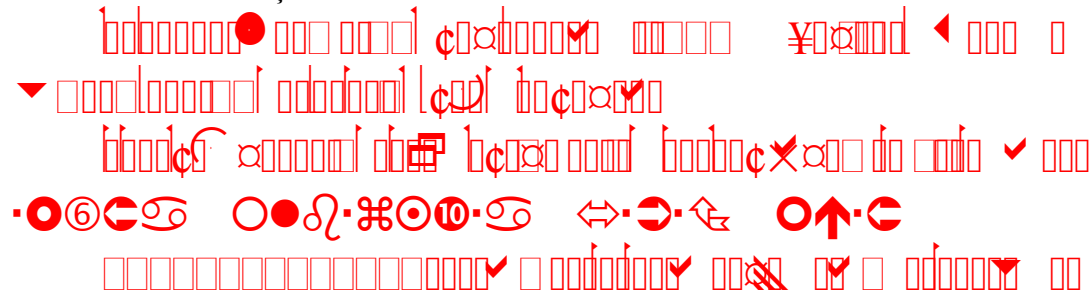
924- Mübah ve ibahe mes'elesi...

Risale-i Nur'da geçtiği şekliyle: «Ey insan ve ey nefsim, muhakkak bil ki: Cenab-ı Hakk'ın sana i'nam ettiği vücudun, cismin, a'zaların, malın ve hayvanatın ibahadır, temlik değildir. Yani, istifaden için kendi mülkünü senin eline vermiş, istifade et diye ihabe etmiş. Senin gibi idare etmekten hakikaten âciz ve tedbirden cidden câhil bir şahsa temlik etmemiş.»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 327

Me'hazler: El-Feth-ür Rabbanî - Abdülkadir-i Geylanî sh: 184; Hukuk-u İslâmiye ve Istılahat-ı Fıkhiye - Ömer Nasuhî Bilmen 1/298

Zabıt şekli: El-Feth-ür Rabbanî'deki ifade:

Meâli: "Allah için sevenler, elbette kendilerini misafir addederler. Misafir ise, ev sahibinin izni olmadan, yemek, içmek ve giymek ve saire hallerde serbest değildir ve olmamalıdır."

Hukuk-u

İslâmiye'deki

ifade:

Hadîslerde, yedi kebaîr bir kaç şekilde sıralanmıştır ve gayet meşhurdur. Aynı bir şeyler yazmaya gerek duymadım. Bazı rivayetlerde Hazret-i Üstad'ın kaydettiğinin -bid'at mes'elesi hâriç- diğerleri aynendir.

* * *

926- «Gavs-ı A'zam gibi, memattan sonra hayat-ı Hıziriyeye yakın bir nevi hayata mazhar olan evliyalardan vardır. Gavs'ın hususî İsm-i A'zamı "Ya Hayy" olduğu sırrıyla, sair ehl-i kuburdan fazla hayata mazhar olduğu gibi, gayet meşhur Ma'ruf-u Kerhî denilen bir Kutb-u A'zam.. ve Şeyh Hayat-ül Harranî denilen bir kutb-u azîm Hazret-i Gavs'dan sonra, mematları hayatları gibidir. Beyn-el evliya meşhur olmuştur.»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 336

Me'hazler: Et-Tabakat-ül Kübra - Şa'ranî 1/132; El-Kalaid-ül Cevahir Fi-Menakıb-ı Es-Seyyid Abdülkadir sh: 115

Zabıt şekli: Tabakat adlı bütün kitaplarda, vefatlarından sonra, ehl-i tasarruf olan evliyaların dört tane olduğunu ve bunların dördüncüsü Şeyh Ukayl-i Bumbucî olduğunu yazmışlardır. Lâkin Hazret-i Üstad dördüncüyü

sh:» (R.k.k: 855)

burada kaydetmemiştir. Olabilir ki, bu hususta Hazret-i Üstad'ın bir kanaatı vardır.

* * *

927- «Yemen İmamı olan Zeydîler Seyyidi hakkındaki sualiniz...

Meşhur İmam-ı Zeyd (R.A.) sâdât-ı azîmeden ve eimme-i Âl-i Beyt'tendir.. ve müsrif şiaları reddeden ve
deyip Hazret-i Ebu Bekir (R.A.) ve Hazret-i Ömer'den (R.A.) teberriyi kabul etmiyen ve o iki halife-i zîşanı, hürmet edip kabul eden bir zâttır.»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 338

Me'haz ve İzah: İmam-ı Zeyd (R.A.), Zeynel-Abidîn lâkab ve ünvanıyla meşhur-u âlem olan İmam-ı Ali'nin oğludur. Büyük babası Hz. Hüseyin (R.A.)'dır. Cedd-i A'lâsı İmam-ı Ali Radıyallahü Anhü ve Kerremallahü Vechehüdür. Hayat ve vefatı Hicrî 80-122.. 42 yaşında iken, şehid olmuştur. İmam-ı Zeynel-Abidîn dahi oğlu İmam-ı Zeyd gibi, bazı Iraklı Şiaların, Resulullah'ın (A.S.M.) en büyük üç halifesi hakkında dedikodu yapmaları üzerine, onlara:

⊙↑⊙←⊙⑨↻⊙⑤ ·●⊙⑩·↻ ·✓·↻ ⊙↑⊙➤↻⊙⊙ ⊙
↑·⊙↻↻⊙⊙ ·✓·⊙⊙·⊙ ·✓ ↔⊙⊙↻·↻ ⊙↻↻↻↻↻↻
⊙↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻
↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻ ↻↻↻↻↻↻

demiş. Yani: "Benden uzaklaşınız! Allah sizi mübarek etmesin, evlerinizi de o mübarekliğe yakın etmesin. Sizler hiç ehli olmadığınız halde İslâmı istihza ediyorsunuz..."

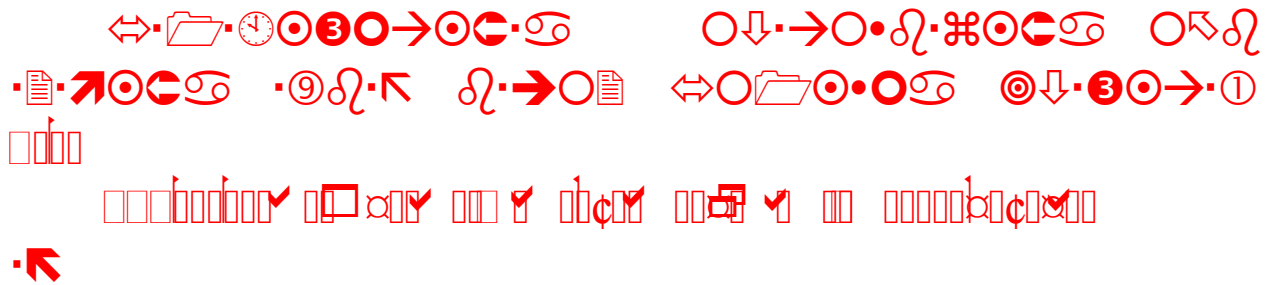
İmam-ı Zeyd (R.A.); ihya-i sünnet ile hakikî adaleti birleştirmek üzere, zulme ve zalemeye karşı cihad etmek için, Kûfe ehlinden biat aldı. Bir rivayette onbeş bin, başka bir rivayette kırk bin insan ona biat etti. Lâkin vaktaki huruc vakti geldi. Yani, Emevî ordusuna karşı cihad günü geldi. Şialar geldiler, kendisine sordular: "Ebu Bekir ve Ömer hakkında ne diyorsun?" dediler. O da: "Allah onlara rahmet eylesin. Ben ecdadımdan ve ehl-i beytimden hiç birisinin bunlardan teberrî ettiğini duymadım." deyince, onlar itiraz ettiler ve Hazret-i Ebu Bekir ile Hazret-i Ömer'e dil uzattılar. İmam-ı Zeyd ise, en muhtaç olduğu bir vakitte onları kovdu, "Gidiniz! Sizler râfisiniz!" dedi. Ve Emeviye ordusu ile sadece üçyüz kişilik bir kuvvetle harbetti. Emeviye ordusunu tam mağlub edeceği sırada, pusuda yatan bir Emeviye askeri, bir ok ile mübarek alnından vurdu ve İmam-ı Zeyd şehid oldu...

Me'hazler: El-İmam-ı Zeyd - Ebu Zehre sh: 58-59; El-Bidaye Ven-Nihaye - İbn-i Kesir 9/329-330

* * *

928- «Bir zât, def-i beliyât için istişfâ ve istişfa' için böyle demiş:

sh:»(R.k.k: 856)

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 344

Me'hazler: Mecmuat-ül Ahzab 3/505, Hizb-u Def-i Taun Duasından bir parça.

Zabıt şekli: Hazret-i Üstad "Harr" kelimesi yerine "Nar" kelimesini söylemekten başka, sair kısımları aynendir.

Meâli: "Benim için beş şey vardır ki, ben onlara veba ateşinin yaygın istilâsını söndürürüm. O beşler: Birisi, Mustafa'dır (A.S.M.), birisi de: Murtaza'dır (yani Hazret-i Ali) ve iki oğulları (yani Hasan ve Hüseyin R.A.) Birisi de: Hazret-i Fatıma'dır."

* * *

929- «Âlem-i misal, âlem-i ervahla âlem-i şehadet ortasında bir berzahdır. Her ikisine birer vecihle benzer. Bir yüzü ona bakar, bir yüzü de diğerine bakar.»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 345; ve daha Nur'un bu mânaya dair sair yerleri...

Me'hazler: Ez-Zühhd - İbn-ül Mübarek 1/144; Nehc-ül Belâga - İmam-ı Ali sh: 809; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/360 ve 485; El-İşâ'a Li-Eşrat-is Sâ'a sh:131 ve 159

Zabıt şekilleri: İmam-ı Ali'nin sözü:

Meâli: "Berzah âlemi, dünya ve âhiret ortasında bir âlemdir."
Diğer me'hazlerde ise, hem berzah hem de misal âlemlerinin genişçe izahları vardır.

* * *

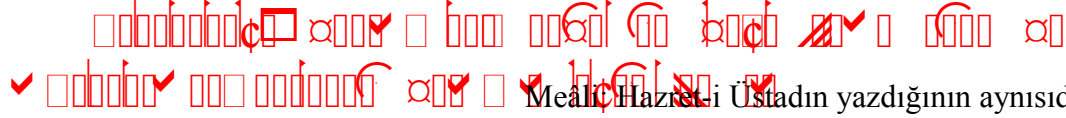
930- « ~~Arabic script~~ âyetine dair ~~Arabic script~~ سوالinize şimdi cevap vermeye vaktim müsaid değil, sıhhatini bilmiyorum. Fakat rivayet ediliyor ki; Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiş ki: "Oğlan çocuğunu seviniz!.." Demişler: "Kızları ne için istisna ettin?" Ferman etmiş ki: "Kızlar kendi kendini sevdirebilirler. Onlar fitraten sevimlidirler."»

Risalede yeri: Barla Lâhikası sh: 346

Me'hazler: El-Fetavi-l Hadîsiyye - Heysemî sh: 115; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/88; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/54

sh:»(R.k.k: 857)

Zabıt şekli:

Meâlî Hazret-i Üstadın yazdığıнын aynıdır.

Hadîs, muhaddislerce merfu' bir senedinin bulunamadığından söz edilmiştir. Ancak hadîs olarak muhafaza edilip gelmiştir.

* * *

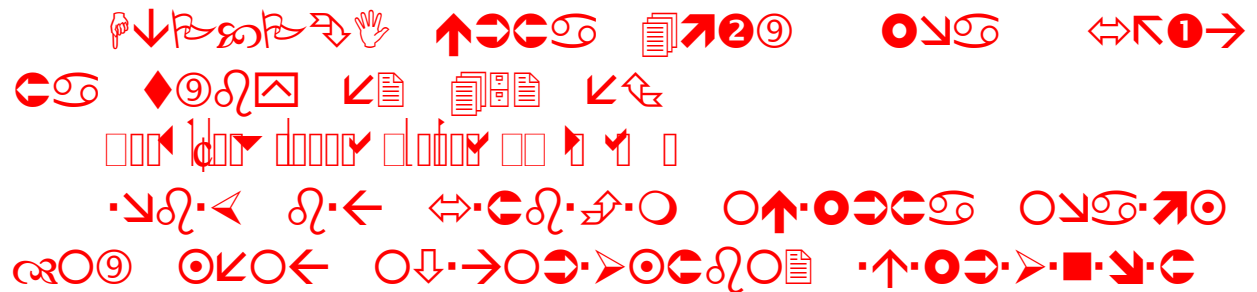
KASTAMONU LÂHİKASI ZÂİD HADİSLERİ

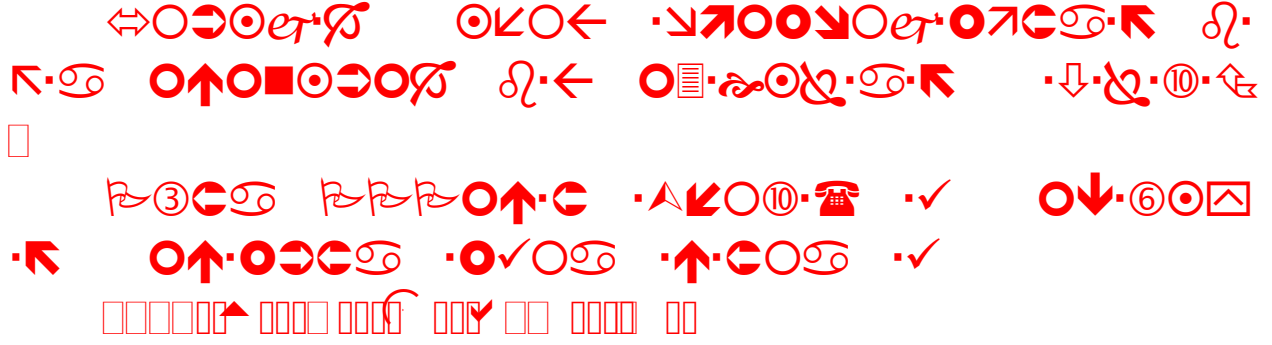
931- Âhîrzamanda bir şahsın hataları büyüyor, o adama münhasır kalmıyor.

Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 71-72 ve daha Nur'un sair yerlerinde aynı mâna varsa...

Me'hazler: El-Ezkâr - Nevevî sh: 296 Tirmizî, Muvatta-ı İmam-ı Mâlik ve İbn-i Mace'den nakil; El-Feth-ül Kebir 1/301 İmam-ı Mâlik, İbn-i Hanbel, İbn-i Mace, Hilyet-ül Evliya ve İmam-ı Hâkim'den nakil...

Zabıt şekli:

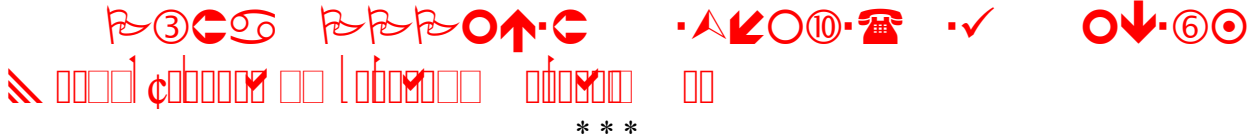

Meâli: Hâfız Rezin El-Abderî'nin mürsel olarak rivayet ettiği hadîs: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman buyurmuştur ki: "Günlerin en faziletlisi, Arefe günü-

sh:» (R.k.k: 862)

dür. Şâyet bu gün cuma gününe tevafuk ederse, o senenin haccı, cuma günü olmadan yetmiş hacdan daha efdahlidir.. ve duaların en faziletlisi ise, Arefe gününde yapılan duadır.. ve ben ve bütün Peygamberlerin söylediklerinin en efdali ise.

* * *

940- Her zamanda bulunan iki imam.. ve rical-ül gayb mes'eleleri...
Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 196; Sikke-i Tasdik sh. 196

Me'hazler: Ta'rifat-ı Seyyidî - Seyyid-i Şerif Cürcanî sh: 230; Nefahat-ül Üns - Mevlâna Câmi sh: 42; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/455; El-Fetavi-l Hadîsiyye - Heysemî sh: 230; Osmanlıca Mütercem Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî 1/171; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 2/364 ve 3/286

Zabıt şekli:(Not: Bu bölümde üç mes'ele vardır. İki İmam, Kutub ve Gavs ve Halife.. ve bir de Rical-ül Gayb.. Bu mes'eleler hem ayrı ayrıdır, hem de birbiriyle alâkadar birleşik bir mes'eledirler.)

1- İki İmam: Zamanın Kutb-u A'zamının ya da Gavsının iki veziri gibi iki yardımcısı bulunup, birisi Gavs'ın sağında, öbürü de onun solunda bulunur. Gavs'ın sağındaki imamın nazarı melekût âleminde.. solundakinin ise, mülk âleminde.

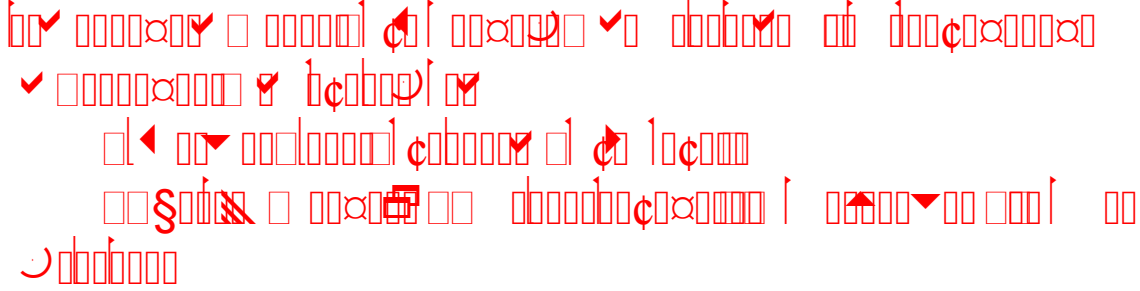
2- Rical-ül Gayb yahut Ebdallar: Umumun dilinde "Yediler" diye tabir edildiği gibi, bunlara "Rical-ül Gayb" da denilir. Ebdallar, hadîslerle de vücudları sâbittir. Bunlardan bir de "Nüceba" tabir edilen "Kırklar"dır. Bir de "Nukaba" vardır ve bunlar üçyüz kişidir. Bütün bunların hepsine birden vardır ki: Bunlar maneviyat işlerinde, müekkel melâikeler gibi Allah'ın emirleri dairesinde vazifedardılar. Bu hususa aynı zamanda hadîslerde de işaret vardır.

3- Üçüncü Mes'ele, kaydedilen iki mes'elenin içinde mündemiçtir.

Me'hazler: Sahih-i Buharî 2/158 ve 159 ve 3/86; Sahih-i İbn-i Hibban 2/119 ve 7/233; Müstedrek-ül Hâkim 1/29; Şerh-üs Sünne - Begavî 8/27; Cem'-ül Fevaid 1/375; 2/617; Müsned-ül Firdevs 1/94, 95 ve 381; Cem'-ül Cevami' - Suyutî hadîs no: 461; El-Feth-ül Kebir 1/33, 36 ve 431 üç tane ayrı ayrı hadîs; Müsned-i Ahmed 2/153; Mevarid-üz Zam'an hadîs no: 109; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 4/3718; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/253

Zabıt

şekli:

Meâli: Mazlumun bedduasından sakınınız. Çünkü o Allah'a kadar yükselir. Allah (C.C.), o mazluma kendi cânib-i izzetinden der ki: "Benim İzzet ve Celâlimin hakkı için az zaman sonra sana yardımcı olacağım."

* * *

943- Leyle-i regaib, leyle-i mi'rac gibi mübarek gecelerin faziletleri hakkında, Hazret-i Üstad'ın yer yer kesin ifadeleri...

Risalede yeri: Bu umumî ifadeler, hem Kastamonu, hem Emirdağ, hem Denizli ve Afyon hapislerinde yazılmış mektuplarda çokça bulunduğu için, kitabın sahife numaralarını vermeye gerek duymadık.

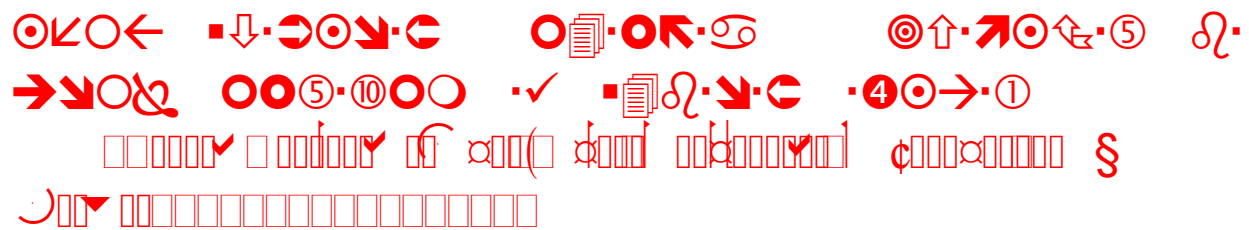
Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 2/196; Tarih-i İbn-i Asakir 3/299; El-Feth-ül

sh:» (R.k.k: 864)

Kebir 2/92; El-Gunye - Abdülkadir-i Geylanî 1/161; İhya-u Ulûm-id Din 1/361; Cem'-ül Fevaid 1/148, 311 ve 358 dört ayrı ayrı hadîs-i şerif; Şuab-ül İman 2/394 ve 395

Zabıt

şekli:

Meâli: "Beş gecelerde, yapılan dualar reddedilmez. Bunlar Receb'in başındaki gece ve Şa'ban'ın yarısındaki gece... ilh."

Bu mes'eledde bazı müteşeddid âlimler, bu geceler hakkında vârid olmuş hadîs-i şeriflere ilişmişlerse de, ülema-i âhîret tabir edilen büyük muhakkik İslâm âlimleri ve

muhaddisler ise, o hadîsleri almış ve amel etmişlerdir. Geniş izah için hususî merak edenler, Hazret-i Geylanî'nin El-Gunye eserine ve İmam-ı Gazalî'nin El-İhya kitabına bakabilirler.

* * *

944- Sakal bırakmak bir sünnettir. Biraktıktan sonra, traş etmek haramdır.

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 48

Me'hazler: (Not: Sakalın yalnız bir sünnet olduğu ve on tane fitrat olan hasletlerle birlikte olduğunu bütün hadîsler göstermektedir. Yani sakalı Hazret-i Peygamber'in (A.S.M.) bıraktığı tarzda ve bakımını yaptığı şekilde bırakmak ve bakmak ve muhafaza etmek müekked sünnetlerdendir.

Evet farz, vâcib, sünnet-i müekkede, gayr-ı müekkede, müstehap, mendup gibi isimlerle yapılan tasnifler, ülema-i İslâm tarafından yapılmıştır. Hanefî ülemasından bazıları ile diğer mezheblere mensub az bazı ülema; sakalı vâcibler sınıfına almışlarsa da, sair ülema; bilhassa Şafiî üleması, onu sünnet-i müekkede içinde bırakmışlardır. "Sakalı, sünnet-i seniyye niyetiyle bıraktıktan sonra traş etmek haramdır." olan hükmü Bedüzzaman'ın bir hüküm ve içtihadıdır. Şafiî mezhebine göre de buna yakın bir keyfiyettir. Bu mes'eleyi daha biraz izahlıca Mufassal Tarihçe'de kaynaklarıyla beraber kaydettiğimizden, burada daha fazla detaylara inmeden bırakmayı uygun buluyoruz. Sakalı bıyıktan ayırarak, -ki hadîs-i şeriflerde bıyığın muhafazasına; yani, ağıza sarkmamasına daha fazla ehemmiyet verilmiş iken- onu alıp vâcib olarak kabul eden ülemanın bu kanaatlarının mânası ise; bu vüçûb, bir vüçûb-u Kur'anî değil, belki vüçûb-u sünnetî kısmında mütalâa ederek insanın şahsiyetine ait âdet ve fitrat olan o sünneti takviye ve te'kid için o şekil mütalâa ve kabulleri vârid olmuştur denilebilir.)

Bazı me'hazler: Et-Tac 3/170 Kütüb-ü Sitte'den beşinin ittifakıyla, Hazret-i Âişe'den rivayet; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 1/36; Avn-ül Ma'bud 11/252;

sh:» (R.k.k: 865)

Tuhfe-ül Ahvezî 8/46; Muvatta' - İmam-ı Mâlik sh: 675

Zabıt şekli ve meâli: "On tane husus fitrattandır. Bıyık kesmek, sakal bırakmak, misvak kullanmak, burunu yıkamak, tırnak kesmek, parmak aralarını el ile hilâllamak, koltuk altlarını temizlemek, haya yerlerini kıldan temizlemek, taharet yerlerini su ile yıkamak, mazmaza ile ağız su ile yıkamak."

Diğer bazı hadîslerde, bu fitrat olan şeyleri beş tane sayarak; bunlardan birisini de "sünnet olmak" hususunu ona ilâve etmişlerdir.

İmam-ı Beyhakî'nin Es-Sünen-ül Kübra'sında, sakalın da misvak gibi sadece bir sünnet olduğunu kaydetmiş. Hattâ Avn-ül Ma'bud ve Tuhfet-ül Ahvezî eserlerinin şârihleri, bu mes'eledede uzunca tahliller yapmış ve neticesinde kaydettiğimiz gibi; "Sakal sünnetinin, sadece bir kıl bırakmış ve nasıl muhafaza etmiş ise, onun gibi bırakmak ve muhafaza etmek ancak sünnet olabilir." demişlerdir ve hâkeza... Aksi halde kıl uzatmak işi, gayr-ı müslimlerde de hakidir.

* * *

945- İman-ı tahkikî.. ve ilmelyakîn ve aynelyakîn ve hakkalyakîn mes'eleleri... ve İmam-ı A'zam'ın: "İman ne ziyadeleşir, ne de noksanlaşır" demesi gibi mes'eleler...

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 103; Asa-yı Musa sh: 220-222; Şerh-i Fıkh-ul Ekber - Aliyy-ül Karî sh: 202-206; Şuab-ül İman - Beyhakî 1/159 ve 209

Zabıt şekli ve bir izah: Bu mes'elede iki husus vardır:

1- İman-ı tahkikî ve onun tamamlayıcısı olan ilmelyakîn, aynelyakîn ve hakkalyakîn mes'eleleri, bütün İslâm muhakkiklerince teslim edilmiş bir husustur. Verilen me'hazlerde bu husus beyan edilmiştir.

2- İmam-ı A'zam'ın: "İman ne ziyadeleşir, ne de noksanlaşır." görüşüne karşı, ülema-i muhakkikîne dayanarak bazı şeyler yazmak ve bazı hikmetlerini ve bu görüşe muhalefet eden sair imamların sözlerini nakletmek belki bir hürmetsizlik sayılacağından vazgeçildi.

Ancak iman-ı taklidî, iman-ı avamî, iman-ı tahkikî ve iman-ı tahkikînin de ilmelyakîn, aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebeleri bulunduğu ve bu merdebelerin her birisinin de bir çok derecât ve meratibi olduğunu bütün İslâm muhakkikleri kaydetmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretlerine; İmam-ı A'zam'ın tefsir ve izah isteyen o hük-

sh:» (R.k.k: 866)

müne âmiyane dayanarak bu çeşit sualler sorulmuştur. Kimisi, saf ve tahkike müsait olmayan bazı hocalar... Kimisi de zendeka adına Risale-i Nur'un nuranî iman hizmetine karşı gelmek fikriyle o sualleri sormuşlardır.

Üstad Hazretleri bu kabil suallere, makamlarıyla mütenasib cevaplar vermiş ve mes'eleyi halletmiştir. Amma cevap verirken, İmam-ı A'zam'ın mezkûr görüşüne dokunmadan mes'eleyi kökten halletmiştir.

İmam-ı A'zamın mezkûr görüşünün de bazı izah, tefsir ve şartlara bağlı olduğu Aliyy-ül Karî, Şerh-i Fıkh-ul Ekber'de şöyle dile getirmiştir.

"İbn-ül Humam demiştir ki: Hanefilerle İmam-ül Haremeyn, imanın ziyade ve noksanlığını cihetler itibariyle kabul etmişlerdir. Hem İmam-ı A'zam'dan (R.A.) rivayet ediliyor ki; demiş: "Benim imanım Cebrail Aleyhisselâm'ın imanı gibidir. Amma ben demiyorum ki; benim imanım onun imanı ile misildir. Çünkü misliyet, bütün sıfatlarıyla birbirine müsavî olması lâzımdır." Ve hâkeza, daha uzun izahlar...

Çok mühim bir husus vardır ki, çoğu zaman ilk bakışta nazara alınmamakta, yahut da alınmak istenmemektedir. Şöyle ki: İman denince; hidayet-i İlâhiyenin asıl ve nüvesi olan ve mü'min insanların kalblerine Allah tarafından ilka edilen cevhere ile, ondan sonra derecelere göre inkişaf ve inbisat eden imanın yakîniyet merhale ve terakkileri, hep bu iman tabiri çerçevesinde sayılmıştır.

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

Meâli: "Müslüman bir kişinin üzerine hak ve lâzımdır ki; iki gece ömrü olsa da, yazılı vasiyetnamesi yanında bulunması lâzımdır."

* * *

947-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

(Hasan Feyzi'nin ifadelerinde geçmiş.)
(Emirdağ-I Hayatı'nda) İlk teksir Sirac-ün Nur Osmanlıca sh: 325

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 1/343; Kenz-ül Ummal 12/421; Feyz-ül Kadir 2/479 ve 3/401; Mecma-uz Zevaid 9/24 ve 25; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 3/495

Zabıt

şekli:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ) - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (لِشَدِيدِ الرَّعْبِ شَدِيدِ الرَّعْبِ)

Müsned-ül Bezzar'dan nakledilmiş ve İmam-ı Heysemî: "Onun ricali mutemed kimselerdir." demiş...

sh:» (R.k.k: 868)

Meâli: Abdullah İbn-i Mes'ud'dan (R.A.) rivayet, demiş ki: Resulullah (A.S.M.) ferman etti ki: "Benim hayatım sizin için hayırlıdır. Çünkü o sizinle konuşur, siz de onunla"

Meâlleri: "Mü'min daima musibetli ve belâlıdır." Yahut "Mü'min, daima mübtelâdır. Yani imtihana tabi'dir." Ve üçüncü hadîsin meâli: "Cenab-ı Allah, mü'min kulunu ibtilâyâ tâbi' tutar; yani hasta eder, musibet verir.. tâ ki, onun bütün günahlarını ondan gidersin."

* * *

951- Musibetlerde ehl-i imanın zayi' olan malları sadaka olduğu.. ve ölümleri de şehitlik sayıldığı..

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 175 ve Sözlere'de Ondördüncü Söz'ün Zeyli olan Zelzele bahsi.

Me'hazler: (Not: Aynı bu lafızlarla muayyen ve müşahhas bir hadîs-i şerif bulunamadı ise de, bazı âyet ve hadîslerin mânalarından alınmış doğru ve hakikatlı bir hüküm olabilir. Bu mes'ele 285 ve 744 numaralı bölümlerde kayıtlı,

sh:» (R.k.k: 870)

taun ve beş çeşit şehitlik hakkındaki hadîslerin tamamı bu mes'elenin de me'hazleri olabilir. Çünkü: Şam'da bir taunun çıkacağı hakkındaki hadîs-i şerifte, aynı zamanda ölenlerin şehid olacağı ve zayi' olan mallarının sadaka hükmünde kaydedileceği açıkça beyan edilmiştir. Ayrıca beş çeşit şehitlik hakkında vârid olmuş hadîs-i şerifler, suda boğulmak, yıkılan duvarın altında ölmek, ateşte yanmak gibi durumlar, aynı zamanda küllî olan bazı zelzele ve fırtına, taun ve veba gibi istilâcı musibetlerde elbette ki hükmü daha cârî ve daha küllîdir.)

* * *

952-

✓ ○○○○● ○○○○○○○✓ □ ○○○○○○●○○○○○✓ ○ ○○○○●○○○ ○○○○✓ ○○○
○○○

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 206, 210

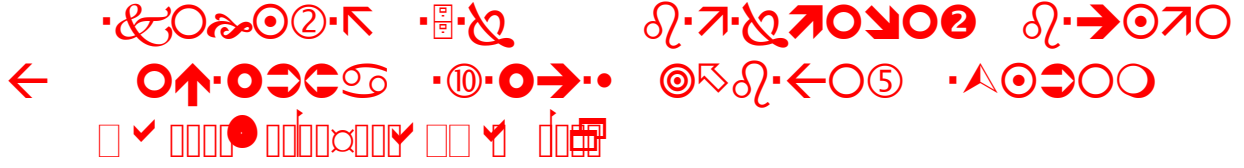
Me'hazler: El-Yevakit Ve-l Cevahir - Şa'ranî 2/69; Şerh-ü Cevheret-üt Tevhid - Bacurî sh: 334; Câmi'-u Beyan-il İlm - İbn-i Abd-il Berr 2/114

Zabıt şekli: Bu kelâm, Ömer bin Abdülaziz-i Emevî'nin sözüdür. Çünkü ona sorulmuş: "Sıffîn Harbi hakkında ne diyorsun?"

Demiş:

○↘·○ ○○↙○○○ ○·✓ ↕○○·↙ ○↑○
↗·↖ ○↑·○○○ ○·○·↙ ○↗·○·○○○ ○↖·○○○○
○○○○✓ ○○○○✓ ○○○○ □ ○○○○○○✓

Veya

Yani: "O akan kanlar öyle bir hâdisedir ki, Cenab-ı Allah benim elimi ona bulaştırmadı. Şimdi ben bu zamanda lisanımı onunla bulaştırmak istemiyorum."

Yahut: "O akan kanlardan Cenab-ı Hak kılınçlarımızı tahir tuttu. O halde, biz şimdi lisanlarımızı onunla bulandırmak istemiyoruz."

Ve Şerh-ü Cevheret-üt Tevhid'de, Ömer bin Abdülaziz'in bir düstur ve kaide olan bu sözünden sonra şöyle kaydedilmiş: "Sahabelerin arasında vaki' olmuş olan o harbleri, derinliğine dalarak medar-ı münakaşa ve münaza'a etmek, ne i'tikadî bir icab, ne de dinî bir menfaati vardır."

* * *

953- ✓

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 216; Konferans sh: 90

Me'hazleri: Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/29; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 3/365

Zabıt şekli: Zabıtı aynendir. Lâkin Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir de-

sh:» (R.k.k: 871)

mediği gibi, İbn-i Hacer-ül Askalanî dahi bu mes'eledde: "Senedli, vesikalı bir hadîs değildir derim." demiş. Amma Molla Aliyy-ül Karî: "Onun mânası doğrudur. Yani kendi ihtiyarıyla şehvanî ve nefsanî hislerini terketmekle; ölmeden evvel ölünüz! demektir." demiş:

Ayrıca bu hadîsi te'kid ve takviye eden Ayrıca bu hadîsi te'kid ve takviye eden

âyeti ve

ve

Yani: "Kendini ölmüş olanlardan say!.." hadîsi ve "Hem sen, hem de onlar ölünüz." meâlindeki âyet bu mânayı kuvvetlendirmektir.

Tefsir-i Ruh-ul Beyan'da hadîs olarak:

✓

✓

* * *

954- «Âhirzamanda gelecek olan Hazret-i Mehdî, Âl-i Beyt'ten olacak.»

Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 267

Me'hazler: Mehdî ile alâkadar geçmiş bütün me'hazler ve onlarda kaydedilen hadîsler, yüzde doksan beş nisbetiyle, Hazret-i Mehdî'nin Âl-i Beyt-i Nebevî'den ve bilhassa evlâd-ı Fatıma'dan olacağını ifade etmişlerdir. Lâkin istisnalı bazı hadîslerde, yine hadîsin hükmüne göre: Âl-i Beytten sayılan Hazret-i Abbas'ın neslinden Hazret-i Mehdî'nin geleceği hakkında da bazı ifadeler bulunduğu gibi; yine istisnaî bazı zâtların kanaatlarına göre, Hazret-i Mehdî'nin araptan değil, acemden olacağını söyleyenler de olmuştur.

Bu mes'elenin me'hazlerini geçmiş kısımlarda kaydedilen hadîs ve me'hazlerine havale edip kesiyoruz.

* * *

955- Ümmet-i Muhammediye'nin ömrü bin seneyi geçeceği ve bazı büyük muhakkikler gibi Hazret-i Üstad'ın da bazı ilhamî keşiflere dayanarak, bu müddetin binbeşyüzü geçeceği hakkında keşif ve ispatları vardır.

Risalede yeri: (Emirdağ-I Mektublarından) Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 92-93

Me'hazler: El-Havî Lil- Fetavî - Suyutî 2/248; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 4/262, 9/263

Zabıt şekli: İmam-ı Celâleddin-i Suyutî "El-Keşf-ü An Mücavezeti Hâzihi-l Ümmeti El-Elfü" isimli bir Risale te'lif etmiştir. Bu Risale'nin sekiz büyük sayfeleri içerisinde bir çok sahih hadîsleri tahlil ederek; ümmet-i Muhammediye'nin müddeti binbeşyüz seneyi fazla geçmeyeceğini ispat etmiştir. Keza

sh:» (R.k.k: 872)

İsmail Hakkı Burusevî de, yine bir çok kaynaklardan deliller getirerek, aynı hükmü kaydetmiştir. Lâkin Hazret-i Bediüzzaman ise, bu mes'eleyi, hususî bir ilham ve keşif neticesinde ve aynı zamanda bir hadîs-i şerifin cümlelerinin hem mâna, hem mutabakat, hem cifir ve ebced kaideleriyle görmüş ve ispat etmiştir.

* * *

956- «...Himayetli annemiz olan toprak altına girmek ve kucağına sığınmak ve o hakikî ve daimî ve manevî çiçekleri seyretmek, daha ziyade sevilir ve iştiyaka lâyıktır.»

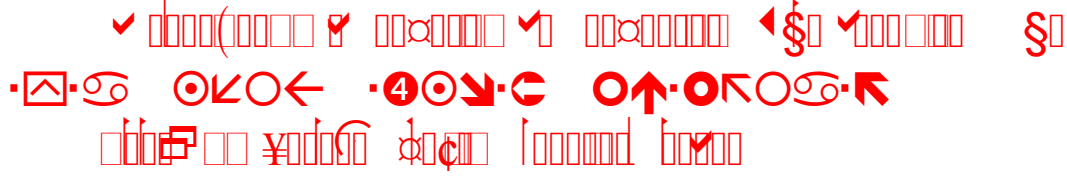
Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 237; El yazma Emirdağ sh: 338 ve 430

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/162; El-Feth-ül Kebir 2/25; Feyz-ül Kadir - Menavî 3/234 hadîs no: 3260

Zabıt şekli:

ve

Meâli: "Yeri ve toprağı güzel tutunuz, iyi muhafaza ediniz! Çünkü o sizin annenizdir." Ve: "Bu toprak, onun üstünde kim ne işlerse; hayır olsun, şer olsun, yarın kıyamet gününde bütün bunları o haber verecektir."

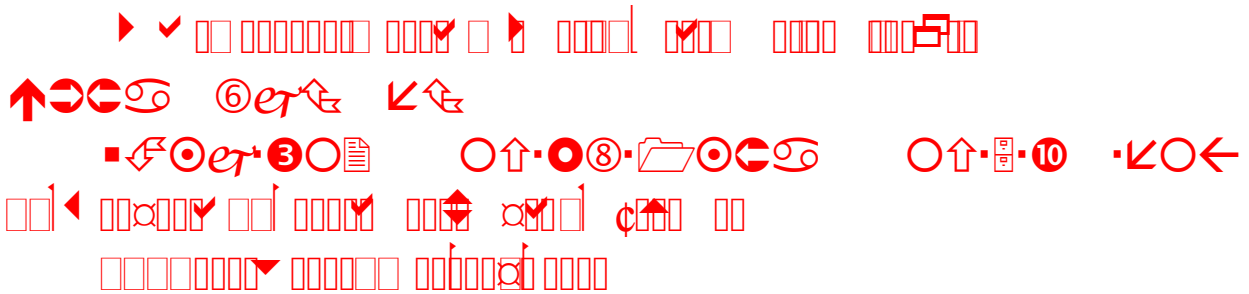
* * *

957- Âhîrzamanda an'anat-ı İslâmiye zararına çalışacak olan şahıs veya şahıslar...
Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 284; Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 178

Me'hazler: Deccal ve Süfyan ile ilgili olan geçmiş bütün bölümlerde bu hususta kâfi derecede hadîslerden me'hazler verildiği için, bu mes'eleyi oralara havale ederek başka bir şey kaydetmeye gerek duyulmadı.

* * *

958- Cemaatle kılınan namazın yirmibeş derece fazla sevabı olduğu...
Risalede yeri: Emirdağ-I sh: 281; Afyon Müdafaaanamesi gibi yerler...
Me'hazler: Sahih-i Buharî 1/166; Sahih-i Müslim 1/449, 450 ve 451; Şerh-üs
Sünne- Begavî 3/339 ve 340 iki tane hadîs ve hem yirmibeş, hem de yirmiyedi derece sevab hakkında...

sh:»(R.k.k: 873)

Meâli: Abdullah bin Ömer'den (R.A.) rivayet edilmiş, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etti ki: "Cemaatla kılınan namazın sevabı, tek başına kılınan namazın sevabından yirmiyedi derece fazladır."

* * *

959- «Türkler hakkında sena-i Peygamberî...»

Risalede yeri: Emirdağ-II sh: 37

Me'hazler: Müsned-i Ahmed 5/462; Mecma-uz Zevaid 5/304; El-Metalib-ül Âliye 4/327; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 19/882 ve 883

Zabıt şekli:

□□□□×□□×□□□□ ✓ □□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Hadîsin râvisi Ma'viyete bin Hudeyc der ki: "Muaviye (R.A.) zamanında, İslâm ordusuyla Türkler arasında bir harb oldu. Neticede Türklerin mağlub olduğu, onlardan bir çoğunun katledildiği ve bir çok ganimetler alındığı haberi geldi. Bunun üzerine Hazret-i Muaviye mesrur olmasına bedel, hiddete geldi.. ve ordu kumandanına yazdı ki: "Böylesi bir haberi bana neden yolladın?"

O zaman ben oradaydım, kendisine dedim ki: "Yâ Emir-el Mü'minîn! Neden böyle yapıyorsun?" Dedi ki: Ben Resulullah'tan (A.S.M.) bizzat işittim ki, diyordu:

□□□□□□□□□□ ✓ □□□□□□□□□□ ✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
✓ □□

Meâli: "Türkler Araplara galib gelecek, hattâ Şahh ve Kaysûm'un bağ ve bahçelerine kadar ulaşacaklardır. Bunun için ben Türklerle harb edilmesini hoş görmüyorum."

Üstteki hadîsin meâli: "Türklerle bir harb vaki' olduğu vakit; onlar sizi bırakıp gitmek istediklerinde, siz de onları bırakın. Arkalarına düşmeyin!.."

* * *

960- «Şer'an yedi yaşına gelen bir çocuğa, namaz gibi farzlara peder ve valideleri onları alıştırmak için teşvikkârâne emretmek.. ve on yaşına girse, namaz kıldirmaya alıştırmak şeriatta vardır.»

Risalede yeri: Emirdağ-II sh: 66

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 1/258; Cem'-ül Fevaid 1/139 iki ayrı ayrı hadîs; El-Feth-ül Kebir 2/231 üç tane hadîs; Tahric-üs Sünen 1/271 Ebu Davud'dan nakil; Feyz-ül Kadir 4/327; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 426

Zabıt şekli: Ebu Davud'dan nakledilen hadîs: □

□□□□□□□□□□ ✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

sh:»(R.k.k: 874)

✓ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□

Meâli: "Evlâtlarınıza, yedi yaşına geldiklerinde, namazı kılmalarını emrediniz.. on yaşına geldiklerinde ise, zor kullanarak ve korkutarak alıştırtınız. Hem on yaşına geldiklerinde, yataklarını ayırınız!.."

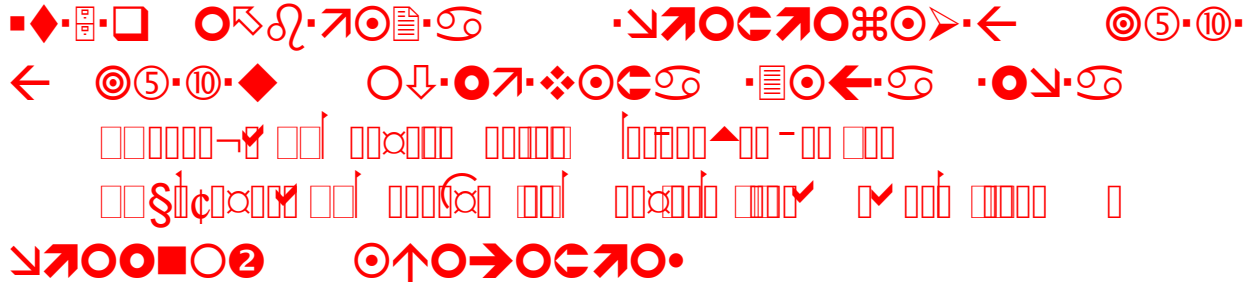
961- «Cennet'te herkes otuzüç yaşında olacak.»

Risalede yeri: Emirdağ-II sh: 66

Me'hazler: İhya-u Ulûm-id Din 4/542 Tirmizî'den nakil, Hâfız Zeyneddin-i Irakî, hadîsi başka hadîslerle de te'kid ve tasdik etmiş: El-Feth-ül Kebir 1/471 Nesaî'den nakil; Feyz-ül Kadir 3/65 hadîs no: 2763; Kitab-ün Nihaye - İbn-i Kesir 2/531-532 bir kaç rivayetle...

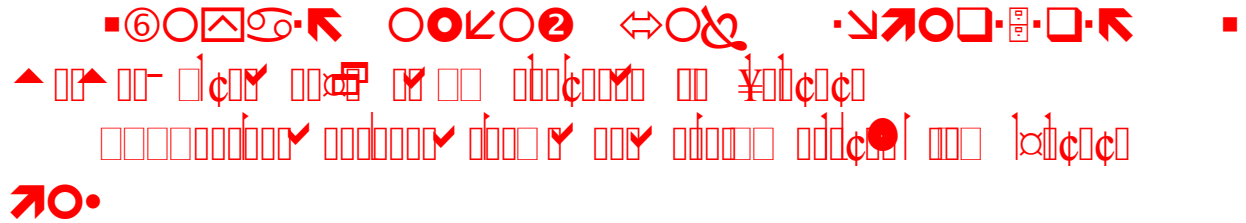
Zabıt

şekli:

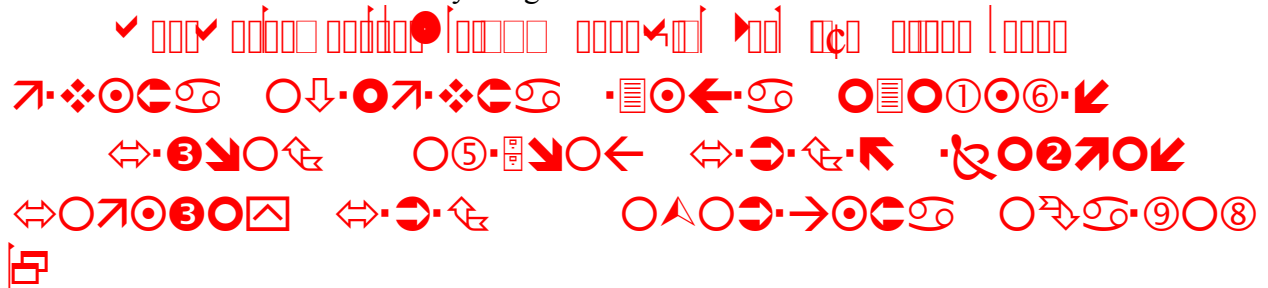
Meâli: "Cennet ehli, genç ve tüysüz ve gözleri daima sürmeli bulunacak. Yaşları ise, otuzüç, boyları ise, Hazret-i Âdem'in hilkați olan altmışş arşın, enleri yedi arşın olacak..."

İhya'nın aynı yerinde İmam-ı Hasan-ı Basrî bu hadîslerin tefsiri babında şöyle demiş:

Yani: "Ehl-i cennet her birisi birer padişah gibi ni'metler içinde olarak, yaşları otuzüç ve boylarının uzunluğu altmışş arşın olacaktır."

Ve İbn-i Kesir'in kaydettiği hadîslerin birisinde:

Meâli: Meâli: Aşağı yukarı üstteki hadîslerin meâlleri gibi olduğundan, fazlalıklarını kaydetmeye lüzum görmedik.

* * *

962- «Düşmanın hücumuyla beraber, mücahidlerin yarısı silâhını bırakıp, cemaat hayrına şerik olmak, iki rek'at sonra onlar da hissedar olsun diey Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm bir hadîs-i şerifi ile ferman etmiş olması...»

Risalede yeri: Emirdağ-II sh: 246

sh:» (R.k.k: 875)

Me'hazer: Sahih-i Buharî 2/18; Sahih-i İbn-i Hibban 6/239; Cem'-ül Fevaid 1/275 ve 276; ve hâkeza şeriattın bu hükmü bütün hadîs kitaplarında mevcuttur.

Zabıt şekli: Şeriatta salât-ı havfin esaslı ve büyük bir medarı olduğu için, o hadîsin metin ve me'hazini vermeye gerek duymadık.

* * *

HUTBE-İ ŞAMİYE'NİN ZÂİD OLAN HADİSLERİ

963-

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 18

Me'hazler: (Not: Bediüzzaman Hazretleri bu hadîsi, iktibas veya bilmâna tarzında

bir kelimesini ile kaydetmiş. Fakat onun altındaki Türkçesinde, asıllarda zabtedildiği gibi hadîsin metninin aynı mânasını yazmış.)

Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/97; Şerh-üs Sünne - Begavî 13-202; Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 58, İmam-ı Hâkim, Taberanî ve İmam-ı Ahmed'den nakil; Müsned-ül Firdevs 1/12 ve 177; El-Edeb-ül Müfred - Buharî hadîs no: 2739; Kenz-ül Ummal 6/16 hadîs no: 31969; İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 6/171; Mişkât-ül Masabih 3/129 hadîs no: 5770, 5096, 5097; El-Feth-ül Kebir 1/437 ve 2/8 bir kaç çeşit rivayet şekilleri...

Zabıt

şekli:

Meâli: Hutbe-i Şamiye'de Üstad onun mânasını aynen yazmış olduğundan oraya havale edildi.

* * *

964- «Birinci Kelime: El Emel:.. Yani, Rahmet-i İlahiyeye kuvvetli ümit beslemek.»

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 20 ve Nur'un sair yerlerinde de varsa...

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/342; Kenz-ül Ummal 3/491 (Hatib-i Bağdadî'den nakil); Lisan-ül Mizan 5/247; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/175

(□□□□□□ □□□□□□ □ □□ □□ □□ □□□□□□ □□□□□□)

Zabıt

şekli:

◁ □□□□□ □ □□□□□ □□□ □□□□□ □ □□ □□ □□ □□□□□ □□□□□
□□□□□ □□□ □□□□□ □ □□□□□
□□ □□□ □□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□□
□ □□□□□□□□ □ □□ □□

Meâli: "Emel ve ümid, benim ümmetimin için Allah-u Teâlâ'nın mutlaka sh:» (R.k.k: 876)

rahmetlidir. Çünkü eğer ümid ve bekleyiş olmasaydı, anne çocuğunu emzirmez, bahçeci fidan dikmezdi." (Enes bin Mâlik'ten)

* * *

965- «Bakınız, zaman hatt-ı müstakim üzerine gitmiyor ki, mebde' ve müntehası birbirinden uzaklaşsın.»

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 37

Me'hazler: Sahih-i Buharî 4/130; Müşkil-ül Âsâr - Tahavî 2/193 ve 194

Zabıt şekli:

/// □□□□□□□□ □ □□□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□
● □□□ □□□□□ □□ □□□□□□
R R R .. ○ ○ . ✓ ○ ○ . R

Meâli: "Zaman, Allah'ın yer ve gökleri halk edeliden beri daire şeklinde dönüp dolaşmaktadır."

Bu hadîs-i şerif, Hazret-i Üstad'ın yazdığı hükmüyle, zâhire göre tam olmasa da, lâkin mânasıyla ona kat'î işaret etmektedir.

* * *

966- Sahabelerin hepsi adûldur. Onlardan gelen rivayet, tezkiyeye muhtaç değil... Onlar daima doğru söylerler...

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 49; ve aynı mânaya yakın olarak Sözlere sh: 484 ve daha Nur'un sair yerlerinde varsa...

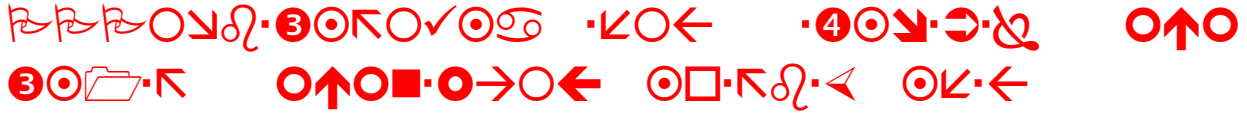
Me'hazler: El-Ezkâr - Nevevî sh: 63; Üsüd-ül Gabe - İbn-ül Esir 1/3; El-Yevakit Ve-l Cevahir - Şa'ranî 2/69; El-Hasais-ül Kübra 3/368; El-Mevabih-ül Ledünniye - Kastalanî 5/303

Zabıt şekli: İmam-ı Nevevî demiş: Fukaha, muhaddisîn, usuliyî'n ve mütekellimîn icma' etmişler ki: Bir Sahabî herhangi bir mes'ele için dese ki: "Bu sünnettir." O mes'ele, artık "Kale Resulullah" olan merfu' hadîslerin kat'î hükmü gibidir.

İbn-ül Esir ise demiş: "Sahabelerin tamamı hiç bir cerh ve tenkide tâbi' değildir. Çünkü hepsi sadûk ve adûldur.

* * *

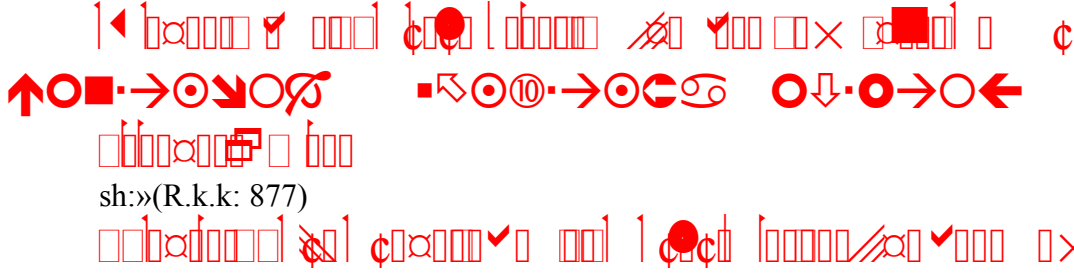
967-

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 59

Me'hazler: Emsal-i Hazret-i Ali sh: 30; El-Keşkül - M. Bahaeddin-i El-Âmilî 1/188

Zabıt şekli:

Meâli: "Kişinin kıymeti, onun himmetidir. Kimin himmeti sadece karnına yemek doldurmak olsa, işte onun kıymeti de, ondan çıkan şeyler kadardır."

* * *

968- «İnsanın fitratı medenîdir. Ebna-i cinsini mülâhazaya mecburdur.»

Risalede yeri: Hutbe-i Şamiye sh: 60

Me'hazler: Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî, Osmanlıca Tercümesi 2/73; Tarih-i İbn-i Haldûn 1/34

Zabıt şekli: Bu hüküm bir hadîs-i şerif olarak değil, amma hadîslerin mânalarından alınmış ve göz önünde gayet zâhir ve gerçek bir hakikattır. Bunu İslâm muahkkikleri de aynen kabul edip yazdıklarını göstermek için bir-iki me'haz vermiş bulunduk.

* * *

NUR'UN İLK KAPISI'NIN ZÂİD HADÎSİ

969-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Risalede yeri: Nur'un İlk Kapısı sh: 42

Me'hazler: (Not: Hazret-i Üstad bu söz için hadîstir demediği gibi, bizdeki me'haz kitaplarda da aynı lafzıyla bulunamadı. Lâkin dillerde dolaşan ve kitabe ve levhalarda hep yazılıp gelen meşhur ve hakikatli bir söz olmuştur. Olabilir ki, selef-i salihîn'den gelmiş ve mânası hadîslerden alınmış doğru bir söz ve hükümdür.)

Hadîs-i Şeriflerde, bazı namaz vakitlerinin ta'cili hususunda bir çok âmirane ifadeler vardır. Meselâ:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Feyz-ül Kadir 4/307'de:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Keza Müsned-ül Firdevs hadîs no: 4009'da:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Ve keza Müsned-i Ahmed 6/135, 216 ve 289'da:

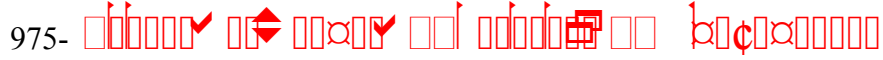
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

Ve yine Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 3/1151 ve 25/207-211'de:

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

* * *

HANIMLAR REHBERİ'NİN ZÂİD HADİSLERİ

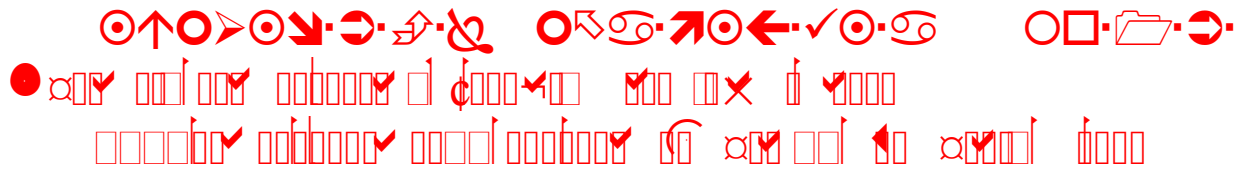
975-

Risalede yeri: Hanımlar Rehberi sh: 18, 22, 23 ve 30; Kastamonu Lâhikası sh: 124; Emirdağ-II sh: 212

Me'hazler: Ed-Dürer-ül Müntesire - Suyutî sh: 115 Deylemî'den nakil: El-Feth-ül Kebir 1/144 ve 3/422 İbn-i Hibban, İbn-i Mace, Beyhakî, Hâkim, Müsned-ül Firdevs ve Makdisî'den nakil; Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 1/37; İhya-u Ulûm-id Din 3/78; El-Esrar-ul Merfua' - Aliyy-ül Karî sh: 48; Künûz-ül Hakaik - Menavî sh: 8

Zabıt şekli: (Hazret-i Üstad'ın kaydettiği metniyle verilen me'hazlerde bulunduğu gibi, şu yazacağımız hadîs-i şerif ise, onun daha geniş mânasını ifade etmektedir:)

sh:»(R.k.k: 881)

⑥Ⓞ📄 Meâli: "Âhîrzaman gelip çattığı zaman ve heva-i nefislerin din-i İslâma karşı muhalefete sevkî başladığı vakit, size bedevîlerin ve bir de kadınların dinini tavsiye ediyorum."

* * *

976- «Bazı ehadîs-i şerifeyle işaret var ki: Âhîrzamanda kadınlar tairesinde hakaik-ı imaniye ziyade inkişaf edecek...»

Risalede yeri: Hanımlar Risalesi sh: 23

Me'hazler: 735 numaradaki me'hazlerin bir kısım hadîsleri, bu bahis ile de alâkası olduğu için, başka me'haz tesbitine gidilmedi.

* * *

977-

Risalede yeri: Hanımlar Rehberi sh: 23

Me'hazler: (Aynı bu metinle bu hadîs-i şerif, bizdeki me'hazlerde bulunamadı. Amma aynı mânâ ve mefhum ile gelmiş bir çok hadîs-i şerif vardır. Bunlardan bazılarının me'hazini veriyoruz:)

Müsned-i Ahmed 2/145, 4/151; Mecma-uz Zevaid 8/156; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2281; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 17/310; El-İlel-ül Mütenehiye 2/145; Müsned-ül Firdevs 2/145; El-Kâmil Fid-Duafa' 6/2177; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/187; Kitab-un Nureyn

Zabıt şekli: İmam-ı Begavî bu hadîsi uzunca tahlile tabi' tutmuş ve neticesinde: Müsned-i Ahmed eserindeki hadîsin ricali mu'temed kişiler olduğunu kaydetmiş. Hadîs şöyledir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
إِنَّ فِيكُمْ أُمَّةً يَتَّبِعُونَ مَثَلِي فَمَنْ أَحْبَبَنِي وَآخَرَتِي فَهُوَ مِنْهُمْ
وَمَنْ كَرِهَنِي وَآخَرَتِي فَهُوَ مِنْ غَيْرِهِمْ

Ve keza

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
إِنَّ فِيكُمْ أُمَّةً يَتَّبِعُونَ مَثَلِي فَمَنْ أَحْبَبَنِي وَآخَرَتِي فَهُوَ مِنْهُمْ
وَمَنْ كَرِهَنِي وَآخَرَتِي فَهُوَ مِنْ غَيْرِهِمْ

Müsned-i Ahmed'den nakil.

Meâli: "Benim ümmetimin ruhbaniyeti, mescidlerde namaz vaktini beklemek üzere oturmaktadır."

İkinci hadîsin meâli: "Ya Osman! Ruhbaniyet bize farz olunmadı..."

* * *

979- «Selef-i Salihîn'den binler ehl-i hakikat inzivaya, mağaralara muvakkaten girmişler...» Ve «Bir zaman gelecek, herkes benim halime (tecerrüd ve istiğna halime) gıpta edecek.»

Risalede yeri: Hanımlar Rehberi sh: 27

Me'hazler: İslâm büyüklerinden mücerred kalmış zâtların bazılarının isimlerini ve bunları kaydeden bir kaç kitabın me'hazlerini veriyoruz:

1- Dünyaca meşhur ve ismi müceddidler sınıfında geçen büyük muhaddis, yüksek müctehid ve muazzam fakîh olan İmam-ı Nevevî'nin evlenmeyip bekâr kaldığı: Şerh-i Salih-i Müslim Mukaddeme; El-Fütuhât Şerh-i Erbaîn-i Neveviye - İmam-ı Birgevî sh: 4

2- Dört ehl-i tasavvuftan birisi ve Evliya ve Aktab-ı Azîme'den Şeyh Ma'ruf-u Kerhî: Tabakat-ı Evliya sh: 285

3- Şeyh Ebu-l Haccac-ıl Aksarayî: Tabakat-ül Kübra - Şa'ranî sh: 136

4- Şeyh Çağır-il Kürdî: Tabakat-ül Evliya sh: 525

sh:» (R.k.k: 883)

5- Osmanlı meşhur şâir ve âlimlerinden Hoca Tahsin: Kamus-ul A'lâm - Ş.Sami sh: 3/7628

Ve daha bu nümûneler gibi bir çok misaller verilebiri. Ancak bunlar maksada kâfidir.

Tecerrüd ve bekârlık ve istiğna hakkındaki hadîs-i şeriflerin terğibleri ise, Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 1/107; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/386

982/2-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
مَنْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّيْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِي وَرَبِّكَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/147; Müsned-ül Firdevs 2/332 hadîs no:

sh:»(R.k.k: 885)

3504; Feyz-ül Kadir hadîs no: 4622; Kenz-ül Ummal hadîs no: 28789; Râmuz-ül Ehadîs sayfa: 295

El-Feth-ül Kebir'de hadîs şöyle geçmektedir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
مَنْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّيْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِي وَرَبِّكَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ

* * *

983/3-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
مَنْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّيْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِي وَرَبِّكَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/211; Müsned-ül Firdevs 2/440; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 1/285; Feyz-ül Kadir hadîs no: 5253; Kenz-ül Ummal hadîs no: 28729 ve 28834; Râmuz-ül Ehadîs sh: 312; Muhtasar-ul Ehadîs sh: 92

* * *

984/4-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
مَنْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّيْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِي وَرَبِّكَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ

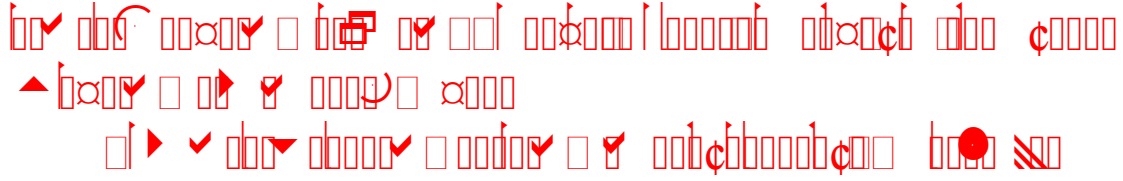
Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/212; Müsned-ül Firdevs 2/438 hadîs no: 3910, Züher-ül Firdevs, El yazma Dâr-ül Kütüb-ül Mısıriye, Kahire no: B/20489 (İbn-i Abbas'tan merfu' senediyle); Feyz-ül Kadir hadîs no: 5268; El-Emalî - Eş-Şecerî 1/60; Kenz-ül Ummal hadîs no: 28655

985/5-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
مَنْ قَالَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّيْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
أَهْلِ بَيْتِي وَرَبِّكَ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ
يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/221; Râmuz-ül Ehadîs sh: 314

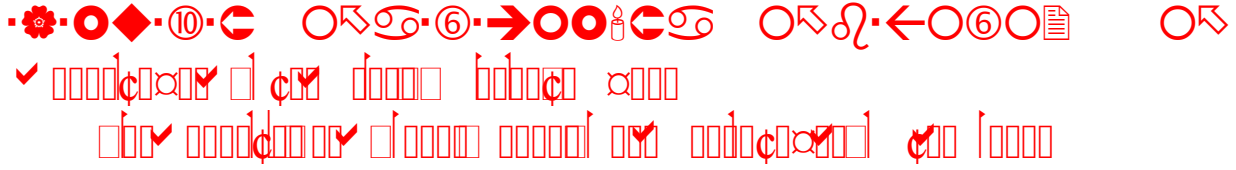
990/10-

Me'hazler: Bunun me'hazleri 798 numaralı bölümde (Şuâlar'da) verildiği için burada tekrarlanmadı.

* * *

991/11-

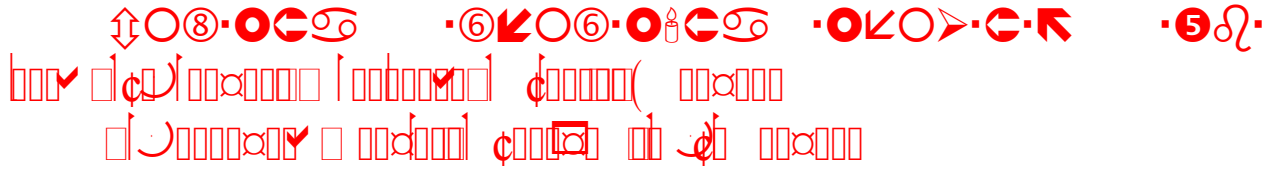
Me'hazler: (Bu hadîsin 732'de aynen me'hazleri verilmiş olmakla beraber, yine de bir iki me'haz veriyoruz:)

sh:»(R.k.k: 887)

İhya-u Ulûm-id Din 1/6; Câmi'-i Beyan-il İlm -İbn-i Abd-il Berr 1/37

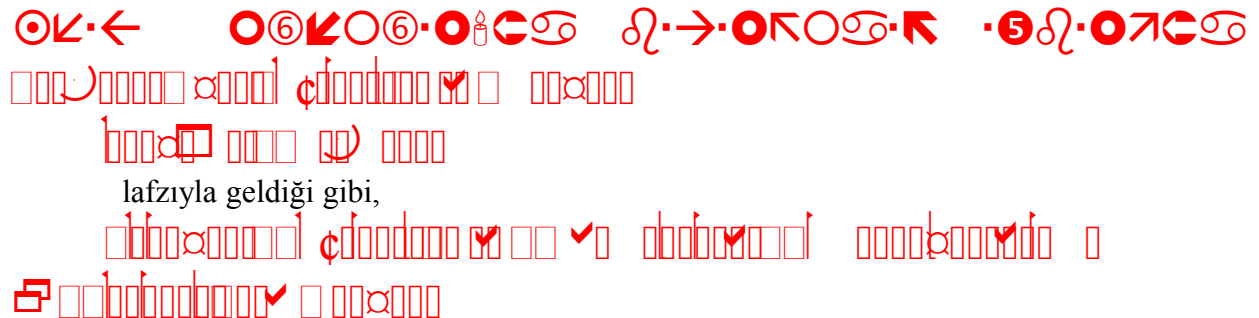
* * *

992/12.

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/34; Sahih-i Müslim Kitab-ül Birr hadîs no: 107 ve 108; Şerh-üs Sünne -Begavî 13/160; Et-Tergib Vet-Terhib - Beyhakî 10/235 ve 341; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 2/169; Râmuz-ül Ehadîs sh: 363; Müsned-ül Firdevs 3/402 hadîs no: 5223; Feyz-ül Kadir hadîs no: 7577 Müsned-i Ahmed, Buharî ve Müslim'den nakil; Müsned-i Ahmed 2/236; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - Nesâî hadîs no: 394, 396 ve 397

Zabıt şekli: Bu hadîs lafızca bir kaç şekilde vürûd etmiştir. Meselâ:

lafzıyla geldiği gibi,

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

lafızlarıyla da vardır. Bu hadîsin sıhhati için, müttefekun aleyh denilmiştir.

* * *

993/13-

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

Me'hazler: İhya-u Ulûm-id Din 1/10-11; Câmi-i Beyan-il İlm - İbn-i Abd-il Berr 1/61 ve 73; Râmuz-ül Ehadîs sh: 374; Müsned-ül Firdevs 4/100; hadîs no: 6314; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/406 merfu' senediyle; Feyz-ül Kadir 5/430 hadîs no: 7830 hadîs no: 7847; El-Feth-ül Kebir 3/78; Şuab-ül İman - Beyhakî 4/391

* * *

994/14-

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

Me'hazler: Sahih-i Müslim 2/381, 382; En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/12-13; Râmuz-ül Ehadîs sh: 374 İbn-i Ebi Şeybe, İmam-ı Ahmed ve Müslim'den nakil...

* * *

995/15-

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

Me'hazler: Câmi' Beyan-ül İlm İbn-i Abd-il Berr 1/30, 38, 53 ve 115; İhya-u Ulûm-id Din 1/9; Mişkât-ül Masabih 1/93 hadîs no: 249; Mecma-uz Zevaid 1/123; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/96

sh:»(R.k.k: 888)

Zabıt şekli:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ وَسَلِّمْ

Başka bir hadîs:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

Ve daha başka ifadelerle de geçmektedir.

996/16-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

Me'hazler: İhya-u Ulûm-id Din 1/8-9; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/98; El-Feth-ül Kebir 1/364; Râmuz-ül Ehadîs sh:413

Zabit

Şekli:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (lafziyla olduğu gibi, birde

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

lafziylada vardır.

997/17-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله الذي هدانا لهذا
الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله رب العالمين

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me'hazler: Bu hadîs ile beraber, 991 ve 996 numaralı hadîsler lâfız ve mânaca birbirlerine çok yakın şeyler olduğu için, me'hazler aynı kitaplar ve aynı sahifelerdir.

Nümûne için Câmi'-i Beyan-il İlm - İbn-i Abd-il Berr 1/30, 38 ve 115; Râmuz-ül Ehadîs sh: 429, aynı metinle İbn-ü Neccar'dan nakil...

* * *

998/18-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me'hazler: Müstedrek-ül Hâkim 4/314; Râmuz-ül Ehadîs sh. 483; Levami-ül Ukûl Şerh-i Râmuz-ül Ehadî 5/123

Râmuz-ül Ehadîs ve şehri olan Levami-ül Ukûl kitapları bu hadîsi aynı metin ve lafızlarla Müstedrek-ül Hâkim'den nakletmişler. Ancak eski kaideye göre, onun cilt ve sahife numarasını vermedikleri için, Müstedrek-ül Hâkim'de aynı lafızıyla değil, şu kaydedeceğimiz hadîsi bulduk:

sh:»(R.k.k: 889)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

* * *

999/19-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

lafızlarıyla da gelmiştir

* * *

1004/24-

مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/352, İmam-ı Hâkim'in El-Künye eserinden nakil; keza El-Feth-ül Kebir aynı sahife İbn-i Hanbel, İbn-i Kani' ve Beyhaki'den nakil; Feyz-ül Kadir 2/280 ve 281 lafızca ayrı, mânaca bir, iki hadîs-i şerif...

Zabıt şekli: Kayıtlı şekliyle olduğu gibi,

مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

veya

مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

Taberanî'den nakil...

* * *

1005/25-

مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً
مَنْ قَالَ هَذَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي حَقِّهِ
مَاتَ مَرْتَابَةً

Me'hazler: Cem'-ül Fevaid 2/170 Ebu Davud'dan nakil; Müsned-ül Firdevs 1/200; Mişkât-ül Masabih 3/11 hadîs no: 5405; Feyz-ül Kadir 2/345 hadîs no: 2009; Râmuz-ül Ehadîs sh: 100 bir kaç kaynaktan nakil; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 20/598

* * *

sh:»(R.k.k: 891)
1006/26-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 1/315 Hilyet-ül Evliya'dan nakil; Râmuz-ül Ehadîs sh: 105; Feyz-ül Kadir 2/377 hadîs no: 2081

Zabıt şekli: Râmuz'daki hadîsin bir parçası:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ifadesiyle...

* * *

1007/27- ...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Me'hazler: Râmuz-ül Ehadîs sh: 141 Ebu Nasr-i Siczî'nin El-İbane eserinden, Ebu Nuaym'in Hilyet-ül Evliya'sından nakil...

* * *

1008/28-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

Me'hazler: Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 2/320; Câmi'-i Beyan-il İlm - İbn-i Abd-il Berr 1/123; Mecma-uz Zevaid 1/166 ve 9/13; Müsned-ül Firdevs 1/130; El-Metalib-ül Âliye hadîs no: 3077 ve 3828; El-Feth-ül Kebir 1/476; Râmuz-ül Ehadîs sh: 163 bir kaç kaynaktan nakil; Şuab-ül İman - Beyhakî 4/394; Müsned-i Ebu Ya'lâ 5/176-177 hadîs no: 279, El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 1/3150; El-Mecruhîn - İbn-i Hibban 1/156-157; El-Leâlil Masnûa - Suyutî 1/206

Zabıt şekli:

lafzıyla da gelmektedir.

* * *

1009/29-

Me'hazler: El-Feth-ül Kebir 2/102 Buharî, Tirmizî, İbn-i Hanbel, Ebu Davud ve İbn-i Mace'den nakil; Râmuz-ül Ehadîs sh: 170; Şuab-ül İman - Beyhakî 4/490 ve 5/165

Zabıt

şekli:

* * *

sh:»(R.k.k: 892)

1010/30-

Me'hazler: Bunun bir kısım me'hazleri 613 no.lu bölümde geçmekle beraber, □

yahut

lafızlarıyla başlayan hadîslerin me'hazleri şöyledir:

El-Feth-ül Kebir 1/465; Râmuz-ül Ehadîs sh: 177; Muhtar-ül Ehadîs sh: 47

* * *

1011/31-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ
مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ

Me'hazler: Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 13/53; Kenz-ül Ummal 9/64; Müsned-ül Firdevs 1/359; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 17/150 ve El-Evsat 2/1619; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 3/326; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/861; Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 16 Beyhakî'nin Şuab-ül İman eserinden naklederek.. ve aynı hadîsin ayrıca Ebu Davud ve Tirmizî'de de mevcut olduğunu kaydetmiş; El-Feth-ül Kebir 1/208

* * *

1012/32-

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ
مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ

Me'hazler: Feth-ül Barî Şerh-i Buharî 13/53; Kenz-ül Ummal 9/64; Müsned-ül Firdevs 1/359; Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 17/150 ve El-Evsat 2/1619; Ed-Duafa'-ul Kebir - Akilî 3/326; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/861; Ed-Dürer-ül Müntesire sh: 16 Beyhakî'nin Şuab-ül İman eserinden naklederek.. ve aynı hadîsin ayrıca Ebu Davud ve Tirmizî'de de mevcut olduğunu kaydetmiş; El-Feth-ül Kebir 1/208

* * *

1013/33-

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ
مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ

Me'hazler: Müsned-ül Humeydî hadîs no: 752; El-Feth-ül Kebir 1/208; Feyz-ül Kadir 2/31

Zabıt şekli: Hadîs allâmesi Abdurrauf-u Menavî bu hadîs için der ki: "O hadîsi İbn-i Neccar'dan başka, Hâfız Ebu Nuaym ve Deylemî, Ebu Zerr-il Gafarî'nin hadîslerinden şöyle tahrir etmişlerdir:

اَشْهَدُ اَنْ لَّا اِلهَ اِلاَّ اللّٰهُ
مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ

Aynı mâna, fakat az değişik lafızlarla...

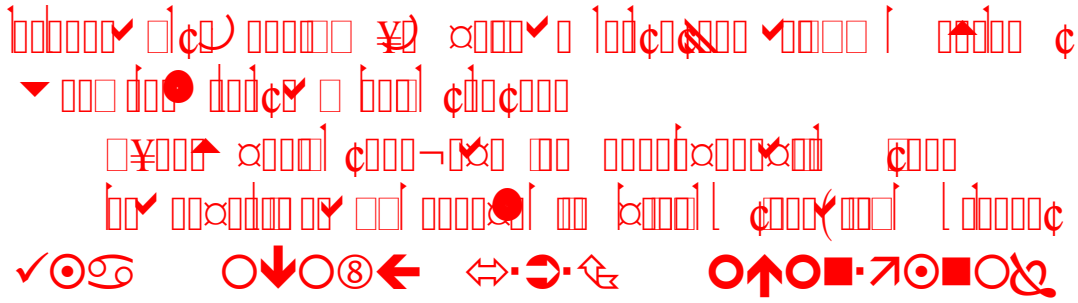
* * *

sh:»(R.k.k: 893)

Mâidet-ül Kur'an Risalesi, Üstad Bediüzzaman'ın büyük ve âlim ve edib talebelerinden merhum Ahmed Fevzi Kul tarafından hazırlanmış bir eserdir. Bu eseri, Bediüzzaman Hazretleri de görmüş, okumuş ve tasdik etmiştir. Hattâ Üstad tarafından bu risale bazı ta'dil ve tashihlerden sonra, 1946-1948'lerde teksir makinesiyle ve İslâm harfiyle neşredilen Tılsımlar Mecmuası adlı kitabın âhirine ilhak edilerek neşrettirilmişdir. Lâkin 1948'de vukua gelen Afyon Mahkemesi savcı ve hâkimleri veya onun ehl-i vukufları Mâidet-ül Kur'an eserini, rapor ve iddianamelerinde çok fazla mevzu' ettikleri için, Hazret-i Üstad Afyon Hapsinden sonra onu Tılsımlar Mecmuası'nın arkasından ayırmış ve umumî neşirden kaldırmıştır. Böylece Mâidet-ül Kur'an'daki ondört tane hadîs-i şerifler dahi Risale-i Nur'un bir nevi hadîslerinden sayılmış olduğu için burada yazıldı, me'hazleri de tesbit edildi. Ancak Mâidet-ül Kur'an'daki bu hadîslerin eserdeki yerleri ve sahife numaraları verilemedi. Çünkü şimdi münteşir olarak nüshaları bulunmamaktadır. Belki hususî bazı kimselerde mevcuttur. Tenvir Neşriyat'ın neşrettiği izinsiz nüshası ise, nazara alınmadı.

* * *

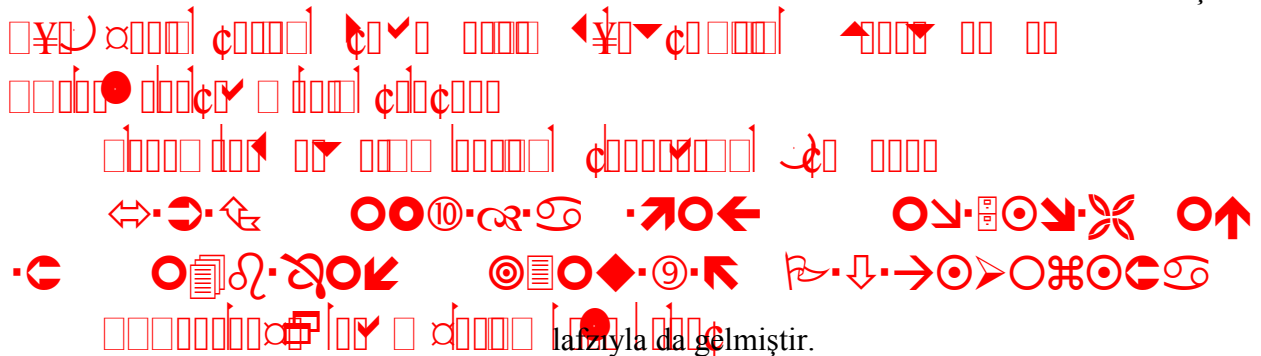
1014/1-

Me'hazler: Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 6/496; Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/1013; Müsned-ül Firdevs 5/454; Kenz-ül Ummal 12/378 bir çok sahih kaynaklardan nakil; El-Leail-il Masnua - Suyutî 1/337; Râmuz-ül Ehadîs sh: 518; El-Müntehab - Abd bin Humeyd sh: 203 hadîs no: 185; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 6/2380

Zabıt

şekli:

lafzıyla da gelmiştir.

* * *

1018/5-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me'hazler: Sahih-i Buharî 8/122; Şerh-üs Sünne - Begavî 14/244; Mişkât-ül Masabih hadîs no: 5164; Feyz-ül Kadir hadîs no: 1449 ve 2/100; Sahih-i İbn-i Hibban 8/287; Kenz-ül Ummal 9/395; El-Feth-ül Kebir 1/232 Müslim, Tirmizî ve İbn-i Mace'den nakil; Şuab-ül İman - Beyhakî 4/78; Sahih-i Müslim 3/2281; Es-Sünen-ül Kübra - Beyhakî 2/150 ve 7/46; Delâil-ün Nübüvve - Beyhakî 1/339; Tuhfet-ül Eşraf 1/442; Ez-Zühd - Veki' 1/334 hadîs no: 119; El-Musannef - İbn-i Ebi Şeybe13/240; Müsned-i Ahmed 2/446 ve 481; Ez-Zühd - İbn-i Hanbel sh: 8; Tarikat-ı Muhammediye - Hâdimî 3/25

Zabıt şekli: Bu hadîs-i şerif aynı mâna fakat az değişik lafızlarla da gelmiştir.

Meselâ, Buharî'nin hadîsi:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1019/6-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me'hazler: İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 4/467; El-Feth-ül Kebir 2/68; Kenz-ül Ummal hadîs no: 2294 ve 2344; Müsned-ül Firdevs 2/135 hadîs

sh:» (R.k.k: 895)

no: 2690; Feyz-ül Kadir 3/398; hadîs no: 3660

1020/7-

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

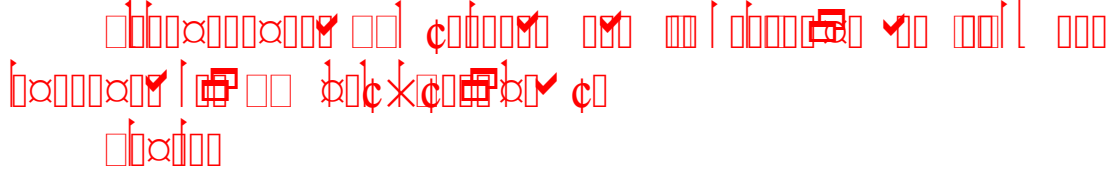
Me'hazler: Buradaki bu hadîs az değişik bazı lafızlarıyla birlikte, aynısının me'hazleri 1007 numaralı kısımdadır. Oraya müracaat...

Me'hazler: Kenz-ül Ummal 14/264 hadîs no: 38664; Feyz-ül Kadir 6/278 hadîs no: 9243; Muhtasar-ı Tezkiret-ül Kurtubî- Şa'ranî sh: 134; En-Nihaye Ev-il Melâhim - İbn-i Kesir 1/25; Muhtasar Sünen-i Ebu Davud - Menzerî 6/159; El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/214, 238; El-Feth-ül Kebir 1/17

sh:»(R.k.k: 896)
Zabıt şekli:

ve keza

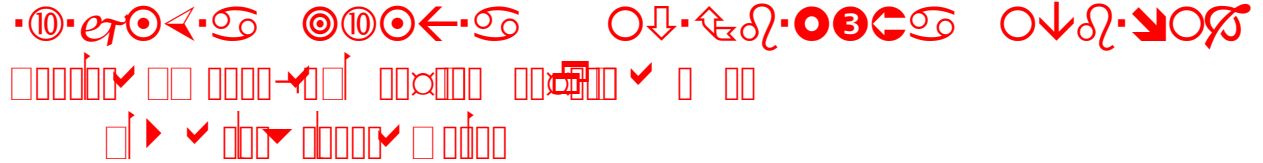
lafızlarla bulundu, ancak

lafızıyla bizdeki me'hazlerde bulunamadı. Gerçi mânada bir değişiklik söz konusu değildir. Bununla beraber belki bil-mâna olarak kaydedilmiş olabilir."

* * *

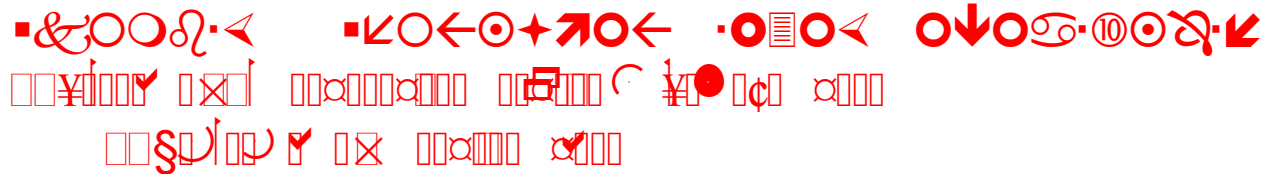
1025/12-

Me'hazler: Bu hadîsin me'hazleri 994 numaralı kısımda verildiği için burada tekrarlanmadı.

* * *

1026/13-

Me'hazler: Bu bölümün de hadîs me'hazleri, 795 numaralı bölümde verildiği için tekrarına gerek duymadık.

* * *

risalelerinde açıkça görüldüğü gibi; onu ziyaret etmiş, talebelik yapmış veya yanında bulunmuş yüzlerce insanın, bunların içinde de bilhassa ilim ehli bazı zâtların şehadet ve tasdikleridir. Bediüzzaman'ın, sünnet-i seniyye üzere olan bütün hâl ve etvarı, hareket ve sekenatı gayet fitrî tarzdadır. Yani başkaların takliden olmamıştır.

Evet o, bütün hayatında sünnet-i seniyyede herşeyini tevfiğ etmek; en korkulu, en dehşetli ve en kritik anlarda bile onun en büyük gayesi olmuştur. Onun bu samimî niyet ve hâlisane isteyişinden olsa gerektir ki; ihtiyarı hâricinde başına gelen bazı hâdiseler dahi hep sünnet-i seniyyelerin içinden; şartlara bağlı olan iki sünnet bundan hâriçtir. Bu sünnetlerden birisi: Evlenmek. Diğeri de: Sakal bırakmak...

Evlenmek Sünneti: Yani sünnet-i seniyye âdâbı dâhilinde evlenmek, içtimaî ve fitrî olan bir İslâmî ve insanî âdettir. Müslümanlık nokta-i nazarından ise, bazı şartlara bağlıdır. Bu şartlar da, şeriat kitaplarında yazılıdır. Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bütün sünnetlerine karşı olduğu gibi, fitrî olan evlenme sünnetini de, Hazret-i Üstad Risalelerinde bazen terğib makamının mübalâğa sigası icabı, büyük teşviklerde bulunmuştur.

Sünnet-i seniyyeden olan evlenme hususunda vârid olmuş hadîslerdeki emirleri ise, vücûbî emir olmayıp, istihhabî sünnet emirleri olduğu müçtehidîn-i İslâmiyece hüküm ve karara bağlanmıştır. Elbette iffet ve nezahet içinde kalmak şartıyla ve cihad ve hizmet-i diniye niyetiyle hiç evlenmiyen kimseler, sünnet-i seniyyeye zıd bir hareketi işlemiş sayılmadıkları gibi, bil'akis tam ona uymuş ve ona hizmet etmiş olurlar.

Hem, evlenme denince; eğer -affedilsin- bir çeşit hayvanî ve şehvanî muamele murad ediliyorsa; bu takdirde o iş, hayvanlarda da ve hayvan gibi yaşayan insanlar olan gâvurlarda da ve her şey ve herkeste de fitrî olarak mevcuttur. O halde bu evlenme denilen muamelenin İslâm dininde sünnet cihetleri olacaktır. O ise, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) hayatında yaşadığı tarz ve ayrıca onun usûl ve kaidelerini vaz'ettiği şekildir. İşte bu evlenme denilen fitrî

sh:» (R.k.k: 898)

muamelenin sünnet cihetleridir. Yoksa az yukarıda arzettiğimiz gibi, sadece "Evlenmek sünnettir" diyenleri ve bunu dillerine dolayıp ta, büyük İslâm mücahidlerini gıybet edenlerin nasıl bir derekede buldukları mâlum olur.

Hem evlilik hayatında, aile hayatında, evlâd terbiyesinde ve hülâsa olarak fitrî olan o kanunun içine girdikten sonra, bütün hayatı boyunca buna müteâllik sünnet-i seniyyelerin icabâtını yerine getirmekle, o sünnete o zaman tam uyulmuş olur denilir... Eğer bunlar yerine getirilemiyorsa, elbette o zaman evlilikteki sünnet dahi tam yerine gelmiş olmaz ve nâkis olarak o sünnet işlenmiş olur demektir.

Sakal Mes'elesi: Bu da evlenme sünnetine yakın bir keyfiyettir ve insanlığın fitratında mevcut bir iştir. Bu sünnetin bilhassa eski zamandanberi, Arap kavminde cârî olmuş olan o fitrî durumu, Resul-i Ekrem (A.S.M.) onu en ahsen bir tarza ve en güzel bir şekilde koymuştur. Yani, bu sakal bırakmanın da, evlenmenin fitrî âdeti gibi, insana yaraşır en güzel bir

şekle getirilmesine âmil olmuştur. Sakalın bakımını, temizliğini, kokulanma ve taranması ve sairesini, Resulullah (A.S.M.) Efendimiz bizzat yaptığı ve gösterdiği gibi; ayrıca da ondan daha mühimmi olan, bıyıkların muhafaza edilmesini; yani ağıza sarkmamasını da ehemmiyetle emretmiştir. Sakala ait olan sünnetleri olduğu gibi ve beraberce tam yerine getirilmediği zaman, sadece bir kılları uzatıvermekten öteye geçmiyen bir şey olur ve hâkeza...

Evlenme ve sakal mes'eleleri ve hadîslerdeki me'hazleri ve bunlara dair Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin bazı izahları, bu kitabın 978, 979 ve 944 numaralı bölümlerinde geçmiştir. Oralara bakılabilir.

Şimdi sadedimize dönüyoruz: Bediüzzaman Hazretleri'nin bizatihî sünnet olan pek ço ef'âl, harekât, etvar ve muamelâtından binde bir nisbetinde gibi nümûnelik bir kaç örnek vermek istiyoruz. Bunları üç bölüme ayırıp A ve B ve C başlıkları altında vereceğiz. Kaydedeceğimiz nümûneler mesabesindeki maddelerin bazıları, Risale-i Nur Talebeleri onları Hazret-i Üstad'dan ya şifahen dinlemiş veya bizzat görmüşlerdir. Diğer bazıları ise, Risale-i Nur'un içinde sarıhan görünmeyenlerdir. Amma onları Hazret-i Üstad'dan duyan ve dinleyen veya gören şahidleri, râvileri ve nâkilleri vardır.

Bu nümûnelik maddelerin kayıtları da, kitapta buraya kadar sıra numarasıyla devam edegelen hadîslerin devamında yazılacaktır.

A- ÖRNEKLERİ

1028/1- Hazret-i Üstad'ın attan düşüp incinmesi ve bir müddet namazlarını çok zahmet içinde kılması hâdisesidir.

Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 256, bizzat Üstad'ın ifadeleriyle:

sh:» (R.k.k: 899)

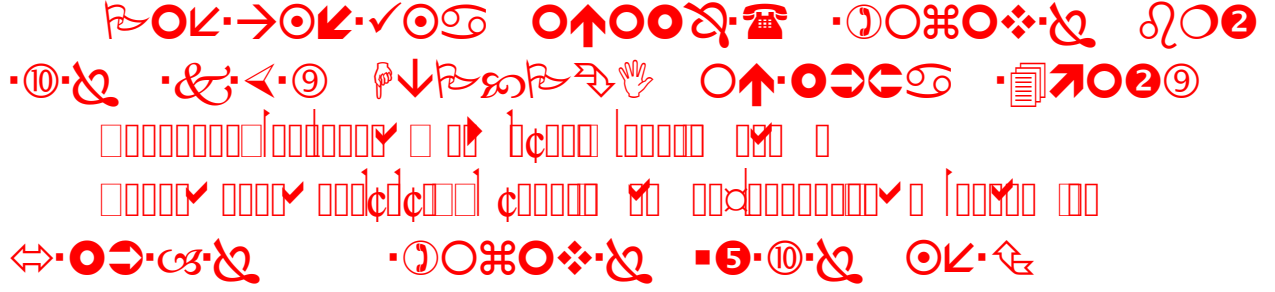
«Bugün dört saat evvel ben yalnız, Karadağ'ın hâlî ormanları içinde idim. Gayet titiz bir ata binmişim. Ben binerken birden dizgin kayışı koptu. O da fena ürktü, ma'reke takıldı. Beni öyle fena bir tarzda çiftelerle yere düşürdü. Ben o halde sol elim ve sol ayağım kırılmış gibi ihtimal verdiğim gibi, vaziyet de öyle gösteriyordu.... Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür ediyorum, el ayağım kırılmamış, çok ziyade incinmiş iken yine şemsiye ile yürüyebildim.»

Hadîslerde aynı duruma benzer, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın da attan düşüp incinmesi hakkındaki bazı hadîs ve me'hazleri:

Sahih-i Buharî 1/187-188 ve 2/59; Cem'-ül Fevaid 1/247; Müsned-i Ahmed 3/110; El-Kâmil Fid-Duafa' - İbn-i Ady 2/749 ve 7/2201

Zabıt şekli: Sahih-i Buharî'nin hadîsi:

Meâli: Enes bin Mâlik'ten rivayet, demiş ki: Resul-i Ekrem (A.S.M.) bir ata bindi ve o attan düşerek sağ yanı çok incindi. Veyahut: Resulullah (A.S.M.) bindiği bir attan yere düştü ve çok incindi... Namazda bize oturarak imamlık yaptı. Biz de kendisiyle birlikte oturarak namazlarımızı kıldık...(1)

* * *

1029/2- Eğer Gavs-ı Geylanî de gelse, beni bırakıp gitseniz, hakikî Nur Talebesi olamazsınız -meâlen-.

Bu mes'ele Hazret-i Üstad'ın yazılı ifadeleriyle sabit olduğu gibi, aynı emirlerini şifahî şeklide O'ndan dinlemiş Nur Talebelerinden ve Üstad'ın hususî hizmetkârlarından merhum Muhammed Feyzi Efendi ve Mustafa Sungur'un beyan ve rivayetleriyle de gelmiş ve daha biraz izahlı ve şerhlidir.

Risalede yeri: Kastamonu Lâhikası sh: 83/84

Risale-i Nur'daki ifade: «Feyzi Kardeşim! Sen Isparta vilâyetindeki kahramanlara benzemek istiyorsan, tam onlar gibi olmalısın... Bu şehre bir kutub, bir Gavs-ı A'zam gelse; seni on günde velâyet derecesine çıkaracağım" dese, sen Risale-i Nur'u bırakıp onun yanına gitsen, Isparta kahramanlarına arkadaş

(1) Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) attan düştüğü zaman, ömrünün 53'ünden sonra, Medine'de olmuş olması, Hazret-i Üstad'ın Kastamonu'da attan düşmesi hâdisesi ise, yaşının 59'undan sonraya rastlar. Resul-i Ekrem'in Medine'deki hayatının; yani 53 ile 63 arasındaki hayatının hangi senesinde olduğu hakkında kat'î bir bilgimiz olmadığı gibi; Üstad'ın da Kastamonu hayatının 59 ile 67. ömür yılları arasında hangi senede o hâdiseye vuku' bulmuş, hakkında da bir mâlumatımız yoktur. Ancak iki rakamın, yani ömür senelerinin birbirine çok yakın olması noktasından bir galib ihtimal ile; ömürlerinin aynı yılları içinde vuku' bulmuş olacağına ihtimal verilebilir.

Abdülkadir

Badıllı

sh:» (R.k.k: 900)

olamazsın!.."»

(Hazret-i Üstad'ın bu sözü hem yazılı mektuplarında, hem de rivayet yoluyla gelmektedir. Meselâ Barla Lâhikası sh: 260'da Hulusî Bey'e yazılan mektupta ve aynı tarzda Sungur Ağabey'e de şifahen söylenmiştir.)

Hadîs-i şeriflerde mutabık gelen me'hazleri: Şerh-üs Siyer-il Kebir - İmam-ı Muhammed 2/5; Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/284 (iki tane hadîs-i şerif); İthaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 1/664

Zabıt

şekli:

sh:»(R.k.k: 901)

Meâli: "Elini göğsüne koy ve kalbinden sor, onu dinle! O ne diyorsa öyel yap!.."

(Bu mes'ele, elbette ki insanların şahsî ve hususî işleri içindir. Yoksa umumî veya farz ve vâcibe taallûk eden işler ve hususlar için değildir.)

* * *

1031/4- İman ve yakîniyet...

Hazret-i Üstad'ın iman ilmine, yakîniyyetin tesbitine veya yükselmesine verdiği ehemmiyet dünyanın malûmudur. Bütün hayatını, himmet ve gayretini iman yolunda, imanın tahkik ve tahkiminde sarf eylediği dost ve düşmanlarca bahis olduğu gibi; bütün Nur Risaleleri de bu iman ve yakîniyyet mevzuunun şerhi, tahkiki ve izahıdır.

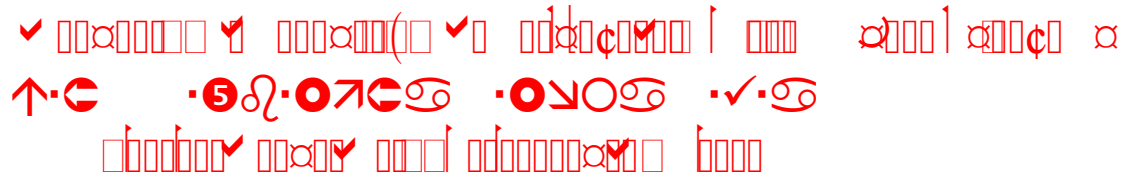
"Acaba Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) hadîslerinde de ve Sahabe ve Tabî'nin meslek ve hizmetlerinde de bu mes'ele ehemmiyetle mevzu-u bahis olmuş mudur? Onlarca da iman ve yakîniyyet mes'elesine ehemmiyet verilmiş midir?" diye ufak bir araştırma yaptım. Bulduğumuz bir çok hadîs ve eserlerden bir kaçını nümûne için kaydediyoruz.

Hadîs Me'hazleri: (Bu mevzu 793 ve 988/8 no.lu bölümlerinde verilmiş me'hazlerdeki hadîsler, aynı zamanda buranın da me'hazleri olabilirler.)

Ez-Zühd - İbn-ül Mübarek 1/196 ve 439; Müsned-ül Firdevs 4/94; Feyz-ül Kadir hadîs no: 7795; Mecma-uz Zevaid 1/170; Tarih-ül Kebir - Buharî 5/264; yine Müsned-ül Firdevs 5/538; Züher-ül Firdevs - İbn-i Hacer 4/432; Cem'-ül Cevami' - Suyutî 1/1004; Kenz-ül Ummal 9/437; yine Kenz-ül Ummal 3/437; İhya-u Ulûm-id Din 1/72; Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 4/277; El-Feth-ür Rabbanî Şerh-i Müsned 1/54

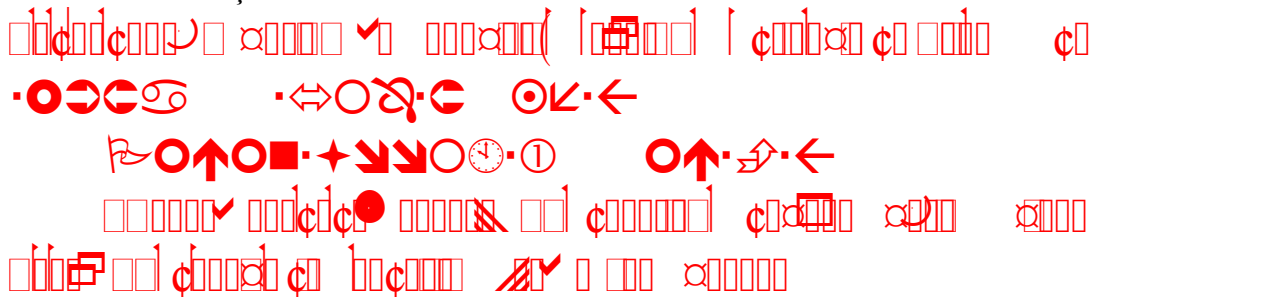
Zabıt

şekilleri:

Meâli: "Âgâh olunuz ki! Dünyada insanlara verilmiş ni'metlerden, yakîn ve âfiyetten daha hayırlı bir şey yoktur." Âfiyetten murad, herhalde manevî hastalıklardan; yani şüphe, vesvese ve günahlardan sâlim olmak demektir.

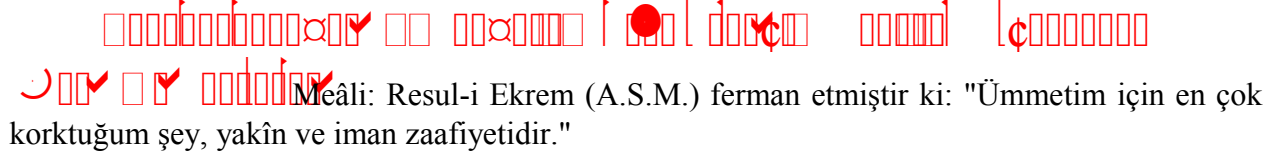
Başka bir hadîs:

Meâli: "Kim ki vefat edip Allah'ına kavuştuğu zaman, ona herhangi bir şeyde şirk koşmamışsa, onun sair günahları ona fazla zarar vermez. Ve her kim vefat eder, Allah'a şirk koşmuş olarak mülâki olursa; onun ne kadar haseneleri olsa da, ona fayda vermiyeceklerdir."

sh.»(R.k.k: 902)

Başka bir hadîs-i şerif:

Meâli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman etmiştir ki: "Ümmetimin için en çok korktuğum şey, yakîn ve iman zaafiyetidir."

Başka bir hadîs:

Meâli: "Yakîn ne demektir? Yakîn, imanın tamamı ve kemalidir." Bu hadîsi İhya-u Ulûm-id Din naklettiği gibi; Hâfız Irakî demiş ki: "Bu hadîsi, Beyhakî Ez-Zühhd kitabından ve Hatib-i Bağdadî meşhur tarihinde, İbn-i Mes'ud'dan (R.A.) güzel bir senedle tahrir etmişlerdir.

Başka bir hadîs:

Bu hadîs Mu'cem-üt Taberanî El-Kebir 24/791-793'dedir.

Meâli: "Amellerin en efdali, iman-ı billahtır. Yani Allah'a imandır."

Başka bir hadîs: Resul-i Ekrem'in meşhur dualarından olan şu:

Meâli: "Ey Allah'ım! Bana öyle bir iman ve yakîn ver ki; artık küfürle hiç bir sûretle karşılaşmasın veya onunla neticelenmiş olmasın." Bu hadîs, Et-Tergib Vet-Terhib - Menzerî 1/583'dedir.

Sahabe ve Tabiînin iman ve yakîn hakkındaki kanaatları:
Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) demiş:

بَلِّغُوا النَّاسَ مَا نَلَمُكُمْ فِيهِ وَلَسْتُ بَعْدَكُمْ أَفْوَاجًا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
(Emsal-i Hazret-i Ali sh: 16)

Meâli: "Marifet-i İlâhiyeden bir tek kokucuk dahi, çok olan amellerden hayırlıdır."

Üst taraftaki, yani Mu'cem-üt Taberanî'nin son me'hazindeki hadîs-i şerif münasebetiyle Hazret-i İmam-ı Hasan (R.A.) da şöyle demiş:

بَلِّغُوا النَّاسَ مَا نَلَمُكُمْ فِيهِ وَلَسْتُ بَعْدَكُمْ أَفْوَاجًا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
بَلِّغُوا النَّاسَ مَا نَلَمُكُمْ فِيهِ وَلَسْتُ بَعْدَكُمْ أَفْوَاجًا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
بَلِّغُوا النَّاسَ مَا نَلَمُكُمْ فِيهِ وَلَسْتُ بَعْدَكُمْ أَفْوَاجًا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
بَلِّغُوا النَّاسَ مَا نَلَمُكُمْ فِيهِ وَلَسْتُ بَعْدَكُمْ أَفْوَاجًا
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

Meâli: "Evet, Allah ve O'nun Resûlü çok doğru söylemişler. Zira, ancak yakîn ile Cehennem'den kaçınılabılır.. ve yine ancak yakîn ve iman ile Cennet'e tam tâlib olunabilir.. ve yine ancak yakîn ile belâ ve musibetlere karşı sabredilebilir.. ve yine ancak yakîn ile Allah'ın emirleri olan farzlar eda edilebilir."

Hazret-i Lokman'dan gelmiş bir haberde ise; oğluna karşı söylediği sözler ve

sh:» (R.k.k: 903)

ettiği vasiyetler içinde şöyle demiş: "Ey oğlum! Amel, ancak yakîn ile yapılabilir. Kişi ancak iman ve yakîn derecesine göre hayırlı ameller işleyebilir." (İhtaf-üs Sâdet-il Müttakîn - Zebidî 1/675)

Yahya bin Muaz (R.A.) iman ve yakîni kastederek şöyle demiştir: "Tevhid için bir Nur, şirk için de yakıcı bir nâr vardır. Tevhidin nuru; muvahhidlerin seyyiatını temizler. Müşriklerin dünyadaki bazı iyilikleri olan amellerini de, temizlemek için yakar kül eder..." (İhtaf-üs Sâdet-il Müttakîn 1/665)

Ve daha bu mes'eledede, yani iman ve yakîniyet hususundaki, sahabe ve selef-i salihînin tutumları hakkındaki geniş malumat için İhya-u Ulûm-id Din'in birinci cildine ve onun şerhi olan İhtaf-üs Sâdet-il Müttakîn 1/668-685 kısımlarına ve daha bunlar gibi Kût-ul Kulûb gibi eserlere bakılabilir.

* * *

Meâli: Hazret-i Abdullah İbn-i Mes'ud (R.A.) demiş: Bir gün Resulullah (A.S.M.) bana şöyle emretti: "Gel bana Kur'an oku!.."

Dedim: "Ben mi sana Kur'an okuyayım yâ Resulallah? Halbuki o, sana nâzil olmuştur!.."

Resul-i Ekrem (A.S.M.) bunun üzerine ferman etti ki: "Ben Kur'an'ı başkasından da dinlesem hoşuma gidiyor." Bunun üzerine ben Nisa' Sûresinden okumaya başladım tâ

* * *

1034/7- Mesleği terzilik olan bazı zâtlara, meselâ Muradiye'li Kâmil Acar'a şöyle demiştir: "İdris Aleyhisselâm terzilerin pîri ve üstadı olduğu gibi, en evvel yazı yazan da o olmuştur."

Me'hazler: Müsned-ül Firdevs 1/32; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/314 İmam-ı Ahmed bin Hanbel'den nakil; bu hadîsin ayrı ve diğer bir veçhi ise, Sahih-i Müslim Mesacid hadîs no: 33; Mecma-uz Zevaid 5/116; Müsned-i Ahmed 2/394; Tefsir-i Kurtubî 2/8; Feyz-ül Kadir 3/971

Zabıt şekli:

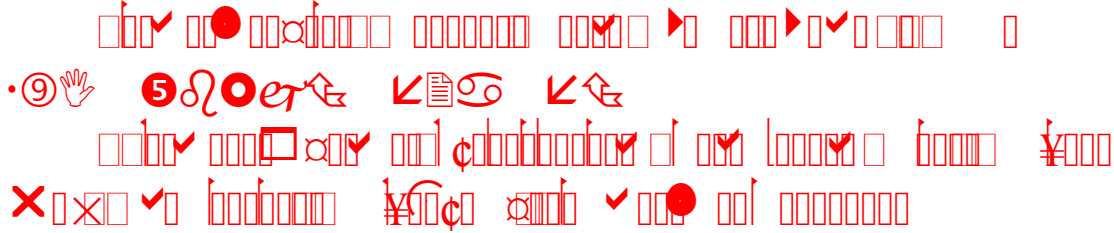
1-

2-

Onun bu hâlinin şâhidi ve onu rivayet edenler çoktur. Başta Tarihçe-i Hayatlarında, bu hâlinin bazı örnekleri mevzûk rivayetlerle kayıtlıdır. Ayrıca, meselâ merhum Van'lı Molla Hamid, Merhum Tahirî Mutlu, Merhum Zübeyr Gündüzalp, Mustafa Sungur, Hüsnü Bayramoğlu ve Bayram Yüksel gibi Hazret-i Üstad'ın yakın talebe ve hizmetkârları, onun bu hâlini câlib-i hayret bir sûrette nakletmişler ve ediyorlar.

Hadîslerde bu hususun me'hazleri: Riyaz-üs Salihîn sh: 66 (Buharî'den naklen)

Zabıt şekli:

Meâli: Hazret-i İbn-i Abbas'tan rivayet, Resul-i Ekrem (A.S.M.) ferman buyurmuştur ki: "İki büyük ni'met vardır. İnsanların çoğu bunların kadrini bilmezler. Bunlar, bedava olarak ele geçmeleri mümkün iken, satın almazlar. İşte, o ni'metlerden birisi sıhhat, ikincisi de vaktin boş zamanıdır."

* * *

sh:» (R.k.k: 906)

1037/10- İyi olmayan, bilhassa câhilî devirlerden kalma kötü isimleri, Hazret-i Üstad'ın onları değiştirmesidir.

Meselâ: Timur, Cengiz, Ziver gibi isimler...

Hadîslerde bu hususun me'hazleri: Es-Sîret-ül Halebiye 1/130; El-Ezkâr İmam-ı Nevevî sh: 258

Zabıt şekli: Es-Sîret-ül Halebiye'de İmam-ı Celâleddin-i Suyutî'nin bu hususta; yani, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın beğenmeyip değiştirmiş olduğu isimlerin listesini tesbit eden bir eser te'lif ettiğini yazmış. Bu isimler hayli çoktur ve gayet meşhurdur. Biz de me'hazlere havale ederek kısa kesmek istiyoruz.

* * *

1038/11- Hazret-i Üstad'ın gençlik çağlarında, bir-iki defa sabah namazına uyanamayıp, namazı kazaya kalması...

Bu hâdise Tarihçe-i Hayatlarda, bilhassa Üstad'ın biraderzâdesi Abdurrahman'dan naklen, Mufassal Tarihçe-i Hayatta ise tafsilatıyla yazılıdır.

Me'hazler: Bu hâdise, yani Resul-i Ekrem'in de hayatında bir-iki defa sabah namazına uyanamaması vaki' olduğunu bildiren hadîslerin tarikleri mütevatirdir. Meselâ, Nazm-ül Mütenasir Fil-Hadîs-il Mütevatir sh: 48

Bu hususta, başka izahat vermeye gerek duymadık. Merak edenler hadîs kitaplarında bulabilirler.

* * *

1039/12- Yine Hazret-i Üstad'ın sünnet-i seniyyeye uygun ve tehalûf etmeden devam eden bir hareket ve fiili de şudur: Yatsı namazından sonra -çok mühim bir hizmet olmazsa- bilhassa yaz gecelerinde, dünya kelâmalarını konuşmaması ve hemen yatağına girip uzanması ve mutlaka teheccüde uyanmasıdır.

Bu mes'elede iki sünnet şekli vardır. Birisi: Yatsı namazından sonra Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bu iki fiili de gayet meşhurdur. Teheccüd namazına mutlaka uyanmasıdır.

Bu her iki husus için de hadîslerden me'haz vermeye gerek yoktur. Çünkü Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) bu iki fiili de gayet meşhurdur. Teheccüd namazına mutlaka uyanması, Kur'an'ın emriyle onun üzerine zaten vâcib bir emirdir. Yatsıdan sonra hemen yatması hususu da, yine meşhurdur. Sadece nümûne için bir tek me'haz verip geçeceğiz: Riyaz-üs Salihîn - İmam-ı Nevevî sh: 629

* * *

sh:» (R.k.k: 907)

B- HUSUSÎ EZKÂR, EVRAD VE TESBİHATI

Hazret-i Üstad'ın beş vakit namazların akabinde sünnet olan malum tesbihatlardan başka, hususî bazı dua, zikir ve tesbihatları da vardır. Bunlardan bir kısmı, namazlardan sonra okuduğu bazı Kur'an sûreleri ve muayyen bazı dualar, salâvatlar ve zikirlerdir ki, bunların hepsi de sünnet-i seniyyeden olup Peygamber'in (A.S.M.) mervîdirler.

Hazret-i Üstad'ın okuduğu zikir ve dualardan bazıları da, umum için belli bir vakit olmayıp, istediği zaman okunabilen şeylerdir. Lâkin Hazret-i Üstad bu umumî dualar ve zikirleri de yine sünnet-i seniyyeye uygun olarak, ekseriya gecelerde veya sabah namazından sonra okuduğu sahih rivayetlerle sabittir.

Hazret-i Üstad'ın okumuş olduğu zikir, tesbih ve hususî duaları sıraya koymuş olsak şöyle olur:

Evvelâ: Beş vakit namazlardan sonra okuduğu dua, zikir ve tesbihleri.. ve bunlarla beraber tilâvet ettiği bazı Kur'an Sûreleri hakkında vârid olmuş olan bazı hadîs-i şeriflerin me'hazlerini verdikten sonra, sair dua ve virdlerinin de me'hazlerin vermeye çalışacağız.

* * *

1040/13- Beş vakit namazlardan sonra, otu üçer def'a okunması sünnet olan tesbih, tahmid, tekbir ve tehlili hiç terketmeden okuması...

Bazı me'hazler: Bu kitabın 933 no.lu bölümünde bu mes'ele ile alâkadar bazı hadîs me'hazleri verilmiş olmakla beraber, zaid olarak yine bazı kitabların isimlerini veriyoruz:

Evvelâ bir çok me'hazler için, Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 96'ya bakılabılneceği gibi, Şerh-üs Sünne - Begavî 3/228; Cem'-ül Fevaid 1/601; Mişkât-ül Masabih 1/307 hadîs no: 973; El-Feth-ül Kebir 1/261; Müsned-i Ahmed 5/184 ve 190 Müstedrek-ül Hâkim 1/253; Nesâf 1/198

Hadîslerin zabtedildiği şekillerden bir iki tanesi:

Meâli: Hadîsin râvisi sahabî-i meşhur Zeyd bin Sâbid (R.A.) demiş ki: "Biz Resulullah tarafından, bütün namazların arkasından tesbih ve tekbir ve tahmid ve tehlil çekmemize emrolunduk."

Hazret-i İmam-ı Ali de (R.A.) Cem'-ül Fevaid eserinin nakline göre; hayatında namazın arkasındaki tesbihatı hiç bir vakit terketmediğini, ancak

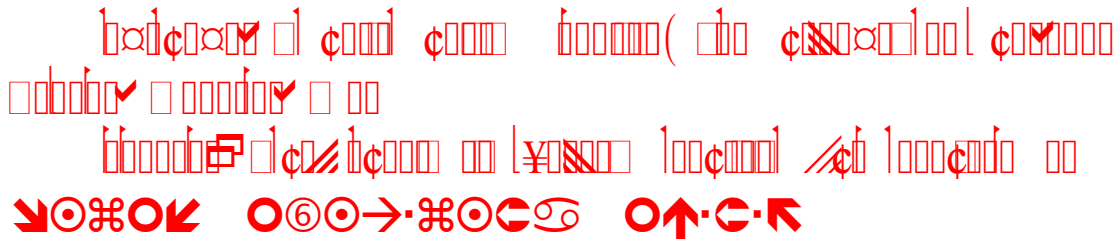
sh:»(R.k.k: 908)

Sıffın Harbi gecesinde, bir-iki namazın arkasındaki tesbihleri -zaruret halinde kaldığı için- terkettiğini kaydetmiştir.

Namazın arkasında otuzüçer kere tesbih, tahmid, tekbir ve tehlil hakkında pek çok hadîs-i şerifler vardır. Burada bütün bu me'hazleri sıralayabilirdik. Ancak bu babda hem tekrar, hem da mâlumu i'lam kabilinden olacağı için havale edildi.

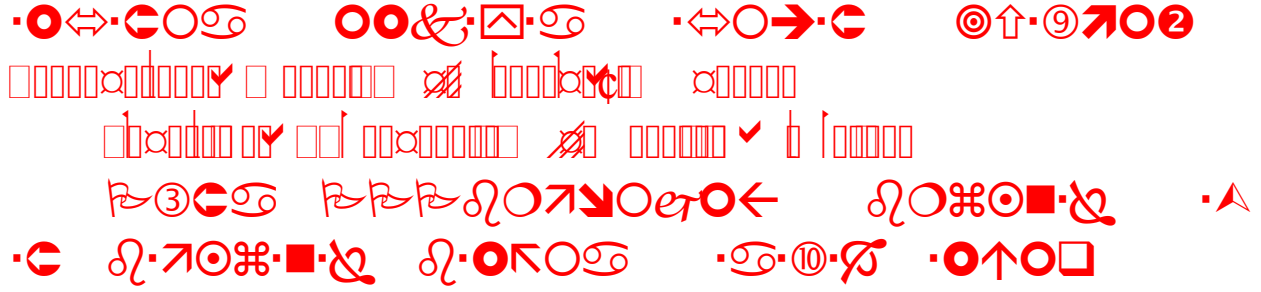
* * *

1041/14- Sabah ve akşam farz namazlarından sonra, (Hanefî mezhebinde akşam sünneti farzından hemen sonra kılınması daha evlâ olduğundan, onun sünnetinden sonra) onar kere:

Zabıt

şekli:

Meâli: Resul-i Ekrem (A.S.M.) Hudeybiye'de buldukları bir zamanda, Hazret-i Ömer'a ferman etmiş ki: "Bu gece bana öyle bir sûre nâzil oldu ki; benim yanımda, güneşin üzerinde doğduğu herşeyden daha sevgilidir." Ve "İnna Fetahnaleke" Sûresini okumuştur.

* * *

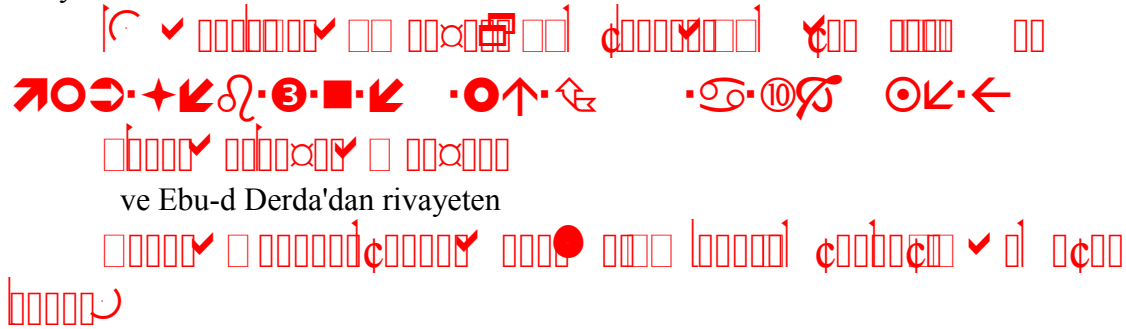
1047/20- İkinci namazı tesbihatından sonra, Hazret-i Üstad'ın "Amme Sûresi"ni okuması...

(Not: Meşhur ve mütedavil hadîs kitaplarında, "Amme Sûresi"nin hususî fazileti hakkında vârid olmuş hadîs-i şeriflere rastlanamadı. Ancak bu kitabın 675 no.lu bölümünde

gibi hadîsler geçmiştir. Ayrıca mütedavil ve meşhur hadîs kitaplarında değil, fakat Tefsir-i

sh:»(R.k.k: 911)

Ruh-ul Beyan - İsmail Hakkı Burusevî 10/313'de; Keşf-ül Esrar kitabından naklen; "Amme Sûresi" hakkında bazı rivayetler nakledilmiştir. Ezcümle: Übeyy bin El-Kâ'b'dan rivayeten:

ve Ebu-d Derda'dan rivayeten

rivayetleri vardır.

Yazılan rivayetlerin meâlleri: "Kim ki, Amme Sûresi'ni bu dünyada okursa, Cenab-ı Allah da kıyamet gününde ona soğuk şerbetler içirecektir."

2- "Amme Sûresi ve Kaf Sûresini öğreniniz..."

* * *

1048/21- Yatsı namazı tesbihatından sonra Sûre-i Bakara'nın âhiri olan "Amerresûlü" âyetlerini okuması...

Me'hazler: Riyaz-us Salihîn - İmam-ı Nevevî sh: 408; El-Ezkâr - Nevevî sh: 84; Şuab-ül İman - Beyhakî 5/335-352

Zabıt şekli: (Sadece bir tek hadîs-i şerif)

□□□□✓ □□● □□□□✕ §□□□□□□□ □□□ □□□□□□□ ✓□□□□ □□□□□□
□□□□-✓ □ □□□□□ □□□□□ □□-✓□□□ ✓ □□ □□□□ □□□□

Meâli: "Her kim gecede, Bakara Sûresi'nin âhirki iki âyetini okusa, o gece o adam için ibadet ve zikir hususunda ona kâfi gelir."

Ayrıca Şuab-ül İman eserinde, İmam-ı Beyhakî, "Amenerresûlü" nün faziletleri hakkında gelmiş bir çok hadîs-i şerifleri onyedici sahife içerisinde kaydetmiştir. Müracaat olunabilir.

* * *

1049/22- Beş vakit namazların hususî tesbihatından:

□ ✓ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□
■↳↻·↳·⑤·↳ ■↳↻·⑤ ○○□○◀ ○⑤·⑥·↻○□ □⑥·○
→·✕○← ○·↳○⑥○○↳·② ○□□★↻ ↔·↻·↳·↳ ■⑥·○→
✕○←
□ ✓ □□□□✕□□□ ✓ □□□□ ✕ | □□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□ □
✓○③○↳·↳ salâvatını okuması...

(Not: Bu salâvat, hem de sari salâvatlar -namazın Tahiyatından okunan salâvatlar hâriç- hakkında hadîs rivayeti diye bir şey yoktur. Çünkü namazın salâvatından başka, diğer bütün salâvatlar Resulullah'ın (A.S.M.) vefatından sonra, büyük aktap ve müçtehid olan ülema-i ümmet tarafından tanzim ve tertib edilmiştir. Gerçi mücerred olarak salâvatın fazileti hakkında pek çok hadîsler vardır. Hattâ Allâme Kadı İyaz, bu hususta müstakil bir Risale te'lif etmiştir. Bu Risale'nin ismi "Es-Salâtü Ale'n Nebiyy"dir. Ayrıca salâvatın umumî faziletleri hakkında vârid olmuş bazı hadîs me'hazlerini bu kitabın dördüncü numaralı bölümünde kaydetmişiz, müracaat olunabilir.)

sh:» (R.k.k: 912)

Şimdi şu bölümdeki mevzuumuz olan bu salâvatın kıymetkarlığı, meşhurluğu ve pek büyük faziletleri hakkında ülema-i ümmetin sözleri çoktur.

Ezcümle, bu hususta Mecmuat-ül Ahzab eseri üçüncü cildindeki salâvat hakkında gelen aktabın sözlerine ve ayrıca da, Delâil-ün Hayrat gibi bütün salâvatları toplayan eserlere bakılabilir. Hem âlem-i İslâm'ın her tarafında, bu salâvat âdeta ümmetin umumî telâkkisinin kabulüne mazhar olmuş gibi bir keyfiyeti vardır. Bu mes'elede bizce fazla beyan abes olur.

salâvatları vardır. Bunları da sıraya kaydederek, hadîs ve eserlerde me'hazlerini vermeye çalışacağız.

1052/25- Hazret-i Üstad'ın Kur'an'ın mecmu-u âyetlerinden seçmiş olduğu ve kendisi okuyup, okunmasının tavsiye ettiği "El-Hizb-ül Muazzam-ul Kur'anî" viridi...

Bu El-Hizb-ül Muazzam-ul Kur'anî'deki âyetler daha çok kendisinin Kur'an ve iman mesleğiyle ve hizmetiyle ve tarz-ı ububiyetiyle alâkadar; ve ayrıca, Risale-i Nur'un tamamının, bunları tefsir ettiği âyetlerdir. Bu Hizbin tamamı Kur'an'ın dört beş cüz'ü kadardır.

Hazret-i Üstad, Sahabe-i Kiram'dan Üsame bin Zeyd (R.A.) ve Hazret-i Osman bin Affan (R.A.) gibi bazı Sahabelere ittibaen bu hizbi Kur'an'dan intihab etmiştir. Bu hizb hakkında Üstad'ın tarif ve beyanları, ya da onu teşvik ve tavsiye edici sözleri Kastamonu Lâhikasında ve Emirdağ Lâhika mektuplarında geçmektedir. En hülâsalı tarif ise, bu hizbin baş tarafıdır.

* * *

1053/26- Hergün mutlaka okuduğu, bilhassa bunu hayatının son kırk yılında devam edip hiç bırakmadığı olan Münâcât-ı Ahmediye'den "Cevşen-ül Kebir" duası...

Cevşen-ül Kebir'den hususî sened ve me'hazleri ve onun hadîs-i şeriflerde bazı kısımlarının bulunduğu dair izahat, 99 numaralı bölümdedir. Oraya müracaat edilebilir.

* * *

1054/27- Yine Hazret-i Üstad'ın daimî virdlerinden olan "Evrad-ı Bahaiye" namında Şah-ı Nakş-i Bend'in bir duası...

Evrad-ı Bahaiye şerhi ile beraber, Mecmuat-ül Azhab 3/2-16 sayfalarında yazılı ve kayıtlı olduğu gibi, onun içindeki çeşitli duaların tamamına yakın kısmı da hadîs-i şeriflerdendir. Nitekim bu duanın şerhinde kaydedildiği gibi; Şah-ı Nakşibend Hazretleri Hazret-i Peygamber'in (A.S.M.) manevî ruhaniyetleriyle mülâki olmuş. Ve asılları -hemen hemen tamamına yakın kısmı, âyet ve hadîslerde mevcut olmakla beraber- onu Peygamber'den mânen de almıştır.

Şimdi Evrad-ı Bahaiye'nin içindeki âyetler hâriç, duaların sadece bir kısmı için hadîs-i şeriflerde bazı me'hazler vererek, onun altında da Evrad-ı Bahaiye'nin parçalarını kaydetmeye çalışacağız. İşte:

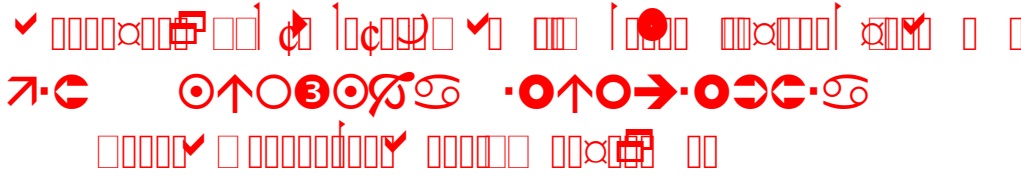
sh:» (R.k.k: 914)

Amel-ül Yevmi Vel-Leyle Suyutî sh: 40; El-Câmi' Li-Şuab-il İman - Beyhak3i 6/368'de:

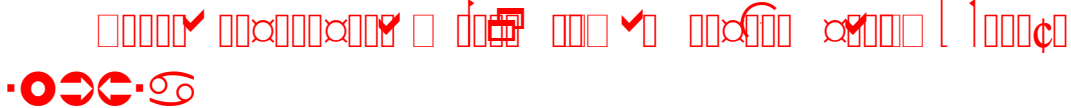
✓ اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِٖ وَسَلَّمَ
// اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِٖ وَسَلَّمَ
اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِٖ وَسَلَّمَ

İşte bu hadîs parçası, aynen Evrad-ı Bahaiyye'dendir...

Keza, El-Ezkâr - Nevevî sh: 265; Kenz-ül Ummal 2/175 Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 446; Nesafî hadîs no: 401'de:

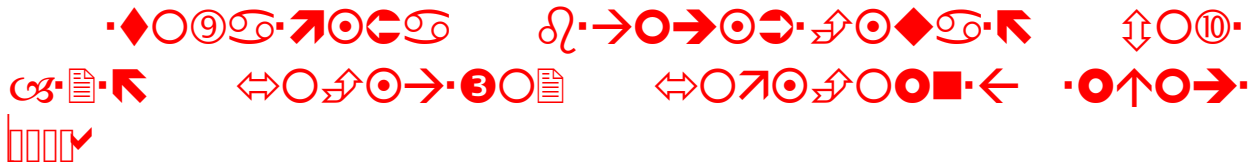
İşte yine hadîsin bu duası da, Evrad-ı Bahaiyye içindedir.
Yine Mecma-uz Zevaid 10/115'de:

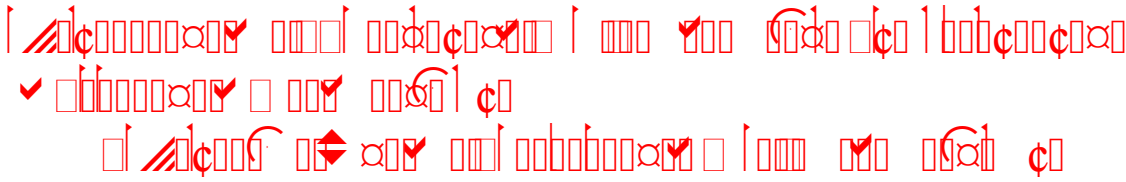
Bu dahi Evrad-ı Bahaiyye içindedir.
Keza, El-Ezkâr - Nevevî shn: 88; Şuab-ül İman 8/553; Amel-ül Yevmi Vel-

sh:»(R.k.k: 915)

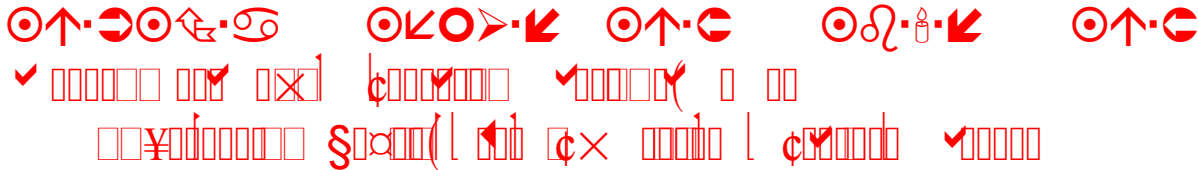
Leyle - İbn-üs Seniyy hadîs no: 565 ve 732; Tirmizî 5/518; Müstedrek-ül Hâkim 1/530'da:

İşte bu da Evrad-ı Bahaiyye'nin içinde yer almaktadır.
Keza, Kenz-ül Ummal 1/474; Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 639'da:

İşte bu hadîsin duası dahi, Evrad-ı Bahaiyye'nin dualarındandır.
Keza, El-Ezkâr - Nevevî sh: 79'da:

Bu dahi Evrad-ı Bahaiyye'nin içinde mevcuttur. Keza Amel-ül Yevmi Vel-Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 100'de:

Bu dahi Evrad-ı Bahaiyye'nin duaları içindedir.
Keza, Amel-ül Yevmi Vel- Leyle - İbn-üs Seniyy sh: 303'de:

Hadîsin bu parçası da yine Evrad-ı Bahaiyye'de mevcuttur.

Ve hülâsa olarak: Evrad-ı Bahaiyye'yi okuyan ve bilenler ve bunun yanında hadîs kitaplarında mütalaalarda bulunup, Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) dua, zikir ve ve münâcâtlarını görmüş olanlar kat'iyen hükmedeceklerdir ki; Evrad-ı Bahaiyye duası, baştan sona kadar âyât-ı Kur'aniye ve ehadîs-i şerifledendir. Olsa olsa bazı dualı hadîslerin cümlelerini birbirine bağlamak için ufak tefek bağlantılar yahut da hadîs-i şeriflerin cem' ve terkiplerindeki münasebetleri sağlamak üzere yapılan cüz'î bazı ekler, hadîslerden hâriç olabilir.

* * *

1055/28- Bir çok muazzam evliya ve büyük kutublardan mervî ve onların makbulü olmuş salâvatlardan, Hazret-i Üstad'ın intihab etmiş olduğu ve kendisinin de şahsen tanzim edip ilâve ettiği bazı kıymetli ve çok sevablı salâvatlardan müteşekkil "Delâil-ün Nur" isimli virdi okuması...

Bu salâvatların tamamına yakın kısmı, kimisi Ebu-l Hasen-i Şazelî Hazretlerinin.. kimisi, Şeyh Abdülkadir-i Geylanî ve Şah-ı Nakşibend'in.. kimisi de, Aktab-ı Erbaa'dan Seyyid Ahmed-i Bedevî ve Seyyid İbrahim-i Desukî'nindirler. Bu salâvatlar, Üstad'ın te'lif ve tanzimi olanları hâriç, diğerleri Mecmuat-ül Ahzab ve Delâil-ün Hayrat kitaplarında mevcutturlar. Salâvatın

sh:» (R.k.k: 916)

çok mühim bir ibadet ve bir vazife olduğu ve mü'min olan kimselerin Resulullah'a (A.S.M.) muhabbet, teslimiyet ve bağlılığının ifadesi olan salâvat okumak vazifesi hakkında, bu kitabın ilgili yerlerinde hadîslerden me'hazler verilmiştir. Müracaat olunabilir.

* * *

1056/29- Hazret-i Osman bin Affan'ın (R.A.) gayet meşhur olan "Münâcât-ül Kur'an" hizbini okuması...

Hazret-i Osman'ın bu münâcâtı şerh ve hâsiyetleriyle birlikte, Mecmuat-ül Ahzab - Şeyh Ahmed Ziyaeddin-i Gümüştanevî 3/86'da hülâsaten.. ve 3/227 sayflarında tamamı

bulunmaktadır. Bu muazzam hizbe Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) râvi ve nâkil olmuş, onun fevkalâdeliğini ilân etmiştir. Merak edenler adı verilen me'hazın sayfa numaralarına bakabilirler.

* * *

1057/30- Hazret-i Veysel Karanî'nin meşhur bir münâcâtı olan dua ve niyazını okumasıdır... Bu münâcâtın başı, "İlâhî Ente Rabbî..." ile başlamaktadır.

Hazret-i Veys'in bu münâcât ve niyazı, Mecmuat-ül Ahzab 2/323. sayfasındadır.

Hazret-i Üstad'ın bu münâcâtı; kendi acz, fakr, şefkat ve tefekkür mesleğine çok uygun bulmuş, hem vird olarak her zaman okumuş.. hem de zaman zaman ve yer yer Nur Risalelerinde onun mânalarını ehemmiyetle dercetmiştir.

* * *

1058/31- Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) ihbarı ve İmam-ı Gazalî'nin de şerh ve rivayetiyle İsm-i A'zam olan

☐ ¥☐☐☐☐☐☐ ☐ ¥☐ ☐☐☐☐☐ ☐ ¥☐☐☐☐☐☐ | ¥☐☐☐☐☐☐ ☐ ¥☐☐☐☐☐☐ ☐ ¥☐☐☐☐☐☐

☞ altı esma-i mübarekeleri içine alan ve "Sekine" ismini verdiği vird içinde ondokuz âyetlerle beraber ondokuz defa okuduğu gibi; "Tahmidiye" adını verdiği virdin içinde de dokuz âyetle beraber, yine ondokuz defa okuması...

Hazret-i Üstad (R.A.) ilk başlarda "Sekine" adıyla meşhur altı esma-i mübarekeyi, İmam-ı Gazalî'nin tesbit ettiği yüzyetmişbir âyâtla, ondokuz defa okuduğunu.. fakat bilâhare bunu kısaltarak, ondokuz âyât-ı meşhure ile okumaya devam ettiğini, Onsekizinci Lem'a'da "Ercüze" kasidesinin ana unsuru olan "Sekine"yi ve bu kasidenin sair gaybî ve esrarlı tılsımlarını da şerh etmiştir. Geniş tafsilat isteyenler adını verdiğimiz Onsekizinci Lem'a'ya müracaat edebilirler.

"Tahmidiye" adını verdiği ve her zaman okuduğu vird ise; hamd ve şükürü a'zamî derecede ifade eden dokuz âyât-ı uzma ile beraber ondokuz defa tekrarlanmaktadır.

sh:» (R.k.k: 917)

"Ercüze" kasidesi; başı, Mecmuat-ül Ahzab 2/582. sahifesinden başlar. "Ercüze"deki ana ukdesi olan Sekine'nin bazı esrarını.. ve onun kıraat usûlü ve tarzında da; İmam-ı Gazalî (R.A.) "Cünnet-ül Esmâ" isimli küçük bir risale içinde şerh etmiştir. Bu risale şerhiyle beraber, Mecmuat-ül Ahzab 2/368'in kenarındadır.

* * *

1059/32- "Hülâsat-ül Hülâsa virdi; Yirmidokuzuncu Lem'a-i Arabiye'nin bir hülâsası olan "El-Hizb-ül Ekber-ün Nurî"nin hülâsasıdır. Bu her üçü de Hazret-i Üstad'ın tefekkür mesleğinin umdelerini beyan eden, Arapça olarak hâs te'lifidir.. ve yine Bediüzzaman'ın tefekkür sisteminin ana hatları ve bir çeşit şerhleridirler.

Risalede yeri: Mektubat sh: 265

Me'hazler: Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 7/127; Keşf-ül Hafâ - Aclunî 1/343

Zabıt şekli: Aynendir. Kimin sözü olduğu bildirilmemiştir.

Meâli: Rıza ve muhabbet gözü, ayıp ve noksanları görmez. Amma kusur ve noksanları arayan kem göz ise, herşeyi kusur ile lekeler.

* * *

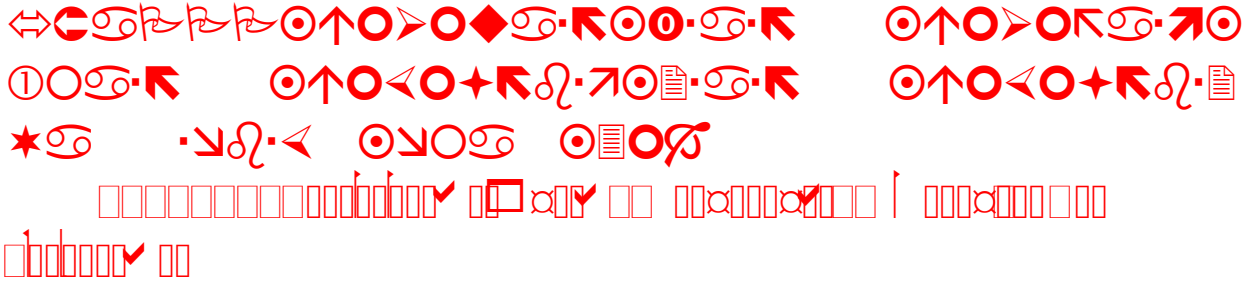
sh:» (R.k.k: 921)

1067 (577/1)- «Şer'an ehl-i iman, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ı gayet derecede sevmek ve hürmet etmek ve hiç bir şey'inden nefret etmemek ve her halini güzel görmekle mükellef olduğundan...»

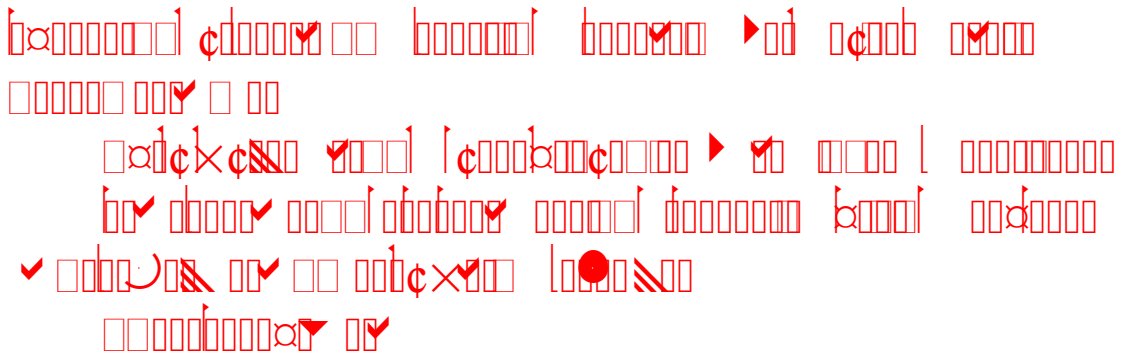
Risalede yeri: Mektubat sh: 281-282 (23. Mektub'un Altıncı Suali) ve daha sair risalelerde aynı mâna varsa...

Me'hazler: Eş-Şifa - Kadı İyaz - Tab'-ı İstanbul 2/14m, 15; Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 7/139 ve daha bu hususta birçok me'hazler gösterilebilir.

Zabıt şekli: (Not: Şifa-i Şerif kitabı sahibi Hz.Kadı İyaz bu mes'elede:

(Sure-i Tevbe âyet: 24) âyetini Allah'a ve Resulullah'a ve Allah yolunda olan cihada muhabbeti vücubiyet ve farziyyet derecesinde emrettiğini söyler. Hem daha birçok hadîs-i şerifleri de bu babda zikreder. Ezcümle:)

Meâli: Enes bin Mâlik (R.A.)den rivayet, demiş ki: Resulullah Sallallahü Aleyhi Ve Sellem ferman buyurdu ki: Sizin biriniz iman etmiş olmaz, tâ ki ben ona onun evladından ve babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça.

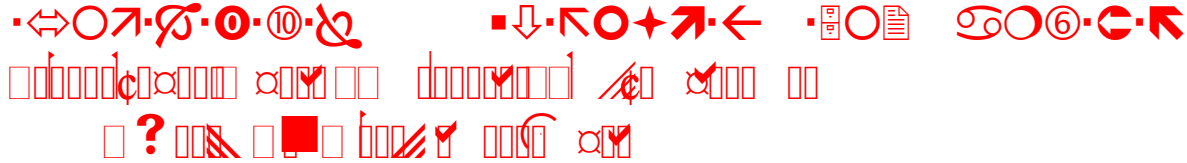
* * *

1068 (581/1)- «Meselâ: Birisi kendine bir erkek evlâd ister. Cenab-ı Hak, Hazret-i Meryem gibi bir kız evlâdını veriyor. ilh...»

Risalede yeri: Mektubat sh: 301 ve daha başka yerlerde varsa...
Me'hazler: Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 5/45

Zabıt

şekli:

Meâli: Ben Cenab-ı Allah'tan iyi ve zahmetsiz bir oğlan çocuk istedim, o bana kızları verdi.

* * *

1069 (583/1)- Ulül-azm Peygamberler...
«Hazret-i Musa Aleyhisselâm gibi bir ulül-azm...»

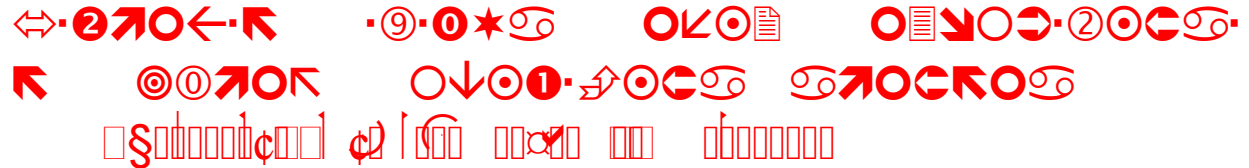
Risalede yeri: Mektubat sh: 311 ve daha başka yerlerde varsa...

sh:» (R.k.k: 922)

Me'haz: (Yani ulül-azm peygamberler hangileridir) Tefsir-i Ruh-ul Beyan - Burusevî 8/34

Zabıt

şekli:

Meâli: Ulül-azm olan peygamberler: Hazret-i Nuh, Hazret-i İbrahim-ül Halil, Hazret-i Musa, Hazret-i İsa ve Habibullah olan Muhammed Aleyhimüssalavatü vetteslimattırlar.

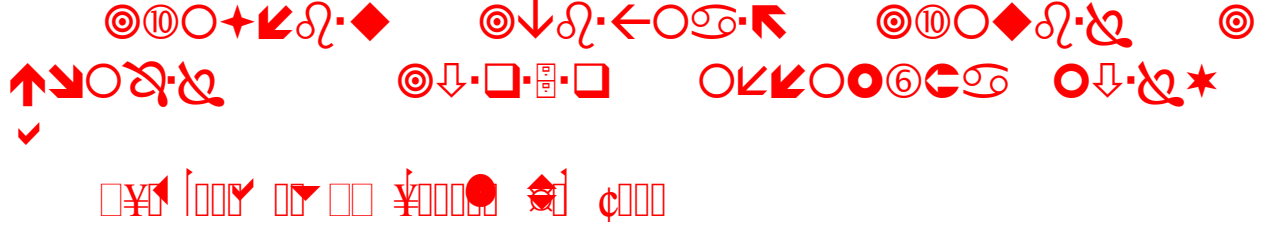
* * *

1070

(584/1)-

Risalede yeri: Mektubat sh: 320

Meâli: Dinin âfeti üçtür: Fısk u fücür işleyen fakîh, yani hoca.. ve zulüm ve tecavüz eden âmir, hükümdar.. ve cahil olan müçtehid.

1075 (775/1)- Hadîsçe "zahr-ı kalb" denilen, insanın hâfızası...

Risalede yeri: İkinci Şuâ'nın İkinci Makamı Şuâlar sh: 21 ve 22

Me'hazler: Sahih-i Buharî 7/8 ve 7/19 (Bab-ün Nikâh-14 ve Fezail-ül Kur'an); Nesaî Maa Şerh-ül Hâfız Es-Suyutî 6/113 (Bab-ün Nikâh-62); Müsned-i İbn-i Hanbel 2/117

Zabıt şekli: (Buharî'deki hadîs uzuncadır. Türkçe mealinin hülâsasını veriyoruz:)

Bir kadın Resulullah'a (A.S.M.) gelmiş, kendini ona hibe ettiğini söylemiş. Resul-i Ekrem (A.S.M.) ona dikkatle bakmış, fakat bir şey dememiş. O esnada Sahabelerden bir zat demiş ki: "Eğer o size münasib değilse, bana tezvic buyurun." Resulullah (A.S.M.) ferman etmiş: "Mehir için neyin var?" O demiş: "Hiçbir şey... Sadece bir izarım var." Peygamber (A.S.M.) ona: "Kalk, evine git bak, birşey bulamayacak mısın?" Gitmiş, bakmış. Dönmüş, demiş ki: "Hiçbir şey bulamadım yâ Resulallah!" Resul-i Ekrem (A.S.M.) sükût etmiş. Sonra o adam kalkmış, gitmek istemiş. Resulullah onu çağırılmış, sormuş: "Kur'andan hiçbir şey sende yok mu?" O demiş: "Evet, vardır." Ve sayarak "Filan ve filan Sureler bende vardır." Resulullah (A.S.M.) ona: "Peki bunları kadına verirsen:

□□ŞU) □□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□ □□ □□

Yani onları hâfızandan, ezberden okuyabilecek misin?" diye sormuş. O adam: "Evet, okurum yâ Resulallah!" diye cevap verince, "Tamam, onu sana nikâhladım." demiş.

* * *

sh:» (R.k.k: 925)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

RİSALE-İ NUR'DA

CİFİR VE EBCED

(Mahiyeti, Hakikati, Delilleri)

sh:» (R.k.k: 926)

MUKADDEME

Ebcet veya Cifir ilmi, menşe itibariyle İslâm'ın öz kaynağından gelmediği gibi, İslâm'ın birinci sınıf ilimlerinden de değildir. Buna göre, herkesin onu öğrenmesi ve uğraşması lâzım olan bir şey de değildir. Amma İslâm'ın reddetmediği hususî ve sırlı ilimlerden bir ilim olup, müsaid ve müstaid bazı zâtların hususî şekilde meşgul olmalarına izin verilmiş ve bazı âlimlerin özel şekilde uğraştıkları ve onunla bazı gaybî istihracları karine ve emarelere bina ederek bulup çıkardıkları bir ilim çeşididir.

Kim ne derse desin, bu ilim, esas ve menşe itibariyle İslâm'dan direkt gelmediği halde, Resul-i Ekrem tarafından haramiyetine hükmedilip red ve yasak edilen bir ilim tarzı değildir. Öyle ise asliyeti İslâm'dan gelmemiş olmakla birlikte, bâtil ve merdud da değildir. Zira, bugün İslâm'ın tâdil ve tensik ettiği fiilî, amelî ve kavli bir çok işler ve hâller vardır ki; menşei İslâmiyetten evvel var olan şeylerdir.

Meselâ: Kölelik ve câriyelik mefhumu, İslâm'dan önce de var olduğu halde, İslâm dini onu tâdil edip en ehvene indirmiştir. Keza evlenmek ve sakal bırakmak gibi fiiller dahi İslâm'dan evvel de mevcuttu. Lâkin İslâm dini bunları en güzel şekle ve insanlığa yakışır bir tarzda getirdi. Keza yazı ve harf işi dahi İslâm'dan evvel vardı ve hâkeza...

Demek herşey, her mes'ele ve her hâl bizzat İslâm'ın öz kaynağından gelmiş olması şart değildir. Yeter ki, cahilî âdetler gibi bazı pis ve kerih şeyler tarzında olup İslâmca reddedilmiş olmasın.

Faraza, Ebcet ve Cifir ilmi, İslâm'dan önce bazı yahudî ve Hristiyan âlimleri tarafından bazı şarlatanlıklarda kullanılmış olsa dahi, lâkin İslâm'a girdikten sonra, yani bu ilim İslâmlaşınca, başta İmam-ı Ali ve Ca'fer-i Sâdık ve ve Muhyiddin-i Arabî ve İmam-ı Gazâlî ve Beyazîd-ı Bistâmî gibi İslâm büyükleri onu çok hayırlı ve menfaatlı işlerde istimâl ettiler ve onu hakikî gaye ve hedefine yönlendirerek nurlandırdılar. Bu dediklerimizin isbatı gelecektir.

Hem Ebcet ve Cifir, İslâm'a girdikten sonra da, bazı nâ-ehillerce su-i isti'mal edilip asıl mecrasından saptırılmış da olabilir. Amma bu, onun asliyetine ve hayırlı cihetine bir zararı dokunduramaz. Çünkü her meslekte nâ-ehille-

sh:» (R.k.k: 927)

rin karışması ile, onun bazı taraflarını kötü ve dûn işlerde isti'mal etmiş olabilirler. Lâkin hiçbir zaman o gibi su-i isti'mal fiilleri noktasından o mesleğin veya o ilmin esas kıymetine ve hayırlı kaidelerine bakılmaz ve bakılmaması lâzımdır.

Bununla beraber, Cifir ve Ebdec ilmine bazı İslâm âlimleri tarafından itiraz edilmiş ve hattâ reddedilmi de olabilir. Hattâ bazıları yanlış olarak: "Onunla uğraşmak haramdır" demiş de olabilirler. Amma bu mes'eleden İslâm âlimlerinin cumhuru ne demişler, onu bilmek lâzımdır. Evet cumhur-u ülemanın fikri, Cifir ilmi hakkında müsbet olduğu ilerde ispatlanacaktır.

"Hadîs İlmî" bölümünde kaydettiğimiz gibi; çeşitli meşreb ve meslek sahipleri olan İslâm âlimleri, âdetâ her şeye, her mes'eleye itiraz edebilmişler. Hattâ İmam-ı A'zam'a ve İmam-ı Şâfi'ye bile bazı hususlarda haksız olarak ağır ithamlarla itiraz eden âlimler de bulunmuş. Lâkin sonra cumhur-u ülemaca tebeyyün etmiş ki; o gibi mu'terizlerin itirazları mes'eleyi ve hakikat-ı hâli bilmemelerinden ve kavrayamamalarından ileri gelmiş bir su-i zandan ibaret olduğu anlaşılmıştır.

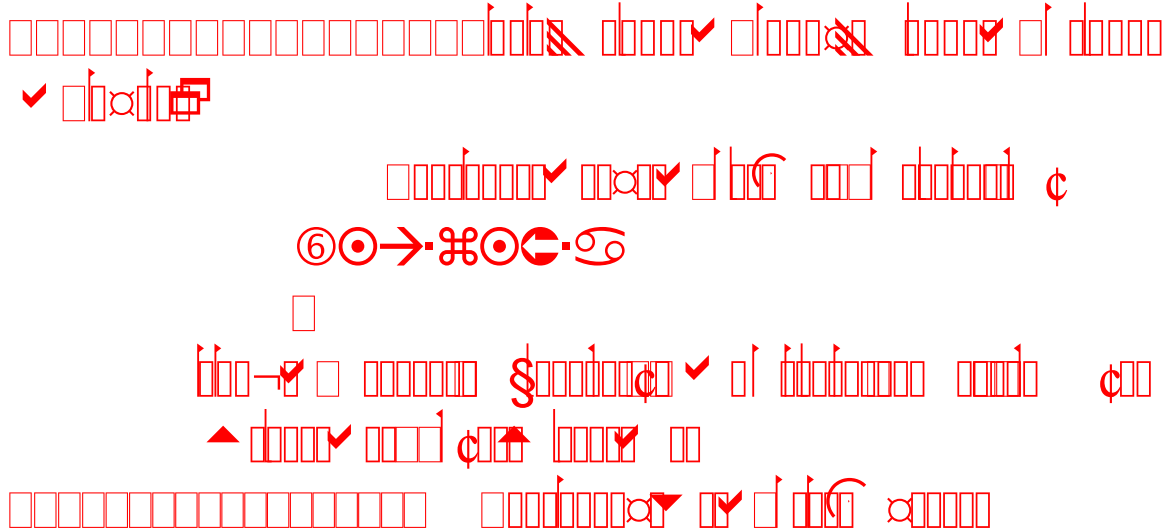
Öyle ise, her mes'eleden ve her ilimde mutlaka ihtisas, meleke ve rûsûh lâzımdır. Bir kimse ihtisası dışındaki bir mes'eleye itiraz etse de, gabavetinin neticesi olur. Eğer birisi, yani bir âlim: "Ben İslâm'ın bütün ilim dallarını en iyi şekilde biliyorum!" deyip dava etse, herhalde cehaletini ilân etmiş olur. O halde herkes mütehasıs olduğu ilminden konuşabilir. Yani haddini bilip aşmaması lâzımdır.

* * *

sh.» (R.k.k: 928)

GİRİŞ

EBCED VE CİFİR İLMİ MES'ELELERİ

Cifir ve Ebcid ilmi, Risale-i Nur'un az bazı yerlerinde maksud-u bizzat olarak değil, bir âlet ve bir vasıta olarak isti'mal edilmiş ve bulunmuştur. Bu ilmin gaybî, sırrî ve hattâ edebî bir istihrac âleti ve vasıtası olduğu, ehli olan ülema arasında mütearife bir hakikat halini almıştır. Bu ilmi esasıyla bilmeyen, içine girmeyen, dışarıdan ve uzaktan ona itiraz eden bir takım ülemalar da bulunmuş ve bulunabilir. Bir âlimin bu ilmi kabul etmemesi, dinî ve akidevî bakımdan bir günah, bir mahzuru olmadığı gibi; içine girip, onunla meşgul olmayı abes ve boş birşey sayması dahi normal sayılabilir. Ancak içine girip tahkik yapmadan, mahiyet ve asliyetini iyice öğrenmeden, ona karşı bir nevi ecnebî kaldığı halde, kökten i'tiraz edip reddetmesi ise, en azından bir cehalettir. Çünkü: "İnsan bilmediğine düşmandır" hakikat ve kaidesi altına girmiş olur.

Şimdi bu ilmin, bazı İslâm âlimleri arasında hususî şekilde mütedavil ve meşhur ve medar-ı istihrac olduğu halde; öbür tarafta bir kısım ülemanın red ve itirazına hedef olmasıyla, hakikat ve mahiyeti nedir? diye bir araştırma yapacağız.. ve onun etrafında bulunabilen bir kaç istifhamlı sualleri cevablandırmaya çalışmakla mahiyetine bakacağız:

Birinci Sual: Ebcid nedir, Cifir Nedir?...

İkinci Sual: Bu ilmin esası nereden gelmiş? Kur'an'ın ve menba-i Risaletin

sh:» (R.k.k: 929)

öz kaynağından mı? Yoksa hâriçten midir?...

Üçüncü Sual: Kur'an-ı Hakîm'de bu ilme dair herhangi bir delâlet ve işaret var mıdır?...

Dördüncü Sual: Peygamber'in (A.S.M.) hadîslerinde ona dair herhangi bir ifade ve beyan var mıdır?...

Beşinci Sual: Hadîs-i şeriflerde ona dair ifadeler varsa, ona teşvik mi, yoksa red ve tenzîr tarzında mıdır?...

Altıncı Sual: Sahabe veya Tabiîn'den bu ilimle uğraşan olmuş mudur?...

Yedinci Sual: Sahabe ve Tabiîn'den sonra, hangi sınıf âlimler onunla uğraşmıştır?...

Dokuzuncu Sual: Bu ilimle meşgul olmu olan âlimler, onu nasıl, nerede ve ne için kullanılmışlardır?...

Onuncu Sual: Bu ilmin âletliği ve vasıtasıyla istihrac edilen gaybî sırlar, tekellüfû bir sun'ililikle mi, yoksa ilhamlı ve ihtarlı bir hal ile midir?...

Onbirinci Sual: Esrar-ı huruf tabir edilen Tılsım ve Havas ilmiyle, Cifir ve Ebcid ilmi aynı mıdır? Ayrı ayrı mıdırlar?...

Onikinci Sual: Bu ilim, İslâm'ın akidesi ve zarurî ilimlerine dâhil midir, değil midir?...

İşte tahmin ediyoruz ki; bu suallerin cevapları delilli ve ispatlı olarak verildikten sonra, hakikat meydana çıkacaktır. Hem eğer suallerin cevaplarında, onu menfice reddeden bir durum meydana çıkmazsa, o zaman Cifir ve Ebced bir derece makbul olan ilimlerden de sayılabilir. Hiç olmazsa, merdud ile makbul arasında kalan, mübah bir ilim olur. Şâyet kabul yüzü gösteren emare ve işaretler onun lehinde tezahür ederse, o durumda reddedilmesi mümkün olmayan, makbul amma hususî bir ilim hâlini almış olur.

TENBİH: Cifir ve Ebced ilmi hususunda yapacağımız bu araştırma, herkesi ona davet etmek için değildir. Zaten böyle bir davetin ne icabı ve ne de imkânı vardır. Zira bu ilim hususîdir. Hassas ve ferasetli ve te'vil ilmine âşina ve mazhar bazı zâtların onunla hâs olarak bazı istihracları yapmaya mahsus sırlı bir ilimdir. Amma araştırmamız inşâallah bazı kimselerin, bilmedikleri halde müstebidane ilimfuruşluk yaparak, boş yere olan itirazlarını onlara döndürüp ağızlarında bırakacak ümidindeyim.

Bununla beraber itirazlar, tenkidler bitmeyebilir. Amma o itirazlar ve ten-

sh:» (R.k.k: 931)

kidlerin gerçek bir asıldan gelip gelmediği hususunda, araştırmamız bir ölçü olacağını da ümid ediyorum. Tefvik ve hidayeti Allah'tan istiyoruz.

_____ o0o _____

ONİKİ SUALİN CEVABLARI

Sual -1: Ebced nedir, Cifir nedir?...

Cevab: Ebced ve Cifir, mahiyet ve sonuç itibariyle ikisi aynı mânaya bakıyorsa da, lâkin sûret ve şekil itibariyle ayrı ayrı şeylerdir. Şöyle ki:

A- Ebced Mes'elesi: Ebcedin kelimeleri İslâm'ın zuhûrundan evvel, iki ehl-i kitap olan Yahudî ve Hristiyanlarla altı kelime ile, yirmi iki harf şeklinde isti'mal edilmekteydi. Çünkü İbranî ve Süryanî lisanlarında hecâ harfleri o kadardır. Sonra, İslâm âlimleri Kur'an harflerinin tamamı olan 28 harfi tamamlamak üzere, altı harfi daha içine alan iki kelimeyi ona ilave ettiler.

İslâm'dan evvel

□◊/||| (□□□□□ ◊□□□ ◊□□□ ◊□□□□□X ●□□□ □□ | ◊□□□
↗.↖ ◉⑥.❖◉☰.☯

olarak yirmiiki harfi içine alan şekliyle gelmişken, İslâm âlimleri

ona□□□▲ ◊□□□□□ ◊□□□□□

kelimelerini ilâve ettiler. Ancak son kelimenin son harfi Ebcedden değildir. O kelime bir mânâyı ifade etmesi için □□□▲ ○□□□□□ deki ✓ ilâve edilmiştir. (*)

Bu kelimelerin herbirisi, Süryanî ve İbranî dillerinde aynı zamanda birer mânaya da geliyordu. Hattâ Tılsım ve Havas ülemasına göre; "Bu kelimelerin herbirisi Allah'ın birer ismidir." diye kaydetmişlerdir. Bu husus Şems-ül Maarif gibi Havas kitaplarında mevcuttur.

İslâm'dan evvel ehl-i kitap âlimlerince de tesbit edilip kabul edilmiş olan □□□□□□ ○□□□□□ □ ○□□ □ (□□□□ ○□□□ ○□□□ ○□□□□□□) × ● □□□□ □ ○□□□□□ □ ○□□□ □ □ □ □ in sırasına göre herbir harfe rakam olarak bir sayı değeri verilmiş. Şöyle:

Elif: 1, Be: 2, Cim: 3, Dal: 4, He: 5, Vav: 6, Ze: 7, Ha: 8, Tı: 9, Ya: 10,
Kâf: 20, Lam: 30, Mim: 40, Nun: 50, Sin: 60, Ayın: 70, Fe: 80, Sad: 90, Kaf: 100
Ra: 200, Şın: 300, Ta: 400, Se:500, Ha: 600, Zal: 700, Dad: 800, Za: 900, Gayın: 1000

(*) Ebced mes'eleleri için tarihî geniş ma'lûmat isteyenler, Doç.Dr. İsmail Yakıt'ın "Türk-İslâm Kültüründe Ebced Hesabı" adlı kitabı sh: 23-28'e bakabilir.

sh:» (R.k.k: 932)

İslâm âlimleri de, gelen bu tarzı aynen benimsemiş ve çeşitli mes'eleler ve hususlarda isti'mal etmişlerdir.

Meselâ kimisi, İbn-i Havkal gibi, dünyanın sûret ve haritasında rakamlar yerine Ebced harflerini kullanmışlardır.

Kimisi de, Ebu-l Fida' gibi; Takvim-i Büldan'dan (memleketlerin takvimi) rakama ait hususlarda bu harfleri kullanmışlardır. (*)

Kimisi dahi şiir ve edebiyatta, kitabe ve sair gibi şeylerde tarih düşürmek üzere, Ebced sırasına göre olan harflerden müteşekkil, o tarihi söyleyen bir kelime bulmuşlardır.

Nihayet kimileri de, başta İmam-ı Ali ve Ca'fer-i Sâdık ve Muhyiddin-i Arabî misillü zâtlar, bir kısım âyet ve hadîslerin bazı kelimelerinden Ebced hesabıyla gaybî işleri istihrac etmede kullanmışlardır.

Daha sonraları ise havas, tılsimat ile uğraşan bazı ülema, Ebcedi iki tarzda hesaplayarak, bazı âyetlerin tılsım ve tevafuklarını vücuda getirmişlerdir. Ebcedin bu iki tarzını "El-Cümmel-ül Kebir" ve "El-Cümmel-üs Sagir" diye adlandırmışlardır. El-Cümmel-ül Kebir, "Büyük Cümmel", Ebcedin "Ebced, hevzet, hutfî... ilh." sıralanan harflerin değer hesabı üzerinedir ki, buna "Hesab-ül Cümmel" de denilir. (**) El-Cümmel-üs Sagir "Küçük Cümmel" ise, mevcut İslâm harfî elif-bâ sırasına göre, harflere rakamlar tatbik edilerek hesaplanır.

B- Cifir Mes'elesi: Türkçe telaffuzunda yanlış olarak Cifir diye kullanılıyorsa da, aslı Arabça'da "Cefir"dir. Lügat mânası: "Küçük buzağı" demektir. Bu ilmin bu lâkaba iştiharının sebebi: Bir rivayette, İmam-ı Ali'nin (R.A.), diğer bir rivayette Ca'fer-i Sâdık'ın bu ilmin esas plân ve krokisini bir küçük buzağı derisine yazılmış olmasından ötürüdür.

İleriki sahifelerde arz edeceğimiz üzere, bu ilmin esası, Hazret-i Peygamber'in hususî irşad ve talimiyle Hazret-i İmam-ı Ali'den gelmektedir. İmam-ı Ca'fer-i Sâdık ise, onu genişçe bazı kaideler altına aldığı mervîdir.

Bu ilim, sadece Ebceddeki harflerin değerlerine göre, bazı âyât ve ehadîsin gaybî olan sırların istihrac etmekten ibaret değildir. Yine ileride İmam-ı Ali'nin "El-Cefr-ül Câmî' Ven-Nur-ul Lâmi" eserinden nakledeceğimiz üzere, Cifir ilminin daha bir çok vecih ve tarafları da vardır.

Meşhur feylesof İbn-i Haldûn, "Mukaddeme" adlı eserinde (***) bu ilmin ta'rifine kısaca temas etmiş, ancak mes'eleye fazla akılcılık yaklaşımıyla

(*) Fehris-ü Ehadîs-il Müstedrek - Dr. Yusuf El-Meraşlı sh: 19-20

(**) Mukaddemet-ü İbn-i Haldûn sh: 333

(***) Mukaddemet-ü İbn-i Haldûn sh: 334

sh:» (R.k.k: 933)

bakmıştır. İmam-ı Ca'fer-i Sâdık'tan şöhretle nakledilmiş olan bu ilmin yazılı belgelerini göremediğinden yakınmıştır. Bu arada bazı zâtların bu ilme dayanarak keşif ve istihraca dair bazı tarihlerin de, dava edildiği gibi zuhur etmediğine itiraz etmiştir.

Bu zâтта akıl ve felsefe ziyade hâkim olduğu gibi, keşfen veya istihracen bildirilen her bir hâdisenin te'vilsiz, ta'birsiz ve tagayyürsüz aynı aynına çıkmasını beklemiştir. Amma düşünememiştir ki; evliyanın keşif ve istihracları, bazan küçük ve cüz'î bir hâdiseyi, büyük ve umumî olarak.. umumî ve büyük bazı hâdiseleri ise, cüz'î ve mahallî sûrette hissetmeleriyle; misal olarak; Bağdat'ta olacak bir hâdiseyi İstanbul'da olacağını.. yahut hususî bir yerde vuku' bulacak olan bir durumu, umumî ve her yerde zuhur edeceğini nazara almamalarıdır. Bunda da gayb perdesi altındaki hâdiselerin; eğer evliyanın keşfen hissettikleri tarzda aynı aynına zuhurları tahakkuk etmiş olsaydı, tabii ve tesadüfî addedilmesine sebep olacağı gibi; emir, irade ve meşiet-i İlahiyenin hâkimiyet ve hüküranlığı da zedelenmiş olacaktı.

Nitekim Osmanlı Devleti'nin son devrinin büyük ve muhakkik âlimlerinden olan Muhammed Zihni Efendi de, İbn-i Haldûn'un şu akılcılık yaklaşımına itiraz etmiş ve bazı hâdiseleri misal göstererek onun felsefî görüşünün yanlışlığını göstermiştir. (*)

Şems-ül Maarif-il Kübra müellifi, büyük veli Şeyh Ahmed El-Bûnî Hazretleri Cifir mes'elesi hakkında der ki: "İmam-ı Ca'fer-i Sâdık demiştir ki: Cefr-i Ahmer "Kırmızı Cifir" Cefr-i Ebyaz " ve Cefr-i Câmî "Geniş ve umumî Cifir" her üçü de bizdendir... Ve İmam-ı Ca'fer'in evlâdından olan büyük bazı ülema, bu ilmin esrarına vâkıf olmuşlardır." ilh. (**)

Yine Şeyh Ahmed El-Bûnî der ki: "Sahih bir senedle İmam-ı Ca'fer-i Sâdık'tan Cifir ilmi ve kaideleri ülemaya intikal etmiştir." (***) Ve nihayet Şeyh Ahmed El-Bûnî Hazretleri Cifir ve Ebcad'in umumî kaidelerinden bazılarını ve onu kullanma usûllerini kitabında yazılmıştır.

Bu hususta daha geniş bilgi için, Nur-ul Ebsar eseri sh: 161 ve Edeb-üd Dünya Ve-d Din Kitabı sh: 23-25 gibi eserlere bakılabilir.

Hülâsa: Cifir ilmi, geniş bir ihataya sahiptir denilebilir. Ebcadî harflerin değerleriyle bazı sırları istihrac etme işi, Cifir ilminin sadece bir dalıdır. İnşâallah ileriki sahifelerde bu davanın bazı nümûneleri gösterilecektir.

* * *

(*) Türkçe Terceme Meşahir-ün Nisa - Muhammed Zinni sh: 1/390

(**) Şems-ül Maarif sh: 335

(***) Aynı eser sh: 363

sh:» (R.k.k: 934)

Sual-2: Bu ilmin esası nereden gelmiş? Kur'an'ın ve menba-ı Risalet'in öz kaynağından mı? Yoksa hâriçten midir?..

Cevab: Giriş kısmında, bu ilmin aslının İslâm'dan önce de Yahudî ve Hristiyan âlimleri nezdinde bulunduğunu kaydetmişiz. O ise, Şems-ül Maarif kitabı sahibine göre, bu ilmin aslı Süleyman Aleyhisselâm'ın veziri ve celb ilmi âlimi Asaf bin Berhiya'ya dayandığını kaydetmiş. (*)

Amma Kur'an'dan ve Menba-ı Risalet'in öz kaynağından olup olmadığı sualine karşı deriz ki:

Zâhiren ve sarîh olarak Cifir ve Ebcad'in esasları Kur'an'dan ve hadîslerden gelmiş olduğu hakkında kesin bir mâlumat yoktur, yani görülmemiştir. Amma Kur'an'ın îmalı işaretlerinde ve hadîslerin onu reddetmeyip kabul ettiğini gösteren delâletlerinde bazı emareler vardır, şöyle ki: Evvelâ Kur'an'ın îma ve işaretlerinde hafî de olsa bazı emarelerin bulunduğu iki vecih iledir:

Birisi: Kur'an'ın umumî ifadelerinde, sık sık eşyanın ve mahlûkatın hesablı kitaplı bir tarzda olduğundan ve hattâ yağmurun tanelerinin belli ve muayyen miktarlarda olduğundan bahseden âyetlerin lisan-ı hal îmalarında, elbette hesaba ve kitaba dayanan Cifir ilmine dahi mûraat edilmiş olduğunu gösterir. Bu mes'eleyi üçüncü sorunun cevabında bazı âyetler nümûne verilerek kâfi izah verileceğinden burada bu kadarıyla bitiriyoruz.

Sâniyen: Hadîs-i şeriflerde ise, Cifir ve Ebcad ilminin esaslarını vaz' ederek değil, amma onu kabul edip reddetmediğini ve bir derece ona teşvik ettiğini gösteren ifadeler vardır. Bu

hususun ise, Dördüncü Sualin cevabında misaller ile ispatı yapılacağından burada bu kısa işaretle iktifa ediyoruz.

* * *

Sual-3: Kur'an-ı Hakîm'de Cifir ve Ebced İlmine dair herhangi bir delâlet ve işaret var mıdır?...

Cevap: İkinci Sualin cevabında denildiği gibi; Kur'an'ın sarahatında öyle bir şey yoktur. Amma lisan-ı haliyle âyetlerinin ifadelerindeki îma ve işaretlerin remzleriyle; "Evet vardır!" denilebilir. Şöyle ki:

Madem Kur'an-ı Hakîm, sihir ilmini ve fiilen onun yapılmasını ve ona tevessül edilmesini sarihan men' ve haram olarak gösterdiği tarzda, Cifir ve Eb-

(*) Aynı eser sh: 335

sh:» (R.k.k: 935)

ced ilminin haramlığına, yasaklığına dair herhangi bir şeyin zikri yoktur. O halde, onu îma ve işaretlerinde birçok şey gibi muhafaza etmektedir denilebilir. Zira madem Kur'an-ı Hakîm'de, Rabb-i İzzet bütün haşmet ve heybetiyle

■ ↙ ↘ ○ et ○ ← ■ ● ∫ ■ ○ ↙ ⇔ ○ ∫ ● ✓ ○ ∫ ■ 4 ○
☞ ✓ □□ □□□□ □ ∫ (En'am Sûresi, âyet: 59) yani "Yaş ve kuru ne ki varsa mutlaka Kitab-ı Mübîn'de mevcuttur." diye ferman ediyor.

O halde ve elbette Cifir ve Ebced ilminin esasları da Kur'an'ın işarî ve remzî mânalarının perdeleri altında bulunmaktadır denilse herhalde hata olmaz. Çünkü "Kitab-ı Mübîn" bir kavle göre Levh-i Mahfuz, diğer kavle göre Kur'an-ı Kerim'dir. Hakikatta her iki kavlin neticesi de aynı kapıya çıkar. Diyelim, "Kitab-ı Mübîn'i biz Kur'an değil de, sadece Levh-i Mahfuz kabul ettik. O durumda, Levh-i Mahfuz'da Kur'an dahi mevcut olduğundan yine netice bir olur.

Hem ∫ ③ ◀ ∫ ∫ ∫ ■ ↙ ○ ↙ ☎ ○ ↙ ○ ← ○ ● ∫ ■ ○
▶ ○ ∫ ∫ ⇔ ○ ∫ ∫ 7 ○ ● 10 ∫ ∫ ← (En'am Sûresi, âyet: 38) Meâli:
"Biz Allahu Teâlâ hiçbir şeyi bırakmadık, illâ onu Kitab'da yazmışız."

Şimdi bu âyetteki "Kitab" lafzı da, yine ya Kur'an'dır, yahutta Levh-i Mahfuz'dur. Netice olarak üstteki âyetin aynı mânasındadır.

Sâniyen: Kur'an-ı Hakîm bir çok âyetlerinde, herşeyin hesaplı, kitaplı olduğunu, sayı ve adetlerinin mâlum ve muayyen bulunduğunu ve saire sık sık ilân etmektedir. İşte biz de o âyetlerden bazılarını buraya kaydetmek istiyoruz:

Resul-i Ekrem (A.S.M.): "Evet var" dedi ve □□□□□'ı okudu.

Yahudî Huyey bunu duyunca daha da afalladı, "Bu daha ağır ve uzun ve ikiyüz yetmişbir sene eder." dedi.

Huyey bütün bunları Peygamber'den duyunca: "Yâ Muhammed! Senin emrin, işin bizi şaşırttı. Bilemiyoruz, müddetin az mıdır, yoksa çok mudur?" Ve kalktılar gittiler. Giderken yolda Ebu Yâsir, kendi kardeşi Huyey'e ve beraberindeki yahudî âlimlerine dedi ki: "Mümkündür; bütün bu rakamların toplamı Muhammed'e verilmiş olsun. Bunların yekûnu ise, yedi yüz kırk üç yıldır."

İşte bu rivayet, iki tarzda ve iki kanal ile gelmiş. Birisi: Meşhur İbn-i İshak'ın tarihinde ve bu arada Buharî'nin tarih kitabında ve İbn-i Cerir'ni tefsir ve tarih kitaplarında rivayet etmişlerdir.

İkincisi: İbn-ül Menzer ve İbn-ü Cüreyc kitaplarında ayrı bir kanaldan tahrir etmişlerdir.

(Me'haz için, bakınız: Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur - İmam-ı Suyutî 2/22, Mukaddemat-ü İbn-i Haldûn sh: 332, Kitab-ut Teshil Li-Ulûm-i Tenzil sh: 35, Tefsir-i İbn-i Cerir 1/68-71, Tefsir-i İbn-i Kesir 1/37)

Her ne kadar bu rivayet ve haber dahi -bir çok mes'eleler gibi- hakkında kelâm edilmiş olsa da, sadece zaif hadîsler sınıfından olabilir. Hiç kimse de buna mevzu'dur diyememiş. O halde bu gibi makamlarda bir hüccet sayılır.

Netice olarak: Rivayetteki hâdis hakikattir ve Ebced ilmi hususunda Peygamber'in (A.S.M.) kabulünü göstermektedir diyebiliriz. İtirazcılar bilmedikleri halde itirazlarına devam edebilirler. Ne ederlerse, etsinler. Hakikatta hak olan bir mes'eleye hiçbir te'siri olmaz.

Üçüncü Tarz: Ebced ilmine işarî ve imaî şekilde bakan şu gelen iki sahih hadîs-i şeriftir:

Birinci

hadîs: □□□□¥□□ ✓ □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□
✓ □□□□□ □□□□ ✓ □□□□ ✓

(El-Feth-ül Kebir Suyutî 1/189 Ebu Davud'dan naklen)

sh:» (R.k.k: 939)

Sahih olan hadîsin bu cümlesinin meâli: "El parmaklarıyla, ayak parmakları müsavidir. Yani aynı sayıdadır."

Bu hadîsin zâhir mânası, bir çeşit malûmu i'lâm gibidir. Zira herkes bilir ki: El parmaklarıyla, ayak parmakları aynı sayıdadır. O halde, başka bir mânaya işareti olması lâzımdır. Yani: Herşey belli ve muayyen bir sayı, bir miktar dâhilindedir. Öyle ise, Ebced ve Cifir ilminin esası olan sayı ve ölçü ve adede işaret ediyor, denilebilir.

İkinci hadîs:

(Ebu Davud Cihad/71 ve Müsned-i Ahmed 4/65, 289 ve 5/377)

Bu hadîsi Resul-i Ekrem (A.S.M.) Bedir Harbi'nden bir gün evvel Sahabelerine söylediği mervîdir. Cifir ve Ebced ilminden bahseden bütün ülema, bu hadîsin Ebced ve Cifir ilminin esasına işaret ettiğini yazmışlardır. (*) Yani, Sahabelerinin küffara galebe edeceklerini işaret yoluyla iş'ar buyurmuşlardır.

Kaydettiğimiz şu hadîs-i şerifler, doğrudan doğruya Cifir ve Ebced ilmine işaret eden hadîslerdir. Eğer istikbale bakan ve haber veren hadîsleri dahi bu makamda kaydetmiş olsaydık, bir çok sahih hadîsleri yazabilirdik. Meselâ: Resulullah'ın sırdaşı olan Hazret-i Huzeyfet-ül Yemanî'nin rivayet ve ilânı ki: "Ben şimdiden kıyamete kadar olacak olan hâdiseleri Resulullah'dan dinledim ve aldım." meâlindeki hadîs-i şerifler gibi... Yine de isterseniz bu mevzudaki hadîsleri görmek için, Hadîs Cetvelimizin, Hadîs ilmi sırlı hadîsler bölümüne bakabilirsiniz.

* * *

Sual-5: Hadîs-i şeriflerde Ebced ilmine dair ifadeler varsa (ki, dördüncü سوالin cevabında var olduğu görüldü) onu teşvik mi, yoksa red ve tenfir tarzında mıdır?

Cevab: Hadîs-i şeriflerde gayet sarîh olarak sihir ilmini, müneccim ilmini, kehaneti ve falcılık gibi durumları reddettiği halde, Ebced ve Cifir ilmini reddedici açık hiçbir beyan ve ifade yoktur. Tam aksine, dördüncü سوالin cevabında görüldüğü üzere, kabul ve teşvik emareleri vardır.

* * *

Sual-6: Sahabe ve Tabiîn'den Ebced ve Cifir ilmiyle uğraşan olmuş mudur?

Cevab: Evet, çok az ve nâdir de olsa uğraşanlar olmuştur. Bunlardan birisi ve en birincisi Hazret-i İmam-ı Ali'dir (R.A.) ki, tevatür derecesinde gelen rivayetlerle, Hazret-i İmam'ın bu ilmin üstadı ve müdevvini ve kaidesi koyanı

sh:» (R.k.k: 940)

olduğu bilinmektedir. Nitekim, elde mevcut ve matbu' "El-Cefr-ül Câmi" eseri İmam-ı Ali'nin sözlerinden müteşekkil olduğu, yahutta onun hikmetli söz ve yazılarından derlendiği beyan edilmektedir. Bu eser Mısır'da ve Beyrut'ta ayrı ayrı tab' edilmiştir. Mısır'daki Mekteb-ül Külliyyat El-Ezheriye tarafından.. ve Beyrut'ta El-Mektebet-üt Hadîse'de 1971 senesinde tab' edilmişlerdir.

Buna göre meselâ diyelim; Cifir ve Ebced hususunda İbn-i Haldûn gibi felsefe ve kelâmda mütehasıs bir zâtın itirazları vaki' olmuş olsa da, ihtisas sahası olmadığı için sözü hüccet olamaz. Olsa olsa, aklî ve felsefî tahkikatta ve sadece o noktadan nazara alınabilir.

* * *

Sual-8: Hurûficilikle Cifir ve Ebced ilmi arasında bir münasebet var mıdır?

Cevap: Aslâ ve kat'â hiçbir münasebet ve müşareketi ve bağlantısı olmadığı gibi, komşuluğu dahi yoktur. Ancak sadece uzaktan bakıldığı zaman bir benzerlik durumu olsa dahi, o benzerlik noktasından onu muâhazeye kalkışmak, akıl ve adalet işi değildir. Usûl ilminin

Yani: "Her ışık veren ve parlayan şey ateş değil, yakmaz" kaziyesi gibi; Cifir ve Ebcedi, hurûficiliğe benzetme içinde evhama kapılmak, elbetteki cehâletten olabilir. Nasılkı Kur'an-ı Kerim'de Yahudîlerin

Yani: "Alış-veriş dahi faizcilik gibidir" diye bir benzetmeye kalkıştıklarında, Cenab-ı Hak: ferman buyurmuştur. Yani: "Alış-veriş ile faizciliğin sûreten birbirine benzerlikleri olsa da; Allah alış-verişi helâl, faizciliği haram kılmıştır."

İşte, Cifir ve Ebced ilmi dahi uzaktan bakıldığı, kat'î tahkiki yapılmadığı zaman sûreten Hurûficilik ile bir benzerlikleri görülebilir. Amma yakından bakıldığı, tahkik edildiği zaman, araları cennet ve cehennem kadar uzak olduğu görülecektir. Zira Hurûficilik, şirki ve ilhadı ve hulûl ve ittihadı tazammun ettiği ve bunun müessisi olan Fadlullah El-Hurûfî adındaki şahıs ilhad ve küfür ile damgalanıp, İslâm Şeriatıyla katl ve idam (*) edildiği halde, Ebced ve Cifir ilminin üstadı ve bânisi ise, Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) ve bir de evlâdından olan İmam-ı Ca'fer-i Sâdik'tır ki, kitaplarında Cifir ve Ebced ilminden bahseden hiçbir İslâm âlimi onu kötülememiş, men'etmemiştir. Bilâkis İslâm âlimlerinin bir çoğu Cifir ve Ebced ilmimi sena ile, il'â ile, hürmet ile yâdetmişlerdir. İleride ispatlı delilleri gelecektir.

(*) Bu idam, bir şî' olan Timurlenk tarafından Hi.804 yılında emredilmiş olması, daha çok ibretle düşündürücüdür. Bak: Keşf-üz Zünûn 1/587

sh:» (R.k.k: 942)

Bu münasebetle; Hurûficiliğin ne olduğu, nasıl başladığı, kimin başlattığı ve kimlerin yaymasına çalıştığı hakkında kısaca malûmat vermek istiyoruz.

Bu arada bunu da hemen kaydetmeliyiz ki; sûreten Hurûficiliğe bir derece benzeyen hatt ve yazı san'atı, mahir hattat ve san'atkârlarının kelime ve harflerle yaptığı bazı şekiller dahi hurûficilikle aslâ alâkası yoktur. Meselâ bazıları âyet veya bir hadîsin bir metnini yazarken ibrik şekillerini, ördek veya leylek timsallerini san'at bakımından çıkarmışlardır. Bu ise,

hiçbir zaman hurûfcilik değildir. Belki hatt ve yazının ziyade gelişimiyle san'ata akseden tarafıdır.

Bu mevzu'da hatt san'atının nasıl gelişim gösterdiğini, insan şekillerinde ve ibrik şekillerinde ve hakeza bir çok şekillerde nümûnelerini görmek isteyenleri; "Türklerde yazı san'atı - İsmail Baltacıoğlu, 1959 baskısı sh: 91"e havale ederiz.

Evet, Hurûfcilik; Râfîzîlerin en berbat mefkûreli olan İsmailiye mezhebinin Bâtîniye kolundan Fatlullah-il Hurûfî adındaki şahsın "Câvidan-ı Kebir" adlı eserini yazmakla başlamıştır. Bu şahıs, katl olunduktan sonra, kitabının nüshaları Hurûfciler arasında intişar etti. Bu kitapta Kur'an'ın bazı sûrelerinin başlarında bulunan

ve sairenin mukatta' olan gayr-1 mükerrer ondört harflerinin arasına bazı çizgiler çekerek, bir insanın yüzüne benzetildiği; o ise, bu habîs herife göre, bu şekil, -hâşâ- Allah'ın vechi olduğunu.. ve bu yüz, aynı zamanda kendisinin yüzüne de benzediğini, dolayısıyla (hâşâ ve kellâ) Allah'ın kendisinde hulul ile tecelli ettiğini ve saire gibi herzeler kusmuştur.

Bu küfrî mezhebi benimseyen Hasan Sabbah ismindeki şahıs ise, bunu daha ileri götürerek, çok küfrî akideler ortaya atmıştır. Hasan Sabbah, ilk önce Mısır'a gidip Fatimîlerle görüştüktan sonra, memleketi olan Horasan'da "Ri"ye dönmüş ve burada kendi adına hükûmet kurmuş ve saire... Ölümü Hicrî 518'dir.

Fadlullah-il Hurûfî'nin mezhebinin yaymak üzere, Horosan'dan kalkıp, Anadolu'ya gelen onun talebelerinden Aliyy-ül A'lâ ismindeki şahıs da, bir Bektaşî tekyesine girip yerleşmiş ve burada Hurûfcilik mezhebinin yaymaya başlamıştır.

Bu arada, bazı rivayetlere göre meşhur "Nesimî" dahi, yanlışlıkla bu bâtil mezhebi kısmen hak zannetmiş ve kabul etmiş ve yayılmasını sağlamıştır. O da, nihayet bazı rivayetlerle, şeriatın kılincıyla, amma bazı zâlim hâkimlerin çok gadirli işkence ve azablarına maruz kaldığı halde, sonuna kadar sabır ve sebat etmiş ve nihayet öldürülmüştür.

İşte çok kısaca olarak Hurûfciliğin mahiyeti budur. Daha geniş bilgi isteyenler, Kitab-ul Milel Ven-Nihal -Şehristanî 2/31.. ve Keşf-üz Zünûn 1/578..

sh:» (R.k.k: 943)

ve Kamus-ul A'lâm - Şemseddin Sami 5/3414.. ve İslâm Ansiklopedisi, Milli Eğitim Yayınları 1/5-535 ve 598'lere bakabilirler.

Hurûfcilikle bazı yazı ve hatt san'atında şekiller yapmanın bazılarına göre Ca'fer-i Sâdık'a dayandığı iddiasını da, Şeyh Muhyiddin-i Arabî şiddetle reddediyor. "Kitab-ul Mim Vel-Vav Ven-Nun" Risalesinde kat'iyetle hükmetmiş, demiş ki: "Hatlarla bir takım şekiller yapmanın Ca'fer-i Sâdık'a isnad ve hamledilmesi kat'iyetle yalandır. Çünkü İmam-ı Ca'fer-i Sâdık öyle bir şey yapmamış ve yaptırmamıştır." (Mezkûr kitap sh: 6)

Hurûfcilik hakkında Üstad Bediüzzaman Hazretleri de; Denizli ve Afyon mahkemeleri hâdisesinde bir kısım ehl-i vukuf hocaları hatalı ve bilgisizcesine, Ebcad ve Cifir ilmini Hurûfcilikle iltibas ederek raporlarında Risale-i Nur'daki gaybî istihraclara ilişmelerine karşı şöyle demiştir:

"İlm-i huruf namıyla, eski zamanda cereyan eden ve nâ-ehil bir kısım şarlatanlar dahi onu su'-i isti'mal edip, hafî ilim sırasında gizlenen ve Batıniyyûn taifesinde ehemmiyet verilen Hurûfcilik ise; hesab-ı Ebcad ve tevafukla Risale-i Nur'un beyanatı ki, gayet zâhir ve gözle görünür gibi tarzının, sâbık Hurûfcilik ile hiç münasebeti olmadığı halde; bunu da, Ehl-i Sünnetçe makbul olmayan Hurûfcilik deyip sehven bir tezattır, demişler." (*)

Yine ehl-i vukuf hocaları, aynı mevzuda Üstad'ın başka bir yerde, raporun aynı sahifesinde: «"İlm-i huruf ile, Ebcad hesabıyla hüküm çıkarmak, okunması haram ilimlendendir diye Redd-ül Muhtar Şârihi demiş." demişler.

Elcevab: Sâbıkan beyan ettiğimiz gibi; su'-i isti'mal edilmiş hafî ilimlerden olan ilm-i huruf başkadır. Risale-i Nur'un Ebcad hesabıyla zâhir tevafuk ile (hüküm çıkarmak değil) Kur'an'ın meziyetli nüktelerini ve işaretlerini beyan etmesi, bütün bütün başkadır. Bunda da sehiv var.» (**)

Görüldüğü üzere, adları sanları, resmî mevkileri ve ünvanları şatafatlı olan bu hocalarımızın ne kadar zâhir hata ettiklerini.. ve bir fıkıh kitabından Redd-ül Muhtar ve Şârihi'nin şer'î ve fikhî ve umumî bir hükmüne dayanarak nasıl sehiv girdabına düştüklerini izah etmeye gerek yoktur. Hazret-i Üstad Bediüzzaman, hiçbir vakit müçtehidler tarafından tedvin edilmiş olan şer'î hükümler hâricinde, yeni bir içtihadla yeni hükümler çıkarmaya teşebbüs etmediği gibi, böyle cifrî ve ebcadî hesaplarla da çıkarmış olduğu müjdeli işaretler ve teşvik edici remiz ve îmalara, hiçbir zaman bu bir hükümdür, bir kaidedir dememiştir, demez ve demesi de mümkün değildir. Fakat gel görelim ki; bizim en yüksek resmî makamlarda bulunan hocalarımız, bu sehivli ve hatalı karara varmaları elbette esef vericidir.

(*) Osmanlıca Şualar sh: 305

(**) Osmanlıca Şualar sh: 307

sh:» (R.k.k: 944)

Yine aynı ehl-i vukufun Cifir ve Ebcad ilmine, hakikat noktasında çok basit ve mânasız bir itirazlarına karşı Üstad'ın cevabı şöyle olmuştur:

«...Said, Hazret-i Peygamber'e (A.S.M.) ittiba' ettiğini söyler. Halbuki Hazret-i Peygamber'in cifir ve huruf ve tevafuk gibi şeylerden hüküm çıkardığı kat'iyyen vârid değildir?

Elcevab: Kur'an'ın hadd ü hesaba gelmez mânaları, işaretleri, tefsirleri Hazret-i Peygamber (A.S.M.)'dan sarihan görülmüyor. Fakat bütünü o kudsî menba'ın tereşşuhatıdır. İlm-i huruf değil, belki pek zâhir ve hesabî olan hesab-ı Ebcad ve gözle görülen tevafuklarla Kur'an'da işarât ve nüktelerin fehmi için bir vesile yaptığım, Hazret-i Peygamber'in (A.S.M.) sünnetine ittibamıza elbette hiçbir vechile münâfatı olamaz.» (*)

Bu mes'eledede de görüldüğü vecihle, ehl-i vukuf hocaları çok basit bir düşünceyle mes'eleye baktıkları görülmektedir. Hem Cifir ve Ebcedle, ne Hazret-i Üstad, ne de ondan önceki evliyalar hiçbir zaman hüküm çıkarmışlar diye bir şey yoktur. Ancak gaybî bazı istihraçlar ve müjdeli ve teşvikli haller ve ince bazı sırlar çıkarmışlardır.

Yine aynı mevzu çerçevesinde olarak, Afyon savcısının da ehl-i vukufun mezkûr raporlarına dayanarak; iddianamesinde iftiralı ve buhtanlı ve gayet câhilâne olan isnadına karşı Hazret-i Üstad şöyle demiştir:

«İddiacının, eski zamanda ehl-i sünnete karşı Hasan Sabbah Batınıyyûn mezhebinde.. ve Şeyh-ül Cebel bir gulat-ı şia tarikıyla meydana çıkıp siyasî sarsıntı vermeleri gibi, Said'i onlara benzetmesi ve ittiham etmesi pek acib bir yanlıştır...» (**)

Az üst tarafta, Hurûfciliğin yayılmasına çalıştığı söylenen "Nesimî"nin ismi geçmesi dolayısıyla Hazret-i Üstad'ın da, onun ismini zikretmeden, sadece sehven bâtil bir mezhebi hak zannetiğini, bu yüzden kendisine çok işkenceler yapıldığını ve fakat sabır gösterip azm ü sebat ettiğini şöyle yazmaktadır:

«Eskide bir zât, haksız bir mesleği hak zannederek, ondan aldığı bir muhabbet ile; diri iken derisinin soyulduğuna tahammül ederek kahramanâne bir tavır gösterdiği...» (***)

* * *

Sual-9: Cifir ve Ebced ilmiyle uğraşan âlimler, onu nasıl ve nerede ve ne için kullanmışlardır?

(*) Osmanlıca Şualar sh: 478

(**) Osmanlıca Şualar sh: 207

(***) Barla Lâhikası sh: 338

sh.» (R.k.k: 945)

Cevab: Üst taraflarda bir iki yerde işaret ettiğimiz gibi; bu ilmin sahası geniş bir mahiyettedir. Umumuna birden "ilm-i esrar-ı huruf"da denilir. Yani harflerin sırlarına dair ilim.. Bu ilmin en sâde olan kısmı, "Ebced, Hevvez, Huttî" gibi ilh. sırasına göre harflere verilmiş sayı değerleriyle bazı âyet ve hadîslerin gaybî olan sırlarını çıkarma işinde kullanıldığı gibi; edebiyat san'atında, tarih düşürme işinde sun'î olarak da kullanılmıştır. Amma büyük ehl-i velâyet âlimleri onu sun'îlikten âzade olarak ilham ve sünûhat ile gaybî bazı istihraçlarda kullanmakla, bu ilmin gerçek kemâlini göstermişlerdir. Edebiyatçıların onunla yaptıkları sun'îce işler ise, bir eğlence kabilindedir. Yani o ilmin gaye ve kemâline uygun bir iş değildir.

Evet, meselâ İmam-ı Ali'nin, Kur'an'ın mukatta' harflerinden "Sıffin Harbi" nin vuku' tarihini çıkarması (*) gibi mühim işlerde isti'maliyle, bu ilmin esas gaye ve hedefini göstermiştir.

Her İslâm âlimlerinin büyüklerinden olan Rabi' bin Enes demiştir ki: "Kur'an'daki mukatta' olan harflerden herbirisi, Allah'ın bir isminin bir anahtarı veya bir kavmin müddet-i hayatına işaretidir. Fakat bunları hakkıyla fehmedip çıkaracak olan ancak Hazret-i İsa'dır." (**)

Ve nihayet bu mes'eledede hülâsa olarak diyebiliriz ki: Bu ilimle uğraşan âlimler, evvelâ ve bizzat onun mahiyet ve hakikatına vâkîf başta İmam-ı Ali olarak bir çok ehl-i velâyet onu hakikî gayesinde ve büyük, amma hususî ve gizli işlerde ve müslümanlara hem müjde, hem kuvve-i maneviyelerini takviye edici noktalarda, hem de Kur'an'ın i'cazının bir nev'ini o noktadan izhar etmek vesilelerinde kullanmışlardır.

* * *

Sual-10: Bu ilmin âletliği ve vasıtasıyla istihrac edilen gaybî işler ve sırlar, tekellüflü bir sun'ilikle mi, yoksa ihlamlı ve ihtarlı bir hâl ile mi olmuştur?

Cevap: Araştırmamızın neticesi olarak diyebiliriz ki; bu ilimde sun'ilik kat'iyyen geçerli değildir. Hususan eğer mukaddes olan Kur'an âyetleri ve hadîslerin ifadelerinde gaybî ve istikbalî bir istihrac mes'elesi ise, ilham ve ihtar ve sünûhatların ışıkları altında olmazsa, kuru ve nâkıs ve ruhsuz olurlar. Amma Cifir ve Ebcad'ın sair dalları ve usûlleriyle, bazı gaybî işlerin durumlarını öğrenmek hususunda olan işlemlerde, kasden teveccüh edilebilmesi mümkün ise de, lâkin kat'î şekilde sır olarak gizli ve hususî kalmasına ve rastgele herkese ifşa edilmemesine a'zamî dikkat lâzım geldiği gibi; (***) Cifir ve

(*) Tefsir-i Ruh-ul Maanî - El-Elusî 1/102

(**) Tefsir-i İbn-i Cerir 1/68

(***) Şems-ül Maarif sh: 344

sh:» (R.k.k: 946)

Ebcad usûlleriyle o gibi işlere teveccüh edenlerin ve uğraşanların, mutlaka salih ve ehl-i takva kimselerin olması.. ve işin künhüne vâkîf ehliyetli şahsiyetlerin bulunması lâzım ve şarttır.

Bu سوالin (yani 10. سوالin) cevabını en güzel şekilde veren, Hazret-i Üstad Bediüzzaman'dır. Şöyle demiş:

«Üçüncü Sualiniz: İlm-i Cifre anahtar olacak bir ders istiyorsunuz...

Elcevab: Biz kendi arzu ve tedbirimizle bu hizmette bulunmuyoruz. İhtiyarımızın fevkinde bize daha hayırlı bir ihtiyar işimize hâkimdir. İlm-i Cifir, meraklı ve zevkli bir meşgale olduğundan, vazife-i hakikîyeden alıkoyup meşgul ediyor. Hattâ kaç defadır, esrar-ı Kur'aniyeye karşı bazı sırlar açılıyordu. Kemâl-i iştiyak ve zevk ile müteveccih olduğum vakit, saklanıyordu. Bunda iki hikmet buldum:

Birisi:

Yasağına karşı hilâf-ı edebde bulunmak ihtimali var.

İkincisi: Hakaik-ı esasiye-i imaniye ve Kur'aniyenin berahin-i kat'iyye ile ümmete ders vermek hizmeti ise, ilm-i Cifir gibi ulûm-u hafiyenin yüz derece daha fevkinde bir meziyet

ve kıymeti vardır. Bu vazife-i kudsiyeden kat'î hüccetler ve muhkem deliller su-i istimale meydan vermiyorlar. Fakat Cifir gibi muhkem kaidelere merbut olmayan ulûm-u hafiyede su-i istimal girip, şarlatanların istifade etmeleri ihtimalidir. Zaten hakikatların hizmetine ne vakit ihtiyaç gösterilse, ihtiyaca göre bir nebze ihsan edilir.

İşte ilm-i Cifrin anahtarları içinde en kolayı ve belki en safisi ve belki en güzeli; İsm-i Bedi'den gelen ve Kur'an'da lafza-i Celâl'de cilvesini gösteren ve bizim neşrettiğimiz âsârı zînetlendiren tevafukun envalarıdır. Keramet-i Gavsîye'nin bir kaç yerinde bir nebze gösterilmiş.

Ezcümle: Tevafuk, bir kaç cihetle bir şeyi gösterse, delâlet derecesinde bir işarettir. Bazan bir tek tevafuk bazı karainle delâlet hükmüne geçer. Her ne ise, şimdilik bu kadar yeter. Ciddî ihtiyaç olsa, size bildirilecektir.» (*)

Görüldüğü üzere, Hazret-i Üstad Bediüzzaman Cifir ve Ebcad ilminin sun'îlikle, kasdî teveccüh ile ve ihtayar ile değil, ilham ve ihtar ile hakikî vechesinin bulunabileceğini ve bu ilmin geniş ihatalı bir ilim olduğunu; ve bunun en hâlis ve safî tarafı harflerin değerleriyle bazı sırların keşfine aid kısmı olan tevafuklar ciheti olduğunu gayet latif ve veciz bir şekilde beyan etmektedir.

* * *

(*) Osmanlıca Lem'alar (Dokuzuncu Lem'a) sh: 124

sh:» (R.k.k: 947)

Sual-11: Esrar-ı huruf ta'bir edilen tılsım ve havas ilmiyle, Cifir ve Ebcad ilmi aynı mıdır? Yoksa ayrı ayrı şeyler midir?

Cevab: İki tam olarak aynı şeyler olmamakla birlikte, birbirleriyle yakın alâka ve münasebetleri vardır. Çünkü havas ve tılsımlar ilminde Ebcadın değerleriyle âyet ve hadîslerin harfleri hesaplanır, onunla bir takım vıkıflar ve tılsımlı işler yapılır. Bu noktadan esrar-ı hurufun her türlü işlemleri Ebcad ve Cifir sahasına dâhildir denilebilir. Amma, Ebcad ve Cifrin müstakil tarifi ise; daha çok gaybî ve istikbalî işlerde, işârât ve emarelerin karineleriyle bazı hususî ipuçları elde etmeye mahsus bir ilim olarak bilinir.

* * *

Sual-12: Ebcad ve Cifir ilmi İslâm'ın akidesine ve zarurî olan ilimlerine dâhil midir, değil midir?...

Cevab: Az üst tarafta da arzetmişiz ki; bu ilim, hâs ve sırlı bir ilimdir. Onu öğrenmenin bir zarureti veya kat'î lüzumluluğu olmadığı gibi, i'tikad etmenin de bir mecburiyeti yoktur. Bir insan veya bir âlim bu ilimle hiç alâkadar olmayabilir, hattâ ona inanmayadabilir. İnanmadığı için İslâm dini ona "Niçin inanmadın?" diye bir mes'uliyet suali söz konusu olmaz. Lâkin böyle bir adam, kendi hususî âleminde onunla uğraşmayı kabul etmediği halde, ona ilişmeye veya mollalık yapıp, İslâm dini adına onu red ve inkâr etmeye de hakkı yoktur. Zira red ve inkâr, hususan dine aid bir mes'eleye dair olsa din adına ona itiraz ise, elbette bir ilme ve delile

dayanması gerekir. İslâm dininde ise, Cifir ve Ebcedi red ve inkâr eden bir ilim, bir delil yoktur. O halde, en azından ona ilişmeyip yerinde bırakması icab eder.

_____ oOo _____

TAHKİKTEN HAKİKATA

Buraya kadar on iki soru ve cevaplarla Ebced ve Cifir ilminin mahiyet ve hakikatına bakmaya çalıştık. Bu ilmin iktiza ettiği tahkik ve ispat ise, bizce ancak bu kadar olabilir. Şimdi hakikata, yani bu ilmin İslâm âlimleri nezdinde nasıl değerlendirildiğini ve büyük ülemeden belli bazı zâtların onunla ne gibi şeyleri istihrac ettiklerini gösterecek umumî bir durum değerlendirmesine geçeceğiz. Bunu da üç bölüm hâlinde ele alacağız.

Birinci bölümde, bu ilmin varlığından ve mahiyetinden bahseden kitaplar ve âlimlerin isimlerini vereceğiz.

İkinci bölümde, bu ilimle meşgul zâtların isimlerinden ve iştilal sahalarından, yani hususî meslek ve meşreplerinden örneklerle bahsedeceğiz.

sh:» (R.k.k: 948)

Üçüncü bölümde ise, İslâm âlimlerinin Cifir ve Ebced ilmi vasıtasıyla neleri istihrac ettiklerini bir kaç nümûneler hâlinde arzetmeye çalışacağız.

* * *

BİRİNCİ BÖLÜM: Cifir ve Ebced ilmini kabul edip ve onu hakikatlı bulup, varlığını ilân eden kitaplar ve âlimlerin isim ve künyeleri... Evvelâ, Ebcedin varlığını ve İslâmca kabul gördüğünü bildiren veya ona işaret eden bazı hadîsler ve bu hadîsleri kayıd ve zabteden kitaplar şunlardır:

Dördüncü sorunun cevabında bu mevzuya bir derece bakan bazı hadîs ve rivayetleri ve bu hadîsleri tahrir, nakil ve rivayet eden bir kısım hadîs kitaplarını kaydetmiş olmamızla beraber, burada sadece me'hazlerini ve hadîsin bir özetini vermekle iktifa edeceğiz:

1- Müsned-ül Firdevs

2/43

2- Miftah-u Künûz-is Sünne sh: 542, bu mevzudaki hadîslerin umumî fihristi.

3- Tefsir Ed-Dürr-ül Mensur 2/22

4- Mukaddemet-ü İbn-i Haldûn sh: 332 Cifir ve Ebcedle alâkadâr bir kaç hadîs.

5- Kitab-üt Teshil Li-Ulûm-it Tenzil sh: 35, yahudîlerin Peygamber'e Kur'an'daki harflerin mukatta'larına dair sordukları soru ile alâkadâr...

6- Tefsir-i İbn-i Cerir 1/68-71 yine Cifirle yapılmış bazı istihraclar hakkında...

7- Tefsir-i İbn-i Kesir 1/37 yine aynı hadîsler ve rivayetler hakkında...

harflerinin yekûnû olan 683'ü buna ilâve edersek, Hicrî 1321 (M.1904) eder ki; üst tarafta kaydettiğimiz âyetlerin keşmesinin gösterdiği aynı asra bakmaktadır. Ve bilhassa nazar-ı dikkati çekmektedir. Hattâ bu tarihe bakan başka gaybî işaretler de vardır. İsteyen Sikke-i Tasdik-i Gaybî kitabına bakabilir.

(*) keşmesi Kur'an'da bir kaç yerde vardır. Hepsî de kıyametin ve alâmetlerinin âniden zuhur edeceklerini ifade ederler. Bu âyetlerden birisi, Neml Sûresi âyet: 202'dedir.

sh:» (R.k.k: 950)

İbn-i Haldûn'un yanlışıma gelince: Az yukarda kaydettiğimiz üzere, bu zât gibi, sırlı ve hususî ve ancak ehli arasında medar-ı bahis olabilen Cifir ve Ebcedin tamamına, akıl ve felsefe noktasından maddî yaklaşım göstermesine karşı, meşhur Ni'met-i İslâm kitabı sahibi allâme, büyük muhakkik Muhammed Zihni Efendi, Meşair-i Nisa' eserinde şöyle demiştir: İbn-i Haldûn'un tahkiki, felsefî bir tedkik sayılarak kulak verilmediği halde, ehl-i sünnet itikadına göre çıkması kıyamet alâmetlerinden biri olarak rivayet olunan Mehdi'nin doğumu da, çıkışı gibi âhîrzamanda olacaktır.

Bu mevzuda, hak ehli tarafından nakledilmiş keşiflerin henüz 1294 yılında (*) çıkmayanı tekzibe kabil olmadığı gibi, Mevlâna Hasen-ül Advî'nin Meşarik-ül Envar eserinde Şaranî'nin El-Yevakit kitabından naklettiği keşiftir ki; Şaranî Hazretleri âhîrzaman Mehdi'sinin 1255 senesi Şaban ayının onbeşinci gecesinde dünyaya geleceğini, Şeyh Hasan-ül Irakî'den naklen ve kendi şeyhi Aliyy-ül Havas'ın da aynı görüşte olduğunu yazmıştır. (**) Bu tarih ise, Hicrî-i Şemsî hesabıdır. Onun Hicrî-i Kamerî karşılığı yine 1294'tür ve Hazret-i Üstad'ın doğum tarihidir.

Meselâ, bu sene Hicrî-i Kamerî takvimi 1413 iken, Hicrî-i Şemsî takvimi 1371'dir. Böylece, Muhammed Zihni Efendi'nin dediği gibi Hz. Mehdi'nin doğum tarihi olan sene ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Her neyse, saded hârici oldu, özür diliyoruz.

2- Meşhur İmam-ı Abdullah El-Yafaî "Mir'at-ül Cinan" eserinde der ki: "İmam-ı Ca'fer-i Sâdık'ın bir talebesi olan Câbir bin Hayyan, ondan aldığı bin yapraklı bir kitabda, beşyüz risale alıp te'lif etmiştir." (Mir'at-ül Cinan 1/304)

3- İmam-ı Celâleddin-i Suyutî, El-Havî Lil-Fetavî Eseri 1/388'de, kendisinin tehecci harflerinin (yani: Elif, be, te, se, cim gibi heca harfleri) hakkında bir risalesinin olduğundan bahisle, bu mevzu'da tâlibleri o esere havale eder. Ancak maalesef bu eser elimize geçmemiştir.

4- Ebu-l Hasan El-Maverdî, meşhur "Edeb-üd Dünya Ve-d Din" kitabı sh: 23'de, Cifir ve Ebced hakkında şu mâlumatı vermektedir:

Sahabeden Urve bin Zübeyr demiştir ki: En evvel kendi isimlerini yazan kavimden; "Ebcad, hevvez, hutî, kelemen, sa'fas ve kareşet" harfleriyle yazmışlardır.

5- Nur-ul Ebsar kitabı sh: 160'da İbn-i Kuteybe'nin Edeb-ül Kâtib eserinden naklen: "İmam-ı Ca'fer-i Sâdık'ın yazdığı Cifir kitabında, tâ kıyamete kadar

(*) Latif bir tevafuktur ki; 1294 Hicrî yılı, Bediüzzaman Said-i Nursî Hazretlerinin doğum tarihidir.

(**) Meşahir-ün Nisa (sadeleştirilmiş Türkçesiyle) 1/390

sh:» (R.k.k: 951)

muhtaç olunan herşey o kitapta mevcuttur." diye kaydetmektedir.

6- Meşhur allâme Kemâleddin Muhammed bin Musa Ed-Dümeyrî Hayat-ül Hayavan-ül Kübra eseri 1/279'da, aynen Nur-ul Ebsar eserinin, İbn-ül Kuteybe'den naklettiği rivayeti kaydetmiştir.

7- Az yukarıda zaman zaman ondan bahsettiğimiz ve sahife numaralarını verdiğimiz Şeyh Ahmed El-Bûnî'nin Şems-ül Maarif-il Kübra adlı eserinde: "Nakl-i sahih ile Cifir ve Ebcad ilminin, Ca'fer-i Sâdık'tan ülemaya intikal ettiğini yazmaktadır. (Bak mezkûr eser sh: 325 ve 363)

8- Eski Mekke Müftülerinden meşhur allâme Ahmed Zeynî Dehlan "El-Fütuhât-ül İslamiye" isimli eserinde Cifir ve Ebcad ilminin İmam-ı Ali ve Ca'fer-i Sâdık'tan geldiğini ve bu ilimle bir çok büyük âlimlerin Kur'an'dan ve hadîslerden sırlar istihrac ettiğini yazmaktadır. (Bak: Aynı eser 1/296)

9- Meşhur Keşf-üz Zünûn kitabı, Cifir ve Ebcad ilmi hakkında en geniş bilgi veren bir eserdir. Bu kitab, Cifir ve Ebcad ilmi çerçevesinde yazılmış olan bir çok eserin isimlerini de vermiştir. Bu mevzuda ezcümle şöyle der:

"İlm-ül Cefri Vel-Câmia" adıyla söylenen ilmin mahiyeti şudur ki: Bu ilim ile, uyanık zâtlar levh-i kazâ ve kaderde yazılı olan hâdisata icmalen vukufiyet peyda etmekten ibarettir.

Bir taife dava etmiştir ki: Bu ilmin esasını Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) bir küçük buzağı derisi üstünde, 28 harflerle genişçe kaidelerini yazmıştır. İşte Ehl-i Beyt'e tevarüs eden de bu ilimdir. Ehl-i Beyt'in büyüklerinden de bazı kâmil meşayih bu ilmi almıştır. Gerek Ehl-i Beyt, gerekse büyük velî meşayihler bu ilmi başkasından ellerinden geldiğince saklamaya çalışmışlardır. Bunlardan bazı zâtlar demişler ki: "Bu ilme hakkıyla vâkıf olacak olan, ancak âhırzamanda gelecek Hazret-i Mehdî'dir."

Nasılki Ehl-i Beyt'ten bu ilme vâkıf olan Ali İbn-i Musa Er-Rıda', Abbasî Halifelerinden Me'mun'un Halifelîğe geçtiği sırada, kendisine mektub yazarak; kendisinden sonra onun halifelîğe veliahd seçtiğini bildirmiş. İmam-ı Musa ise, ona cevaben; aynı mektubun

sonundaki boş kâğıda yazmış ki: "Evet amma Cifir ve Câmia ilmi, bu işin bitmiyeceğini göstermektedir." Nitekim fil-hakika, netice de öyle olmuştur...

Hem İbn-i Talha demiştir ki: "Cifir ve Câmia" iki ayrı ayrı mübarek kitaplardır. Bunlardan birisi, İmam-ı Ali Kûfe'de iken minber üstünde söylemiş, talebeleri de not alıp kaydetmişlerdir. İkincisi de; Peygamber (A.S.M.) Hazret-i Ali'ye (R.A.) hususî ve sırlı bir şekilde söylemiş ve ona emretmiş ki: "Bunu tedvin et!" Hazret-i Ali de onu müteferrik harfler hâlinde ve Hazret-i Âdem'in suhufu şeklinde bir deri üstünde yazmıştır. Sonra da bu eser, insanlar

sh:» (R.k.k: 952)

arasında şöhret bulmuştur. Bu ilimle meşgul olan insanlar da onu çeşitli şekillerde uygulamışlardır.

Bazı zâtlar ise, demişler ki: "Bu ilmi, Ca'fer-i Sâdık (R.A) deri üstünde yazmış ve kaideleştirmiştir." Bu noktadan bazı kimseler demişler ki: "Ca'fer-i Sâdık onu normal elif-bâ harfleri sırasına göre vaz'etmiştir." Kimileri de: "Ebced, hevvez ilh.. harf sırasına göre uygulamışlardır. ilh.." diyor. (Keşf-üz Zünûn 1/591)

Keşf-üz Zünûn eseri, bu arada Cifir ve Ebced ilmiyle alâkadar te'lif edilmiş bir kaç eserin isimlerini de veriyor. Oraya bakılabilir.

10- El-Keşkûl kitabı, Seyyid Şerif-i Cürcanî'nin Şerh-ul Mevakıf eserinden naklen; Keşf-üz Zünûn kitabı gibi, Cifir ve Ebcedin iki kitap halinde olduğunu ve bu iki kitap da İmam-ı Ali'ye ait olduğunu ve saire kaydetmiştir. (El-Keşkûl -Bahaeddin El-Âmilî 2/198)

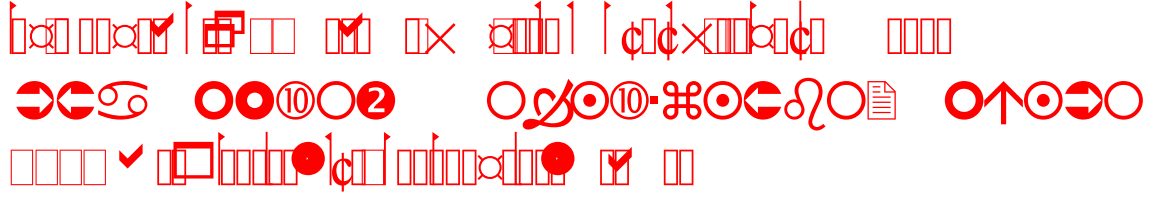
11- Tezkiret-ü Ulü-l Elbab eseri 2/89'da Cifir ve Ebcedin bazı hususiyetlerine genişçe temas etmiştir, görülebilir.

İşte Cifir ve Ebced ilminden bahseden ve onu kabul edip tezkiye ve medheden, teslim edip imza eden şu bir kaç tane nümûnelik kitap, bence yeterli delildir. İsteseydik, daha birçok kitapların ismini verebilirdik. Lâkin lüzumsuzca bahsin uzamaması için sarf-ı nazar eyledik.

12- İsmail Hakkı Burusevî Hazretleri, Ruh-ul Beyan adındaki tefsirinin birkaç yerinde cifir, ebced ve esrar-ı huruf mes'eleleri üzerinde genişçe durmaktadır. Tesbitlerimizden bir-iki örnek kaydedelim:

Birincisi: Ruh-ul Beyan Tefsiri 4/393'te: "Mukatta' olan ilm-i huruf esrarı (yani Kur'andaki mukattaat-ı huruf sırları) muhakkikîn-i sofiyyenin nihaî ilimlerinden bir ilmidir. O ise, ancak kırk sene seyr-i sülûklerden sonra ona erişilebilir." dedikten sonra; meşhur Hacendî'nin Farisî bir şiirini getirir.

İkincisi: Aynı eser 7/125'te, birinci örnekteki mânayı te'kidten İmam-ı ali Radiyallahü Anhü'nün şu beytini zikreder:

Yani: İlm-i huruf vukufiyet, Allah'ın hususi bir sırrıdır ki; ancak keşif ve tahkikle muttasıf kimseler onu idrak edebilirler.

* * *

sh:» (R.k.k: 953)

İKİNCİ BÖLÜM: Ebcet ve Cifirle meşgul olmuş zâtların isimleri ve işğal sahaları...

Bu bölümde, eğer biz bu ilimle meşgul olmuş bütün âlimlerin isimlerini, künyelerini ve kitaplarının isimlerini yazsak, belki bir cilt kitap tutabilir. O halde, sadece nümûne için bir kaç isim verip geçeceğiz. Şu araştırmamızda yer yer kaydettiğimiz gibi; başta İmam-ı Ali (R.A.) bu işin üstadı, pîri ve kaynağıdır. Onun matbu' olan El-Cefr-ül Câmi' eseri ve Celcelûtiye Kasidesi ve Ercüze Kasidesi ve Cünnet-ül Esmâ' eseri gibi bir çok kaside ve dualarında, Hazret-i İmam-ı Ali'nin hâs olarak esrar-ı huruf ile meşgul olduğunu göstermeye kâfidir. Daha sonra, bütün İslâm ülemasınca kabul görmüş olan İmam-ı Ca'fer-i Sâdık'ın bu ilimle hâssaten işğal ettiği hususudur. Daha sonraları, Şeyh Muhyiddin-i Arabî (K.S.) "Fühuhat-ı Mekkiye, Füsûs-ul Hikem, Anka-u Mağrib, Kitabü-l Mim Ve-l Vav Ve-n Nun" gibi eserlerinde Cifir ve Ebcedin sahası dâhilinde olan harflerin sırlarından, hâsiyetlerinden ve sairesinden çok genişçe bahsetmektedir.

Daha sonraları, İmam-ı Gazalî'ler, Şa'ranî'ler, Şeyh Ahmed-i Bunî'ler, Bayezid-i Bistamî'ler, İmam-ı Rabbanî'ler, Davud bin Ömer El-Antakî'ler ve saireler.. kısmen de olsa, bu ilimle işğal etmişlerdir. Bunları tek tek ele alıp işğal sahalarından, keşif ve istihraclarından bahsetmek uzun olacaktır. Onun için kısa kesip havale etmek istiyoruz.

* * *

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: İslâm âlimleri Cifir ve Ebcet ilmi vasıtasıyla neleri istihrac etmişler? (Bazı nümûneler)

İslâm âlimleri Ebcet ve Cifir vasıtasıyla Kur'an'ın bazı âyetlerinden ve hadîslerin bir kısım müteşabih metinlerinden çıkarmış oldukları ve üzerinde en çok durdukları husus; âhîrzamanda gelecek olan Mehdî'nin çıkış zamanıyla ilgilidir. Lâkin sadece ondan ibaret değildir. Başka mes'eleler, başka işler için de bazı istihracları olmuştur. Hattâ basit ve mizahî işlerde olduğu gibi, bazı tarih düşürmeler işinde de kullanan olmuştur.

Meselâ Sahih-i Buharî kitabı, Merhum Sultan Abdulhamid'in emriyle 1885'de Mısır'da tab'edildiği zaman, onun tashih işinde bulunmuş onaltı büyük ülemadan birisi olan Şeyh

□□□□□□□□□□

beytlerinden Mevlâna'nın hem doğumu olan Hicrî 604, hem de vefatı olan 672'yi Ebced hesabıyla gizlediğini yazmaktadır. Bunun izahı ve tahlili, Zafer Mecmuası'nın mezkûr sayısındadır.

(*) Osmanlıca Terceme ve Şerhi Mesnevî-i Şerif - Abidîn Paşa 1/7

(**) Mukaddemet-ü İbn-i Haldûn sh: 338

sh:» (R.k.k: 955)

Şimdi âhîrzamanda gelecek olan Mehdî'nin zuhuru hakkında ve bu arada başka bazı mühim hâdiselere bakan mes'elelerde, Ebced ve Cifir ile yapılmış bazı istihraclardan bir kaç nümûneyi arzedelim:

1- Ahmed Zeynî Dahlan, El-Fütûhat-ul İslâmiye eseri 2/296'da

□¥□□□□□□□□□□

(Sebe' Sûresi âyet: 15) olan âyetinin bu cümlesinden İstanbul'un fetih tarihi olan Hicrî 857 adedini çıkarırlar olduğunu kaydetmiştir. (*)

2- Üst taraflarda da kaydedilmiş olan, Hazret-i İmam-ı Ali

(R.A)'in □□□□□□□□□□ kelimesinden Sıffîn Harbi'nin çıkış tarihini çıkarmıştır. (Bak: Tefsir-i Ruh-ul Maani - El-Elusî 1/102)

3- El-Tabakat-ı Kübra - Şa'ranî, kenarında sh: 5'de Hazret-i Mehdî'nin 1200 Hicrî asırda zuhur edeceğini yazmıştır.

4- Nur-ul Ebsar kitabı kenarından tab' edilmiş İs'af-ur Ragibîn eseri sh: 154'de İmam-ı Şa'ranî'den naklen Mehdî'nin Hicrî 1255'de doğacağını yazmıştır.. ki bu tarih, Hicrî-i Şemsî hesabının karşılığında Hicrî-i Kamerîce olsa 1294 eder.

5- Yine Ahmed Zeynî Dahlan El-Fütûhat-ul İslâmiye eseri 2/296'da Şeyh Salahaddin Es-Safedî'nin Eş-Şeceret-ün Numaniye eserinden naklen: Osmanlı Devletinin, Hazret-i Mehdî'nin zuhuruna kadar devam edeceğini ve bu devlet, herşeyiyle Mehdî'ye yardımcı olacağını kaydetmiştir.

6- El-İşaa Fi-Eşrat-is Sâ'a eseri sh: 189'da, Kur'an'ın □□□□□□□□□□ kelimesinin cifri karşılığı olan 1407'de Mehdî'nin zuhur asrı olacağını kaydetmiştir.

7- Şeyh Muhyiddin-i Arabî Anka-u Mağrib eseri sh: 77'de □□□□□□□□□□ harflerinin Ebcedî hesabıyla 1403 eder ki, bu tarihte Mehdî'nin zuhur edeceğinizi yazmıştır.

Fâtih'in Uzun Hasan'ı "Otlukbeli"nde mağlub ettiği tarih olan 878 ettiğini, me'haz vererek kaydetmiştir.

12- Bir kaç istihracın nümûneleri de, Molla Sadreddin Yüksel'in "İlmî Bazı İncelemeler" adlı kitabında vardır. İsteyen ona da bakabilir.

13- İmam-ı Ali'ye nisbet edilen "El-Cefr-ül Câmi Ven-Nur-ul Lâmi" kitabında âyetinin mukatta' harfleriyle değil, mütelaffız tarzlarıyla, yani Elif, Lâm, Mim ve meddeleri ile; Ebced ve Cifir hesabından 272 ettiğini ve bu da, Arabların âlem-i İslâm'da o kadar senelik mülk ve hâkimiyetlerinin devam edeceğini kaydetmiştir." (Aynı kitab sh: 43)

14- Az üstte Cifir ve Ebced ilminden bahseden hemen bütün kitaplarda; İbn-i Kuteybe'nin Edeb-ül Kâtib eserinden naklen şöyle kayıtlıdır ki:

Abbasî halifelerinden Me'mun hilâfet veliahtlığını, sâdât-ı Ehl-i Beyt'in oniki imamından biri olan Ali bin Musa Er-Rıza'ya bıraktığı vakit, o da halifeye yazmıştır ki. "Bu iş, son bulmayacaktır. Çünkü Cifir ilmi bunu öyle gösteriyor." Nitekim zamanla İmam-ı Musa'nın dediği aynen çıkmıştır. (Keşf-üz Zünûn 1/591)

sh:» (R.k.k: 957)

15- Cifir ilminin bir başka nevi de, yani Kur'an'ın sûrelerindeki sıra itibariyle de bazı istihraclar yapılmıştır. Nasılki az ilerde bu hususta Bediüzzaman Hazretlerinin Kur'an Sûreleri, âyetleri, kelimeleri ve harflerinin tevafukatından bazı gaybî ve acib istihracları da arzedilecektir.

İşte bazı zâtlar, Münafıkûn Sûresi'ndeki

 âyetinin kat'iy-ül metin mânasından fehm ile, bu Sûrenin Kur'an Sûreleri tertibine göre 63. Sûre olması hesabıyla, ömr-ü Nebevî'nin 63 sene olacağını fehm ettikleri gibi; bu Sûrenin hemen arkasında gelen ve ismi "Tegabün" mânasıyla; yani, fukdan ve ayrılık mânasını ifade ettiği için, Resulullah'ın maddî hayatının fukdanını, yani ayrılığını îma ettiğini anlamışlardır. (Bak: El-Havî Lil-Fetavî - Suyutî 2/345)

16- Ruh-ul Beyan Tefsiri sahibi İsmail Hakkı Burusevî Hazretleri de, cifir ve ebcedle istihrac edilmiş bazı hâdiselere temas etmiştir. Bir-iki nümûne arzedelim:

1- Ruh-ul Beyan Tefsiri 7/123'te: "Endülüs'lü İbn-i Mercan adındaki zât, kendi tefsirinde:

✓ âyetinden Kudüs'ün Rumların elinden Hicri 583'te (*) fethedileceğini yazmış. Bu zât tefsirinde bu istihracı, hâdisenin vukuundan çok evvel yazdığını ve sonra aynen vuku' bulduğunu

ve hattâ İbn-i Mercan'ın vefatından sonra, Şam Kadısı Muhyiddin bin El-Berkî bu hâdiseyi ve Salahaddin-i Eyyubî'nin muvaffakiyetini şöyle bir şiirle dile getirdiğini" kaydetmiştir. Mezkûr şiir:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Yani: Sizin (Salahaddin-i Eyyubî'nin) kılınçla Haleb Şehrini Safer ayında fethetmeniz, Receb ayında Kudüs Şehrini fethedeceğinizin müjdecisidir.

Bu zâta sorulmuş: "Bunların böyle olacağını nereden bildin?" O demiş: "Endülüs'lü İbn-i Mercan bunu çok evvel tefsirinde yazmıştır."

2- Ruh-ul Beyan Tefsiri aynı yerinde: "Şeyh Sadeddin-i Hamevî,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

cümlesinden, Bizanslıların mağlubiyetleri 800 sene-i Hicriyesinde olacağını kaydetmiş. Sonra Timurlenk'in aynı tarihte Rumlara galib gelmesiyle te'yid edilmiştir." diye kaydetmiş.

3- Yine Ruh-ul Beyan Tefsiri 3/282'de şöyle sırlı hususi bir tılsımı kaydeder

(*) Bu istihraclı hesaplar, ya bizim bildiğimiz meşhur Ebced kaideleri ile değildir, yahutta âyetten bazı kelimelerin hesabıdır.. Çünkü zâhire göre âyetin mevcut kelimelerinden meşhur Ebced hesabıyla verilen tarihler çıkmamaktadır. (A.Badıllı)

sh:» (R.k.k: 958)

ki: "Herhangi bir hacet veya maksadın husulü için, Esmâ-i Hüsna'dan o maksada muvafaklı olan bir isimle münacat edip Allah'a niyaz etmek istediğinde; seslerden hâlî, temiz bir yerde bulun ve o ismin başında lâm-ı tarifi çıkar.. ve cümmel-i kebir yani ebced hesabıyla hafrlerini hesapla. Kaç aded ediyorsa, eksik veya fazla etmeden o ismi o kadar çek.. sırrını görürsün inşaallah!.." diyor.

Böylece Cifir ve Ebced hakkındaki şu birkaç nümûneleri kaydetmekteki maksadımız: Cifir ve Ebced ilminin tâ, Resul-i Ekrem (A.S.M.) zamanından günümüze kadar bazı İslâm âlimlerinin onunla meşgul olduklarını ve bu ilmi reddetmeyip makbûl gördüklerini ve onunla bazı mühim hâdiseleri istihrac ettiklerini.. ve nihayet bu ilmin, İslâm üleması arasında var olup tedavül ederek geldiğini göstermek içindir. Bu hususta gösterilmiş olan nümûneler, bu maksad için bence kâfidir. Yoksa daha bir çok nümûneler arzede bilirdik.

oOo

CİFİR VE EBCED'İN UMUMİ BAZI KAİDELERİ

Hazret-i Ali'den ve Ca'fer-i Sâdık'tan nakledilmiş olan Cifir ve Ebced ilminin umumî bazı kaideleri ve onu kullanma yol ve kanunları hakkında "El-Cefr-ül Câmî' Ven-Nur-ul Lâmi" - İmam-ı Ali" eserinden ve bu arada Şeyh Ahmed El-Bûnî'nin "Şems-ül Maarif-ül Kübra" kitabından bazı bölümleri tercüme ederek kaydetmek istiyoruz. Kaydedeceğimiz kaide ve

kanunlar, sadece ... sırasına göre harflerin değerleriyle yapılan hesabdan ibaret değildir. Belki daha geniş ve küllî başka bazı hususlara da şâmilidir.

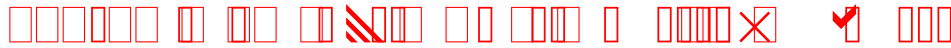
"El-Cefr-ül Cami' Ven-Nur-ul Lami" kitabından:

«... Hazret-i Ali (R.A.) bir gün Kûfe'de, minber üstünde halka hitab etti. Bir çok esrar ve hikmetlerden bahsetti. Suveyd bin Esved El-Hilalî ayağa kalkarak dedi ki: "Ey Mü'minlerin Emiri! Bizler senin söylediklerini tamam anlayamayız. Yine ancak sen kendi söylediklerine daha çok âlimsin."

Bu sualden sonra, İmam-ı Ali ona dönerek sertçe cevap verdi ve dedi: "Evet ben Aliyy-ül Murtaza'yım. Benim yanımda büyük denizler kadar ilim vardır. Amma siz beni kaybetmeden önce benden sorunuz."» (El-Cefr-ül Cami' sh: 27)

Yine İmam-ı Ali'nin aynı eserinden:

"Bu hususun sırrı, nuranî ve zulmanî olarak iki kısma ayrılır. Nuraniyet ise, sürûr ve neş'elerin başlangıcıdır ki:

sh:» (R.k.k: 959)

dır. Zulmaniyet ise, ondört

harftir:

dır." demiş. Ve:

"Şu ondört harf ise, ulvî ve suflî olarak iki kısma ayrılırlar. Ulvî olanları yedidir ki bunlardır

 Süflî olan harflerin hiçbirisi Fatiha Sûresi'nde bulunmamaktadır... ilh."
(Ayn1 eser sayfa: 40)

Mısır baskılı "El-Cefr-ül Cami' Ven-Nur-ul Lami" kitabından bazı bölümler:

"El-Cefr-ül Cami' Ven-Nur-ul Lami"nin özü hakkında kısaca bir tarif: "Bu mes'elenin esası, yirmisekiz babı içine almaktadır. Her bab da yirmisekiz sahifedir. Her sahife yirmisekiz satırdır. Her satır dahi yirmisekiz beyttir. Her bir beyt ise, dört tane Ebcedî, yahud da Hecaî harfleri vardır. Bütün bu harflerde, birbirine uygun hendesî san'atlardan mürekkebe dört tane durumu vardır. Bu harflerin birbiriyle olan münasebetleri, aynen babların sahifelerle olan münasebetleri gibidir. Meselâ yirmisekiz tane bablarının herbirisi, sahifelere karşı münasebetleri, babların bir dörtgenlik durumunu gösterir. O ise, yirmisekiz ile çarpımı neticesi yediyüz

seksendördü bildirir. Bu da satırlarla çarpılması neticesi, 21952'yi netice verir. Bunun da beytlerle çarpımıyla, 614656 eder... ilh."

Ve daha garib bir tarzda izahlar yaparak devam eder, gider. Biz bunlardan bir çok yerleri tercüme ederek buraya alabilirdik. Lâkin anlaşılması zor işlerdir. Anlaşılsa da, müşkil işlerden olduğu ve bir çok kimseler için faide vermeyeceği için buraya yazmaktan sarf-ı nazar eyledik.

Yukarıda bir-iki nümûneyi o kitaplardan vermektен maksadımız; Cifir ve Ebcedin varlığı ve kökü Hazret-i Ali'ye ve hattâ Resulullah'a dayandığı ve onun umumiyeti itibariyle geniş ve derin bir iş ve bir husus olduğu hakkında kısaca mâlumat vermek içindir. Yoksa burada o ilmi ders vermek için değildir.

Buraya kaydettiğimiz nümûnenin bazı bölümleri, aynı zamanda Şeyh Ahmed El-Bûnî'nin Şems-ül Maarif-il Kübra Eseri sh: 335 ve 363'de de vardır. Hususî mâlumat isteyenler bu eserlere müracaat edebilirler. Bunların dışında Şeyh Muhyiddin-i Arabî'nin eserleri, ilm-i esrar-ı huruf noktasında en geniş mâlumatı içine alan eserlerdir. Amma bu zamanda onları anlayacak kimseler yoktur. Varsa da çok azdır.

_____ oOo _____

sh:» (R.k.k: 960)

BEDİÜZZAMAN VE CİFİR İLMİ

Cifir ve Ebced hususunda yapılan bu küçük araştırmamızın asıl sebebi, Üstad Bediüzzaman Said-i Nursî Hazretlerinin eserleri olan Risale-i Nur'ların az bazılarında Cifir ve Ebced hesaplarıyla yapılmış hususî ve mahrem bazı mühim istihracların doğruluklarını ispattır. Yani, Bediüzzaman'dan önce de başta İmam-ı Ali ve Ca'fer-i Sâdık ve Muhyiddin-i Arabî gibi daha birçok büyük İslâm âlimlerinin de Cifir ve Ebcedle uğraşmış olduklarını me'hazlere dayanarak ispatlamaktadır.

Bu durumda elbette sebebin kendisinden de bir nebze bahsetmek vâcib olmuş oluyor. Çünkü Bediüzzaman Hazretleri, Cifir ve Ebcedin en hâlis ve en sâfi ve en pürüzsüz kısmını ele almış, en kudsî ve en şirin ve en câzibedar bir mes'eledе isti'mal etmiştir. İşte o mes'ele ise, başta Kur'an'ın i'cazı olmak üzere, iman hizmeti ve Kur'an Nurları olan Nur Risalelerine ehl-i imanın nazar-ı dikkatlerini celbetme gaye ve niyetidir. Bu gaye ve niyetle Kur'an'ın âyetlerinde ve Hazret-i Ali'nin Celcelûtiye ve Ercüze Kasidelerinde ve Gavs-ı A'zam olan Şeyh-i Geylanî'nin bazı kasidelerinde, bini müteceviz işaretler, îmalar ve remizlerle; ve bütün bunların toplamı neticesi, âdeta kuvvetli hüccet ve deliller ile Nur Risalelerinin makbuliyetini, müstakimliğini ve hak ve doğru olduklarını sarahat derecesinde bildirdiklerini bulmuş ve kaydetmiştir. Bu gaybî, amma gün yüzüne çıkmış olan işaret ve remizlere, hattâ bir cihetle sarîh delâletlere; ülema namı altındaki asrî bazı şahıslar ilişmek istemişlerse de, lâzım gelen tokmak gibi cevaplarını da almışlardır.

Risale-i Nur'da bulunan Cifir ve Ebced hesaplarıyla istihrac edilmiş hâdiselerin yüzde doksan dokuz nisbetiyle geçmiş zamana ait şeylerdir. Geleceğe aid işlerden çok nâdir

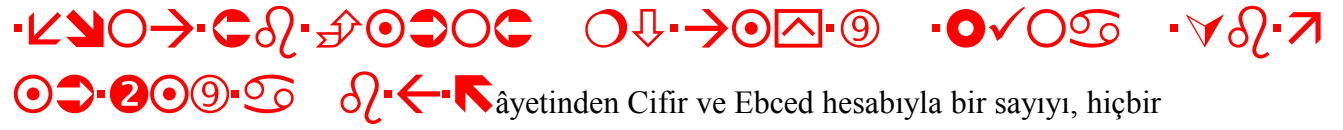
işaretleri ve tevafukları ekseriyet ile kuvvetli bir münasebet-i maneviyeye istinad ederler. Evet bu gelecek âyât-ı meşhure müttefikan onüçüncü asrın âhırine ve ondördüncü asrın evveline Cifirce bakıyorlar ve Kur'an ve iman hesabına bir hakikata işaret ediyorlar. Ve medar-ı teselli bir "Nur"dan haber veriyorlar. Ve o zamanın dalâlet fitnesinden gelen şübehatı izale edecek, Kur'anî bir bürhanı müjde veriyorlar.

Ve o işaretlere ve remizlere tam mazhar ve o vazifeleri bihakkın görecek, Risale-i Nur gibi bir tefsir-i Kur'anî olacak. Halbuki Risale-i Nur bu mezkûr noktada ileri olduğu, onu okuyanlarca şüphesiz olmasıyla delâlet eder ki; o âyetler bilhassa Risale-i Nur'a bakıp ona işaret ediyorlar.» (Şuâlar sh: 686)

İşte bu örneklerde görüldüğü üzere Hazret-i Üstad Bediüzzaman çok hârîka ve hakîmâne ve üstadâne bir te'vil ile âyetlerin gösterdiği Ebcedî rakamları tatbik ederek te'yid etmiştir. Zira bir üstteki âyet-i kerimenin Türkçe kısaca meâli: "Allah-u Teâlâ kendi kelîmâtıyla hakkı gerçekleştirmektedir." diyor. Bu ise, filhakika ve gayet âşikâr bir tarzda Risale-i Nur Kur'an namına, amma ona dayanarak hak olan iman ve İslâmın rükün ve esaslarını dünya ilim meydanında hakkaniyet ve gerçekliğini ispat ve izhar etmektedir. Öyle ise, Cifrî hesabla, rakamlar birbirine muvafık geldikleri gibi, manevî münasebetleri de vardır ve meydandadır. Nitekim az üstte bu münasebet ve muvafakatın izahı da gayet güzel bir şekilde yapıldı.

Buna göre, arzettiğimiz gibi, bazan Ebced hesabıyla Kur'an'dan bazı âyetlerin rakam hesapları, bir kısım hâdiselerin tarihlerine tevafuk edebilir. Amma eğer o tevafukla beraber manevî münasebeti de olmazsa, mânasız kalır ve kuru ve câmîd bulunur.

Nasılki bir zamanlar bir emekli general, Türkiye Diyanet Başkan Vekilliğini yapmakta olduğu bir sırada;

âyetinden Cifir ve Ebced hesabıyla bir sayıyı, hiçbir manevî münasebeti ve muktezası olmayan, hattâ Kur'an'ın ve dinin münkiri ve muharribi bir adamın ve komitesinin habîsâne icraat tarihine tatbik çalışmıştır. Elbette ki o tatbik Kur'an'la bir istihza hükmünde olduğu için, hiç bir kıymeti olmadığı gibi, cem'-i zıddeyn, yani iki zıddın kaynaştırılmasına çabalayan eblehâne bir hareket olarak görüldü.

* * *

sh:» (R.k.k: 964)

RİSALE-İ NUR'LARDA BULUNAN CİFİR VE EBCEDİN MAHİYET VE KEYFİYETİ

Risale-i Nur'ları bilenlerin ma'lumudur ki; onun küçük zeyilleriyle birlikte yüzelliği aşan kitap ve risalelerinde Cifir ve Ebced ilmi hususları, sadece yedi tane Risalelerinde mevzu-u bahis olmuştur. Bu risaleler ise sırasıyla:

1- Yirmidokuzuncu Mektub'un parçalarından olan Rumuzat-ı Semaniye Risalesi

- 2- Sekizinci Lem'a olan Keramet-i Gavsiye Risalesi
- 3- Onsekizinci Lem'a olan Birinci Keramet-i Aleviye Risalesi
- 4- Yirmisekizinci Lem'anın Birinci Bölümü olan İkinci Keramet-i Aleviye Risalesi
- 5- Birinci Şua olan İşârât-ı Kur'aniye Risalesi
- 6- Sekizinci Şua olan Üçüncü Keramet-i Aleviye Risalesi
- 7- Onbirinci Şua'nın Onbirinci Mes'lesi'nin Hâtimesiyle, tek-tük bazı lâhika mektublarıdır.

İşte bu Risaleler ve bazı mektublarda bulunan Cifir ve Ebcad ilmi Üstad Bediüzzaman tarafından telâkki tarzı, tatbik sahası ve Nur Risalelerine işaretlerinin; yani, istihraclarının keyfiyet vechi ne olduğu hakkında üç kısım hâlinde ele almak istiyor ve herbir bölümden de bazı nümûneler arz etmek istiyoruz.

* * *

BİRİNCİ BÖLÜM: Cifir ve Ebcad ilminin Üstad Bediüzzaman Hazretleri tarafından nasıl telâkki edildiğini gösteren mezkûr Nur Risalelerinden bazı parçalar şöyledir:

Birinci Şua, İşârât-ı Kur'aniye Risalesi'nden:

«Beşinci Nokta: Bu hesab-ı Ebcadî, makbul ve umumî bir düstur-u ilmî ve bir kanun-u ebedî olduğuna deliller pek çoktur. Burada yalnız dört-beş tanesini nümûne için beyan edeceğiz:

Birincisi: Bir zaman Benî-İsrail âlimlerinden bir kısmı huzur-u Peygamberî'de sûrelerin başlarındaki gibi mukattaat-ı hurufiyeyi işittikleri vakit, hesab-ı cifrî ile dediler: "Yâ Muhammed! Senin ümmetinin müddeti azdır." Onlara mukabil dedi: "Az değil!" Sair sûrelerin başlarındaki

sh:» (R.k.k: 965)

mukattaatı okudu ve ferman etti: "Daha var." Onlar sustular. (*)

İkincisi: Hazret-i Ali Radıyallahü Anh'ın en meşhur Kaside-i Celcelûtiyesi, baştan nihayete kadar bir nevi hesab-ı Ebcadî ve Cifir ile te'lif edilmiş ve öyle de matbaalarda basılmış.

Üçüncüsü: Ca'fer-i Sâdık Radıyallahü Anh ve Muhyiddin-i Arabî (R.A.) gibi esrar-ı gaybiye ile uğraşan zâtlar ve esrar-ı huruf ilmine çalışanlar, bu hesab-ı Ebcadîyi gaybî bir düstur ve bir anahtar kabul etmişler.

Dördüncüsü: Yüksek edibler bu hesabı, edebî bir kanun-u letâfet kabul edip, eski zamandan beri onu isti'mal etmişler. Hattâ letâfetin hatırı için, iradî ve sun'î ve taklidî olmamak lâzım gelirken, sun'î ve kasdî bir sûrette o gaybî anahtarın taklidini yapıyorlar.

Beşincisi: Ulûm-u riyaziye ülemasının münasebet-i adediye içinde en lâtif düsturları ve avamca hârîka görünen kanunları, bu hesab-ı tevafukînin cinsindedirler. Hattâ fitrat-ı eşyada Fâtır-ı Hakîm bu tevafuk-u hesabîyi bir düstur-ı nizam ve bir kanun-u nizam ve bir kanun-u vahdet ve insicam ve bir medar-ı tenasüb ve ittifak ve bir nâmus-u hüsün ve ittisak yapmış.

Meselâ; nasilki iki elin ve iki ayağın parmakları, a'sabları, kemikleri, hattâ hüceyratları, mesamatları hesabca birbirine tevafuk ederler. (**) Öyle de; bu ağaç, bu baharda ve geçen bahardaki çiçek, yaprak, meyvece tevafuk ettiği gibi, bu baharda dahi az bir farkla geçen bahara tevafuk ve istikbal baharları dahi mazi baharlarına ihtiyar ve irade-i İlahiyeyi gösteren sırlı ve az farkla muvafakatları, Sâni-i Hakîm-i Zülcemâl'in vahdetini gösteren kuvvetli bir şahid-i vahdaniyettir.

İşte madem bu tevafuk-u Cifrî ve Ebcedî, bir kanun-u ilmî ve bir düstur-u riyazî ve bir nâmus-u fitrî ve bir usûl-ü edebî ve bir anahtar-ı gaybî oluyor. Elbette menba-ı ulûm ve maden-i esrar ve fitratın tercüman-ı âyât-ı tekviniyesi ve edebiyatın mucize-i kübrası ve lisan-ül gayb olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, o kanun-u tevafukîyi işârâtında istihdam, isti'mal etmesi' i'cazının muktezasıdır.» (Şuâlar sh: 712)

İşte görüldüğü üzere, Cifir ve Ebced ilmi, Üstad Bediüzzaman tarafından ifade edilen telâkkî tarzında çok büyük ve mühim hususlar vardır. Yani, bu hesap ve kitap ve tevafukî rakamlar kâinatın nizam ve intizamında da cereyan ediyorlar. Öyle ise, kâinatı tefsir eden Kur'an, elbette Cifir ve Ebcedi ve hurufatın esrarını dahi kendi ilmi içerisinde saklaması ve ona müraat etmesi,

(*) Az yukarıda, bu hadîs ve hâdisenin me'hazleri ve keyfiyeti yazıldı. (A.Badıllı)

(**) Hazret-i Üstad'ın şu hükmü, bir hadîs-i şerifin meâl ve işaretlerine dayanır ki, o hadîs üst taraflarda me'hazleriyle beraber kaydedilmiştir. (A.Badıllı)

sh:» (R.k.k: 966)

i'cazın lâzımı olan bir keyfiyettir. Nitekim bunda istihrac ve tevafukların varlıkları da bunu gösteriyor. Bunlarla beraber görüldüğü vechile, Bediüzzaman Hazretleri daha çok yüce ve âlî makamdan konuşuyor. O makamı bilmeyen ve varlığını hissetmiyen zâhirperestler, Hazret-i Üstad'ın ne dediğini anlamaz, idrak edemezler. Öyle ise, bu noktada Hazret-i Üstad'a karşı vaki' olmuş olan itirazların beyhude, boş ve mânasız olmaları yanında, o muterizlerin

□□□◀ □□□□▼ □□ ✓ □□□□ ¥□□□□□ □□□□□□□□ kadesiyle itirazları bir derece medar-ı özür olan cehaletleridir.

Yine tevaffuk cihetiyle, yani birbirine uygun gelme durumuyla Cifir ve Ebced'in Üstad tarafından başka tarz bir tarifi:

«... Herşeyde, ne kadar cüz'î de olsa, bir kasd ve iradenin cilvesi bulunmasıdır. Tesadüf hakikî olarak bulunmamasıdır. Evet, kesretin en dağınık ve en ziyade tesadüfe verilen kelimattaki hurufatın vaziyetleridir. Hususan kitabette... Madem hiç münasebeti olmayan ve ihtiyar-ı beşer karışmayan hurufatın vaziyetlerinde bir tenasüb, bir nizam bulunuyor. Elbette bir İrade-i Gaybiye tahtında vaziyetler veriliyor. Hiçbir şey daire-i ilim ve kudretinden hâriç olmadığı gibi, daire-i irade ve meişetinden dahi hâriç değildir ki, böyle cüz'î ve dağınık şeylerde dahi bir tenasüb gözetiliyor ve tanzim ediliyor.. ve o tanzim içinde irade-i âmme cilvesinden, inâyât-ı hâssa sûretinde Risalet-in Nur'a bir imtiyaz nev'inden hususî bir teveccüh görülmüş...» (Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 37)

Yine aynı bu mânadan olarak, başka bir parçadan:

«... Tefavukla işaretler eğer münasebat-ı maneviyeye istinad etmezse, ehemmiyeti azdır. Eğer münasebet-i maneviyesi kuvvetli ise, bu onun bir ferdi, bir mâsadaki hükmünde olsa ve müstesna bir liyakatı bulunsa, o vakit tefavuk ehemmiyetlidir. Ve o kelâmdan bunun iradesine bir emare olur. Ve ondan o ferdin hususî bir sûrette dâhil olduğuna ya remz, ya işaret, delâlet hükmünde onu gösterir...» (Aynı eser sh: 57)

Başka bir parçadan:

«Ma'lumdur ki, İlm-i Belâgatta ve fenn-i beyanda uzak ve gizli mânalarda delâlet etmek için karine tabir ettikleri emarelerden ve münasebetlerden bir şey bulunsa, uzak bir mâna ve gizli ve işârî olan bir mefhum, karinenin kuvvetine göre sarîh ve zahîr mânası gibi kabul edilir.

İşte bu kaideye binaen, bu işârî mânaların herbirisine müteaddit karineler, emareler bulunduğu gibi, sair arkadaşları da ona karineler olur. Risale-i Nur'un mecmuundan haber veren sarîh fıkralar dahi herbirisine kuvvetli bir karinedir...» (Osmanlıca Sikke-i Tasdik sh: 99)

sh:» (R.k.k: 967)

Yine aynı mânanın devamı mahiyetinde bir başka yerden:

«Ma'lumdur ki, tefavuk, İlm-i Cifr'in anahtarlarından mühim bir anahtardır. Eğer bir tefavuk ise, delâlet denilmez. Fakat hafî bir îma olur. Eğer iki cihetle aynı mes'eleye tefavuk gelse, îmadan remiz derecesine çıkar. Eğer iki üç cihetle aynı mes'eleye gelse, işaret olur. Eğer maani-i elfaz, işârât-ı harfiyeye münasib gelse ve işaretle bahsedilen insanların ahvali o mânaya mutabık ve muvafık olsa; o işaret, o vakit delâlet derecesine çıkar. Eğer altı yedi vecihle tefavuk ile beraber, mâna-i kelimat, işârât-ı harfiyeye muvafık gelse ve mukteza-i hâle de mutabık olsa, o delâlet o vakit sarâhat derecesine çıkar...» (Aynı eser sh: 156)

Ma'lumdur; 1942'lerde, İstanbul'da bulunan şarklı bir şeyh, tasavvuf ve tarikat mesleğinin zıddına bir tutum içerisine girerek, Bediüzzaman Hazretlerini Cifir ve Ebced'in kaide ve anahtarıyla, Kur'an'dan otuzüç âyetin Risale-i Nur'a işaretlerine itiraz etti. Bu zât, Üstad Bediüzzaman'ın hemşehrisi olduğu ve onu çok iyi tanıdığı halde, Üstad Bediüzzaman'ı dehşetli şekilde gıybet etmeye başladı. Hazret-i Üstad bu şeyhe ilmî ve hakikatlı ve mantıkî cevaplar verdi. Bu hâdiseden bir sene sonra da, Denizli hâdisesi içinde ehl-i vukuf olarak teşkil edilen Ankara'daki ve bir kısmı Diyanet Dairesine mensub bazı âlimler de, Risale-i Nur'un benzeri istihraclarına bir derece iliştiler. Hazret-i Üstad bunlara da cevap verdi. İşte bu cevaplardan bir iki parağraf alıyoruz:

«Ben, "Senin içtihadında hata var" diyenlere ve ispat edenlere teşekkür edip ruh-u canımla minnettar olurum. Fakat şimdiye kadar o içtihadımı tamamıyla ve kanaatla tam tasdik edenler binler ehl-i iman ve onlardan çokları ehl-i ilim tasdik ettikleri ve ben de dehşetli bir zamanda kudsî bir teselliye muhtaç olduğum bir hengâmda sırf ehl-i imanın imanını Risale-i Nur ile muhafaza niyet-i hâlisesiyle.. ve Necmeddin-i Kübra, Muhyiddin-i Arabî gibi binler ehl-i işârât gibi cifrî ve riyazî hesabıyla beyan edilen bir müjde-i işariye-i Kur'aniyeyi, kendine gelen bir kanaat-ı tâmmeye ile, hem mahrem tutulmak şartıyla beyan ettiğim ve o içtihadımla en muannid

dinsizlere de ispat etmeye hazırım, dediğim halde, beni gıybet etmek dünyada buna hangi mezheble fetva verilebilir, hangi fetvayı buluyorlar?.....

Bütün hayatımda delilsiz davaları zikretmediğim, sizin gibi eski ve yeni arkadaşlarım biliyorlar. Bâhusus Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'dan aldığım bir kuvvetle Avrupa feylesoflarına Risale-i Nur meydan okuyor. Risale-i Nur bu zamanda medar-ı nazar bir hâdise-i Kur'aniye olduğundan bir-iki işaret değil, belki benimle beraber Risale-i Nur şakirdleri tarafından istihraç edilen beş Risale'de yazılan işaretler bir cihetle bine yaklaşıyor (*) Bin incecik saçlar dahi

(*) 1942'lerde yazılmış olan bu mektubdan sonra, daha bir çok işaretler keşfedilerek kaydedildi. Şimdi elde mevcut bütün Nur Risalelerinin mecmuunda, bu işaretler bini geçmiştir. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 968)

toplansa kuvvetli bir ip olduğu gibi, sarahata yakın bir delâlet oluyor. Vahdet-i mes'ele cihetiyle o işaretler birbirine kuvvet verir. Bazı işârâtı zayıf görmekle onu inkâr etmek, insafa ve hakperestliğe muvafık olamaz. İnkâr eden ma'zur olamaz. Hususan lüzumsuz ve zararlı ve müfritane bir gıybet olsa, bu zamanda ehl-i ilim ortasında ehl-i hakikatı ağlattırarak bir hâdise-i elîmedir.» (Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 61-62)

Gayet acib bir işaret: Adı geçen şeyhin, Üstad Bediüzzaman'ı çok yersiz ve haksız ve yanlış olarak gıybet ettiği günlerde, o büyük gıybet hâdisesine ve hattâ gıybet eden şeyhin ismine işaret bulunduğu da, âyetin kelimesinde mevcudiyetine dair Kur'an'ın mu'cizâne işareti görüldü ve kat'iyyen anlaşıldı ki; Bediüzzaman'a haksız sûrette sataşan ve itiraz eden perişan olur. Hem ilmen ve dînen ona karşı gelinmez, onunla başa çıkılmaz diye anlaşıldı. İşte o mektubdan bir-iki bölümünü alıyoruz:

«Kardeşlerim!

Kur'an'ın bir tek âyetinin bir tek işareti ihbar-ı gayb nev'inden bir lem'a-i i'caziyeyi tevacuf sûretiyle gösterdiğini manevî bir ihtar ile gördüm:

 Bu âyetin kerimenin makam-ı cifrîsi şedde ve tenvin sayılmazsa 1351'dir. olmasından 1361 ederek, bu tarihte umur-u azîmeden bir dehşetli gıybeti şu âyetin mâna-ı işarî külliyyetinde dâhil ediyor.. ve umur-u azîmeden böyle acib bir gıybet aynı tarihte, aynı senede vukua geldi...

O muhterem ihtiyar zâtı unutmak, belki şahsıma karşı tezyifatını ihtiyarlığına ve çok cihetlerle mabeynimizdeki uhuvvete hürmeten helâl etmeye karar verdiğim ve biz hizmetkâr olduğumuz Kur'an'a havale edip bıraktığım hengâmdan, birden ihtiyarım hâricinde, beş vecihle zemmi zemmeden, mu'cizâne gıybetten altı cihetle zecreden

□□□□□□✓ □□□□□□□□ □□ | ç×□□□□ □□□□ | |□□×ç□□□□ □

✓ □□□□□□□□ âyeti karşısında kendini gösterip temessül eyledi. Mânen "Bana bak!" dedi. Ben de baktım, birden tesbihat içinde gördüm ki; 1351'den tâ 1361 tarihini gösterdi. Hâlimize baktım, perde altında 51'den tâ 61'e kadar Risale-i Nur'un meded beklediği İstanbul âfâkında bir nev'i taarruz bulunmuş ve 61'de birden patlamasıdır...» (Sikke-i Tasdik sh: 63)

Âyetteki Ebcedî hesabla gösterilen tarih, Hicrî tarihidir. 1361, 1942 karşılığıdır. Denizli ehl-i vukuf âlimlerinin itirazlarına da aşağı yukarı aynı mahiyette cevablar verdi. Tekrara lüzum olmadığı için, o cevabları kaydetmekten sarf-ı nazar edildi.

sh:» (R.k.k: 969)

Cifir ve Ebcedin bir anahtar ve bir vesile olup Kur'an'ın esrarının keşif ve istihracına hizmet ettiğini ve bu durumuyla Hazret-i Üstad'ın bu ilim hakkında kat'î kanaat sahibi olduğunu gösteren bir beyanı:

«Sekizinci: Seyranî'dir. Bu zât, Husrev gibi Nur'a müştak ve dirayetli bir talebem idi. Esrar-ı Kur'aniyenin bir anahtarı ve ilm-i Cifirin bir miftahı olan tevefukata dair Isparta'daki talebelerin fikirlerini istimzac ettim. Ondan başkaları kemâl-i şevk ile iştirak ettiler. O zât, başka bir fikirde ve başka bir merakta bulunduğu için iştirak etmemekle beraber, beni de kat'î bildiğim hakikattan vazgeçirmek istedi, cidden bana dokunmuş bir mektub yazdı...» (Lem'alar sh: 45)

* * *

İKİNCİ KISIM: Ebced ve Cifir ilminin Üstad Bediüzzaman tarafından tatbik edildiği sahalар...

Üst tarafta bir kaç defa temas ettiğimiz ve bazı nümûnelerini kaydettiğimiz gibi, Cifir ve Ebced'in sahası geniştir. Dal ve budakları çoktur. İmam-ı Ali (R.A.) ve Ca'fer-i Sâdık'tan nakledilmiş, onun usûl ve kaidelerinde daha başka işler ve çeşitli hususlar da vardır. Amma Hazret-i Üstad Cifir ve Ebced ilmi şümûlünde olan iki mühim hususu ve bunlardan da, daha çok birisini almıştır ki, o da tevafuktur. İki husustan ikincisi ise; Cifir ve Ebcedin içinden sadece harflerin değerleri hesabıyla Kur'an'dan ve hadîs-i şeriflerin ve nihayet Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı Azam Abdülkadir-i Geylanî'nin kasidelerinden bazı gaybî olan işarî ve remzî hususları istihrac etmesidir.

Bunların tatbik sahaları ise; evvelâ ve en başta Kur'an'ın i'caz ve mu'cizeliğini o sahada da izhar ve ispat etme ameliyesinde olmuştur. İkinci derecede de; Risale-i Nur'un makbuliyetini ve hizmetinin büyüklüğünü gösteren gaybî işaretleri, yine mezkûr menba'lardan keşfedip çıkarması olmuştur. Risale-i Nur'un makbuliyetini, müstakimliğini ve muhkem ve sağlamlığını gaybî yerlerinde ispatlı ve delilli olarak dava ettiği vecihle şundan ibarettir: Ehl-i imanın istifadesi, imanlarının Risale-i Nur'la kuvvetlenmesi, şüphe ve vesveselerden

kurtulmasıdır. Bunun dışında Hazret-i Üstad'ın hiçbir gaye ve hedefi yoktur ve olmamıştır. Zira onun hayatı, vaziyeti ve hâli, gün gibi âşikâr meydanıdır.

İşte, biz de bu kısmı iki noktada toparlayıp bâriz nümûnelerini Nur Risalelerinden arzetmeye çalışacağız.

sh:» (R.k.k: 970)

Birinci Nokta: Ebced ve Cifir şümûlünde bulunan tevafukun keyfiyetiyle ve ayrıca da harflerin Ebcedî değerleriyle keşfedilen sırları vasıtasıyla Kur'an'ın i'cazını nasıl gösterip hizmet ettiğini gösteren Bediüzzaman'ın tahkikatından bazı nümûnelerdir.

1- Kur'an'ın bütün sahifeleri yan yana dizildiğini farzetsek; yani, ber-kenar ta'bir edilen ve sahifelerin sonunda âyetlerin tamamlandığı mushafların mevcut sahifeleri yan yana gelmiş kabul etsek ki; meselâ, Kur'an altıyüz sahife ise, herbir sahifenin eni onbeş santim olsa, doksan metreye yakın bir mesafe tutar. İşte bütün Kur'an'da "Kur'an" kelimeleri altmışdokuz adet olup, eğer Kur'an'ın bütün sahifeleri bir tek sahife kabul edilse, İsrâ' ve Kamer Sûreleri merkez olmak üzere altı silsile hâlinde birbirine çok açık şekilde bakmakta olduklarının keşfedilmesidir. Şimdi bu mevzuda sözü Hazret-i Üstad'a bırakıyoruz:

«...Kur'andaki "Kur'an" kelimesinde, pek çok sırlarından bir sırrı şudur ki, lâtif bir tevafuktur ki; Kur'an'daki "Kur'an" tevafukatı Mu'cize-i Mi'rac'a işaret eden Sûre-i İsrâ'da ve Şakk-ı Kamer'i beyan eden Sûre-i Kamer'de o silsile-i tevafukatın arkasından dört silsilenin esaslarını buldum. Resul-i Ekrem'in en büyük mu'cizesi Kur'an ve Mi'rac ve Şakk-ı Kamer olduğundan Mi'rac ve Şakk-ı Kamer ortasında sırr-ı cilve-i i'cazı lafz-ı Kur'an ile bana ihsas eyledi. O üç mu'cize-i azîme birbirine merbut olduğunu bir hatıra verdi.

Kur'an'da altmışdokuz "Kur'an" kelimesini gördük. Altmışyedisi tam ve manidar tevafuktur. İki Sûre-i Kıyamette, iki "Kur'an" lafzı, kıraat mânasında olduğundan tevafuka girmemiştir.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 55)

Hazret-i Üstad bu bahsin devamında, Kur'an'da "Kur'an" lafzının bulunduğu sahifelerin numaralarını vererek davasını ispat ediyor.

"Kur'an" kelimesinden sonra "Resul" lafzının tevafuku hakkında da, "Kur'an" lafzı gibi, yine bütün Kur'an sahifeleri bir tek sahife hâlinde nazara alınmak şartıyla acib bir sırrın tezahürünü şöyle ifade ediyor:

«Kur'an-ı Hakîm'de "Lafz-ı Resul"ün zikir ve tekrarındaki esrarın bir ikisine işaret eder, şöyle ki:

Nasıl ki, Kur'an'da, lafz-ı Kur'an Sûre-i İsrâ' ile Sûre-i Kamer'den başlayan silsile-i tevafuk, Birinci Nükte'de beyan edildiği vechile, bir lem'a-i i'caziyeyi gösteriyor. Öyle de lafz-ı Resul, Sûre-i Muhammed ve Sûre-i Fetih'de

dan kelime ile bize ihtar edilen altı silsile-i tevafuk çok mânidar bir sûrette, bir sahife-i vâhide hükmünde mecmu-u Kur'an'da o altı silsile uzanmış birbirine bakıyor...

... Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) ferman ve bürhan-ı risaleti olan Kur'an-ı

sh:» (R.k.k: 971)

Mu'ciz-ül Beyan'da lafz-ı Resul tekrarında ve o lafzı tekrar eden âyetlerde mu'cizane, sûrî ve manevî tevafukat var. Lafız birbirine baktığı gibi, âyetler birbirini o kadar kuvvetli ispat eder ve tekmil eder; dikkat eden kat'iyen anlar ki; tesadûf işi olmadığı gibi, fikr-i beşerin düşünüşü de olamaz.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 60) dedikten sonra, Kur'an'da mevcut "Resul" kelimesinin yüz altmış adedinin sekiz tane silsileler halinde birbirlerine baktığını ve tevafuk ettiğini gösteriyor. Yalnız "Kur'an" lafzında olduğu gibi, "Resul" kelimesin de nâdir bazıları silsile hârici kaldığını, o ise bu sekiz silsilenin merkezleri olan Muhammed Sûresiyle Fetih Sûresine hasredildiğinden, silsile hârici kalanların başka bir sırrı olabileceğini kaydetmiştir.

Tevafukun başka bir çeşidi

Kur'an'da "Lafza-i Celâl" ile umum Kur'an âyetleri ve sûreleri itibariyle âyetlerinin birbirlerine bakar bir durumları olduğu Hazret-i Üstad, yine bu tevafukun dürbünüyle keşfetmiş. Rumuzat-ı Semaniye'de bu mevzuu şöyle yazmıştır.

«Lafzullah, mecmu-u Kur'an'da 2806 def'a zikredilmiştir. "Bismillah" dakilerle beraber Lafz-ı Rahman 159, Lafz-ı Rahim 220, Lafz-ı Gafûr 61, Lafz-ı Rab 864, Lafz-ı Hakîm 86, Lafz-ı Âlim 136, Lafz-ı Kadir 21, "Lailahe İllahu"daki "Hu" 26 def'a zikredilmiştir.

Lafzullah'ın adedinde çok esrar ve nükteler var. Ezcümle: Lafzullah ve Rab'den sonra en ziyade zikredilen Rahman, Rahîm, Gafûr ve Hakîm ile beraber, Lafzullah'ın adetleri Kur'an âyetlerinin nıfsıdır. Hem Lafzullah ve Allah lafzı yerinde zikredilen Lafz-ı Rab ile beraber yeni nıfsıdır. Çendan Rab lafzı 864 defa tekrar edilmiş. Fakat dikkat edilse, 500 kûsûrû Allah lafzı yerinde zikredilmiş, 200 kûsûrû öyle değildir. Hem Allah, Rahman, Rahîm, Âlim ve Lailahe İllahu'daki "Hu" adediyle beraber yine nıfsıdır. Fark yalnız dördttür. Ve "Hu" yerinde Kadir ile beraber yine mecmu-u âyâtın nıfsıdır (*). Fark dokuzdur.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 83)

Sûreler itibariyle Kur'an âyetlerinin tevafuku

«...Sûreler itibariyledir. Onun dahi çok nükteleri var. Bir intizam, bir kasd, bir iradeyi gösterir bir tarzda tevafukatı vardır. Sûre-i Bakara, âyetlerinin adediyle Lafza-i Celâl adedi birdir. Fark dördttür ki "Allah" lafzı yerinde, dört "Hu" lafzı vardır. Meselâ "Lailahe İllahu" daki "Hu" gibi onunla muvafakat tamam olur.

Âl-i İmran'da, yine âyâtıyla lafz-ı Celâl tevafuktadır. Müsavidirler. Yalnız

(*) Kur'an âyetlerini 6666 olarak kabul eden mesleğe göre bu hesap yapılmıştır...
(A.B.)

sh:» (R.k.k: 972)

Lafza-i Celal 309'dur, âyet 300'dür. Fark 9'dur. Böyle meziyat-ı kelâmiyede ve Belâgat nûktelerinde küçük farklar zarar vermez, takribî tevafukat kâfidir.

Sûre-i Nisa', Maide, En'am üçünün mecmu-u âyetleri, mecmu'daki lafz-ı Celâlinin adedine tevafuktadır. Âyetlerin adedi 464, Lafza-i Celâl'in adedi 461... "Bismillah"daki Lafzullah ile beraber tam tevafuktadır.

Hem meselâ baştaki beş sûrenin lafz-ı Celâl adedi; Sûre-i A'raf, Enfal, Tevbe, Yunus ve Hûd'daki Lafz-i Celâl adedinin iki mislidir. Demek bu âhirdeki beş, evvelki beşin nısfıdır. Sonra gelen Sûre-i Yûsuf, Raad, İbrahim, Hicr, Nahl Sûrelerindeki Lafz-ı Celâl adedi, o nısfın nısfıdır.

Sonra, Sûre-i İsrâ', Kehf, Meryem, Taha, Enbiya, Hacc (*) o nısfın nısfının nısfıdır. Sonra gelen beşer beşer takriben o nisbetle gidiyor. Yalnız bazı kûsûratla fark var...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 88)

Ve her sonra gelen sûrelerin beşer adetlerinde Lafz-ı Celâl'in adedi, bir evvelki beşlerin yarısına indiğini acib bir sırr-ı tevafuk tarzında kaydetmiştir.

TEVAFUK NEDİR?

Tevafuk mefhumunun izahını Hazret-i Üstad Bediüzzaman bazı yerlerde izah ettiği gibi, onu çok mühim görmüş. Tevafukun envainı da Nur Risalelerinde yer yer kaydetmiştir. Kur'an-ı Hakîm'de bir çok garib ve i'cazlı tevafuklar olduğu gibi, Nur Risalelerinin yazılış tarzlarında da bazı hârika tevafuklar görülmüştür. Hattâ Nur hizmetleriyle alâkadar hâdiselerin tevafuklarını da bazan kaydetmiştir. Şimdi tevafuk mânasının ne demek olduğu hakkında Hazret-i Üstad'ın çok güzel ve şirin bir ta'rifi şöyledir:

«İşârât-ül İ'caz tefsirinde lâtif bir işaret-i i'caziyeyi gördük. O işareti beyandan evvel bir mukaddeme:

Kudsî bir şeyin zarfı ve kılıfı, ârizi bir kudsiyet aldığına binaen ve tevafukta bir işaret-i kudsiye gördüğümüzden: tevafut nazamızda bir kudsiyet kesbetmiştir. Hem tevafuk, alâmet-i tevfik olduğu için nazarımızda mübarek olmuştur. Hem tevafuk, ittifaka işaret, ittifak ise ittihad emare, ittihad ise, vahdete alâmet, vahdet ise, tevhide delâlet, tevhid ise, Kur'an'ın dört esasıdır en mühim esası olduğundan; tevafuk nazarımızda yüksek bir meyhenet almıştır. Hem tevafuk, şevki tezyid ve kelâmı tezyin ettiğinden nazarımızda güzelleşmiştir...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 154)

(*) Bu beşer taksimat üzere bir sır inkişaf etmişti. Hiçbirimizin haberi olmadan şurada altı sûre kaydedilmiş. Şüphemiz kalmadı ki, gâibden ihtiyarımızın hâricinde altıncısı girmiş. Tâ bu, nisfiyet sırr-ı mühimmi kaybolmasın. Said Nursî

sh:» (R.k.k: 973)

Kur'an harflerinin sûreler itibariyle sayıları arasındaki tevfuk sırları

Bu bahsin, yani harfler tevfukunun izahının yapıldığı risalenin o kısmının baş tarafında Üstad Hazretleri şöyle bir tenbih koymuştur:

«Böyle galebe-i zan kâfi olduğu makamât-ı hitabiyede ve mezaya-i bedîada ve letâif-i belâgatta ve münasebat-ı tevfukiyede ve büyük adetlerde kûsûratın ve küçük adetlerin farkları bir sebep-i fârik teşkil etmediğinden, kûsûratın farklarına fârik nazarıyla bakmadık ve bakılmaz.»

Sonra mevzuya Hazret-i Üstad şöyle girmiş:

«Lafzullah'ın içindeki hurufatla ve yemin için Lafzullah'ın başında bulunan "Vav, ba', ta" harfleri Kur'an'ın bir tefsiri olan İşârât-ül İ'caz'da hârikulade bir sırr-ı tevfuku göstermeleri, Kur'an'ın mu'cizâne vaziyetlerinden neş'et ettiğini gördük. Adetlerinin kûsûratı başka bir münasebet gösterdiğinden, şimdilik ondan kat'-ı nazarla, yalnız küllî adetlerindeki münasebet-i tevfukiyeye işaret edeceğiz, şöyle ki:

Lafzullah'ın en mühim harfi olan baştaki Elif, umum Kur'an'da çok sırlara medar olarak 40000 gelmesi ve yine Lafzullah'ın eliften sonra Lâmelif yani, ✓ meşhur bir adet olan 19000, Lafzullah'ın âhirindeki "He" yine 19000 olarak ikisinin muvafık gelmesi.. hem yalnız "Lâm" hesab-ı Ebcedle 30 olduğuna göre, ona muvafık olarak Kur'an'da 30000 gelmesi.. ve öbür hesabla (*) 23000, diğer hesabla 20000'dir. Hem "Ba"nın hem "Mim"nin hem "Lâ"nın 19000 adetlerine ve Kur'an'daki yekûnlerine muvafık gelmesi.. ve Lafzullah'ın başındaki Eliflâm-ı tarif, yani "El" 70000 olup "Kur'an" kelimesinin 70000 adedine muvafık gelmesi.. hem "Be" ve "Te" iki kardeş gibi bir derece fark ile, "Be" 11000, "Te" 10000 muvafık gelmesi.. ve huruf-u hecanın âhiri olan ve nidada ismullah'ın evvelinde bulunan "Ye" veya "Ya" 29900.. ve bir cihetle 19000 kûsûr olmakla; hem "Lâm"ın, hem "Ha"nın, hem "Vav"ın adetlerine Kur'an'daki 19000'lik yekûnlerine muvafık gelmesi.. ve Lafzullah'ın mecmu-u Kur'an'da 2000(**) ve "Lâ"sı 19000.. ve "Ha"sı yine 19000, mecmu 40000 olup, baştaki Elif'in 40000 adedine muvafık gelmesi.. ve hem Lafzullah'ın hurufatından başka harflerin Kur'an'da adedleri çok lâtif münasebet-i tevfukiyeyi göstermeleri, ezcümle "Cim" Ebced hesabıyla 3 ve Kur'an'da 3000 olarak makamına muvafık gelmesi.. "Ha" hecada cimin kardaşı olduğundan "Cim" gibi yine 3000.. ve "Dal" Ebcedle cimin arkadaşı olduğundan yine 3000 olup, üçü birbirine muvafık gelmesi..

(*) Hazret-i İbn-i Abbas'ın Tenvir-ül Mikyas Tefsiriyle, Firûz Âbadî'nin Tefsiri ve bir de Hz. Üstad'ın kendi bulduğu rakamlar arasındaki farklardır. (A.B.)

(**) Lâfza-i Celâl'in kûsûratı olan 806'yı burada, büyük yekûn olduğu için nazara almamıştır.

hem Ebced hesabıyla yüksek makamda bulunan · ④ ⑦ her biri Kur'an'da ikişer bin gelip birbirine muvafık gelmesi.. ve "Sad"ın güzel ve hafif bir şekli olan "Sin", üç dişine münasebettar 3330 olup, lâtif sırları îma eder bir sûrette gelmesi...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 169)

Ve daha bu nümûneler gibi, bütün harflerin ayrı ayrı adetlerinin tevafuk hesapları genişçe yapılmaktadır. Biz sadece bu bir iki nümûneyi göstermekle iktifa etmek istiyoruz. Geniş tafsilat isteyenler, Rumuzat-ı Semaniye'nun Sekiz Küçük Risaselerine müracaat edebilirler.

İkinci Nokta: Kur'an'ın kısa sûrelerinin gerçek harflerinin adedi itibariyle, gerekse Ebcedî ve Cifrî hesaplarıyla; Kur'an ve İslâmiyet hesabına büyük ve mühim hâdiselere nasıl baktıklarına ve bu noktadan Kur'an'ın bir cilve-i i'cazının nasıl tezahür ettiğini gösteren bazı nümûneleri yine Rumuzat-ı Semaniye eserinden göstermeye çalışacağız.

Birinci Nümûne: «Kadir Sûresi

olan

 in içinde

üç def'a "Leylet-ül Kadr" kelimesi tekrarlanmış. O ise, sâkin elif hâriç, üç kere tekrarının harfleri yirmiyedi edip; Ramazan'ın yirmiyedinci gecesindeki Leyle-i Kadr'e tevafuku sırrıyla işaret eder.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh:177)

İkincü Nümûne: «Kadir Sûresinin yüzondört harfiyle, yüzondört sûrelerin adedine bir farkla tevafuku manidardır. Güya (lisan-ı hâliyle der:) "Benden başka yüzoniki sûreyle, bir de küçük bir Kur'an olan Fatiha geleceğine bir îmadır."» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 185)

Üçüncü Nümûne: «Kadir Sûresinde "Kâf" harfinin on def'a tekrarlanması ve bu harfin Ebcedî makamı olan yirmi olmasıyla, ikiyüz olur. Bu tarihte ise, fütûhat-ı Kur'aniyenin en müterakki tarihi olduğuna ve bu tarihten tâ fütûhat-ı Kur'aniyenin durması ve tedafû vaziyetine girmesi zamanı olan 1200 tarihine işaret etmesi, bu esrarlı sûrenin şânındandır.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 185)

Dördüncü Nümûne: «Alâk Sûresi'nin şedde ve medde ve tenville beraber hurufatı 328'dir... Bu durumuyla şu Sûrenin harflerinin 328 adedine, o da 1328 tarihine tevafuk noktasında ve işârât-ı Kur'aniye cihetiyle âlem-i İslâm'ın başına gelen müdhiş hâdisatın başlangıcı olan 1328 tarihine gayet mânidar nazar-ı dikkati celbetmek için gösteriyor.» (Yani Balkan Harbi gibi hâdiselere..) (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 190)

Beşinci Nümûne: «Eğer şu Sûremizde (Alâk Sûresi) tenvin sayılmazsa, hurufatı 322 olur. Şu adet ile 322'de hürriyet hâdiseleri gibi mühim hâdisatın hazırlanması ve 324'de tezahür etmesi tarihine tevafukuna binaen ve Kur'anla

sh:» (R.k.k: 975)

alâkadar hâdisata sair âyetlerin işaretlerine istinaden denilir ki; hurufatıyla aynı tarihi göstermekle nazar-ı dikkati celbeder.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 192)

Altıncı Nümûne: Yine aynı sûrenin harfleri... «Eğer âhirde gayr-ı mefuz iki elif tenvinlerle beraber sayılsa, 331 tarihindeki Harb-i Umumî'nin dehşetine nazar-ı dikkati tevafukla kasden işaret etmek, bu esrarlı sûrinin şe'nindedir. Besmele sayılmazsa (harflerinin) 312 adediyle, 312 tarihinde dâhilî komitelerin harb bahanesiyle hilâfet-i İslâmiyeyi parçalamak gibi hâdisatın tarihine tevafukuna binaen ve Allaâm-ul Guyub'un en evvel bir fihriste-i Kur'an olarak nâzil ettiği şu sûrenin mânidar hurufatının vaziyetlerine istinaden deriz ki; o tevafuk tesadüfî değil, kasdî bir işarettir.

Tenvin sayılmayan mezhebe göre (harfleri) 325 adediyle, Kur'an ve İslâm ile münasebattar en mühim hâdisat-ı hilâfet olan hânedan-ı Osmaniye'de hal' ve nasb ile hasıl olan hilâfet tarihine tevafuk noktasında elbette işaret etmekten hâlî değildir...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 192)

Ve daha Alâk Sûresinin gösterdiği bir çok hâdisiye işaretleri o risalede yazılıdır. Uzatmamak kısa kestim.

"İzâ Câe Nasrullah" Sûresinin esrarı hakkında bazı nümûneler: (*)

Nümûne-1: «Hz.Ebu Bekir-is ve Hz.Abbas'ı (R.A.) ağlatan
ile işaret edilen vefat-ı Nebeviyeyi şu Sûrenin başından
nün vavına kadar altmışüç harf olarak,
(deki okunmayan hemze-i vasıl sayılmayacak) ömr-ü Nebevînin
nihayetine işaret etmekle
beraber;
ile işaret edilen en mühim üç vazaif-i Nübüvvetin; hurufatı yirmibir olmakla, o
zamanda yirmibir sene o vazife-i Nübüvveti ifa ettiğine ve iki sene kaldığına îma edip, Sıddık'ın
ağlamasına gizli bir sebep olmuştur.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sayfa: 206)

Nümûne-2: Aynı Sûreden
«

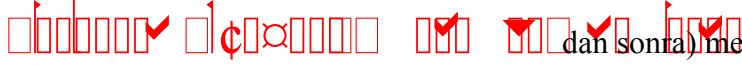

← cümlesiyle, (Ebcedî hesabıyla) 1222'ye kadar galibâne o fütûhat ve nusret devam edeceğine tevafukla işaret eder...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sayfa: 207)

Nümûne-3: «
cümlesi, "Nasr"daki nun-u nusrete beşaret için dâhil olarak (Ebcedî hesabla) 757'deki Feth-i İstanbul'un mukaddemesi Süleyman

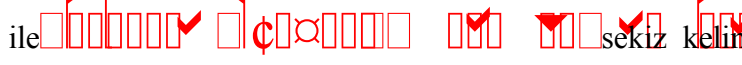
(*) Eserden kısa kısa bölümler verildiği için, parantezlerin içerisinde bazı şerhlerin verilmesine mecbur oldum. Parantezler arasında olan ibareler, risaleden değildir. Özür dilerim. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 976)

Paşa'nın muhasara-i meşhuresine; Sûre-i Kevser'in "El-Kevser" kelimesiyle de buna işaret ettiği gibi tevafukla işaret eder...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 208)

Nümûne-4: «Ve o cümleden sonra, (Yani, Nümûne-3'teki dan sonra) mefuz hurufun vavı, (yani "Vel-Fethu"nın yalnız vavı) ve (Vereeyte) netice-i fethe işaret eden Vav-ı "Vereeyte" dâhil olmakla, (Yani: olarak, yani den sonra gelen üç kelimenin sadece baş harfleri hesaba dâhil olmak

şartıyla) 857'deki İstanbul Fethine, Sûre-i Kevser gibi ile tevafukla işaret ettiği gibi... (Çünkü Kevser Sûresi'nin başında mezkûr tarzdaki kelime ve iki harf, yine aynen İstanbul'un fetih tarihi olan 857'yi cifir hesabıyla bildiriyorlar) Onu tasdiklen ve te'yiden birbirine şâhid olarak müttefikan gösteriyorlar.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 209)

Nümûne-5: «Şu sûre nasıllı Besmele ile sekiz kelimesiyle ve Nasrullah kelimesinin sekiz harfiyle ve Nasrullah'daki "Ra"nın (umum sûrede) sekiz tekerrürüyle ve Nasrullah'da lâm'ın yine sekiz tekerrürüyle; şu Sûrenin sarahatıyla beşaret verdiği Feth-i Mekke'deki nusret-i İlâhîye'nin tarihi olan sekizinci sene-i hicretine tevafuk sırrıyla beşaret-varî işaret ediyor.

Öyle de, İza'dan (yani Sûrenin başındaki İza'dan) ye kadar ondört kelimatıyla ve daki "Fa"nın beş, "Ha"nın beş, "Ta"nın dört tekerrürleriyle hâsıl olan ondört adediyle, hem cümlesinin ondört harfiyle, hem Okrasının ondört harfiyle, ondördüncü sene-i hicriyesindeki Feth-i Şam'da ihsan edilen nusret-i hârîka tarihine tevafuk sırrıyla işarî beşaret veriyor.» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 210)

Kevser Sûresi'nin bazı sırları

Örnek-1: «Kevser Sûresi'nin harufu 46, Besmele ile 65... Huruf-u hecadan mevcudu 17'dir. (Yani şu yekûn olan 65 harf içinde, haruf-u heca tabir edilen elif-ba' harflerinin 28 tanesinden sadece 17'si vardır.) Nüzûl-ü vahyin havz-ı ekberi ve ekser Enbiya'nın meşhur kevseri olan Kudüs-ü Şerîf'in fetih tarihi olan 17 adediyle, tevafuk etmek sırrıyla işaret eder.

Hem, Besmele ile aded-i hurufu 65'tir. Bu iki rakam, hurufa inkılab etse, (yani nasıllı Ebced sırasına göre "He" beş, "Vav" altıdır. Rakam, soldan sağa okunduğu tarzıyla değil, sağdan sola doğru okunmasıyla) "Hû" olur. İhlas'ın

sh:» (R.k.k: 977)

başındaki "Hüvallah" ile deki "Hüve"ye manidar bakmakla beraber, 65 sene-i velâdetle sene-i vefat dâhil olmak veya Arabî seneler itibariyle; Sahib-i Havz-ı Kevser olan Zât'ın (A.S.M.) ömrüne tevafuk etmekle beraber...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 213)

Örnek-2: «... Madem sâbıkan geçtiği gibir, Sûre-i Kevser fütûhat-ı Muhammediye'yi ihtar eder ve kelimatıyla ve hurufatıyla Feth-i Mekke, Feth-i Beyt-ül Makdis ve Şam fütûhatına işaret eder. Elbette 600 seneye karib mühim bir merkez-i Hilâfet-i İslâmiye ve menba'-ı neşr-i ahkâm-ı Kur'aniye ve Kur'an-ı Hakîm'in muazzam ordusunun merkezi olarak, Kur'an bayrağını 400 sene kadar kâinata karşı galibâne tutan İstanbul'un tarih-i fethi Kur'an'da işaretatıyla

müjde verdiği gibi; 857 teşkil eden Ebcedî makamı 857 tarihine tevafuk etmekle işaret ediyor. Çünkü; "Kevser kime verilmiş? Ve ne için verilmiş?." sırrıyla Kevser'in evvelindeki kime verildiğini bildirmek için, ondan Kâf'ı alır. Ne için verildiğine delâlet eden den neticeye işaret için "Fa"yı alır. olur. Mecmuu 857 adediyle İstanbul'un Fethini müjde veriyor ve fütûhat-ı Muhammediye'ye (A.S.M.) dâhil olarak en muhteşem Cevami'-i İslâmiye'ye merkez olup, Küre-i Arzda kılınan salât-ı kübranın bir Mescid-i Ekber'i olduğuna îma eder.

Hem nasıllı Sûresi'nin yalnız "El-Kevser" kelimesinin aded-i Ebcedîsi 757'yi göstererek, îma ile, bu tarihte İstanbul'un İslâm eline geçmesine namzed olarak yol açılmış, muhasara ile Fatıhası okunmuş. Evet, 757'nin âhirlerinde ve 58'in evvellerinde, Sultan Orhan zamanında, Süleyman Paşa kumandasında "Erler" tabir edilen kırk kahramanın şehid olmasıyla, İstanbul hükümet-i İslâmiye akdi altına girmiş ve Fatıha o tarihte okunmuştur...» (Elyazma Rumuzat-ı Semaniye sh: 217)

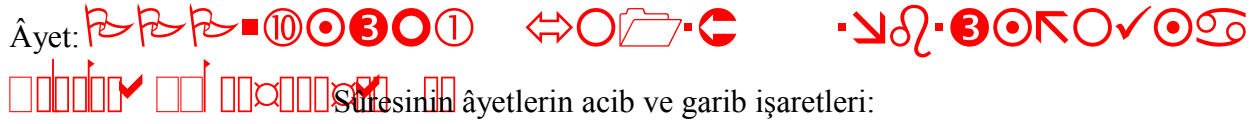
İşte Rumuzat-ı Semaniye namı altında gayr-ı matbu' elyazma eserden verdiğimiz şu çok az bazı nümûneler, herhalde zevki selim, akli müstakîm kimseler için gösterir ki; Üstad Bediüzzaman Hazretleri, bütün himmet ve gayretini Kur'an'ın kırk vech-i i'cazından biri olan tevafuk sırrıyla açılan anahtarla, onun i'cazına hizmet etmek istediği ve yegâne gayesi de o olduğu anlaşılır sanırım. Bu risaleden verdiğimiz nümûnelik bölümler maksada kifayet ediyor. Geniş bilgi isteyenler mezkûr eseri, hiç olmazsa Osmanlıca teksir Zülfikar kitabında yer alan onun kısaca fihristesini bulup okumalarını tavsiye ederiz.

sh:» (R.k.k: 978)

İkinci Nokta'nın bir hâtimesi:

Bu hâtimedede Rumuzat-ı Semaniye dışında kalan bazı Nur Risalelerinde yer almış bir kısım âyât ve ehadîs-i şerifelerin Cifir ve Ebced hesabıyla gösterdikleri ilginç bazı tarihî hâdiselerden söz edeceğiz. Yani, yine Hazret-i Üstad Bediüzzaman'ın âyet ve hadîslerdeki ilmî tahkikatından örnekler göstereceğiz.

Birinci

Âyet: Sûresinin âyetlerin acib ve garib işaretleri:

«Aziz Kardeşlerim,

Teşrin-i sâni otuzuncu gün, bin üçyüz ellisekizde (1942), Karadağ (*) başına çıkıyordum. "İnsanların, hususan Müslümanların bu teselsül eden helâketleri ve hasaretleri ne vakitten başladı, ne vakte kadar devam eder?" hatıra geldi. Birden, her müşkilimi halleden Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan, Sûre-i Ve'l-Asrı'yı karşıma çıkardı. Dedi: "Bak!". Baktım. Her asra hitab ettiği gibi, bu asrımıza daha ziyade bakan

 âyetindeki

(şedde ve tenvin sayılır) makam-ı cifrîsi bin üçyüz yirmidört (1324) edip (1908), hürriyet inkılâbıyla başlayan tebeddül-ü saltanat ve Balkan ve İtalyan Harbleri ve Birinci Harb-i Umumî mağlûbiyetleri ve dehşetli muâhedeleri ve şair-i İslâmiyenin sarsılmaları ve bu mekletekin zelzelerin ve yangınları ve İkinci Harb-i Umumînin zemin yüzünde fırtınaları gibi, semavî ve arzî musibetlerle hasaret-i insaniye ile

âyetinin bu asra dahi bir hakikatı, maddeten aynı tarihiyle gösterip, bir lem'a-i icazını gösteriyor.

 (âhirdeki "te", "he" sayılır, şedde sayılır ise) makam-ı cifrîsi bin üçyüz ellisekiz ve dokuz olan bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihini göstermekle, o hasaretlerden bâhusus mânevi hasaretlerden kurtulmanın çare-i yegânesi, iman ve a'mâl-i sâliha olduğu gibi ve mefhum-u muhalifiyle, o hasaretin de sebep-i yegânesi küfür ve küfran, şükürsüzlük yani imansızlık, fisk ve sefahet olduğunu gösterdi. Sûre-i Vel-Asrı'nın azametini ve kudsiyetini ve kısalığıyla beraber gayet geniş ve uzun hakaikın hazinesi olduğunu tasdik ederek, Cenab-ı Hakk'a şükrettik.

Evet Âlem-i İslâm'ın, bu asrın en büyük hasareti olan bu dehşetli İkinci Harb-i Umumî'den kurtulmasının sebebi: Kur'andan gelen iman ve a'mâl-i sâliha olduğu gibi; fakirlere gelen acı açlık ve kahtın sebebi dahi, orucun tatlı açlığını çekmedikleri; ve zenginlere gelen hasaret ve zayıflığın sebebi de, zekât ye-

(*) Karadağ, Kastamonu vilâyet merkezine yakın bir dağdır. (A.B.)

sh:» (R.k.k: 979)

rinde ihtikar etmeleridir. Ve Anadolu'nun bir meydan-ı harb olmamasının sebebi;

kelime-i kudsiyesinin hakikatını fevkalâde bir sûrette yüzbin insanın kalblerine tahkik bir tarzda ders veren Risale-i Nur olduğunu, pek çok emareler ve şakirdlerinden binler ehl-i hakikat ve dikkatin kanaatları isbat eder. Said-i Nursî» (Os.Sikke-i T.Gaybî sh: 41; Kastamonu L. sh: 204)

İkinci

Âyet:

•▲○○○●⑨ •■•↗•✂ •✂●↘•◀ ⤴•⑩•○ ●↑•◀•☞

Sûresindeki âyetlerin çok acib bir kısım işaretleri:

«Sûre-i Ve-l' Asrı nükte-i i'caziyesi münasebetiyle, Sûre-i Fil'den mâna-yı işaret tabakasından tevafuk düsturuna istinaden bir nüktelerini beyan etmem ihtar edildi. Şöyle ki:

Sûre-i meşhur ve tarihî bir hâdisiye-i cüz'iyeyi beyan ile, küllî ve her asırda efradı bulunan o gibi ve ona benzeyen hâdiseleri ihtar ve tabakat-ı işariyeden her tabakaya göre bir mânayı ifade etmek, umum asırlarda umum nev-i beşerle konuşan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın belâgatının muktezası olmasından, bu kudsî sûre bu asrımıza da bakıyor, ders veriyor, fenaları tokatlıyor. Mâna-yı işaret tabakasından, bu asrın en büyük hâdisesini haber vermekle beraber; dünyayı her cihetle dine tercih etmek ve dalâlette gitmenin cezası olarak, Cifir ve hesab-ı Ebced ile üç cümlesi, aynı hâdisenin zamanına tetabuk edip işaret ediyor.

Birinci cümlesi: Kâbe-i Muazzama'ya hücum eden Ebrehe askerlerinin başlarına Ebabil tayyareleriyle semavî bombalar yağdırmasını ifade

eden cümle-i kudsiyesi, bin üçyüz elli dokuz edip, dünyayı dine tercih eden ve nev-i beşeri yoldan çıkararak medeniyetçilerin başlarına semavî bombalar ve taşları yağdırmasına tevafukla işaret ediyor.

İkinci cümle:

kelime-i kudsiyesi, eski zaman hâdisesindeki Kâbe'nin nurunu söndürmek için, hilelerle hücum edenlerin kendileri yokluk, zulûmat dalâletinde aks-ül amel ile aleyhlerine dönmesiyle tokat yedikleri gibi; bu asrın aynı hilelerle, desiselerle, zulümlerle Edyan-ı Semaviye Kâbesini, kıblegâhını dalâlet hesabına tahribe çalışan cebbar, mağrur ehl-i dalâletin tadel ve idlallerine semavî bombalar tokadıyla

cezalanmasına, aynı tarihi kelime-i kudsiyesi bin üçyüz altmış makam-ı cifrîsiyle tevafuk edip işaret ediyor.

Üçüncüsü:

 cümle-i kudsiyesi Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'a hitaben: "Senin mübarek vatanın ve

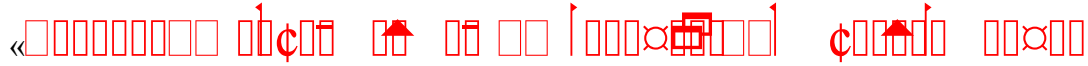
sh:» (R.k.k: 980)

kıbelgâhın olan Mekke-i Mükerrerme'yi ve Kâbe-i Muazzama'yı hârikulâde bir sûrette düşmanlardan kurtarmasını ve o düşmanları nasıl bir tokat yediklerini görmüyor musun?" diye mâna-yı sarhiyle ifade ettiği gibi; bu asra dahi hitab eden o cümle-i kudsiye mâna-yı işaretisiyle der ki: "Senin dinin ve İslamiyet'in ve Kur'anın ve ehl-i hak ve hakikatın cebbar düşmanları olan dünyaperest ve dünyanın menfaati için makeddesatı çiğneyen o ashab-ı dünyaya senin Rabbin nasıl tokatlarla cezalarını verdiğini görmüyor musun? Gör, bak!" diye mâna-yı işaretisiyle, bu cümle aynen makam-ı cifrîsiyle tam 1359 tarihiyle aynen, âfât-ı semaviye nev'inde semavî tokatlarla İslamiyet'e ihanet cezası olarak, diye mâna-yı işaret ifade ediyor. Yalnız "Ashab-ul Fil" yerinde " Ashab-üd Dünya" gelir. (Fil) kalkar, (Dünya) gelir. Said-i Nursî»

(Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 42; Kastamonu L. sh: 224)

Şimdi bazı hadîs-i şerifler:

1-

«

✓ hadîs-i şerifin ihbar-ı gaybî nev'inden tarihçe musaddak beş lem'a-i i'caziyesi vardır.

Birincisi: Hulefa-yı Raşidîn'in hilâfetleri ile Hazret-i Hasan Radyallahu Anh'ın altı aylık hilâfetinin müddeti, otuz sene olacağını ihbardır. Aynen çıkmış.

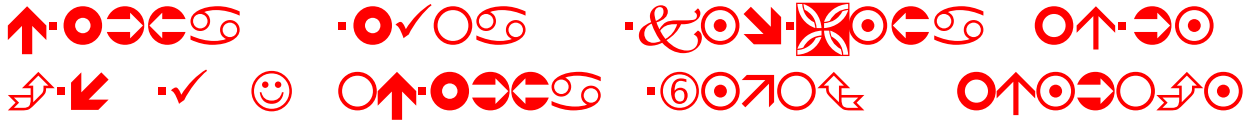
İkincisi: Otuz senelik halifeleri olan Hazret-i Ebu Bekir Radyallahu Anh, Hazret-i Ömer Radyallahu Anh, Hazret-i Osman Radyallahu Anh ve Hazret-i Ali Radyallahu Anh'ın Ebcedî ve Cifrî hesapları bin üçyüz yirmialtı eder ki, (*) o tarihten sonra şeriat-i hilâfet daha takarrür etmedi. Hilâfet-i Âliyye-i Osmaniye bitti.

Üçüncüsü: kelimesi, Cifr hesabı bin seksen yedi eder ki, tarihçe hilâfet-i Abbasiyenin inkırazıyla hilâfet-i Osmaniyenin takarrürüne kadar olan zaman-ı fetret tayyedilse bin seksen küsur kalır. Eğer nâkis hilâfetler sayılsa,

 lafzı ilâve olur. O halde 1202 eder ki, "Rumuzat-ı Semaniye-i Kur'aniye risaleleri"nde hem Fatıha, hem Sûre-i Nasr, hem Sûre-i Alâk gibi çok yerlerde aynen hilâfetle beraber Devlet-i İslâmiyenin hem terakki, hem

☺☺☺ fıkрасına üç manidar farkla tam muvafakâtı ve manen mutabakâtı bu hadîsin imasını te'yid edip remz derecesine çıkarıyor. Ve müteaddid âyât-ı Kur'aniyede "sırat-ı müstakim" kelimesi, bir mâna-yı remziyle Risalet-in Nur'a mânaca ve cifirce ima etmesi remze yakın bir ima ile, Risalet-in Nur şakirdlerinin taifesi, âhîrzamanda o taife-i kübra-i âzamın âhîrlerinde bir hizb-i makbul olacağını işaret eder diye def'aten birden ihtar edildi.

(Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybi: 92; Kastamonu L. sh: 27)

Ve daha bu neviden bir çok âyet ve hadîslerin Risale-i Nur'daki istihraclarını burada kaydedebiliriz. Lâkin makam, bütün onları burada toplamak yeri olmayıp, birer nümûneleri göstermek yeri olduğundan kısa kesmek icab ediyor.

* * *

ÜÇÜNCÜ KISIM: Risale-i Nur'da Cifir işaretlerinin keyfiyeti:

Bu bölümde bir kaç istifhamlı mebhaslar olabilir. Meselâ:

- 1- Neden umum makbul kitaplar içerisinde Risale-i Nur'lara daha çok gaybî işaretler, remizler ve îmalar terettüb etsin?..
- 2- Bütün bu işaretler ve remizlerin Risale-i Nur'da gösterilmesinden gaye ve hikmet nedir?..
- 3- Risale-i Nur'lara Cifir ve Ebcidle olan işaretlerde olduğu gibi, mânanın muvafakat ve münasebetlerin tatbikinde tekellüflü te'viller, yorumlar var mıdır, yok mudur?..
- 4- Risale-i Nur'a Kur'an'ın işarî mâna tabakasında Cifir ve Ebcidle işaret eden ne kadar âyetleri vardır?..

sh:» (R.k.k: 983)

5- Yine Cifir ve Ebcid hesaplarıyla Risale-i Nur'a bakan ve işaret eden hadîs-i şerifler var mıdır? Varsa hangileridir? Ve mecmu'u ne kadardır?..

6- Kur'an ve hadîslerden sonra, neden sadece İmam-ı Ali ve Gavs-ı Geylanî'nin kasidelerinde Risale-i Nur'a işaretleri bulunmuş ta, başka evliyadan pek nakiller yapılmamıştır?..

7- Kur'an ve hadîs ve diğer evliyanın Risale-i Nur'a işaretlerinin tamamı sayı bakımından ne kadardır?..

İşte bütün bu istifhamların cevapları ve ikna' edici delilleri Risale-i Nur'un ilgili risalelerinde müteferrik şekillerde var olmakla beraber, burada o cevaplardan bazılarının birer kısımlarını kısa kısa bölümler hâlinde vermek faydeli olur tahmin ediyoruz.

SUAL-1: Umum makbul kitaplar içerisinde neden Risale-i Nur'a daha çok gaybî işaretler, remizler ve îmalar terettüb etsin?..

(Bütün bu suallerin cevaplarını, Hazret-i Üstad'ın Risale-i Nur'larda vermiş olduğu cevaplardan alacağız. Belki zaman zaman ufak tefek izahlarımız da olabilir.)

CEVAB: «Ben kasekle te'min ederim ki; Risale-i Nur'u senadan maksadım; Kur'an'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini te'yid ve ispat ve neşirdir.» (Şuâlar sh: 747)

«Bütün kıymetdar kitaplar içinde Risale-i Nur, Kur'an'ın işaretine ve iltifatına ve Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anh'ın takdir ve tahsinine ve Gavs-ı A'zamın (K.S.) teveccüh ve tebşirine vech-i ihtisası nedir? O iki zâtın kerametle Risale-i Nur'a bu kadar kıymet ve ehemmiyet vermesinin hikmeti nedir?

Elcevab: Malûmdur ki bazı vakit olur, bir dakika; bir saat ve belki bir gün, belki seneler kadar.. ve bir saat; bir sene, belki bir ömür kadar netice verir ve ehemmiyetli olur. Meselâ: Bir dakikada şehid olan bir adam, bir velâyet kazanır; ve soğuşun şiddetinden incimad etmek zamanında ve düşmanın dehşet-i hücumunda bir saat nöbet, bir sene ibadet hükmüne geçebilir. İşte aynen öyle de: Risale-i Nur'a verilen ehemmiyet dahi, zamanın ehemmiyetinden, hem bu asrın şeriat-ı Muhammediyeye (A.S.M.) ve şair-i Ahmediyeye (A.S.M.) ettiği tahribatın dehşetinden, hem bu âhırzamanın fitnesinden eski zamandan beri bütün ümmet istiaze etmesi cihetinden, hem o fitnelerin savletinden mü'minlerin imanlarını kurtarması noktasından Risale-i Nur öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki: Kur'an ona kuvvetli işaretle iltifat etmiş ve Hazret-i İmam-ı Ali Radıyallahü Anhu üç kerametle ona beşarat vermiş ve Gavs-ı A'zam (K.S.) kerametkârane ondan haber verip, tercümanını teşci' etmiş.» (Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 111; Şuâlar sh: 748)

sh:» (R.k.k: 984)

SUAL-2: Bütün bu işaretlerin ve remizlerin gösterilmesinden gaye ve hikmet nedir?..

CEVAB: «İkinci Sual: Keramet izhar edilmezse daha evlâ olduğu halde, neden sen ilân edersin?

Elcevab: Bu, bana ait bir keramet değildir. Belki Kur'anın i'caz-ı manevîsinden tereshüh ederek has bir tefsirinden keramet sûretinde bizlere ve ehl-i imana bir ikram-ı Rabbanî ve in'am-ı İlahîdir. Elbette mu'cize-i Kur'aniye ve onun lem'aları izhar edilir. Ve ni'met ise, şükür niyetiyle ilân etmek, bir tahdis-i

ni'mettir.

✓ ayeti izharına emreder.

Benim için medar-ı fahr ve gurur olacak bir liyakatım ve istihkakım olmadığını kasemle itiraf ediyorum. Ben çekirdek gibi çürüdüm ve kurudum. Bütün kıymet ve hayat ve şeref o çekirdekten çıkan şecere-i Risale-i Nur ve mu'cize-i maneviye-i Kur'anî hesabına izhar ederim. Bütün kıymet bir mu'cize-i Kur'aniye olan Risale-i Nur'dadır. Hattâ eskiden beri taşıdığım Bediüzzaman ismi onun imiş, yine ona iade edildi. Risale-i Nur ise, Kur'anın malıdır ve mânasıdır.» (Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 112; Şuâlar sh: 749)

SUAL-3: Risale-i Nur'a Cifir ve Ebcedce olan işaretlerde veya mânanın muvafakat ve münasebetlerinin tatbikinde tekellüflü te'viller, yorumlar var mıdır, yok mudur?..

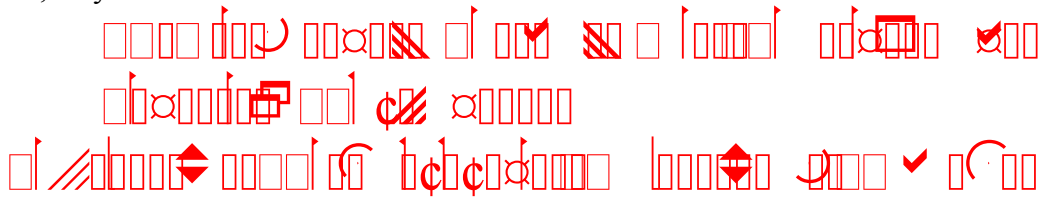
CEVAB: Risale-i Nur'ların içinde Ebced ve Cifirle alâkadar olan kısımları iyice ve derinlemesine okumuş, Ebced ve Cifirle beraber hikmet ve te'viller ilminin varlığını ve bu ilmin hâs olarak nâdir bazı insanlara Allah tarafından ihsan edildiğini kabul eden ve bilen kimseler, kat'iyen hükmedebilirler ki; Nur Risalelerinde aslâ öyle hodfuruşâne sun'î ve tekellüflü te'viller ve münasebetsiz, mânasız yorumlar yoktur. Lâkin böyle olmasına rağmen, bazı insanlar ve ismi âlim bir takım kişiler, kendi ind ve âlemlerinde, Risale-i Nur'un Cifri ve Ebcedi hesaplarında olsun, gerekse Üstad Bediüzzaman'ın gayet bedi' ve garib, hikmetli ve rasihâne olarak onları manevî münasebet ve muvafakatlarıyla tefsir ve te'villerinde olsun, bazı tenkidleri olmuş ve hâlen de olmaktadır. Az sonra vereceğimiz bazı misallerle görüleceği üzere, hakikaten tenkid edenler, ya mes'eleği kavrayamamış, ya da mevzuun mebd ve muntehasını birleştirerek idrak edememiştir. Yahud da bazı zâhirperest âlimlerin müteassıb ve katı mesleklerine göre hareket ederek; maneviyat, esrar ve gaybî işaretler gibi şeylere katılık cümûdliklerinden inanmamazlık durumlarından gelmiştir.

sh:» (R.k.k: 985)

Tenkid mevzuu istifhamlar ve cevapları

Bu münasebetle, Cifir ve Ebced ilminin umumî mahiyeti, hakikatı ve keyfiyeti hakkında vârid olmuş veya olmakta olan bazı şübhe ve tenkidlere, üst taraflarda kâfi derecede cevapları verilmiştir. Burada ise, bazı cüz'î, amma yine menşe' ve kök itibariyle; gaybî işaret gibi şeylerde katı zâhirperestliğin taassubu adına inkârdan gelen bir şübhe ile Risale-i Nur'un hususî bir kısım yerlerinin, yani Cifir ve Ebced mes'eleleriyle alâkadar yerlerinin bazı te'villi, gaybî işaretlere olan tatbikatları serrişte edilerek ilişmelerine temas edeceğiz. Şöyle ki:

Risale-i Nur'dan ilk olarak Cifir ve Ebced işaretleri hakkında yazılan "Sekizinci Lem'a" da, Geylanî Hazretlerinin

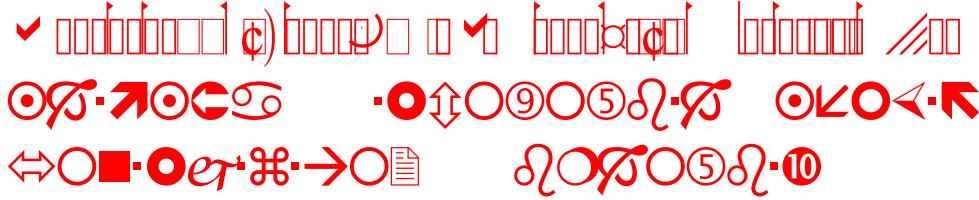

 ile başlayan kasidesi içinde yer alan beş satırlık kısmı, Cifir ve Ebced hesaplarınca yapılmış olan tahkik ve araştırmada; Risale-i Nur'a ve Hazret-i Üstad'ın isim ve lâkabına ve sâireye gaybî işaretler bulunup kaydedilmiş. Mezkûr tahlil on sahife kadardır. Bu on

sahife tahlil ve tahkikten sonra; Cifir ve Ebced ve riyazî hesaplara bir derece ispatı yapılmış olan mes'elenin neticesi bağlanırken; gaybî işaretlerin münasebet ve muvafakatlari noktasında bir değerlendirme içinde tekrar edilerek, herbir beytin altında "İlm-i Cifirle mânası" diye birer başlık ile neticesi ve manevi münasebetleri izah edilmiştir.

İşte bu değerlendirmedeki o başlıklarda bazı hocalar, hattâ bir yakın dostumuz ve Risale-i Nur'u bir derece bilen, bizim de hürmet ettiğimiz bir zât, zaif midelerinin hazmedemediği bir bedihî hakikata itiraz ile: "Bu ne demektir? Cifir ile mânası da mı olurmuş?" diye bir çeşit bîçarelik ve tufeyliliklerini izhar tarzında, Nur'a müştak ehl-i imanı kendileriyle beraber ve kendileri gibi bulandırmak istemişler.

Şimdi bahsi yapılan Geylanî'nin mezkûr kasidesinin beş satırından sadece birisinin değerlendirilmiş olan durumunu arz etmek istiyorum. işte kasidenin beşinci satırı:

Bu beytin, ilk önce Sekizinci Lem'anın baş tarafındaki Cifir ve Ebced hesaplarıyla yapılmış olan tahlil şeklini, sonra da "İlm-i Cifir ile mânası" diye yapılmış başlıklar ile manevî münasebet tefsirlerini arzedeceğiz. Tâ ki herkes görsün ve bilsin ki; Bediüzzaman'a itiraz eden kimseler, ilmin ve hakikatın bir çok noktalarında ne kadar câhil ve gabî ve behresizdir, anlasınlar.

İşte bu beytin tahlil kısmındaki durumu, bir nümûne olarak bir kısmı şöyledir:

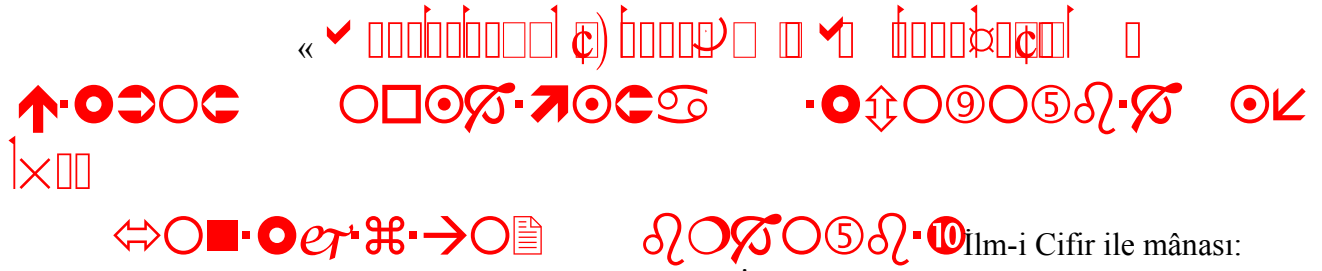
sh:» (R.k.k: 986)

«... Aynı satırın başında
fıkraşıyla o müridine diyor ki: "Vaktin Abdülkadirîsi ol!" Bu Kadirî hurufatı hesab-ı Ebcedle 325 eder. Üstadımızın lâkabı "Nursî" olduğu cihetle, makam-ı Ebcedîsi 326 ediyor. Bir tek fark var. O da eliftir. Bin mânasında elfe remzeder. Demek 1325'de Şeyh-i Geylanî'ye mensub bir zât, Şeyh-i Geylanî tarzında hakikat-ı Kur'aniye'yi müdafaa etmeye çalışacak. Hakikaten Üstadımız 1326 senesinde (Hürriyetin ikinci senesi) mücahede-i maneviyeye atılmıştır.

Üçüncü Vecih: Onun iki ismi var: "Said, Bediüzzaman". Bu iki ismin mecmuunun makam-ı Ebcedîsi "Ez-Zaman" daki şedde sayılmazsa, 329 ediyor. İki "Dal" bir sayılsa, 325

aynen deki mübataab o olmasına işaret ediyor, belki delâlet ediyor. Eğer "Ez-Zaman" daki okunmayan "Elif-lâm" sayılsa, kaideten "Kadirî"ye dahi bir "Elif-lâm" dâhil olmak lâzım gelir. Çünkü tarif için muzaf-ı ileyh kalktıktan sonra, "elif-lâm" lâzım gelir. O halde dahi müsavî olurlar.» (Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 141)

Şimdi de, bu tahlilden on sahife sonraki değerlendirme bölümünde, aynı beyt ve aynı satırın neticesi ve manevi münasebet ve muvafakatını tefsir tarzında izah eden kısmının bir bölümünü kaydediyorum:

İlm-i Cifir ile mânası:
Ey Said! Sen zamanın Abdülkadir'i ol. İhlâs-ı tâmmı kazan. Fakrın ile beraber maişetini düşünme, nâsdan minnet alma! İsmi Said olduğu gibi, maişette de mes'ud olacaksın. Muhabbetimde sâdik olduğundan ve ihlâsa çalıştığınan; Hulusî gibi muhlis talebeler ve yardımcılar.. ve Süleyman ve Bekir gibi sâdik hizmetkârlar.. ve Sabri gibi tam takdir edici ciddî müştak talebeler size verilmiş...» (Os. Sikke-i Tasdik-i Gaybî sh: 150)

İşte görüldüğü üzere, tefsir ve te'vil kısmındaki az fazlalık dahi, üst tarafta, on sahife evvelki bölümde, Cifir ve Ebcid hesaplarıyla; Hulusi Bey, Sabri Hoca, Bekir Bey ve Sıddık Süleyman gibi zâtların isimleriyle, Gavs'ın Kasidesindeki kelimelerde aynen bulunduğu için, neticesi de bu tarzda kaydedilmiştir.

Üst taraflarda bir kaç kez temas etmişiz ki; Cifir ve Ebcidin gaybî işaretleri bazı âyet, hadîs veya mezkûr kasidesi mübarek ve kudsî kelimelerinde ilham ile hesap ve harf değerleri ile bulunmasından sonra; eğer o işaret edilen kimsenin veya hizmetin manevî münasebet ve hâl muvafakatlari bulunmazsa, o işaretler nâkis kalır. Hâl ve durum itibariyle manevî münasebet ve mutabakatlar olduğu halde; ilm-i te'vil ve hikmet eğer olmazsa ve onunla o münasebetlerin tefsiri ve tatbiki yapılmazsa, yine de kuru ve nâkis kalır. İşte buradaki

sh:» (R.k.k: 987)

iş ise, mezkûr noktaların izah ve tefsirinden ibaret bir değerlendirme durumudur.

Hâl öyle iken, bir de gel görelim ki, Hoca Efendi bunları bilemiyor. Bilse bile, öylesi manevî ve gaybî işaretlere inanmıyor veya inanmak istemiyor. O durumda biz ne yapabiliriz ki?..

SUAL-4: Risale-i Nur'a, Kur'an'ın işarî mâna tabakasında Cifir ve Ebcedce bakan ve işaret eden ne kadar âyetleri vardır?

CEVAB: Birinci Şua olan "İşârât-ı Kur'aniye Risalesi"nde otuz üç âyet kadar kaydedilmiş. Rumuzat-ı Semaniye, Kastamonu Lâhikaları ve Onüçüncü ve Ondördüncü Şuâlar'da ve nihayet Emirdağ Lâhika mektublarında belki onbeş âyet daha vardır. Bütün bunların tamamı belki elli âyeti bulmaktadır. Ancak şu da var ki; herbir âyetin veya lâhikalardaki küçük sûrelerin yalnız birer işareti değil, herbirisinin bazan beş, altı, yedi, hattâ on vechile ayrı ayrı işaretleri kaydedilmiştir. Bu durumda, elli kadar âyetin herbirisinin ortalama beşer işaret vecihleri olsa, mecmu'u ikiyüzelli vech-i işaretleri vardır demektir. Risale-i Nur'u okuyanlarca da durum ma'lum

olduğu ve üst tarafda da bir iki nümûne kaydedilmiş olmasından burada ayrıca nümûnelerin kaydına girmeye lüzum görülmedi.

SUAL-5: Yine Cifir ve Ebcad hesaplarıyla Risale-i Nur'a bakan ve işaret eden hadîs-i şerifler var mıdır?

CEVAB: Evet, bazı âyetler gibi Risale-i Nur'a mânaları cihetiyle bakan hadîs-i şerifler olduğu gibi, Cifir ve Ebcadin riyazî hesaplarıyla da bir kaç hadîs-i şerif vardır. Bu hadîs-i şeriflerin bir kısmı bizzat Hazret-i Üstad tarafından ele alınmış ve işaretleri kaydedilmiştir. Bunların yanında bir de Ahmed Feyzi, Muhammed Feyzi gibi Nur Talebelerinden âlim bazı zâtlar da bir kaç hadîs-i şerifleri bulmuş ve işaretlerini kaydetmişlerdir. Misal için meraklıları, Mâidet-ül Kur'an adındaki esere havale ederiz. (*)

SUAL-6: Kur'an ve hadîslerden sonra, neden sadece İmam-ı Ali ve Gavs-ı Geylanî'nin kasidelerinde, Risale-i Nur'a bakan işaretleri bulunmuşta, başka evliyadan pek nakiller yapılmamıştır?

CEVAB: Evvelâ, İmam-ı Ali (R.A.) ve Gavs-ı A'zam'dan başka evliyalardan nakil yapılmamış diye bir şey yoktur. Ancak bu iki zâtın işaretlerinden başka olan nakiller Cifir ve Ebcad hesaplarıyla değil, daha çok sözlerin mâna ve işaretleri cihetiyle olmuştur.

(*) Mâidet-ül Kur'an eseri hakkında mâlûmat için, Hadîsler Bölümü sıra no: 1020'den önceki izahata bakınız.

sh:» (R.k.k: 988)

Sâniyen: İmam-ı Ali ve Gavs-ı Geylanî'nin kasidelerinden istihrac edilmiş olan işaret ve remizlerle, bir nevi bütün evliya namına bir nümûne olarak kaydedilmiş. Çünkü bu iki zâttan birisi, Sahabelerin en büyük velîsi; diğeri ise, Ehl-i Sünnet Vel Cemaatın tarikat ve tasavvuf evliyalarının en birincisidir. İşte bu iki zâtın Risale-i Nur'a işaretleri var ise, herhalde sair evliyalarinki de vardır denilir. Fakat bu ikisinin işaretleri umum namına ehemmiyetle kaydedilmiştir.

Sâlisen: Hazret-i Üstad'ın "Mufassal Tarihçe-i Hayatı" eserinde onun doğum ve velâdetiyle alâkadar olan yerde, bir çok meşhur evliyadan rivayet ve nakiller yapılmıştır. Oraya müracaat edilebilir.

Râbian: Hazret-i Üstad, Şah-ı Nakşîbend, İmam-ı Rabbanî ve Mevlâna Hâlid gibi zâtların da Risale-i Nur'la alâkadar olduklarını ve ona işaret ettiklerini lâhika mektuplarında kaydetmiştir.

Meselâ: Şah-ı Nakşîbend için şöyle demiş: «... Bu günlerde rahatsızlık için, Evrad-ı Bahaiye'yi ezberden değil, kitaba bakarak okudum. Âhirinde "İhtitam-ı Bahaiye" olan hâtimesini -mânasını bilemediğimden- eskiden beri okunmuyordum. Haydi bu defa bunu da okuyayım dedim. Gördüm ki; altı buçuk satırında ondokuz defa

kelimeleri var. Kat'î kanaatım gelmiş ki; Şah-ı Nakşibend, Gavs-ı Azam gibi Risale-i Nur'u ve kudsî hizmetini keşfen müşahede edip, tahsînkârane haber vererek ona işaretler ediyor... Said Nursî»

(Elyazma Emirdağ Lâhikaları sh: 267)

Hazret-i Üstad görüldüğü üzere Şah-ı Nakşibend'in bu işaretlerini, sair gaybî remiz ve îmalar gibi açmamış, tafsilatına ve te'villi tatbikatına girmemiştir. Fakat bize göre, bir vech-i mânası şöyle olabilir: Hazret-i Üstad, hayatının ehemmiyetli kısmında Şah-ı Nakşibend'in "Evrad-ı Bahaiye" veya "Evrad-ı Kudsiye" sini hep vird şeklinde okuduğu ve dolayısıyla virdlerinin sonunda Şah-ı Nakşibend gibi sair büyük evliyaya manevî sevab bağışlamasını yaptığı ve lüzumu kadar mesleklerini medhedip takdir ettiğini ve saire bir takım izahları olabilir.

Hem meselâ: İmam-ı Rabbanî Hazretleri, Mektubatı'nda: "Âhîrzamanda büyük bir ilm-i kelâm âlimi gelecek, bütün hakaik-ı imaniyeyi en güzel bir izah tarzıyla fasledecek" dedikten sonra; "Ben istiyorum ki, O olayım. Yahud da işte ben oyum!" dediğini ve fakat o zât, İmam-ı Rabbanî değil, Risale-i Nur hizmeti olduğunu zaman gösterdi diye Üstad Bediüzzaman beyan buyurmuşlardır. (*)

Hem meselâ: Hazret-i Mevlâna Hâlid'in cübbesi hakkında yazdığı bir mektubda, Mevlâna Hâlid hakkında ezcümle şöyle diyor:

(*) Şualar sh: 166

sh:» (R.k.k: 989)

«Aziz Sıddık Kardeşlerim! Risale-i Nur Şakirdleriyle çok alâkadar Hazret-i Mevlâna'nın cübbesini... ilh.» (Os. Şuâlar sh: 411)

Hem; "İlm-i esrar-ı hurufla en çok alâkadar ve meşgul olan Hazret-i Muhyiddin-i Arabî'nin neden herkesten daha evvel ve daha çok Risale-i Nur ve Üstad Bediüzzaman hakkında gaybî işaretler bırakmamış?" diye vârid olan bir suale Hazret-i Üstad:

"Hazret-i Muhyiddin, benim ileride onun mesleğini bir derece tenkid edeceğimi hissettiği için, ben ve Risale-i Nur hakkındaki işaretleri perdeleyerek bırakmış. Yoksa aslında onun çok işaretleri vardır." meâlinde cevap vermiştir diye Üstad'ın büyük talebelerinden Mustafa Sungur, Bayram Yüksel gibi zâtların hâtıralarında yâdedilmektedir.

Bu izah ile beraber Hazret-i Muhyiddin-i Arabî'nin Üstad'ın hayatıyla ve Risale-i Nur'uyla ismen ve tarih göstererek alâka ve işaretlerinin tesbit edilmemiş olmasıyla birlikte; bu zâtın eserlerini mütalaa etmiş kimseler bilirler ki; O'nun en çok meşgul olduğu hâdis ve mes'ele, âhîrzamanda gelecek olan Büyük Mehdî'nin hizmeti, vazifesi, durumu ve hâlidir. Filhakika; Hazret-i Muhyiddin, Mehdî hakkında bir çok acib ta'rifler ve nişanlar göstererek sergilemiştir. Üst taraflarda, onun "Anka-u Mağrib" eserinin nihayetinde, Hz. Mehdî'nin zuhur zamanını açık

bir şekilde □□□□ harflerinin Ebcedî sayısı son bulunduğunda çıkacaktır diye kat'î hüküm ve ifade etmiştir. Her ne ise...

SUAL-7: Kur'an ve hadîs-i şeriflerle beraber, evliyaların Risale-i Nur'a işaretlerinin tamamı ne kadardır?

CEVAB: Üstad umum o işaretler için "Bin" (1000) demiş. Fakat bence bütün o işaretlerin yekûn teferruatlarıyla beraber mecmu, binden çok fazladır. Fakat herhalede Hz. Üstad kûsûratı nazara almadan ortalama bir rakam vermiştir. Nasılki az üstte Dördüncü Sualin cevabından âyetler için, sadece elli kadar âyetin herbirisinin cüz'iyatında beşer işaretleri olsa, ikiyüz elli kadar işaretler olacağını yazmıştık. Onun gibi, Risale-i Nur'un Sekizinci Lem'ası, Onsekizinci Lem'ası ve Yirmi Sekizinci Lem'ası ve Sekizinci Şua' gibi bu hususlarla hususiyle alâkadar risalelerinde, işaretlerin mecmu'u ve bu arada Rumuzat-ı Semaniye, Şuâlar ve sair lâhika mektublarında mevcut olan işaretlerin tamamı toplansa ve bunların teferruatları tek tek nazara alınsa, bence bini çok geçerler.

Lâkin Hazret-i Üstadca bin olarak ifade edilmiştir. Elbette ki manidardır. Yani, nasılki Resul-i Ekrem'in (A.S.M.) mu'cizatının mecmu için, İslâm muhakkikleri "bin" demişler, kûsûratı nazara almamışlardır. Öyle de, Hazret-i Üstad'a ve Risale-i Nur'a gaybî işaretlerin mecmu'u dahi kûsûrlar nazara alınmazsa, bin olması, yani öyle kabul ve kaydedilmesi şâyan-ı tefekkürdür.

sh:» (R.k.k: 990)

İşte çok kısaca, Risale-i Nur'da Cifir ve Ebcedin işaretlerinin keyfiyet vechi böyledir. Amma sadece bu kadardır veya bundan ibarettir diye bir şey mevzubahis değildir. Daha çok hususiyatı, şirin levhaları ve güzel manzaraları vardır. O risalelere bizzat bakıp mütalaa etmek ve bütün o gaybî işaretlerin yek-ahenk içindeki nağmelerinin tatlı sadalarını dinlemek ve bütün onlar neyi söylediklerini ve neyi gösterdiklerini teemmül ve tefekkür etmek lâzımdır.

* * *

HÂTİME

Araştırmamızın netice ve sonunu tatlıya bağlamak ve tatılaştırmak, daha doğrusu nurlandırmak ve misk rayıhası gibi nurlu rayiha ile rayihalandırmak için, Risale-i Nur'da yazılı o binbir gaybî işaretlerin içerisinden bir kaç tane ilginç ve câzib ve parlak işaret nümûnelerini kaydederek bitirmek istiyoruz. Bunlar evvelâ Kur'an âyetlerinden, sonra hadîslerden, sonra da Keramet-i Aleviye ve Gavsîye Risalelerinden derlenecektir.

Âyetlerin işaretlerinden:

Üst tarafta başka başka münasebetlerle Risale-i Nur'a ve Üstad Bediüzzaman'ın ismine, lâkabına, vazifesine ve hayatına işaret eden bir kaç âyet-i kerimenin işarî mânaları yazılmışsa da, burada aynı âyetlerden, daha bâriz, âdeta sarîh işaretli âyetlerden nümûnelik için bir-ikisini kaydediyoruz:

Meselâ

(Maide

Sûresi,

âyet:

56)

«

·↘↗○er○←○∞·✕○←○∞ ○↑○← ○↑·○→←○∞ ·●

○①○⊠ ·●↘○∞ şeddeli "nun" bir sayılsa 1350 eder ki, bu tarihte Kur'an'dan muktebes olan Risale-i Nur etrafında toplanan ve bütün kuvvetleriyle Kur'an'ın hizmetlerine çalışan Hizb-ül Kur'anın faaliyeti ve dalâlet ve zendekaya mânen galebe ettikleri bir zamana tevafuku ise, istikbalde tam galabelerine bir îma-i gaybîdir...» (Os. Sikke-i Tasdik sh: 159)

İşte şu âyetin harfleri 1350 (1229) tarihini göstermekle; aynı o tarihte, dünyada ve âlem-i İslâm'da bir çok hakiki mü'min ve mücahid cemaatların da hareket ve faaliyetleri bu âyetin işaretine mazhar olabilir. Lâkin Türkiye'de ve hem aynı o tarihte, Bediüzzaman Hazretleri İsparta'nın Barla Nahiyasında, üç sene evvelisinden başlatmış olduğu Nur te'lifatı ve harekete geçirdiği iman hizmeti, en hararetli devrelerinden birisinin zuhur zamanıdır. Bilhassa Türkiye'de, o sırada Risale-i Nur cemaatı gibi iman ve Kur'an hizmetinde faaliyet ve hareket gösteren ikinci bir cemaat yoktu. Hem öyle bir iman hizmetinin isbatlayıcı delil ve bürhanları olan Nur Risaleleri gibi bir risalenin değil, hiçbir dinî eser tab'edilmemekte ve neşri mümkün olmamaktaydı. Elbette Risale-i Nur'un tam o tarihte mühim bir hareket ve faaliyetle; ve bütün zındık ve kâfirlerin ilim meydanında perişan ve rüsvay olacakları bir tarzda iman haki-

sh:» (R.k.k: 991)

katlarını en keskin hüccet ve bürhanlarla ispatını yaparak neşredilmesi.. Elbette, manevî münasebet ve makam muktezası gibi karinelerle, Nur Cemaatı ve Nur hizmeti, âyette hususî şekilde medar-ı nazardır denilebilir.

Başka bir âyet: (Hacc Sûresi âyet: 38)

□ ✓ □ç□□□-✓ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□ | ç□□□□ | □□ç□ □□□□□□□
✓ □□□□□✓

şeddeler sayılsa ve meddeler sayılmazsa, - ✓ □ç□□□-✓ deki "vav" dahi meddedir- makam-ı Cifrîsi ve Ebcedîsi binüçyüz altmışiki (1362) eder ki, tam tamına bu senenin aynı tarihine ve bizim mü'min kardeşlerimizi müdafaaya azmettiğimiz zamana, hem mânası, hem makamı tevafuk ediyor. Elhamdülillah dedim, benim müdafaama ihtiyaç bırakmıyor. Sonra hatırıma geldi ki: "Acaba netice ne olacak?" diye merak ettim.

Gördüm ○↑○→○↘·→·↑ ↻ ↘↗○⊠·⊠ ○↑·○→←○∞

□□□□□ □ç□□□□ □□(**)□□ deki iki cümle, tenvin sayılmak şartıyla, makam-ı Cifrîsi aynen binüçyüz altmışiki, (eğer bir medde sayılmazsa, iki; eğer sayılsa, üç eder) tam tamına hıfz-ı İlahiyeye pek çok muhtaç olduğumuz bu zamanın, bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihine tevafuk ederek, bir seneden beri büyük bir dairede ve geniş bir sahada aleyhimize ihzar edilen dehşetli bir hücum karşısında mahfuziyetimize te'minat ile teselli veriyor.» (Şuâlar sh: 305)

Görüldüğü vechile 1943 tarihinde, başta Üstad Bediüzzaman olmak üzere, birçok seçkin Nur Talebelerini imha ve idam plânını yürütmek üzere Denizli hâdisesiyle girişilen harekette, Denizli Hapsi tecrid koğuşunda bulunan ve herşeyden, muhabereden hattâ müdafaa yapmaktan men'edilen Üstad Hazretleri, Kur'an'dan mezkûr teselli ve te'minatı bulmuş ve hapisteki talebelerine göndermiştir. Âyetin teselli ve beşaret işaretinin gösterdiği gibi, hapsin neticesi beraatle ve bütün Nur Risalelerinin iadesiyle neticelenmiştir.

Ve bir başka âyet de, 1943 yaz aylarında, Denizli hâdisesinin başlatıldığı günlerde, Üstad Hazretleri henüz Kastamonu'da iken, oranın nezarethanesinde yazmış olduğu bir fıkra da şudur:

«

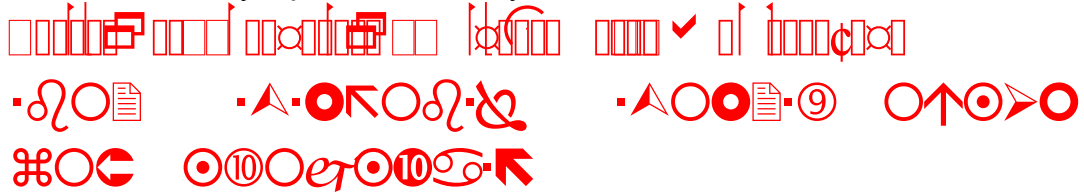
Ramazan-ı Şerif'ten bir gün evvel, gizli zındık düşmanlarım tarafından kuvvetli ihtimal verdiğimiz ve doktorun tasdikıyla bir zehirlenme hastalığıyla hararetim kırk dereceden geçmeye başlamış iken, Kastamonu'da Adliye Müddei Umumîleri ve Taharrî Komiserleri menzilimi taharrî etmeye geldiler. Ben o dakikadan sonra başıma gelen dehşetli taarruzu bir hiss-i kablel-vuku' ile an-

(*) Şura Sûresi âyet: 6

(**) Ra'd Sûresi âyet: 31

sh:» (R.k.k: 992)

layarak ve şiddetli hastalığım dahi ölüme gidiyor diye, Isparta Vilâyetinde kıymettar kardeşlerimin kucaklarında teslim-i ruh edip o mübarek toprakta defnolmamı kalben niyaz ettim. Hizb-ül Ekber-ül Kur'anî'yi açtım. Birden bu âyet-i kerime:

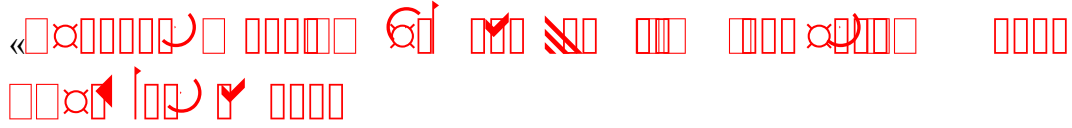

karşıma çıktı: "Bana bak!" dedi. Ben de baktım, üç kuvvetli emare ile mâna-yı işarî bana ve bize teselli veriyor. Şimdi başımıza gelen bu musibeti bir cihetle hiçe indirdi... Ve Isparta'ya mevkuften beşinci nefyimi o kalbî duamın kabul olmasına delil eyledi.

Birinci Emare (şeddeler sayılır) hesab-ı Ebcedî ile 1362, bu senenin Arabî aynı tarihine tevafuk edip, mânasıyla der: "Sabreyle! Başına gelen kazâ-yı Rabbanî'ye teslim ol. Sen inayet gözü altındasın. Merak etme! Gecelerde tesbihat ve tahmidata devam eyle!..» (Os. Siracünnur sh: 219)

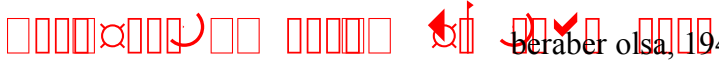
Hazret-i Üstad'ın bu mektubunun kalan iki emareler ile tahlil kısmını buraya yazmaya gerek görmedik. Âyetin teselli ve te'minatı, Denizli Hapis hâdisesinin başlangıcında ve hapsin içinde çok mevzu' olmuş ve hattâ Hazret-i Üstad Kastamonu'dan alınıp götürülürken, yolda otobüsün içinde, İnebolu'lu Ziya Dilek'in şehadetiyle, Hazret-i Üstad bu âyetin teselli ve

2- Celcelûtiye Kasidesi'nden:

«»

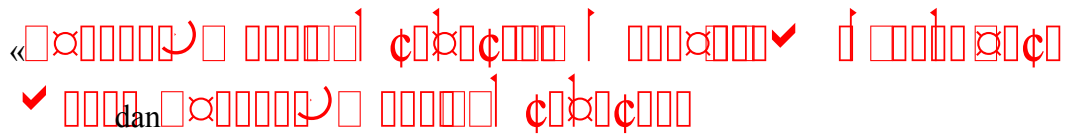
fıkrası, pek zâhir ve kat'î bir surette harb-i umumîyi gösterdiği gibi, harb-i umumîde gayet tehlikeli bir surette harbe iştirak eden bu fakirin en korkunç zamanına bakar ve teselli eder, "Korkma!" der.

Bu umumî hitabda, hususî Risale-i Nur'un başlangıcı olan İşârât-ül İ'caz'ın mebde-i te'lifi ile, âlem-i İslâm'ın en müdhiş ve korkulu musibet zamanını mânasıyla gösterdiği yerde, îma kuvvetlenip, işaret derecesine çıkar. Çünkü Hicrî 1337, Rumî iki kûsûr farkeder. O halde, 1334'e iniyor. O tarihte, yalnız, tek başıyla Rusya'nın şimalinde en korkulu bir vaziyette esareten firar ettiğimin zamanıdır.

 beraber olsa, 1940 kûsûr oluyor ki; Allahu a'lem, o tarihte diğer bir harb-i umumî (*) çıkmasına işaret etmekle beraber...» (Os. Sikke-i Tasdik sh: 121)

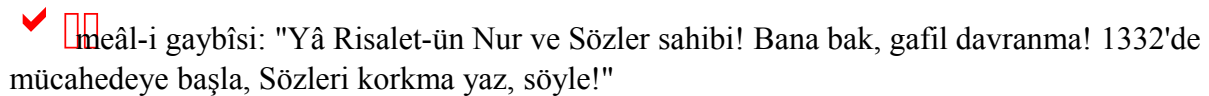
(*) Garibdir ki, burada Hazret-i Üstad, İkinci Cihan Harbi'nden beş sene evvel bu işarette harbin olacağını haber veriyor. Çünkü İkinci Cihan Harbi 1939 Ekim'inde başladı, 1940 ve 1941'lerde kızışarak dehşetlendi. (A.B.)

Hazret-i Şeyh Abdülkadir-i Geylanî'nin Kasidelerinden alınmış işaretlerinden:

«»

fıkrasında şâyân-ı hayret bir tevafuk var ki; ilm-i Cifir kaidesiyle makam-ı Ebcedîsi 1332 eder. Şu halde,

 meâl-i gaybîsi: "Yâ Risalet-ün Nur ve Sözler sahibi! Bana bak, gafil davranma! 1332'de mücahedeyle başla, Sözleri korkma yaz, söyle!"

Filhakika Said, hürriyetten sonra az bir zamanda mücahedesinde tevakkuf etmiş ise, 1332'de İşârât-ül İ'caz'ı te'lif ile beraber, Eski Said'den sıyrılmak niyet edip, Yeni Said sûretinde bütün kuvvetiyle mücahede-i maneviyeye başlayıp, iki-üç sene sonra da Dâr-ül Hikmet-il İslâmiye'de bir-iki sene Hazret-i Gavs-ı Geylanî'nin şu vasiyetini ve emrini imtisal ederek,

veya bilmeyerek dinsiz mülhidlerin tuzağına düşmüş olarak zendeka hesabına olan bir davranıştır. Allah muhafaza buyursun!.

Cenab-ı Allah (C.C.) lütuf ve keremiyle bize ve bütün hakikî mü'minlere ihlâs, samimiyet, dikkat ve dinde hamiyet ve gayret ihsan eylesin! Âmin.. âmin.. âmin.. bihürmeti Seyyid-il Mürselîn...

* * *